

New Testament

Bobo Madare, Southern Language

Bobo Madare, Southern - Bible - New Testament

MATIYE	3	
MAREKE	62	
LUKA	100	
ZAN	163	
TɛDA	210	
OROMUKMA	271	
1 KORENTEKMA	297	
2 KORENTEKMA	322	
GALATEKMA	338	
EFɛSEKMA	347	
FILIPEKMA	356	
KOLOSEKMA	362	
1 TESALONIKEKMA	368	
2 TESALONIKEKMA	374	
1 TIMOTE	377	
2 TIMOTE	384	
TITE	389	
FILEMɔN	392	
HEBURU	394	
ZAKE	413	
1 PIYɛRE	419	
2 PIYɛRE	426	
1 ZAN	430	
2 ZAN	437	
3 ZAN	438	
ZUDE	439	
DɔREDA	441	



Bobo Madare, Southern - Bible - New Testament

MATIYE

MATIYE 1

- ¹Bo Abrahamu timite Davidi timite Yezu Krista bemaē.
- ²Abrahamu wɔn Izake vɔrɔ. Izake wɔn Zakɔbe vɔrɔ. Zakɔbe wɔn Zuda kɔ ye piare vɔrɔ.
- ³Zuda wɔn Perese kɔ Zara vɔrɔ Tamare ma. Perese wɔn Esirɔn vɔrɔ. Esirɔn wɔn Aran vɔrɔ.
- ⁴Aran wɔn Aminadabu vɔrɔ. Aminadabu wɔn Nasɔn vɔrɔ. Nasɔn wɔn Salmɔn vɔrɔ.
- ⁵Salmɔn wɔn Bowazi vɔrɔ Arahabu ma. Bowazi wɔn Wɔbede vɔrɔ Wuruti ma. Wɔbede wɔn Zese vɔrɔ.
- ⁶Zese wɔn fanganma Davidi vɔrɔ. Davidi wɔn Salomɔn vɔrɔ Wuri ta ya ma.
- ⁷Salomɔn wɔn Worobowame vɔrɔ, Worobowame wɔn Abiya vɔrɔ. Abiya wɔn Asafu vɔrɔ.
- ⁸Asafu wɔn Zozafate vɔrɔ. Zozafate wɔn Yorame vɔrɔ. Yorame wɔn Woziyase vɔrɔ.
- ⁹Woziyase wɔn Zowatan vɔrɔ. Zowatan wɔn Akaziyase vɔrɔ. Akaziyase wɔn Ezekiyase vɔrɔ.
- ¹⁰Ezekiyase wɔn Manase vɔrɔ. Manase wɔn Amɔn vɔrɔ. Amɔn wɔn Zoziyase vɔrɔ.
- ¹¹Zoziyase wɔn Yekoniya kɔ ye piare vɔrɔ. Wɔnna sangan ma ye mane Isirayelenɔmanɛ foga yaa kɔ lɔgɔ terebe na Babilɔnigiamana hɔn.
- ¹²Isirayelenɔmanɛ yaa wɛ timi ma Babilɔnigiamana hɔn, Yekoniya ɔn Salatiyele vɔrɔ. Salatiyele wɔn Zorobabele vɔrɔ.
- ¹³Zorobabele wɔn Abiyude vɔrɔ, Abiyude wɔn Eliyakimu vɔrɔ. Eliyakimu wɔn Azɔre vɔrɔ.
- ¹⁴Azɔre wɔn Sadɔke vɔrɔ. Sadɔke wɔn Akimu vɔrɔ. Akimu wɔn Eliwude vɔrɔ.
- ¹⁵Eliwude wɔn Eleyazare vɔrɔ. Eleyazare wɔn Matan vɔrɔ. Matan wɔn Zakɔbe vɔrɔ.
- ¹⁶Zakɔbe wɔn Mari bangan Zozɛfu vɔrɔ. Ye wiin Yezu we wiri da Wuro ta dɛgwe yi, Mari ɔn wɔn vɔrɔ.
- ¹⁷N'a bii Abrahamu ma fɔn yaa wiri fanganma Davidi ma, wɔn yaa bere dogore funnaa. N'a bii Davidi ma fɔn yaa wiri Isirayelenɔmanɛ ta figɛ ma ɔn yaa terebe na



Babilonigiamana hɔn, wɔn yaa bere dogore funaa ma mɛ. N'a bii wɔnna sangan ma fɔn yaa wiri Wuro ta Dégeweta ta vɔrɔ ma, wɔn yaa bere dogore funaa ma.

¹⁸Yezu ta vɔrɔda bii wiin nɛ, bo wɔn. Ye man'a sie Mari pere Zozefu ma. Ye ha mane y'a yanma pere den ga, a ɔn taa tulu na Wuro ta Ni baraka hɔn.

¹⁹A bangan Zozefu wiin ɔn mane sɔn na tele yi, wɔn mane kia n'a du koba ga. A mane kia maga Mari hɔn tunio hɔn.

²⁰Bo wɔn na giate hɔn a mane ti ye, Matigi ta melekɛ boo ɔn ye yere dɔrɔ a ma sɔnyangan hɔn, ɔn d'a ma: «Davidi timite Zozefu, ka kwan kɔ bia dalo Mari ta yanma ga. Wuro ta Ni baraka hɔn a taa tulu na.

²¹A na nimisininɔ vɔrɔ, be a togo dɛ da Yezu bare awe ɔn na y'a sii kisi ye ta kakie ma.»

²²Wɔnna da wɔ pepe mane tɛ wiin fa to Matigi ta daberebeta mane wiin fa yira, wɔn do paga. A mane da:

²³Danzoro boo na taa tulu na ɔn nimisininɔ vɔrɔ y'a togo dɛ da Emanuwele. Wɔn kɔrɔ Wuro ti kɔ ke nɛmɛ.

²⁴Zozefu naa winni wiin sangan ma, Matigi ta melekɛ mane wiin fa yira a ma, a ɔn wɔn ta ɔn y'a dalo Mari foga n'a yɔn.

²⁵Nka fɔn yaa kayan a ta vɔrɔ ma a ha mane sian zɛ kɔ lege ga, a ɔn nɔ we togo dɛ da Yezu.

MATIYE 2

¹Yezu vɔrɔ Betlehemukuru hɔn Zudegiamana hɔn. Fanganma Herode ta sin hɔn. Yezu vɔrɔ wɛ timi ma, datɔsma bɔɔ wiinye ɔn mane mamala na kayan tɔɔ, mane tuma wurodu hɔn, ɔn naa Zeruzalemukuru hɔn

²ne toga ne kwa: «Ziwifu ta fanganma wiin ɔn dɔ vɔrɔ, wee a ti? Mé a ta mumulu za wurodu hɔn ɔn naa yirebɛ na.»

³Fanganma Herode naa wɔn mɔɔ wiin sangan ma, a kakiri ɔn yanganmu fɔrɔna kɔ Zeruzalemukma pepe.

⁴A ɔn salakawɛvɔre kɔ Tɛn na tɔsma pepe wiri n'e kwɛ n'e toga, ye wee Wuro ta Dégeweta mane daga vɔrɔ?

⁵Ye ɔn d'a ma: «Betlehemukuru hɔn Zudegiamana hɔn. Yee Wuro ta daberebeta man'e sɛbɛ ɔn da:

⁶Bi Betlehemukuru Zudegiamana hɔn, a bi ɔn Zudegiamana hɔn kire pepe na dɛge yi ga. Bare zengente na yire yi na sa be hɔn. Wɔn ɔn na tɛ mia kma Isirayele ta zengente na.»

⁷Herode ɔn datɔsma wɔ wiri tunio hɔn, ɔn n'e toga n'e kɔni mumulu we zɛsangan na.



⁸Wɔn timi a n'e yabɛ Betilehemukuru hɔn ɔn da ye ma: «Ka yaa toga kɔni nimisalo we ta da na. Ka ɔn n'a za, ka bere naa n'e yira ne ma wiin fa to ma yaa n'a yirebɛ mɛ.»

⁹Wɔnna bereda wɔ yira wɛ timi ma fanganma ta, ye ɔn tuma sogo bii. Ye mane pia wiin mumulu we za wurodu hɔn, wɔn ye bere sige ye zin ye mɛ fɔn yaa taa nimisalo we tido hɔn.

¹⁰Ye mumulu we za wiin sangan ma, ɔn nihɔndia fɔrɔna.

¹¹Ye kɔ kɔn hɔn wiin sangan ma, ɔn nimisalo we kɔ ye sie Mari za ɔn zii yoloko ɔn n'a yirebɛ. Wɔn timi ye ɔn y'a bie walaka ɔn sanɔ kɔ wunnudiafa kɔ wunnudiayɔn pere a ma.

¹²Wɔn timi Wuro naa n'e sɔnmɛbɛ sɔnyangan hɔn, ye ye ka bere dɔɔ Herode brɛ titiri ga. Ye ɔn soza bii ɔn yaa y'a giamana hɔn.

¹³Datɔsma wɔ yaa wɛ timi ma, Matigi ta mɛlɛkɛ boo ɔn ye yɛrɛ dɔrɔ Zozɛfu ma sɔnyangan hɔn, ɔn d'a ma: «Tuma nimisalo we kɔ ye sie foga ɔn tɔngɔn yaa Ezipitigiamana hɔn. Be yaa wɔɔ wɛɛn fɔn ma ɔn yira be ma wiin sangan ma da ka bere naa. Bare Herode na nimisalo we kia yɛɛ na.»

¹⁴Zozɛfu naa tuma ɔn nimisalo we kɔ ye sie foga wuru hɔn, ɔn yaa kɔ lɔgɔ Ezipitigiamana hɔn.

¹⁵A yaa wɔɔ yeyɛ fɔn Herode siri na. Wɔn mane tɛ wiin fa to Matigi mane wiin fa yira y'a daberebɛta baraka hɔn, ɔn da: «Ma ne to Ezipitigiamana hɔn ɔn ne nɔ wiri,» wɔn do paga.

¹⁶Herode naa tɔɔ wiin sangan ma, ye datɔsma ye diebɛ, a woro ɔn ba fɔrɔna. A ɔn sma fanɛ, ye ye yaa Betilehemukuru kɔ ye kiego ma kire pepe hɔn, wiinye sininimisala pepe sii ɔn fan dɔgɔ pla ma ga, ye y'e pepe yɛɛ. A man'e ta n'e kayan kɔ datɔsma wɔ mane wiin wagati yira a ma.

¹⁷Wuro ta daberebɛta Zeremi mane wiinye domada yira, wɔn do mane paga ɔn da kɛrɛ:

¹⁸«Sɔngɔkɔn na yire yi sa Aramakuru hɔn. Mɔgɔkɔn kɔ sakmamogo na yire yi. Arasele ɔn ti n'e nɔmanɛ sakɔn mɔgɔ. A kia sɔn ye zigi tugu ga bare ye tiye titiri ga.»

¹⁹Herode siri wɛ timi ma, Matigi ta mɛlɛkɛ boo ɔn ye yɛrɛ dɔrɔ Zozɛfu ma sɔnyangan hɔn, Ezipitigiamana hɔn

²⁰ɔn d'a ma: «Tuma, nimisalo we kɔ ye sie foga ɔn be bere yaa kɔ lɔgɔ Isirayelegiamana hɔn. Wiinye kma ɔn man'a kia yɛɛ na, ye siri.»

²¹Zozɛfu ɔn tuma nimisalo we kɔ ye sie foga ɔn bere yaa kɔ lɔgɔ Isirayelegiamana hɔn.



²²Nka a mane mɔɔ ye da Arikilayusi ɔn tɛ fanganma na Zudegiamana hɔn ye tɔn Herode timi, wɔn tɛ a mane kwan kɔ yeye tangan. Wɔn timi Wuro ɔn bere a ta sɔnyangan hɔn. A ɔn yaa Galilegiamana hɔn.

²³A mane yaa tangan Galilegiamana na kuru boo hɔn, ye wiin wiri Nazareti. Wɔn mane tɛ wiin fa to Wuro ta daberebeta mane wiin fa yira y'a bereda hɔn ɔn da, ye ye na n'a wiri Nazaretison, wɔn do paga.

MATIYE 3

¹Wɔnna sangan ma batizeta Zan mane sa Zudegiamana na kibekolo hɔn ne kwa:

²«Ka ka zugo katra Wuro ta sin vetra.»

³Wuro ta daberebeta Izayi mane wiin tɛ da yira ɔn da, ye kɔn boo kwa kibekolo hɔn, ye ka Matigi ta sogo tɛtɛrɛ, n'a ta somengen telebɛ. A mane Zan.

⁴Zan ta zogo mane yɔngɔnma na wian. A ta yɔyɔsɔfa ne komasulu. A ta zɔnfa mane gwale kɔ yi.

⁵Wɔn tɛ Zeruzalemukma kɔ Zudekma pepe kɔ Zurudenkudo ma wola hɔn kma pepe mane sa ne yaa a brɛ.

⁶Ye mane y'a kakie yira, a n'e batize Zurudenku hɔn.

⁷Zan ta tɛ ɔn mane Fariziyɛn kɔ Tɛn na kma na yaan ye za, ye ne naa ye brɛ batize na, a ɔn da ye ma: «Kɔtɔrɔsi, kɔ tɛ ɔn da ka tɔngɔn Wuro woro na ba yi na?»

⁸Ka tɛ k'a tɛda n'a dɔrɔ da ka ka zugo katra.

⁹Sɔɔn ka giati ye kɔrɔ hɔn, ye tɔn ti yi ta wiin ɔn Abrahamu ga rɛ. Bare ma ye yira ka ma da Wuro sbɛ ne timikma sabɛ Abrahamu ta bɔ dɔge bɛ hɔn.

¹⁰Tà do ti wɛ sɔnɔ sulu ma. Wiin sɔnɔ pepe mane nɔmanɛfɔrɛ vɔrɔ ga, ye na wɔn kiɛn n'a dra togo hɔn.

¹¹Mɛ kɔnɛ ka batize zu hɔn zugokatra na. Nka wiin tɛ ɔn na naa mɛ timi, wɔn fan yi mɛ ma. Mɛ yɛrɛ dɛge a ta kanɛge na pɛrɛ ta firi hɔn. Awe ɔn ka batize kɔ Wuro ta Ni ɔnkɔ togo hɔn.

¹²A ta dugosiofa ti a soro hɔn. A na y'a tin sare n'a kɔnibe fɔrɔna, ɔn dugonɔmane wo ka y'a molo hɔn. Nka dugoku we han, a na togo ka wɔn ma wiin ɔn dibe ga.”

¹³Wɔnna sangan ma, Yezu mane tuma Galile ɔn naa fɔn Zurudenku do ma Zan brɛ wiin fa to a batize a ta.

¹⁴Zan mane kia maga ye na ɔn da: «Bi wiin ɔn daga mɛ batize a ma bi ɔn naa mɛ brɛ ra?»

¹⁵Nka Yezu ɔn d'a ma: «Bɛ ɔn dian ne batize basiɛ, wɔn ɔn na tɛ ke Wuro dongo na da ta ye na sogo ma.» Wɔn tɛ Zan ɔn dian.



¹⁶Yezu batize we suu, ɔn sa zu hɔn. Wɔnna nɔɔ tala hɔn, wurokɔn ɔn kibe, a ɔn Wuro ta Ni za, a ɔn zii a ma wɔkara zeneyalo.

¹⁷Berekɔn boo ɔn sa wuro hɔn, ɔn da: «Bo mia moronano, be da dia ne ma fɔrɔna.»

MATIYE 4

¹Wɔn tɛ suu Wuro ta Ni ɔn Yezu foga yaa kɔ lege kibekolo hɔn wiin fa to Sitane n'a mama.

²A naa yin kiepla kɔ wuru kiepla ta ma zɔn ga, wu n'a foga.

³Sitane Mamata ɔn ye dɔbe a na ɔn d'a ma: «Be ɔn ne Wuro Nɔ, yira bɔ dɔge be ma, ye ye bere buru na.»

⁴Nka Yezu d'a ma: «Ye sebe Wuro domada na sebe hɔn, ye zɔnfa dama sɔn woro ga. Nka wiinye domada pepe ɔn sa Wuro do hɔn, wɔnwɔ ɔn sɔn woro.»

⁵Wɔn tɛ Sitane ɔn fige yaa kɔ lege Zeruzalemukuru hɔn ɔn yaa taa kɔ lege Wuro ta kɔn wɔn ma

⁶ɔn d'a ma: «Be ɔn ma Wuro Nɔ, be be to bɛɛ ɔn tige zii lo ma. Bare ye sebe Wuro domada na sebe hɔn, y'a na y'a mɛleke fane be ye na, ye naa be bii wiin fa to be ka naa be kaan dun dɔgɔnɔ sii hɔn ga.»

⁷Yezu ɔn d'a ma: «Ye sebe Wuro domada na sebe hɔn mɛ ɔn da, ye be na Matigi bia Wuro taa n'a sege ga.»

⁸Sitane ɔn fige yaa kɔ lege tolo na kuru yi boo ma ye mɛ ɔn diniyan hɔn giamane pepe kɔ ye na foro dɔrɔ a ma

⁹ɔn d'a ma: «Be ɔn zii yoloko ne wee ɔn ne yirebe, ma na bɔ pepe pere be ma.»

¹⁰Wɔn tɛ Yezu ɔn d'a ma: «Be sabe Sitane. Bare ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye be na yoloko Matigi bia Wuro dama ɔn wee n'a yirebe.»

¹¹Wɔn tɛ suu Sitane ɔn n'a to, mɛleke bɔɔ ɔn ye dɔbe ɔn n'a mako fɔrɔ.

¹²Yezu naa mɔɔ ye da, ye ye Zan ka kaso hɔn, a ɔn tuma yaa Galile.

¹³Wɔn timi a naa tuma Nazaretikuru hɔn ɔn naa tangan Kaperenawɔmukuru hɔn yengenzu do ma Zabulon kɔ Nefutali ta giamana hɔn,

¹⁴wiin fa to Wuro ta daberebeta Izayi domada paga ɔn da kɛre:

¹⁵«Zabulon ta giamana kɔ Nefutali ta giamana, ki wiinye ti yengenzu na yasogo ma Zurudenku kwiri ma, kɔ bi Galilegiamana, sisma ta tangando.

¹⁶Wiinye zame ɔn mane tangan tunio hɔn, ye kini na yire yi za. Wiinye kma ɔn mane tangan siri na tunio hɔn, kini boo sa ye ma.»

¹⁷N'a bii wɔnna sangan ma Yezu mane Wuro domada yira ne kwa: «Ka ka zugo katra, Wuro ta kolo vetra.»



¹⁸Yezu mane yara Galileparogwaga do ma ɔn plala sma pla bɔɔ za. Bo mane Simɔn, ye wiin wiri Piyere kɔ ye puu Andre. Ye mane ti zɔdre hɔn ne zekia.

¹⁹Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka naa dɔɔ ne ma, ma na ka ta smakiare na.»

²⁰Wɔnna nɔɔ tala hɔn ye ɔɔn y'a zɔye to ye ɔn dɔɔ a ma.

²¹A naa yaa zin zɔgɔ ɔn plala sma pla bɔɔ za ye mɛ. Wɔn mane Zebede nɔmanɛ Zake kɔ ye puu Zan. Ye mane ti kɔ ye tɔn Zebede koro hɔn ne y'a zɔye kwaro. Yezu n'e wiri.

²²Wɔnna nɔɔ tala hɔn ye ɔɔn tuma y'a koro kɔ ye tɔn to ɔn dɔɔ a ma.

²³Wɔn timi, Yezu mane Galilegiamana pepe yara ne sma kala ye ta Kalakɔan hɔn ne Wuro ta fanganmabe na fanedia yira ne komatogaparere sii pepe kɔ bu sii pepe kenebe.

²⁴A togo mane sa Sirigiamana pepe hɔn. Wiinye kma ɔɔn yannɛ komatoga sii na yaan ye kɔ zini na yaga ye kɔ murukulaganuru kɔ sirimawinnilaganuru ta, a mane wɔnwɔ kenebe.

²⁵Zamɛ na yaan ye mane dɔɔ a ma. Bɔɔ mane tuma Galilegiamana hɔn, bɔɔ ɔɔn tuma kire fun na wola hɔn, bɔɔ ɔɔn tuma Zeruzalemukuru hɔn kɔ Zudegiamana hɔn kɔ Zurudenku kwiri ma.

MATIYE 5

¹Yezu naa zame za wiin sangan ma ɔn ba yaa tangan tolo boo ma, a ta kalanɔmanɛ ɔɔn ye dɔbe a na,

²a ɔɔn dutigɛ n'e kala ne kwa ye ma:

³«Ye dangamu, fangandanbe na kakiri ti wiinye kma hɔn, bare Wuro ta kolo n'e yi.

⁴Ye dangamu wiinye worama ɔɔn kuna, bare ye na diniyan gun kɔrɔ na.

⁵Ye dangamu wiinye kma ɔɔn mɔgɔ, bare ye na n'e zigi tugu.

⁶Ye dangamu, telebe na wu kɔ a na mulu ti wiinye kma na, bare ye na yingin.

⁷Ye dangamu wiinye kma ɔɔn makare, bare ye na makare ye ma.

⁸Ye dangamu wiinye kma kɔrɔ hɔn ɔɔn kini, bare ye na Wuro za.

⁹Ye dangamu wiinye kma ɔɔn siara na da ta, bare ye na n'e wiri Wuro nɔmanɛ.

¹⁰Ye dangamu wiinye kma ɔɔn yannɛ telebe ye na, bare Wuro ta kolo n'e yi.

¹¹Ye ɔɔn ne ka vini ne ka yannɛ ne niɔn sɔɔ n'a de ka ma ne dayaga sii pepe ta ka na mɛ ye na, ka dangamu.

¹²Ka nihɔndia fɔrɔna bare ka tɔnɔ na ne yaan Wuro brɛ. Wuro ta daberebere wiinye ɔɔn mane pia ka ma, yee ye mane wɔnwɔ yannɛ ye.



- 13** Ka diniyan ta yin. Nka yin na diaro ɔn wɛ, wɔnnɔ a ɔn fɔrɔ yɛ? Yin na diaro ɔn wɛ, a foyi fɔrɔ titiri ga, fɔn y'a dra sire, sma n'a tɔngɔn.
- 14** Ka diniyan ta kini. Wiin kuru ɔn ti tolo ma, wɔn sbɛ ne dɔn ga.
- 15** Sɔn fintina mulu n'a tige suu wee ga. Ye ɔn n'a mulu, y'a tige kɔn hɔn, a n'e kini sabɛ kɔn kɔrɔ hɔn kma pepe ma.
- 16** Yee k'a kini daga ne wɔlɔ sma ma mɛ wiin fa to ye k'a tɛdafɔre za. Ka Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, ye wɔn yirebɛ.
- 17** Ka k'a giati da, ye mɛ naa Tɛn wɛlɛ Wuro ta daberebere ta da yaga na ga rɛ. Mɛ naa pagabɛ na ɔn.
- 18** Tian na, ma ye yira ka ma da lagakɔn kɔ wurokɔn na yaga. Nka Tɛn hɔn da na tala na yaga ga.
- 19** Wɔn ye na, n'a bii basiɛ sin, wiin te ɔn bɔ Tɛn bɛ na slalo yi yaga ɔn bɔ sɛrɛ ka ye hɔn mɛ, wɔnna te na wiri da Wuro ta kolo hɔn kma pepe hɔn slalo yi. Nka wiin te ɔn kwa ye ma n'e yira sma ma, wɔnna te na wiri da Wuro ta kolo hɔn sɔngwaga.
- 20** Bare ma ye yira ka ma da k'a telebe ɔn ma yalo Tɛn na kma kɔ Fariziyɛn yi ma ga, ka na kɔ Wuro ta kolo hɔn ga.
- 21** Ka mɔɔ ye ye mane da gwerekma ma, ye sɔn ka da ye sɔn yɛɛ ga. Ye wiin te ɔn sɔn yɛɛ, ye wɔnna te daga kiti na.
- 22** Awale mɛ kɔnɛ n'e yira ka ma da wiin te pepe woro ɔn ba ye na plalo ta, ye daga wɔnna te kiti. Wiin te ɔn ye na plalo vini, y'a yinni, wɔnna te daga kiti na. Wiin te ɔn da ye na plalo ma, y'a kakaba, wɔnna te daga kɔ na giaganɔma hɔn.
- 23** Awale be ɔn ne yaa bia salaka wado hɔn, be kakiri ɔn tugo ɔn tɔɔ da boo fa ti bi kɔ be na plalo yɔɔ,
- 24** bia salaka to wɛɛn salakawɛdo zin ye, ɔn yaa bɛɛn kia be na plalo ta dɛn, wɔn timi be ɔn sbɛ naa bia salaka wa.
- 25** Bɔɔ da ɔn kɔ bi kɔ boo yɔɔ, ka ne yaa ye yɔnnɔ hɔn wado hɔn, be vɛ a ta salesale ka ne ti sogo ma yɛ, ka tɛ a naa yaa be ka kitisɔta sra hɔn, wɔn be ka sɔrɔdasi sra hɔn, sɔrɔdasi be ka kaso hɔn ga.
- 26** Tian na, ma ye yira be ma da be ma bia ku pepe sara n'a wɛ ga, be na sa yeyɛ abada ga.
- 27** Ka mɔɔ ye da, ye ka ka da ka vunada ta ga.
- 28** Awale mɛ kɔnɛ n'e yira ka ma da wiin te ɔn ya sege ɔn ye yɔnnɔ sabɛ a na, wɔnna te vunafa ta n'a wɛ ye kɔrɔ hɔn kɔ wɔnna ya we.
- 29** A ɔn ma be digesramayɔnnɔ ɔn be ka kakiɛ hɔn, a legere n'a dra dɛrɛdo hɔn. Bare be yasɔ na tala ta yaga fɔn be ma kɔ bi yɛrɛ na sɔnɔ pepe ta dre giaganɔma hɔn.



- 30 Be digesramasoro ɔɔn ne be ka kakie hɔn, a ɔɔn n'a dra deredo hɔn. Bare be yasɔ na tala ta yaga fɔn yi be ma, a ɔɔn ma bi yere na ɔɔn ta kɔ giaganɔma hɔn.
- 31 Ye da boo piri ma ye mɛ, ye wiin te ɔɔn y'a ya laga, y'a daga yanmayagasebe pere a ma.
- 32 Mɛ kɔnɛ n'a yira n'a dɔrɔ ka ma da wiin te ɔɔn y'a ya laga, a ma ne vunatɛya ga, a ya we ka vunatɛ hɔn. Wiin te ɔɔn ya na lɛ yi yɔn, wɔnna te vunatɛta.
- 33 Ka mɔɔ ye ye da gwerekma ma, ye be ɔɔn be sun wiinye da na, ye be daga n'e yaga ga. Ye nka be be sun wiinye da na Matigi ma, ye be wɔnwɔ ta n'e do paga.
- 34 Mɛ n'e yira ka ma da ka ka ne ka sun ga. Ka da be be sun wurokɔn ma ga, wɔn Wuro ta fanganmakware.
- 35 Ka da be be sun lagakɔn ma ga, wɔn Wuro ta kandɛdo. Ka da be be sun Zeruzalemukuru ma ga, wɔn Fanganmagwaga ta kuru.
- 36 Ka da be be sun be yere wɔɔn ma ga. Bare be ha sbe ne be wɔnsɔgɔnɔ tala furobe wele n'a dungunbe ga.
- 37 Ka ɔɔn ne ti bereda hɔn, ka da ɔnhɔn wele awo. Bɔ sere pepe sa Sitane ɔɔn hɔn.
- 38 Ka mɔɔ ye da, ye yɔnɔ hɔn yɔnɔ na ku we, yinninɔ na ku ne we yinninɔ hɔn.
- 39 Nka mɛ n'e yira ka ma da ɔɔn ka dian zugoyagafa na ga. ɔɔn yere ɔɔn be digesramaturu webe, be ninagan ma yi bere a ma.
- 40 Wiin te ɔɔn ne kia yaa kɔ be neme kiti na wiin fa to a bia zoslalo tɔɔ, bia zogwaga to a ma mɛ.
- 41 ɔɔn ɔɔn fangan de be ma kilo tala na yuru na, ye ta kilo pla.
- 42 Wiin te ɔɔn mɛ be ta, be a ka. Wiin te ɔɔn duba be ta, ka maga ga.
- 43 Ka mɔɔ ye da, ye be be neme da diabɛ be ma ɔn yu ka be zugu ta.
- 44 Mɛ kɔnɛ n'a yira n'a dɔrɔ ka ma da ka ka zugi da diabɛ ka ma. Wiinye kma ɔɔn ka yanne, ka Wuro mɛ ye ma
- 45 wiin fa to ka Tɔn wiin ɔɔn ti wuro hɔn, ka tɛ a nɔmanɛ na siebe na. Bare a y'a sin sabe zugoyagma ma kɔ smafɔre ma ne wuro menebe smatele ma kɔ smayaga ma.
- 46 Nka ka da dia wiinye kma ma, a ɔɔn ma wɔnwɔ dama da ɔɔn dia ka ma, wee tɔnɔ ka na ɔɔn gun Wuro ta? A yee lanpotɔre tɛ ga ra?
- 47 A ɔɔn ma ka na plala dama na ka bire, wee kabakoda ka ɔɔn ta? A wɔn neme bɔ sisma sere ɔɔn ta mɛ ga ra?
- 48 Ka Tɔn wiin ɔɔn ti wuro hɔn wɔn kini wiin nɛ, yee ki daga ne kini mɛ.

MATIYE 6



- ¹Ka ka yere korose, ka ka ne k'a Wurokiada ta sma pepe yonno na wiin fa to ye ne ka za ga. Ka zon n'e ta sma pepe yonno na, ka ha na tonno gun ye na ka Ton ta wiin zon ti wuro hon ga.
- ²Be zon ne durute ka, ka te ye ne tola pen be zin wokara daplaberesma te wiin ne Kalakon hon ko wisoga hon ga. Ye te ne te yee wiin fa to sma n'e yirebe. Tian na ma ye yira ka ma da, ye y'a tonno gun n'a we.
- ³Nka ki kone, be zon da be durute ka, ka te be tikweta bia teda yonno too ga
- ⁴wiin fa to bia teda woo bunu hon. Be Ton wiin zon bunu hon da too, won na n'e na tonno pere be ma.
- ⁵Ka zon ne Wuro me wiin sangan ma, ka ka ne te wokara daplaberesma ga. Kalakon hon taa ko wisogo hon taa zon dia ye ma wiin fa to sma pepe n'e za.
- ⁶Nka bi kone, be zon ne kia Wuro me, ko bia kon hon, on koro gwolo n'a lege. Be Ton wiin zon ti tunio hon ne bia teda za, won na n'e na tonno pere be ma.
- ⁷Ka zon ne Wuro me wiin sangan ma, ka ka ne beredayan yira wokara Wurotbareyasma ga. Ye te n'a giati da y'a beredayan ye na Wuro na moo ye ta.
- ⁸Ka ka ne te yee ga. Bare ka mako sa wiin fa hon, ka yere na n'a sabbe ka do hon den ga, ka Ton n'a pepe too.
- ⁹Ka daga ne Wuro me wiin ne, boo won: Me Ton wiin ti wuro hon. Te sma bia kini yonno too.
- ¹⁰Te bia sin wiri. Be dongo te wuro hon wiin ne, te a te yee lagakon ma.
- ¹¹Wiin zonfa zon me kayan, won pere me ma sma.
- ¹²Mia kakie yafa me ma wokara bo sere te ko me nabada hon me yafa ye ma wiin ne.
- ¹³Ka te me ko mama hon ga nka be me kisi me na yagata ma. [Bare bi ma fanganmabe ko sebe ko yirebe wiri sangan pepe ma. Amina]
- ¹⁴Sma wiinye dayaga ta ka na, ka zon n'e yafa ye ma, ka Ton wiin zon ti wuro hon, won na yafa ka ma me.
- ¹⁵Wiinye kma zon k'a kakie bii, ka zon mane dian ne yafa ye ma ga, ka Ton na k'a kakie yafa ka ma me ga.
- ¹⁶Ka zon ne sun ka, ka ka ka zin yaga wokara daplaberesma te wiin ne ga. Ye ye zin katra wiin fa to sma pepe too da ye ti sun hon. Tian na, ma ye yira ka ma da ye y'a tonno gun n'a we.
- ¹⁷Nka bi kone, be zon ne sun ka, be be yinna waa on be woon teterere wiin fa to sma ka too da be ti sun hon ga.
- ¹⁸Fon be Ton sonnala wiin zon bunu hon da too, won zon na n'e yonno too. Be Ton wiin zon bunu hon da too, won na n'e na tonno pere be ma.



- ¹⁹Ka ka naforo kia n'a tige ka yere ma bee diniyan hon ga. Tontona ko lege tiye ne fre pepe yaga. Pana tiye ne kwala yaga ne ko ne kimi.
- ²⁰Nka ka naforo kia n'a tige ka yere ma wuro hon. Tontona ko lege fre yaga ween ga, pana mane kwala yaga ne ko ne fre kimi ween me ga.
- ²¹Bare bia naforo ti wiin ween, ween bia giate ti me.
- ²²Soon yinna on te a ta fintina na. Be yinna on ne foro, be ne ze.
- ²³Nka be yinna on yaga, be ze ga. Wiin kini on ti be hon, won on ne tunio, wonna tunio na ne yire re.
- ²⁴Soon sii sbe ne bara ta wonnakma sma pla ma ga. A na sonnala dadiabe ye ma on bo dayagabe ye ma. A na malo tala ma on ye mako wa bo hon. Ka ha sbe ne te Wuro ko gwana ta barateta na ga.
- ²⁵Bo won on te ma on da ka ma, da ka ka ninaban ko zonfreda ko k'a menefre da k'a sirewo na ga, ko k'a kiezogada me ga. Ni fon ko zonfa. Soon kon fon ko zogo me.
- ²⁶Ka yala sege. Ye ha son ga, mane sonfretetere me ga. Moli ti ye ta ga. Nka ka Ton wiin on ti wuro hon, won n'e woro. Ka fon ko yala melemele ga ra?
- ²⁷Ko te on sbe n'a bii y'a ninabanno ma on fa kwe y'a sirewo ma?
- ²⁸Wonno na ka ninanban ko k'a zogada? Ka bagatulo na kayan ta laga hon. Ye bara ta ga, mane dasifire ne zoyen me ga.
- ²⁹Nka ma yira ka ma da fanganma Salomon ko y'a yirebe pepe, a ta zoga ta foro mane wiri ye na tala ta ga.
- ³⁰Wiinye sogo on ti laga hon sma, togo ne na n'e wunna sen, Wuro on n'e kakiri to wonwo ta foro na, ka too d'a na k'a kiezoga pere ka ma me, ki wiinye ta yonmabe on dege.
- ³¹Awale, ka ka ka kakiri yanganmu on da, ye wonno ke na on zon? Wonno ke na on mene? Wonno ke na on ka ke moga hon?
- ³²Yonmabe ti wiinye kma hon ga, wonna kma on wonna fre wo kia. Nka ka Ton wiin on ti wuro hon, won too da ka mako sa wonna wo fre hon.
- ³³Ka Wuro ta kolo kia on telebe na sogo bii den. Won timi, Wuro na bo fresere pepe kwe n'e pere ka ma.
- ³⁴Ka ka ka kakiri yanganmu sen da na ga. Sen koo na ninanban ye yere ye na. Wiin koo ti pepe won ko ye hon yanne.

MATIYE 7

- ¹Ka ka soon zarake ga. Soon na ka zarake me ga.
- ²Ka on soon zarake, Wuro na ka zarake wokara ka soon zarake wiin ne. Ka fre yirabe sma ma ko wiin yirabefa, won ma Wuro na yirabe ka ma me.



- ³Wiin sɔbɛgɛnɔ ɔn ti be na plalo yɔnnɔ hɔn, wɔnnɔ na be wɔn sege kamasɔrɔ sɔsagwaga ne ti bi yere yɔnnɔ hɔn, be mane wɔn za ga.
- ⁴Nɛ na be sbɛ da be na plalo ma, y'a tɛ be wɔnna sɔbɛgɛnɔ wa a yɔnnɔ hɔn, kamasɔrɔ sɔsa ne ti bi yɔnnɔ hɔn.
- ⁵Daplabɛrɛta, be yɔnnɔ hɔn sɔsa wa dɛn, wɔn timi be ɔn sbɛ sege zɛ fɔrɔna ɔn be na plalo yɔnnɔ hɔn sɔbɛgɛnɔ wa.
- ⁶Ka ka fa na kɪni yi pere gwegi ma ga wiin fa to ye ka naa bere ka na ɔn ka win ga. Ka ka k'a terebadɛnɔma dra tɛgɛ ma ga, ka tɛ ye naa n'e tɔngɔn ga.
- ⁷Ka ɔn mɛ, ka na gun. Ka ɔn kia, ka na zɛ. Ka ɔn koro kwangwaga, a na kibɛ ka ma.
- ⁸Bare wiin te ɔn mɛ, wɔnna te ɔn gun. Wiin te ɔn kia, wɔnna te ɔn zɛ. Wiin te ɔn koro kwangwaga, wɔnna te ma a kibɛ.
- ⁹Ki na wee yi nɔ ɔn buru mɛ a ta, a dɔgɔnɔ pere a ma?
- ¹⁰Wɛlɛ a ɔn zenɔ mɛ a ta, a san pere a ma?
- ¹¹Ki wiinye ɔn zugoyagasma, ki ɔn ne dian ne frefɔre pere ka nɔmanɛ ma, ka Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, wɔn na frefɔre ye pere ye na mɛsma ma mɛ ga ra?
- ¹²Ka kia ye wiin fa pepe ta ka ma, ka wɔn nɛmɛ ta sma ma mɛ. Wɔn Moyizi ta Tɛn kɔ Wuro ta daberebere ta sebe ɔn yira.
- ¹³Ka kɔ kuledo na slalo yi hɔn. Wiin kuledo ɔn tara, wiin sogo ɔn yadia, wɔn sɔnfirebe yi. Sma na yaan ye ɔn dɔɔ a ma.
- ¹⁴Nka wiin kuledo ɔn dɛgɛ, wiin sogo ɔn dɛgɛ, wɔnwɔ ɔn sɔɔn ka webareyani hɔn. Sma zɔgɔ dama ɔn dɔɔ a ma.
- ¹⁵Ka ka yere kɔrɔse Wuro ta daberebere na niɔnsɔ ye na. Ye ye yere ta wɔkara gwanɔmanɛ kamasɔrɔ ye ne sanmilele.
- ¹⁶Ka na n'e dɛgɛ tɔɔ ye ta teda ɔn ma. Sɔɔn sbɛ ne erezɛnɔmanɛ kwire kile ma ga. Sɔɔn mane sbɛ ne kafɔnɔnɔmanɛ kwire sanfuru ma mɛ ga.
- ¹⁷Sɔfɔrɔ sii pepe ɔn nɔmanɛfɔre vɔrɔ nka sɔnɔyɔ nɔmanɛyaga ɔn vɔrɔ.
- ¹⁸Sɔfɔrɔ ha sbɛ ne nɔmanɛyaga vɔrɔ ga. Sɔnɔ na yaga yi mane sbɛ ne nɔmanɛfɔre vɔrɔ mɛ ga.
- ¹⁹Wiin sɔnɔ pepe ɔn sbɛ ne nɔmanɛfɔre vɔrɔ ga, wɔn na kiɛn ɔn dre togo hɔn ɔn wɛnnɛ.
- ²⁰Yee mɛ ka na Wuro ta daberebere na niɔnsɔ ye dɛgɛ tɔɔ ye ta teda ma.
- ²¹Wiinye kma ɔn mɛ wiri Matigi, Matigi, wɔnwɔ pepe na kɔ Wuro ta kolo hɔn ga, fɔn wiinye kma ɔn mɛ tɔn dongo ta wiin ɔn ti wuro hɔn.



²²Kiti koo ma, sma na yaan ye na ne ne wiri ne kwa Matigi, Matigi a bi togo na ke mane Wuro ta fane yira ga ra? A bi togo na ke mane zini laga ga ra? A bi togo na ke mane kabakoda na yaan ye ta ga ra?

²³Wonna sangan ma ma na da ye ma da ma ye too melemele ga. Da ye tuma ye sabe ne do na, yewo dayagatere.

²⁴Yee me wiin te pepe on bo domada be moo on kwa ye ma, wonna te na te wokara yinnamakwieta boo, wiin on y'a koon togo tiri ma.

²⁵Wuro naa mene, zu na yaan yi on naa, pangan na yire ye on wire. Ye naa bere wonna koon we ma, nka a ma yaga ga. Bare tiri ma a du ti.

²⁶Wiin te on me domada moo, ma kwa ye ma ga, wonna te te wokara kakiridurute wiin y'a koon togo banyege ma.

²⁷Wuro naa mene, zu na yaan yi on naa, pangan na yire ye on wire. Wonna koon we on bere. A berenon noma on yaga forona.”

²⁸Bo Yezu naa waro y'a bereda na wiin sangan ma, zame on kaba woo a ta sonkalanon na.

²⁹Bare a man'e kala wokara ye ta Ten na kma n'e kala wiin ne ga. Nka a man'e kala ko sebe.

MATIYE 8

¹Yezu mane tuma tolo ma ne zii, zame na yaan ye ne doo a ma.

²Komayagafate boo mane naa zii yoloko a zin on d'a ma: «Me na te, be on ne dian, be sbe ne ne kinibe.”

³Yezu on ye soro soro on le a ma on da: «Ma dian be kinibe na.» Wonna noo tala hon a ta komayagafa on we.

⁴Won timi Yezu on d'a ma: «Ka b'e yira soon sii ma ga. Nka yaa be yere doro salakaweta ma. Moyizi wiin salaka yira, be won wa. Won on na te ye too da ye tian.”

⁵Yezu mane ti ne ko Kaperenawomukuru hon, sorodasi wonnate boo on ye dobe a na

⁶on d'a ma: «Me na te, n'a barateta sian koon hon ne pare forona, mane sbe ne tuma ga.”

⁷Yezu on d'a ma: «Me na yaa n'a kene.”

⁸Nka sorodasi wonnate we on da Yezu ma: «Me na te, ka ko ne bre ga bare me dege ko bia ko ne bre. Nka domada tala dama yira, n'a barateta na kene.

⁹Me ti boo fangan hon me, kunkwinini ne ti ne soro ma me. Ma on da wiin ma d'a yaa yoo, a yaa. Ma on da wiin ma da won naa bee, won naa. Ma on da n'a tere ma d'a wiinye ta, a won ta.”



- 10** Yezu wonna bereda wɔ mɔɔ wiin sangan ma, a da ɔɔn dia a ma fɔrɔna, a ɔɔn da ye timikma ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da ma bo yɔnmabe be neme gun sɔnnala boo ta Isirayele ga.
- 11** Ma ye yira ka ma me da, sma na yaan ye na tuma bii pepe hɔn ɔn naa tangan Wuro ta kolo na zɔndo hɔn kɔ Abrahamu kɔ Izake kɔ Zakɔbe.
- 12** Kamasɔrɔ wiinye kma ɔɔn daga yeye zama na, wɔnwɔ ne na dre sire tunio hɔn, mogo kɔ yinniwin na ne ti wiin ween.”
- 13** Wɔn timi a ɔɔn da sɔrɔdasi ta zengente we ma: «Bere yaa be bre. Be wiin fa kia, wɔn na te be ma bia yɔnmabe do ma.» Wonna wagati we yere ma barateta we mane kene.
- 14** Yezu da ye yaa kɔ Piyere bre, n'a ta ya sie za sian, a kɔn ne toba.
- 15** Yezu n'a foga a soro ma, a ta komatogo ɔɔn we. A ɔɔn tuma n'a mako fɔrɔ.
- 16** Sindoberesangan ma ye ɔɔn naa a bre kɔ zinifigesma na yaan ye. A ɔɔn wonna zini wɔ laga kɔ domada tala dama ɔn komatogaparere wɔ pepe kenebe
- 17** wiin fa to Wuro ta daberebeta Izayi mane wiinye bereda yira ɔn da, y'awe ɔɔn kià komatoga bii ɔn kià laganuru bii bie na, wɔn do paga.
- 18** Yezu naa zame na yaan ye za ye kiego ma wiin sangan ma, ɔn da ye te ye kwire zukwiri ma.
- 19** Ten na kma na boo ɔɔn ye dɔbe a bre ɔn d'a ma: «Me na te, be ɔɔn ne yaa wiin ween pepe, ma na dɔɔ be ma.”
- 20** Yezu ɔɔn d'a ma: «Wura ti den ta, sien ne ti yala ta me. Nka makunabedo ti Sɔɔn No ta ga.”
- 21** A ta kalanɔmane na boo ɔɔn d'a ma: «Matigi, sogo pere ne ma, ma yaa ne tɔn sitra den.”
- 22** Nka Yezu ɔɔn d'a ma: «Naa dɔɔ ne ma ɔn sara to wɔnwɔ y'a sara sitra.”
- 23** Yezu naa kɔ koro hɔn, a ta kalanɔmane ɔɔn kwe kɔ lege.
- 24** Ye da ye naa tɔɔ, panganye bɔɔ ɔɔn tuma zu ma, koro we ne te paga na zu na. Wɔn da ye te Yezu ne sian ne yin.
- 25** Kalanɔmane wɔ ɔɔn ye dɔbe a na, n'a winni ɔn d'a ma: «Me na te, te ke ma. Bo ke ti ne siri.”
- 26** A ɔɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na ka kwan? K'a yɔnmabe dege fɔnɔ.» Wɔn timi a ɔɔn tuma gwangwana pangan kɔ zu ma, bii hɔn ɔɔn kuna min.
- 27** Sma pepe mane kaba ne kwa: «Bo yere kɔ te ha, pangan kɔ zu yere ne mɔɔ a ta?”



²⁸Yezu naa wiri zu do ma Gadarakma ta giamana hɔn wiin sangan ma, sma pla bɔɔ ɔɔn sa sɔnsitrado hɔn ɔn naa n'a ten. Ziniyaga mane ti wɔnna sma pla wɔ. Ye ta da mane sige fɔrɔna fɔn ɔɔn mane sbɛ ne dɔɔ ne fɔnɔ wɔnna sogo we ma ga.

²⁹Ye mane sɔngɔ ne kwa: «Wɔnnɔ be ɔɔn kia ke ta Wuro Nɔ? Be naa mé yanne na wagati ma wiri den ga ra?»

³⁰Wɔn da ye tɛ, tegekuru boo mane ti yeyɛ do na ne nɛmɛ.

³¹Zini wɔ ɔɔn Yezu mɛ, y'a ɔɔn ye laga, y'a tɛ ye yaa kɔ wɔnna tege wɔ hɔn.

³²Yezu ɔɔn da ye ma, ye ye yaa. Ye ɔɔn sa sma pla wɔ hɔn, ɔn yaa kɔ wɔnna tege wɔ hɔn. Wɔnna nɔɔ tala hɔn, tegekuru we pepe ɔɔn yiri tuma tolo ma ɔn zii yaa kɔ yengenzu hɔn ɔn siri yeyɛ.

³³Tege wɔ na nesma ɔɔn tuma tɔngɔn bige yaa wɔnna da wɔ yira kuru kɔrɔ hɔn ɔnko zinifigere sma pla wɔ ta da mɛ.

³⁴Wɔn tɛ kirekma wɔ pepe ɔɔn sa yaa Yezu ten. Ye yaa n'a za wiin sangan ma, ɔn n'a mɛ, y'a sa y'a giamana hɔn.

MATIYE 9

¹Yezu man'e bere kɔ koro hɔn, ɔn zu kwire ɔn yaa y'a kuru hɔn.

²Sma mane bii naa kɔ muruku boo a brɛ, a mane sbɛ ne tuma ga. A mane sian sianfa boo ma. Yezu naa sma wɔ ta yɔnmabe za wiin sangan ma, a ɔɔn da muruku we ma: «Be woro sige ne nɔ, bia kakie yafa be ma.»

³Wɔn tɛ Ten na kma bɔɔ ɔɔn mane giati ye kɔrɔ hɔn ne kwa, ye bo ɔɔn be Wuro togo yaga.

⁴Yezu naa n'e kɔrɔ hɔn da tɔɔ, ɔn da: «Wee giatiyaga sii ɔɔn ti ka hɔn yee?»

⁵ɔn d'a ta kakie yafa a ma wele ɔn d'a tuma yaa, wɔnna pla wɔ hɔn, wee yi ɔɔn yiradia yi?

⁶Nka ma kia ka tɔɔ da kakie ta yafa na sebe ti Sɔɔn Nɔ ta bo diniyan be hɔn.» Wɔn timi a ɔɔn da ɔɔn we ma: «Tuma bia sianfa bii ɔn bige.»

⁷Sɔɔn we ɔɔn tuma yaa ye brɛ.

⁸Zame wɔn za wiin sangan ma, kuun n'e foga fɔrɔna, ye ɔɔn Wuro yirebe bare a wɔnna sebe we pere sma ma.

⁹Yezu naa tuma wɛɛn ne ti yuru hɔn, ɔn ɔɔn boo za, tangan lanpotɔdo hɔn. Ye man'a togo wiri Matiye. Yezu ɔɔn d'a ma: «Tuma dɔɔ ne ma.» A ɔɔn tuma dɔɔ Yezu ma.

¹⁰Bo Yezu mane ti zama hɔn Matiye brɛ, lanpotɔre na yaan ye kɔ smayaga na yaan ye ɔɔn naa tangan ne kwe ne zɔn kɔ lege kɔ a ta kalanɔmanɛ mɛ.

¹¹Fariziyen naa wɔn za wiin sangan ma ɔn Yezu ta kalanɔmanɛ toga, ye wɔnnɔ na ye wɔnnate kwe ne zɔn kɔ lanpotɔre kɔ smayaga?



- 12** Yezu naa wɔn mɔɔ ɔn da ye ma: «Wiinye kma ɔn kɛnɛ, wɔnwɔ mako ha sa suteta hɔn ga. Komatogaparere mako ɔn sa a hɔn.
- 13** Wiin fa ɔn yira Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye kɛrɛ mɛ mako sa worofrɛ na salaka hɔn ga nka ma kia wiin fa na wɔn woramadiabe, ka wɔn kɔrɔ giati. Bare mɛ naa sma tele kia na ga nka smayaga.”
- 14** Zan Batizeta ta kalanɔmanɛ mane naa Yezu brɛ n'a toga, ye wɔnnɔ na yiwɔ kɔ Fariziyen sun ka sanganyan ma, awe ta kalanɔmanɛ mane sun ka ga?
- 15** Yezu ɔn da ye ma: «Damarasɔnsma sbɛ ne ti kɔ damorobangan ɔn ye bere ne ti ninabannɔ hɔn ye mɛ ra? Wɔn ha sbɛ ne tɛ ga. Nka boo kɔɔ na wiri yi, damorobangan ɔn ma naa ne ti kɔ lɔgɔ wiin sangan ma ga, wɔnna sangan ma ye na sun ka.
- 16** Sɔɔn ha zowun bii ɔn zobiri betɛrɛ kɔ lege ga. Wɔn ɔn tɛ, wɔnna zogo we na barado na moro.
- 17** Ye duvenwun ka poro na bire yi hɔn mɛ ga. Wɔn ɔn tɛ, poro we na fɛtɛ. Duven na wunu, poro yaga mɛ. Ye duvenwun ka poro na wun yi ɔn hɔn. Wɔn ɔn tɛ, ye pepe na fɔrɔ.”
- 18** Yezu mane ti wɔnna bɛreda wɔ hɔn ye, ye da ye tɔɔ Ziwifu ta zɛngenkma na boo ɔn naa zii yoloko a wee ɔn d'a ma: «N'a nɛmɛdalo dɔ siri basie o. Nka naa be sra dɛ a ma, a na winni.”
- 19** Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ mane tuma ne dɔɔ a ma.
- 20** Ya boo mane tiye, wiin ɔn mane yanne y'a landa ta dɔgɔ funpla yɔɔ. Ya we ɔn ye dɔbɛ Yezu timi ɔn le a ta zogo danɔ ma.
- 21** Ya we mane giati ne kwa ye kɔrɔ hɔn, ye ye ɔn sbɛ le a ta zogo ma dama, ye ye na dɛ.
- 22** Nka Yezu naa taa ye bere n'a za ɔn d'a ma: «Ne nɔ, yɔn ne ma, bia yɔnmabe be kɛnɛ.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn yɛrɛ ya we ɔn kɛnɛ.
- 23** Yezu naa yaa wiri Ziwifu ta zɛngente we brɛ wiin sangan ma ɔn tolapensma kɔ zame za, ye ne sɔngɔ fɔrɔna ne nɔ we sakɔn mɔgɔ a ɔn da:
- 24** «Ka ka sabɛ wɛɛn, dalalo we ha siri ga, a yin ɔn.» Sma man'a zi.
- 25** Ye naa zame sabɛ n'e wɛ sire wiin sangan ma, Yezu ɔn kɔ kɔɔn hɔn, ɔn yaa dalalo we foga a soro ma, a ɔn winni.
- 26** Da wɔ na bɛreda mane zanzan yeyɛ wola pepe hɔn.
- 27** Yezu naa tuma wɛɛn ne ti yuru hɔn, fue sma pla bɔɔ ɔn tuma ne dɔɔ a ma ne sɔngɔ ne kwa: «Davidi timite, makare mɛ ma.”
- 28** Yezu naa kɔ kɔɔn hɔn wiin sangan ma, wɔnna fue wɔ ɔn ye dɔbɛ a brɛ. A n'e toga da ye ma: «Ka tɔɔ da tian na ma sbɛ ne wɔn ta ra?» Ye ɔn d'a ma: «ɔɔn, mɛ na te.”
- 29** Wɔn tɛ a ɔn le ye yinna ma ɔn da: «K'a yɔnmabe wiin fa kia, wɔn tɛ a tɛ ka ma.”



³⁰Ye yinna òn kibɛ. Wòn timi Yezu òn n'a yira n'a sigebe ye ma fòrɔna òn da, ye ye ka da ye tɛ sòon sii n'e yònno tɔɔ ga.

³¹Nka yewɔ naa sa suu ne Yezu da yira wònna wola wɔ pepe hɔn.

³²Ye mane ti yuru hɔn, sma òn naa kɔ sòon boo Yezu brɛ a mane sbɛ ne bere ga, ziniyɔ boo ta.

³³Yezu naa zini we laga wiin sangan ma, sòon we ne bere. Zame òn kaba fòrɔna ne kwa: «Ke bɔ nɛmɛ za n'e za Isirayɛlegiamana hɔn dɛn ga.»

³⁴Nka Fariziyɛn mane kwa: «Zini pepe wònate baraka hɔn a zini wɔ laga.»

³⁵Yezu mane kireyeye kɔ kireslala pepe yara ne sma kala ye ta Kalakɔan hɔn ne Wuro ta kolo hɔn da na fanɛdia yira. A mane laganuru sii pepe kɔ komasiribebu sii pepe na kma kɛnɛbe.

³⁶A naa zame za wiin sangan ma, ye na makare n'a foga bare ye mane bana, ye koma ne siri, ye ne wɔkara nɛsma ti wiinye gware na ga.

³⁷Wòn tɛ a òn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Sɔnfre yaan, baratere mane fiin ga.

³⁸Ka lote mɛ wiin fa to a baratere fanɛ y'a lɔ hɔn sɔnfretetere na.»

MATIYE 10

¹Yezu y'a kalanɔmanɛ sma funpla wiri n'e dɔbɛ, òn sebe pere ye ma ziniyaga laga na wiin fa to ye n'e laga ne laganuru sii pepe kɔ bu sii pepe kɛnɛ.

²Bo kalanɔmanɛ sma funpla wɔ toga: Gwere yi wòn Simɔn, ye wiin wiri da Piyere bo wòn puu Andre bo Zebede nɔmanɛ Zake kɔ ye puu Zan.

³Bo Filipu bo Baretelemi bo Toma bo lanpotɔta Matiye bo Alife nɔ Zake bo Tade.

⁴Bo Simɔn ye wiin wiri magata. Bo ma Zuda Isikariyɔtɛ wiin yerɛ òn Yezu ka sra hɔn.

⁵Yezu mane wònna kalanɔmanɛ sma funpla wɔ fanɛ òn n'e ladi òn da ye ma: «Ka ka Wurotɔbareyasma ta sogo bii ga, òn ka da ka kɔ Samarikma ta kire na boo hɔn mɛ ga.

⁶Isirayɛlegiamana hɔn gware wiinye òn fire, ka yaa wɔnwɔ òn brɛ.

⁷Ka na yasangan ma, ka ne kwa, ye Wuro ta kolo vetra.

⁸Ka komatogaparere kɛnɛbe òn sara winni òn komayagafakma kɛnɛbe òn ziniyaga laga. Ka gun zana, ka sma ka zana mɛ.

⁹Ka ka sanɔ wele gwana wele gwanamengen ka k'a zɔbe hɔn ga,

¹⁰òn ka kireyaporo bii ga, òn ka zoga nɔma pla bii wele òn kanɛgɛ kɔ gwangan bii mɛ ga. Bare barateta daga kɔ ye do na zɔnfa.

¹¹Ka òn yaa wiri wiin kuru hɔn, ka toga sòon òn ne tiye ka sbɛ ne vɛ wiin ta. Ka wɔɔ wònna tɛ brɛ fɔn ka bere na.



- 12** Ka ɔɔn ne kɔ wiin ween, ka bire ɔn da: Wuro siara ta ka ma.
- 13** Yeye kma ɔɔn ka foga, ka wiin foo ta ye ma, ye na wɔnna siara gun. Nka ye ma ka foga ga, ka wiin foo we ta ye ma, ye na n'a na siara gun ga.
- 14** Ye ɔɔn ma ka foga ga, ɔn ma mɔɔ ka domada na ga, ka ɔɔn ne sa wɔnna kɔɔn we wele wɔnna kuru we hɔn, ka ka kaen ma tulu sere n'a wa n'a dɔrɔ da ka maga ye hɔn.
- 15** Tian na ma ye yira ka ma da kitikɔ ma, wɔnna sma wɔ ta kiti na sige yi Sodɔmu kɔ Gomɔre yi ma.
- 16** Bo ma ka fane wɔkara gware sanmilele woro hɔn. Wɔn ye na ka te ka yinnama ne kwie wɔkara san, ka woroma ne dia wɔkara zeneyalo.
- 17** Ka ka yere kɔrɔse sma na bare ye na ka ka kitisɔre sra hɔn ɔn ka vaan y'a Kalakɔan hɔn.
- 18** Ye na yaa kɔ ka neme fanganme kɔ giamanawɔnnakma bre me ye na. Wɔn ɔɔn na te ye ta sierebe na yewɔ kɔ Wurotɔbareyasma.
- 19** Ye ɔɔn naa ka ka sra hɔn wiin sangan ma, ka ka nina ban ɔn da wɔnɔ ka na ɔɔn yira ga, wele ye ne ka na ne bere ne da ga. Ka daga wiin fa yira, wɔn na yira ka ma ye na sangan yere ma.
- 20** Bare a ki yere ɔɔn na ne bere ga, nka ka Tɔn ta Ni ɔɔn na ne bere ka da hɔn.
- 21** Plalo na ye na plalo pere y'a yee. Tɔn ne na ye nɔ pere y'a yee. Nɔmanɛ na tuma ye na vɔrɔre na n'e ta y'e yee.
- 22** Ka da na ne yaga sma pepe ma me ye na. Nka wiin te ɔɔn sbe sɔmna fɔn yaa wiri tege ma, wɔnna te na kisi.
- 23** Ye ɔɔn ka laga boo kuru hɔn, ka tɔngɔn yaa kireza hɔn. Tian na ma ye yira ka ma da ka ha na waro Isirayelegiamana na kire pepe yara na Sɔɔn Nɔ ɔɔn sbe naa ga.
- 24** Kalanɔ fan ye na kalata ma ga. Barateta fan ye wɔnnate ma ga.
- 25** Kalanɔ daga ne ti wɔkara ye na kalata, barateta ne ti wɔkara ye wɔnnate. Ye debe kɔɔn na zengente giati zini na zengente Belezebule na han, yee ye na ne kɔnkma wɔ giati suu ye.
- 26** Ka ka kwan ye na ga. Dɔnda tala bɔɔ tiye wiinye ɔɔn na sa kini na ga. Bunuda tala bɔɔ mane tiye wiinye yɔnɔ ɔɔn na tɔɔ me ga.
- 27** Ma wiin fa yira ka ma tunio hɔn, k'a yira gwendege na. Wiin fa ɔɔn yɔyɔleyira ka ma, k'a puru n'a yira zen ma.
- 28** Wiinye ɔɔn komavere yee nka mane sbe ne ni yee ga, ka ka kwan wɔnɔ na ga. Wiin te ɔɔn sbe ne ni yee ɔn komavere yee togo hɔn me, ka kwan wɔn ɔɔn na.
- 29** Ye yalaten pla zabire gwanafuro tala na ga ra? Hali kɔ wɔn, ye na tala ha bere lo ma a ma ka Tɔn ɔɔn dian ye na ga.



- ³⁰A ma ki han, ka wonsogo pepe zio.
- ³¹Wɔn ye na, ka ka kwan ga. Ka fɔn kɔ yalatenen pepe.
- ³²Wiin te pepe ɔn te mɛ sierete na zame woro hɔn, ma na te wɔnna te sierete na mɛ ne Tɔn brɛ wiin ɔn ti wuro hɔn.
- ³³Nka wiin te ɔn da sma yɔnnɔ na, ye ye mɛ tɔɔ ga, ne Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, ma na da wɔn brɛ mɛ da m'awe na te tɔɔ mɛ ga.
- ³⁴Ka k'a giati ɔn da ma naa siara ɔn pere na lagakon ma ga rɛ. Ma naa siara pere ga, nka kunkwinitaba.
- ³⁵Ma naa tɔn kɔ ye nɔ yɔɔ bɛɛn yaga na ɔn dalo kɔ ye sie, nememogo kɔ ye bangansie yɔɔ bɛɛn yaga.
- ³⁶Kɔɔn tala hɔn kma na te neme zugɪ na.
- ³⁷Wiin te ɔn ye tɔn weɛ ye sie da diabe ye ma ɔn yalo mɛ ma, wɔnna te sbɛ ne kwe kɔ mɛ ga. Wiin te ɔn ye nɔ da diabe ye ma ɔn yalo mɛ ma, wɔnna te sbɛ ne kwe kɔ mɛ ga.
- ³⁸Wiin te ɔn ma ye na kwangwagasɔ bii ɔn dɔɔ mɛ ma ga, wɔnna te sbɛ ne kwe kɔ mɛ ga.
- ³⁹Wiin te ɔn kwa ye yere ni ma, a na pna a hɔn. Nka wiin te ɔn pna ye ni hɔn mɛ ye na, a na n'a gun.
- ⁴⁰Wiin te ɔn kwa ka ma fɔrɔna, wɔnna te mɛ ɔn foga. Wiin te ɔn mɛ foga fɔrɔna, wɔnna te mɛ na faneta ɔn foga.
- ⁴¹Wiin te ɔn Wuro ta daberebeta foga bare a daberebeta, wɔnna te na daberebeta ta yirebe neme ɔn gun. Wiin te ɔn sɔntele foga, bare a sɔntele, wɔnna te na sɔntele ta yirebe ɔn neme gun.
- ⁴²Wiin te pepe ɔn kobalayɔnnɔ tala na menezio pere bɔ nimisala bɛ na boo ma bare a kalanɔ, tian na ma ye yira ka ma da a na te na pna y'a yirebe hɔn ga.»

MATIYE 11

- ¹Bo Yezu naa y'a ladi yira n'e we y'a kalanɔmanɛ sma funpla wɔ ma, ɔn tuma ye tido hɔn ɔn yaa ne sma kala ne fanedia yira ye ta kire hɔn.
- ²Batizeta Zan man'e to kaso hɔn ɔn Krista ta tɛda mɔɔ. A ɔn y'a kalanɔmanɛ na bɔɔ fane a brɛ, ye ye yaa n'a toga ɔn da:
- ³«Wiin te ɔn daga naa, a bi ra, taa ke daga sɔnza yere?»
- ⁴Yezu ɔn da ye ma: «Ka wiinye bɛreda mɔɔ, ɔn wiinye da za, ka yaa wɔnwɔ yira Zan ma.
- ⁵Fue sege ne zɛ, murukue ne yaa, komayagafakma ne kɛnɛ, dungure ne mɔɔ, sara ne winni, durukma ne fanedia mɔɔ.



- ⁶Wiin te ta yɔnmabe ɔɔn na yaga mɛ ye na ga, wɔnna te dangamu.”
- ⁷Zan ta kalanɔmanɛ mane ti yuru hɔn, Yezu ɔɔn dutigɛ ne Zan ta da yira zamɛ ma ne kwa: «Wɔnno ka yaa ɔɔn sege kibekolo hɔn? Pangan wiin sɔgolo yingini ra? Awo.
- ⁸Awale wɔnno ka yaa ɔɔn sege, zogafɔrefɔrete ra? Nka zogafɔrefɔrekma tangan fanganmɛ ta kɔan hɔn.
- ⁹A ɔɔn ma wɔnno ka yaa ɔɔn sege? Wuro ta daberebeta boo ra? Tian na, ma ye yira ka ma d'a fan yi daberebeta ma.
- ¹⁰Wiin te ta da ɔɔn sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye bo ma n'a fanɛta fanɛ be zin a yaa bia sogo tɛtɛrɛ be zin. A wɔnna te.
- ¹¹Tian na ma ye yira ka da ma ya nɔmanɛ yɔ, sɔɔn sii tiye wiin ɔɔn fan yi batizeta Zan ma ga. Nka hali kɔ wɔn, Wuro ta kolo hɔn slalo yi fan yi a ma.
- ¹²N'a bii batizeta Zan ta sin hɔn ɔn naa n'a kwɛ sma ma, dasigesige ɔɔn tɛ Wuro ta kolo hɔn. Dasigetɛsma ɔɔn n'a kia dɛn na.
- ¹³Wuro ta daberebere pepe kɔ Moyizi ta Ten na sɛbɛ mane Wuro ta fanɛ ɔɔn yira fɔn naa wiri Zan ma.
- ¹⁴Ka ɔɔn ne kia n'e yɔnno tɔɔ ɔn da wiin Eli ɔɔn daga naa, a awe Zan.
- ¹⁵Tra ti wiin te ta, a mɔɔ.
- ¹⁶Wɔnno ma na bɔ dogore bɛ kayanbɛ kɔ ɔɔn? Ye ti wɔkara wiinye nimisala ɔɔn tangan wisogo hɔn ne sɔn ye nɛmɛ ma ne kwa
- ¹⁷ye mɛ tola pen ka ma, ka ma nimi ga, ɔn sakɔn wiri ka ma, ka ma mɔgo ga.
- ¹⁸Zan naa, a mane zɔn ga, mane duven mɛnɛ ga. Ka ɔɔn da, ye zini ɔɔn ti kɔ lege.
- ¹⁹Sɔɔn Nɔ naa, ne zɔn ne mɛnɛ. Ka da mɛ, ye wɔn korokun ne mɛnyinginta. Y'a lanpotɔre kɔ kakiɛtere maa. Nka datɔ ta tɛda baraka hɔn a dɛgɛ tɔɔ fa na tele yi.”
- ²⁰Bo wɔn ɔɔn tɛ Yezu ɔɔn mane kabakoda na yaan ye ta wiinye kire hɔn, a ɔɔn dutigɛ n'eyɛ kma zarake bare ye man'e zugo katra ga
- ²¹ɔn da: «Gwale sa be ma Korazinkuru. Gwale sa be ma Bɛtesayidakuru. Bare wiinye kabakoda ɔɔn tɛ ki hɔn, wɔnwɔ nɛmɛ m'a tɛ Tire kɔ Sidɔn kire hɔn, yeyɛ kma mane na ye zugo katra wɔn siɛ dɛrɛ ɔn ninabanzoga ka ne sian yibe ma.
- ²²Wɔn ye na ma ye yira ka ma da kitikɔ ma Tire kɔ Sidɔn ta da na fɔn ka ye.
- ²³Bi Kaperenawɔmukuru, be a giati ɔn da be na duro fɔn wuro hɔn ra? Awo rɛ, be na yaa fɔn wara. Bare wiinye kabakoda ɔɔn tɛ be brɛ, wɔnwɔ nɛmɛ m'a tɛ Sodɔmu, wɔnna kuru we mane na ne tiye sma yɛ.
- ²⁴Wɔn ye na ma ye yira ka ma da kitikɔ ma Sodɔmu ta da na fɔn be ye.”



²⁵Wonna sangan ma Yezu mane bereda bii ɔn da: «Ma baraka yira be ma, ne Tɔn wurokɔn kɔ lagakɔn na te, bare be bɔ da be dɔɔn datɔre kɔ kakirikma na ɔn n'e dɔɔn nimisala ma.

²⁶Tian na ne Tɔn, yee be ye ta bia woramadiabe do ma.

²⁷Mε Tɔn da pepe ka ne sra hɔn. Sɔɔn tiye wiin ɔɔn nɔ tɔɔ, a ma te a tɔn ga. Sɔɔn mane tiye wiin ɔɔn Tɔn tɔɔ mε, a ma te a nɔ ga, ɔnkɔ nɔ we dian n'a da yira wiin te ma mε.

²⁸Ki wiinye kma pepe ɔɔn bana k'a bie ta, ka naa ne brε, ma na makunabedo pere ka ma.

²⁹Ka n'a zu bii ɔn dian n'a kala na bare ne woroma dia fɔrɔna. Ka na siara gun ne brε.

³⁰Tian na n'a zu bidia, n'a bie mane tene mε ga.»

MATIYE 12

¹Wonna sangan we ma, Tangantun boo kɔɔ ma, Yezu mane dɔɔ ne fɔnɔ bilekoro boo hɔn. Wɔn da ye te, wu mane ti a ta kalanɔmanε na. Ye ɔɔn dutigε ne bɔɔ bilewɔan sɔɔ n'e tigitaga n'e nɔma.

²Fariziyen naa wɔn za wiin sangan ma, ɔn da Yezu ma: «Bia kalanɔmanε sege rε. Ye ti wiin fa hɔn, kià Tɛn ha dian wɔn te Tangantun kɔɔ ma ga.»

³Yezu ɔɔn da ye ma: «Wu mane Davidi kɔ ye tikwere foga wiin sangan ma, a mane wiin fa ta, ka wɔn kala ga ra?

⁴A mane kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn. Wiinye buro ɔɔn mane pere Wuro ma, awe kɔ ye tikwere n'e zɔn. Kamasɔrɔ kià Tɛn yirado ma, sɔɔn sii daga wɔnwɔ zɔn ga, fɔn salakawere dama.

⁵Ka ye kala n'e za Moyizi ta Tɛn hɔn mε ga ra, ye Tangantun kɔɔ pepe ma Wuro ta kɔɔn hɔn salakawere Tangantun yaga nka Wuro ha ye zarake ga.

⁶Awale ma ye yira ka ma da fa ti bεε ne fan yi Wuro ta kɔɔn ma.

⁷Wiinye domada wɔ ɔɔn yira ɔn da, ye woromadiabe na ma kia, ma kia salaka na ga, ka ma ne wɔnwɔ kɔrɔ tɔɔ, wiinye sma be ɔɔn kakie ta ga, ka mane na n'e zarake ga.

⁸Bare Sɔɔn Nɔ ɔɔn Tangantun wɔnnate.»

⁹Yezu naa tuma wεen ɔn yaa kɔ ye ta Kalakɔn hɔn.

¹⁰Wɔn da ye te srasiri boo mane ti yeyε. Wiinye kma ɔɔn mane tiye, ye mane dendenmada kia Yezu zarake na. Wɔn te ye ɔɔn man'a toga ɔn d'a ma: «Sɔɔn daga pareta kenebe Tangantun kɔɔ ma ra?»

¹¹Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka na wee yi ɔɔn tiye, a ma gwa tala dama ɔɔn ti a ta, wonna gwa we berε wuru hɔn Tangantun kɔɔ ma, a ma yaa n'a wa yeyε ga?

¹²Awale sɔɔn fɔn kɔ gwa ga ra? Wɔn ye na dafɔre na tɛsogo tiye Tangantun kɔɔ ma.»



- 13 Wɔn tɛ suu a ɔɔn da sɔɔn we ma, y'a ye soro sana. Sɔɔn we n'a sana, a ɔɔn bere tɛ wɔkara bo tala ne fɔrɔ.
- 14 Fariziyɛn naa sa suu ɔn yaa ye nɛmɛ kwe wiin fa to ye bɔɔ dendenmada gun n'a yɛɛ.
- 15 Yezu naa n'e mɔɔ wiin sangan ma, ɔn sa ye wa yeyɛ. Sma na yaan ye mane dɔɔ a ma. A n'e pepe kɛnɛbɛ.
- 16 A man'a yira n'a sigebe ye ma, ye ye ka da y'e yira sɔɔn ma ga,
- 17 wiin fa to Wuro ta daberebeta Izayi mane wiin fa yira, wɔn do paga. A mane da:
- 18 «Bo mia barateta, ma wiin dɛgɛ. N'a moronano, wiin da ɔn dia ne ma fɔrɔna. Ma na n'a Ni ka a hɔn. A na n'a tian yira sii wɔ ma.
- 19 A na dakwiɛ kɔ sɔɔn sii ga ɔn mane na sɔngɔ mɛ ga. Sɔɔn mane na n'a sɔngɔkɔn mɔɔ wisogo hɔn ga.
- 20 Wiin wɛlo ɔɔn kwie, a na wɔn yɔɔ ga. Wiin fintina ɔɔn tɛ dibe na, a mane na wɔn piu n'a dibe mɛ ga fɔn yaa kayan tian ta gun ma kɔ sebe.
- 21 Awe ma sii pepe na ne yɔn.”
- 22 Bo wɛɛn ye mane figɛ naa Yezu brɛ kɔ bobo ne fuu boo. Ziniyɔ boo ɔɔn mane ti kɔ lege. Yezu ɔɔn n'a kɛnɛbɛ, a ne bere ne sege ne zɛ.
- 23 Zamɛ pepe mane kaba ne kwa: «Bo sɔɔn be Davidi timite ga ra?”
- 24 Nka Fariziyɛn naa wɔn mɔɔ wiin sangan ma, ɔn da: «Bo sɔɔn be ziniyaga laga n'e wa sma hɔn zini wɔnnate Belezebule ɔɔn dama baraka hɔn.”
- 25 Yezu naa n'e ta giatɛ tɔɔ, ɔn da ye ma: «Wiin giamana pepe ɔɔn sodini ɔn tuma ye nɛmɛ na, a na yaga. Wiinye kirekma pepe wɛlɛ wiinye kɔnkma pepe ɔɔn tuma ye nɛmɛ na, ye na wɛ.
- 26 Sitane ɔɔn tuma ne Sitane laga, a ɔɔn sodini ɔn tuma ye yerɛ na, nɛ a ta giamana sbɛ ne fɔrɔ yɛ?
- 27 Ka ɔɔn da, ye zini wɔnnate Belezebule baraka hɔn mɛ zini laga, kɔ te baraka hɔn k'a kma n'e laga? Yewɔ yerɛ n'a dɔrɔ da tian ti ka ta ga.
- 28 Nka a ɔɔn ma Wuro ta baraka hɔn mɛ zini laga, wɔn kɔrɔ Wuro ta kolo wiri ka ma.
- 29 Wɛlɛ ye mɛ, nɛ na sɔɔn sbɛ ne kɔ sɔɔn na kɛnɛ yi ta kɔɔn hɔn, ɔn n'a soro hɔn frɛ kimi ɔn ma pia n'a perɛ den ga? Wɔn timi a ɔɔn sbɛ n'a ta frɛ kimi.
- 30 Wiin te ɔɔn mane ti kɔ mɛ ga, wɔnna te mɛ zugu. Wiin te ɔɔn mane mɛ diɛma kwe na ga, wɔnna te yaga ta.
- 31 Wɔn ye na ma ye yira ka ma da sma wiinye kakie kɔ wiinye bɛredayaga pepe yira, Wuro na wɔn pepe yafa ye ma. Nka wiin te ɔɔn Wuro ta Ni togo yaga, wɔnna te ha na yafa gun ga.



32Wiin te ɔɔn beredayaga yira Sɔɔn Nɔ ta da na, a na yafa gun ye na. Nka wiin te ɔɔn beredayaga yira Wuro ta Ni ta da na, wɔn na yafa gun ye na bɛɛ diniyan hɔn ga ɔn mane na yafa gun ye na sɛn mɛ ga.

33Wiin sɔ ɔɔn ne fɔrɔ, wɔn nɔmanɛ na ne dia mɛ. Wiin ɔɔn mane fɔrɔ ga, yee wɔn nɔmanɛ na ne saga yɛ. Sɔnɔ ma y'a na sɔ dɛgɛ tɔɔ yo.

34Ki kɔtɔrɔsi, nɛ na ki sbɛ ne dafɔre yira bare ka smayaga yo. Bare wiin fa ɔɔn ti sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔn ɔɔn sa a do hɔn.

35Beredafɔre ɔɔn sa sɔnfɔrɔ do hɔn. Beredayaga ne sa sɔnyɔ do hɔn mɛ.

36Awale ma ye yira ka ma da kitikɔ ma, sma wiinye vunada pepe yira, wɔnwɔ na ye na n'e toga.

37Bare bia bereda ɔɔn na be ta sɔntele na, bia bereda ɔɔn na be ka zarake hɔn.”

38Wɔn tɛ Tɛn na kma bɔɔ kɔ Fariziyɛn bɔɔ ɔɔn mane da Yezu ma: «Mɛ na te, mɛ kia be bɔɔ kabakoda ta, mɛ ye za.”

39Yezu ɔɔn da ye ma: «Dogore na yaga ye n'e na telebareya yi ti ne kabakoda kia. Nka kabakoda tala boo na dɔre ye ma ga, a ma tɛ Wuro ta daberebeta Zonase ye ga.

40Bare Zonase mane yin saa ta zɛnɔgwaga tulu hɔn wiin nɛ, yee Sɔɔn Nɔ na yin saa ta lɔ hɔn ye mɛ.

41Kitikɔ ma, Ninivukma na tuma taa bɔ dogore bɛ na ɔn n'e zarake. Bare Zonase mane Wuro ta fanɛ yira ye ma, ye ɔɔn ye zugo katra. Awale sɔɔn ti bɛɛ ɔɔn ne fan yi Zonase ma.

42Kiti kɔɔ ma, saan hɔn piri ma fanganmaya na tuma bɔ dogore bɛ na n'e zarake. Bare a mane tuma fɔn diniyan tege na ɔn naa mɔɔ Salomɔn ta datɔbere na. Awale Salomɔn na fan yi ɔɔn ti bɛɛ.

43Ziniyɔ tɛ sa sɔɔn hɔn ɔn yaa ne yara bɔɔ wolayaga hɔn wiin fa to a makunabɛdo gun. Nka a ɔɔn ma gun ga,

44wɔnna sangan ma a tɛ da, ye ye sa wiin kɔɔn we hɔn, ye ye na bere yaa wɛɛn yɛ. A tɛ bere da ye naa wiri, a n'a za da foyi ti wɔnna kɔɔn we hɔn ga, a ne kɔni ne tɛtɛrefɔrɔ.

45Wɔnna sangan ma a yaa zini kopra za ye foga n'e kwɛ ye ma wiinye ɔɔn yaga yi awe yɛrɛ ma. Ye naa kɔ wɔnna kɔɔn we hɔn ɔn tangan yeye. Wɔnna sɔɔn we ta da na yaga yi wɔnna sangan ma ɔn yalo a na gwere yi ma. Yee bɔ dogoreyaga bɛ ta da na tɛ mɛ.”

46Yezu mane ti bereda hɔn kɔ zamɛ, a sie kɔ a na plala ɔɔn naa taa sire. Ye mane kia bere a ta.

47Sɔɔn boo ɔɔn d'a ma: «Bo be sie kɔ be na plala ti sire, ne kia bere be ta.”

48Yezu ɔɔn d'a ma: «Kɔ te ɔɔn mɛ sie? Kɔ kma ɔɔn ne na plala?”

49Wɔn timi a y'a kalanɔmanɛ luru n'e dɔrɔdɔrɔ ɔn da: «Bo mɛ sie kɔ ne na plala.



⁵⁰Me Tɔn wiin ti wuro hɔn, wiin te pepe ɔn wɔn dongo ta, wɔnna te ɔn me na plalo ne n'a ligeya ne ne sie.»

MATIYE 13

¹Wɔnna kɔɔ we ma Yezu mane sa ɔn yaa tangan zu do ma.

²Zame na yaan ye mane naa kwe a bre fɔn a ɔn kɔ tangan koro boo hɔn. Zame wo pepe mane taa zu do ma.

³A mane da na yaan ye yira ye ma dakala hɔn, ɔn da: «Tugota boo mane sa tugo na.

⁴A mane ti tugofre dre hɔn, tugofrenɔmanɛ bɔɔ ɔn bere sogo do ma, yala ɔn naa wɔnwɔ pepe bra.

⁵Bɔɔ mane bere mege ma, vere na yaan yi ti wiin ween ga. Ye naa faga sale bare vere na yaan yi ha mane ti yeye ga.

⁶Bo sin naa toba wiin sangan ma, ye ɔn kwie bare ye sile ha mane kɔ dere ga.

⁷Bɔɔ mane bere kile hɔn. Kile ɔn pra wɔnwɔ tu.

⁸Bɔɔ mane bere lagafɔrɔ ma ɔn nɔmanɛ vɔrɔ. Bɔɔ ye zolo (100) bɔɔ ye kesaa bɔɔ ye kiofun.

⁹Tra ne ti wiin te ta, wɔn mɔɔ.”

¹⁰Yezu ta kalanɔmanɛ ye dɔbe a na ɔn d'a ma: «Wɔnno na be bere ye ta dakala hɔn?”

¹¹Yezu ɔn da ye ma: «Bare Wuro ta kolo hɔn bunu na tɔɔ pere ki ma. Nka a pere bo sma be ma ga.

¹²Bare fa ti wiin te ta, boo na pere kwe wɔnna te yi ma a yaan ye gun. Nka foyi ti wiin te ta ga, hali wiin zɔgɔ yere ɔn ti a ta, wɔn na tɔɔ a ta.

¹³Bo wɔn ɔn te ma ɔn ne bere ye ta dakala hɔn. Bare ye sege ɔn mane ze ga, ne mɔɔ ɔn mane foyi kɔrɔ tɔɔ ga.

¹⁴Wuro ta daberebeta Izayi wiin fa yira ye ye na, wɔn do na paga. A mane da, ye ka na ne mɔɔ fɔrɔna nka ka ha na ne foyi kɔrɔ tɔɔ ga. Ye ka yinna na ne sele fɔrɔna nka ka na ne foyi za ga.

¹⁵Ye bare bo sma be te tramakwiesma na, ye ye damɔ ga. Ye ye ye yinna pin wiin fa to ye ka ne ze ga, ɔn ka ne mɔɔ ga, ɔn ka ne da kɔrɔ tɔɔ ga ɔn ka naa ye zugo katra ga ye naa makare ye ma ga.

¹⁶Nka a ma ki han, ki dangamu bare ka sege ne ze, ka tra ne mɔɔ.

¹⁷Tian na ma ye yira ka ma da ka wiin fa za, Wuro ta daberebere na yaan ye kɔ smatele na yaan ye man'a kia ze na nka y'a za ga. Ka wiin fa mɔɔ, ye mane wɔn kia mɔɔ na nka y'a mɔɔ ga.

¹⁸A ma ki han, ka mɔɔ tugota ta da na dakalo kɔrɔ na.



- 19**Wiinye kma ɔn Wuro ta kolo na bereda mɔɔ, ma n'e kɔrɔ tɔɔ ga, wɔnwɔ tɛ sogo do neme na, tugofrenɔmanɛ berɛ wiin wɛɛn. Zuga naa wɔnna bereda wɔ wa a kakiri hɔn.
- 20**Bɔɔ sma tɛ wɔkara mege na lɔ, tugofrenɔmanɛ manɛ berɛ wiin wɛɛn. Ye wɔnna bereda wɔ mɔɔ, n'e foga sale kɔ nihɔndiaro.
- 21**Nka sile ti ye ta ga. Ye faga, zɔgɔta yee dama. Yanne ɔn n'e gun Wuro domada ye na wiin sangan ma, ye ta yɔnmabe pepe yaga.
- 22**Bɔɔ sma tɛ wɔkara kile na lɔ. Wɔnwɔ wɔnna bereda wɔ mɔɔ nka diniyan hɔn da na ninabanno kɔ a na naforoda na sɔnfirebɛ ye naa pin ye ma. Ye vɔrɔ ga.
- 23**Nka bɔɔ sma tɛ wɔkara lagafɔrɔ. Wɔnwɔ wɔnna bereda wɔ mɔɔ n'e kɔrɔ tɔɔ. Ye nɔmanɛ vɔrɔ, bɔɔ ye zɔlo (100) bɔɔ ye kesaa bɔɔ ye kiofun.”
- 24**Yezu manɛ boo dakalo yira ye ma ye mɛ ɔn da: «Wuro ta kolo hɔn da ti wɔkara sɔɔn boo ɔn manɛ yaa tugofrɛfɔrɛ tugo y'a lɔ hɔn.
- 25**Wuru hɔn, sma ne ti yin hɔn, a zugu ɔn naa sɔkobayɔ tugo a ta tugofrɛ hɔn ɔn berɛ yaa.
- 26**Tugofrɛ wɔ naa faga ɔn pra ɔn dutige ne seɛ wiin sangan ma, sɔkobayɔ we ne ti ye hɔn mɛ.
- 27**Sɔɔn we ta baratere ɔn naa d'a ma, ye mɛ na te, y'a tugofrɛ na fɔrɛ ye a manɛ ɔn tugo y'a lɔ hɔn mɔ ga ra? Ye wee piri ma bo sɔkobayɔ tuma?
- 28**A ɔn da ye ma, ye zugu ɔn n'e ta. Baratere wɔ ɔn d'a ma, y'a kia ye yaa sɔkobayɔ we vigi ra?
- 29**A da ye ma, ye Awo. Ye ye ɔn da y'a vigi, ye ye na tugofrɛ wɔ na bɔɔ kwe ne vigi.
- 30**Ye y'e pepe pla kwe n'e to fɔn tugofrɛ wɔ kiensangan wiri. Ye wɔnna sangan ma ye na yira ye ma, ye ye pia sɔkobayɔ we kwe n'a wunna dɛn. Ye wɔn timi ye ɔn sbe bile we ka y'a molo hɔn.”
- 31**Yezu manɛ berɛ boo dakalo yira ye ma ye mɛ ɔn da: «Wuro ta kolo sa mutaradeno ta. Sɔɔn boo n'a bii n'a tugo y'a lɔ hɔn.
- 32**A dege yi tugofrɛsɛrɛ pepe nɔmanɛ ma. Nka a naa pra, ne yire yi tugofrɛsɛrɛ pepe ma. A tuma yire ɔn tɛ sɔgwaga na, yala ne y'a sien tɔgɔ a kala ma.”
- 33**Yezu manɛ boo dakalo yira ye ma ye mɛ ɔn da: «Wuro ta kolo hɔn da sa kwindie ta. Ya boo n'e bii n'e ka frɛyirabefa yinna saa na fɔgɔ hɔn fɔn ye pepe ɔn koo.”
- 34**Yezu wɔnna da wɔ pepe yira zame ma dakala hɔn. A ha manɛ foyi yira ye ma yee, a ma tɛ dakala hɔn ga,
- 35**wiin fa to Wuro ta daberebeta manɛ wiin fa yira ɔn da ye dakala hɔn ma na ne berɛ ye ta, wiinye da ɔn manɛ dɔɔn sma ma n'a bii diniyan dutigesangan ma, ma na wɔnwɔ yira ye ma. Wɔn do paga.



- 36 Yezu naa zame to on bere naa koon hon, a ta kalanomane on ye dabe a na on d'a ma: «Wiin sokobayo on tugo lo hon, wonna dakala koru yira ke ma.»
- 37 A on da ye ma: «Wiin te on tugofrefore tugo, won Soon No.
- 38 Lo we won diniyan. Tugofrefore wo won Wuro ta kolo hon kosma. Sokobayo we won zugu ta kma.
- 39 Zugu wiin on naa wonna sokobayo we tugo, won Sitane. Tugofrekiensangan won diniyanwesangan ma. Tugofrekiensma won meleke.
- 40 Ye sokobayo kwe neme ma on togo k'a ma n'a wonna wiin ne, yee ye na te diniyanwesangan ma me.
- 41 Soon No na y'a meleke fane ye naa kakietesma ko dayagatesma foga n'e wa y'a kolo hon.
- 42 A na n'e pepe dra dun na togo hon, mogo ko yinniwin na ne ti wiin ween.
- 43 Nka wiinye kma on mo Wuro ta, wonwo na kini wokara sin ye Ten ta kolo hon. Tra on ne ti wiin te ta, won mo.
- 44 Wuro ta kolo sa naforo ta, soon wiin bii n'a doon y'a lo hon. Soon za naa wonna naforo we za on ye bere n'a doon lo we hon ye. A nihon na dia yi forona yaa ye sra hon fre pepe zabire on yaa wonna lo we tere.
- 45 Wuro ta kolo ti wokara soon wiinye denoma na foru ye kia wiin fa to a ye zabire.
- 46 A on boo denoma na tereba ye za wiin sangan ma, a yaa ye sra hon fre pepe zabire on wonna denoma wo tere.
- 47 Wuro ta kolo hon da ti wokara zo ye wiin dra zu hon. A ze sii pepe on foga.
- 48 A on paga wiin sangan ma, nosma n'a suru n'a sabe. Won timi ye tangan ze wo na foroforo ye dege ne ka y'a dodoge hon. Wiinye on wo, ye wonwo dra zu hon ye.
- 49 Yee ye na te diniyanwesangan ma me. Meleke na naa smayaga dege n'e wa smafore hon,
- 50 on smayaga dra dun na togo hon, mogo ko yinniwin na ne ti wiin ween.»
- 51 Yezu man'e toga on da: «Ka won pepe mo n'e kini ra?» Ye on da on.
- 52 A on da ye ma: «Ten na kma na wiin pepe on Wuro ta kolo hon da kala, yee a ti me. A te wokara konte wiin on naforowun ko naforobiri wa y'a fre hon.»
- 53 Bo Yezu naa wonna dakala wo yira n'e we wiin sangan ma, on yaa ye wa yeye.
- 54 A mane bere yaa y'a kuru hon, ne sma kala ye ta Kalakon hon fon sma pepe ne kaba forona ne kwa: «Wee piri ma a bo datu ko bo kabakodate be gun?
- 55 A soeta we no ga ra? A awe sie togo ye on wiri Mari mo ga ra, bo ma a na plala Zake ko Zozefu ko Simon onko Zude?



⁵⁶A ta ligeyàra pepe ti kò ke neme bɛɛ ga ra? Wee a bo sebe be pepe gun?”

⁵⁷Wòn te ye wòn ma mane yòn Yezu ma ga. Yezu wòn da ye ma: «Wuro ta daberebeta yirebe gun bii pepe hòn nka a yere ta kuru hòn kò y'a kònkma yòò, degebe a wòn gun.”

⁵⁸A ha mane kabakoda na yaan ye ta yeyɛ ga bare ye ha mane yòn a ma ga.

MATIYE 14

¹Wònna sangan ma Galilegiamana na fanganma Herode mane Yezu ta da mɔɔ

²wòn da y'a baratere ma, y'a batizeta Zan wòn winni sa sara yò, ye bo wòn wòn te a wòn ne sbe ne kabakoda ta.

³Herode mane te ye wòn Zan foga n'a pere kò zògore n'a ka kaso hòn ye plalo Filipu ta ya Herodiyade wòn ye na.

⁴Bare Zan mane da awe Herode ma, y'a daga n'a yòn ga.

⁵Herode mane kia Zan yɛɛ nka a mane kwan zame na. Bare wònwò pepe mane tɔɔ da Zan Wuro ta daberebeta.

⁶Bo Herode ta vòròkò na feti naa wiri, Herodiyade ta nemedalo ne nimi sma zin hòn fòn a da wòn dia Herode ma,

⁷a wòn ye do sò a ma wòn da, y'a wòn wiin fa pepe mɛ ye ta, ye ye na n'a pere a ma.

⁸A sie mane wiin fa yira a ma, a wòn yaa wòn yira Herode ma wòn da: «Batizeta Zan wòn ka tasa hòn n'a pere ne ma.”

⁹Fanganma nina mane ban nka a ta te wòn ye do sò n'a wɛ a ma ye zònkwere yònno na, a wòn da, ye y'a pere a ma.

¹⁰A wòn fanɛ yaa Zan wòn sò kaso hòn.

¹¹Ye mane yaa wòn we sò n'a de tasa ma wòn naa n'a pere dalo we ma, a wòn yaa n'a pere ye sie ma.

¹²Zan ta kalanɔmane wòn naa a na soro bii wòn yaa n'a sitra. Wòn timi ye wòn yaa n'e yira Yezu ma.

¹³Yezu naa wònna bereda mɔɔ wiin sangan ma, wòn kò koro hòn wòn yaa boo piri ma ye sana, wiin wɛɛn wòn mane te kibekolo na. Nka zame naa n'e yònno tɔɔ wiin sangan ma, wòn tuma y'a kire hòn ye kaɛn ma wòn dɔɔ a ma.

¹⁴Yezu naa da ye sa koro hòn wiin sangan ma, wòn zame na yaan ye za, ye na makare wòn n'a foga, a n'e ta parere kenebe.

¹⁵Lii naa ba wiin sangan ma, a ta kalanɔmane wòn ye dɔbe a na wòn d'a ma: «Sin tini, foyi mane ti bɛɛ mɛ ga. Zame to ye yaa kire hòn, wòn yaa zɔnfɛ tere.”

¹⁶Nka Yezu wòn da ye ma: «Ye daga yaa ga. Ki yere zɔnfa pere ye ma.”

¹⁷Ye wòn d'a ma: «Foyi ti mé ta ga, a ma te buro nɔma koo kò zɛ nɔma pla dama ga.”



- ¹⁸Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka naa kɔ lɔgɔ.»
- ¹⁹A ɔɔn da zame wɔ ma, ye ye tangan sɔgɔ ma. Wɔn timi a buro nɔma koo wɔ kɔ ze nɔma pla wɔ bii ɔn ye yinna duro wuro hɔn, ɔn baraka yira Wuro ma. Wɔn timi a ɔɔn n'e yɔyɔ n'e pere y'a kalanɔmanɛ ma, wɔnwɔ ɔɔn n'e dini zame ma.
- ²⁰Ye pepe mane zɔn ɔn yingin. Sere wiinye ɔɔn mane wɔɔ, ye ɔɔn kotala nɔma funpla paga kɔ wɔnwɔ.
- ²¹Wiinye kma ɔɔn mane zɔn, wɔnwɔ mane sma sana koo (5,000) wa, yàra kɔ nimisala nii mane ti ga.
- ²²Wɔnna nɔɔ hɔn Yezu n'a sigebe y'a kalanɔmanɛ ma, ye ye kɔ koro hɔn ɔn sige ye zin ne yaa bo kwiri ma sanɛ ye ne zame bigebe.
- ²³Zame naa yaa wɛ wiin sangan ma, a ɔɔn ba tolalo boo ma ye sana ɔn yaa Wuro mɛ. Wuru mane ba n'a gun yeye a sɔnnala.
- ²⁴Koro mane kɔ dere wɛ ɔn yaa wiri yengenzu hɔn. Koro we ha mane yaa ne gun salesale ga bare pangan mane wire n'e ten.
- ²⁵Kɔkiɛdo ma, Yezu ɔɔn ba zu ma ne yaa ne naa y'a kalanɔmanɛ wɔ bre.
- ²⁶Ye naa n'a za, a ne yaa zu ma wiin sangan ma, kuun ɔɔn n'e foga ye ne kwa, y'a sɔɔn yɔɔ. Kuun man'e ta ye ne sɔngɔ fɔrɔna.
- ²⁷Nka Yezu ɔɔn da ye ma wɔnna nɔɔ hɔn: «Ka ka wora sige. Ka ka kwan ga.»
- ²⁸Piyere ɔɔn d'a ma: «Matigi, a ɔɔn ma bi, te ma sbe yaa zu ma, mɛ ɔɔn naa be bre.»
- ²⁹Yezu ɔɔn d'a naa. Piyere ɔɔn sa koro hɔn ne yaa zu ma ne Yezu ten.
- ³⁰Nka a naa pangan wirenɔn na kayan ta, ɔn kwan ɔn dutige ne mige zu hɔn. Wɔnna sangan ma a sɔngɔ ɔn da: «Matigi tɛ ne ma.»
- ³¹Wɔnna nɔɔ hɔn Yezu ɔɔn ye soro sɔrɔ n'a foga ɔn d'a ma: «Wɔnna na be sigi? Bia yɔnmabe dege re.»
- ³²Ye pepe sma pla naa kwe ba tangan koro hɔn, pangan wɔ ɔɔn taa.
- ³³Wiinye kalanɔmanɛ ɔɔn mane ti koro hɔn, wɔnwɔ ɔɔn yoloko Yezu wee ɔn d'a ma: «Be Wuro nɔ tian na.»
- ³⁴Ye naa zu kwire ɔn yaa wiri Zenezaretigiamana hɔn,
- ³⁵wɛɛn kma ɔɔn Yezu dége tɔɔ ɔn fanɛ yaa yira yeye wola pepe hɔn, ye ɔɔn naa a bre kɔ parere pepe.
- ³⁶Ye man'a mɛ, y'a tɛ ye le a ta zogo danɔ ɔɔn dama ma yee. Wiinye kma ɔɔn mane le a ma mɛ, wɔnwɔ pepe mane kene.

MATIYE 15



- ¹Bo Fariziyen bɔɔ kɔ Ten na kma bɔɔ mane tuma Zeruzalemu ɔn naa Yezu gun ɔn n'a toga da:
- ²«Wɔnnɔ na bia kalanɔmanɛ ha gwerekma ta landa ta ga? Ye zɔn, ye sra mane wɛ ga.»
- ³Yezu ɔn da ye ma: «Ki mɛ, wɔnnɔ na ki tɔrɔ k'a landa ma ne Wuro ta Ten yaga?
- ⁴Tamara Wuro da, ye be be tɔn kɔ be sie yirebe wa. Ye wiin te ɔn bɛredayaga yira ye tɔn kɔ ye sie ma, ye wɔnna te daga yɛɛ wa.
- ⁵Nka ki da, ye wiin te ɔn da ye tɔn wɛɛ ye sie ma, ye ye mane daga wiin diema ta a ma, ye ye wɔn pere n'a wɛ Wuro ma,
- ⁶ye wɔnna te daga ye tɔn diema titiri ga. Yee ka Wuro domada yaga k'a landa do ma.
- ⁷Daplaberesma, Wuro ta daberebeta Izayi wiin fa yira ka ye na wɔn debe kayan.
- ⁸A da, ye Wuro da, ye bo sii mɛ yirebe kɔ ye do yee dama. Nka ye ta giatɛ brɛ dɛrɛ fɔnɔ mɛ na.
- ⁹Ye ye wiin yirebe ta mɛ ma, ye wɔn pepe zana. Ye bare ye sma kala kɔ wiinye ten, ye wɔnwɔ pepe sma ta yira ye.»
- ¹⁰Wɔn timi Yezu ɔn zame wiri ɔn da ye ma: «Ka bɔ da be mɔɔ n'e kɔrɔ tɔɔ.
- ¹¹Wiin fa ɔn kɔ sɔɔn do hɔn, a wɔn ɔn sɔɔn yanganmu ga. Nka wiin fa ɔn sa sɔɔn do hɔn, wɔn ɔn sɔɔn yanganmu.»
- ¹²Wɔn tɛ a ta kalanɔmanɛ ɔn ye dɔbɛ ɔn d'a ma: «Be tɔɔ da Fariziyen bɔ bɛreda be mɔɔ wiin sangan ma ye n'e nina ban ra?»
- ¹³Yezu ɔn da ye ma: «Mɛ Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, wɔn ha wiin fa daga ga, wɔn na vigi drɛ.
- ¹⁴Ka ye za n'e to yɛ. Ye fue wiinye ɔn fue suru. Fuu ɔn sige boo fuu zin n'a suru, ye pepe sma pla na kwe yaa bɛrɛ wuru hɔn.»
- ¹⁵Piyere ɔn bɛreda bii ɔn d'a ma: «Wɔnna dakalo we kɔrɔ yira ke ma.»
- ¹⁶Yezu ɔn da: «Hali naa n'a kwe sma ma, ka ha da kɔrɔ tɔɔ dɛn ye ga?
- ¹⁷Ka tɔɔ da wiin fa pepe ɔn kɔ sɔɔn do hɔn, wɔn zii a tulu hɔn, wɔn timi a yaa wɔn kwalamasa ga ra?
- ¹⁸Nka wiin fa ɔn sa do hɔn, kɔrɔ hɔn wɔn sa. Wɔn ɔn sɔɔn yanganmu.
- ¹⁹Wiin fa ɔn sa sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔn giatiyaga kɔ sɔnyɛ kɔ vunadate kɔ dakurotɛ kɔ panɔbe kɔ sierɛyagabe kɔ vini.
- ²⁰Wɔnna da wɔ ɔn sɔɔn yanganmu. Wɔn ma tɛ ga, ɔn ma be sra waa ga ɔn zɔn, wɔn sbɛ ne sɔɔn yanganmu ga.»
- ²¹Yezu naa tuma wɛɛn ɔn yaa Tire kɔ Sidɔngiamana na wola hɔn.



- ²²Kananya boo mane tangan yeye ɔn naa ne sɔngɔ ne kwa Yezu ma: «Davidi timite me na te, makare ne ma. Ziniyɔ boo ti kɔ n'a nemedalo n'a yanne fɔrɔna.»
- ²³Yezu ma tra a ta ga, ma dian fa yira a ma ga. A ta kalanɔmanɛ ɔn ye dɔbe a na n'a me y'a to a yaa bare a sɔngɔ ne dɔɔ ye timi.
- ²⁴Yezu ɔn da ye ma: «Wiinye gware ɔn fire Isirayele si ta, wɔnwɔ ye na ma fane.»
- ²⁵Nka ya we ɔn naa zii yoloko a wee ɔn d'a ma: «Tɛ ne ma me na te.»
- ²⁶Yezu ɔn d'a ma: «Sɔɔn daga nimisala ta zɔnfa bii n'a dra gwegeli ma ga.»
- ²⁷Ya we ɔn da: «Wɔn tian, me na te nka wiinye zɔnfrebegebege ɔn bere nimisala ta zɔndo hɔn, gwegeli tɛ ne wɔnwɔ tete yo.»
- ²⁸Wɔn tɛ Yezu ɔn d'a ma: «Ya, bia yɔnmabe yire. Be mako sa wiin fa hɔn, wɔn tɛ a tɛ be ma.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn a nɔ ɔn kene.
- ²⁹Yezu naa tuma weɛn ɔn yaa Galileparogwaga do ma. A mane ba yaa tangan tolo ma.
- ³⁰Zame mane naa a bre yaan kɔ kilenale kɔ fue kɔ murukue kɔ boboe kɔ parere na yaan ye ye. Ye mane naa n'e tanganbe a zin hɔn, a n'e kenebe.
- ³¹Boboe ta tɛ ɔn mane bere ne gun, murukue ne yaa ne gun, kilenale ne yaa ne tele, fue ne sege ne ze. Wɔn mane zame kabakobe, ye ne Isirayele ta Wuro yirebe.
- ³²Yezu mane y'a kalanɔmanɛ wiri ɔn da ye ma: «Bɔ zame be na makare ti kɔ me. Bare sma ɔn n'e yin saa ye ne ti kɔ ne neme, zɔnfa mane ti ye ta ga. Me ha kia n'e to ye bige wu na ga. Wɔn ma tɛ ga, ye sbe ne yaa bere sogo ma.»
- ³³A ta kalanɔmanɛ ɔn d'a ma, ye wee ye na zɔnfa za n'a pere bɔɔ zameyan be ma, ye zɔn ɔn yingin bo kibekolo be hɔn?
- ³⁴Yezu ɔn da ye ma: «Buro nɔma yere ɔn ti ka ta?» Ye ɔn d'a ma, ye buro nɔma kopra kɔ zemengen damane bɔɔ.
- ³⁵Yezu ɔn da zame ma, ye ye zii tangan.
- ³⁶Wɔn timi a ɔn buro nɔma kopra wɔ kɔ ze nɔma damane wɔ bii ɔn baraka yira Wuro ma n'e yɔyɔ n'e pere y'a kalanɔmanɛ ma, wɔnwɔ n'e dinidini zame ma.
- ³⁷Ye pepe mane zɔn ɔn yingin. Zɔnfresere wiinye ɔn mane wɔɔ, ye ɔn wɔnwɔ kwe ye ɔn tɛ kotala yinna kopra.
- ³⁸Kamasɔrɔ wiinye kma ɔn mane zɔn, wɔnwɔ mane sma sana naa (4,000) yàra kɔ nimisala nii mane ti ga.
- ³⁹Yezu naa zame yee n'e we wiin sangan ma, ɔn kɔ koro hɔn, ɔn yaa Magadalagamana hɔn.

MATIYE 16



- ¹Fariziyen kɔ Saduseyen man'e dɔbɛ Yezu na wiin fa to ye mɔɔ a do hɔn. Ye mane d'a ma, y'a bɔɔ kabakoda ta n'e dɔrɔ ye ma wiinye ɔɔn sa wuro hɔn.
- ²Yezu ɔɔn da ye ma: «Sindoberɛsangan ka tɛ daba za pɛnɛ saan, ka da ye smawuru na dia.
- ³Kɔɔ ɔɔn kiɛ, ka ɔɔn daba za ye ne pɛnɛ wɔkara ye na dungun, ka da ye sma kɔɔ na dia ga. Yee ka tɛ ne daba na kayan tɔɔ nka mane sbɛ ne wagati na kayan tɔɔ ga.
- ⁴Ki wiinye ɔɔn kabakoda kia zɛ na, ka dogore na yaga ye n'e na telebareya ye. Ka na kabakoda za ga, a ma tɛ Wuro ta daberebeta Zonase ye ga.» A man'e to taa wɛɛn ye ɔn yaa.
- ⁵Kalanɔmanɛ na kwiresangan ma zu kwiri, ye mane sanfire ma buro bii ga.
- ⁶Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka ka yerɛ kɔrɔsɛ Fariziyen kɔ Saduseyen ta kwindie na.»
- ⁷Kalanɔmanɛ mane giati ne kwa, ye y'a tɛ ɔɔn ma buro bii ga, ye wɔn ɔɔn tɛ a ɔɔn da yee.
- ⁸Nka Yezu naa n'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn da ye ma: «K'a yɔnmabe debe ne dɛgɛ rɛ. Wɔnnɔ na ka giati ne kwa, ye k'a tɛ ɔn mane ti kɔ buro ga, ye wɔn ye na mɛ da yee?
- ⁹Hali naa n'a kwɛ sma ma, ka ha da kɔrɔ tɔɔ dɛn ga kɛ? Mɛ wiinye buro nɔma koo yɔyɔ n'e dini sma sana koo (5,000) ma, ka mane wiinye kotalado paga kɔ ye sɛrɛ, ka kakiri ti kɔ wɔnwɔ titiri ga ra?
- ¹⁰Buro nɔma kopra wɔ na ɔɔn yo, wiinye ɔɔn yɔyɔ dini sma sana naa (4,000) ma, ka kakiri ti kɔ wɔnwɔ sɛrɛ na kotalado mɛ ga rɛ?
- ¹¹Ma mane da ka ma wiin sangan ma, da ka ka yerɛ kɔrɔsɛ Fariziyen kɔ Saduseyen ta kwindie na, ne ka tɛ ɔn ma tɔɔ da a buroda ma ɔɔn yira ka ma ga?»
- ¹²Wɔnna sangan ma kalanɔmanɛ wɔ tɔɔ da a Fariziyen kɔ Saduseyen ta kwindie yerɛyerɛ na, a da ye ye yerɛ kɔrɔsɛ ga nka ye sma kala kɔ wiinye da.
- ¹³Ye naa yaa wiri Filipu ta kuru hɔn Sezare, Yezu ɔɔn y'a kalanɔmanɛ toga ɔn da: «Sma yirado ma, Sɔɔn Nɔ wɔn kɔ te?»
- ¹⁴Ye ɔɔn d'a ma: «Bɔɔ da, ye be batizeta Zan, bɔɔ da ye be Eli, bɔɔ da ye be Zeremi wele Wuro ta daberebere na gwere ye na boo.»
- ¹⁵A ɔɔn ye bere n'e toga ɔn da: «Ki ɔɔn yo, ki da ma kɔ te?»
- ¹⁶Simɔn Piyere ɔɔn bɛreda bii ɔn d'a ma: «Be Wuro ta Dɛgɛwɛta, Wuro na siebe yi nɔ.»
- ¹⁷Wɔn tɛ Yezu ɔɔn ye bere bɛreda bii ɔn d'a ma: «Zonase nɔ Simɔn be dangamu bare a sɔɔn ɔɔn n'e yira be ma ga nka ne Tɔn wiin ɔɔn ti wuro hɔn.
- ¹⁸Mɛ n'a yira n'a dɔrɔ be ma da be Piyere, wɔn kɔrɔ tɔndibi. Wɔnna dibi we ma ma na n'a kma tanganbɛ. Siri na sbɛ foyi ta ye na ga.



¹⁹Ma na Wuro ta kolo na koro na sɔgɔlɔ pere be ma. Be ɔɔn maga wiinye da pepe na lagakɔn ma, ye na maga wɔnwɔ na wuro hɔn mɛ. Be ɔɔn dian wiinye da pepe na lagakɔn ma, ye na dian wɔnwɔ na wuro hɔn mɛ.”

²⁰Wɔn timi Yezu n'e yira n'e sigebe y'a kalanɔmanɛ ma, ye ye ka da y'e yira sɔɔn sii ma, ye yi Wuro ta Dégeweta ga.

²¹N'a bii wɔnna wagati ma Yezu Krista mane dutige ne y'a da yira n'e kɔnibe y'a kalanɔmanɛ ma, ye yi daga yaa Zeruzalemu ɔn yaa yanne fɔrɔna sɔnmlala kɔ salakawevɔre kɔ Ten na kma ta. Ye ye na ye yeɛ, yin saaro kɔɔ ye winni sa sara yɔ.

²²Piyere n'a foga ye sabɛ kɔ lege kiego ma ne gwangwana a ma ne kwa: «Wuro te a be kisi wɔn ma Matigi. Wɔn na tɛ be na ga.”

²³Nka Yezu ɔɔn taa ye bere ɔn d'a ma: «Be sabɛ ne na, Sitanɛ. Be kia sɔɔ ne ma bare bia giate kɔ Wuro yi tala ga. Sma ta giate ɔɔn ti be ta.”

²⁴Wɔn timi a ɔɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Wiin te ɔɔn ne kia dɔɔ mɛ ma, a na te daga maga ye yere hɔn, ɔn ye yere na kwangwagasɔ bii ɔn dɔɔ ne ma.

²⁵Wiin te ɔɔn ye ni kia kisi na, a na bɔnɔ a hɔn. Wiin te ɔɔn bɔnɔ ye ni hɔn mɛ ye na, a na bere n'a gun ye.

²⁶Wiin te ɔɔn diniyan hɔn frɛ pepe gun ɔn bɔnɔ ye ni hɔn, wɔnnɔ wɔn ɔɔn fɔrɔ a na te ma? Wɔnnɔ sɔɔn sbɛ ne ɔɔn pere ye ni na ku na?

²⁷Bare Sɔɔn Nɔ na naa kɔ y'a melekɛ ye Tɔn ta yirebe hɔn ɔn naa sma pepe ta tɛda na ku sara ye ma.

²⁸Tian na, ma ye yira ka ma da wiinye kma ɔɔn ti bɛɛ, bɔɔ na siri abada ma Sɔɔn Nɔ na naa yi za a ta fanganmabe hɔn ga.»

MATIYE 17

¹Yin konala wɔn timi Yezu ɔɔn Piyere kɔ Zake kɔ wɔn puu Zan foga yaa kɔ lɔgɔ kiego ma tolo na kuro yi boo ma.

²A zin mane katra ye yɔnnɔ na ne wɔlɔ wɔkara sin, a ta zoga ɔɔn furo perepere wɔkara kini.

³Ye da ye tɔɔ Moyizi kɔ Eli ɔɔn naa sa ye ma ne bere kɔ lege.

⁴Piyere ɔɔn bereda bii ɔn da Yezu ma: «Matigi kià bɛɛ wɔɔ fɔrɔ. Be ɔɔn ne dian, ma buge saa бага. Tala bi yi, tala Moyizi yi, bo tala tɛ Eli yi.”

⁵A mane ti wɔnna bereda hɔn ye, dabanɔ na wɔlɔ yi boo ɔɔn zii naa pi ye ma. Berekɔn boo ɔɔn sa dabanɔ we hɔn ɔn da: «Bo n'a moronano. Ye dia ne ma, ma ɔɔn n'a dége. Ka ne mɔɔ a ta.”

⁶Wɔn ta mɔɔ na, kuun ɔɔn kalanɔmanɛ wɔ foga, ye ɔɔn zii bere ye zengen sugu lɔ ma.

⁷Yezu ɔɔn ye dɔbe ye na ɔn le le ye ma ɔn da: «Ka tuma. Ka ka kwan ga.”



- ⁸Ye naa da ye ye wɔan duro, a ma Yezu sɔnnala dama ye ɔɔn za.
- ⁹Ye tuma tolo we ma ne zii, Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka wiinye dɔreda za, Ka ka da ka ye yira sɔɔn sii ma ga, fɔn Sɔɔn Nɔ ɔɔn winni sa sara yɔ wiin sangan ma.»
- ¹⁰Wɔn timi a ta kalanɔmanɛ n'a toga ɔn da: «Wɔnnɔ na Ten na kma da, ye Eli daga pia naa Wuro ta Dégeweta ma den?»
- ¹¹A ɔɔn da ye ma: «Eli daga pia naa den ɔn naa frɛ pepe tɛtɛrɛ.
- ¹²Nka ma ye yira n'e dɔrɔ ka ma da Eli naa wɛ. A naa, sma ɔɔn maga a hɔn, wiin fa ɔɔn dia ye ma, ye ɔɔn wɔn ta a na. Yee ye na Sɔɔn Nɔ yannɛ yɛ mɛ.»
- ¹³Wɔnna sangan ma kalanɔmanɛ tɔɔ da batizeta Zan na a mane ti.
- ¹⁴Ye naa wiri zame brɛ wiin sangan ma, sɔɔn boo ɔɔn ye dɔbɛ Yezu na ɔn yoloko a zin hɔn
- ¹⁵ɔn d'a ma: «Mɛ na te, makare ne nɔ ma. Sirimawinnifa ti kɔ lege n'a yannɛ fɔrɔna. Kanyinnayan na a a dra togo hɔn wɛlɛ zu hɔn.
- ¹⁶Ma naa kɔ lege bia kalanɔmanɛ brɛ, ye ma sbɛ n'a kɛnɛbɛ ga.»
- ¹⁷Yezu ɔɔn bɛreda bii ɔn da: «Yɔnmabe kɔ telebe ti ki dogore bɛ hɔn ga. Wee wagati ma daga ɔɔn ta kɔ ka nɛmɛ? Ma na ne k'a da sɔmna fɔn yaa kayan wee wagati ma? Ka naa kɔ nɔ we bɛɛ.»
- ¹⁸Ye naa kɔ lege, a ɔɔn gwangwana zini we ma, nɔ we ɔɔn kɛnɛ wɔnna nɔɔ hɔn.
- ¹⁹Bo Yezu naa ne ti ye sana, a ta kalanɔmanɛ ɔɔn ye dɔbɛ a na ɔn n'a toga, ye wɔnnɔ ɔɔn tɛ yiwo ma sbɛ wɔnna zini we laga ga?
- ²⁰Yezu ɔɔn da ye ma: «K'a yɔnmabe dɛgɛ fɔnɔ. Bare ma ye yira ka ma tian na da k'a yɔnmabe ɔɔn yire wiri mutaradɛnɔ ta wiin kɔɔ ma, ka na da bo tolo be ma, y'a tuma ye wa bɛɛ ɔn yaa бага yoo. A ye ta. Ka na tɛ bana bɔɔ da sii ma ga.» [²¹Wɔn ni wɛ mɛ, bo zini be sii ha sbɛ ne lɛ yee, a ma tɛ wuromɛ kɔ sunkie baraka hɔn ga.]
- ²²Boo kɔɔ ma kalanɔmanɛ wɔ pepe ta tɛ ɔɔn mane naa ye nɛmɛ kwɛ Galile, Yezu ɔɔn da ye ma: «Sɔɔn Nɔ na kie sma sra hɔn.
- ²³Wɔnwɔ n'a yɛɛ, nka ye na yin saaro kɔɔ ma a na winni sa.» Kalanɔmanɛ nina mane ban wɔnna bɛreda wɔ na fɔrɔna.
- ²⁴Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ naa wiri Kapɛrenawɔmukuru hɔn wiin sangan ma, Wuro ta kɔɔn hɔn lanpotɔrɛ ɔɔn naa Piyere brɛ ɔn d'a ma, y'a wɔnnate tɛ mane Wuro ta kɔɔn hɔn lanpo sara ga ra?
- ²⁵Piyere ɔɔn da, y'a sara. Ye naa yaa kɔɔn hɔn wiin sangan ma, Yezu ɔɔn pia Piyere ma n'a toga ɔn da: «Simɔn wɔnnɔ bi ɔɔn giati wɔnna da hɔn? Kɔ kma ɔɔn lanpo kɔ tun na tere sara bo diniyan be hɔn fanganmɛ ma, dugule ra taa samara?»
- ²⁶Piyere ɔɔn da, ye samara. Yezu ɔɔn d'a ma: «Ye ɔɔn ma yee, dugule wɔn nii ti ga.



²⁷Wiin fa to ke ka naa bɔ sma be kakiri yanganmu ga, yaa zu do ma ɔn yaa dulo dra. Wiin zenɔ ɔn pia n'a bii, be a foga ɔn n'a do koba, be na gwana za a hɔn. Be ye wa ɔn naa n'e pere ye ma kià lanpoku na.»

MATIYE 18

¹Wonna sangan ma kalanɔmanɛ man'e dɔbɛ Yezu na n'a toga ɔn da: «Kɔ te ɔn Wuro ta kolo hɔn fan yi?»

²Yezu ɔn nimisalo boo foga n'a tabɛ ye zin

³ɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da ka ma ka bere ɔn tɛ wɔkara nimisala ga, ka ha na kɔ Wuro ta kolo hɔn ga.

⁴Wiin te ɔn ye yɛrɛ mazibɛ wɔkara bo nimisalo be, wonna te na tɛ Wuro ta kolo hɔn sɔngwaga na.

⁵Wiin te pepe ɔn bo nimisalo be nɛmɛ foga mɛ ye na, wonna te mɛ yɛrɛ ɔn foga.

⁶Bɔ wiinye nimisala ɔn yɔn yi ma, ye wiin te pepe ɔn wɔnwɔ na sɔnnala firebɛ, ye dɔgɔnɔgwaga ta pɛrɛ wonna te mogo hɔn n'a dra yengenzu hɔn, wɔn fɔn yi a na te ma.

⁷Gwale na sa diniyan hɔn kma ma bare ye ye nɛmɛ ka dayaga hɔn. Dayaga daga ne tiye wɔn tian nka wiin te ɔn ye nɛmɛ ka dayaga hɔn, gwale na sa wonna te ma.

⁸Be soro weɛ be kaan ɔn ne be ka kakie hɔn, be a sɔɔ n'a dra dɛrɛdo hɔn. Be na sratala yi weɛ be na kaan-tala yi ta kɔ webareyani hɔn wɔn fɔn yi be ma, a ɔn ma be na sra pla yi weɛ be na kaan pla yi ta dre togo hɔn, wiin ɔn dibe abada ga.

⁹Be yɔnnɔ ɔn ne be ka dayaga hɔn, a legere n'a dra. Be na yinnatala yi ta kɔ webareyani hɔn, wɔn fɔn yi be ma, a ɔn ma bia dre togo na dibebareya yi hɔn kɔ be yinna pla.

¹⁰Ka ka yɛrɛ kɔrɔse, sɔn ka da ye bɔ nimisala be na sɔnnala na wu wa ga. Bare ma ye yira ka ma tian na da ye ta mɛlɛkɛ taa ne Tɔn zin wuro hɔn sangan pepe ma.

¹¹[Wiinye kma ɔn mane fire, wɔnwɔ kia na Sɔn Nɔ naa.]

¹²K'a giate ɔn wee ye bɔ hɔn? Gware nɔma zɔlo (100) ɔn ne ti wiin te ta, ye na tala ɔn fire, a na bɔ kienaafun ne nɔma koronɔ wɔ to tolo ma ɔn yaa fire yi we kia ga ra?

¹³A ɔn n'a za wiin sangan ma, tian na ma ye yira ka ma d'a na nihɔndia a ye na ɔn yalo bɔ kienaafun ne nɔma koronɔ wɔ ye na, wiinye ɔn fire ga.

¹⁴Yee mɛ, ka Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, wɔn ha kia bɔ nimisala be na sɔnnala fire ga.

¹⁵Be na plalo ɔn kɔ be kakie hɔn, be yaa a brɛ ɔn n'e yira a ma be sana, bi kɔ awe dama. A ɔn mɔɔ be ta, be tɛ plalote na.

¹⁶A ɔn ma mɔɔ be ta ga, be sɔnnala weɛ sma pla wiri n'e kwe be ma, ka yaa a brɛ. Wɔnwɔ na tɛ be sierekma na wɔkara ye seɛbe wiin nɛ Wuro domada na seɛbe hɔn ɔn da, ye ka ye yɔnnɔ hɔn wa sierekma sma pla weɛ sma saa yɔnnɔ na.



- 17A ɔɔn maga mɔɔ na wɔnwɔ ta mɛ, be yira Wuro ta kɔnkma ma. A ɔɔn maga mɔɔ na wɔnwɔ ta, be a giati n'a ka Wurotɔbareyasma hɔn wele lanpotɔre hɔn.
- 18Tian na, ma ye yira ka ma da ka na maga wiinye da na lagakɔn ma, ye na maga ye na wuro hɔn mɛ. Ka ɔɔn dian wiinye da pepe na lagakɔn ma, ye na dian ye na wuro hɔn mɛ.
- 19Ma ye yira ka ma ye mɛ da ka na sma pla ɔɔn ye do kwe beɛ diniyan hɔn, ɔn wiin fa pepe mɛ, mɛ Tɔn wiin ɔɔn ti wuro hɔn, na n'a pere.
- 20Bare sma pla wele sma saa ɔɔn ye nɛmɛ kwe wiin ween mɛ togo na, ma ti ye woro hɔn.”
- 21Wɔn tɛ Piyere ɔɔn ye dɔbɛ Yezu na ɔn n'a toga da: «Matigi, ne na plalo ɔɔn ne kɔ ne kakie hɔn, kanyinna yerɛ na ma daga yafa a ma? Kanyinna kopra na ra?”
- 22Yezu ɔɔn d'a ma: «Ma da kanyinna kopra na ga nka kanyinna kopra na tige dɔgo kiesaafun.
- 23Sege rɛ, Wuro ta kolo hɔn da ti wɔkara fanganma boo ye wiin ɔɔn mane kia y'a gwanada na giatɛ yɔnnɔ hɔn wa kɔ y'a baratere.
- 24A y'a giatɛ du bii wiin sangan ma, ye ɔɔn naa a brɛ kɔ sɔɔn boo, a ta gwanafuro sana fun na ku mane ti wiin na.
- 25Wɔnna ku na sarafre ha mane ti sɔɔn we ta ga. A wɔnnate ɔɔn da, ye ye yaa n'a zabire n'a ta ya zabire mɛ kɔ a nɔmanɛ kɔ a ta fre pepe wiin fa to ye naa ku we sara.
- 26Barateta we ɔɔn zii berɛ ye wɔnnate wee n'a mɛ y'a sɔmna ye wee, ye ye na n'e pepe sara.
- 27A wɔnnate ɔɔn makare a ma ɔn ku we pepe yafa a ma n'a to a ɔɔn yaa.
- 28Wɔnna barateta we naa sa yaa ten kɔ ye nɛmɛ barateta boo, a ta gwanafuro zɔlo na ku mane ti wiin na. A n'a foga a daga hɔn n'a mogo yenmɛ ne tɛ a yɛɛ na ne kwa a ma, y'a y'a ku sara.
- 29A nɛmɛ barateta we ɔɔn zii berɛ a wee n'a mɛ y'a sɔmna ye wee, ye ye na n'e sara.
- 30A dian ga, ɔn yaa kɔ lege n'a ka kaso hɔn fɔn a ta ku ta sara wɛ na.
- 31Bɔ barateresere naa wɔn za wiin sangan ma, ye nina ɔɔn ban fɔrɔna. Ye ɔɔn yaa n'e pepe yira ye wɔnnate ma.
- 32Ye wɔnnate ɔɔn n'a wiri ɔn d'a ma, ye barateta na yaga yi, y'a mane yi mɛ fɔrɔna, yi n'a ta ku pepe yafa a ma.
- 33Y'a mane daga makare ye nɛmɛ barateta ma wɔkara yi makare a ma wiin nɛ ga ra?
- 34Wɔn tɛ ye wɔnnate woro ɔɔn ba fɔrɔna. A n'awe barateta we foga n'a ka kaso hɔn fɔn a ta ku pepe ta sara wɛ na.



³⁵Yee mε, ka pepe tala tala ɔn ma ne yafa ka neme ma melemele na ga, mε Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, a na yafa ka ma mε ga.»

MATIYE 19

¹Yezu naa waro y'a kala na, ɔn tuma Galilegiamana hɔn, ɔn yaa Zudegiamana hɔn Zurudenku kwiri ma.

²Zame na yaan ye mane dɔɔ a ma, a n'e ta komatogaparere kenebe.

³Fariziyen bɔɔ ɔn ye dɔbe a bre wiin fa to ye mɔɔ a do hɔn. Ye man'a toga ɔn da: «Be sbe ne bia ya laga bɔɔ dedada na yee ra?»

⁴Yezu ɔn da ye ma: «Ka ye kala n'e za Wuro domada na sebe hɔn ye da, ye dubisangan ma Danta n'e dan sin ɔnko ya ga ra?»

⁵Ye wɔn ye na sin na ye tɔn ko ye sie to ɔn malo y'a ya ma. Ye pepe sma pla kwe te komavere tala.

⁶Ye te yee, ye sma pla titiri ga nka ye pepe kwe te komavere tala. Wuro wiin fa kwe neme ma, sɔn sii ka da ye wɔn dεge neme na ga.»

⁷Fariziyen wɔ ɔn n'a toga da: «A ɔn ma wɔnno na Moyizi da, ye wiin te ɔn ne y'a ya laga, y'a daga yanmayagasεbe ta n'e pere a ma?»

⁸Yezu ɔn da ye ma: «K'a worasige noma yoɔ do ma Moyizi mane dian ye ne yanma yaga. Nka gweregwerena ye mane ti yee ga.

⁹Ma ye yira ka ma da wiin te ɔn y'a ya laga, ye ma te vunafa do ma ga, ɔn ye bere yaza yɔn, wɔnna te kakalafa ta.»

¹⁰A ta kalanɔmane ɔn d'a ma: «Ye ɔn ma yee, wɔn ti sɔn ta yàrayanma na ga.»

¹¹Yezu ɔn da ye ma: «Sma pepe wɔn kɔɔ tɔɔ ga nka Wuro n'e na tɔɔ pere wiinye ma.

¹²Tian na, bɔɔ tiye ɔn vɔɔ ye sieri ta ye ku ne siri. Bɔɔ tiye a ma sma ɔn wɔnwɔ ta yee. Bɔɔ ne tiye mε ɔn ye yere ta yee ye sana Wuro ta kolo ye na. Wiin te ne da kɔɔ tɔɔ, a ye tɔɔ.»

¹³Sma mane naa Yezu bre ko nimisala wiin fa to a ye sra de ye ma ɔn Wuro mε ye ma. Nka a ta kalanɔmane mane gwangwana ye ma.

¹⁴Wɔn te Yezu ɔn da ye ma: «Ka nimisala to ye naa ne bre ka ka sɔɔ ye ma ga, bare wiinye kma ɔn ti wɔkara nimisala, Wuro ta kolo wɔnwɔ yi.»

¹⁵A ye sra de ye ma. Wɔn timi a ɔn tuma wɛɛn ɔn yaa biza hɔn.

¹⁶Sɔn boo man'e dɔbe Yezu na ɔn d'a ma: «Mε na te, we dafɔresi ma daga ɔn ta ɔn sbe webareyani gun?»

¹⁷Yezu ɔn d'a ma: «Wɔnno na be ne toga dafɔre na? Wuro sɔnnala dama ɔn sɔnfɔɔ. Be ɔn ne kia ko webareyani hɔn, be kwa a ta fane ma.»



¹⁸Neme we ɔn da: «Wɔn wee fanɛ?» Yezu ɔn d'a ma: «Be ka ɔɔn yɛɛ ga, be ka kakalafa ta ga, be ka kimi ga, be ka siɛɛyagabe ta ga.

¹⁹Be be tɔn kɔ be sie yirebe ɔn be neme da diabe be ma wɔkara be yɛɛ.”

²⁰Neme we ɔn d'a ma: «Ma kwa wɔnna fanɛ wɔ pepe ma yo. Wɔnno ma daga ɔn ta yɛ?”

²¹Yezu ɔn d'a ma: «Be ɔn ne kia bia da do paga, yaa be soro hɔn frɛ pepe zabire n'e na gwana pere durukma ma, wɔn ɔn na tɛ be naforo na yaan yi gun wuro hɔn. Wɔn timi be naa dɔɔ ne ma.”

²²Wɔnna bereda wɔ ta mɔɔ na, yaliɔ we ɔn fɔnɔ suu ɔn yaa ninabanno hɔn bare a mane nafortotegwaga.

²³Yezu ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da nafortote ta kɔ Wuro ta kolo hɔn na sige rɛ.

²⁴Nafortote ta kɔ Wuro ta kolo hɔn sige yi yɔngɔnma ta kɔ ma misane na wuru hɔn.”

²⁵Wɔnna bereda wɔ ta mɔɔ na, kalanɔmanɛ wɔ ɔn kaba fɔrɔna ɔn da: «A ɔn ma yee, kɔ te ɔn sbɛ ne kisi?”

²⁶Yezu n'e sege ɔn da ye ma: «Sma kɔnɛ sbɛ n'e ta ga nka Wuro bana bɔɔ da ma ga.”

²⁷Wɔn tɛ Piyere ɔn bereda bii ɔn d'a ma: «Awale, mɛ mià frɛ pepe to, ɔn dɔɔ be ma. Nɛ mɛ ye na figɛ?”

²⁸Yezu ɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da Sɔɔn Nɔ ɔn naa tangan y'a yirebe na kware ma wiin sangan ma ki wiinye ɔn dɔɔ ne ma, ka na tangan fanganmakwara funpla ma mɛ Isiraye le dumakma funpla wɔ kiti na.

²⁹Wiin te pepe ɔn y'a kɔɔn kɔ ye na plala kɔ ye tɔn kɔ ye sie kɔ ye nɔmanɛ wɛɛ y'a laga to mɛ ye na, a na te na n'e neme na zɔlo gun ɔn bere webareyani gun mɛ.

³⁰Zengenkma na yaan ye na te timikma na. Timikma na yaan ye ne na tɛ zengenkma na.

MATIYE 20

¹Wuro ta kolo hɔn da sa erezɛnkorote boo ta da ta wiin ɔn mane sa kikima tiin baratere kia na wiin fa to ye yaa barate a ta lɔ hɔn.

²A wiinye kma gun yeyɛ yuru na, ye mane been sin tala na bara na sara na.

³A naa ye bere sa kikimasin ma ɔn bɔɔ sma za mɛ, ye ne tangantangan wisoga hɔn, mane ti foyi hɔn ga.

⁴A da ye ma, ye ye yaa barate y'a lɔ hɔn mɛ. Ye wiin sara ɔn kayan, ye ye na wɔn pere ye ma.

⁵Wɔnwɔ ɔn yaa mɛ. A naa ye bere sa sintogo hɔn kɔ limasin ma, ɔn wɔn neme ta mɛ.



- ⁶Sin naa kuna wiin sangan ma, a ɔɔn yaa bɔɔ za wisoga hɔn ye mɛ ɔn n'e toga, ye wɔnnɔ ɔɔn tɛ ye ɔɔn taa sintini yee, mane foyi ta ga?
- ⁷Wɔnwɔ ɔɔn d'a ma, ye bare sɔɔn ha yiwo bii bara na ga. A ɔɔn da ye ma, ye ye yaa barate y'a lo hɔn.
- ⁸Bo lii naa ba wiin sangan ma, lote ɔɔn da y'a dayinnahɔnwɛta ma, y'a baratere wo wiri ye naa, y'e sara. Ye n'a bii wɛbɛ ye ma fɔn yaa wiri gwere ye ma.
- ⁹A wiinye bi sintinisangan ma, wɔnwɔ ɔɔn ye dɔbɛ. Ye pepe ta sara ne tala.
- ¹⁰Gwere ye naa wiin sangan ma, n'a giati da y'a sara na ne yaan yi bɔ sɛrɛ ye ma. Nka ye pepe ta sara mane tɛ tala.
- ¹¹Ye naa y'a sara gun wiin sangan ma ne lote we dayagabere,
- ¹²ye lelomakma wɔ ha bara na yaan ye ta ga, ye wagati tala yee dama. Ye yiwo wiinye ɔɔn barate ɔn sintini fɔn bana, sin ɔɔn ye wɔnna, ye bɔ wɔ ta sara yaa tɛ tala kɔ yiwo ye.
- ¹³Nka lote ɔɔn da ye na sɔnnala ma, ye ne maa, mɛ ha berɛ be ma ga yo. A gwanafuro tala ma ke mane bɛɛn ga ra?
- ¹⁴Bia sara tɔɔ be yaa be wa ne wɔɔn hɔn. Ye dia mɛ ɔɔn ma ma ɔn bɔ lelomakma ye ta tala kɔ be ye.
- ¹⁵Ma daga ne dongo ta kɔ n'a frɛ ga ra? Wɛlɛ mia tɛ ɔɔn ne dafɔre ta wɔn ɔɔn be ba kɛ?
- ¹⁶Yee timikma na tɛ zɛngenkma na, zɛngenkma tɛ timikma na mɛ.”
- ¹⁷Yezu mane ti yaa hɔn Zeruzalemu, ɔn y'a kalanɔmanɛ funpla wɔ foga ye sana sogo ma ɔn da ye ma:
- ¹⁸«Bo ke ti ne yaa Zeruzalemu. Sɔɔn Nɔ na yaa kɔ salakawɛvɔre kɔ Tɛn na kma sra hɔn. Ye na n'a zarake ɔn siri de a ma.
- ¹⁹Ye na n'a ka sisma sra hɔn wiin fa to wɔnwɔ n'a zi n'a vaan n'a kwangwaga sɔnɔ ma, yin saaro kɔɔ ma a na winni sa.”
- ²⁰Wɔn tɛ Zebede ta nimisala sie ɔɔn naa Yezu brɛ kɔ ye nɔmanɛ ɔn naa zii yoloko a wee ɔn n'a mɛ.
- ²¹Yezu ɔɔn n'a toga, ye wɔnnɔ a ɔɔn kia? A ɔɔn da Yezu ma: «Tɛ ne nɔmanɛ sma pla be tangando gun be kiego ma bia kolo hɔn, tala be digesoro ma bo tala be ninagan ma.”
- ²²Yezu ɔɔn da: «Ka wiin fa kia, ka wɔn tɔɔ ga. Ka na sbɛ mia yanne nɛmɛ sɔmna ra?» Ye ɔɔn da, ye ye na sbɛ.
- ²³Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka na sbɛ mia yanne nɛmɛ sɔmna wɔn tian. Nka ɔn tangan ne digesoro kɔ ne ninagan ma, wɔn mia da ga. Ne Tɔn n'e tetere wiinye kma ma, wɔnwɔ ma ye na pere.”



- ²⁴Bɔ sma fun wɔ ta tɛ ɔɔn mane wɔnna bɛreda wɔ mɔɔ, ye wora ɔɔn ba plala sma pla wɔ ta.
- ²⁵Nka Yezu n'e pepe wiri ɔn da ye ma: «Ka tɔɔ da sii wɔ ti ye wɔnnakma soro ma, zɛngenkma ne ti ye wɔnnakma soro ma mɛ.
- ²⁶Ki ye daga ne ti yee ga. Nka ka na wiin ɔɔn ne kia tɛ fan yi na, a daga tɛ k'a barateta ɔɔn na.
- ²⁷Wiin te ɔɔn ne kia tɛ zɛngente na, a daga tɛ k'a tere na.
- ²⁸Yee mɛ, Sɔɔn Nɔ naa wiin fa to sma n'a mako fɔrɔ ga, nka wiin fa to a sma mako fɔrɔ ɔn ye ni pere sma na yaan ye na ku na.”
- ²⁹Ye mane ti sa hɔn Zerikokuru hɔn, zame na yaan ye ne dɔɔ Yezu ma.
- ³⁰Fue sma pla bɔɔ mane tangan sogo do ma. Ye naa mɔɔ ye da, ye Yezu ɔɔn ti ne fɔnɔ, ye ɔɔn tuma ne sɔngɔ ne kwa: «Matigi, Davidi timite makare mɛ ma.”
- ³¹Zame mane gwangwana ye ma wiin fa to ye bɔɔ. Nka ye mane sɔngɔ ne moro ne kwa: «Matigi, Davidi timite makare mɛ ma.”
- ³²Yezu ɔɔn taa n'e wiri ɔn da ye ma: «Wɔnnɔ ka kia ma ɔɔn ta ka ma?”
- ³³Ye ɔɔn d'a ma: «Matigi tɛ ke yinna kibɛ.”
- ³⁴Ye na makare ɔɔn Yezu foga, a ɔɔn le ye yinna ma. Ye yinna ɔɔn kibɛ wɔnna nɔɔ hɔn, ye ɔɔn tuma ne dɔɔ a ma.

MATIYE 21

- ¹Ye naa vetra Zeruzalemukuru na ɔn wiri Betifazekuru brɛ Olivutolo kiego ma, Yezu ɔɔn y'a kalanɔmanɛ na sma pla fane ye zin
- ²ɔn da ye ma: «Wiin kuru be ɔɔn sa ke zin, ka yaa yeyɛ. Ka na yaa samareya za a ne pɛrɛ, nɔ ne ti a ta. K'a firi naa kɔ lege.
- ³Wiin te ɔɔn boo fa yira ka ma, ka d'a ma, ye Matigi mako ɔɔn sa a hɔn. A na te na ka to ka yaa wɔnna nɔɔ hɔn.”
- ⁴Wɔnna da wɔ pepe mane tɛ wiin fa to Wuro ta daberebeta boo wiinye bɛreda yira, wɔnwɔ do paga. A mane da,
- ⁵ye ye yira Siyɔnkuru ma, ye bo a ta fanganma ti ne naa a brɛ. Y'a woroma kuna. Y'a tangan samareya ma. Y'a tangan samareya nɔ ma.
- ⁶Kalanɔmanɛ yaa wiri, Yezu man'e yira ye ma wiin nɛ, ye n'e ta yee.
- ⁷Ye naa kɔ samareya we kɔ a nɔ ɔn y'a zoga dɛ ye ma, Yezu ɔɔn ba tangan.
- ⁸Zame mane y'a zoga yire sogo ma, bɔɔ ne sɔdazugo yɔɔ n'e yire sogo ma.



- ⁹Wiinye zame ɔn mane ti Yezu zin kɔ wiinye ɔn mane dɔɔ a timi, wɔnwɔ mane sɔngɔ ne kwa: «Yirebe tɛ Davidi timite ma. Wiin te ɔn naa Matigi togo na, Wuro siara ta a ma. Yirebe tɛ Wuro ma wuro hɔn.»
- ¹⁰Yezu naa kɔ Zeruzalemukuru hɔn wiin sangan ma, kire pepe ɔn yanganmu a ye na ne kwa: «Bo kɔ te ha?»
- ¹¹Zame mane kwa: «A Wuro ta daberebeta Yezu wiin ɔn tuma Nazaretikuru hɔn Galilegiamana ma.»
- ¹²Yezu naa kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn, wiinye kma ɔn mane frezabire kɔ wiinye ɔn mane fretere Wuro ta kɔɔn hɔn, a n'e pepe laga n'e wa yeyɛ. A mane gwanakatrasma ta tabale yen n'e dra ɔn zeneyalazabiresma ta kwara yen n'e dra mɛ.
- ¹³Wɔn timi a ɔn da ye ma: «Ye sɛbe Wuro domada na sɛbe hɔn ɔn da, ye sma na mia kɔɔn wiri da wuromɛkɔn. Nka ki n'a ta pana ta wɔdo na.»
- ¹⁴Fue kɔ kilenale man'e dɔbe Yezu na Wuro ta kɔɔn hɔn. A n'e kenɛbe.
- ¹⁵Salakawɛvɔre kɔ Tɛn na kma Yezu ta kabakotɛda za wiin sangan ma ɔn nimisala na sɔngɔ ye za Wuro ta kɔɔn hɔn, ye ne kwa, ye yirebe tɛ Davidi timite ma, ye wora ɔn ba a ta,
- ¹⁶ye ɔn d'a ma: «Ye wiin fa yira, be wɔn mɔɔ ga ra?» Nka Yezu da ye ma: «Ɔɔn, ma ye mɔɔ. Wuro domada wiinye ɔn da, ye nimisala kɔ bibiye ɔn na ne Wuro yirebe, ka wɔnwɔ kala n'e za ga ra?»
- ¹⁷Wɔn timi a n'e to wɛɛn ye ɔn sa kuru we hɔn, ɔn yaa sian Betanikuru hɔn.
- ¹⁸Wɔnna winnisin kikima tiin, Yezu mane ti berena hɔn kuru kɔrɔ hɔn, wu n'a foga.
- ¹⁹A kafɔnɔ boo za sogo do ma, ɔn dɔɔ yaa a brɛ nka a foyi za a ma, a ma tɛ dazugo dama ga. A ɔn da: «Be na nɔ vɔrɔ titiri abada ga.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn kafɔnɔ we ɔn kwie.
- ²⁰Kalanɔmane wɔ wɔn za wiin sangan ma, ɔn kaba fɔrɔna ɔn Yezu toga, ye nɛ kafɔnɔ we tɛ ɔn kwie nɔɔ tala hɔn sin yee?
- ²¹Yezu ɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da yɔnmabe ɔn ne ti ka hɔn, ka mane sigi ga, ma wiin fa ta bo kafɔnɔ be na, ka sbe ne wɔn nɛmɛ ta mɛ. Ka yerɛ sbe ne da bo tolo be ma, y'a tuma ye wa bɛɛ ɔn yaa bere yengenzu hɔn, ye tɛ.
- ²²Ka ɔn wiin fa pepe mɛ kɔ yɔnmabe ka n'a gun.»
- ²³Yezu naa kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn ne sma kala, salakawɛvɔre kɔ Ziwifu ta sɔnmlala ɔn ye dɔbe a na n'a toga ɔn da: «Wɔnna na be bɔ da ta? Kɔ te ɔn n'e na sogo pere be ma?»
- ²⁴Yezu ɔn da ye ma: «Mɛ ki toga fa tala na mɛ. Ka ɔn wɔn yira ne ma, ma ye na tesogo gun wiin wɛɛn, ma na wɔn yira ka ma.



25Kò te òòn mane batizeta Zan fane, Wuro ra, taa sma?» Ye òòn dutige ne dakwie wòn na ne kwa: «Ke òòn da Wuro òòn man'a fane, a na ke toga, ye wònno òòn te ke òòn ma yòòn a ma ga?

26Nka ke òòn da sma òòn man'a fane, ke kwan zame na. Bare sma pepe Zan giati Wuro ta daberebeta.”

27Wòn te ye òòn da Yezu ma, ye ye tó ga. Yezu òòn da ye ma me: «Awale me ye na tesogo gun wiin te ta, ma na wòn yira ka ma me ga.”

28Wòn timi Yezu òòn da ye ma: «Wònno ka òòn giati bó na? Nimisininómané sma pla mane ti sòòn boo ta, a naa yaa y'a nemepra bré òn d'a ma, ye me nó, y'a barate n'a erezenkoro hòn sma.

29Wòn òòn d'a ma, ye ye na yaa ga. Wòn timi a naa y'a giate bere, òn tuma yaa erezenkoro we hòn.

30Tòn we mane yaa bó nó sònnala bré me òn wònna bereda dogo tala yira wòn ma me. Wòn òòn d'a ma, ye ye na yaa nka òòn ma yaa ga.

31Wònna sma pla wó hòn, wee yi òòn ye tòn dungo ta?» Ye òòn da ye gwere yi we. Yezu òòn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da lanpotòre kò vunatèyàra na pia ka ma Wuro ta kolo hòn.

32Tian na, Zan mane naa ne telebe na sogo doro ka ma, ka ma yòn a ma ga. Nka lanpotòre kò vunatèyàra mane yòn a ma. Ka wònna da wó pepe za nka hali kò wòn, ka ma dian ka zugo katra òn yòn a ma ga.”

33Wòn timi Yezu ye bere da ye ma ye me: «Ka moo bó dakalo be na ye me re. Sòòn boo mane erezenkoro wa, òn luu tógó n'a kori òn erezenyógewuru sen òn yerekòn na kuro yi tógó yeye. Wòn timi a òòn erezenkoro we kalfa lagasónsma ma òn yaa kuru hòn.

34Erezennómané naa pra wiin sangan ma a òòn y'a baratere fane, ye ye yaa lagasónsma wó bré òn yaa erezennómané na pra ye bóó tóó.

35Nka lagasónsma wó wònna baratere wó foga òn tala vuro òn boo yee òn boo dra kò dóge.

36Lote òòn ye bere baratereze fane, wónwó ne yaan ye gwere ye ma. Ye òòn wónwó ta yee ye me.

37Wòn timi a òòn ye nó fane ye bré òn da, ye ye na kiu ka wòn ma fóna.

38Nka lagasónsma wó wòn za wiin sangan ma, òn da ye neme ma, ye bó kóròzonta we, ye ye te y'a yee òn koro wó gun.

39Ye òòn n'a foga n'a dra lo we timi n'a yee.

40Awale erezenkorote òòn naa wiin sangan ma, wònno a na òòn ta lagasónsma wó na?”



⁴¹Ye ɔn da: «A na wɔnna smayaga wɔ yɛɛ, a na makare ye ma ga. Wɔn timi a na ɛzenkoro we kalfa smaze ma wiinye ɔn na ne ɛzenɔmanɛ pere a ma ye na wagati ma.»

⁴²Yezu ɔn da ye ma: «Wuro domada wiin fa yira, ka wɔn kala ga ra? Ye kɔntɔgesma maga wiin dɔgɔnɔ hɔn, ye wɔn ɔn tɛ lologo hɔn dɔgɔnɔ na. Ye Matigi ɔn wɔn ta. Ye wɔn tɛ kabakoda na ke yinna hɔn. Nka Matigi ɔn n'e ta.

⁴³Awale ma ye yira ka ma da Wuro ta kolo na tɔɔ ka ta ɔn pere size ma wiinye ɔn na ne mɔɔ a ta.

[⁴⁴Wiin te ɔn bere wɔnna dɔgɔnɔ we ma, wɔnna te na bogobogo, a ɔn bere wiin te ma, wɔnna te na fɛlo.]”

⁴⁵Salakawɛvɔre kɔ Fariziyen naa Yezu ta dakalo mɔɔ wiin sangan ma, ɔn tɔɔ da yiwo na a da.

⁴⁶Ye man'a kia figɛ na nka ye mane kwan zame na bare wɔn mane Yezu giati Wuro ta daberebeta.

MATIYE 22

¹Yezu mane bere ye ta dakala hɔn ɔn da:

²« Wuro ta kolo hɔn da ti wɔkara fanganma boo wiin ɔn zamaye tɛtɛrɛ ye nɔ ta damarason na.

³A mane y'a baratere fanɛ ye yaa yira sma ma, ye wiinye wiri, ye ye naa. Nka wɔnwɔ ha mane kia naa ga.

⁴A ɔn baratereze fanɛ ye mɛ, ye ye yaa yira sma wɔ ma, ye ye naa, ye ye zamaye tɛtɛrɛ, ye ye y'a yantolayeye kɔ y'a worofrɛ na yeye ye yɛɛ. Ye ye pepe tɛtɛrɛ wɛ, ye ye na damarason we na.

⁵Nka wɔnwɔ ma dian wɔnkɛ ye hɔn ga. Boo ɔn yaa y'a lɔ hɔn, boo ɔn yaa y'a frezabiredo hɔn.

⁶Bɔ sɛrɛ n'a ta baratere foga n'e yanne fɔrɔna n'e yɛɛ.

⁷Fanganma woro ɔn ba, a ɔn y'a kunkwinini fanɛ, wɔnwɔ ɔn yaa wɔnna smayɛsma wɔ yɛɛ n'e ta kuru wɔnna.

⁸Wɔn timi a ɔn da y'a baratere ma, ye damarazama wɔ tɛtɛrɛ wɛ, ye nka wiinye kma ɔn mane wiri, ye wɔnwɔ ha mane daga nɛnɛ ye na ga.

⁹Ye ye yaa wisoga hɔn kɔ sogakwɛda hɔn, ye ye ɔn wiin te pepe za, ye ye wɔn wiri ye naa damarazama wɔ ta.

¹⁰Baratere wɔ ɔn yaa wisoga hɔn ɔn yaa wiinye kma pepe za, fɔrɔ ye kwɛ yaga ye ma, ɔn naa n'e pepe kwɛ. Damarakon ɔn paga sma na.



- 11Fanganma naa kɔ kɔɔn hɔn, ye mane wiinye kma wiri, a n'e sege, ɔn sɔɔn boo za yeye, damarasɔnzogo mane ti a mogo hɔn ga.
- 12A ɔɔn d'a ma, ye ne maa, nɛ bi tɛ ɔn kɔ bɛɛ, zofɔrɔ mane ti be mogo hɔn ga? Wɔnna sɔɔn we ma sbɛ fa yira ga.
- 13Wɔn tɛ fanganma ɔɔn da y'a baratere ma, ye y'a sra kɔ a kaen pɛrɛ n'a dra sire tunio hɔn. Wɛɛn mogo kɔ yinniwin na ne ti.
- 14Tian na, sma na yaan ye kɔnɛ wiri nka zɔgɔ dama ɔɔn dɛgɛ.”
- 15Fariziyɛn mane yaa ye nɛmɛ za ne dɛndɛnmada kia wiin fa to ye mɔɔ Yezu do hɔn.
- 16Ye mane y'a kalanɔmanɛ na bɔɔ kɔ Herodekma na bɔɔ fanɛ a ta ɔn da: «Mɛ na te, mɛ tɔɔ da be tian yira ne sma kala kɔ Wuro ta tian kɔ Wuro ta sogo. Be kwan sɔɔn na ga, ɔn mane sɔɔn dɛgɛ sɔɔn na mɛ ga.
- 17Yira wa, ke daga lanpo sara Sezare ma ra, taa ke daga wɔn ta ga?”
- 18Nka Yezu n'e ta giatɛ tɔɔ, ɔn da ye ma: «Daplaberesma wɔnnɔ na ka ne taa ne ne sege?
- 19Ye lanpo sara kɔ wiinye gwana, ka wɔnwɔ na tala pere ne ma bɛɛ ma sege.» Ye ɔɔn gwano tala dɔrɔ a ma.
- 20A ɔɔn da ye ma: «Kɔ te gia kɔ kɔ te togo ɔɔn ti a ma?”
- 21Ye ɔɔn da y'a Sezare yi. Yezu ɔɔn da ye ma: «Awale ka Sezare ye pere Sezare ma ɔn Wuro ye pere Wuro ma.”
- 22Ye wɔnna bɛreda wɔ mɔɔ wiin sangan ma, ɔn kaba fɔrɔna n'a to ɔn fɔnɔ yaa.
- 23Wɔnna kɔɔ tala we ma yɛ, Saduseyɛn bɔɔ mane naa Yezu brɛ. Saduseyɛn wɔn wiinye kma ɔn da, ye sara ta winni tian ga. Ye mane Yezu toga ɔn da:
- 24«Mɛ na te, Moyizi da, ye sɔɔn ɔɔn siri, ma nɔ gun ga, y'a na plalo daga n'a ta yɔfuroya yɔn wiin fa to timikma gun sirita we ma.
- 25Awale, tɔnnɔma sma kopra bɔɔ mane ti mɛ ta bɛɛ. Ye na pra yi ya yɔn, ɔn siri n'a to ye puu ma, ma nɔ gun a ma ga.
- 26Yee wɔnna plalo we tɛ yɛ kɔ ye na saaro fɔn yaa wiri ye pepe sma kopra wɔ ma.
- 27Wɔn pepe timi ya we ɔɔn naa siri mɛ.
- 28Sarawinnikɔ ma ya we na tɛ sma kopra wɔ na wee yi ta ya na han, bare ye pepe sma kopra man'a yɔn.”
- 29Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka fire bare k'a Wuro domada kɔrɔ tɔɔ ga. Ka Wuro ta sebe tɔɔ mɛ ga.
- 30Sarawinnikɔ ma sin na ya yɔn ga, ya mane na pere sin ma mɛ ga. Nka ye na ne ti wɔkara meleke ti wiin nɛ wuro hɔn.



- ³¹Wuro wiin fa yira ka ma sara ta winnisa na, ka wɔn kala wɔn za ga ra?
- ³²Wuro da, ye yi Abrahamu ta Wuro, Izake ta Wuro, Zakobe ta Wuro. Wuro sara ta Wuro ga, nka a nima ta Wuro.”
- ³³Zame wɔnna bereda wɔ mɔɔ wiin sangan ma, ɔn kaba a ta kala na fɔrɔna.
- ³⁴Fariziyen naa mɔɔ ye da Yezu bereda wɛ Saduseyen da hɔn, ye ɔɔn ye neme kwe.
- ³⁵Ye na sɔnnala mane Ten na kma na boo wiin ɔɔn mane kia mɔɔ Yezu do hɔn. A ɔɔn n'a toga ɔn da:
- ³⁶«Mɛ na te, wee yi ɔɔn Ten pepe hɔn sige yi?»
- ³⁷Yezu ɔɔn d'a ma: «Be Matigi bia Wuro da diabe be ma siebesiebe na.
- ³⁸Wɔn ɔɔn Ten pepe hɔn sige yi ɔn n'e na gwere yi.
- ³⁹Plalo ti a na wiin ɔɔn sige mɛ. Be be neme da diabe be ma wɔkara be yere.
- ⁴⁰Bɔ Ten pla be hɔn bɔ Moyizi ta Ten pepe kɔ Wuro ta daberebere ta sebe sa.”
- ⁴¹Fariziyen mane kwe ne ti, Yezu n'e toga ɔn da ye ma:
- ⁴²«Wɔnno ka ɔɔn giati Wuro ta Dégeweta ta da na? A kɔ te nɔ?» Ye ɔɔn d'a ma, y'a Davidi timikma na boo.
- ⁴³Yezu ɔɔn da ye ma: «A ɔɔn ma ne Wuro ta Ni te ɔn zii Davidi ma, wɔn n'a togo wiri ɔn da, ye Matigi?
- ⁴⁴Ye Matigi da mɛ Matigi ma y'a tangan ye digesoro ma fɔn y'a zugi berebe a wee?
- ⁴⁵Davidi ɔɔn n'a wiri da Matigi, ne na a te ɔn n'awe Davidi timikma na boo?”
- ⁴⁶Ye na sɔɔn ma sbe domada tala yere yira a ma ga. N'a bii wɔnna kɔɔ we ma, ye na sɔɔn mane dian n'a toga titiri ga.

MATIYE 23

- ¹Bo Yezu mane bereda bii ɔn da zame kɔ y'a kalanɔmanɛ ma:
- ²« Ten na kma kɔ Fariziyen daga ne Moyizi ta Ten kɔnibe sma ma.
- ³Ye ɔɔn wiin fa pepe yira ka ma, ka daga mɔɔ ye ta ɔn wɔn pepe ta. Nka ka ka da ka ye ta tɛda neme ta ga. Bare ye sma kala kɔ wiinye da, yewɔ yere ha wɔn ta ga.
- ⁴Ye bie na tene ye de sma ma kamasɔrɔ ye yere mane dian ne le ye ma ga.
- ⁵Ye y'a da pepe ta wiin fa to sma n'e za. Wɔn ye na ye sebe na taratara ye wɔrɔ n'e pere ye kini hɔn ne bakan na taratara ye pere ye sra hɔn ne y'a zoga kwaro, ye danɔma ne zii ne vugo lo ma.
- ⁶Zin hɔn tangan ɔn dia ye ma zamayezɔndo hɔn kɔ Kalakɔan hɔn,
- ⁷sma ne bire ye na yireyire wisoga hɔn, n'e wiri mɛ na te.



⁸A ma ki han, ka ka te ye ne ka wiri me na te ga. Bare te tala dama òn ti ka na, ki kò bò sere pepe ne neme na plala.

⁹Ka ka sòn sii wiri ka tòn bo lagakòn be ma ga, bare Tòn tala dama òn ti ka ta, wòn wiin òn ti wuro hòn.

¹⁰Ka ka te ye ne ka wiri wònate ga. Bare wònate tala dama òn ti ka na, wòn Wuro ta Dégeweta.

¹¹Ka hòn fan yi na te k'a barateta na.

¹²Wiin te pepe òn ye yere yirebe, wònna te na degebe gun. Wiin te pepe òn ye yere mazibe, wònna te na yirebe gun.

¹³Ki Tèn na kma kò Fariziyen daplaberesma, gwale na sa ka ma bare ka sò sma ma Wuro ta kolo hòn kò na. Ki yere na kò yeye ga, wiinye kma òn mane kia kò, ka bere sò wònwo ma me.

[¹⁴Ki Tèn na kma kò Fariziyen daplaberesma, gwale na sa ka ma bare ka yofuroyàra sra hòn frè pepe tò ye ta òn bere ne wurome na kurokuro ye ta me wiin fa to ye ne ka giati smafore. Bo wòn òn te k'a yinna hòn togo òn ne na yire yi bò sere yi ma.]

¹⁵Ki Tèn na kma kò Fariziyen daplaberesma, gwale na sa ka ma bare ka diniyan pepe yara wiin fa to ka sbe sònnala neme dama gun wiin òn dian k'a landa na. Wònna te òn dian suu, k'a ta giaganomanò na òn yalo ki yere ma kanyinna pla na.

¹⁶Ki fue wiinye òn sma yee, gwale na sa ka ma bare ka da, ye wiin te òn ye sun Wuro ta kòon ma, ye wòn foyi ga, ye nka a òn ye sun Wuro ta kòon hòn sanò ma, ye wòn òn dayaga.

¹⁷Kakiridakma na fue sege re. Wee yi òn fan yi, sanò ra, taa Wuro ta kòon wiin òn wònna sanò we ta fa na kìnì yi na?

¹⁸Ka da me, ye wiin te òn ye sun salakawedo ma, ye wòn foyi ga nka a òn ye sun boo fa ma wiin òn de salakawedo ma, ye wòn òn dayaga.

¹⁹Fue sege re, wee yi òn fan yi, salaka ra, taa salakawedo wiin òn wònna salaka we ta fa na kìnì yi na?

²⁰Awale wiin te òn ye sun salakawedo ma, a na te ye sun salakawedo kò ye ma defre pepe ma me.

²¹Wiin te òn ye sun Wuro ta kòon ma, a na te ye sun kòon we kò ye na te ma me.

²²Wiin te òn ye sun wurokòn ma, a na te ye sun Wuro ta fanganmakware kò a ma tanganta òn ma me.

²³Ki Tèn na kma kò Fariziyen daplaberesma, gwale na sa ka ma bare ka sònfreslala na sodinida funnò pere kamasòrò wiin fa òn sige yi Tèn hòn, ka mane wòn ta ga. Bo telebe bo woramadiabe bo tian. Ka mane daga n'e pepe kwe n'e ta òn ka ne wònwe ye na foyi hòn ga.



- ²⁴Fue sege han wiinye ɔɔn sma yee. Ye damengen sigebe, mane dagwaga giati ga.
- ²⁵Ki Ten na kma kɔ Fariziyen daplaberesma, gwale na sa ka ma bare ka kogo ku ɔɔn waa, a kɔrɔ ne dɔɔn. Bo tedayaga bo panɔfa.
- ²⁶Fariziyen fue, ka kogo kɔrɔ hɔn waa den. Wɔn ɔɔn tɛ, ku we na kɔni mɛ.
- ²⁷Ki Ten na kma kɔ Fariziyen daplaberesma, gwale na sa ka ma, ka ti wɔkara bone na furobe ye. Ye fɔrɔ sire ne zedia kamasɔrɔ ye kɔrɔ hɔn ne paga sara wɔe na kɔ frɛ na vra ye sii pepe.
- ²⁸Yee ka ti, sɔɔn ɔɔn ka za ka ne sa smatele ta kamasɔrɔ ka kɔrɔ ne boroboro daplaberefa kɔ zugoyagafa na.
- ²⁹Ki Ten na kma kɔ Fariziyen daplaberesma, ki wiinye ɔɔn Wuro ta daberebere ta bone tɔgɔ ne smatele ye bege n'e fɔrɔ, gwale na sa ka ma.
- ³⁰Ka kwa, ye ka mane tiye ka tame ta sin hɔn, ye ka mane na ka nii ka Wuro ta daberebere na yɛda hɔn ga.
- ³¹Ye tɛ yee, ka tɛ ka yerɛ siere na. Wiinye kma ɔɔn n'e yee, ka wɔnwɔ timikma.
- ³²Awale ka ka tame ta bara do pagabe.
- ³³Kɔtɔrɔsi, nɛ ka sbɛ ne dɛɛ giaganɔma na yanne na.
- ³⁴Wɔn ye na mɛ daberebere kɔ datɔsma sebetɔsma fane ka brɛ. Ka na n'e na bɔɔ yɛɛ ɔn bɔɔ kwangwaga sɔnɔ ma ɔn bɔɔ vaan k'a Kalakɔan hɔn ɔn ne lɛ ne fɔnɔ kɔ lɔgɔ kire hɔn
- ³⁵wiin fa to smatele na yɛda wɔɔ ka wɔɔn hɔn, n'a bii fɔn sɔntele Abele ma ɔn naa n'a tige Baraki nɔ Zakari ma, ka wiin yɛɛ Wuro ta kɔɔn kɔ salakawedo yɔfa hɔn.
- ³⁶Tian na, ma ye yira ka ma da wɔnna yanne wɔ pepe na berɛ bɔ dogore bɛ ma.
- ³⁷Zeruzalɛmu, Zeruzalɛmu, bi wiin ɔɔn Wuro ta daberebere yɛɛ, ye wiinye kma fane be ta, be ne wɔnwɔ dra kɔ dɔge, kanyinnayan na ma mane kia be hɔn kma kwɛ wɔkara nanɔ ye nɔmanɛ kwɛ ye kaba wee wiin nɛ, nka ye ma dian ga.
- ³⁸Awale k'a Wuro ta kɔɔn na wɔɔ kebe.
- ³⁹Bare m'a yira n'a dɔrɔ ka ma da ka na ne za titiri ga fɔn yaa kayan ka na bere da wiin kɔɔ ma, ye wiin te ɔɔn naa Matigi togo na, ye Wuro siara ta wɔnna te ma.»

MATIYE 24

- ¹Yezu mane sa Wuro ta kɔɔn hɔn ne yaa, a ta kalanɔmanɛ ɔɔn ye dɔbe a na ne kɔɔn we tɔgenɔn dɔrɔ a ma.
- ²A ɔɔn bereda bii ɔn da ye ma: «Ka yɔnɔnɔ ti wɔn pepe na ra? Tian na, ma ye yira ka ma da dɔgɔnɔ tala ha na wɔɔ ye neme ma bɛɛ ga, ye pepe na yaga.»



- ³Yezu mane tangan Olivutolo ma, a ta kalanɔmanɛ ɔɔn ye dɔbɛ a na ye sana ɔn d'a ma: «Wɔnna da wɔ na tɛ wiin sangan ma ɔnkɔ wiin fa ɔɔn na ne bia naa na tagamase kɔ diniyan ta wɛ na tagamase, wɔn yira ke ma.»
- ⁴Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka ka yere kɔrɔse, sɔɔn sii ka na ka firebɛ ga.
- ⁵Bare sma na yaan ye na naa mɛ togo dɛ ye yere ma ne kwa, ye yi ɔɔn Wuro ta Dégeweta. Ye na sma na yaan ye firebɛ.
- ⁶Ka na kun na da mɔɔ ɔn kun na tumada mɔɔ. Ka ka yere kɔrɔse, ka ka ninaban ga. Wɔn daga tɛ dɛn nka da pepe wɛsangan wiri dɛn ga.
- ⁷Bare sii na tuma ye nɛmɛ na. Giamana tuma ye nɛmɛ na. Wu na ne ti bɔɔ para ma, lagakɔn ne sma bɔɔ para ma.
- ⁸Wɔnna da wɔ pepe na tɛ wɔkara ya ta yanne na dubi ye a manasangan ma.
- ⁹Wɔnna sangan ma ye na ka ka sma sra hɔn wiin fa to ye ka yanne ɔn ka yɛɛ. Ka da na ne yaga sma pepe ma mɛ ye na.
- ¹⁰Wɔnna sangan ma sma na yaan ta yɔnmabe na yaga. Ye na n'e nɛmɛ da yira n'e nɛmɛ na wu wa.
- ¹¹Wuro ta daberebere na niɔnsɔ ye na sa yaan ɔn sma na yaan ye firebɛ.
- ¹²Zugube na ne yaan ne yaa fɔn yaa sma na yaan ye ta dadiamabe yaga.
- ¹³Nka wiin te ɔɔn sbɛ sɔmna fɔn yaa wiri tege ma, wɔnna te na kisi.
- ¹⁴Wuro ta kolo hɔn fanedia bɛ na yira diniyan pepe hɔn. Sii pepe na n'e mɔɔ, wɔn timi diniyan ɔn sbɛ wɛ.
- ¹⁵Wuro ta daberebeta Daniyele mane wiin fa na yagayaga yi we da yira ka na wɔn za Wuro ta kɔɔn hɔn. Wiin te ɔɔn ne bɔ sɛbɛ bɛ kala, a sige ye yere ma n'e kɔrɔ tɔɔ.
- ¹⁶Wiinye kma ɔɔn ti Zudegiamana hɔn, wɔnwɔ tɛ ye tɔngɔn yaa tola brɛ piri ma.
- ¹⁷Wiin te ne ti zɛn ma, wɔn ka da ye zii ne y'a frɛ bii kɔɔn hɔn ga.
- ¹⁸Wiin te ɔɔn ne ti laga hɔn, wɔn ka da ye bige ne naa y'a zogwaga bii ga.
- ¹⁹Wɔnna kɔɔ we ma gwale na sa tɛrebeyàra kɔ bibiyekma ma.
- ²⁰Ka ne Wuro mɛ wiin fa to k'a tɔngɔn ka tɛ pian hɔn wɛlɛ Tangantun kɔɔ ma ga.
- ²¹Tian na, n'a bii diniyan dan ma da hɔn ɔn naa n'a kwɛ sma ma, wiinye yanne nɛmɛ ɔɔn tɛ zɛ ga, ɔn mane na tɛ titiri mɛ ga, wɔnwɔ nɛmɛ ɔɔn na tɛ wɔnna kɔɔ we ma.
- ²²Wuro ma mane bɔɔ wa wɔnna kɔɔ wɔ hɔn ga, sɔɔn sii ha mane na kisi ga. Nka a bɔɔ wa wɔnna kɔɔ wɔ hɔn y'a dégewesma ye na.
- ²³Wɔn ye na, sɔɔn ɔɔn da ka ma, ye Wuro ta Dégeweta ti bɛɛ, wɛlɛ y'a ti yoo, ka ka ye tɔɔ tian ga.



- 24 Tian na, dégewesma na niɔnsɔ ye kɔ daberebere na niɔnsɔ ye na tuma ne kabakoda ta fɔn ne sma firebe wɔkara ye yere na Wuro ta dégewesma firebe me.
- 25 Awale ma ka sɔnmebe ka tige sin.
- 26 Ye ɔɔn naa ne kwa ka ma wiin sangan ma, y'a ti kibekolo hɔn, ka ka yaa yeye ga. Wele y'a ti yɔrodo hɔn, ka ka ye tɔɔ tian ga.
- 27 Wurosian te ne tuma wurodu hɔn ne ba wurowɔn ma wiin ne, yee Sɔɔn Nɔ ta naa na te.
- 28 Fasoro ti wiin ween, ween debe na ye neme kwe.
- 29 Wɔnna kɔɔ we ma yanne ta fɔnɔ nɔɔ tala hɔn, sin na tunio, yuu wɔɔ titiri ga, mamala na bere, wiinye sbefre ɔɔn ti wuro hɔn, wɔnwɔ na ne sma.
- 30 Wɔnna sangan ma Sɔɔn Nɔ ta tagamase na ze wurokɔn ma. Wɔnna sangan ma lagakɔn ma sisma pepe na ne mɔgɔ. Ye na Sɔɔn Nɔ za, a ne naa daba ma kɔ sebe pepe na kwe yi kɔ yirebe na yire yi.
- 31 A na y'a meleke fane kɔ tola na yire yi, y'a ta dégewesma pepe kwe n'a bii diniyan tege ma bo piri ɔn yaa n'a tige bo piri ma.
- 32 Ka kafɔnɔ sege ɔn n'a na kayan ta. A ɔɔn ne nugun wiin sangan ma, ka tɔɔ da pian hɔn vetra.
- 33 Yee me, ka ɔɔn wɔnna da wɔ pepe za, ye ne te wiin sangan ma, ka tɔɔ da wagati vetra, a wiri we yere.
- 34 Tian na, ma ye yira ka ma da bɔ dogore be pepe na siri we wɔnna da wɔ ɔɔn sbe te ga.
- 35 Wurokɔn kɔ lagakɔn na yaga nka me domada na yaga abada ga.
- 36 Sɔɔn si ha kɔɔ we kɔ wagati we tɔɔ ga. Wuro hɔn meleke n'a tɔɔ me ga. Wuro Nɔ n'a tɔɔ ga. Tɔn Wuro sɔnnala dama ɔɔn n'a tɔɔ.
- 37 Wiinye da ɔɔn mane te Nowe ta sin hɔn, wɔnwɔ neme ɔɔn na te Sɔɔn Nɔ nakɔ ma me.
- 38 Bare sane wurozugwaga da ye mene, sma mane zɔn ne mene ne yanmapere ne ye nɔmane pere yanma na fɔn yaa kayan Nowe ta kɔ ma korogwaga hɔn.
- 39 Ye ha mane foyi giati ga, fɔn zu na yaan yi ɔɔn naa n'e pepe bii. Yee Sɔɔn Nɔ nakɔ ma da na te me.
- 40 Wɔnna kɔɔ we ma, sini sma pla na ne ti sɔndo hɔn, tala na fige, tala wɔɔ.
- 41 Yara sma pla na ne kwe ne din, tala fige, tala wɔɔ.
- 42 Wɔn ye na ka ka yinna doma bare ka Matigi nakɔ tɔɔ ga.
- 43 Ka tɔɔ da kɔɔn te mane panɔ nasangan tɔɔ, a mane na wɔɔ siyanna hɔn wiin fa to ye ka n'a ta kɔɔn sɔrɔ ga.



- ⁴⁴Wɔn ye na ki mɛ, ka ka yere tɛtere ɔn ka yinna doma bare ka wiin wagati tɔɔ ga, wɔn ma Sɔɔn Nɔ na naa.
- ⁴⁵Kɔ te ɔɔn baratɛtafɔrɔ, a yɔnnɔma ne kwiɛ, kɔnte wiin tige y'a kma wɔɔn na wiin fa to a n'e do na zɔnfa pere ye ma a na wagati ma?
- ⁴⁶Kɔnte ɔɔn bere naa wiin sangan ma ɔn naa wɔnna baratɛta we gun a ta bara hɔn, a na dangamu.
- ⁴⁷Tian na, ma ye yira ka ma da kɔnte we na ye sra hɔn frɛ pepe kalfa wɔnna baratɛta we ma.
- ⁴⁸Nka wɔnna baratɛta we ɔɔn ma baratɛta na yaga yi ɔn da ye kɔnte siɛ dɛrɛ ye yado hɔn,
- ⁴⁹ɔn bere bɔ baratɛresɛrɛ ma n'e vuro ne zɔn ne mɛnɛ kɔ mɛnɛyinginsma,
- ⁵⁰awale a kakiri ti wiin kɔɔ ma ga, mane ti wiin wagati ma ga, wɔn ma kɔnte na bere naa.
- ⁵¹A na baratɛta we laga daplɛberɛsma ta fa nɛmɛ n'a gun. Wɛɛn mogo kɔ yinniwin na ne ti.

MATIYE 25

- ¹Wuro ta kolo hɔn da ti wɔkara dala sma fun bɔɔ ta da. Wɔnna dala wɔ mane y'a fintinɛ bii ɔn yaa damoro bangan tɛndo hɔn.
- ²Ye na sma koo mane kakiridakma. Bɔ sma koo ne kakirikma.
- ³Kakiridakma wɔ mane y'a fintinɛ bii, ma boo yɔn ka y'a yɔnkiefre hɔn ɔn wɔn bii ga.
- ⁴Kakirikma wɔ mane y'a fintinɛ bii ɔn boo yɔn ka y'a yɔnkiefre hɔn ɔn wɔn bii.
- ⁵Damorobangan ta tɛ ɔɔn mane siɛ dɛrɛ ma ne naa ga, yin n'e pepe foga, ye ɔɔn yin.
- ⁶Boro naa pɔra wiin sangan ma, sɔngɔkɔn na yire yi boo ɔɔn sa ne kwa, ye damorobangan ti ne naa, ka sa n'a tɛn.
- ⁷Wɔn tɛ suu dala wɔ pepe ɔɔn winni ɔn y'a fintinɛ da sabɛ.
- ⁸Kakiridakma wɔ ɔɔn da kakirikma wɔ ma, ye ye ye ka yɔn zɔgɔ na, ye yiwɔ ta fintinɛ tɛ dibe na.
- ⁹Kakirikma wɔ ɔɔn da ye ma, ye awo, ye wiin yɔn ɔɔn ti yiwɔ ta, ye wɔn ha ye pepe wa ga. Ye ye yaa yɔnzabiresma brɛ ɔn yaa tɛrɛ.
- ¹⁰Kakiridakma wɔ fɔnɔ yaa yɔntɛredo hɔn wiin sangan, damorobangan ɔɔn naa. Wiinye dala sma koo ɔɔn man'a yɛrɛ, wɔnwɔ ɔɔn kwe kɔ kɔ lege damarakɔn hɔn, ye ɔɔn koro gwolo n'a lege.



- 11 Wɔn timi bɔ dansere na naa ne sɔngɔ ne kwa, ye mɛ na te, mɛ na te, koro koba mɛ ma.
- 12 Nka a ɔn da ye ma, ye tian na ma ye yira ka ma da ma ka tɔɔ ga.
- 13 Wɔn ye na ka ka yinna doma bare ka ye na kɔɔ tɔɔ ga, ɔn man'e na wagati tɔɔ mɛ ga.
- 14 Ye na tɛ wɔkara sɔn boo ta da wiin ɔn mane kia yaa kuru hɔn. A y'a baratere wiri ɔn ye sra hɔn frɛ kalfa ye ma.
- 15 A gwanafuro koo pere sɔnnala ma, ɔn gwanafuro pla pere boo ma, ɔn gwanafuro tala pere boo ma. Wiin ti wɔn kɔ y'a sbe ye. A yaa wɛ suu,
- 16 wiin te ɔn mane gwanafuro koo gun, wɔn yaa ye sra hɔn berebere ɔn bɔɔ koo gun n'e kwɛ bɔ koo wɔ ma.
- 17 Yee mɛ, wiin te ɔn mane pla gun, wɔn mane bɔɔ pla gun n'e kwɛ y'a pla ma.
- 18 Nka wiin te ɔn mane gwanafuro tala gun, wɔn mane yaa wuru pra ɔn ye na te ta gwanafuro we dɔn yeyɛ.
- 19 Bo siɛ naa dɛrɛ wɔn timi, yewɔ baratere wɔ wɔnnate we ɔn ye bere naa ɔn ne y'a da yɔnnɔ hɔn wa kɔ yewɔ baratere wɔ.
- 20 Wiin te ɔn mane gwanafuro koo gun, wɔn ye dɔbɛ ɔn koozɛ dɔrɔ a ma ɔn da, ye mɛ na te be mane gwanafuro koo kalfa ne ma, ma ne bere bɔɔ koo gun n'e kwɛ ye ma.
- 21 A wɔnnate ɔn d'a ma, ye wɔn fɔrɔ. Y'a tɛ barateta na fɔrɔ yi na, n'a na yɔnma yi. Y'a ta tɛ ɔn tɛ yɔnmata na daslala hɔn, ye ye na daye kalfa a ma. Y'a naa kwɛ nihɔndia kɔ ye wɔnnate.
- 22 Wiin te ɔn mane gwanafuro pla gun, wɔn ye dɔbɛ a na kɔ y'a gwanafuro ɔn d'a ma, ye mɛ na te, be mane gwanafuro pla kalfa ne ma. Ma bɔɔ pla gun n'e kwɛ ye ma.
- 23 A wɔnnate ɔn d'a ma, ye wɔn fɔrɔ. Y'a tɛ barateta na fɔrɔ yi na n'a na yɔnma yi. Y'a ta tɛ ɔn tɛ yɔnmata na daslala hɔn, ye ye na daye kalfa a ma. Y'a naa kwɛ nihɔndia kɔ ye wɔnnate.
- 24 Wiin te ɔn mane gwanafuro tala gun, wɔn naa ye dɔbɛ mɛ ɔn d'a ma, ye mɛ na te, ma tɔɔ da bia da sige. Be tugo wiin ween ga, ween be kien. Be tige wiin ween ga, ween be bii.
- 25 Mɛ mane tɔrɔ kuun ma ɔn yaa bia gwanafuro dɔn wuru hɔn. Be lege, bo bia naforo.
- 26 Nka a wɔnnate ɔn d'a ma, ye barateta na yaga yi, yɔngɔntabiri. Be yere tɔɔ da ma tugo wiin ween ga, ween ma kien, ɔn tɔɔ da ma tige wiin ween ga, ween ma bii.
- 27 Wɔnnɔ ɔn tɛ be ɔn ma yaa n'a gwanafuro tige gwanatigesma brɛ ga? Ne berena be na, ma mane na n'a naforo gun ɔn tɔnɔ gun ye na.
- 28 Ka gwanafuro we tɔɔ a ta n'a pere funte ma.



- 29**Bare fa ti wiin ta, bɔɔ na pere wɔn ma, a gun paga yaan. Nka fa ti wiin ta ga, hali wiin ɔɔn ti a na te ta, wɔn na tɔɔ a ta.
- 30**A ma bo barateta wiin ɔɔn foyi fɔrɔ ga han, k'a dra tunio hɔn sire. Wɛɛn mogo kɔ yinniwin na ne ti.
- 31**Sɔɔn Nɔ ɔɔn naa y'a yirebe hɔn wiin sangan ma kɔ y'a mɛlɛkɛ, a na tangan y'a yirebe na kware ma.
- 32**Sii pepe na naa ye nɛmɛ kwɛ a zin hɔn, a sma dɛgɛ n'e wa ye nɛmɛ hɔn wɔkara worofreneta gware dɛgɛ n'e wa sɛgɛ na wiin nɛ.
- 33**A na gware tige ye digesoro ma ɔn sɛgɛ tige ye ninagan ma.
- 34**Wɔnna sangan ma fanganma na da ye digesoromakma ma, ye ka naa, ne Tɔn ta dubanɔmanɛ. Wiin kolo ɔɔn tɛtɛrɛ tige ka ye na n'a bii fɔn diniyan dutigesangan ma, ka naa kɔ a hɔn.
- 35**Bare wu mane ti ne na, ka ɔɔn zɔnfa pere ne ma. Mulu mane ti ne na, ka ɔɔn zio pere ne ma. Ma mane samoro, ka ɔɔn ne foga ne fɔrɔ.
- 36**Ma mane gwelengwele, ka ɔɔn zogo ka ne ma. Ma mane pare, ka ɔɔn naa ne sege. Ma mane ti kaso hɔn, ka ɔɔn naa ne sege.
- 37**Wɔnna sangan ma smatele wɔ na d'a ma, ye Matigi wee sangan ma mɛ be za wu ne ti be na, mɛ ɔɔn zɔnfa pere be ma? Wee sangan ma mɛ be za mulu ne ti be na, mɛ ɔɔn zio pere be ma?
- 38**Wee sangan ma mɛ be za be ne samoro, mɛ ɔɔn be foga be fɔrɔ? Wɛlɛ be ne gwelengwele, mɛ ɔɔn zogo ka be ma?
- 39**Wee sangan ma mɛ be za be ne pare wɛlɛ ne ti kaso hɔn, mɛ ɔɔn yaa bire be na?
- 40**Fanganma na da ye ma, ye tian na ma ye yira ka ma da ka mane wɔn ta bɔ nimisala be na boo ma wiinye ɔɔn mɛ na plala, mɛ ma ka man'e ta.
- 41**Wɔn timi fanganma na da ye ninaganmakma ma, ye ye tuma ye wa wɛɛn, sma na voda ye. Ye ye yaa kɔ togo hɔn wiin na dibe abada ga. Wiin togo ɔɔn mulu Sitane kɔ y'a mɛlɛkɛ ye na.
- 42**Ye wu mane ti ye na, ye ma zɔnfa pere ye ma ga. Mulu mane ti ye na, ye ma zio pere ye ma ga.
- 43**Ye ye mane samoro, ye ma ye foga ga. Ye ye mane gwelengwele, ye ma zogo ka ye ma ga. Ye ye mane pare, ye ye mane ti kaso hɔn, ye ye ma naa ye sege ga.
- 44**Ye na d'a ma, ye Matigi, ye wee sangan ma yiwɔ n'a za wu wɛlɛ mulu ne ti a na wɛlɛ a ne samoro wɛlɛ ne gwelengwele wɛlɛ ne pare wɛlɛ ne ti kaso hɔn, yiwɔ m'a diɛma ga?
- 45**Wɔnna sangan ma fanganma na da ye ma, ye tian na ye y'e yira ye ma da ye ha wɔnna da wɔ ta bɔ nimisala bɛ na sɔnnala ma ga, ye yee ye ha ye ta yi ma ye mɛ ga.



⁴⁶Yewo na yaa ko yanne na webareya ye hon, smatele yaa ko webareyani hon.»

MATIYE 26

¹Bo Yezu naa waro wonna kala we pepe na, on da y'a kalanomane ma:

²«Ka too da Yeregun na feti woo yin pla. Soon No na ko sma sra hon, ye na n'a kwangwaga sono ma.»

³Won da ye te salakawevore ko sonmlala mane yaa ye neme kwe salakawevon na pra yi Kayifu bre.

⁴Ye mane been ye na on da ye daga Yezu nengen n'a foga n'a yee.

⁵Nka ye mane da, ye ye ka te ye te feti we sangan ma ga wiin fa to ye ka naa yanganmu ka zame yoo ga.

⁶Yezu mane ti Simon gwarama bre Betanikuru hon,

⁷ya boo on ye dobe a na ko yinkiefa na fenfen yi boo. A mane paga wunnudiayin na tereba yi na. A naa Yezu to zama hon, on wonna yin we vunu a woon hon.

⁸Yezu ta kalanomane naa won za wiin sangan ma, ye wora on ba, ye on da: «Bo yaga be won wonn?»

⁹Yin we mane sbe ne zabire tereba na on n'a na gwana pere durukma ma.»

¹⁰Yezu naa n'e ta giate noma too, on da ye ma: «Wonn na ka ya we nina ban? A dafore on ta me ma.

¹¹Durukma na ti ko ka neme sangan pepe ma nka me na ti ko ka neme sangan pepe ma ga yo.

¹²Bo ya be bo wunnudiayin be vunu me kon ma on ne na sitra tetera n'a tige.

¹³Tian na, ma ye yira ka ma da sma on ne fanedia yira wiin ween pepe diniyan hon, bo ya be wiin fa ta, ye na ye kakiri tugo ko won on n'e yira me.»

¹⁴Won te, Yezu ta kalanomane na sonnala, ye mane wiin wiri Zuda Isikariyote won on tuma yaa salakawevore bre

¹⁵on yaa da ye ma: «Ma on n'a ka ka sra hon, wonn ka na on pere ne ma?» Ye on gwanafuro kiofun na do soo a ma.

¹⁶N'a bii wonna sangan ma Zuda mane wagati na foro yi kia Yezu ta kie na ye sra hon.

¹⁷Kwindiekiebareyaburo na feti na gwere koo ma, Yezu ta kalanomane on ye dobe a na on d'a ma: «Wee be kia ke Yeregun na feti na zonfa tetera be ma?»

¹⁸Yezu on da ye ma: «Ka yaa kuru koron hon on yaa yira boo soon ma, ye ka na te da, ye y'a wagati wiri, ye awe bre ye na Yeregun na feti ta ko y'a kalanomane.»

¹⁹Yezu man'e yira wiin ne, yee kalanomane wo n'e ta on Yeregun we na feti tetera.



- 20**Wuru naa ba, Yezu ɔɔn tangan zama na kɔ y'a kalanɔmanɛ funpla wɔ.
- 21**Ye mane ti zama hɔn, a ɔɔn da ye ma: «Tian na ma ye yira ka ma da ka na sɔnnala na mɛ ka sma sra hɔn.»
- 22**A ta kalanɔmanɛ nina ɔɔn ban fɔrɔna, ye pepe ɔɔn n'a toga talatala wiin ti wɔn ne kwa, y'a mɛ ra Matigi?
- 23**Yezu ɔɔn da ye ma: «Wiin ɔɔn ye soro ka zɔnfa hɔn kɔ mɛ, a wɔnna te.
- 24**Sɔɔn Nɔ na yaa wɔkara Wuro domada n'e yira wiin nɛ nka wiin te ɔɔn n'a ka sma sra hɔn, gwale na sa wɔnna te ma. A m'a wɔɔ ɔn ka vɔrɔ ga, wɔn mane na fɔn yi a ma.»
- 25**Zuda wiin ɔɔn mane n'a ka sma sra hɔn, wɔn n'a toga mɛ ɔn da: «Mɛ na te, a mɛ ra?» Yezu ɔɔn d'a ma: «Bi yere n'e yira.»
- 26**Ye mane ti zama hɔn, Yezu ɔɔn buru bii ɔn duba t'a ma n'a yɔyɔ n'a pere y'a kalanɔmanɛ ma ɔn da: «Ka tɔɔ ɔn zɔn, bo mɛ kɔn.»
- 27**Wɔn timi a ɔɔn mɛnɛfa bii ɔn baraka yira ɔn n'a pere ye ma ɔn da: «Ka mɛnɛ a na pepe.
- 28**Bare bo mɛ too. Bɛɛn na too wiinye ɔɔn vunu sma na yaan ye ye na kakie na yafa ye na.
- 29**Ma ye yira ka ma da ma na mɛnɛ duven na titiri ga, fɔn ma n'a na wun yi mɛnɛ wiin kɔɔ ma kɔ ka nɛmɛ ne Tɔn ta kolo hɔn.»
- 30**Ye mane Wuroyirebeturu sɔɔn ɔn tuma sa yaa Olivutolo ma.
- 31**Bo wɛɛn Yezu da y'a kalanɔmanɛ ma: «Sma wuru be yere hɔn, ka pepe na tɔngɔn mɛ to bare ye seɓɛ Wuro domada na seɓɛ hɔn ɔn da, ye ma na gwanɛta vuro, gware pepe zanzan.
- 32**Nka ma ɔɔn naa winni wiin sangan ma, ma na ti ka zin Galile.»
- 33**Piyere ɔɔn d'a ma: «Hali smasere pepe ɔɔn ne tɔngɔn ne be to, mɛ kɔnɛ na tɔngɔn be to abada ga.»
- 34**Yezu ɔɔn d'a ma: «Tian na, ma ye yira be ma da sma wuru be yere hɔn, sanɛ kokoro da ye paro, be na wee mia da na kanyinna saa na ɔn da ye be mɛ tɔɔ ga.»
- 35**Piyere ɔɔn d'a ma: «Hali ma ne daga kwe siri kɔ be nɛmɛ, ma na wee abada ɔn da ma be tɔɔ ga.» Kalanɔmanɛ wɔ pepe ɔɔn kwe da yee mɛ.
- 36**Bo wɛɛn Yezu yaa wiri kɔ lɔgɔ boo piri boo ma, ye wiin wiri Zetesemani. A ɔɔn da ye ma: «Ka wɔɔ bɛɛ, ma yaa Wuro mɛ yo o.»
- 37**A mane kwe yaa kɔ Piyere kɔ Zebede nɔmanɛ sma pla. Ninabanno kɔ kakiri yanganmu man'a foga.
- 38**A ɔɔn da ye ma: «Ne nina ban fɔn ma ne tɛ siri na. Ka wɔɔ bɛɛ kɔ ne nɛmɛ ɔn ka yin ga.»



- ³⁹A na ye yabe zin zɔgɔ ɔn bere ye zin sugu lɔ ma ne Wuro mɛ ne kwa: «Ne Tɔn, ye ɔn ne sbɛ ne tɛ, be tɛ bɔ yanne dɛrɛbɛ ne ma, ma da ne dungo ga nka bi dungo.»
- ⁴⁰A naa tuma ɔn naa kalanɔmanɛ wɔ brɛ ɔn naa n'e gun yin hɔn ɔn da Piyere ma: «Yee ke, ka yerɛ ha sbɛ wagati tala ta siyanna hɔn kɔ mɛ ga kɛ?»
- ⁴¹Ka ka yinna doma ne Wuro mɛ wiin fa to ka ka naa kɔ mama hɔn ga. Sɔɔn sbɛ ne bɔɔ da kia tɛ na nka ye na tesie tiye ga.»
- ⁴²A na ye sabɛ ye na plalo na ye mɛ ɔn yaa ne Wuro mɛ ne kwa: «Ne Tɔn, bɔ yanne bɛ ɔn mane sbɛ ne dulu ne ma ga, be tɛ be dungo tɛ.»
- ⁴³Wɔn timi a ye bere naa ye mɛ ɔn naa n'e gun yin hɔn bare ye mane bana fɔrɔna.
- ⁴⁴A n'e to ɔn ye bere yaa ye sabɛ ye na ye mɛ saaro na ɔn yaa ne Wuro mɛ ne wɔnna domada tala wɔ ɔn yira ye.
- ⁴⁵Wɔn timi a ɔn naa n'e gun ɔn da ye ma: «Ka yin ɔn makunabɛ. Sɔɔn Nɔ na kie kakiɛtɛre sra hɔn wiin wagati ma, wɔn vetra.
- ⁴⁶Ka tuma ke yaa. Wiin te ɔn na ne ka sra hɔn, wɔn naa wɛ.»
- ⁴⁷Yezu mane ti bereda hɔn ye, Zuda kalanɔmanɛ funpla wɔ na sɔnnala ɔn naa wiri, salakawɛvɔre kɔ sɔnmlala ta fanesma ne ti kɔ lege, tabekurokuro kɔ gwanganne ne titi ye ta.
- ⁴⁸Zuda wiin ɔn mane n'a ka ye sra hɔn, wɔn mane tagamase boo yira zame ma ɔn da, ye ye ɔn kwilɛ wiin te hɔn ɔn bire a na, ye ye tɔɔ d'a wɔn. Ye y'a foga.
- ⁴⁹A naa wiri suu ɔn tele Yezu ma ɔn d'a ma: «Foo mɛ na te.» ɔn ye dɔbɛ Yezu na.
- ⁵⁰Yezu ɔn d'a ma: «Ne maa, be naa wiin fa na, wɔn ta.» Sma wɔ ɔn ye dɔbɛ suu ɔn Yezu foga.
- ⁵¹Wiinye kma ɔn mane ti kɔ Yezu, ye da ye tɔɔ, wɔnwɔ na boo ɔn yaa tabaku suru n'a wa a sien hɔn ɔn salakawɛvɔ ta barateta turu kien n'a sɔɔ.
- ⁵²Wɔn tɛ Yezu ɔn d'a ma: «Bia tabaku k'a sien hɔn ye. Bare wiinye kma pepe ɔn tabaku bii, tabaku ɔn na n'e pepe ye n'e wɛ.
- ⁵³Be tɔɔ da ma mane sbɛ ne ne Tɔn mɛ a mɛlɛkɛkuru funpla n'e timi pere ne ma nɔɔ tala hɔn ga ra?
- ⁵⁴Nka wɔn ɔn tɛ, Wuro domada na sebe wiin fa yira ɔn da yee na tɛ, nɛ wɔnwɔ do na paga?»
- ⁵⁵Wɔnna sangan ma a da zame wɔ ma: «Ka naa ne foga na ne ti kɔ tabekurokuro kɔ gwanganne wɔkara ka ti ne dɔɔ soberɛta ɔn ma. Kɔɔ pepe ma ma mane tangan Wuro ta kɔɔn hɔn ne sma kala, ka ma ne foga ga.
- ⁵⁶Nka bɔ da be pepe tɛ wiin fa to Wuro ta daberebere wiin fa sebe Wuro domada na sebe hɔn, wɔn do paga.» Wɔn tɛ suu a ta kalanɔmanɛ pepe ɔn tɔngɔn n'a to.



- 57 Wiinye kma ɔɔn mane Yezu foga, wɔnwɔ ɔɔn yaa kɔ lege salakawɛvɔre na pra yi Kayifu brɛ. Ten na kma kɔ sɔnmlala mane kwe ween.
- 58 Piyere mane pipi ne dɔɔ dɛrɛ do hɔn fɔn naa wiri salakawɛvɔre na pra yi brɛ. A mane kɔ luu kɔrɔ hɔn mɛ wiin fa to a da wɔ waronɔn nɔma sege.
- 59 Salakawɛvɔre kɔ kitisɔre pepe mane boo niɔn kia dɛ na Yezu ma wiin fa to y'a yɛɛ.
- 60 Siɛrɛkomayaga na yaan ye mane naa nka ye ha mane foyi gun ga. Wɛbedo ma, sma pla bɔɔ ɔɔn na naa
- 61 ɔn da: «Bo sɔɔn be da, ye yi sbɛ ne Wuro ta kɔɔn webe n'a bere n'a tɔgɔ yin saa yɔ.»
- 62 Salakawɛvɔre na pra yi ɔɔn tuma taa ɔn da Yezu ma: «Bɔ sma bɛ ti ne wiin fa yira bia da hɔn, be tra ye ta ga ra?»
- 63 Nka Yezu dian tra a ta ga. A ɔɔn ye bere da Yezu ma ye mɛ: «Ma be toga Wuro na siɛbɛ yi togo na ɔn da be ɔɔn ma Krista, Wuro Nɔ, be ye yira ke ma.»
- 64 Yezu ɔɔn d'a ma: «Bi yɛrɛ n'e yira. Nka ma ye yira ka ma da n'a bii basie ka na Sɔɔn Nɔ za, a ne tangan Sbɛpepenate digesoro ma. Ka n'a za a ne naa daba ma mɛ.»
- 65 Wɔn ta yira na suu, salakawɛvɔre na pra yi ɔɔn y'a zoga barabara ɔn da: «A Wuro togo yaga. Ke mako ti siɛrɛkma hɔn titiri ga. A Wuro togo yaga wiin nɛ, ki yɛrɛ wɔn mɔɔ.
- 66 Wɔnnɔ ka ɔɔn giati a ta da na?» Ye ɔɔn da: «A daga yɛɛ.»
- 67 Wɔn tɛ suu, ye ɔɔn ne tibɛ ne kie a zin ma n'a vuro. Bɔɔ man'a piri webe.
- 68 Bɔɔ man'a vuro ne kwa a ma: «Zeyira mɛ ma wa, Wuro ta Dɛgɛwɛta kɔ te ɔɔn be vuro?»
- 69 Wɔn da ye tɛ, Piyere mane tangan sire luu kɔrɔ hɔn. Barateya boo ɔɔn ye dɔbɛ a na ɔn d'a ma: «Bi mane kwe ne ti kɔ Galilesɔn Yezu mɛ.»
- 70 Nka Piyere wee ye na sma pepe yɔnnɔ na ɔn da: «Ma bia bereda kɔrɔ tɔɔ ga.»
- 71 A mane tuma ne yaa sado hɔn, boo barateya n'a za ye mɛ ɔn da yeyɛ tisma ma: «Bo sɔɔn mane kwe ne ti kɔ Nazaretisɔn Yezu.»
- 72 Piyere ɔɔn wee ye mɛ ɔn ye sun ɔn da: «Ma ha bo sɔɔn be tɔɔ ga.»
- 73 Zɔgɔ wɔn timi ye mɛ, wiinye kma ɔɔn mane ti yeyɛ, wɔnwɔ ɔɔn ye dɔbɛ Piyere na ɔn d'a ma: «Telele na, bi ye na boo. Be berenɔn n'a dɔrɔ da b'e na boo.»
- 74 Nka Piyere ɔɔn berɛ n'e sun n'e yɛrɛ voda ne kwa: «M'a tɔɔ ga.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn kokoro ɔɔn paro.
- 75 Yezu mane wiin fa yira a ma, ye sanɛ kokoro da ye paro, be na wee mɛ ye na kanyinna saa na, ye be ha ne tɔɔ ga, wɔnna sangan ma a kakiri tugo kɔ wɔn. A ɔɔn sa ɔn yaa mɔgɔ fɔrɔna.



MATIYE 27

- ¹Kikima tiin, salakawewore ko Ziwifu na sonmlala pepe on been ye na, ye Yezu daga yee.
- ²Ye n'a pere on yaa n'a ka giamana wonnate Pilate sra hon.
- ³Zuda wiin on Yezu ka sma sra hon, won n'a za wiin sangan ma da ye Yezu daga yee na, a nina on ban. A on tuma gwanafuro kiofun wo bii on bere yaa salakawewore ko sonmlala gun ko logo
- ⁴on da ye ma: «Me dayaga ta on santele ka siri hon.» Nka ye on d'a ma: «Me do ti won hon ga. Won bia da be yere ma.»
- ⁵Zuda on gwana wo dra Wuro ta koon hon, on fono yaa ye mogo ka pere hon.
- ⁶Salakawewore naa gwana wo bii, on da: «Kià ten yirado ma, wonna gwana wo ha daga kie Wuro ta koon hon naforo hon titiri ga, ye too na tere.»
- ⁷Ye naa ye neme za ye na da na wiin sangan ma, on yaa siayenta ta lo tere ko logo samarasitra na.
- ⁸Won te hali on naa n'a kwe sma ma, ye on ne wonna lo we togo wiri da too na lo.
- ⁹Wuro ta daberebeta Zeremi mane wiinye bereda yira, yee wonwo do mane paga. A mane da: «Ye mane gwanafuro kiofun wo bii. Wiinye gwana wo on mane soon tere na ye. Isirayelenomanne mane wiin soon we tere de.
- ¹⁰Ye siayenta ta lo tere ko logo wokara Matigi man'e yira ne ma wiin ne.»
- ¹¹Ye yaa ko Yezu giamana wonnate Pilate bre, won n'a toga on d'a ma: «Bi Ziwifu ta fanganma ra?» Yezu on d'a ma: «Bi yere n'e yira.»
- ¹²Nka salakawewore ko sonmlala mane wiinye yira n'e de a ma, a dian fa yira won hon ga.
- ¹³Won te Pilate on d'a ma: «Ye wiinye be pepe yira n'e de be ma on yo, b'e mo ga ra?»
- ¹⁴Nka Yezu ma dian tra a ta ye na foyi na ga, fon giamana wonnate Pilate on kaba forona.
- ¹⁵Doo o doo Yeregun na feti na, giamana wonnate mane te ne boo kasono dra, zame on wiin me a ta.
- ¹⁶Bo dasigeteta boo mane ti kaso hon, ye n'a togo wiri Yezu Barabasi.
- ¹⁷Won te Pilate on zame toga on da: «Ko te ka kia ma on dra? Yezu Barabasi ra, taa ye wiin Yezu wiri Wuro ta Degeweta?»
- ¹⁸Pilate mane too da Yezu na yu do ma Ziwifu n'a ka ye sra hon.



- ¹⁹Pilate mane ti kitisodo hɔn, a ta ya ɔn fane da ye yaa yira a ma ɔn da: «Ka be be nii ka bo sɔntele be ta da hɔn ga. Bare me yanne sɔnyangan hɔn a ta da na sma wuru hɔn hali na.»
- ²⁰Salakawevore ko sɔnmlala mane zame sinsanganbe, ye ye Pilate me a Yezu Barabasi dra ɔn Yezu Krista yee.
- ²¹Giamana wɔnnate naa ye bere n'e toga ye me ɔn da: «Ko te ka kia ma ɔn dra?» Ye ɔn da: «Barabasi.»
- ²²Pilate ɔn da ye ma: «Ye wiin Yezu wiri Krista, ne ma daga wɔn ta ɔn?» Ye pepe ɔn kwe da: «A kwangwaga sɔno ma.»
- ²³Pilate ɔn da ye ma: «Wee dayaga sii a ɔn ta ɔn?» Nka ye mane songo ne moro ne kwa: «A kwangwaga sɔno ma.»
- ²⁴Pilate n'a za da wɔn na foyi fɔro ga nka ne kia zame gwangwanabe, a ɔn zio bii ɔn ye sra waa zame yɔnno na ɔn da: «Me nii ti bo sɔn be too ta vunu hɔn ga. Ye k'a da.»
- ²⁵Zame pepe ɔn kwe da: «Mé ko mé nɔmane taa a ta siri na wɔnda na.»
- ²⁶Wɔn te Pilate ɔn Barabasi dra. A ma Yezu han, a te ye n'a vaan n'a we wiin sangan ma, a n'a ka ye sra hɔn wiin fa to ye yaa n'a kwangwaga.
- ²⁷Giamana wɔnnate ta sɔrodasi naa Yezu foga yaa ko lege fanganmalu ma, ɔn yaa ye neme kwe a ma.
- ²⁸Ye man'a ta zoga wa a ma, ɔn zogwaga na pene yi boo k'a ma
- ²⁹ɔn kila file fanganmabanfola na ɔn wɔn de a wɔn hɔn ɔn gwangan k'a digesoro hɔn. Wɔn timi ye ne zii ne yoloko a zin n'a wopa ne kwa a ma, y'a foo Ziwiwu ta fanganma.
- ³⁰Ye mane tibɛ ne kie a ma ne gwangan we too a sra hɔn n'a wɔn zengen ko lege.
- ³¹Ye naa koko we a na yee, ɔn wɔnna zogwaga na pene yi we wa a ma ɔn n'a ta zoga bere n'e k'a ma ye ɔn yaa ko lege wiin fa to y'a kwangwaga.
- ³²Ye mane ti sa hɔn ɔn ten ko Sireneson boo, wɔn togo ti Simon. Ye ɔn fangan de a ma, y'a Yezu na kwangwagasɔ bii.
- ³³Ye naa yaa wiri Gologota ma, wɔn korɔ wɔnkobalo na bii hɔn,
- ³⁴ɔn duven yanganmu ko sɔnkiribesu n'a pere a ma y'a mene. A naa n'a nene wiin sangan ma, ma dian n'a mene ga.
- ³⁵Ye Yezu kwangwaga n'a we wiin sangan ma, ɔn vengene de a ta zoga ma n'e dini.
- ³⁶Wɔn timi ye ɔn tangan ne yere a na.
- ³⁷Ye Yezu yee wiin wɔn na, ye mane wɔn sebe n'a zolo a wɔn hɔn ɔn da: «BO YEZU, ZIWIFU TA FANGANMA.»
- ³⁸Ye mane dayagatesma sma pla boɔ kwangwaga ko lege me. Tala a digesoro ma, bo tala a ninagan ma.



- ³⁹Sogo ma fɔnɔsma man'e wɔan piripiri ne Yezu vini
- ⁴⁰ne kwa a ma: «Bi wiin ɔn da, ye be sɛɛ ne Wuro ta kɔɔn webe n'a bere n'a tɔgɔ yin saa yɔ, be yere kisi han. Be ɔn ma Wuro Nɔ, zii be wa sɔnɔ ma.»
- ⁴¹Yee salakawevɔre kɔ ten na kma kɔ sɔnmlala man'a wopa ye mɛ ne kwa:
- ⁴²«A bɔ sere kisi ɔn mane sɛɛ n'e yere kisi ga. A ɔn ma Isirayelenɔmane ta fanganma, a zii ye wa sɔnɔ ma basie han, wɔn ɔn na te ke yɔn a ma.
- ⁴³A mane yɔn Wuro ma, a da ɔn ne dia Wuro ma, Wuro naa n'a kisi basie han, bare a da ye yi Wuro Nɔ.»
- ⁴⁴Wiinye dayagatesma ɔn mane kwangwaga a kiego ma, yee wɔnwɔ man'a vini ye mɛ.
- ⁴⁵N'a bii sintogo hɔn fɔn yaa wiri limasin ma, tunio mane ti diniyan pepe hɔn, sin mane wenne titiri ga.
- ⁴⁶Limasin ma, Yezu ɔn sɔngɔ yuu ɔn da: «Eli, Eli, lamasabakitane?» Wɔn kɔrɔ: N'a Wuro n'a Wuro, wɔnnɔ na be ne to?
- ⁴⁷Wiinye kma ɔn mane taa yeye, wɔnwɔ na bɔɔ wɔnna sɔngɔkɔn we mɔɔ wiin sangan ma, ɔn da: «A ti ne Eli wiri.»
- ⁴⁸Ye na sɔnnala ɔn tɔngɔn yaa wɛsɔgɔ bii n'e ka duvensini hɔn, wɔnna nɔɔ tala hɔn sin ɔn naa n'e file sɔkalo na kuro yi boo ma n'e dɔ Yezu do ma wiin fa to a mɛnɛ.
- ⁴⁹Bɔ sere ɔn d'a ma: «Taa dɛn. Ke sege da Eli ɔn ne na naa n'a kisi.»
- ⁵⁰Nka Yezu na ye bere sɔngɔ yuu ye mɛ, a ni ɔn wɛ.
- ⁵¹Wɔnna wagati we yere ma Wuro ta kɔɔn kɔrɔ hɔn sosɔzogo ɔn bara pla n'a bii wuro hɔn fɔn zii lɔ ma. Lagakɔn ɔn sma, tara ɔn webe.
- ⁵²Bonɛ da ɔn kibɛ. Wuro ta kma na yaan ye wiinye ɔn mane siri, wɔnwɔ ɔn winni sa.
- ⁵³Wɔnwɔ sa bonɛ hɔn Yezu winni wɛ timi ma ɔn kɔ Zeruzalemukuru hɔn ɔn ye yere dɔrɔ sma na yaan ye ma.
- ⁵⁴Sɔrɔdasi na zɛngente kɔ wiinye sɔrɔdasi ɔn mane yere Yezu na, wɔnwɔ naa lagakɔn na sma yi kɔ bɔ dasere pepe za ye ne te wiin sangan ma, kuun n'e foga fɔrɔna, ye ɔn da ye tian na y'a mane Wuro Nɔ.
- ⁵⁵Yara na yaan ye mane taa dɛredo hɔn ne wɔnna da wɔ sege. Ye mane dɔɔ Yezu ma n'a bii fɔn Galile n'a mako fɔrɔ.
- ⁵⁶Bo mane Magadaladalo Mari, bo ma Zake kɔ Zozefu sie Mari, bo ma Zebede nɔmane sie.
- ⁵⁷Lii naa ba wiin sangan ma, Arimatesɔn naforote boo ye man'a togo wiri Zozefu, a yere mane te Yezu ta kalanɔmane na boo na mɛ. Wɔn ɔn naa.



⁵⁸A mane yaa Pilate gun ɔn Yezu na soro me a ta. Pilate ɔɔn fane yaa yira, ye y'a na soro pere a ma.

⁵⁹Zozefu naa Yezu na soro bii n'a muluku zofogo na kini yi hon,

⁶⁰ɔn yaa n'a sitra ye yere ta bona hon, a mane wiin sen tiri boo na koko hon, ye yere ta sitra na. Wɔn timi a ɔɔn dɔgɔɔgwaga boo pilemile n'a pi bona we do ma ɔn yaa.

⁶¹Wɔn da ye te Magadaladalo Mari ko bo Mari mane tangan bona we bre.

⁶²Wonna winnisin Tangantun sianko, salakawevore ko Fariziyen boo ɔɔn kwe yaa Pilate bre ɔn yaa d'a ma:

⁶³«Mé na te, mé kakiri ti ko lɔgo ɔn da ɔɔn we na tisangan ni na, a man'a yira n'a doro da ye na winni ye siriko na yin saaro ma.

⁶⁴Wɔn ye na me kia be fane yaa yira ye yeresma wa yaa n'e tanganbe bona we do ma fon yaa wiri yin saa wiin fa to a ta kalanomane ka naa n'a kimi wuru hon ɔn yaa yira sma ma, y'a winni sa ga. Wɔn ma te ga, wonna sonfirebe na yaga yi gwere yi ma.»

⁶⁵Pilate ɔɔn da ye ma: «Sɔrodasi ti ka ta. Ka yaa. Ka sbe ne yere bona we na wiin ne, ka ye ta yee.»

⁶⁶Ye ɔɔn fonɔ yaa ɔn yaa bona we do malo ɔn tagamase t'a ma ɔn sɔrodasi tige wonwo ne yere a na.

MATIYE 28

¹Tangantun fonɔ we timi ma, tun na gwerekɔ ma, Magadaladalo Mari ko bo Mari mane yaa bona we sege na.

²Ye da ye too, lagakon ɔɔn sma forona. Matigi ta meleke boo ɔɔn tuma wuro hon ɔn zii naa dɔgɔɔgwaga we pilemile n'a wa bona we do ma ɔn zii tangan a ma.

³Meleke we mane wolo wokara wurosian, a ta zoga ne furo perepere.

⁴Kuun naa bona we na yeresma foga, ye ɔɔn bere wokara sara.

⁵Nka meleke we da yara wo ma: «Ka ka kwan ga. Me too da ye wiin Yezu we kwangwaga, won kia na ka naa.

⁶A ti bee ga. A winni wokara a man'e yira ka ma wiin ne. Ka naa ko n'a siando sege.

⁷Ka sale yaa yira a ta kalanomane ma, y'a winni sa sara yo. Y'a yaa ye zin Galile. Ye ye na yaa n'a za yeye. Wiin fa mane ti ne ta ɔn n'a yira ka ma, bo ɔɔn won.»

⁸Kuun mane yara wo ta ye ɔɔn tongon yaa nihondiaro hon ɔn yaa n'e yira kalanomane wo ma.

⁹Wonna noo tala hon Yezu n'e ten ɔn da ye ma: «Ka sige.» Yara wo ɔɔn ye dobe a na n'a kaen foga ɔn n'a yirebe.



- 10**A ɔɔn da ye ma: «Ka ka kwan ga. Ka yaa yira ne na plala ma, ye ma yaa Galile. Ye ye na yaa ne za wɛɛn.»
- 11**Yàra wɔ mane ti sogo ma yɛ, wiinye sɔrɔdasi ɔɔn mane yere bona we na, wɔnwɔ na bɔɔ ɔɔn yaa kuru kɔrɔ hɔn ɔn yaa da wɔ pepe nɔma yira salakawɛvɔre ma.
- 12**Salakawɛvɔre kɔ sɔnmlala ɔɔn ye nɛmɛ za ɔn bɛɛn ye na ɔn gwana na yaan ye pere sɔrɔdasi wɔ ma ɔn da ye ma:
- 13**«Ka ne yira ne fɔnɔ sma ma, ye ki mane yin a ta kalanɔmanɛ ɔn naa a na soro kimi wuru hɔn.
- 14**Giamana wɔnnate ɔɔn n'e mɔɔ, mé na n'e yɔnnɔ hɔn wa kɔ lege ɔn n'a mama wiin fa to a ka foyi ta ka na ga.»
- 15**Bona na yeresma wɔ ɔɔn gwana wɔ tɔɔ ɔn n'e ta wɔkara ye man'e yira ye ma wiin nɛ. Yee ye mane bɛreda wɔ zanzanɛ Ziwifu yɔɔ fɔn naa wiri sma ma.
- 16**Kalanɔmanɛ funnala wɔ mane yaa Galile. Yezu mane wiin tolo we da yira ye ma, ye ɔɔn yaa wɛɛn.
- 17**Ye naa Yezu za wiin sangan ma, ɔn zii yoloko n'a yirebe nka ye na bɔɔ mane sigi yɛ.
- 18**Yezu ɔɔn ye dɔbɛ ye na ɔn da ye ma: «Sebe pepe pere ne ma wurokɔn kɔ lagakɔn ma.
- 19**Ka yaa sii wɔ pepe brɛ ɔn n'e ta kalanɔmanɛ na ɔn n'e batize Tɔn kɔ Nɔ kɔ Wuro ta Ni togo na.
- 20**Ma wiin fa pepe yira ka ma, ka ye sma kɔ wɔn. A ma mɛ han, ma na ti kɔ ka nɛmɛ kɔɔ pepe ma fɔn yaa kayan diniyan ta we ma.»



MAREKE

MAREKE 1

- ¹Wiinye fanedia ɔn Wuro Nɔ Yezu Krista ta da yira, bo ye dubido.
- ²Ye sebe Wuro ta daberebeta Izayi ta sebe hɔn, ye Wuro da: «Bo ma n'a faneta fane be zin wiin fa to a bia sogo teterɛ.»
- ³Sɔngɔkɔn boo sa kibekolo hɔn ne kwa, ye ka Matigi ta sogo teterɛ n'a ta somengen telebe.
- ⁴Zan man'e dɔrɔ kibekolo hɔn. A mane sma batize n'e kala, ye ye ye zugo katra wiin fa to ye y'a kakie na yafa gun.
- ⁵Zeruzalemukma kɔ Zudegiamana hɔn kma pepe mane sa ne yaa a brɛ. Ye mane taa y'a kakie na. Zan mane sma batize Zurudenku hɔn.
- ⁶Zan ta zogo mane yɔngɔnmawian na yi. A ta yɔyɔsɔfa ne komasulu. A ta zɔnfa mane gwale kɔ yi.
- ⁷A mane kwa ye ma, ye wiin te ɔn na naa yi timi, ye wɔn fangan yire yi yi ma. Ye yi yere dege a ta kanɛge na pere ta firi.
- ⁸Zan mane da ye ma: «Mɛ ka batize zu hɔn nka awe na ka batize kɔ Wuro ta Ni.»
- ⁹Bo Yezu naa tuma Nazaretikuru hɔn Galilegiamana hɔn, Zan ɔn n'a batize Zurudenku hɔn.
- ¹⁰Yezu mane ti sa hɔn zu hɔn wɔnna nɔɔ tala hɔn ɔn wurokɔn do na kibe yi za ɔn Wuro ta Ni za, wiin ye yere ta wɔkara zeneyalo ɔn zii a ma.
- ¹¹A ɔn berekɔn boo mɔɔ, wɔn sa wuro hɔn ɔn da: «Be n'a moronano. Be da dia ne ma fɔrɔna.»
- ¹²Wɔnna nɔɔ tala hɔn Wuro ta Ni ɔn yaa kɔ Yezu kibekolo hɔn.
- ¹³A yin kiepla ta yeye, Sitanɛ man'a ta n'a sege yeye. Sɔkobafre mane ti yeye nka meleke man'a mako fɔrɔ.
- ¹⁴Zan kie we timi ma kaso hɔn, Yezu ɔn yaa Galilegiamana hɔn. A mane Wuro ta fanedia yira.
- ¹⁵A mane kwa sma ma: «Wagati wiri. Wuro ta kolo vetra. Ka ka zugo katra ɔn yɔɔn fanedia ma.»
- ¹⁶Yezu mane ti yuru hɔn Galileparo do ma, ɔn Simɔn kɔ ye puu Andre za, ye ne zɔdre ne zɛkia.
- ¹⁷Yezu ɔn da ye ma: «Ka naa dɔɔ ne ma, ma na ka ta smakiare na.»
- ¹⁸Wɔnna nɔɔ tala hɔn ye y'a zɔye to ye ɔn dɔɔ a ma.



- 19**A yaa zin ɔn yaa Zebede nɔmanɛ sma pla za, Zake kɔ Zan. Ye mane ti koro hɔn ne y'a zɔye kwaro.
- 20**Wɔnna nɔɔ tala hɔn Yezu n'e wiri. Ye ɔɔn ye tɔn Zebede kɔ y'a baratere to koro hɔn, ɔn dɔɔ Yezu ma.
- 21**Tangantun kɔɔ ma, Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ mane yaa Kapɛrenawɔmu. Yezu ɔɔn yaa kɔ Ziwifu ta Kalakɔn hɔn, ne sma kala.
- 22**A ta bɛreda na mɔsma mane kaba a ta kalanɔn na bare a ha man'e kala wɔkara Ten na kma n'e kala wiin nɛ ga. Nka a man'e kala kɔ sebe.
- 23**Wɔn da ye tɛ zinifigɛta boo mane ti ye ta Kalakɔn hɔn ɔn sɔngɔ da:
- 24**«Nazaretison Yezu, wɔnno be wɔn kia mɛ ta? Mɛ yaga na be naa ra? Mɛ be tɔɔ ɔn da bi ɔɔn Wuro ta faneta na kɔni yi.»
- 25**Yezu ɔɔn sarekie zini we ma, y'a bɔɔ ɔn sa ye wa wɔnna sɔɔn we hɔn.
- 26**Zini we ɔɔn sɔɔn we smabɛ fɔrɔna ɔn sɔngɔ fɔrɔna ɔn sa a hɔn.
- 27**Sma pepe mane kaba fɔrɔna fɔn n'e nɛmɛ toga ne kwa: «Bo wee dadoga yee? Bo kala na wun yi rɛ. A bɛre zini ta kɔ sebe, wɔnwɔ ne mɔɔ a ta.»
- 28**Wɔnna sangan ma Yezu togo mane sa Galilegiamana pepe hɔn.
- 29**Yezu naa sa Kalakɔn hɔn ɔn kwɛ kɔ Zake kɔ Zan, ye ɔɔn yaa Simɔn kɔ Andre brɛ.
- 30**Simɔn ta ya sie kɔn mane toba, a ne sian. Wɔnna nɔɔ tala hɔn ye n'a ta da yira Yezu ma.
- 31**Yezu ɔɔn ye dɔbɛ a na ɔn n'a soro foga n'a tumabɛ. Komatogo we ɔɔn wɛ. A ɔɔn tuma n'e mako fɔrɔ.
- 32**Sin do naa bɛrɛ, sma ɔɔn figɛ yaa kɔ komatogaparere pepe kɔ zinifigɛsma Yezu brɛ.
- 33**Kirekma pepe mane kwɛ kɔɔn we zin hɔn.
- 34**Yezu ɔɔn sma na yaan ye kɛnɛbɛ wiinye mane yannɛ komatoga sii na yaan ye ta ɔn zini laga n'e wa sma na yaan ye hɔn. Zini man'a dɛgɛ tɔɔ. Wɔn ye na a ha mane dian ye ne bɛre ga.
- 35**Winnisin kikima tiin sanɛ kɔɔ da ye kie, Yezu ɔɔn sa kɔɔn we hɔn, ɔn yaa kibɛkolo hɔn boo piri ma ne Wuro mɛ wɛɛn.
- 36**Simɔn kɔ ye tikwɛrɛ ɔɔn sa yaa n'a kia.
- 37**Ye yaa n'a za wiin sangan ma, ɔn d'a ma, ye sma pepe ti n'a kia.
- 38**Nka Yezu da ye ma: «Ka tɛ ke yaa bɔ donakire hɔn wiin fa to ma fanɛdia yira wɛɛn mɛ. Wɔn ɔɔn ne nawɔn.»
- 39**Bo a mane yaa Galilegiamana pepe hɔn ne fanɛdia yira ye ta Kalakɔan hɔn ne zini laga n'e wa sma hɔn.



⁴⁰Wurobute boo yaa Yezu bre ɔn yaa zi yoloko a wee ɔn n'a me ɔn da: «Be ɔɔn ne dian, be sbe ne ne kɔnibe.»

⁴¹A na makare ɔɔn Yezu foga. A ɔɔn ye soro sana ɔn le a ma ɔn d'a ma: «Ma dian be kɔnibe na.»

⁴²Wɔnna nɔɔ tala hɔn a ta wurobu ɔɔn we, a ɔɔn kɔni.

⁴³Yezu mane gwangwana a ma n'a to a ɔɔn yaa.

⁴⁴Yezu man'a sigebe a ma, y'a ka da ye wɔnna da wɔ yira sɔɔn sii ma ga. Nka y'a yaa ye yere dɔrɔ salakaweta ma. Moyizi wiin salaka yira, y'a yaa wɔn wa ɔn naa dɔrɔ sma ma, ye y'a wurobu we.

⁴⁵Nka a naa yaa, n'e yira ne fɔnɔ kɔ lɔgɔ bii pepe hɔn fɔn Yezu yere mane sbe ne kɔ kuru kɔrɔ hɔn sma yɔnnɔ na titiri ga. Nka a mane wɔɔ kuru timi bɔɔ wɔla hɔn. Sma mane tuma bii pepe hɔn ne naa a bre.

MAREKE 2

¹Yin damane fɔnɔ we timi, Yezu ye bere yaa Kaperenawomu ye. Sma naa mɔɔ ye d'a ti kɔɔn hɔn,

²sma na yaan ye ɔɔn naa kwe fɔn tado mane gun kɔɔn zin hɔn ga. Yezu man'e kala.

³Sma bɔɔ mane naa kɔ sɔɔn boo a bre, a yaso pepe ne siri. Sma naa ɔɔn mane wɔnna sɔɔn we bii.

⁴Nka ye mane sbe ne wiri kɔ lege Yezu bre ga zame ta yaan ta. Yezu mane ti wiin kɔɔn hɔn, ye ɔɔn ba wɔnna kɔɔn we wɔɔn ma ɔn n'a na boo piri ma walaka ɔn wɔnna neme we kwe n'a zibe wɔnna wuru hɔn kɔ a ta sianfa.

⁵Yezu naa wɔnna sma wɔ ta yɔnmabe za wiin sangan ma, ɔn da sɔɔn we ma wiin yaso pepe ɔɔn siri: «Ne nɔ, bia kakie yafa be ma.»

⁶Tɛn na kma bɔɔ wiinye mane tangan yeye, wɔnwɔ mane giati ye kɔrɔ hɔn ne kwa:

⁷«Wɔnnɔ na bo sɔɔn be bere yee? A Wuro togo yaga. Kɔ te ɔɔn sbe ne sɔɔn ta kakie yafa a ma a ma te Wuro sɔnnala ga?»

⁸Yezu naa n'e kɔrɔ hɔn da tɔɔ, ɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na ka giati yee?»

⁹ɔn d'a ma, d'a ta kakie yafa a ma, wele ɔn d'a tuma y'a sianfa bii ɔn yaa, wɔnna pla wɔ hɔn, wee yi ɔɔn yira dia yi?

¹⁰Nka ma kia ka tɔɔ da kakie na yafa na sebe ti Sɔɔn Nɔ ta bo diniyan be hɔn.»

¹¹Wɔn timi a ɔɔn da sɔɔn we ma: «Ma ye yira be ma da be tuma bia sianfa bii ɔn bige.»

¹²Wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔɔn we ɔɔn tuma y'a sianfa bii ɔn sa sma pepe yɔnnɔ na ɔn yaa. Ye pepe man'a sege ne kaba fɔrɔna ne Wuro yirebe ne kwa: «Ke ha bɔ neme za n'e za melelele ga.»



- 13 Yezu ye bere yaa Galileparogwaga do ma. Zame na yaan ye ɔɔn naa a bre, a n'e kala.
- 14 A mane ti fɔnɔ hɔn ɔn Alife nɔ Levi za, a ne tangan lanpotɔdo hɔn. Yezu ɔɔn d'a ma: «Tuma dɔɔ ne ma.» Levi ɔɔn tuma dɔɔ a ma.
- 15 Wɔn timi Yezu ɔɔn yaa tangan ne zɔn Levi bre. Lanpotɔre na yaan ye kɔ smayaga na yaan ye mane naa kwe tangan ne zɔn kɔ lege kɔ a ta kalanɔmane bare wɔnna sma sie wɔ na yaan ye mane dɔɔ a ma.
- 16 Ten na kma wiinye ɔɔn mane Fariziyen ta neme kwekuru, wɔnwɔ n'a za da lanpotɔre kɔ smayaga kwe ne zɔn kɔ lege, ye ɔɔn n'a ta kalanɔmane toga, ye wɔnna na a kwe ne zɔn kɔ lanpotɔre kɔ smayaga?
- 17 Yezu naa wɔn mɔɔ, ɔn da ye ma: «Wiinye kma ɔɔn kene, wɔnwɔ mako ha sa suteta hɔn ga. Komatogaparere mako ɔɔn sa a hɔn. Me naa smatele wiri ga nka smayaga.»
- 18 Boo kɔɔ ma batizeta Zan ta kalanɔmane kɔ Fariziyen mane sun ka. Sma bɔɔ ɔɔn naa Yezu toga da: «Wɔnna na batizeta Zan ta kalanɔmane kɔ Fariziyen ta kalanɔmane sun ka, bia kalanɔmane ma ne sun ka ga?»
- 19 Yezu ɔɔn da ye ma: «Damorobangan tikwere na ti yi kɔ damorobangan, ye sbe ne sun ka ra? Awo re. Ye ne kwe ne ti kɔ damorobangan, ye ha sbe ne sun ka ga.
- 20 Nka boo kɔɔ ma damorobangan ɔɔn ma ne ti ye woro hɔn wiin sangan ma ga, wɔnna sangan ma ye na sun ka.
- 21 Sɔɔn ha zowun bii ɔn zobiri betere kɔ lege ga. Wɔn ɔɔn te, zowun we na zobiri we bara ɔn moro a ma.
- 22 Sɔɔn duvenwun ka porobiri hɔn me ga. Wɔn ɔɔn te, duvenwun we na porobiri we fete ɔn vunu. Doven we kɔ wɔnna poro we pepe na kwe yaga. Ye duvenwun ka porowun ɔɔn hɔn.»
- 23 Ziwifu ta Tangantun boo ma Yezu mane dɔɔ ne fɔnɔ bilekoro boo hɔn, a ta kalanɔmane ɔɔn ne bilewɔan bɔɔ sɔɔ sogo do ma.
- 24 Fariziyen ɔɔn da Yezu ma: «Segere, wiinye da ɔɔn daga te na Tangantun kɔɔ ma ga, wɔnna na bia kalanɔmane wɔnwɔ ta?»
- 25 Yezu ɔɔn da ye ma: «Wu mane Davidi kɔ ye tikwere foga wiin sangan ma, zɔnfa mane ti ye ta ga, a mane wiin fa ta, ka wɔn kala n'a za ga ra?
- 26 A mane kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn salakawewɔ Abiyatare ta sin hɔn, wiinye buro ɔɔn mane pere Wuro ma, a n'e bii ɔn bɔɔ zɔn ye na ɔn bɔɔ pere ye tikwere ma me. Kamasɔrɔ sɔɔn sii ha mane daga wɔnna buro wɔ zɔn ga, a ma te salakawere dama.»
- 27 Wɔn timi Yezu ye bere da ye ma: «Tangantun tige sma ɔɔn ye na. Sɔɔn tige Tangantun ye na ga.
- 28 Wɔn ye na Sɔɔn Nɔ ɔɔn Tangantun wɔnnate.»



MAREKE 3

- ¹Wɔn timi Yezu ye bere naa kɔ Kalakɔn hɔn. Sɔɔn boo mane ti yeyɛ, a soro ne siri.
- ²Wiinye kma ɔɔn mane ti yeyɛ, ye ne Yezu sege fɔrɔna a ɔɔn ne na wɔnna sɔɔn we kenebe Tangantun kɔɔ ma wiin fa to y'a na yagabɛda gun.
- ³Yezu ɔɔn da srasirita we ma, y'a tuma taa ye tido hɔn sma zin hɔn.
- ⁴Wɔn timi wiinye kma ɔɔn mane sege, a ɔɔn wɔnwo toga, ye sɔɔn daga dafɔre ɔɔn ta Tangantun kɔɔ ma ra, ta dayaga? Ye sɔɔn daga sɔɔn kisi ra, ta a daga sɔɔn yɛɛ? Ye ɔɔn bɔɔ.
- ⁵Yezu woro na ba yi n'e sege. A nina mane ban ye ta worasigenɔmayɔ na. A ɔɔn da wɔnna sɔɔn we ma, y'a ye soro sana. Wɔn ɔɔn ye soro sana, a soro ɔɔn ye bere tɛ ye nɔma na yɛ.
- ⁶Wɔnna nɔɔ tala hɔn Fariziyɛn ɔɔn sa Kalakɔn hɔn, ɔn yaa Herodekma ta nɛmɛ kwɛkuru za. Ye ɔɔn ye nɛmɛ kwɛ ne dendenmada kia wiin fa to ye Yezu yɛɛ.
- ⁷Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ naa tuma wɛɛn ɔn yaa Galileparogwaga do ma. Zame na yaan ye ɔɔn dɔɔ a ma. Bɔɔ mane tuma Galile, bɔɔ ɔɔn tuma Zude.
- ⁸Bɔɔ tuma Zeruzalemukuru hɔn kɔ Idumegiamana hɔn kɔ Zurudenkukwiri ma giamana hɔn kɔ Tire kɔ Sidɔn kiego ma kire hɔn. Wɔnna zame wɔ mane Yezu ta tɛda mɔɔ. Wɔn ye na ye mane naa a brɛ.
- ⁹Yezu mane da y'a kalanɔmanɛ ma, ye ye koroslalo boo tige ye ma wiin fa to zame ka naa mɛrɛ n'e yenyɛn ga.
- ¹⁰A mane smayan kenebe. Wɔn ye na komatogaparere pepe mane yiri ne naa a brɛ wiin fa to ye le a ma.
- ¹¹Zini mane tɛ n'a za wiin sangan ma, ye zii berɛ a wee ne sɔngɔ ne kwa: «Be Wuro Nɔ.»
- ¹²Nka Yezu man'a yira n'a sigebe ye ma, ye ye ka n'e na kayan yira sɔɔn sii ma ga.
- ¹³Wɔn timi Yezu ɔɔn ba tolalo boo ma. A mako mane ti wiinye kma hɔn, a ɔɔn wɔnwo wiri, ye ɔɔn naa a brɛ.
- ¹⁴A mane sma funpla dɛge ye hɔn, ɔn wɔnwo togo dɛ da fanɛsma. A wɔnwo dɛge wiin fa to ye wɔɔ kɔ lege, a n'e fanɛ ye ne yaa ne fanɛdia yira.
- ¹⁵A sebe pere ye ma ye ne zini laga n'e wa sma hɔn.
- ¹⁶A wiinye sma funpla dɛge, bo ye toga: Bo Simɔn, Yezu mane wiin togo dɛ da Piyere,
- ¹⁷bo Zebede nɔmanɛ sma pla Zake kɔ ye puu Zan, Yezu mane wɔnwo toga dɛ da Bowanzese, wɔn kɔrɔ wuropelelo.



¹⁸Bo Andre, bo Filipu, bo Baretelemi, bo Matiye, bo Toma, bo Alife nɔ Zake, bo Tade, bo ma Simɔn wiin mane sma magabɛ Ɖrɔmukma ta fanganma ma.

¹⁹Bo ma Zuda Isikariyɔte wiin ɔɔn mane Yezu ka sma sra hɔn.

²⁰Wɔn timi Yezu bere yaa kɔ kɔɔn hɔn. Zame bere naa ye neme kwe ye me fɔn Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ ma sbɛ zɔn gun yere ga.

²¹Yezu ta kma naa wɔnna bereda mɔɔ wiin sangan ma, ɔn tuma sogo bii, ɔn yaa a fige na bare ye mane kwa, y'a wɔɔn tuma.

²²Tɛn na kma wiinye ɔɔn mane tuma Zeruzalemu ɔn naa, wɔnwɔ mane kwa: «Zini wɔnnate Belezebule ɔɔn ti kɔ lege.» Ye na bɔɔ ne kwa, y'awe zini wɔnnate we baraka hɔn a zini laga n'e wa sma hɔn.

²³Yezu n'e wiri ɔn dakalo boo yira ye ma ɔn da: «Nɛ na Sitane sbɛ n'e yere laga?»

²⁴Giamana ɔɔn sodini ɔn tuma ye neme na, wɔnna giamana we na yaga.

²⁵Wiinye kɔnkma ɔɔn tuma ye neme na, wɔnna kɔɔn ha sbɛ ne fɔrɔ ga.

²⁶Awale, Sitane ɔɔn tuma ye yere na, a ta giamana ɔɔn sodini, a ta sebe sbɛ ne zin gun ga, nka a yaga ɔɔn.

²⁷Sɔɔn sii ha sbɛ ne kɔ sɔɔn na kene yi ta kɔɔn hɔn, ɔn n'a soro hɔn fre kimi ga, fɔn a ɔɔn pia wɔnna sɔɔn we pere den. A ɔɔn n'a pere, a sbɛ n'a ta kɔnfre pepe kimi.

²⁸Ma ye yira ka ma tian na da sma wiinye kakie ta kɔ ye wiinye beredayaga yira, Wuro sbɛ ne wɔnwɔ pepe yafa ye ma.

²⁹Nka wiin te ɔɔn Wuro ta Ni togo yaga, wɔnna te ha na yafa gun ga. A ta kakie na wɔɔ a ma fɔn melemele na.”

³⁰Yezu mane wɔn yira bare ye mane kwa, ye zini ti kɔ lege.

³¹Yezu sie kɔ a na plala mane naa taa sire ɔn sɔɔn fanɛ, y'a yaa n'a wiri.

³²Sma na yaan ye mane tangan a kiego ma ne mɔɔ a ta. Ye ɔɔn naa da a ma: «Sege rɛ, be sie kɔ be na plala taa sire. Ye ti ne be kia.”

³³Yezu ɔɔn da ye ma: «Kɔkma ɔɔn me sie kɔ me na plala?”

³⁴Wɔn timi a ye kiegematangansma segesege ɔn da: «Wiinye kma ɔɔn ti bɛɛ, wɔnwɔ ɔɔn me sie kɔ me na plala.

³⁵Wiin sɔɔn pepe ɔɔn Wuro dongo ta, wɔn ɔɔn me puu kɔ n'a ligeya kɔ ne sie.»

MAREKE 4

¹Yezu mane bere ne sma kala Galileparogwaga do ma ye me, zame na yaan ye ɔɔn naa kwe a brɛ, a ɔɔn kɔ tangan koro boo hɔn. Wɔnna koro we mane ti zu ma, zame pepe mane taa sire zu do ma.

²A man'e kala kɔ da na yaan ye dakala hɔn. A mane kwa ye ma:



- ³«Tugota boo mane sa yaa tugodo hɔn.
- ⁴A mane ti dre hɔn, tugofrenɔmanɛ bɔɔ ɔɔn bere sogo do ma, yala ɔɔn naa wɔnwɔ bra.
- ⁵Ye na bɔɔ mane bere mege hɔn, vere na yaan yi ti wiin ween ga. Wɔnwɔ mane faga sale bare vere na yaan yi mane ti yeyɛ ga.
- ⁶Sin na toba wiin sangan ma, ye ɔɔn kwie bare ye sile ha mane kɔ dere ga.
- ⁷Ye na bɔɔ mane bere kile hɔn, wɔnwɔ n'e tu, ye ma vɔrɔ ga.
- ⁸Yewɔ tugofrenɔmanɛ wɔ na bɔɔ mane bere lagakonfɔrɔ ma. Wɔnwɔ ɔɔn faga ɔn nɔmanɛ vɔrɔ. Bɔɔ ye kiofun, bɔɔ ye kiesaa, bɔɔ ye zɔlo (100).”
- ⁹Wɔn timi a ɔɔn da ye ma: «Tra ne ti wiin te ta, wɔn mɔɔ.”
- ¹⁰Yezu ye sabe zame na wiin sangan ma, a tikwere kɔ a ta kalanɔmanɛ funpla n'a toga wɔnna dakalo we kɔrɔ na.
- ¹¹A ɔɔn da ye ma, ye Wuro ta kolo na tɔɔ na bunu yira yewɔ ɔɔn ma. Ye nka da pepe yira bɔ smasere ma dakala hɔn.
- ¹²Wiin fa to ye ne sege fɔrɔna, nka ye ka ne ze ga. Ye ne mɔɔ fɔrɔna, nka ye ka ne wɔnna bereda kɔrɔ tɔɔ ga. Bare ye n'e tɔɔ, ye na ye zin bere Wuro ma, wiin fa to a yafa ye ma.
- ¹³Wɔn timi Yezu n'e toga ɔn da: «Ka wɔnna dakalo we kɔrɔ tɔɔ ga ra? Ne na ka na te ɔn bɔ dakalaseɛ kɔrɔ tɔɔ?”
- ¹⁴Tugota Wuro domada na yirata.
- ¹⁵Bɔɔ sma te wɔkara sogodomalɔ, tugofre bere wiin ween. Wɔnna sma wɔnna domada wɔ mɔɔ wiin sangan ma, wɔnna nɔɔ tala hɔn Sitane naa wɔnna domada wɔ wa ye kɔrɔ hɔn.
- ¹⁶Yee mɛ, bɔɔ sma ti wɔkara mege na lo. Wɔnwɔ wɔnna domada wɔ mɔɔ ɔn n'e foga sale kɔ nihɔndiaro.
- ¹⁷Nka sile ha ti ye ta ga. Ye ye foga wagati zɔgɔ yee dama. Ninabanno ɔɔn n'e gun wiin sangan ma, wele sma ɔɔn dɔɔ ye ma n'e yanne wɔnna domada wɔ ye na, ye wɔnna domada wɔ dra nɔɔ tala hɔn.
- ¹⁸Kile wɔ te wɔkara bɔɔ sma, ye wɔnna domada wɔ mɔɔ.
- ¹⁹Nka diniyan hɔn da na ninabanno kɔ naforo wiin ɔɔn sɔɔn firebe kɔ freze na wu pi wɔnna domada wɔ ma, ye ma vɔrɔ ga.
- ²⁰Lagakɔn na fɔrɔ yi te wɔkara bɔɔ sma. Wɔnwɔ wɔnna domada wɔ mɔɔ n'e foga, ye vɔrɔ. Boo ye ne kiofun, boo ye ne kiesaa, boo ye ne zɔlo (100).”
- ²¹Wɔn timi Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Sɔɔn fintina mulu n'a tige su wee wele sianfre wee ga. Fintinadɛfa ma ye te n'a dɛ.



- 22 Wiin fa pepe òn ti dɔndo hɔn, wɔn na dɔre kini na. Wiinye da pepe òn bunu na da, wɔnwɔ ne na yira kini na mɛ.
- 23 Damɔtra ti wiinye kma ta, wɔnwɔ mɔɔ fɔrɔna.”
- 24 Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Ka ka yere kɔrɔse k'a mɔda na. Ka yirabe bɔ sere ma kɔ wiinye freyirabefa, wɔn ma Wuro na yirabe ka ka mɛ.
- 25 Bare fa ti wiin te ta, boo na pere kwe wɔnna te yi ma. Nka foyi ti wiin te ta ga, hali wiin zɔgɔ òn ti a ta, wɔn na tɔɔ a ta.”
- 26 Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Wuro ta kolo hɔn da sa wiin fa ta, bo wɔn: Sɔɔn boo yaa y'a lɔ tugo.
- 27 Wɔn timi a ne sian ne yin ne tuma kɔɔ pepe ma kikima. Wɔnna tugofre wɔ faga wiin nɛ, ne pra wiin nɛ, a wɔn nɔma tɔɔ ga.
- 28 Lɔ tugofre wɔ fagabe den. Ye die pia ne sa den, wɔn timi ye naa sele òn sbe naa nɔmanɛ vɔrɔ.
- 29 Ye òn pra wiin sangan ma suu, sɔɔn tuma naa ye kien na bare sɔnfrekiensangan wiri.”
- 30 Yezu ye bere da ye mɛ: «Wɔnɔ ke sbe ne Wuro ta kolo hɔn da yirabe kɔ òn? Wee dakalo ke na òn yira basie?
- 31 Wuro ta kolo hɔn da sa mutaradenɔ ta, ye wiin tugo. Awe òn diniyan hɔn tugofre pepe hɔn dege yi.
- 32 Nka a òn faga wiin sangan ma, a tɛ sɔ pepe hɔn yire yi na. A kala na yeye ye ta fɔn yala ne sbe n'e sien tɔgɔ ye ma.”
- 33 Yee Yezu mane sma pepe kala kɔ dakala wɔkara bo be o. A na mɔsma mane sbe ne wiinye kɔrɔ tɔɔ, wɔnwɔ a mane tɛ ne òn yira ye ma.
- 34 A mane bere ye ta yee, a ma tɛ dakala hɔn ga. Nka a òn ne ti ye sana wiin sangan ma kɔ y'a kalanɔmanɛ a ne wɔnna dakala wɔ pepe kɔrɔ yira wɔnwɔ ma.
- 35 Wɔnna kɔɔ tala we na lii ma, Yezu òn da y'a kalanɔmanɛ ma, ye ye tɛ ye zu kwire.
- 36 Ye tɛ yee, ye òn tuma zame to. A ta kalanɔmanɛ man'a bii y'a koro hɔn. Bɔɔ kɔre mane ti ye kiego ma mɛ.
- 37 Ye da ye tɔɔ, panganye bɔɔ òn tuma fɔn koro we ne paga zu na sin.
- 38 Yezu mane sian koro we na timi piri ma ne yin, a wɔɔn ne de piti ma. Wɔn tɛ a ta kalanɔmanɛ òn n'a winni òn d'a ma: «Ke na te, bo ke ti ne siri wa. Be mako ti wɔn hɔn ga ra?”
- 39 Yezu naa winni, òn gwangwana pangan wɔ kɔ zu we ma òn da: «Ka bɔɔ. Be yinnamalɔ.» Wɔn tɛ pangan òn taa, bii hɔn òn kuna.



⁴⁰Wɔn timi Yezu ɔn da y'a kalanɔmanɛ wɔ ma: «Wɔnnɔ na ka kwan? Yɔnmabe ti ka hɔn dɛn ga kɛ?»

⁴¹Nka kuun na yire yi man'e foga, ye ne kwa ye nɛmɛ ma, ye bo sɔn be wɔn kɔ te fɔn pangan kɔ zu ne mɔɔ a ta?

MAREKE 5

¹Wɔn timi ye yaa wiri Galileparogwagakwiri ma, Gerasakma ta giamana hɔn.

²Yezu sa wɛ timi koro hɔn, wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔn boɔ sa sɔnsitrado hɔn, ɔn tɔngɔn n'a tɛn. Ziniyɔ mane ti kɔ lege.

³Wɔnna sɔn we mane wɔɔ sɔnsitrado ɔn hɔn.

⁴Sɔn sii ha mane sbɛ n'a foga n'a pɛrɛ, hali kɔ bala na zɔgɔrɛ ga. Kanyinnayan na ye man'a kaen pɛrɛ kɔ bala na zɔgɔrɛ nka a mane wɔnna zɔgɔrɛ wɔ yaga. Sɔn sii ha mane sbɛ n'a foga ga.

⁵Sin kwɛ wuru ma, sɔnsitrado hɔn kɔ tola ma a mane yara. A mane songɔ n'e yɛrɛ maba kɔ dɔge.

⁶A naa Yezu za dɛrɛdo hɔn wiin sangan ma, ɔn tɔngɔn yaa yoloko a wee ne songɔ fɔrɔna ne kwa: «Vɔwuro nɔ Yezu, wɔnnɔ be wɔn kia ne ta? Ma be mɛ Wuro ye na, ka ne yanɛ ga.»

⁸Sɔn we mane wɔnna bɛreda wɔ yira bare Yezu mane da zini we ma, y'a sa ye wa a hɔn.

⁹Yezu mane sɔn we toga da: «Nɛ ye be togo wiri?» A ɔn da, ye ye ye togo wiri da Zame na yaan ye bare yiwo yaan.

¹⁰A mane Yezu mɛ fɔrɔna, y'a ka ye laga ye wa wɔnna wola wɔ hɔn ga.

¹¹Tɛgekuru boɔ mane sɔgɔ nɛmɛ tolo kiego ma.

¹²Zini wɔ ɔn Yezu mɛ da, y'a tɛ ye yaa kɔ wɔnna tɛgɛ wɔ hɔn.

¹³Yezu ɔn dian. Wɔnna nɔɔ tala hɔn zini wɔ ɔn sa sɔn we hɔn, ɔn yaa kɔ tɛgɛ wɔ hɔn. Tɛgɛ wɔ mane tɛgɛ nɔma sana pla (2,000) nɛmɛ wa. Wɔnna nɔɔ tala hɔn ye pepe ɔn tuma tolo we ma ɔn yiri yaa kɔ parogwaga we hɔn ɔn siri.

¹⁴Tɛgɛ wɔ na nɛsma ɔn tɔngɔn yaa wɔnna da wɔ yira kuru kɔrɔ hɔn kɔ lagakma ma. Sma ɔn sa, ye ye yaa wɔnna da wɔ nɔma sege.

¹⁵Ye yaa wiri Yezu brɛ ɔn wɔnna zinifigeta we na tangan yi za, zini na yaan ye mane ti awe wiin hɔn, zogo ne ti a mogo hɔn, a yinnama ne lɔ, kuun ɔn n'e foga.

¹⁶Wiinye da ɔn mane tɛ wɔnna zinifigeta we kɔ wɔnna tɛgɛ wɔ na, ye na zɛsma man'e yira ye ma.

¹⁷Wɔn tɛ ye ɔn mane dutigɛ ne Yezu mɛ, y'a sa ye wa y'a giamana hɔn.



- 18 Yezu mane ti kò hòn koro hòn, wònna zinifigeta we n'a mɛ, ye ye kia yaa kò lege.
- 19 Yezu ma dian ga, nka a da a ma, y'a bige ye brɛ. Ye Matigi makare a ma wiin nɛ ɔn wiinye kabakoda ta a ma, y'a yaa wònwɔ pepe yira y'a kma ma.
- 20 Yezu wiinye kabakoda ta wònna sɔɔn we ma, a ɔɔn yaa kire fun na wola hòn ɔn yaa n'e yira wɛɛn. Wònna da wɔ na mɔsma pepe mane kabakoya fɔrɔna.
- 21 Yezu ye bere naa kò koro hòn, ɔn bere zu kwire ye. Zame mane naa kwɛ zudo ma ɔn n'a kori.
- 22 Ziwifu ta Kalakòn wònnte boo mane naa, ye n'a togo wiri Zayirusi.
- 23 A naa Yezu za wiin sangan ma, ɔn yoloko a wee, ɔn n'a mɛ fɔrɔna da: «N'a nemɛdalo tɛ siri na. Ma be mɛ da be naa be sra dɛ a ma wiin fa to a kɛnɛ ɔn wɔɔ ni na.»
- 24 Yezu mane kwɛ ne yaa kò lege, zame na yaan ye ne dɔɔ a ma n'a yenyen.
- 25 Ya boo mane tiye, wiin ɔɔn mane yanne y'a landa ta dɔgɔ funpla yɔ.
- 26 A mane yanne fɔrɔna, sutesma na yaan ye n'a ta gwana pepe wɛ mɛ. A mane nɔgɔya ga, nka ne moro ne yaa.
- 27 A naa Yezu ta da mɔɔ, ɔn kò zame woro hòn Yezu timi ɔn le a ta zogo ma.
- 28 A mane giati ne kwa, ye ye ɔɔn sbɛ le a ta zogo ma dama, ye ye na kɛnɛ.
- 29 Wònna nɔɔ tala hòn, a ta yàrabu ɔɔn taa. A mane tɔɔ da ye kɛnɛ.
- 30 Wònna nɔɔ hòn mɛ, Yezu ɔɔn n'e nɔma tɔɔ ye yɛrɛ ma, ye sebe boo sa ye hòn. A ɔɔn taa zame woro hòn, ɔn toga, ye kò te ɔɔn le y'a zogo ma?
- 31 A ta kalanɔmanɛ ɔɔn d'a ma: «Be zame za, ye ne be kori ne be yenyen, be bere ne toga mɛ, ye kò te ɔɔn le be ma?»
- 32 Nka Yezu mane sege ye kiego ma wiin fa to a wònna da wɔ na tɛta za.
- 33 Ya we mane kwan ne sma. Wiinye da ɔɔn tɛ a na, a mane wòn tɔɔ. A naa zii yoloko Yezu wee ɔn n'e pepe yira ne kɪni a ma.
- 34 Yezu ɔɔn d'a ma: «Yaa siara hòn ne nɔ. Bia yɔnmabe ɔɔn be kɛnɛbɛ, be ɔɔn tɛ be wɔɔ kɛnɛya hòn.»
- 35 Yezu mane ti wònna bɛreda wɔ hòn ye, sma bɔɔ ɔɔn tuma Ziwifu ta Kalakòn wònnte we brɛ, ɔn naa d'a ma: «Be nɔ siri wɛ. Wònno na be ke na te yanne ye?»
- 36 Nka Yezu dian wònkie ye ta bɛreda hòn ga. A da Zayirusi ma: «Ka kwan ga, yɔnmabe ka be yɛrɛ hòn yee dama.»
- 37 A mane dian sɔɔn sii kwɛ yaa kò ye nɛmɛ ga, fɔn Piyere kò Zake kò Zake puu Zan.
- 38 Ye yaa wiri Kalakòn wònnte brɛ wiin sangan ma, Yezu ɔɔn zame za yeyɛ, ye ne sɔngɔ ne mɔgɔ ne paro.



³⁹A ɔɔn kɔ kɔɔn hɔn, ɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na ka mɔgɔ yee ne sɔngɔ yire yee? Nimisalo we ha siri ga, a yin.»

⁴⁰Sma man'a zi. A n'e pepe sabɛ sire, ɔn nɔ we tɔn kɔ a sie kɔ y'a kalanɔmanɛ sma saa foga ɔn kɔ kɔ lɔgɔ nɔ we siando hɔn.

⁴¹A nɔ we foga a soro ma, ɔn d'a ma: «Talita kumi.» Wɔn kɔrɔ: «Dalalo, ma ye yira be ma, tuma.»

⁴²Wɔnna nɔɔ tala hɔn, nimisalo we ɔɔn tuma ne yara. A sii mane dɔgɔ funpla. Sma wɔn za, ɔn kabakoya fɔrɔna.

⁴³Nka Yezu n'e yira n'e sigebe ye ma, ye ye ka tɛ sɔɔn sii da ye wɔnna da wɔ yɔnnɔ tɔɔ ga. Wɔn timi a ɔɔn da, ye ye zɔnfa pere a ma a zɔn.

MAREKE 6

¹Yezu naa tuma wɛɛn, a mane pra wiin kuru hɔn, a ɔɔn yaa wɛɛn. A ta kalanɔmanɛ mane kwe yaa kɔ lege.

²Tangantun kɔɔ ma, a mane kɔ Ziwiifu ta Kalakɔn hɔn, ɔn dutige ne sma kala. Sma na yaan ye wiinye man'a domada mɔɔ, wɔnwɔ mane kaba fɔrɔna ne kwa: «Wee a bo tɔɔ be gun yo? Bo kakirprabe wiin ɔɔn ti a hɔn, ɔɔn yo? Nɛ a tɛ ɔn ne bɔ kabakoda ta?»

³A Mari nɔ, sɔseta ga ra? A na plala Zake kɔ Zose kɔ Zude kɔ Simɔn ga ra? A ta ligeyàra ti kɔ ke nɛmɛ bɛɛ ga ra?» Yee ye ta giatɛ mane sɔɔ ye ma, ye ma sbɛ yɔɔn a ma ga.

⁴Wɔn ɔɔn tɛ Yezu ɔɔn da ye ma: «Wuro ta daberebeta yirebe gun bii pepe hɔn nka a dɛgebebe ɔɔn gun ye yere ta kuru hɔn kɔ ye sienɔmanɛ kɔ y'a kɔnkma yɔ.»

⁵Wɔn ɔɔn tɛ Yezu ma sbɛ kabakoda sii ta yeyɛ ɔn yalo bɔ ma ga. A man'e sra dɛ komatogaparere bɔɔ ɔɔn ma n'e kenebe.

⁶Yɔnmabe ta tɛ ɔɔn mane ti ye hɔn ga, wɔn mane Yezu ta a ɔɔn kaba. Wɔn timi Yezu ɔɔn yaa sma kala ye kiegemakire pepe hɔn.

⁷A mane y'a kalanɔmanɛ sma funpla wiri n'e fanɛ sma pla pla, ɔn fangan pere ye ma, ye ne sbɛ zini ta.

⁸A mane da ye ma: «Ka ka foyi bii ga, fɔn gwangan dama. Ka ka sogomazɔnfa wele kireyaporo bii ga. Ka ka gwana bii ga.

⁹Ka kanɛgɛ ka nka ka ka zoga nɔma pla pla bii ga.»

¹⁰A da ye ma mɛ, ye ye ɔɔn yaa wiri wiin kuru hɔn pepe, ye ye ɔɔn wiin kɔɔn pere ye ma, ye ye wɔɔ wɔnna kɔɔn we hɔn fɔn yaa ye beresangan wiri.

¹¹Ye wiin wɛɛn kma ɔɔn ma dian n'e foga ga, wele ɔn ma dian mɔɔ ye ta ga, ye ye ɔɔn ne sa yeyɛ wiin sangan ma, ye ye y'a kanɛgɛ na tulu kwangwaga ye ma. Ye wɔn na tɛ ye na siere na.



- ¹²Kalanɔmanɛ wɔ mane yaa fanɛdia yira, ye sma ye zugo katra ɔn saa y'a kakie na.
- ¹³Ye mane zini na yaan ye laga n'e wa sma hɔn, ɔn yin tin komatogaparere na yaan ye ma n'e kenɛbe.
- ¹⁴Fanganma Herode naa Yezu ta da mɔɔ, bare a togo mane sa bii pepe hɔn. Bɔɔ sma ne kwa, ye batizeta Zan ɔn winni sa sara yɔ. Ye wɔn ɔn tɛ a ɔn ne sbɛ ne bɔ kabakoda bɛ ta.
- ¹⁵Bɔɔ ne kwa, y'a Eli. Bɔɔ ne kwa, y'a tala kɔ Wuro ta daberebere wiinye ɔn mane pia ne tiye gwerena.
- ¹⁶Herode naa wɔn mɔɔ wiin sangan ma, ɔn da: «Mɛ wiin Zan we wɔn sɔɔ, a wɔn. A winni sa sara yɔ.»
- ¹⁷Tian na, Herode yɛrɛ ɔn mane fanɛ yaa yira, ye ye Zan foga n'a pɛrɛ n'a ka kaso hɔn. Herode mane wɔn ta Herodiyade ye na. Wɔnna Herodiyade we man'a na plalo Filipu ta ya, a ɔn n'a yɔn.
- ¹⁸Zan mane da Herode ma, y'a ha daga ye na plalo ta ya yɔn ga.
- ¹⁹Herodiyade woro mane ba Zan ta fɔrɔna. A mane kia n'a yɛɛ nka a mane sbɛ n'e ta ga Herode na kuun na.
- ²⁰Herode mane kwan Zan na bare a mane tɔɔ d'a sɔntele ne sɔn na kini yi. A mane kwan a na fɔrɔna. Herode tɛ ne mɔɔ Zan ta wiin sangan ma, a kakiri ne yanganmu fɔrɔna nka a domada ta mɔɔ mane tɛ ne dia a ma.
- ²¹Nka Herode vɔrɔkɔ na fɛti naa wiri, a ɔn zɔnfrɛtɛ y'a smayeye kɔ y'a kunkwinini na zengenkma kɔ Galilekma na smayeye ma, wɔn ɔn tɛ dendenmada na fɔrɔ ye na Herodiyade ta.
- ²²Herodiyade ta nɛmɛdalo mane kɔ yaa nimi sma wɔ brɛ. Wɔn dia Herode kɔ y'a wirisma ma. Wɔn tɛ Herode ɔn da dalo we ma, y'a kia wiin fa pepe na, y'a wɔn yira ye ma, ye na n'a pere a ma.
- ²³A man'e do sɔɔ a ma ɔn da: «Ma ne sun ɔn da be ɔn wiin fa pepe mɛ ne ta, ma na n'a pere be ma, hali a ma n'a giamana na sodinikobi.»
- ²⁴Dalo we ɔn sa yaa ye sie toga, ye wɔnɔ ye daga ɔn mɛ? A ɔn d'a ma, ye batizeta Zan wɔntulu.
- ²⁵Wɔnna nɔɔ tala hɔn dalo we ye bere sale yaa fanganma brɛ ɔn yaa d'a ma, y'a batizeta Zan wɔntulu ka tasa hɔn, ɔn n'a pere ye ma basie ye o.
- ²⁶Fanganma nina mane ban fɔrɔna nka a ma sbɛ maga a ma ga bare a man'e sun ye na y'a wirisma yɔnɔ na.
- ²⁷Wɔnna nɔɔ tala hɔn a ɔn kunkwinita sɔnnala boo fanɛ, y'a yaa batizeta Zan wɔn sɔɔ naa kɔ lege. Kunkwinita we ɔn sa yaa kaso hɔn, ɔn yaa Zan wɔntulu sɔɔ.



- 28 Wɔn timi a naa kɔ wɔntulu we tasa hɔn, ɔn n'a pere dalo we ma, wɔn ɔn yaa n'a pere ye sie ma.
- 29 Zan ta kalanɔmanɛ naa wɔn mɔɔ wiin sangan ma, ɔn yaa n'a na soro bii n'a sitra.
- 30 Fanesma wɔ wiinye da ta kɔ ye sma kala wiin nɛ, ye man'e bere naa wɔn pepe yira Yezu ma.
- 31 Nasma kɔ yasma mane yaan fɔn Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ ma zɔnwagati gun ga. Wɔn ye na a da ye ma, ye ye te ye yaa boo piri ma ye sana wiin fa to ye yaa makunabe zɔgɔ.
- 32 Ye ɔn kɔ koro boo hɔn, ɔn yaa boo piri boo ma ye sana, wiin ween ɔn mane te kibekolo na.
- 33 Nka sma na yaan ye man'e na yaa yi za n'e dɛgɛ tɔɔ. Kirekma pepe ɔn sa ye kaen ma ɔn tɔngɔn yaa pia wiri Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ ma.
- 34 Yezu naa sa koro hɔn wiin sangan ma, ɔn zame na yaan ye za. Ye na makare n'a foga. Ye mane te wɔkara gware, neta ti wiinye na ga. A ɔn dutige n'e kala kɔ da na yaan ye.
- 35 Sin do mane te bere na wiin sangan ma, Yezu ta kalanɔmanɛ ɔn ye dɔbɛ a na ɔn d'a ma, ye sin tini, ye fa ha ti ye tido hɔn ga.
- 36 Y'a sma to ye yaa kiegemakire hɔn kɔ lagakma brɛ zɔnfrɛkia na.
- 37 Yezu ɔn da ye ma: «Ki yɛrɛ zɔnfa pere ye ma.» Ye ɔn d'a ma: «Be kia mɛ yaa sana fun na buro tɛrɛ n'e pere ye ma ra?»
- 38 Yezu ɔn n'e toga, ye buro nɔma yɛrɛ ɔn ti ye ta? Ye ɔn yaa n'e sege. Ye yaa n'e sege wiin sangan ma, ɔn da ye buro nɔma koo kɔ zɛ nɔma pla ɔn ti ye ta.
- 39 Wɔn timi Yezu ɔn da ye ma, ye ye zame tanganbɛ kurumakuruma sɔgɔ ma.
- 40 Ye n'e tanganbɛ sma zɔlo (100) zɔlo kɔ sma kieplafun fun.
- 41 Wɔn timi Yezu ɔn wɔnna buro nɔma koo kɔ zɛ nɔma pla wɔ bii ɔn ye zin duro, ɔn baraka yira Wuro ma. A wɔnna buro yɔyɔ n'e pere y'a kalanɔmanɛ ma wiin fa to ye yaa n'e dini sma wɔ ma. A mane zɛ nɔma pla wɔ dini ye pepe ma mɛ.
- 42 Ye pepe ɔn zɔn ɔn yingin.
- 43 Burosɛrɛ kɔ zɛsɛrɛ wiinye ɔn wɔɔ yɛ, kalanɔmanɛ wɔnwɔ kwɛ, ye ɔn te kotala yinna funpla.
- 44 Wɔnna buro na zɔnsma mane nimisini sma sana koo (5,000).
- 45 Wɔnna sangan ma Yezu y'a kalanɔmanɛ kɔbɛ koro hɔn wiin fa to ye ne zu kwire ne yaa ye zin Betesayida brɛ piri ma, sane a yɛrɛ ne zame to ye bige.
- 46 A ye to ye ɔn yaa. Ye yaa wɛ timi ma, a ɔn ba yaa Wuro mɛ tolalo boo ma.



⁴⁷Wuru naa ba wiin sangan ma, koro ñon wiri zu woro hɔn. Yezu sonnala mane ti sire zudo ma.

⁴⁸A n'a za da y'a kalanɔmanɛ yannɛ zu ta bare pangan mane wire n'e ten. Kɔkiɛdo ma Yezu ñon ba zu ma ne yaa y'a kalanɔmanɛ brɛ. A mane ti ne vetra ye na.

⁴⁹Nka y'a za zu ma wiin sangan ma, ye n'a giati d'a boo sɔɔn yɔɔ. Wɔn tɛ ye ñon dutigɛ ne sɔngɔ

⁵⁰bare ye pepe yɔnnɔ mane ti a na. Ye mane kwan fɔn ne sma kuun ta. Wɔnna nɔɔ tala hɔn Yezu ñon bere ye ta ɔn da: «Ka ka wora sige, a mɛ. Ka ka kwan ga.»

⁵¹Wɔn timi a ñon kɔ tangan kɔ lɔgɔ koro we hɔn. Pangan wɔ mane taa. A ta kalanɔmanɛ ñon kaba fɔrɔna.

⁵²Bare wiinye kabakoda ñon mane tɛ buro ta da na, ye kakiri mane dɛgɛ wɔn kɔrɔ ta tɔɔ na.

⁵³Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ zu kwire ɔn wiri lɔ ma Zenezareti na wola hɔn, ɔn y'a koro pɛrɛ wɛɛn.

⁵⁴Ye sa wɛ timi koro hɔn, wɔnna nɔɔ tala hɔn sma ñon Yezu dɛgɛ tɔɔ.

⁵⁵Ye mane wɔnna wola wɔ pepe yara. Sma naa mɔɔ ye da Yezu ti wɔnna wɛɛn we, ye ñon komatogaparere bii ye ta sianfrɛ ma, ne yaa kɔ lɔgɔ a brɛ.

⁵⁶Yezu mane yaa wiin wɛɛn pepe, kiregwagegwage hɔn kɔ kireslala hɔn kɔ lagakma brɛ, sma mane naa kɔ komatogaparere n'e tige wisoga hɔn, ne Yezu mɛ, y'a tɛ ye le a ta zogo danɔ ma dama. Wiinye kma ñon mane le a ma, wɔnwɔ pepe mane kɛnɛ.

MAREKE 7

¹Fariziyen kɔ Ten na kma bɔɔ mane tuma Zeruzalemu ɔn naa ye nɛmɛ kwɛ Yezu brɛ.

²Ye man'a za d'a ta kalanɔmanɛ zɔn kɔ ye sra na dɔɔn ye. Wɔn kɔrɔ ye ha ye sra waa wɔkara Ziwiifu ta landa yiranɔn na ga.

³Fariziyen kɔ Ziwiifu ha mane zɔn ma ye sra waa fɔrɔna den ye bɛma ta landa yiranɔn na ga.

⁴Ye ñon tuma tun hɔn, ye min den ɔn sbe zɔn. Ye mane landazɛ na yaan ye ta wɔkara ye y'a mɛnɛfrɛ waa wiin nɛ kɔ sia kɔ zɔlɔ.

⁵Fariziyen kɔ Ten na kma ñon Yezu toga, ye wɔnnɔ na a ta kalanɔmanɛ ha dian ne gwerekma ta landada ta ga nka ye zɔn kɔ ye sra na dɔɔn ye.

⁶Yezu ñon da ye ma: «Izayi wiinye fanɛ yira ki daplaberesma ye na, wɔn kayan fɔrɔna. A man'a sebe ɔn da, ye Wuro da, ye bɔ sma bɛ yi yirebe kɔ ye do dama. Nka ye ta giate brɛ dɛrɛ ye na fɔrɔna.

⁷Ye ye mɛ yirebe wiin nɛ, ye wɔn zanada. Ye ye sma kala kɔ sma ta da ɔn n'e ta wɔkara y'a fanɛ.»



- ⁸Wɔn tɛ Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka Wuro ta fanɛ to yɛ ɔn ne sma ta landa ɔɔn ta.»
- ⁹Wɔn timi Yezu ye bere da ye ma: «Tɛnɔn ti ka ta ɔn maga Wuro ta fanɛ na wiin fa to ka ka tame ta landa ta.
- ¹⁰Moyizi da, ye be be tɔn kɔ be sie yirebɛ. Ye wiin te ɔɔn bɛredayaga yira ye tɔn kɔ ye sie ma, ye wɔnna te daga yɛɛ.
- ¹¹Nka ki da, ye wiin te ɔɔn da ye tɔn wele ye sie ma, ye ye sbɛ n'e diɛma kɔ y'a fre wiinye, ye wɔnwɔ Wuro ye,
- ¹²ye wɔnna te ha daga ye tɔn wele ye sie diɛma titiri ga.
- ¹³Yɛɛ ka Wuro domada yaga kɔ k'a landa. Ka wɔn nɛmɛ na yaan ye ta dazɛ hɔn mɛ.»
- ¹⁴Wɔn timi Yezu ɔɔn zame wiri ɔn da ye ma: «Ka bɔ da bɛ mɔɔ n'e kɔrɔ tɔɔ.
- ¹⁵Wiin fa pepe ɔɔn kɔ sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔnna fa sii ha sbɛ n'a na te yanganmu ga. Nka wiin fa ɔɔn sa sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔn ɔɔn n'a na te yanganmu.
- [¹⁶Turu ti wiin te ta mɔɔ na, wɔnna te daga mɔɔ.]”
- ¹⁷Yezu tuma zame brɛ ɔn fɔnɔ kɔ kɔɔn hɔn wiin sangan ma, a ta kalanɔmanɛ n'a toga wɔnna dakalo we kɔrɔ na.
- ¹⁸A ɔɔn da ye ma: «Ki mɛ, ka ha wɔn kɔrɔ tɔɔ ga ra? Ka tɔɔ da wiin fa ɔɔn kɔ sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔn ha sbɛ n'a yanganmu ga.
- ¹⁹Wɔn kɔ a tulu hɔn, a ha kɔ a kɔrɔ hɔn ga. Wɔn timi a yaa n'a kwalamasa.» Yezu a dɔrɔ kɔ wɔnna bɛreda wɔ ɔn da sɔɔn sbɛ nɛ zɔnfrɛ pepe zɔn.
- ²⁰A da ye ma, ye wiin fa ɔɔn sa sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔn ɔɔn sɔɔn yanganmu.
- ²¹Wiinye ɔɔn sa sɔɔn kɔrɔ hɔn, wɔn giateyaga wiin ɔɔn sɔɔn ka mamada hɔn kɔ panɔfa hɔn kɔ sɔnyɛ hɔn kɔ kakaladate hɔn kɔ yinnanayanfa hɔn kɔ sɔnvini hɔn kɔ zugoyagafa hɔn kɔ smatogayaga hɔn kɔ yereyirebefa hɔn kɔ kakiriduru hɔn.
- ²³Wɔnna dayaga wɔ pepe sa sɔɔn kɔrɔ ɔɔn hɔn. Wɔnwɔ ɔɔn n'a yanganmu.
- ²⁴Wɔn timi Yezu naa tuma wɛɛn ɔn yaa Tiregiamana hɔn. A yaa kɔ kɔɔn boo hɔn. A ha mane kia sɔɔn sii tɔɔ da ye ti wɛɛn ga, nka a ha sbɛ ye dɔɔn ga.
- ²⁵Ya boo naa n'a ta da mɔɔ, zini mane ti kɔ a ta nɛmedalo. Wɔnna ya we ɔɔn naa zi yoloko a wee.
- ²⁶Awe ya we mane samoro. A vɔrɔ Fenisigiamana hɔn Sirigiamana hɔn. A mane Yezu mɛ, y'a zini laga n'a wa y'a nɛmedalo hɔn.
- ²⁷Nka Yezu d'a ma: «Tɛ nimisala zɔnyingin dɛn. Bare sɔɔn daga nimisala ta zɔnfa bii n'a dra gwegeli ma ga.”
- ²⁸Ya we ɔɔn d'a ma: «Mɛ na te, wɔn tian nka wiinye gwegeli ɔɔn ti zɔndo hɔn, wɔnwɔ nimisala ta zɔnfrɛbegebege zɔn.”



- ²⁹Wɔn tɛ Yezu ɔn d'a ma, ye wɔnna bɛreda ye na, y'a ye bere bige ye brɛ. Ye zini we sa wɛ a nɔ hɔn.
- ³⁰A ye bere bige ye brɛ ɔn yaa ye nɔ za, a ne sian sianfa ma, zini mane sa a hɔn.
- ³¹Yezu sa Tiregiamana hɔn, ɔn dɔɔ fɔnɔ kire fun brɛ ɔn yaa Galileparogwaga do ma.
- ³²Sma bɔɔ mane naa a brɛ kɔ dungura boo wiin ɔn mane bere ne gun siesie ga, ɔn n'a mɛ y'a ye soro dɛ a ma.
- ³³Wɔn tɛ Yezu n'a foga a sana ɔn ye sabɛ kɔ le zame na. A ye slanɔma ka a tra hɔn, ɔn dibɛzio ta n'e le a niɔn ma.
- ³⁴Wɔn timi a ye zin duro, ɔn yunnu fuun ɔn da sɔɔn we ma: «Efata.» Wɔn kɔrɔ «kibɛ.»
- ³⁵Wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔɔn we tra ɔn kibɛ, a nepere ɔn firi, a ne bere ne gun pasaa.
- ³⁶Yezu n'a yira na sigebe ye pepe ma, ye ye ka da ye wɔnna da wɔ nɔma yira sɔɔn sii ma ga. Nka a a sigebe ye ma wiin nɛ pepe, hali kɔ wɔn, yee ye yaa wɔnna da wɔ yira tata kɔ logɔ ye.
- ³⁷Sma mane kaba ye na fɔrɔna ne kwa: «A ta tɛda pepe fɔrɔ. A tɛ dungurɛ ne mɔɔ, boboe ne bere.»

MAREKE 8

- ¹Wɔnna sangan we ma, zame mane kwɛ Yezu brɛ. Zɔnfa ha mane ti ye ta ga. Yezu ɔn y'a kalanɔmanɛ wiri ɔn da ye ma:
- ²«Bɔ zame bɛ na makare ti mɛ hɔn. Sma n'e yin saa mɛ brɛ bɛɛ, ye ha zɔnfa sii zɔn ga.
- ³Ma ɔn n'e to da ye bige wu na, ye fangan na wɛ, ye na bɛrɛ sogo ma. Bare ye na yaan ye tuma fɔn dɛredo hɔn.»
- ⁴A ta kalanɔmanɛ n'a toga, ye wee ye na zɔnfa za ɔn bɔ sma bɛ pepe yinginbɛ bo kibekolo be hɔn?
- ⁵Yezu ɔn da ye ma: «Buro nɔma yɛrɛ ɔn ti ka ta?» Ye ɔn d'a ma, ye buru nɔma kopra.
- ⁶Wɔn ɔn tɛ Yezu ɔn yira zame ma, ye ye tangan. A ɔn wɔnna buro nɔma kopra wɔ bii ɔn baraka yira Wuro ma n'e yɔyɔ n'e pere y'a kalanɔmanɛ ma, ye wɔnwɔ n'e dinidini zame ma.
- ⁷Zɛmɛngen zɔgɔ bɔɔ mane ti ye ta mɛ. Yezu ɔn baraka yira Wuro ma wɔnwɔ ye na ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma, ye ye wɔnwɔ dini ye ma mɛ.
- ⁸Ye pepe mane zɔn yingin. Kalanɔmanɛ ɔn kotala yinna kopra paga zɔnfɛsɛrɛ wɔ na.
- ⁹Wɔnna sma wɔ mane sma sana naa (4,000) nɛmɛ wa. Wɔn timi Yezu n'e to ye ɔn yaa.



- 10**Wonna nɔɔ tala hɔn a kɔ y'a kalanɔmanɛ ɔn kɔ koro hɔn, ɔn yaa Dalamanutagiamana hɔn.
- 11**Fariziyen mane yaa dakwiero tumabɛ kɔ Yezu ɔn d'a ma, y'a bɔɔ kabakoda ta n'e dɔrɔ ye ma wiinye ɔn tuma wuro hɔn. Ye mane wɔn yira wiin fa to y'a foga a domada hɔn.
- 12**Yezu ɔn yun yire ɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na basie kma kabakoda kia zɛ na? Tian na, m'a yira n'a dɔrɔ ka ma da kabakoda sii ha na dɔre ka ma ga.»
- 13**Wɔn timi a ɔn tuma ye brɛ ɔn yaa kɔ koro hɔn, ɔn kwire zu kwiri.
- 14**Kalanɔmanɛ mane sanfire, ma zɔnfa bii ga. Foyi ha mane ti ye ta koro hɔn a ma tɛ burunɔ tala dama legelege ga.
- 15**Wɔn tɛ Yezu ɔn n'a yira n'a sigebe ye ma fɔrɔna ɔn da: «Ka ka yere kɔrɔse Fariziyen kɔ Herode ta kwindie na.»
- 16**Kalanɔmanɛ wɔ ɔn ne kwa ye nɛmɛ ma, ye y'a tɛ ɔn ma buru bii ga, ye wɔn ye na a bɔɔ yira ye ma.
- 17**Ye mane wiin fa yira, Yezu naa wɔn mɔɔ, ɔn n'e toga da: «Wɔnnɔ na ka kwa ka nɛmɛ ma, ye buro ɔn ti ka ta ga? Kakiri ha ti ka ta ka ne da kɔrɔ tɔɔ dɛn ga ra? Ka kakiri dɛgɛ ra?»
- 18**Yinna ti ka ta ka ne zɛ ga ra? Tra ti ka ta, ka mɔɔ ga ra? Da wɔɔ ka kakiri hɔn ga ra?
- 19**Ma buro nɔma koo yɔyɔ n'e pere sma sana koo (5,000) ma wiin sangan ma, kotala yinna yere ka mane ɔn paga wonna buru wɔ sere na?» Ye ɔn da, ye funpla.
- 20**Yezu ɔn da ye ma: «Ma buro nɔma kopra yɔyɔ n'a pere sma sana naa ma wiin sangan ma, kotala yinna yere ka mane ɔn paga wonna buru wɔ sere na?» Ye ɔn da, ye kopra.
- 21**Wɔn tɛ Yezu ɔn da ye ma: «Hali n'a kwe sma ma, ka mane sbɛ ne da kɔrɔ tɔɔ ga kɛ?»
- 22**Ye yaa wiri Betesayidakuru hɔn, sma bɔɔ ɔn naa kɔ fuu boo Yezu brɛ n'a mɛ, y'a le a ma.
- 23**Yezu ɔn fuu we foga a soro ma ɔn yaa kɔ le kangire hɔn. Wɔn timi a ɔn dibɛzio ta a yinna ma ɔn ye sra dɛ a ma n'a toga, y'a sege ne zɛ ra?
- 24**Fuu we ɔn ye yinna koba ɔn da: «Ma sma za, ye ti wɔkara sɔrɔ nka ye yara.»
- 25**Yezu ɔn ye sra dɛ a yinna ma ye mɛ, a ɔn sege zɛ fɔrɔna, a mane kenɛ, ne frɛ pepe za n'e kɪni.
- 26**Yezu n'a to a ɔn yaa ye brɛ. A mane d'a ma, y'a ka da ye kɔ kuru kɔrɔ hɔn ga.
- 27**Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ mane yaa kire na vetra ye brɛ piri ma wiinye ɔn ti Filipu ta kuru kiego ma Sezare. Ye mane ti sogo ma, Yezu ɔn y'a kalanɔmanɛ toga da: «Sma ta giate ma, mɛ kɔ te?»



²⁸Ye ɔɔn d'a ma: «Bɔɔ da, ye be batizeta Zan. Bɔɔ da be Eli. Bɔɔ bere da mɛ, ye be Wuro ta daberebere na boo.»

²⁹Yezu ɔɔn bere n'e toga da: «Ki ɔɔn yo, ki da ma kɔ te?» Piyere ɔɔn d'a ma: «Be Wuro ta Dégeweta.»

³⁰Wɔn tɛ Yezu ɔɔn n'a yira n'a sigebe ye ma, ye ye ka da ye ye nɔma yira sɔɔn sii ma ga.

³¹Wɔn timi Yezu ɔɔn dutige ne y'a kalanɔmanɛ kala ne kwa ye ma: « Sɔɔn Nɔ daga yanne fɔrɔna. Sɔnmlala kɔ salakawɛvɔre kɔ Tɛn na kma maga a hɔn. Ye na n'a yɛɛ. A na yin saa ta, wɔn timi a winni sa.»

³²A wɔn yira wɔn kɔni ye ma. Wɔn tɛ Piyere ɔɔn n'a foga ye ɔɔn ye sabɛ sma na, a ne gwangwana a ma.

³³Nka Yezu taa ye bere ɔn y'a kalanɔmanɛ sege ɔn gwangwana Piyere ma ɔn da: «Be sabɛ ne na Sitane. Bia giate sma yi, a Wuro yi ga.»

³⁴Wɔn timi Yezu ɔɔn zame kɔ y'a kalanɔmanɛ wiri ɔn da ye ma, ye wiin te ɔɔn ne kia dɔɔ yi ma, y'a na te daga maga ye yere hɔn, ɔn ye na kwangwagasɔ bii ɔn sbɛ dɔɔ yi ma.

³⁵Ye bare wiin te ɔɔn ne kia ye ni kisi, a na bɔnɔ a hɔn. Ye nka wiin te ɔɔn bɔnɔ ye ni hɔn yi ɔnko fanedia ye na, a na n'a gun.

³⁶Ye wɔnnɔ diniyan hɔn dangamu pepe ta gun ɔɔn fɔrɔ sɔɔn ma, a ɔɔn ne na bɔnɔ ye ni hɔn?

³⁷Ye wɔnnɔ ɔɔn tiye sɔɔn ne sbɛ n'a pere ye ni ye na?

³⁸Ye wiin te ɔɔn piri kɔ y'a da ɔnko ye domada smakma yɔnnɔ na wiinye ɔɔn tele Wuro ma ga, a ma dayaga ye ɔɔn ta, ye Sɔɔn Nɔ ɔɔn na naa wiin sangan ma ye Tɔn ta yirebe hɔn kɔ y'a mɛleke, y'a na piri kɔ wɔnna te ta da mɛ.

MAREKE 9

¹Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Tian na, ma ye yira ka ma da wiinye kma ɔɔn ti bɛɛ, ye na bɔɔ ha na siri ma Wuro ta kolo na naa yi za kɔ sebe na yire yi ga.»

²Yin konala wɔn timi Yezu ɔɔn Piyere kɔ Zake kɔ Zan foga ɔn yaa kɔ lɔgɔ tolo na kuro yi bɔɔ ma. A tinɔn mane katra ye yinna hɔn.

³A ta zoga ne wɔlɔ ne kɔni perepere. Sɔɔn sii ha ti lagakon ma wiin ɔɔn sbɛ ne fa kinibe yee ga.

⁴Wɔn timi wɔnna kalanɔmanɛ sma saa mane Eli kɔ Moyizi za, ye ne bere kɔ Yezu.

⁵Wɔn tɛ Piyere ɔɔn bereda bii ɔn da Yezu ma: «Mɛ na te, kià bɛɛ wɔɔ debe ne dia rɛ. Ke na bugo nɔma saa pere. Tala bi yi, tala Moyizi yi, bo tala Eli yi.»

⁶A ha mane da bo y'a yirada ga bare awe kɔ bɔ kalanɔmanɛsere mane kwan fɔrɔna.



- ⁷Dabano boo zon zii naa pi ye ma. Berekon boo zon sa wonna dabano we hon, on da: «Bo n'a moronano. Ka ne moo a ta.»
- ⁸Wonna noo tala hon kalanomane da ye sege ye kiego ma, ma soon sii za titiri a ma te Yezu ga.
- ⁹Ye tuma tolo we ma ne zii, Yezu n'e yira n'e sigebe ye ma, ye ye wiinye da za, ye ye ka da ye wonwo yira soon sii ma ga, fon Soon No zon siri on winni sa sara yo wiin sangan ma.
- ¹⁰Ye man'a domada moo nka ye man'e neme toga ne kwa, ye on winni sa sara yo, wonno zon won koru?
- ¹¹Won timi ye zon Yezu toga, ye wonno na Ten na kma da, ye Eli daga pia naa den?
- ¹²A zon da ye ma, ye Eli daga pia naa den on naa fre pepe teteru. Ye nka wonno na a sebe Wuro ta sebe hon, ye Soon No daga yanne forona, ye ye na maga a hon?
- ¹³A ye bere da ye ma ye me, ye y'a yira n'a doru ye ma da Eli naa we, ye sma n'a ta ye yere dungo na tenon na, wakara ye sebe Wuro domada na sebe hon a ta da na wiin ne.
- ¹⁴Ye ye bere naa bo kalanomanesere bre wiin sangan ma, on naa n'e za, zame na yaan ye n'e kori. Ten na kma mane ti dakwiero hon ko logu.
- ¹⁵Sma naa Yezu za wiin sangan ma, ne kaba. Ye mane tongon yaa a bre.
- ¹⁶Yezu zon y'a kalanomane toga, ye wee da na dakwiero hon ye mane ti?
- ¹⁷Zame na sonnala zon d'a ma: «Me na te, zinibobo ti ko ne no. Won ye na me naa ko le be bre.
- ¹⁸Zini we te tuma a ma wiin sangan ma, a a bii n'a dra, a dibezio ne kungo ne sa. A n'e yinni wiin. A kon pepe kwangwie. Me naa bia kalanomane me da ye zini we laga n'a wa a hon nka ye ma sbe ga.»
- ¹⁹Yezu zon da ye ma: «Yonmabe ti ki wiinye dogore hon ga, ma daga woo ka bre fon yaa wiri wee wagati ma? Ma daga k'a da somna fon yaa wiri wee wagati ma?» Won timi a zon da, ye ye naa ko wonna no we.
- ²⁰Ye zon naa ko lege a bre. Zini we naa Yezu za wiin sangan ma, on nimisalo we smabe forona n'a bii n'a bere, a ne pilemile, a dibezio ne kungo ne sa.
- ²¹Yezu zon no we ton toga, ye wee sangan ma zini we noo we foga? Ton we zon da, ye n'a bii fon a na bibiyesangan ma.
- ²²Ye kanyinnayan na ye zini we man'a dra togo hon ko zu hon wiin fa to a a yee. «Nka ma be me be zon ne sbe, be ne makare sege on foro ne ma.»
- ²³Yezu zon d'a ma: «Be da, ma zon ne sbe. Yonmabe ti wiin te pepe hon, da pepe sbe ne te a ma.»
- ²⁴Wonna noo tala hon nimisalo we ton zon songo da: «Yonmabe ti ne hon. Ne diema on te yonmabe ko ne hon.»



- 25** Yezu naa n'a za da zame yiri ne naa ye bre. A don sarekie zini we ma da: «Zinibobo, m'a yira n'a dorɔ be ma da be sa bo nimisalo be hon. Ka da be bere ne ko a hon titiri abada ga.»
- 26** Zini we don songo yuu on nimisalo we smabe forona on sa a hon. Nimisalo we mane te wokara soro fon sma na yaan ye don da, y'a siri.
- 27** Nka Yezu mane nimisalo we soro foga n'a tumabe, a don tuma taa.
- 28** Yezu naa ko koon hon wiin sangan ma ko y'a kalanomane, ye n'a toga, ye wonno na yiwo ha sbe wonna zini we laga n'a wa nimisalo we hon ga?
- 29** Yezu don da y'a ma te wurome baraka hon ga, bo zini be neme ha sbe ne sa ga.
- 30** Ye naa tuma ween on Galilegiamana kwire. A ha mane kia sma ye tido too ga. Bare a mane y'a kalanomane kala. A mane da ye ma: «Sooon No na ko sma sra hon. Wonwo n'a yee. Yin saaro koo, a na winni sa.»
- 32** Nka kalanomane wo mane wonna bereda wo koroo too ga. Ye mane kwan ko a ta toga.
- 33** Ye naa yaa wiri Kaperenawomu, on ko koon hon wiin sangan ma, Yezu don y'a kalanomane toga da: «Wee dakwiero sii hon ka mane ti sogo ma?»
- 34** Ye don boo, ma sbe fa yira ga, bare ye man'e neme dakwie sogo ma, ye kote don fan yi ye pepe hon.
- 35** Won te Yezu don zii tangan on kalanomane funpla wo wiri on da ye ma: «Wiin te don ne kia te zengente na, a na te daga te ka pepe na timite ko ka pepe ta barateta na.»
- 36** Won timi a don nimisalo boo foga n'a tabe ye woro hon, on n'a bii n'a kiu ye kwakwalo hon, on da ye ma:
- 37** «Wiin te don bo nimisalo be neme foga forona, wonna te me don foga. Wiin te don me foga, a ha me a don foga ga, nka a me na faneta don foga.»
- 38** Zan don da Yezu ma: «Me na te, me soon boo za, a ne zini laga n'e wa sma hon ko be togo. Me ne kia n'a laga ye na bare a ha ke na boo ga.»
- 39** Yezu don da ye ma, ye ye k'a laga ga. Ye soon sii ha sbe ne kabako da ta ko yi togo on ye bere yi dayagabere wonna noo hon ga.
- 40** Wiin te don ke zugu ga, won ke nii.
- 41** Wiin te don kobalayonno tala na zio pere ka ma, ka n'e mene bare ka Krista ye, wonna te ha na pna wonna yirebe we hon ga.
- 42** Yezu ye bere da ye ma, ye wiinye nimisala don yoon yi ma, ye wiin te pepe don wonwo na sonnala firebe, ye dogonogwaga ta pere wonna te mogo hon n'a dra yengenzu hon, won fon yi a na te ma.
- 43** A don ma be soro don be ka kakie hon, be a soo. Be na sra tala yi ta ko webareyani hon, won fon be na sra pla yi ta ko giaganoma hon, togo ha dibe wiin ween ga.



[⁴⁴Wiinye tɔntɔna ɔɔn sɔɔn kɔn yaga, wɔnwɔ ti yeyɛ, mane siri ga. Wiin togo ɔɔn ti yeyɛ, wɔn mane dibe abada mɛ ga.]

⁴⁵A ɔɔn ma be kaan ɔɔn be ka kakiɛ hɔn, be a sɔɔ. Be na kantala yi ta kɔ wɛbareyani hɔn, wɔn fɔn kɔ bia kɔ giaganɔma kɔ be kaɛn pla pepe.

[⁴⁶Wiinye tɔntɔna ɔɔn sɔɔn kɔn yaga, wɔnwɔ ti yeyɛ, mane siri ga. Wiin togo ɔɔn ti yeyɛ, wɔn mane dibe abada mɛ ga.]

⁴⁷A ɔɔn ma be yɔnnɔ ɔɔn be ka kakiɛ hɔn, be a legere n'a dra. Be na yinna tala yi kɔ Wuro ta kolo hɔn, wɔn fɔn kɔ bia kɔ giaganɔma hɔn kɔ be yinna pla pepe.

⁴⁸Wiinye tɔntɔna ɔɔn sɔɔn kɔn yaga, wɔnwɔ ti yeyɛ, mane siri ga. Wiin togo ɔɔn ti yeyɛ, wɔn mane dibe abada mɛ ga.

⁴⁹Bare togo na sma pepe kɔnibe wɔkara yin salakawɛfrɛ kɔnibe wiin nɛ.

⁵⁰Yin fa na fɔrɔ yi nka a hɔn diaro ɔɔn wɛ, wɔnnɔ be n'a diabe kɔ ɔɔn yɛ? Ka yin ka ka yere hɔn wiin fa to siara wɔɔ ki kɔ ka nɛmɛ yɔ.

MAREKE 10

¹Yezu naa tuma wɛɛn ɔn yaa Zudegiamana hɔn, ɔn dɔɔ kwire Zurudenkukwiri ma. Zame mane naa ye nɛmɛ kwɛ a brɛ yɛ mɛ. A n'e kala wɔkara a mane daro ne tɛ wiin nɛ.

²Fariziyen bɔɔ mane naa a brɛ wiin fa to y'a foga a domada hɔn. Ye man'a toga, ye y'a Ten dian sɔɔn y'a ya ta yanma yaga ra?

³Yezu n'e toga mɛ ɔn da: «Wee fanɛ Moyizi ɔɔn yira ka ma?»

⁴Ye ɔɔn da: «Moyizi da, ye sɔɔn sbɛ ne yanmayagasebɛ ta n'e pere ya ma n'a laga.»

⁵Yezu ɔɔn da ye ma: «Moyizi wɔnna fanɛ wɔ sebe n'e pere ka ma k'a worasigenɔmayɔ ɔɔn ye na.

⁶Nka dubisangan ma Wuro frɛ pepe dan wiin sangan ma a ye dan sin kɔ ya. Wɔn ye na ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da,

⁷ye wɔn ye na sin na ye tɔn kɔ ye sie to ɔn malo y'a ya ma.

⁸Ye pepe sma pla kwɛ tɛ komavere tala. Ye tɛ yee, ye sma pla titiri ga nka ye pepe kwɛ tɛ komavere tala.

⁹Wuro wiin fa kwɛ nɛmɛ ma, sɔɔn sii ka da ye wɔn dɛge nɛmɛ na ga.»

¹⁰Ye naa kɔ kɔɔn hɔn wiin sangan ma, kalanɔmanɛ ɔɔn Yezu toga ye mɛ yanmayaga da na.

¹¹A ɔɔn da ye ma: «Wiin sɔɔn pepe ɔɔn y'a ya laga ɔn yaza yɔn, wɔnna te vunafa ta y'a gwereya brɛ piri ma.

¹²Yee mɛ, wiin ya ɔɔn sa ye bangan ta ɔn yaa yɔn sɔnza ta, wɔn vunafa ta mɛ.»



- 13**Sma mane naa Yezu bre kɔ nimisala bɔɔ wiin fa to a le ye ma nka a ta kalanɔmanɛ mane gwangwana ye ma.
- 14**Yezu naa n'e za wiin sangan ma, ye ma dia a ma ga. A ɔɔn da kalanɔmanɛ wɔ ma: «Ka nimisala to ye naa ne bre ka ka sɔɔ ye ma ga, bare wiinye kma ɔɔn ti wɔkara nimisala, Wuro ta kolo wɔn wɔ yi.
- 15**Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te ma Wuro ta kolo foga wɔkara nimisalo ga, wɔnna te na kɔ a hɔn abada ga.”
- 16**Wɔn timi a ɔɔn nimisala bii n'e kiu ye kwakwala hɔn, ɔn ye sra dɛdɛ ye pepe ma tala tala ɔn duba ta ye ma.
- 17**Yezu mane ti sogo ma ne yaa, sɔɔn boo ɔɔn tɔngɔn naa yoloko a wee ɔn n'a toga da: «Mɛ na te fɔrɔ, wɔnno ma daga ɔɔn ta ɔn sbɛ wɛbareyani gun?”
- 18**Yezu ɔɔn d'a ma: «Wɔnno na be ne wiri da fɔrɔ yi? Sɔnfɔrɔ sii ha tiye ga a ma te Wuro sɔnnala dama.
- 19**Wiinye fanɛ ɔɔn yira, ye be ka sɔɔn yɛɛ ga, ye be ka vunafa ta ga, ye be ka kimi ga, ye be ka sierɛyagabe ta ga, ye be ka sɔɔn diebɛ ga, ye be be tɔn kɔ be sie yirebɛ, be wɔn wɔ tɔɔ.”
- 20**Sɔɔn we ɔɔn d'a ma: «Mɛ na te, mɛ kwa wɔnna fanɛ wɔ pepe ma n'a bii ne na nimisalasangan ma.”
- 21**Yezu n'a sege, a da ɔɔn dia a ma, a ɔɔn d'a ma: «Fa tala wɔɔ be na ye. Yaa be soro hɔn frɛ pepe zabire ɔn na n'e gwana pepe pere durukma ma, be na naforo na yaan yi gun wuro hɔn. Wɔn timi be naa dɔɔ ne ma.”
- 22**Sɔɔn we zin na mane sini wɔnna bereda wɔ na. A nina na ban yi ɔɔn fɔnɔ yaa bare a mane naforotegwaga.
- 23**Yezu naa y'a kalanɔmanɛ segesege ye kiego ma ɔn da ye ma, ye naforote ta kɔ Wuro ta kolo hɔn na sige rɛ.
- 24**Wɔnna bereda wɔ mane kalanɔmanɛ wɔ kabakoya fɔrɔna nka Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Mɛ nɔmanɛ, Wuro ta kolo hɔn kɔ na sige fɔrɔna.
- 25**Naforote ta kɔ Wuro ta kolo hɔn sige yi yɔngɔnma ta kɔ ma misane na wuru hɔn.”
- 26**Kalanɔmanɛ kaba wɔnna bereda na ye mɛ fɔrɔna n'e nɛmɛ toga ne kwa: «Awale a ɔɔn ma yee, kɔ te ɔɔn sbɛ ne kisi?”
- 27**Yezu n'e sege ɔn da ye ma: «Sma sbɛ ne wiinye da ta ga, Wuro wɔn wɔ ta bare a bana foyi tala boo ma ga.”
- 28**Wɔn te Piyere ɔɔn d'a ma: «Sege rɛ, mɛ mià frɛ pepe to ɔn dɔɔ be ma.”
- 29**Yezu ɔɔn d'a ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te pepe ɔɔn y'a kɔɔn to ye wɛlɛ ye piare kɔ ye vɔrɛ wɛlɛ y'a ligeyàra wɛlɛ ye sie wɛlɛ ye tɔn wɛlɛ ye nɔmanɛ wɛlɛ y'a lɔ mɛ ye na kɔ fanɛdia ye na, wɔnna te na wɔn wɔ nɛmɛ na zɔlo (100) zɔlo gun bo



diniyan be hɔn. A na te na kɔan kɔ vɔre kɔ piare kɔ ligeyàra kɔ sieri kɔ nɔmanɛ kɔ laga gun, ɔn yanne gun mɛ. A na te bere ne na wɛbareyani gun sen mɛ.

31Nka zengenkma na yaan ye na te timikma na. Timikma na yaan ye ne na te zengenkma na.”

32Yezu mane ti y'a kalanɔmanɛ zin hɔn, ye ne yaa Zeruzalemu. Kuun mane kalanɔmanɛ wɔ foga, ye yakwere ne kwan mɛ. Yezu ɔn y'a kalanɔmanɛ sma funpla wɔ foga ye sana. Wiinye da ɔn mane na te wɔnna wagati we ma, a ɔn dutige ne wɔn yira ye ma.

33A mane da ye ma: «Bo ke ti ne yaa Zeruzalemu. Sɔɔn Nɔ naa yaa kɔ salakawevɔre kɔ Ten na kma sra hɔn yeye, wɔnwɔ n'a zarake, y'a daga yeɛ, n'a ka sisma sra hɔn.

34Wɔnwɔ na n'a zi ɔn dibezio tibe ne ka a ma ɔn n'a vaan kɔ gwelekame ɔn n'a yeɛ. Yin saaro kɔɔ, a na winni sa.”

35Wɔn timi Zebede nɔmanɛ Zake kɔ Zan ɔn ye dɔbe Yezu na ɔn d'a ma: «Mɛ na te, mé wiin fa mɛ be ta, mé kia be wɔn ta mé ma.”

36Yezu n'e toga, ye wɔnɔ ye kia ye ɔn ta ye ma?

37Ye ɔn d'a ma: «Be ɔn kɔ bia kolo na yirebe hɔn wiin sangan ma, be te mé na sɔnnala tangan be digesoro ma, bo sɔnnala tangan be ninagan ma.”

38Nka Yezu da ye ma: «Ka wiin fa mɛ, k'a tɔɔ ga. Ye na ne batize wiin nɛ, ka na sbe wɔn nɛmɛ sɔmna ra?”

39Ye ɔn d'a ma, ye ye na sbe. Yezu ɔn da ye ma: «Ma na wiinye yanne ta, ka na sbe n'e nɛmɛ ta. Ma na wiinye yanne kube, ka ne na sbe wɔnwɔ nɛmɛ kube mɛ.

40Nka ɔn tangan ne digesoro kɔ ne ninagan ma, wɔn mia da ga. Wuro wɔnna bii hɔn tɛtere wiinye kma ma, wɔnwɔ ma ye na pere.”

41Bɔ kalanɔmanɛsere sma fun wɔ wɔnna bereda wɔ mɔɔ wiin sangan ma, ye wora ɔn ba Zake kɔ Zan ta.

42Wɔn te Yezu ɔn n'e pepe wiri ɔn da ye ma: «Ka tɔɔ da wiinye kma ɔn giati zame wɔnnakma, ye ti wiinye kma wɔn na kɔ ye ta smayeye n'e ta fanganmabe na kiu ka ye ma.

43Nka wɔn nɛmɛ daga te na ki yɔ ga. Wiin te ɔn ne kia te sɔngwaga na, a daga te k'a barateta na.

44Wiin te ɔn ne kia te zengente na, wɔn te bɔ sere ta tere na.

45Sɔɔn Nɔ yere naa wiin fa to sma n'a mako fɔrɔ ga. A naa sma mako ɔn fɔrɔ na ɔn ye yere ni pere sma na yaan ye na ku na.”

46Ye mane yaa wiri Zeriko. Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ kɔ zame na yaan ye ne ti sa hɔn kuru we hɔn. Fuu boo mane tangan sogodo ma ne mɛ. A mane Time nɔ Baretime.



⁴⁷A naa mɔɔ wiin sangan ma ye d'a Nazaretison Yezu ɔɔn ti ne fɔnɔ, a ɔɔn sɔngɔ da: «Davidi timite Yezu, makare ne ma.»

⁴⁸Sma mane sare a ma, y'a bɔɔ, nka a mane fa kwɛ y'a sɔngɔro ma ne kwa: «Davidi timite, makare ne ma.»

⁴⁹Yezu ɔɔn taa, ye y'a wiri. Ye ɔɔn n'a wiri ɔn d'a ma, y'a ye woro sige ɔn tuma na, ye Yezu ti n'a wiri.

⁵⁰Wɔn tɛ a ɔɔn y'a zogwaga dra ɔn tuma tige ɔn ye dɔbɛ Yezu na.

⁵¹Yezu n'a toga, ye wɔnnɔ a kia ye ɔɔn t'a ma? A ɔɔn d'a ma: «Mɛ na te, ma kia be tɛ ma bere sege zɛ yɛ.»

⁵²Yezu ɔɔn d'a ma: «Yaa, bia yɔnmabe be kisi.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn a ɔɔn sege zɛ ɔn ne dɔɔ Yezu ma a yada hɔn.

MAREKE 11

¹Ye yaa vetra Zeruzalemu na, Betifazekuru kɔ Betanikuru brɛ, ɔn wiri Olivutolo ma wiin sangan ma, Yezu ɔɔn y'a kalanɔmanɛ na sma pla fanɛ ye zin

²ɔn da ye ma: «Wiin kuru be ɔɔn saa ke zin, ka yaa yeyɛ. Ka ne ti kɔ hɔn a hɔn, ka na samarenɔ boo za pɛrɛ yeyɛ, sɔɔn sii ha bazɛ a ma dɛn ga. K'a firi ɔn naa kɔ lege.

³Sɔɔn ɔɔn ka toga, ye wee k'a firi ne yaa kɔ lege? Ka d'a ma, ye Matigi mako ɔɔn sa a hɔn, y'a na bere n'a fanɛ ye ma basie be ye o.»

⁴Ye yaa samarenɔ we za, a ne pɛrɛ wisogo hɔn, ne ti a firi hɔn.

⁵Wiinye kma ɔɔn mane ti yeyɛ, wɔnwɔ na boo n'e toga, ye wɔnnɔ na ye ti n'a firi?

⁶Yezu mane wiin fa yira ye ma, ye ɔɔn wɔn yira ye ma. Wɔnna sma wɔ ɔɔn n'e to ye ɔɔn yaa kɔ samarenɔ we.

⁷Ye yaa wiri Yezu brɛ, ɔn y'a zoga dɛ samarenɔ we ma, Yezu ɔɔn ba tangan a ma.

⁸Sma na yaan ye mane y'a zoga yire sogo ma. Bɔɔ ne sɔdazugo yɔɔ laga hɔn n'e yire.

⁹Wiinye kma ɔɔn mane ti Yezu zin kɔ wiinye ɔɔn mane dɔɔ a timi, wɔnwɔ mane sɔngɔ ne kwa: «Yirebe tɛ Wuro ma. Wiin te ɔɔn naa Matigi togo na, Wuro siara ta wɔnna te ma.

¹⁰Ke tɔn Davidi ta fanganmabe wiin ɔɔn na ne tiye suu, Wuro tɛ a siara ta a ma. Yirebe tɛ Wuro ma wuro hɔn.»

¹¹Yezu naa kɔ Zeruzalemu ɔn fɔnɔ yaa Wuro ta kɔɔn hɔn, ɔn n'a kiegɛ pepe sege mini kɔ lɔgɔ. Sin mane tini wɛ, wɔn tɛ a kɔ y'a kalanɔmanɛ sma funpla ɔɔn sa yaa Betani.

¹²Wɔnna winnisin ye ne ti sa hɔn Betani, wu ɔɔn Yezu foga.



- 13**A mane ti dɛrɛ do hɔn, ɔn kafɔnɔ boo za, dazugo ne ti a ma. A yaa sege a ma, ye ye na boo nɔ za a ma ra. Nka a yaa wiri sɔnɔ we brɛ wiin sangan ma, ɔn ma foyi za a ma dazugo timi ga. Bare kafɔnɔ vɔrɔsangan mane wiri den ga.
- 14**Wɔn tɛ Yezu ɔn da wɔnna kafɔnɔ we ma, y'a nɔmanɛ tɛ ye ka kɔ sɔn sii do hɔn titiri melemele ga. A ta kalanɔmanɛ ɔn n'e mɔɔ.
- 15**Wɔn timi ye ɔn yaa wiri Zeruzalɛmu. Yezu kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn, wiinye kma ɔn mane frɛzabire kɔ wiinye ɔn mane frɛtɛrɛ yeyɛ, a ɔn dutigɛ n'e laga n'e sabɛ. A mane gwanakatrasma ta tabale kɔ zɛnɛyalazabiresma ta kwara yɛn n'e dra.
- 16**A ma dian sɔn sii bie bii ɔn dɔɔ fɔnɔ Wuro ta kɔɔn hɔn ga.
- 17**Wɔn timi a ɔn sma kala ɔn da: «Ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye sma na n'a kɔɔn wiri da sisma pepe ta wuromɛkɔn. Nka ki n'a ta pana ta wɔdo na.»
- 18**Salakawɛvɔrɛ kɔ Tɛn na kma wɔn mɔɔ suu, ɔn ne tɛnɔn kia wiin fa to y'a yɛɛ. Ye mane kwan a na bare a ta kala mane zamɛ pepe kabakoya.
- 19**Lii naa ba wiin sangan ma, Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ ɔn sa kuru kɔrɔ hɔn.
- 20**Wɔnna winnisin kikima tiin ye ne ti fɔnɔ hɔn sogo ma, ɔn kafɔnɔ we za a ɔn kwie fɔn zii ye sile hɔn.
- 21**Wiinye da ɔn mane tɛ, Piyere kakiri ɔn tugo kɔ wɔnɔwɔ. A ɔn da Yezu ma: «Mɛ na ta sege rɛ, be wiin kafɔnɔ we voda, a kwie.»
- 22**Yezu ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Ka yɔɔn Wuro ma.
- 23**Ka na wiin ɔn da bo tolo be ma, y'a tuma ye tido hɔn ɔn yaa bɛrɛ yɛngenzu hɔn, a na te ɔn ma ye yira ne sigi ga, a wiin fa yira a ɔn ne yɔɔn ye ma ɔn tɔɔ da ye sbɛ ne tɛ, yee ye na tɛ a na te ta.
- 24**Wɔn ye na ma da ka ma, da ka ɔn ne Wuro mɛ wiin fa ye na pepe, ka yɔɔn ye ma ɔn tɔɔ da k'a gun. Ka bɛrɛ ne na n'a gun mɛ.
- 25**Ka ɔn tuma taa Wuro mɛ na, boo fa ɔn ne ti ka yɔ kɔ boo sɔnza, ka yafa wɔn ma den wiin fa to ka Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, wɔn k'a kakie yafa ka ma mɛ. [**26**Ka ma yafa ka nɛmɛ ma ga, ka Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, wɔn na yafa ka ma mɛ ga.]”
- 27**Ye naa bɛrɛ yaa Zeruzalɛmu yɛ mɛ, Yezu ne yarayara Wuro ta kɔɔn hɔn, salakawɛvɔrɛ kɔ Tɛn na kma kɔ sɔnmlala ɔn yaa n'a gun.
- 28**Ye man'a toga da: «Wɔnɔ na be bɔ da ta? Kɔ te ɔn n'e na sogo pɛrɛ be ma?”
- 29**Yezu ɔn da ye ma: «Mɛ ki toga fa tala na mɛ. Ka ɔn wɔn yira ne ma, ma da wɔ na tesogo gun wiin wɛɛn, ma na wɔn yira ka ma.
- 30**Kɔ te ɔn Zan fanɛ, y'a sma batize? Wuro ra, taa sma? Ka yira ne ma.”
- 31**Ye ɔn dutigɛ ne kakiri pɛrɛ ye nɛmɛ ma ne kwa: «Ke ɔn da Wuro ɔn n'a fanɛ, a na ke toga, ye wɔnɔ ɔn tɛ ke ɔn ma yɔɔn a ma ga?”



³²Nka ke òn da sma òn n'a fane. . .» [Ye mane kwan zame na bare sma pepe mane giati ne kwa, ye Zan Wuro ta daberebeta yereworo.]

³³Wòn te ye òn da Yezu ma, ye yiwo tɔ ga. Yezu òn da ye ma me: «Awale me ye na tesogo gun wiin te ta, ma na wòn yira ka ma me ga.»

MAREKE 12

¹Wòn timi Yezu òn dakalo boo yira ye ma òn da: «Sòon boo mane erezenkoro wa, òn luu tɔgo n'a kori òn erezenyogewuru sen òn yerekon na kuro yi tɔgo yeye. Wòn timi a òn lo we kalfa boo baratere ma wiinye òn erezen na da yonno tɔ, òn yaa kuru hon.

²Erezennomanε prasangan naa wiri, a òn y'a barateta boo fane òn d'a yaa wonna lagasomsma wo bre òn ye nii na erezennomanε tɔ ye ta.

³Nka sma wo mane wonna barateta we foga n'a vuro òn n'a to a òn yaa srakoba.

⁴Wòn te lo na te òn baratetaza fane. Ye òn wòn vini òn n'a vuro n'a ba forona.

⁵Lo we na te òn ye bere boo za yi fane ye me. Ye òn wòn yee. Yee ye mane fanεsma na yaan ye ta ye me, òn boo vuro, òn boo yee.

⁶No sonnala legelege boo mane ti wonna lote we ta, n'a ta moronano. Leloma a òn wòn fane n'a giati da ye na kiu ka wòn ma forona.

⁷Nka lagasomsma wo mane da ye neme ma, ye bo no be òn korozonta we. Ye ye te y'a yee òn korɔ wo gun.

⁸Wòn te ye òn no we foga n'a yee, n'a na soro bii n'a dra lo we timi.

⁹Awale wonnɔ erezenkoro na te na wòn ta han? A na wonna lagasomsma wo pepe yee òn erezenkoro we kalfa smaze ma.

¹⁰Tian na, ka ye kala Wuro domada na sebe hon ga ra? Ye kontogomsma mane maga wiin dogono hon, wòn bere naa te lologo hon dogono na.

¹¹Wòn Matigi ta teda. Wòn te kabakoda na ke yinna hon.”

¹²Ziwifu na zengenkma mane tɔ da yiwo ye na Yezu wonna dakalo we yira. Wòn ye na ye mane dendemada kia òn n'a foga. Nka ye mane kwan zame na. Wòn òn te ye n'a to ye òn yaa.

¹³Ye mane Fariziyen boo ko Herodekma boo fane Yezu bre wiin fa to ye yaa n'a toga n'a foga a domada hon.

¹⁴Ye mane naa d'a ma: «Me na te me tɔ da be tian yira. Be kwan sma na ga. Be sòon dege sòon na me ga. Be sma kala ko Wuro ta tian ko a ta sogo na da, ke daga ne do wiin ma. Awale yira ke ma wa, kià ten yirado ma ke daga lanpo sara Sezare ma ra, taa ne?”

¹⁵Nka Yezu man'e korɔ hon giate tɔ. Wòn te a òn da ye ma: «Wonnɔ na ka naa ne ne do hon mo? Ka na boo gwana pere ne ma beε ma sege.”



- 16 Ye ɔɔn boo dɔrɔ a ma. A ɔɔn n'e toga da: «Kɔ te gia kɔ kɔ te togo ɔɔn ti a ma?» Ye ɔɔn d'a ma, ye ye Sezare ye.
- 17 Wɔn tɛ Yezu ɔɔn da ye ma: «A ɔɔn ma yee, ka Sezare nii pere Sezare ma, ɔn Wuro nii na ye pere Wuro ma.» Ye mane kabakoya a ta bɛreda na fɔrɔna.
- 18 Saduseyen wiinye ɔɔn mane kwa, ye sara ta winni tian ga, ye na bɔɔ mane naa Yezu gun n'a toga ɔn da:
- 19 «Mɛ na te, Moyizi bo Tɛn be sɛbɛ n'a tigɛ mɛ ma ɔn da, ye sɔɔn na plalo ɔɔn siri, ma nɔ gun y'a ya ma ga, y'a sienɔ daga wɔnna ya we yɔn wiin fa to timikma gun sirita we ma.
- 20 Awale, tɔnnɔma sma kopra bɔɔ mane tiye. Ye na pra yi ɔɔn ya yɔn, wɔn siri, ma nɔ gun ga.
- 21 A na plalo ɔɔn wɔnna ya we yɔn, ɔn siri ma nɔ gun ga. Ye na saaro ɔɔn tɛ yee ye mɛ.
- 22 Ye pepe sma kopra mane wɔnna ya we yɔn. Ye pepe naa siri, sɔɔn ma nɔ gun ya we ma ga. Wɔn pepe timi ya we ɔɔn siri mɛ.
- 23 Awale sara winnikɔ ma, wɔnna ya we na tɛ ye na wee yi ta ya na? Bare ye pepe sma kopra man'a yɔn.”
- 24 Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka fire. Ka Wuro domada kɔrɔ tɔɔ ga. Ka Wuro ta sebe tɔɔ mɛ ga.
- 25 Sara winnikɔ ma sin na ya yɔn ga. Ya mane na pere sin ma mɛ ga. Ye kɔ mɛlɛkɛ na tɛ tala.
- 26 Wiinye da ɔɔn sara ta winni na da, ka ye kala Moyizi ta sebe hɔn, a wiin fa ta togo na tumasangan ma sɔzoro ma a mane wenne ga ra? Wuro mane da Moyizi ma, ye yi Abrahamu ta Wuro, Izake ta Wuro, Zakɔbe ta Wuro.”
- 27 Wɔn timi Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Wuro sara ta Wuro ga, nka a nima ta Wuro. Wɔn ye na ma da ka ma, da ka fire fɔrɔna.”
- 28 Tɛn na kma na boo man'e ta dakwiero mɔɔ. A naa n'a za da Yezu mane sbe Saduseyen wɔ ta, a ɔɔn ye dɔbɛ a na n'a toga da: «Wee yi ɔɔn Wuro ta fanɛ pepe hɔn sige yi?”
- 29 Yezu ɔɔn d'a ma: «Bo Wuro ta fanɛ pepe hɔn sige yi. Mɔɔ fɔrɔna Isirayɛle. Matigi kià Wuro dama legelege ɔɔn Matigi.
- 30 Be Matigi bia Wuro da diabɛ siebesiebe na.
- 31 A na plalo wɔn be be nɛmɛ da diabɛ be ma wɔkara be yerɛ. Tɛn tala boo tiye wiin ɔɔn sige yi bɔ pla bɛ ma ga.”
- 32 Wɔn tɛ sɔɔn we ɔɔn da Yezu ma: «Wɔn tian mɛ na te. Be wiin fa yira, wɔn tian. Matigi Wuro tala dama legelege ɔɔn tiye. Za yi tiye awe timi ma ga.



- ³³Soon daga Wuro da diabe ye ma siebesiebe na on ye neme da diabe ye ma wokara ye yere. Won yire yi wennesalaka ko salaka sii pepe ma.”
- ³⁴Yezu naa n'a za d'a bere ko kakiri, a soon d'a ma y'a bre dere Wuro ta kolo na ga. Won timi soon mane dian n'e woro sige n'a toga foyi na titiri ga.
- ³⁵Yezu mane ti sma kala hon Wuro ta koon hon, on n'e toga da: «Ne na Ten na kma sbe ne da ye Wuro ta Degeweta won Davidi timikma na boo?»
- ³⁶Bare Wuro ta Ni baraka hon Davidi yere mane da, ye Matigi da me Matigi ma, y'a tangan ye digesoro ma fon y'a zugi pepe berebe a wee.
- ³⁷Davidi yere Wuro ta Degeweta wiri da Matigi. Ne na a sbe ne bere ne te Davidi timikma na boo na ye?» Zame mane Yezu domada moo ko nihondiaro.
- ³⁸A n'e kala on da: «Ka ka yere korose Ten na kma na. Zogayeye ta kie ne yara wisogo hon, sma ne foo na foro yi bire ye na neme kweda hon, won soon dia ye ma.
- ³⁹Tangandaforefore da soon dia ye ma sma zin hon Kalakoon hon. Zamayezondo hon tangandafore da dia ye ma.
- ⁴⁰Ye yofuroyara sra hon fre pepe too ye ta. Won timi ye yaa ne beredayan yira wuromedo hon wiin fa to ye n'e yere doru siebesma. Ye na yanne na yire ye gun.”
- ⁴¹Yezu yaa ko tangan Wuro ta koon hon gwanakiefa kiego ma ne sma ta kiegwana na kayan ta. Naforokma mane gwana na yanyan ye soon ka.
- ⁴²Yofuroya boo durute soon naa gwanamengen pla ka gwanakiefa we hon. Gwana wo mane yalo tama pla wele saa neme ma ga.
- ⁴³Won te wiin sangan ma Yezu y'a kalanomanen wiri on da ye ma: «Ma ye yira ka ma tian na da bo yofuroya be durute wiinye gwana ka, won yaanyi bo smasere pepe ye ma.
- ⁴⁴Ye pepe y'a naforo na demadala soon wa n'e pere. Awe kone, a ko y'a duru pepe, a ye sra hon fre pepe soon pere. Wiin fa pepe soon mane sbe ne te a sbe woo ni na.»

MAREKE 13

- ¹Yezu mane ti sa hon Wuro ta koon hon, a ta kalanomanen na sonnala soon d'a ma: «Me na te, sege bo dogeforefore ko bo koanyeye na re.”
- ²Yezu soon da ye ma: «Be yonno ti bo koon be na re, boo koo na wiri yi, hali dogono tala ha na woo ye neme ma bee, ma bere ga.”
- ³Yezu mane tangan Olivutolo ma Wuro ta koon zin bre piri ma. Piyere ko Zake ko Zan ko Andre dama soon mane ti ko lege.
- ⁴Wonwo soon d'a ma: «Wonna da wo na te wiin wagati ma, onko wiin tagamase soon n'e ta te noma doru, won yira me ma.”
- ⁵Won te Yezu soon da ye ma: «Ka ka yere korose, soon sii ka na ka firebe ga.



- ⁶Sma na yaan ye na naa ɔn mɛ togo dɛ ye yɛrɛ ma. Ye bere ne na sma na yaan ye firebɛ mɛ.
- ⁷Ka na kun na da mɔɔ ɔn kun na tumada mɔɔ. Ka ka kwan ga. Wɔn daga tɛ dɛn nka da pepe wɛsangan wiri dɛn ga.
- ⁸Sii na tuma ye nɛmɛ na. Giamana tuma ye nɛmɛ na. Lagakon na sma boo piri ma, wu na bere sma ma. Wɔn tɛ wɔkara ya ta yannɛ na dubi ye a manasangan ma.
- ⁹Nka ki, ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ bare sma na figɛ yaa kɔ ka nɛmɛ kitisɔdo hɔn. Ye na ka vaan Kalakon hɔn. Ye na yaa ka ka zɛngɛnkma kɔ fanganmɛ sra hɔn mɛ ye na wiin fa to ka k'a siɛrɛbe ta ye yɔnnɔ na.
- ¹⁰Sanɛ wɔn da ye tɛ, fanɛdia daga wiri sii wɔ pepe ma dɛn.
- ¹¹Ye ɔɔn ka foga ne yaa kɔ ka nɛmɛ kitisɔdo hɔn wiin sangan ma, ka daga yaa wiin fa yira, ka ka ninaban kɔ wɔn ga. Nka wiin fa pepe ɔɔn kɔ ka kakiri hɔn ye na sangan ma, ka wɔn yira bare a ha ki yɛrɛ hɔn ye na sa ga nka Wuro ta Ni hɔn.
- ¹²Plalo na ye na plalo ka sma sra hɔn wiin fa to y'a yɛɛ. A ma yee tamɛ na ye nɔmanɛ ta ye mɛ. Nɔmanɛ na tuma ye na vɔrɔsma na mɛ wiin fa to ye ye yɛɛ.
- ¹³Ka da na ne yaga sma pepe ma mɛ ye na. Nka wiin tɛ ɔɔn sbɛ sɔmna fɔn yaa wiri tege ma, wɔnna tɛ na kisi.”
- ¹⁴Wɔn timi Yezu ye bere da ye ma: «Ka na fa na yagayaga yi za. A daga ti wiin wɛɛn ga, wɛɛn a na ne ti. (Wiin tɛ ɔɔn bɔɔ sɛbɛ kala, a daga n'e kɔrɔ tɔɔ fɔrɔna.) Wɔnna sangan ma, wiinye kma ɔɔn ti Zudegiamana hɔn, wɔnwɔ tɛ ye tɔngɔn yaa tola brɛ piri ma.
- ¹⁵Wiin tɛ ne ti y'a zɛn ma, wɔnna tɛ daga zii da ye boo fa bii kɔɔn hɔn ye na yaa kɔ wiin ga.
- ¹⁶Wiin tɛ ɔɔn ne ti laga hɔn, wɔn ka da ye bigɛ ne naa y'a zogwaga bii ga.
- ¹⁷Gwale na sa tɛrɛbeyàra kɔ bibiyekma ma wɔnna kɔ we ma fɔrɔna.
- ¹⁸Ka ne Wuro mɛ wiin fa to wɔnna da wɔ ka naa tɛ pian hɔn ga.
- ¹⁹Bare wɔnna kɔɔ we ma, n'a bii diniyan dan ma da hɔn Wuro ta ɔɔn naa n'a kwe sma ma, wiinye yannɛ nɛmɛ ɔɔn tɛ zɛ dɛn ga, ye nɛmɛ mane na tɛ titiri mɛ ga, wɔnwɔ ɔɔn na tɛ.
- ²⁰Matigi ma mane fa wa wɔnna kɔɔ wɔ hɔn ga, sɔɔn sii mane na dɛɛ ga. Nka a fa wa ye hɔn y'a dɛgɛwɛsma ye na.
- ²¹Wɔn ye na, sɔɔn ɔɔn da ka ma, ye Wuro ta Dɛgɛwɛta ti bɛɛ, wɛlɛ y'a ti yoo, ka ka ye tɔɔ tian ga.
- ²²Tian na, dɛgɛwɛsma na niɔnsɔ ye kɔ daberebere na niɔnsɔ ye na tuma ne kabakoda ta fɔn ne sma firebɛ wɔkara ye yɛrɛ na Wuro ta dɛgɛwɛsma firebɛ mɛ.
- ²³Wɔn ye na, ki kɔnɛ ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ. Ma pia n'e yira n'e tigɛ ka ma.”



- 24** Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Nka wɔnna kɔɔ we ma, wɔnna yanne wɔ fɔnɔ we timi ma, sin na tunio, yuu wɔlɔ titiri ga.
- 25** Mamala na bere. Wiinye sbɛfrɛ ɔɔn ti wuro hɔn, wɔnwɔ na ne sma.
- 26** Wɔnna sangan ma ye na Sɔɔn Nɔ za, a ne ti daba ma ne naa kɔ fangan kɔ yirebe na yire yi.
- 27** A na y'a mɛlɛkɛ fanɛ lagakɔn pepe ma wiin fa to ye naa Wuro ta dɛgɛwɛsma kwɛ, n'a bii bo piri ma ɔn yaa n'a tige bo piri tala ma.”
- 28** Wɔn timi a ye bere da ye ma ye mɛ: «Ka kafɔnɔ sege ɔn n'a na kayan ta. A ɔɔn ne nugun wiin sangan ma, ka tɔɔ da pian hɔn vetra.
- 29** Yee mɛ, ka ɔɔn wɔnna da wɔ pepe za, ye ne tɛ wiin sangan ma, ka tɔɔ da wagati vetra, a wiri wɛ yɛrɛ.
- 30** Tian na, ma ye yira ka ma da bɔ dogore bɛ pepe na siri wɛ wɔnna da wɔ ɔɔn sbɛ tɛ ga.
- 31** Wurokɔn kɔ lagakɔn na yaga nka mɛ domada na yaga abada ga.”
- 32** Wɔn timi a ɔɔn da ye ma: «Sɔɔn sii wɔnna kɔɔ we kɔ a na wagati tɔɔ ga. Wuro ta mɛlɛkɛ n'a tɔɔ mɛ ga. Wuro Nɔ yɛrɛ m'a tɔɔ mɛ ga. Tɔn Wuro sɔnnala dama ɔɔn n'a tɔɔ.
- 33** Ka ka yɛrɛ kɔrɔse ɔn ka yin ga bare ye na tɛ wiin wagati ma ka wɔn tɔɔ ga.
- 34** Ye na tɛ wɔkara boo sɔɔn ɔɔn mane ti ne yaa kuru hɔn, ɔn y'a frɛ pepe kalfa y'a baratere ma. A man'e pepe tala tala ta bara dɔrɔ ye ma ɔn da kuledayereta ma, y'a ka da ye yin ga.
- 35** Awale, ka ka da ka yin ga bare kɔntɛ na naa wiin sangan ma, ka wɔn tɔɔ ga. Dɔra ye na tɛ lii ma wa, boro ma wa, kokoroparosangan ma wa, kikima wa, ka tɔɔ ga.
- 36** A ɔɔn naa bare naa, a ka naa ka gun yin hɔn ga.
- 37** Wiin fa be ma ti ne ɔɔn yira ka ma, sma pepe ma m'a yira.»

MAREKE 14

- 1** Yɛrɛgunkɔ na fɛti kɔ Kwindiekiebareyaburo na fɛti mane wɔɔ yin pla. Salakawɛvɔrɛ kɔ Ten na kma mane dɛndɛnmada kia wiin fa to ye Yezu foga yinnamakwie hɔn n'a yɛɛ.
- 2** Ye mane kwa ye nɛmɛ ma: «Ke sbɛ n'a foga fɛtisangan ma ga, ka tɛ zamɛ naa gwangwana ke ma ga.”
- 3** Yezu mane ti zama hɔn Simɔn gwarama brɛ Betanikuru hɔn, ya boo ɔɔn naa kɔ yeye kɔ yɔnkɛfa na fɛnfɛn yi boo, a ne paga wunnudiayɔn na, wiin ɔɔn tɛtɛrɛ kɔ naresɔ. A mane yɔn na tereba yi fɔrɔna. Ya we naa wɔnna kɛfa we webe n'a kɔrɔ hɔn yɔn vunu Yezu wɔɔn hɔn.



- ⁴Wiinye kma ɔɔn mane ti yeye, wɔnwɔ na bɔɔ wora ɔɔn ba, ye ne kwa ye neme ma: «Ka bo wunnudiayɪn be yaganɔn sege re. Wee tɔnɔ ɔɔn ti ye na?»
- ⁵A mane sbɛ ne zabire gwana na yaan ye na ɔn n'e pere durukma ma.» Ye ne gwangwana ya we ma.
- ⁶Nka Yezu ɔɔn da ye ma: «K'a to dege. Wɔnnɔ na k'a nina ban? A dafɔre ɔɔn ta me ma.
- ⁷Bare durukma ti kɔ ka neme sangan pepe ma. Wiin sangan ɔɔn dia ka ma pepe, ka sbɛ ne dafɔre ta ye ma. Nka me na wɔɔ kɔ ka neme sangan pepe ma ga yo.
- ⁸Ya we y'a sbɛ ye ɔɔn ta. A wunnudiayɪn ka me kɔn ma wiin fa to a sitra fɔrɔ.
- ⁹Tian na ma ye yira ka ma da sma ɔɔn ne fanedia yira wiin ween pepe diniyan hɔn, bo ya be wiin fa ta, ye na ye kakiri tugo kɔ wɔn ɔn n'e yira me.”
- ¹⁰Zuda Isikariyɔte wiin mane kalanɔmanɛ funpla wɔ na boo, wɔn mane yaa salakawevɔre gun ɔn da ye ma, ye ye kia Yezu ka ye sra hɔn.
- ¹¹Y'a domada mɔɔ wiin sangan ma, ye ɔɔn dia ye ma fɔrɔna. Ye ɔɔn d'a ma, ye ye na gwana pere a ma. N'a bii wɔnna sangan we ma, Zuda mane wagati na fɔrɔ yi kia Yezu ta kie na ye sra hɔn.
- ¹²Kwindiekiebareyaburo na feti na gwerekɔ naa wiri, ye gwanɔmanɛ yee n'e ta salaka na wiin kɔɔ we ma ɔn Yerɛgun na zɔnfa zɔn, Yezu ta kalanɔmanɛ n'a toga ɔn d'a ma: «Wee be kia mɛ Yerɛgun na zɔnfa teterɛ be ma?”
- ¹³Yezu ɔɔn y'a kalanɔmanɛ na sma pla fane ɔn da ye ma: «Ka yaa kuru kɔrɔ hɔn. Ka na kayan sɔɔn boo ma, zɔlo ne deɛ a wɔɔn hɔn, zio ne ti a hɔn. Ka dɔɔ a ma.
- ¹⁴A ɔɔn kɔ wiin ween, ka yira wɔnna kɔnte we ma, ye ka na te da, ye yi kɔ y'a kalanɔmanɛ na Yerɛgun na zɔnfa zɔn wiin kɔɔn hɔn, ye wee wɔn ti?»
- ¹⁵Kɔnte we na zangan na yire yi boo dɔrɔ ka ma, wiin ɔɔn teterɛ tige we zama na. Ka Yerɛgun na zɔnfa teterɛ ke ma ween.”
- ¹⁶Kalanɔmanɛ wɔ yaa kɔ kuru kɔrɔ hɔn, ɔn yaa da wɔ za wɔkara Yezu man'e yira ye ma wiin nɛ. Ye ɔɔn Yerɛgun na zɔnfa teterɛ yeye.
- ¹⁷Wuru naa ba wiin sangan ma, Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ funpla ɔɔn naa.
- ¹⁸Ye mane ti zama hɔn, Yezu ɔɔn da ye ma: «Ma ye yira ka ma tian na da ka na sɔnnala tiye ne zɔn kɔ mɛ, wɔn na me ka sma sra hɔn.”
- ¹⁹Kalanɔmanɛ wɔ pepe nina ɔɔn ban. Ye pepe tala tala n'a toga ne kwa: «A me ra?”
- ²⁰Yezu ɔɔn da ye ma: «A ki funpla wɔ na sɔnnala wiin ɔɔn ye soro ka zɔnfa hɔn kɔ mɛ.
- ²¹Tian na Sɔɔn Nɔ na yaa wɔkara Wuro domada na seɛ n'e yira wiin nɛ nka wiin te ɔɔn n'a ka sra hɔn, gwale na sa wɔnna te ma. A m'a wɔɔ ye ɔn ka vɔrɔ ga, wɔn mane na fɔn yi a ma.”



- 22**Ye mane ti zama hɔn, Yezu ɔn buru bii ɔn baraka yira Wuro ma ɔn n'a yɔyɔ n'a perepere y'a kalanɔmanɛ ma ɔn da ye ma: «Ka tɔɔ bo mɛ kɔn.»
- 23**Wɔn timi a ɔn menefa bii ɔn baraka yira Wuro ma ɔn n'a pere ye ma. Ye pepe ɔn mɛnɛ a na.
- 24**A ɔn da ye ma: «Bo mɛ too, wiinye too ɔn vunu bɛɛn ye na, sma na yaan ye ye na.
- 25**Tian na, ma ye yira ka ma da ma na mɛnɛ duven na titiri a ma tɛ ma ɔn n'a na wun yi mɛnɛ Wuro ta kolo hɔn wiin kɔɔ ma ga.»
- 26**Ye ɔn Wuroyirebeturo ɔn ɔn tuma yaa Olivutolo ma.
- 27**Yezu mane da y'a kalanɔmanɛ ma: «Ka pepe na tɔngɔn mɛ sɔnnala to bare ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn, ye ma na gwanɛta vuro, gware wɔ pepe zanzan.
- 28**Nka ma ɔn naa winni wiin sangan ma, ma na ti ka zin Galile.»
- 29**Piyere ɔn d'a ma: «Hali smasɛrɛ ɔn ne na tɔngɔn be to, mɛ na tɔngɔn be to abada ga.»
- 30**Wɔn tɛ Yezu ɔn d'a ma: «Ma ye yira be ma tian na da sma wuru hɔn yɛrɛ, sane kokoro da ye paro kanyinna pla na, be na wee mɛ ye na kanyinna saa na ɔn da, ye be mɛ tɔɔ ga.»
- 31**Nka Piyere n'a yira n'a sigebe fɔrɔna ɔn da, ye hali ye ne daga kwɛ siri kɔ lege, ye ye na ye do bere a ye na abada ɔn da ye y'a tɔɔ ga. Bɔ kalanɔmanɛsɛrɛ pepe ɔn kwɛ da yee mɛ.
- 32**Wɔn timi ye ɔn yaa boo piri boo ma, ye wiin wiri da Zɛtesemani. Yezu ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma, ye ye tangan wɛɛn, ye yaa Wuro mɛ zin ɔn naa.
- 33**A mane yaa kɔ Piyere kɔ Zake kɔ Zan. Kuun kɔ ninabannɔ man'a foga wɔnna sangan we ma.
- 34**A ɔn da ye ma: «Ne nina ban fɔn ma ne tɛ siri na. Ka wɔɔ bɛɛ ɔn ka yin ga.»
- 35**A ye yabe zin zɔgɔ ɔn zii yoloko ne Wuro mɛ wiin fa to ye ɔn ne sbɛ ne tɛ, wɔnna wagati we m'a fɔnɔ a ma.
- 36**A mane kwa: «Wee mɛ Tɔn, be bana foyi tala boo ma ga. Bɔ yanne be brɛ dɛrɛbɛ ne na. Ma da ne dongo ga, nka bi dongo.»
- 37**Wɔn timi a ɔn bere naa y'a kalanɔmanɛ sma saa brɛ ɔn naa n'e gun yin hɔn ɔn da Piyere ma: «Simɔn be yin ra? Be sbɛ wagati tala yɛrɛ ta ɔn ma yin ga kɛ?»
- 38**Ka ka yinna doma ne Wuro mɛ wiin fa to ka ka naa kɔ mama hɔn ga. Sɔɔn sbɛ ne bɔɔ da kia tɛ na nka ye na tesie tiye ga.»
- 39**Wɔn timi a bere ye sabɛ ye na ye mɛ ɔn yaa ne Wuro mɛ ne wɔnna domada tala wɔ ɔn yira yɛ.



⁴⁰Wɔn timi a ye bere naa y'a kalanɔmanɛ wɔ brɛ ɔn naa n'e gun yin hɔn yɛ. Yin mane ti ye na fɔrɔna, ye ha mane sbe n'e yinna doma ga. A mane tɔɔ da ye sbe ne wiin fa yira ye ma ga.

⁴¹A naa ye bere naa saaro na, ɔn da ye ma: «Ka ti yin hɔn ne makunabe ye ra? Ka tuma yee. Wagati wiri. Ka sege rɛ, bo ye ti ne naa Sɔɔn Nɔ ka na kakiɛtere sra hɔn.

⁴²Ka tuma ke yaa. Ka sege rɛ, wiin te ɔɔn na ne ka sma sra hɔn, wɔn naa wɛ.»

⁴³Yezu mane ti wɔnna bɛreda wɔ hɔn yɛ, Zuda wiin ɔɔn mane kalanɔmanɛ funpla wɔ na boo, wɔn ɔɔn naa. A mane ti kɔ zame na yaan ye, tabekurokuro kɔ gwanganne ne titi wɔnwɔ ta. Salakawɛvɔre kɔ Tɛn na kma kɔ sɔnmlala ɔɔn mane wɔnwɔ fane.

⁴⁴Zuda wiin mane na Yezu ka ye sra hɔn, wɔn mane boo tagamase yira ye ma da, ye ye ɔɔn yaa kwile wiin te hɔn, ye ye tɔɔ d'a wɔn. Ye y'a foga kwa a ma fɔrɔna ɔn yaa kɔ lege.

⁴⁵Zuda naa wiri suu, ɔn tele yaa Yezu brɛ ɔn d'a ma: «Mɛ na te.» Wɔn timi a ɔɔn kwile Yezu mogo hɔn.

⁴⁶Wɔn te suu bɔ sɛrɛ ɔɔn ye dɔbɛ ɔn Yezu foga.

⁴⁷Nka Yezu tikwere na sɔnnala ɔɔn y'a tabaku wa a sien hɔn, ɔn salakawɛvɔ ta tere turu kien n'a sɔɔ.

⁴⁸Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka naa ne foga na ne ti kɔ tabekurokuro kɔ gwanganne wɔkara ka ti ne dɔɔ sɔberɛta ɔɔn ma.

⁴⁹Kamasɔrɔ ma mane ti ka brɛ kɔɔ pepe ma ne sma kala Wuro ta kɔɔn hɔn, ka ma ne foga ga. Nka bɔ tɛ wiin fa to Wuro domada na sebe do paga.»

⁵⁰Wɔn te suu a ta kalanɔmanɛ pepe ɔɔn tɔngɔn n'a to.

⁵¹Nɛmɛ boo mane dɔɔ Yezu timi, pizogo dama ɔɔn mane flɛ a ma, ye mane kia n'a foga.

⁵²Nka a y'a pizogo to ye sra hɔn, ɔn tɔngɔn yaa gwelengwele.

⁵³Ye yaa kɔ Yezu salakawɛvɔ brɛ, salakawɛvɔre pepe kɔ sɔnmlala kɔ Tɛn na kma pepe mane kwɛ wɛɛn.

⁵⁴Piyere ɔɔn ye to dɛrɛdo hɔn ne pipi ne dɔɔ Yezu ma fɔn yaa kɔ salakawɛvɔ ta luu ma. A mane yaa tangan kɔ yeresma ne timi togo na.

⁵⁵Salakawɛvɔre kɔ zame na yaan ye mane sierɛda kia Yezu na wiin fa to y'a yɛɛ, nka ye ma foyi gun ga.

⁵⁶Sma na yaan ye mane niɔn sɔɔ n'a dɛ a ma nka ye ta bɛreda ma bɛɛn ga.

⁵⁷Sma bɔɔ ɔɔn tuma niɔn boo sɔɔ n'a dɛ a ma ɔn da:

⁵⁸«A da mɛ yɔnnɔ na, ye sma Wuro ta kɔɔn wiin be tɔgɔ, ye ye na wɔn yaga ɔn za yi tabɛ yin saa yɔ, sɔɔn soro wiin tɔgɔ ga.»



⁵⁹Hali kò wòn pepe, ye ta sierebe mane taa tala ma ga.

⁶⁰Wòn te salakawewò wòn tuma taa zame woro hòn, on Yezu toga da: «Bò sma be ti ne wiin fa yira bia da hòn, be tra ye ta ga ra?»

⁶¹Nka Yezu bòò, ma dian tra ga. Salakawewò ye bere n'a toga ye me on da: «Bi wòn Krista, yirebe na te Wuro Nò ra?»

⁶²Yezu wòn d'a ma: «Dòn a me. Ka pepe na Sòòn Nò na tangan yi za, a ne tangan Sbepepenate digesoro ma. Ka bere ne na n'a na naa yi za daba ma wuro hòn me.»

⁶³Wònna sangan ma salakawewò y'a zoga barabara on da: «Ke mako ti sierekma na titiri ga.

⁶⁴A Wuro togo yaga, ki yere n'e mòò a do hòn. Wònno ka wòn giati wònna da na?» Ye pepe wòn kwe da, ye ye yaga a ta, y'a daga yee na.

⁶⁵Ye na bòò wòn dutige ne tibe ne kie a ma. Ye n'a yinna pere on ye sra mun n'a vuro ne kwa a ma: «Yira wa, kò te wòn be vuro?» Sòròdasi wò mane Yezu foga n'a para webe.

⁶⁶Piyere mane ti luu ma, salakawewò ta barateyàra na boo wòn naa kò.

⁶⁷A Piyere za a ne timi togo na, a n'a sege fòròna on d'a ma: «Bi mane kwe ne ti kò Nazaretison Yezu neme.»

⁶⁸Nka Piyere wòn wee ye na on da: «Be wiin fa yira, ma wòn tòò ga. Ma bia bereda kòrò tòò ga.» Wòn timi a wòn sa luu ma on yaa taa kuledo ma. Kokoro wòn paro.

⁶⁹Nka barateya we naa n'a za ye me. Wiinye kma wòn mane ti ween me, a wòn dutige ne kwa wònwò ma: «Bò sòòn be ye na boo.»

⁷⁰Piyere wòn wee ye me. Zògòta wòn timi ye me, wiinye kma wòn mane ti yeye, wònwò wòn da Piyere ma me: «Tian na bi ye na boo. Bi Galilesòn.»

⁷¹Wòn te Piyere wòn dutige n'e sun fòròna ne kwa: «Ma ne sun da ka wiin te be da yira, m'a tòò ga.»

⁷²Wònna nòò tala hòn kokoro ye bere paro plalo na. Piyere kakiri wòn tugo kò Yezu domada, ye sanè kokoro da ye paro kanyinna pla na, y'a na wee kanyinna saa na on da, ye yi tòò ga. Wòn te suu a wòn fòrò sa on yaa ne mòò.

MAREKE 15

¹Kikima tiin salakawewore wòn ye neme kwe kò sònmlala kò Ten na kma kò kitisore na zengenkma. Ye wòn Yezu pere yaa kò lege giamana wònate Pilate brè.

²Pilate n'a toga d'a ma: «Bi Ziwife ta fanganma ra?» Yezu wòn d'a ma: «Bi yere n'e yira.»

³Salakawewore mane da na yaan ye yira n'e de a ma n'a yagabe.



- ⁴Wɔn tɛ Pilate ɔn ye bere n'a toga ye mɛ ɔn da: «Ye wiin fa yira n'a dɛ be ma, be wɔn mɔɔ ga ra? Be sbɛ ne fa yira mɔɔ ga ra?»
- ⁵Nka Yezu dian tra a ta ɔn boo fa yira a ma titiri ga fɔn Pilate ɔn kabakoya.
- ⁶Dɔɔ o dɔɔ, Yɛrɛgunkɔ na feti tɛ wiri, Pilate boo kasonɔ sɔnnala dra, zame ɔn wiin mɛ a ta.
- ⁷Bo sɔɔn boo mane ti kaso hɔn, ye n'a togo wiri Barabasi. Awe sɔɔn we mane ti kaso hɔn bare ye ta yanganmu sangan ma a mane kwe kɔ bɔɔ sma ɔn sɔɔn boo yɛɛ.
- ⁸Zame mane yaa Pilate brɛ ɔn n'a mɛ ɔn d'a tɛ ne daro ne wiin fa ta ye ma, y'a wɔn nɛmɛ ta.
- ⁹Pilate ɔn da ye ma: «Ka kia ma Ziwiwu ta fanganma dra ra?»
- ¹⁰Pilate mane tɔɔ da kɔrɔhɔnyu do ma Ziwiwu Yezu ka ye sra hɔn.
- ¹¹Nka salakawɛvɔre mane zame sinsanganbɛ, ye ye Pilate mɛ a Barabasi ɔn dra.
- ¹²Pilate ye bere zame toga ye mɛ ɔn da: «Ka wiin wiri da Ziwiwu ta fanganma ɔn yo, wɔnnɔ ka kia ma ɔn ta wɔn na?»
- ¹³Ye ɔn sɔngɔ da: «A kwangwaga sɔnɔ ma.»
- ¹⁴Pilate n'e toga da: «Wee dayaga sii a ɔn ta?» Nka ye mane sɔngɔ ne moro ne kwa: «A kwangwaga sɔnɔ ma.»
- ¹⁵Pilate mane kia zame nihɔndia. Wɔn tɛ a ɔn Barabasi dra. Wɔn timi a da, ye ye Yezu vaan. Wɔn timi a ɔn n'a ka sɔrɔdasi sra hɔn, ye ye yaa n'a kwangwaga sɔnɔ ma.
- ¹⁶Sɔrɔdasi yaa kɔ Yezu giamana wɔnnate ta luu ma ɔn yaa ye kuru kwe wɛɛn.
- ¹⁷Ye mane zogwaga na pɛnɛ yi boo ka a ma ɔn kele dama n'e ta fanganmabanfola na n'a dɛ a wɔɔn hɔn.
- ¹⁸Wɔn timi ye ne bire a na, y'a foo, Ziwiwu ta fanganma.
- ¹⁹Ye man'a wɔɔn zɛngɛn kɔ sɔgɔlo boo ne tibɛ ne kiɛ a ma ne yoloko a wee wɔkara ye ti ne kiu ɔn k'a ma.
- ²⁰Ye naa waro a wopa na wiin sangan ma, ɔn zopɛnɛ we wa a ma ɔn n'a ta zoga bere n'e ka a ma yɛ. Wɔn timi ye ɔn sa kɔ lege wiin fa to ye yaa n'a kwangwaga sɔnɔ ma.
- ²¹Sirɛnesɔn boo mane tuma laga hɔn ne ti bige hɔn ɔn ne dɔɔ ne fɔnɔ yeyɛ. Ye wɔnna sɔɔn togo wiri Simɔn. A mane Alɛkisandire kɔ Wurufuse tɔn. Sɔrɔdasi n'a sigɛbɛ a ma, y'a Yezu na kwangwagasɔ bii.
- ²²Ye ɔn yaa kɔ Yezu nɛmɛ piri boo ma, ye wiin wiri da Gologota, wɔn kɔrɔ wɔnkobala na bii hɔn.
- ²³Ye mane duvɛn yanganmu kɔ mire ne kia wɔn pere a ma. Nka Yezu ma dian kia a na ga.



- 24 Wɔn timi ye n'a kwangwaga sɔnɔ ma, ɔn vengene de a ta zoga ma n'e dini ye neme hɔn, wiin fa to ye pepe tala tala ye nii na ye gun.
- 25 Y'a kwangwaga wiin sangan ma, wɔn mane te kikimasin ma.
- 26 Ye man'a yewɔn sebe ɔn da: «ZIWIFU TA FANGANMA.»
- 27 Ye mane beremasma sma pla bɔɔ kwangwaga bɔɔ sɔ ma Yezu kiege ma me. Tala a digesoro ma, bo tala a ninagan ma.
- [28 Yee Wuro domada na sebe do mane paga kere, y'a nii ka dayagatere hɔn.]
- 29 Sogomafɔnɔsma man'e wɔan piripiri ne Yezu vini ne kwa: «Awale, bi wiin ɔn da, ye be Wuro ta kɔɔn webe ɔn be bere n'a tɔgɔ yin saa yɔ,
- 30 be yere kisi han ɔn zii be wa sɔnɔ ma.»
- 31 Yee salakawevore kɔ Ten na kma man'a wopa ne kwa ye neme ma me: «A bɔ sere kisi nka a sbe n'e yere kisi ga.
- 32 Kisita, Isirayele ta fanganma zii be wa sɔnɔ ma basie han, ke be za wiin fa to ye yɔɔn be ma.» Wiinye sma pla wɔ ɔn mane kwangwaga a kiege ma, wɔnwɔ man'a vini me.
- 33 Sintogo hɔn, sin ɔn logo fɔn yaa wiri limasin ma sangan ma.
- 34 Limasin ma, Yezu ɔn sɔngɔ yuu ɔn da: «Elowi, Elowi, lama sabakitane?» Wɔn kɔrɔ, n'a Wuro, n'a Wuro, wɔnnɔ na be ne to?
- 35 Wiinye kma ɔn mane taa yeye, wɔnwɔ na bɔɔ mane sɔngɔkɔn we mɔɔ ɔn ne kwa: «Ka sege re, a ti ne Eli wiri.»
- 36 Ye na sɔnnala ɔn tɔngɔn yaa wesɔgɔ bii n'e ka duvensini hɔn, n'e pere sɔgɔlo na kuro yi ma n'e pere Yezu ma wiin fa to a mene. A mane kwa: «Ka te ke ne sege Eli ɔn ne na naa n'a zibe n'a wa sɔnɔ ma.»
- 37 Nka Yezu naa sɔngɔ yuu ɔn siri.
- 38 Wuro ta kɔɔn kɔrɔ hɔn sosɔzogo ɔn bara pla n'a bii wuro hɔn fɔn ɔn zii lɔ ma.
- 39 Sɔrɔdasi na zengente wiin ɔn mane taa Yezu do na, wɔn naa n'a za wiin sangan ma d'a siri yee, wɔn ɔn da: «Tian na, bo sɔɔn be mane Wuro Nɔ yereworo.»
- 40 Yàra bɔɔ mane taa deredo hɔn, ne sege. Bo mane Magadaladalo Mari, bo ma Zose kɔ ye puu Zake sie Mari, bo ma Salome.
- 41 Ye mane ti kɔ Yezu n'a bii fɔn a na tisangan ma Galilegiamana hɔn ye, ɔn n'a mako fɔrɔ. Bɔɔ yàraza mane tiye yaan me wiinye mane dɔɔ a ma ɔn yaa Zeruzalemu.
- 42 Lii mane ba we. Wɔnna kɔɔ we ne Ziwifu ta Tangantun na siankɔ.
- 43 Zozefu Arimateson wiin ɔn mane kitisore na zengenkma na boo, awe wiin ɔn mane tangan ne Wuro ta kolo yere, wɔn man'e woro sige ɔn yaa Pilate gun ɔn Yezu na soro me a ta.



⁴⁴Pilate naa mɔɔ da Yezu siri wɛ, a ɔɔn kaba wɔn na ɔn sɔrɔdasi na zɛngente we wiri n'a toga Yezu siri sie ɔɔn ne dɛrɛ.

⁴⁵A mɔɔ sɔrɔdasi na zɛngente ta wiin sangan ma, ɔn dian Yezu na soro pere Zozefu ma.

⁴⁶Zozefu yaa zofogo boo tɛrɛ ɔn Yezu na soro zibe n'a wa kwangwagasɔ ma ɔn wɔnna zogo we flɛ a ma, ɔn yaa n'a tige bona boo hɔn wiin ɔɔn mane sen tiri na tolo boo hɔn. Wɔn timi a ɔɔn dɔgɔnɔgwaga boo pilemile n'a pi bona we do ma.

⁴⁷Magadaladalo Mari kɔ Zose sie Mari mane taa ne Yezu sirido sege.

MAREKE 16

¹Tangantun fɔnɔ wɛ timi ma, Magadaladalo Mari kɔ Zake sie Mari kɔ Salome ɔɔn wunnudiafrɛ tɛrɛ wiin fa to ye yaa Yezu na soro sini.

²Tun na gwerekɔ ma kikima tiin ye yaa bona we brɛ sindosanganan ma.

³Ye mane kwa ye nɛmɛ ma, ye kɔ te ɔɔn na dɔgɔnɔ we pilemile n'a wa bona we do ma ye ma?

⁴Nka ye naa da ye sege wiin sangan ma, n'a za da dɔgɔnɔgwaga we pilemile sabɛ ne wɛ bona we do ma.

⁵Ye ɔɔn kɔ bona we hɔn, ɔn yɛlɛnɛmɛ boo za yeyɛ. A mane tangan ye digesoro ma piri ma, zofuro ne ti a mogo hɔn. Kuun n'e foga.

⁶Nka yɛlɛnɛmɛ we ɔɔn da ye ma: «Ka ka kwan ga. Ye wiin Nazaretison Yezu kwangwaga sɔnɔ ma, wɔn ka ti ne ɔɔn kia. A ti bɛɛ ga, a winnisa. Ka a siando sege.

⁷Ka yaa basie ɔn yaa yira a ta kalanɔmanɛ kɔ Piyere ma mɛ, y'a yaa ka zin hɔn Galile. Ka na yaa n'a za wɛɛn wɔkara a man'e yira ka ma wiin nɛ.»

⁸Ye na kwan yi na sma yi mane sa bona we hɔn ne tɔngɔn. Ye ta tɛ ɔɔn mane kwan, wɔn tɛ ye ma foyi yira n'a gun sɔɔn sii ma ga.

[⁹Yezu winni sa wɛ timi ma sara yɔ, tun na gwerekɔ kikima tiin a pia ye yɛrɛ dɔrɔ Magadaladalo Mari ma. A mane zini kopra laga n'e wa wiin ya we hɔn.

¹⁰Mari mane yaa n'e yira Yezu yakwere ma wiinye mane pia ne ti kɔ lege. Wɔnwo nina mane ban fɔrɔna, ye ne mɔgɔ.

¹¹Ye naa mɔɔ wiin sangan ma ye da Yezu ti ni na, ye Mari a za, ye ma ye tɔɔ tian ga.

¹²Wɔn timi ye na sma pla bɔɔ mane ti ne yaa kuru hɔn, Yezu ɔɔn ye yɛrɛ dɔrɔ ye ma tinɔmaza na.

¹³Ye man'e bere naa wɔn yira bɔ kalanɔmanɛsɛrɛ ma. Wɔnwo ma ye tɔɔ tian mɛ ga.

¹⁴Wɔn pepe fɔnɔ wɛ timi, kalanɔmanɛ funnala wɔ mane ti zama hɔn, Yezu ɔɔn ye yɛrɛ dɔrɔ ye ma. A gwangwana ye ma ye ta yɔnmabareyafa kɔ ye ta worasigenɔmayɔ na



bare wiinye kma ɔɔn man'a za a winni wɛ timi ma, ye mane wɔnwɔ ta yirada tɔɔ tian ga.

15Wɔn timi a ɔɔn da ye ma: «Ka yaa diniyan pepe hɔn, ɔn fanɛdia yira nima pepe ma.

16Wiin te ɔɔn n'e tɔɔ tian ɔn dian batize, wɔnna te na kisi. Nka wiin te ɔɔn ma ye tɔɔ tian ga, wɔnna te na kiti.

17Wiinye kma ɔɔn n'e tɔɔ tian, wɔnwɔ na kabakoda ta. Ye na ne zini laga n'e wa sma hɔn kɔ mɛ togo. Ye na sidaze bere.

18Hali ye ɔɔn samɛ foga, wɛlɛ ɔn kionɔ mɛnɛ, a na foyi ta ye na ga. Ye na ye sra dɛ bagaparere ma, ye kenɛ.”

19Yezu naa waro y'a bereda na kɔ lɔgɔ, ɔn duro ba wuro hɔn, ɔn yaa tangan Wuro digesoro ma.

20Kalanɔmanɛ ɔɔn yaa fanɛdia yira bii pepe hɔn. Matigi man'e diema ye ta bara pepe hɔn, ye ne kabakoda ta wiinye ɔɔn n'a dɔrɔ da ye ta bereda tian na ye.]



LUKA

LUKA 1

- ¹Ne mafɔrɔ Tewofili, wiinye da ɔɔn mane tɛ ke brɛ, sma na yaan ye man'e tenɔn seɓɛ,
- ²wɔkara sma man'e yira ke ma wiin nɛ. Wiinye kma ɔɔn mane wɔnna da wɔ za ye yinna ye na dubisangan ma ɔn tɛ fanɛdia na yirasma na, wɔnwɔ man'e wɔ da wɔ yira ke ma.
- ³Wɔn ye na mɛ man'e wɔ da wɔ pepe kikiɛ mɛ, n'a bii ye na dubido hɔn. Ma n'a za da ma daga n'e seɓɛ n'e nɔma yira be ma.
- ⁴Ma ye seɓɛ wiin fa to be wiinye da wɔ kala n'e wɛ, be sɓɛ n'e tɔɔ n'e kɪni ɔn da ye tian.
- ⁵Fanganma Herode ta sin hɔn Zudegiamana wɔɔn na, salakawɛta boo mane ti yeye, ye n'a togo wiri Zakari. A mane Abiya ta salakawɛkuru hɔn kma na boo. A ta ya mane salakawɛwɔ Arɔn timikma na boo, ye n'a togo wiri Elizabeti.
- ⁶Ye pepe sma pla mane smatele Wuro yinna hɔn ne kwa Matigi ta Ten kɔ a ta yirada pepe ma fɔrɔna.
- ⁷Elizabeti mane vɔrɔkaraya, nɔ sii ha mane ti a ta ga. Ye pepe sma pla bere mane kiege wɛ mɛ.
- ⁸Boo kɔɔ ma, Zakari mane ti salakawɛbara hɔn. Bare a mane ti wiinye kuru hɔn, wɔnwɔ ta barateku mane ti.
- ⁹Awe Zakari ɔɔn mane daga kɔ yaa wunnudiafa wɔnna Matigi ta kɔɔn hɔn wɔnna kɔɔ we ma bare awe ma vɛngɛnɛ mane bere wɔkara salakawɛre wɔ mane daro ne tɛ wiin nɛ.
- ¹⁰Sma pepe mane ti wuromɛ hɔn sire wunnudiafa wennesangan ma.
- ¹¹Matigi ta mɛleke boo ɔɔn naa taa wunnudiafa na wennɛdo na digesra ma piri ma, ɔn ye yɛrɛ dɔrɔ Zakari ma.
- ¹²Zakari n'a za wiin sangan ma, a kakiri ɔɔn yanganmu. A mane kwan fɔrɔna.
- ¹³Mɛleke we ɔɔn d'a ma: «Ka kwan ga Zakari. Wuro bia mɛ foga. Bia ya Elizabeti na nimisininɔ vɔrɔ. Be n'a togo dɛ da Zan.
- ¹⁴Be na nihɔndiaro na yire yi gun. Sma na yaan ye na nihɔndia a ta vɔrɔ na mɛ.
- ¹⁵A na tɛ songwaga na Matigi ta. A ha na duven kɔ sɔnzinpirefa sii mɛnɛ ga. A na ne paga Wuro ta Ni na ɔn n'a bii a vɔrɔsangan ma.
- ¹⁶A na Isirayɛlenɔmanɛ na yaan ye ta ye ye zin bere Matigi y'a Wuro ma.
- ¹⁷Awe yɛrɛ na ye dɔbɛ Wuro zin hɔn kɔ Wuro ta daberebeta Eli ta seɓɛ kɔ a zugo. A na bɛɛn ka nɔmanɛ kɔ ye tame yɔ ɔn damɔbareyasma ta smatele na. A na zame ta ye n'e yɛrɛ tɛtɛrɛ ne Matigi yɛrɛ.”



- 18**Nka Zakari mane mēleke we toga ɔn da: «Nε na ma sbε ne wɔn tɔɔ tian? Bare mε ko n'a ya, mε pepe kiege we.»
- 19**Mēleke we ɔɔn d'a ma: «Mε ɔɔn Gabriyele. Mε ɔɔn taa Wuro kiege ma barate na a ma. A mε fane ɔn da ma naa bɔ fanedia be yira be ma.
- 20**Nka bia te ɔɔn ma ne domada tɔɔ tian ga, wiinye domada wɔ ɔɔn na te ye na tesangan ma, wɔn ye na be na te bobo na, be sbε ne bere ga fɔn yaa kayan ye tɛkɔ ta wiri ma.»
- 21**Zakari mane siε dere Wuro ta kɔɔn hɔn. Wiinye kma ɔɔn mane ti sire n'a yεre, wɔnwɔ ne kaba a ta siε dere na.
- 22**Nka a naa sa wiin sangan ma, ɔn mane sbε ne bere ye ta ga. Ye ɔɔn tɔɔ d'a bɔɔ zεda za Wuro ta kɔɔn hɔn. A mane yanmε ne yira ye ma, ma ne bere ga.
- 23**A ta baratekɔ do naa paga wiin sangan ma, a ɔɔn bere bige ye brε.
- 24**Zɔgɔ wɔn timi ma, a ta ya Elizabeti ɔɔn taa tulu na ɔn ye yere dɔɔn yege koo yɔ bare a mane giati ne kwa:
- 25**«Mε ti wiin wεen basiε, Matigi n'e ta ne ma. Wiin fa ɔɔn mane n'a pere sma yɔ, a wɔn wε.»
- 26**Elizabeti tulu na yege konalalo ma, Wuro mane mēleke Gabriyele fane Galilegiamana hɔn Nazaretikuru hɔn
- 27**danzoro boo ta, ye mane wiin pere neme boo ma, ye da wɔn togo ti Zozefu. Wɔn mane fanganma Davidi timikma na boo. Ye mane wɔnna danzoro we togo wiri Mari.
- 28**Mēleke naa kɔ a brε ɔn d'a ma: «Foo, Matigi ti kɔ be neme ɔn y'a kien ta be ma.»
- 29**Nka Mari wɔn mɔɔ wiin sangan ma, a kakiri ɔɔn yanganmu wɔnna bereda wɔ ye na fɔrɔna. A mane wɔnna foo we kɔrɔ giati.
- 30**Mēleke ɔɔn d'a ma: «Ka kwan ga Mari. Bare be wɔɔn na dia Wuro ta.
- 31**Be na taa tulu na ɔn nimisininɔ vɔrɔ, be na n'a togo dε da Yezu.
- 32**A na te songwaga na. Ye na n'a wiri Vɔwuro nɔ. Matigi Wuro na n'a bema Davidi ta fanganmakware pere a ma.
- 33**A na tangan Isirayele si wɔɔn na sangan pepe ma. Tege na ti a ta fanganmabe na abada ga.»
- 34**Mari ɔɔn da mēleke ma: «Nε na wɔn sbε ne te bare ma kwε zε kɔ sin ga.»
- 35**Mēleke ɔɔn d'a ma: «Wuro ta Ni na zii be ma. Vɔwuro ta sebe na pi be ma. Wɔn ye na ye na ne nɔ we wiri da Kini yi, Wuro Nɔ.
- 36**Sege rε, be sienɔ Elizabeti wiin ɔɔn kiege we, wɔn ti kɔ boo nimisininɔ na tulu mε, bo n'a yege konalalo, awe wiin ye mane ɔɔn wiri da vɔrɔkaraya.
- 37**Bare Wuro bana da sii ma ga.»



- 38 Wɔn tɛ Mari ɔn da: «Ma Wuro ta tere, Be ye yira wiin nɛ, Wuro n'e ta yee.» Wɔn timi melekɛ ɔn sa n'a to.
- 39 Wɔnna wagati we yɛrɛ ma yɛ, Mari mane tuma ɔn sale yaa Zudegiamana na tola na kuru boo hɔn.
- 40 A yaa kɔ Zakari brɛ, ɔn bire Elizabeti na.
- 41 Elizabeti Mari birekɔn mɔɔ wiin sangan ma suu, nɔ ɔn yingini a kɔrɔ hɔn. Elizabeti ɔn paga Wuro ta Ni na
- 42 ɔn songɔ yuu ɔn da: «Wuro siara ta be ma ɔn yalo yàra pepe ma. Be na wiin nɔ we vɔrɔ, a ta siara bere ne ti wɔn ma mɛ.
- 43 Mɛ wɔnnɔ, mɛ na te sie ɔn ne naa ne brɛ?
- 44 Sege rɛ, mɛ bia foo mɔɔ suu, ne nɔ ɔn yingini nihɔndiaro ta ne kɔrɔ hɔn.
- 45 Matigi wiin fa yira, tɔɔ tian na ɔn d'a na wɔn ta n'a do paga. Wɔn ye na be dangamu.”
- 46 Wɔn tɛ Mari ɔn da: «Ma Matigi yirebɛ fɔrɔna.
- 47 Ne nihɔndia ne na Kisita Wuro ye na.
- 48 Bare a y'a terɛdalo ta dɛgebe sege. Sege rɛ, n'a bii basiɛ ma, dogore pepe na da ma dangamu.
- 49 Bare Sbɛpepenate Wuro da na yire ye ta ne ma. Yirebe tɛ a togo ma.
- 50 Wiinye kma ɔn kiu ka a ma, a na ne y'a foro ta wɔnwɔ ma sangan pepe ma.
- 51 A dayeye ta ɔn y'a sebe dɔrɔ. A yɛrɛyirebesma zanzanbɛ.
- 52 A fanganmɛ laga n'e wa ye ta kwara ma ɔn yɛrɛmazibesma babe yeyɛ.
- 53 A wufigesma ka zɔnfa na ɔn frɛkma laga ye srakoba.
- 54 A y'a kma, y'a baratere Isirayelesi, diema. A sanfire y'a foro ta na
- 55 Abrahamu kɔ ye timikma ma sangan pepe ma ga wɔkara a man'e yira ke tamɛ ma wiin nɛ.”
- 56 Mari mane wɔɔ Elizabeti brɛ yɛgɛ saa nɛmɛ, wɔn timi a ɔn bere bige ye brɛ.
- 57 Elizabeti vɔrɔsangan naa wiri, a ɔn nimisininɔ vɔrɔ.
- 58 A tangankwere kɔ a ta kma naa mɔɔ wiin sangan ma, ye da Matigi y'a foro na yire yi t'a ma, ye ɔn kwɛ nihɔndia kɔ lege.
- 59 Nɔ we vɔrɔkɔ na yin korosɔɔnnɔ kɔɔ ma, ye ɔn yaa a yaro na. Ye mane kia n'a tɔn togo dɛ a ma ɔn da Zakari.
- 60 Nka a sie ma dian ga ɔn da, y'a togo na ne ti Zan.
- 61 Ye ɔn d'a ma: «Bia kma na sɔɔn sii togo mane ti yee ga yo.”



- 62 Ye ɔɔn yanme nɔ we tɔn toga a togo na.
- 63 A ɔɔn sebefa me ye ta ɔn n'a togo sebe da Zan. Ye pepe ɔɔn kaba wɔn na.
- 64 Wɔnna nɔɔ hɔn a niɔn ɔɔn firi, a ne bere ne gun ne Wuro yirebe.
- 65 Ye tangankwere pepe mane kwan. Sma mane wɔnna da wɔ pepe yira Zudegiamana na tola pepe hɔn.
- 66 Da wɔ na mɔsma pepe man'e to ye kɔrɔ hɔn ne kwa: «Ne wɔnna nimisalo ta da na tɛ?» Matigi ta sebe mane ti a ma tian na.
- 67 Nimisalo we tɔn Zakari mane paga Wuro ta Ni na, a ɔɔn tuma ne Wuro ta fane yira ne kwa:
- 68 «Yirebe tɛ Matigi Isirayele ta Wuro ma. Bare a sege y'a kma ta ɔn n'e den.
- 69 A Kisita na kene yi sabɛ y'a barateta fanganma Davidi timikma hɔn mɛ ye na.
- 70 Yee a mane pia n'e yira n'a bii fɔn siɛ dɛrɛ ma da hɔn y'a daberebere na kini ye baraka hɔn.
- 71 A man'e na do sɔɔ ɔn da, ye ye na ke den ke zugi ta ɔnkɔ ke na wopasma pepe sra hɔn mɛ.
- 72 Ye ye na y'a foro ta ke tame ma ɔn ye kakiri to y'a been na fɔrɔ yi da.
- 73 Bare Wuro man'e do sɔɔ ke tɔn Abrahamu ma,
- 74 ye ye na ke wa ke zugi ta yanne hɔn ɔn tɛ ke ne sbe ne bara ta ye ma ɔn ka ne kwan ga,
- 75 wiin fa to ke sbe tɛ sma na kini ye kɔ ye na tele ye na a yinna hɔn kià sirewɔ pepe hɔn.
- 76 A ma bi ne nɔ han, ye na ne be wiri da Vɔwuro ta daberebeta. Bare be na sige Matigi zin wiin fa to be a ta sogo tɛtɛrɛ a ma.
- 77 Wiin fa to be yira a ta kma ma mɛ, y'a na n'e kisi, ɔn n'e ta kakie yafa ye ma.
- 78 Bare kià Wuro paga makare kɔ foro na. A na ye to wuro hɔn ɔn kini sabɛ ke ma wiin ɔɔn wɔkara sin na dɔsasangan ma yi.
- 79 Wiin fa to wiinye kma ɔɔn ti tunio kɔ siri na dungun hɔn, a kini ta wɔnwɔ ma, ɔn ke kan ka siara na sogo hɔn.”
- 80 Nimisalo we mane pra ne yaa, a kakiri ne pra ne yaa mɛ. A mane wɔɔ kibekolo hɔn fɔn yaa kayan wiin kɔɔ ma a ye yere dɔrɔ Isiraylesi ma.

LUKA 2

- 1 Wɔnna sangan ma fanganma Ogusite mane fane yira, ye ye Ɔrɔmukma ta mara hɔn kma pepe zio n'e toga sebe.



- ²Wonna gweretogasebe we da ye te, Kirinuse ne Sirigiamana wonnate.
- ³Sma pepe mane yaa y'a kire hon, wiin fa to ye yaa ye toga sebe.
- ⁴Zozefu mane tuma Nazaretikuru hon Galilegiamana ma on yaa Betilehemu, fanganma Davidi ta vorokuru hon Zudegiamana ma bare a mane won timikma na boo.
- ⁵A mane yaa ye togo sebe na ko y'a dalo Mari wiin mane ti tulu.
- ⁶Ye mane ti Betilehemu, Mari voroko on naa wiri.
- ⁷A y'a dano voro nimisinino on n'a fle zokuro hon n'a sianbe kotingo hon bare ye ha mane vedo gun samaravedo hon ga.
- ⁸Gwanesma boo mane ti yeye wola hon, ne sian laga hon ne yere y'a gware na wuru hon.
- ⁹Matigi ta meleke boo naa sa ye ma, Matigi ta yirebe na kini on n'e kori, kuun na yire yi on n'e foga.
- ¹⁰Nka meleke we on da ye ma: «Ka ka kwan ga. Ma naa dadia boo on yira na ka ma, wiinye on na te nihondiada na yire ye na sma pepe ta.
- ¹¹Sma Davidi ta kuru hon, Kisita voro ka ta. A Krista, Matigi.
- ¹²Ka na n'a too wiin fa ma, bo won. Ka na bibi boo za, zokuro ne fle a ma, a ne sian kotingo hon.”
- ¹³Wonna noo tala hon melekekuru na yaan ye on naa taa ko bo we, ye ne Wuro yirebe ne kwa:
- ¹⁴«Yirebe te Wuro ma wuro hon. Wiinye kma da on dia a ma diniyan hon, a ta siara te wonwo ma.”
- ¹⁵Meleke wo naa tuma gwanesma wo bre on ye bere yaa wuro hon wiin sangan ma, ye on da ye neme ma: «Ka te ke yaa Betilehemu ke. Matigi wiinye da yira ke ma, ke yaa n'e sege.”
- ¹⁶Ye mane sale yaa on yaa Mari ko Zozefu za ko bibi we, a ne sian kotingo hon.
- ¹⁷Y'a za wiin sangan ma suu, meleke mane wiinye da yira ye ma nimisalo we ta da na, ye ne wonwo yira.
- ¹⁸Wiinye kma pepe on mane wonna bereda wo moo gwanesma ta, wonwo mane kaba.
- ¹⁹Nka Mari mane wonna da wo pepe to ye kakiri hon, n'e giati forona.
- ²⁰Won timi gwanesma wo mane ye bere yaa. Ye mane Wuro ta yirebe na da son n'e yira y'a moda ko y'a zeda ye na. Bare meleke man'e yira ye ma wiin ne, yee ye pepe mane te.
- ²¹Tun tala naa paga, no we yaroko on wiri. Meleke mane wiin togo we yira a sie on sbe ne taa tulu na, ye on wonna togo we de a ma.



- 22**Moyizi ta Ten wiin fa yira kɛnibe na, wɔnna wagati mane naa wiri. Mari kɔ Zozefu ɔɔn yaa kɔ nɔ we Zeruzalemu wiin fa to ye yaa n'a dɔrɔ Matigi ma
- 23**wɔkara ye sebe a ta Ten hɔn wiin nɛ ɔn da: «Sini nimisalo na gwerevɔrɔ yi pepe daga pere Matigi ma.»
- 24**Ten we wiin salaka yira ɔn da ye daga kwi nɔma pla wele zeneyala nɔma pla wa salaka na, ye wɔnna salaka we wa mɛ.
- 25**Wɔn da ye tɛ, sɔɔn boo mane ti Zeruzalemukuru hɔn, a togo ne ti Simeyɔn. A mane sɔntele ne kiu ka Wuro na. Wiin te ɔɔn na Isirayele kisi, a mane tangan ne wɔn yɛrɛ. Wuro ta Ni mane ti a ma.
- 26**Wɔn man'a dɔrɔ a ma da sanɛ a da ye siri, y'a na Matigi ta Dɛgɛwɛta za.
- 27**Wuro ta Ni mane figɛ yaa kɔ lege Wuro ta kɔɔn hɔn. Yezu na vɔrɔre naa kɔ kɔ lege wiin sangan ma wiin fa to ye Ten na landa ta a ma,
- 28**Simeyɔn n'a tɔɔ ye sra hɔn, ɔn baraka yira Wuro ma ɔn da:
- 29**«Basie Matigi, be wiin dosɔ ta, wɔn paga. Be sbe ne bia barateta to a siri siara hɔn.
- 30**Bare ne yɔnnɔ dɛ bia kisi ma,
- 31**be wiin tetere sii pepe ye na.
- 32**Awe ɔɔn na bia kini dɔrɔ diniyan hɔn kma ma ɔn yirebe pere bia kma Isirayele ma.»
- 33**Simeyɔn mane wiinye da yira, nimisalo we tɔn kɔ a sie mane kaba wɔn na.
- 34**Simeyɔn duba ta ye ma ɔn da Yezu sie Mari ma: «Sege rɛ, Wuro bo nimisalo be dɛge wiin fa to sma na yaan ye bere, bɔɔ tuma, Isirayelegiamana hɔn. A na tɛ Wuro ta tagamase na, sma na maga wiin hɔn.
- 35**A na sma na yaan ye kɔrɔ hɔn giate sabe sire. A ma bi sie we han, ninabannɔ na be woro wuro wɔkara kunkwinitaba.»
- 36**Wuro ta daberebetaya boo mane tiye mɛ, ye n'a togo wiri Ana. A mane Asere timite Fanuyele ta nemedalo. A mane kiegɛ fɔrɔna. A na dan yi yɔn wiin bangan ta, a mane dɔgɔ kopra dama ɔɔn ta kɔ wɔn.
- 37**Wɔn timi a tɛ yɔfuroya na fɔn a sii ɔɔn yaa wiri dɔgɔ kienaa ne nɔma naa. A ha mane sa Wuro ta kɔɔn hɔn ga. A mane barate Wuro ma sin ne wuru ne sun ka ne Wuro mɛ.
- 38**Wɔnna wagati we yere ma a mane naa wiri ne baraka yira Wuro ma. Wiinye kma pepe ɔɔn mane Zeruzalemu ta kisi yɛrɛ, a mane nimisalo we da yira ye ma.
- 39**Ye naa waro wɔnna da wɔ pepe na wiin sangan ma wɔkara Matigi ta Ten n'e yira wiin nɛ, ye ye bere yaa Galilegiamana hɔn ɔn yaa tangan y'a kuru hɔn Nazareti.
- 40**Nimisalo we kɔnɛ mane pra ne yaa ne fangan gun mɛ. Dato mane ti a hɔn, Wuro ne y'a kien ta a ma.



- ⁴¹Doo o doo Yezu na vorore mane yaa Zeruzalemu Yeregun na feti na.
- ⁴²Yezu naa dogo funpla gun, ye on yaa ko lege me wokara ye mane daro ne te wiin ne.
- ⁴³Feti we naa waro wiin ko ma, vorore wo on sogo bii on bere bige. Nka Yezu mane woo yeye, ye ma ye yonno too ga.
- ⁴⁴Ye man'a giati d'a ti ko ye yakwere na boo. Ye sin tala na yuru ta. Won timi ye on dutige n'a kia y'a kma ko y'a tasma bre.
- ⁴⁵Nka ye mane kia bana a ma, m'a za ga. Fon ye on ye bere yaa Zeruzalemu ye n'a kia.
- ⁴⁶Yin saaro ko ma, ye on yaa n'a za Wuro ta koon hon, a ne tangan Ziwifu ta kalasma woro hon ne moo ye ta, n'e toga me.
- ⁴⁷Wiinye kma pepe on mane moo a ta, wonwo mane kaba a ta kakiriprabe na.
- ⁴⁸Yezu na vorore naa n'a za wiin sangan ma, on kaba forona. A sie on d'a ma: «Ne no, wonno na yi be on ta me na yee? Sege re, me ko be ton nina na ban yi on mane be kia.»
- ⁴⁹Yezu on da ye ma: «Wonno na ka ne kia? Ka too da ma mane daga ne ti ne Ton ta koon hon ga ra?»
- ⁵⁰Nka yewo m'a ta bereda koroo too ga.
- ⁵¹Won te a on bere yaa ko logo Nazareti. A mane moo ye ta. A sie kone mane wonna da wo pepe to ye kakiri hon.
- ⁵²Yezu mane pra ne yaa, a ta dato ne yire ne yaa me. A da mane dia Wuro ma ko sma ma me.

LUKA 3

- ¹Fanganma Tiberi ta fanganmabe na dogo funkooru ma, Ponsipilate ne Zudegiamana wonnate, Herode ne Galilegiamana wonnate, a puu Filipu ne Iturewola ko Tirakonite na wola wonnate, Lizaniyase ne Abilene wonnate,
- ²Ane ko Kayifu ne salakawevore. Wuro domada mane wiri Zakari no Zan ma kibekolo hon.
- ³Zan mane Zurudenku do ma giamana pepe yara. A mane kwa sma ma: «Ka ka zugo katra on batize, Wuro na yafa ka ma k'a kakie na.»
- ⁴Wuro ta daberebeta Izayi mane wiin fa yira y'a sebe hon, yee wonna domada wo do mane paga on da, ye soon boo songokon sa kibekolo hon, ye ye Matigi ta sogo tetera n'a ta somengen telebe forona.
- ⁵Ye wolo pepe daga paga, ye tola ko tolala pepe zi. Ye soga na kwileda daga tele wiinye soga on gagagaga, wonwo nono.



⁶Ye sma pepe na Wuro ta kisi za.

⁷Zame mane naa ne batize Zan ta, a ne kwa ye ma: «Kotōrosi, kō te ɔn da ka tōngon Wuro woro na ba yi na,

⁸Ka tē k'a tēda n'a dōrō da ka ka zugo katra. Sōon ka giati ye kōrō hōn, ye tōn ti yi ta wiin ɔn Abrahamu ga. Bare ma ye yira ka ma da Wuro sbē ne timikma sabē Abrahamu ta bō dōge bē hōn.

⁹Tà ti wē sōsulu ma. Wiin sōnō pepe ɔn mane nōmanefōre tē ga, wōn na kien ɔn dre togo hōn.”

¹⁰Wōn tē zame ɔn man'a toga, ye wōnno yiwo daga ɔn ta?

¹¹A mane kwa ye ma: «Zoga nōma pla ti wiin te ta, foyi ti wiin ta ga, a wōnna te ka tala. Zōnfa ti wiin te ta mē, wōnna te daga wōn dini kō wiin te ɔn ti fa ga.”

¹²Lanpotōre bōo mane naa batize na Zan ta ɔn n'a toga da: «Mé na te, wōnno mé daga ɔn ta?”

¹³Zan ɔn da ye ma: «Tēn wiin gwanado yira, ka ka tōo fan wōn ma ga.”

¹⁴Sōrōdasi man'a toga mē ɔn da: «Mé ɔn yo, wōnno mé daga ɔn ta?» A ɔn da wōnwō ma: «Ka ka gwana lamara n'e tōo sōon ta fangan na wēle ɔn sierēyagabe ta sōon sii na ga. Nka ka tē k'a sara ka kayan.”

¹⁵Sma mane tangan ne yere yōnmabe hōn. Wiin ti pepe, wōn man'a giati da be ma farase ga Zan ɔn Wuro ta Dégeweta.

¹⁶Wōn tē Zan ɔn da ye ma: «Mē ka batize zu hōn nka boo na naa mē timi, wōnna te ta fangan yireyi mē yi ma. Mē yere dēge a ta kanēge na pēre ta firi hōn. Awe ɔn na ka batize Wuro ta Ni ɔnkō togo hōn.

¹⁷A ta dugosiofa ti a soro hōn. A na y'a tin sare n'a kīnibe fōrōna ɔn dugonōmane wō ka y'a molo hōn. Nka wiin togo ɔn wēnne mane dibe abada ga, a na wōn ka dugoku we ma.”

¹⁸Zan mane bēredaze na yaan ye yira ye ma ye mē ne Wuro ta fanedia yira ye ma.

¹⁹Wōn tē a ɔn mane gīamana wōnnate Herode zarake bare a mane ye puu ta ya Herodiyade yōn. Wōn nii wē mē, awe Herode mane bōo dayaga na yaan ye ta ye mē.

²⁰Wōn tē suu, Herode ɔn bōo dayagaze ta n'e kwē y'a gwere ye ma ye mē. A ta tē ɔn mane Zan foga n'a ka kaso hōn.

²¹Sma pepe mane yaa batize wiin sangan ma, Yezu ɔn batize mē ɔn ne ti wurome hōn. Ye da ye tōo, wurokōn ɔn kibē.

²²Wuro ta Ni mane tē wōkara zeneyalo ɔn zii a ma. Berekōn boo ɔn sa wuro hōn, ɔn da: «Be n'a moronano, be da dia ne ma fōrōna.”

²³Yezu y'a bara dutige wiin sangan ma, wōn da ye tē a sii ne dōgō kiofun nēmē gun. Sma man'a giati d'a Zozefu nō. Zozefu ne Heli nō.



- ²⁴Heli ne Mata nɔ. Mata ne Levi nɔ. Levi ne Mɛliki nɔ. Mɛliki ne Zanayi nɔ. Zanayi ne Zozɛfu nɔ.
- ²⁵Zozɛfu ne Matatiyase nɔ. Matatiyase ne Amɔse nɔ. Amɔse ne Nawume nɔ. Nawume ne Esili nɔ. Esili ne Nagayi nɔ.
- ²⁶Nagayi ne Mahate nɔ. Mahate ne Matatiyase nɔ. Matatiyase ne Simeyi nɔ. Simeyi ne Zoseke nɔ. Zoseke ne Zoda nɔ.
- ²⁷Zoda ne Zowana nɔ. Zowana ne Eresa nɔ. Eresa ne Zorobabele nɔ. Zorobabele ne Salatiyele nɔ. Salatiyele ne Neri nɔ.
- ²⁸Neri ne Mɛliki nɔ. Mɛliki ne Adi nɔ. Adi ne Kosan nɔ. Kosan ne Elemadan nɔ. Elemadan ne Ere nɔ.
- ²⁹Ere ne Zezu nɔ. Zezu ne Eliyezere nɔ. Eliyezere ne Zorimu nɔ. Zorimu ne Mata nɔ. Mata ne Levi nɔ.
- ³⁰Levi ne Simeyɔn nɔ. Simeyɔn ne Zuda nɔ. Zuda ne Zozɛfu nɔ. Zozɛfu ne Zoname nɔ. Zoname ne Eliyakimu nɔ.
- ³¹Eliyakimu ne Meleya nɔ. Meleya ne Mena nɔ. Mena ne Matata nɔ. Matata ne Natan nɔ. Natan ne Davidi nɔ.
- ³²Davidi ne Zese nɔ. Zese ne Wobɛde nɔ. Wobɛde ne Bowazi nɔ. Bowazi ne Sala nɔ. Sala ne Nasɔn nɔ.
- ³³Nasɔn ne Aminadabu nɔ. Aminadabu ne Adamine nɔ. Adamine ne Arani nɔ. Arani ne Esirɔn nɔ. Esirɔn ne Pɛrese nɔ. Pɛrese ne Zuda nɔ.
- ³⁴Zuda ne Zakɔbe nɔ. Zakɔbe ne Izake nɔ. Izake ne Abrahamu nɔ. Abrahamu ne Tera nɔ. Tera ne Nakɔre nɔ.
- ³⁵Nakɔre ne Seruki nɔ. Seruki ne Arago nɔ. Arago ne Paleki nɔ. Paleki ne Eɓere nɔ. Eɓere ne Sala nɔ.
- ³⁶Sala ne Kayiname nɔ. Kayiname ne Arafakisade nɔ. Arafakisade ne Sɛme nɔ. Sɛme ne Nowe nɔ. Nowe ne Lamɛke nɔ.
- ³⁷Lamɛke ne Matusalemu nɔ. Matusalemu ne Enɔke nɔ. Enɔke ne Zarɛde nɔ. Zarɛde ne Malele nɔ. Malele ne Kayiname nɔ.
- ³⁸Kayiname ne Enɔse nɔ. Enɔse ne Sɛti nɔ. Sɛti ne Adama nɔ. Adama ne Wuro nɔ.

LUKA 4

- ¹Yezu paga Wuro ta Ni na ɔn tuma Zurudenku do ma ɔn ye bere naa. Wuro ta Ni man'a yee kibekolo hɔn.
- ²Sitanɛ man'a mama yin kiepla yɔ. A ha mane foyi zɔn wɔnna yin kiepla wɔ yɔ ga. Ye naa fɔnɔ wiin sangan ma, wu n'a foga.



- ³Wɔn tɛ Sitane ɔɔn d'a ma: «Be ɔɔn ma Wuro nɔ, yira bo dɔgɔnɔ be ma a bere buru na.»
- ⁴Yezu ɔɔn d'a ma: «Ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn da, ye zɔnfa dama ha ɔɔn woro ga.»
- ⁵Sitane ɔɔn fige ba kɔ lege wuro hɔn, ɔn diniyan hɔn giamane pepe kwe n'e dɔrɔ a ma tala na,
- ⁶ɔn d'a ma: «Bɔ pepe na kwe ye pere me ma ne ti me soro ma. Be ɔɔn dian yoloko ne wee, ma na bɔ giamane be kɔ y'a seɓe kɔ y'a yirebe pepe pere be ma, ye tɛ be ye na. Bare wiin te da ɔɔn dia ne ma, wɔnna te ma ma ye pere.»
- ⁸Yezu ɔɔn d'a ma: «Ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn da, ye be na yoloko Matigi bia Wuro dama ɔɔn wee n'a yirebe.»
- ⁹Sitane ɔɔn yaa kɔ lege Zeruzalemu ɔn yaa n'a tabe Wuro ta kɔɔn wɔɔn ma, ɔn d'a ma: «Be ɔɔn ne Wuro nɔ, tangan bɛɛ be tigezi.
- ¹⁰Bare Wuro domada na seɓe n'a yira n'a dɔrɔ da, ye Wuro na y'a meleke fane ye naa yere be na.
- ¹¹Ye ye na be bii wiin fa to be ka be kaan dun dɔgɔnɔ hɔn ga.»
- ¹²Yezu ɔɔn d'a ma: «Ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn da, ye be ka Matigi bia Wuro taa n'a sege ga.»
- ¹³Sitane naa n'a mama yee ɔn bana a ma melemele, ɔn ye bre dɛreɓe a na den ne wagatiza yere.
- ¹⁴Yezu man'e bere naa Galilegiamana hɔn ne paga Wuro ta Ni na. A togo mane sa yeye wola pepe hɔn.
- ¹⁵A mane sma kala ye ta Kalakon hɔn, sma pepe n'a yirebe.
- ¹⁶Yezu naa wiri Nazaretikuru hɔn, a mane pra wiin ween, ɔn kɔ Kalakon hɔn Tangantun kɔɔ ma wɔkara a mane daro ne tɛ wiin ne. A naa tuma Wuro domada kala na,
- ¹⁷ye ɔɔn Wuro ta daberebeta Izayi ta seɓe bii n'e k'a sra hɔn. A wɔnna seɓe wɔ koba ɔn boo piri boo kala. Ye mane seɓe wiin ween ɔn da:
- ¹⁸«Matigi ta Ni ti me ma. Wɔn ye na a ne dege wiin fa to ma yaa fanedia yira durukma ma. A ne fane wiin fa to ma yaa tere ta ye ye yere gun ɔn fue yinna koba. Ye bere wiinye kma ma, ma dendre wɔnwɔ na.
- ¹⁹Matigi na y'a foro ta wiin dɔɔ ma, ma wɔn yira.»
- ²⁰Wɔn timi a ɔɔn seɓe we kwini n'a ka a na korɔseta sra hɔn ɔn zii tangan. Wiinye kma pepe ɔɔn mane ti Kalakon hɔn, ye pepe ɔɔn ye yinna бага a hɔn n'a sege fɔrɔna.
- ²¹Wɔn tɛ a ɔɔn da ye ma: «Ka wiinye domada mɔɔ Wuro ta seɓe hɔn, wɔnwɔ do paga sma ye mɔsangan yere ma ka ta.»



- 22**Ye pepe mane Yezu togo ta. A mane kien na fanedia wiinye yira ye ma, ye ne kaba wɔnwɔ na. Ye mane kwa: «A kɔnɛ Zozefu nɔ ga ra?»
- 23**Yezu ɔɔn da ye ma: «Tian na, ma man'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da ka na bo dakalo be yira ne ma ɔn da, ye be ɔɔn ma suteta, be pia be yere kene den. Ma mane tɔɔ da ka na da ne ma me, ye ma wiin fa pepe ta Kaperenawɔmukuru hɔn, ye ka wɔn pepe mɔɔ, ye ma wɔn neme ta beɛ n'a kuru hɔn me ke.»
- 24**Wɔn timi a ye bere da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da daberebeta ha degebe gun biza hɔn ɔn yalo ye vɔrɔkuru ma ga.
- 25**Ka sege re, Wuro ta daberebeta Eli ta sin hɔn wurokwie mane fige wiin sangan we ma fɔrɔna dɔgɔ saa yɔ ne kobi, wu na yire yi ɔɔn bere giamana we pepe ma, yɔfuroyàra na yaan ye mane ti Isirayelegiamana hɔn.
- 26**Nka Wuro ha mane Eli fane ye na sɔɔn bre ga, fɔn yɔfuroya sɔnnala boo dama ta wiin ɔɔn mane tangan Sarepetakuru hɔn Sidɔngiamana ma.
- 27**Wuro ta daberebeta Elize ta sin hɔn me, wurobukma na yaan ye mane ti Isirayelegiamana hɔn, nka ye na sɔɔn ha kene ga fɔn Sirison Nama dama.»
- 28**Wiinye kma pepe ɔɔn mane ti Kalakɔn we hɔn, naa wɔnna bereda wɔ mɔɔ wiin sangan ma, ye pepe wora ɔɔn ba fɔrɔna.
- 29**Ye ɔɔn tuma n'a yenyen sa kɔ lege kuru timi. Ye ta kuru tangan wiin tolo ma, ye mane kia n'a yen n'a dra wɔnna tolo we wee.
- 30**Nka Yezu mane dɔɔ fɔnɔ ye woro hɔn, ɔn yaa.
- 31**Wɔn te Yezu ɔɔn yaa Kaperenawɔmu, wɔn Galilegiamana na kire na boo. A mane sma kala ween Tangantun kɔɔ ma.
- 32**Ye mane kaba a ta kalanɔn na, bare a mane bere kɔ sebe.
- 33**Sɔɔn boo mane ti Kalakɔn hɔn, ziniyɔ ne ti kɔ lege. A mane tuma ne songɔ fɔrɔna ne kwa:
- 34**«Ee Nazaretison Yezu, wɔnnɔ be ɔɔn kia me ta? Be naa me yaga na ra? Ma tɔɔ da bi ɔɔn Wuro ta faneta na kini yi.»
- 35**Yezu ɔɔn sare zini we ma ɔn d'a ma: «Bɔɔ ɔɔn sa be wa bo sɔɔn be hɔn.» Ziniyɔ we mane sɔɔn we bii n'a dra sma pepe zin ɔn saa a hɔn, m'a ba ga.
- 36**Sma pepe mane kaba ne kwa ye neme ma: «Bɔ ɔɔn wee daberenɔn sii yee? A bere ziniyaga ta kɔ fangan kɔ sebe, ye ne mɔɔ a ta ne sa sma hɔn.»
- 37**Yezu togo mane sa giamana we pepe hɔn.
- 38**Yezu naa sa Kalakɔn hɔn, ɔn yaa Simɔn bre. Simɔn ta ya sie kɔn mane toba fɔrɔna. Ye n'e yira Yezu ma, y'a kenebe.
- 39**Yezu naa zii nene a wɔɔn hɔn, ɔn gwangwana komatogo we ma. Komatogo we ɔɔn we, ya we ɔɔn tuma wɔnna nɔɔ tala hɔn n'e mako fɔrɔ.



⁴⁰Sin do naa bere we, komatogaparere sii pepe mane ti wiinye kma ta, ye òn fige yaa kò ye pepe Yezu brɛ. A òn ye sra de ye pepe ma tala tala n'e kenɛbe.

⁴¹Ziniyaga mane sa sma na yaan ye hɔn ne sɔngɔ ne kwa: «Be Wuro Nɔ.» Nka Yezu mane gwangwana ziniyaga wɔ ma fɔrna, mane dian ye bere ga bare ye man'a dɛge tɔ d'a Krista.

⁴²Kɔɔ naa kie suu, Yezu òn sa kuru we hɔn ɔn yaa boo piri ma kiego ma. Zame mane sa yaan n'a kia. Ye yaa n'a za wiin sangan ma, ne kia n'a foga, a ka yaa biza hɔn n'e to ga.

⁴³Nka Yezu òn da ye ma: «Ma daga Wuro ta kolo hɔn da na fanedia yira bɔ kiresere hɔn mɛ. Bare wɔn ye na Wuro ne fanɛ.»

⁴⁴Wiinye Kalakɔan òn ti Zudegiamana hɔn, a mane fanedia yira wɔnwɔ hɔn mɛ.

LUKA 5

¹Boo kɔɔ ma Yezu mane taa Zenezaretiparo do ma. Zame na yaan ye mane taa n'a mini wiin fa to ye Wuro domada mɔɔ.

²A òn kɔre nɔma pla bɔɔ za zu do ma. Nɔsma mane sa n'e to ne y'a zɔe waa.

³Yezu òn kɔ wɔnna kɔre wɔ na tala hɔn wiin òn mane Simɔn yi ɔn d'a ma, y'a ye kɔbe zu hɔn zɔgɔ. A mane tangan koro we hɔn, ne zame kala.

⁴A naa waro bereda na wiin sangan ma, ɔn da Simɔn ma: «Koro we kɔbe zu na dɛredo hɔn, wɔn timi bi kɔ be tikwere ka k'a zɔe dra zu hɔn nɔɔ na.»

⁵Simɔn òn d'a ma: «Mɛ na te, mɛ nɔɔ kɔɔ kie, ma foyi gun ga. Nka bia tɛ òn da ma zɔ dra zu hɔn, ma na n'a dra.»

⁶Ye òn zɔ wɔ dra zu hɔn, ɔn zɛ na yaan ye foga fɔrna fɔn ye ta zɔe òn dutige ne sɔsɔ.

⁷Wɔn tɛ ye òn ye sra ta ye nɔkwɛsma ma koroza hɔn, ye ye naa ye diɛma. Wɔnwɔ naa, ye ta kɔre nɔma pla pepe òn paga, fɔn ne kia ne mige.

⁸Simɔn Piyere wɔn za wiin sangan ma, ɔn zii yoloko Yezu wee ɔn da: «Matigi, be sabe ne na, bare ma kakieteta.»

⁹Kuun mane Simɔn kɔ ye tikwere pepe foga, ye ta tɛ òn mane zɛ na yaan ye gun.

¹⁰Kuun mane Simɔn yakwere Zebede nɔmane Zake kɔ Zan foga mɛ. Nka Yezu mane da Simɔn ma: «Ka kwan ga. Sma òn naa fɔnɔ a hɔn, sma be na ne òn kwe basie.»

¹¹Ye mane naa kɔ y'a kɔre zu do ma ɔn frɛ pepe to wɛɛn, ɔn dɔɔ Yezu ma.

¹²Yezu ta tɛ òn mane ti kuru boo kɔrɔ hɔn, sɔɔn boo mane ti wɛɛn, wurobu ne ti a kɔn pepe ma. A naa Yezu za wiin sangan ma, ɔn zii bere ye zin sugu lɔ ma, ɔn n'a mɛ ne kwa: «Mɛ na te, be òn dian ye na, be sbɛ ne ne kɔnibe.»



- 13 Yezu ɔɔn ye soro sɔrɔ ɔn le a ma ɔn da: «Ma dian. Be kɪni.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔɔn we ta wurobu ɔɔn wɛ.
- 14 Yezu mane d'a ma: «Ka b'e yira sɔɔn sii ma ga, nka yaa be yere dɔrɔ salakawɛta ma. Wɔn timi, Moyizi wiin salaka yira, yaa wɔn wa ɔn n'a dɔrɔ sma ma, ye be kɛnɛ.»
- 15 Yezu togo mane sa ne yaa suu. Zame na yaan ye man'e neme kwe wiin fa to ye ne mɔɔ a ta, a n'e kɛnɛbe mɛ.
- 16 Yezu man'e sabe ye na kiego ma wiin fa to a Wuro mɛ.
- 17 Boo kɔɔ ma, Yezu mane ti sma kala hɔn. Fariziyɛn kɔ Tɛn na kma mane tangan a kiego ma. Ye mane tuma Galilegiamana kɔ Zudegiamana na kire pepe hɔn ɔnko Zeruzalemukuru hɔn mɛ. Matigi ta sebe mane ti Yezu ta, n'a ta a ne sma kɛnɛbe.
- 18 Sma bɔɔ mane naa wiri kɔ muruku boo, a ne sian sianfa ma. Ye mane kia kɔ kɔ lege kɔɔn hɔn n'a tige Yezu zin hɔn.
- 19 Nka ye mane da bo ye tɛnɔn ɔn kɔ gun kɔ lege ga bare zame mane yaan. Wɔn tɛ suu ye ɔɔn ba kɔ lege zen ma ɔn zen pra n'a soro ɔn n'a zibe a ta sianfa ma sma woro hɔn Yezu zin hɔn.
- 20 Yezu naa sma wɔ ta yɔnmabe nɔma tɔɔ, ɔn da sɔɔn we ma: «Ne maa bia kakie yafa be ma.»
- 21 Tɛn na kma kɔ Fariziyɛn ɔɔn dutige ne giati ne kwa: «Bo kɔ te ɔɔn Wuro togo yaga yee? Kɔ te ɔɔn sbɛ ne kakie yafa, a ma tɛ Wuro sɔnnala dama ga?»
- 22 Yezu naa n'e ta giatɛ tɔɔ, ɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na ka giati yee?»
- 23 ɔn da a ta kakie yafa a ma, wele ɔn da a tuma yaa, bɔ pla hɔn, wee yi wɔn yira-dia yi?
- 24 Nka ma kia ka tɔɔ da kakie ta yafa na sebe ti Sɔɔn Nɔ ta bo diniyan be hɔn.» Wɔn tɛ a ɔɔn da sɔɔn we ma: «Mɛ ɔɔn da yee be ma tuma bia sianfa bii ɔn bige.»
- 25 Wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔɔn we ɔɔn tuma sma pepe yɔnnɔ na ɔn y'a sianfa bii ne bige ne Wuro yirebe.
- 26 Ye pepe mane kaba ne Wuro yirebe. Kuun man'e foga ye ne kwa: «Ke kabakoda za sma rɛ.»
- 27 Wɔn timi Yezu ɔɔn sa ɔn yaa lanpotɔta boo za, a ne tangan y'a baratedo hɔn. Ye man'a togo wiri Levi. Yezu ɔɔn d'a ma: «Tuma dɔɔ ne ma.»
- 28 Levi ɔɔn tuma y'a frɛ pepe to ye ɔn dɔɔ a ma.
- 29 Levi mane zamaye ta Yezu ye na ye brɛ. Lanpotɔre na yaan ye kɔ smaze mane tangan ne zɔn kɔ lɔgɔ.
- 30 Fariziyɛn kɔ Tɛn na kma ɔnko ye timikma ne dumudumu ne kwa Yezu ta kalanɔmane ma: «Wɔnnɔ na ka zɔn ne kɔ lanpotɔre ɔnko smayaga?»



- ³¹Yezu ɔn da ye ma: «Wiinye kma ɔn kenɛ, wɔnwɔ mako ha sa suteta hɔn ga. Komatogaparere mako wɔn sa a hɔn.
- ³²Mɛ na smatele wiri na ga nka smayaga wiri na ma naa wiin fa to ye ye zugo katra.”
- ³³Sma bɔɔ mane da Yezu ma: «Zan ta kalanɔmanɛ sun ka kanyinnayan na ne Wuro mɛ wɔkara Fariziyɛn. Nka bia kalanɔmanɛ wɔnwɔ zɔn ne mɛnɛ.”
- ³⁴Yezu ɔn da ye ma: «Damorobangan ne tiye, ka sbɛ ne fangan dɛ a mare ma ye sun ka ra? Wɔn sbɛ ne tɛ ga.
- ³⁵Nka boo kɔɔ na wiri yi damorobangan ɔn mane ti kɔ lɔgɔ ga, wɔnna sangan ma ye na sun ka.”
- ³⁶Yezu mane bo dakalo be yira ye ma ye mɛ ɔn da: «Sɔɔn zowun bii ɔn zobiri bɛtɛrɛ kɔ lege ga. Wɔn ma tɛ ga, zowun we na zobiri we bara. Zowun kayan ne gun zobiri ma ga.
- ³⁷Sɔɔn duvenwun ka porobiri hɔn mɛ ga. Wɔn ma tɛ ga, duvenwun we na porobiri we fɛtɛ ɔn vunɔ, ye bɔnɔ poro we hɔn.
- ³⁸Wɔn ye na duvenwun daga kiɛ porowun ɔn hɔn.
- ³⁹Wiin te ɔn duvenbiri mɛnɛ n'a wɛ, wɔnna te mane kia duvenwun na titiri mɛ ga. Sma tɛ mane kwa, ye duvenbiri diayi mɔ ga ra?»

LUKA 6

- ¹Bo Tangantun boo kɔɔ ma, Yezu ne dɔɔ ne fɔnɔ bilekoro boo hɔn, a ta kalanɔmanɛ ɔn bilewɔan sɔɔ n'e tigitaga n'e nɔma.
- ²Fariziyɛn bɔɔ ɔn da: «Wiinye da ɔn daga tɛ na Tangantun kɔɔ ma ga, wɔnna na ki wɔnwɔ ta?»
- ³Yezu ɔn da ye ma: «Wu mane Davidi kɔ ye tikwere foga wiin sangan ma, a mane wiin fa ta, ka wɔn kala wɔn za ga ra?
- ⁴A mane kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn. Wiinye buro ɔn mane pere Wuro ma, a wɔnwɔ bii ɔn bo zɔn ɔn bɔɔ pere ye tikwere ma mɛ. Kamasɔrɔ sɔɔn sii ha mane daga wɔnna buro zɔn ga fɔn salakawere dama.”
- ⁵A ye bere da ye ma ye: « Sɔɔn Nɔ Tangantun wɔnnate.”
- ⁶Bo Tangantun boo kɔɔ ma ye mɛ, Yezu ɔn naa kɔ Kalakɔn boo hɔn, ne sma kala. Sɔɔn boo mane ti yeyɛ, a digesoro ne siri.
- ⁷Tɛn na kma kɔ Fariziyɛn bɔɔ mane Yezu sege fɔrɔna, a ɔn ne na sɔɔn we kenɛbɛ Tangantun kɔɔ ma. Ye mane dɛndenmada kia a yagabɛ na.
- ⁸Yezu naa n'e ta giati tɔɔ, ɔn da wɔnna srasiri we ma, y'a tuma taa sma zin hɔn. A ɔn tuma taa.



⁹Wonna sangan ma Yezu òn da sma ma: «Ma ka toga, sòon daga dafòre òn ta Tangantun kòò ma ra, taa a daga dayaga òn ta? Sòon daga sòon kisi ra, taa a daga n'a yεε?»

¹⁰A naa segesege mini ye kiego ma, òn da wonna srasirita we ma, y'a ye soro sana. Wòn ye soro sana, soro we òn bere tε ye nòma na yε.

¹¹Ye wora òn ba fòròna. Ye daga wiin fa ta Yezu na, ye òn dutigε ne nemεze wòn na.

¹²Wonna sangan ma Yezu mane ba tolo ma wuromε na. A mane kòò kie yeyε.

¹³Kòò naa kie wiin sangan ma, a òn y'a kalanòmanε wiri òn sma funpla dége ye hòn, òn wònwò togo dε da fanεsma.

¹⁴Bo mane Simòn, a wòn togo dε mε da Piyere kò wòn puu Andre kò Zake kò Zan kò Filipu kò Baretelemi kò Matiye kò Toma kò Alife nò Zake kò Simòn wiin mane sma magabe Oròmukma ta fanganma ma.

¹⁶Bo ma Zake nò Zude kò Zuda Isikariyòte wiin òn mane Yezu ka sma sra hòn.

¹⁷Yezu naa tuma tolo wòon ma òn zii kò lógò, òn yaa taa gwendege boo hòn. A mane ti kò y'a kalanòmanε wò yaan kò zame na yaan ye mε wiinye òn mane tuma Zudegiamana hòn kò Zeruzalemukuru hòn. Bòò mane tuma Tire kò Sidòn yengenzu domakire na bòò hòn.

¹⁸Ye pepe mane naa ne mòò Yezu ta bèreda na. Ye man'a mε wiin fa to a n'e kenebε. Ziniyaga mane ti kò wiinye kma, wònwò mane kene mε.

¹⁹Zame pepe mane kia ne le Yezu ma bare sebe mane sa a hòn n'e pepe kenebε.

²⁰Yezu òn y'a kalanòmanε sege òn da: «Ki wiinye òn durukma, ka dangamu bare Wuro ta kolo ka yi.

²¹Wu ti ki wiinye na basie, ka dangamu bare ka na yingin. Ki wiinye òn mógò basie, ka dangamu bare ka na zi.

²²Sma òn ne ka na wu wa ne maga ka hòn ne ka vini ne ka togayò yira Sòon Nò ye na, ka dangamu.

²³Ka ne nihòndia wonna kòò we ma ne tigetige nihòndiaro na bare k'a yirebe na ne yire wuro hòn. Yee yewò sma wò tame mane Wuro ta daberebere foga ye.

²⁴Nka gwale na sa ki navorokma ma, bare ka k'a dangamu gun n'a wε.

²⁵Ki wiinye kma òn ti kò k'a dungo na frε pepe basie, gwale na sa ka ma. Bare wu na ka foga. Ki wiinye òn zi basie, gwale na sa ka ma bare ka nina na ban, ka ne na mógò.

²⁶Sma pepe òn ne ka togafòrò wiri wiin sangan ma, gwale òn na sa ka ma. Yee ye tame mane wòn nemε yira daberebere na niònsò ye ye na yε.



- 27 Nka ki wiinye ɔɔn mɔɔ ne ta, ma ye yira ka ma da ka ka zugi da diabe ka ma. Wiinye kma ɔɔn ka na wu wa, ka dafɔre ta ye ma.
- 28 Wiinye kma ɔɔn ka voda, ka duba ta ye ma. Wiinye kma ɔɔn ka vini, ka Wuro me ye ma.
- 29 Wiin te ɔɔn be piri tala webe, be bo tala bere a ma. Wiin te ɔɔn bia zogwaga den be ta, ka maga bia zoslalo pere na a ma ga.
- 30 Wiin te ɔɔn me be ta, be a ka. Wiin te ɔɔn be soro hon fre den be ta, ka ye neme kia a ta ga.
- 31 Ka kia sma wiin fa ta ka ma, ka ne won neme ta ye ma me.
- 32 Be da dia wiinye kma ma, a ɔɔn ma wonwo dama da ɔɔn dia be ma, be na yirebe gun won na ra? Kakiere yere da dia wiinye kma ma, wonna kma da ɔɔn dia ye ma me.
- 33 Wiinye kma ɔɔn dafɔre ta ka ma, a ɔɔn ma wonwo ma ka dafɔre ta, ka na yirebe gun won na ra? Hali kakiere yere won neme ta.
- 34 Ka yoon wiinye kma ma, da ka na bere fa gun ye ta, a ɔɔn ma wonwo hon ka ku kie, ko te ɔɔn na ka yirebe won na? Hali kakiere fre na ku ka ye neme kakiere hon me wiin fa to ye ye neme gun me.
- 35 Ka daga ka zugi da diabe ka ma on dafɔre ta on ku ka sma hon on ka ne yoon fa ta gun ma ga. Ka na yirebe na yire yi gun. Ka na te Vowuro noman na. Awe ɔɔn dafɔre ta foro na tobareyasma ma ko zugoyagma ma.
- 36 Ka makare sma ma wokara ka Ton makare wiin ne.
- 37 Ka ka soon zarake ga, soon na ka zarake me ga. Ka ka soon kiti ga, soon na ka kiti me ga. Ka yafa ta, Wuro na yafa ka ma me.
- 38 Ka sma ka, Wuro na ka ka. A na k'a yirabefa paga na titigi fon a ne vunu on n'a bebere k'a zogo do hon. Bare ka yirabe bo sere ma ko wiin fa, won ma ye na ka ye yirabe me.”
- 39 Yezu mane dakalo boo yira ye ma on da: «Fuu sbe n'e neme fuu suru ga. Won ɔɔn te, ye pepe sma pla na yaa bere wuru hon.
- 40 Kalano fan yi ye na kalata ma ga. Kalano ɔɔn y'a kala ta n'a do paga wiin sangan ma, a na te wokara ye na kalata.
- 41 Wiin sobegenɔ ɔɔn ti be na plalo yonno hon, wonno na be won sege kamasoro sosagwaga ne ti bi yere yonno hon, be mane won za ga.
- 42 Ne na bi sbe ne da be na plalo ma, y'a te be a yonno hon sobegenɔ wa kamasoro bi mane sege ne be yonno hon sosa za ga? Daplabereta, be yonno hon sosa wa den, won timi be sbe sege ze pasaa on be na plalo yonno hon sobegenɔ wa.
- 43 Soforo nomaneyaga voro ga. Soyɔ mane nomanefore voro me ga.



⁴⁴Soon sbe ne soon dége too a nomané on baraka hon. Soon sbe ne kafononomané kwire sanfuru ma ga, mane sbe ne erezen kwire kila ma me ga.

⁴⁵Sonforo dafore ta ko giate na foro ye. Sonyo ne dayaga ta ko giate na yaga ye me. Bare ga soon do wiinye da pepe yira, wonwo on ti a ta giate hon.

⁴⁶Wonno na ka ne wiri da Matigi, Matigi, ma wiinye da yira ka ma, ka mane dian wonwo na ga?

⁴⁷Wiin te on naa ne bre on ne domada moo on kwa ye ma, ma na won neme na soon ta da noma yira ka ma.

⁴⁸A na te ti wokara kontogeta boo wiin on wuru sen n'a derebe on y'a koon du de tiri ma. Kuu naa paga wiin sangan ma, on woro naa wonna koon we du sen forona, a ma bere ga bare a mane togeforo.

⁴⁹Nka wiin te on me domada moo, ma kwa ye ma ga, wonna te ti wokara wiin kontogeta on y'a koon togo lo ma, m'a du sen ga. Zu na naa wiin sangan ma, wonna koon we on bere noo tala hon. Koon we mane bere melemele.»

LUKA 7

¹Yezu naa waro y'a bereda pepe na ko zame, on ko Kaperenawomukuru hon.

²Sorodasi wonnakma na boo ta tere mane pare ne te siri na. Wonna tere we da mane dia ye na te ma forona.

³Wonnate we naa Yezu ta da moo wiin sangan ma, on Ziwifu sonmlala boo fane ye ye yaa n'a me, a naa y'a tere kenebe.

⁴Wonna fanesma wo yaa Yezu gun on n'a me forona ne kwa a ma: «Soon we daga diema gun

⁵bare kià sii da dia a ma, awe yere on kià Kalakon togo.»

⁶Yezu on kwe yaa ko logo. A yaa vetra wonna wonnate we bre na wiin sangan ma, won on boo sma fane, ye ye yaa yira Yezu ma on da: «Ne na te, ka be yere banabe ga bare me daga ko bia ko ne bre ga.

⁷Won ye na ma ne yere giati da ma dege be bre yuru na nka domada tala dama yira, n'a barateta na kene.

⁸Me yere ti fangan sra hon, kunkwinini ne ti ne soro ma me. Ma on da wiin ma, d'a yaa yoo, a yaa. Ma on da wiin ma, d'a naa bee, won naa. Ma on da n'a tere ma, d'a bo ta o, a won ta.»

⁹Yezu wonna bereda wo moo wiin sangan ma, on kaba ye na. A ye zin bere zame ma on da ye ma: «Hali Isirayelenomane yo, me ha bo soon be ta yonmabe neme za ga.»

¹⁰Fanesma wo bere da ye yaa wiri, tere we on kene we.



- 11 Wɔn timi Yezu ɔn yaa kuru boo hɔn, ye da Nayine. A ta kalanɔmanɛ kɔ zame na yaan ye mane ti kɔ lege.
- 12 A yaa vetra kuru we na kuledo ma wiin sangan ma, kirekma ne sa kɔ sɔɔn boo na soro. Awe nɔ we dama ɔn mane ti ye sie ta, sie we ne yɔfuroya mɛ. Sma na yaan ye mane ti kɔ sie we.
- 13 Matigi naa n'a za wiin sangan ma, a na makare n'a foga. A ɔn d'a ma, y'a ka mɔgɔ ga.
- 14 Wɔn timi a ɔn ye dɔbɛ ɔn le sarabifa we ma, a na bisma ɔn taa. Yezu ɔn da: «Yaliɔ, ma ye yira be ma, tuma.»
- 15 Wɔn tɛ soro we ɔn tuma tangan ne bɛre. Yezu n'a pere a sie ma.
- 16 Sma pepe mane kwan ne Wuro yirebɛ ne kwa: «Wuro ta daberebeta na yire yi sa ke yɔ. Wuro sege y'a kma ta.»
- 17 Yezu togo mane sa Zudegiamana pepe hɔn kɔ a na kiege ma kire pepe hɔn mɛ, a ta tɛda ye na.
- 18 Zan ta kalanɔmanɛ mane naa wɔnna tɛda wɔ pepe yira awe Zan ma.
- 19 A ɔn n'e na sma pla wiri n'e fanɛ, ye ye yaa Yezu toga, ye wiin te ɔn na naa, wɔn n'awe ra, ye taa ke daga sɔnza yɛrɛ?
- 20 Wɔnna sma wɔ yaa Yezu gun, ɔn d'a ma: «Batizeta Zan mɛ fanɛ da ke naa be toga, ye wiin te ɔn na naa, y'a bi ra, ye taa ke daga sɔnza yɛrɛ?»
- 21 Wɔnna wagati we yɛrɛ ma Yezu mane sma na yaan ye ta laganuru wa ye ma, n'e tabada wɛ ne zini laga ne fue na yaan ye yinna kɔba.
- 22 A mane da Zan ta fanɛsma wɔ ma: «Ka wiinye da za, ɔn wiinye bɛreda mɔɔ, ka yaa wɔnwɔ yira Zan ma, ye fue zɛ, murukue ne yaa, komayagafakma ne kɛnɛ, dungurɛ ne mɔɔ, sara ne winni, durukma ne fanɛdia mɔɔ.
- 23 Wiin te ta yɔnmabe ɔn na yaga mɛ ye na ga, wɔnna te dangamu.»
- 24 Zan ta fanɛsma wɔ yaa wɛ timi, Yezu n'a da yira zame ma ne kwa: «Wɔnɔ ka yaa wɔn sege kibɛkolo hɔn? Pangan wiin sɔgɔlɔ yingini ra?
- 25 A ɔn ma wɔnɔ ka yaa ɔn sege? Sɔɔn na bɛgɛ yi ra? Sege rɛ, wiinye kma ɔn bɛgɛ ne fanganmazɔnfa zɔn, wɔnwɔ tangan fanganmakɔan hɔn.
- 26 Wɔnɔ ka yaa ɔn sege? Wuro ta daberebeta ra? Tian na, ma ye yira ka ma d'a fan yi daberebeta ma.
- 27 Wiin te we ta da ɔn yira Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye bo ma n'a fanɛta fanɛ be zin a yaa bia sogo tɛtɛrɛ n'a tigɛ, a wɔnna te.
- 28 Ma ye yira ka ma da wiinye kma pepe ɔn vɔrɔ ya ta, sɔɔn ti ye yɔ wiin ɔn fan yi Zan ma ga. Nka hali kɔ wɔn, Wuro ta kolo hɔn slalo yi fan yi a ma.



- 29Zame pepe ko lanpotore mane moa a ta, ye mane Wuro ta telebe yonno too. Won ye na ye mane batize Zan ta.
- 30Wuro wiinye da giati n'e tige sma ye na, Fariziyen ko Ten na kma maga wonwo na, bo won on te ye on ma mane dian batize Zan ta ga.
- 31Wonno ma na smakma yirabe ko on? Wonno ye sbe ne kayanbe ko on?
- 32Ye ti wokara wiinye nimisala on tangan wisoga hon ne songo ne kwa neme ma. Me tola pen ka ma, ka ma nimi ga. Me sakon wiri ka ma, ka ma mogo ga.
- 33Batizeta Zan naa, mane buru zon ga, mane duven mene ga. Ka da, ye ziniyo ti ko lege.
- 34Soon No naa, ne zon ne mene. Ka ne kwa, ye won korokun ne meneyinginta, y'a lanpotore ko kakiere maa.
- 35Nka Wuro nomane pepe dato yonno too fa na tele yi.”
- 36Fariziyen boo mane Yezu wiri, y'a naa zon ye ta. Yezu yaa a bre, on tangan zama na.
- 37Vunateya boo mane ti wonna kuru we hon. A naa too da Yezu ti ne zon Fariziyen we bre, a on naa ko ko yinkiefa na fenfen yi na tereba yi boo, a ne paga wunnudiayin na.
- 38A naa taa timi ne mogo, a yinnazio ne zii Yezu kaen ma, a n'e siso ko ye wonsogo ne yin we sini ye ma.
- 39Wiin Fariziyen on mane Yezu wiri zama na, won naa wonna da wo za wiin sangan ma, on ne giati ne kwa ye koro hon, ye bo soon be mane Wuro ta daberebeta, ye bo ya be on le a ma, y'a man'a dege too on too d'a vunateya.
- 40Won te Yezu on bereda bii on d'a ma: «Simon, domada boo ti ne ta n'e yira be ma.» Simon on d'a ma, y'a ye yira, yi na te.
- 41Yezu on d'a ma: «Soon boo ta ku mane ti sma boo pla na. Gwanafuro zoko (500) na ku ti bo na, gwanafuro kieplafun na ku ne ti bo na.
- 42Gwana mane ti ye na soon ta y'a ku ta sara na ga. Won te kute we on sma pla wo ta ku yafa ye ma. Yira wa, wonna sma pla wo hon, we yi ma kute we da na dia yi?”
- 43Simon on d'a ma: «Mia giati d'a wiin te ye on mane yaan ye, a won.» Yezu on d'a ma: «Ye tian.”
- 44Won timi a ye bere ya we bre piri ma on da Simon ma: «Be yonno ti bo ya na ga? Me ko be bre, be ma kanwezio pere ne ma ga. Bo ya be me kaen lere ko ye yinnazio n'e siso ko ye wonsogo.
- 45Me ko bi bre wiin sangan ma, be ma yoloko ne wee ga, nka bo ya yoloko woo ne kaen na.
- 46Be yin ka ne won ma ga, nka bo ya be wunnudiayin sini me kaen ma.



⁴⁷Wɔn ye na ma ye yira be ma d'a ta dadiamabe na yire yi ye na a ta kakieyan wɔ pepe yafa a ma. Zɔgɔ yafa wiin te ma, wɔnna te ta dadiamabe te mane fiin ga.”

⁴⁸Wɔn timi Yezu ɔn da ya we ma, y'a ta kakie yafa a ma.

⁴⁹A zɔnkwere ne giati ne kwa ye kɔrɔ hɔn, ye bo ɔɔn be, kɔ te ɔn ne sma ta kakie yafa ye ma?

⁵⁰Yezu ɔn da ya we ma: «Bia yɔnmabe be kisi, yaa siara hɔn.»

LUKA 8

¹Wɔn timi Yezu mane kiregwagegwage kɔ kireslala yàra ne Wuro ta kolo hɔn da na fanedia yira. A ta kalanɔmanɛ sma funpla mane yàra kɔ lege.

²Yara bɔɔ mane ti kɔ lege mɛ. A mane wɔnna yara wɔ kenɛbɛ ɔn n'e ta laganuru wa ye ma, ɔn zini laga n'e wa ye hɔn. Ye na ɔnnala togo mane ti Mari, ye da Magadaladalo. Zini kopra mane sa wɔn hɔn.

³Bo mane Herode ta ɔrɔdasikuru wɔnnate Suza ta ya, ye mane wɔn togo wiri da Zane. Bo ma Suzani kɔ bɔɔ yàraze na yaan ye mɛ. Ye pepe mane Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ mako fɔrɔ kɔ ye sra hɔn frɛ.

⁴Sma ta tɛ ɔn mane sa kire pepe hɔn, ne naa Yezu brɛ, zame na yaan ye ta tɛ ɔn mane ti Yezu kiego ma, wɔn tɛ a ɔn dakalo boo yira ye ma

⁵ɔn da: «Tugota boo mane sa tugo na, a mane ti tugofredre hɔn, tugofre bɔɔ ɔn bere sogo do ma. Sma n'e tɔngɔn, yala n'e pepe bra.

⁶Bɔɔ mane bere mege hɔn ɔn faga. Wɔn timi ye ɔn kwie bare kɔn na yaan yi mane tiye ga.

⁷Bɔɔ mane bere kile woro hɔn. Kile naa kwe faga kɔ wɔnwɔ, n'e tu.

⁸Bɔɔ mane bere lagafɔrɔ hɔn ɔn faga ɔn pra ɔn nɔmanɛ zɔlɔzɔlɔ vɔrɔ.» Wɔn timi a ɔn da: «Tra ne ti wiin te ta, wɔn mɔɔ.”

⁹Yezu ta kalanɔmanɛ man'a toga, ye wɔnnɔ ɔn wɔnna dakalo we kɔrɔ?

¹⁰Yezu ɔn da ye ma: «Wuro ta kolo hɔn da na bunu ta tɔɔ pere ki ɔn ma nka ye yira bɔ sere ma dakala ɔn hɔn wiin fa to ye ne sege, ɔn ka ne ze ga, ne mɔɔ, ɔn ka ne bereda kɔrɔ tɔɔ ga.”

¹¹Bo dakalo we kɔrɔ. Tugofre wɔn Wuro domada.

¹²Wiinye ɔn bere sogo do ma, wɔnwɔ ti wɔkara wiinye kma ɔn wɔnna domada wɔ mɔɔ, wɔn timi Sitane naa, ɔn naa ne'e wa ye kakiri hɔn wiin fa to ye ka naa yɔɔn ye ma ɔn kisi ga.

¹³Wiinye ɔn bere mege ma, wɔnwɔ ti wɔkara wiinye kma ɔn wɔnna domada wɔ mɔɔ kɔ nihɔndiaro, nka sile ti ye ta ga. Yɔnmabe ti ye hɔn zɔgɔ yee dama nka mamasangan ɔn naa wiri suu, ye domada wɔ dra.



- 14**Wiinye ɔɔn bere kile woro hon, wonwo ti wokara wiinye kma ɔɔn wonna domada wo mɔɔ nka diniyan hon da na ninabanno ko natoroda onko nihondiada sra hon, a sanfire ye da, ye sbe n'e yere gun ga.
- 15**Wiinye ɔɔn bere lagaforo hon, wonwo ti wokara wiinye kma ɔɔn wonna domada wo mɔɔ ko korohonkini ko foro, on kwa ye ma, ye ɔɔn sbe fa na yire yi foro.
- 16**Sɔɔn sii fintina mulu on fa sugu a ma ga. Y'a tige sianfa we me ga. Y'a tige fintinadefa ma wiin fa to wiinye kma ɔɔn ko, wonwo ne ze a na.
- 17**Sɔɔn wiin fa doon, won na ze. Bunu na da pepe na sa sire.
- 18**Ka ka yere korose k'a moda na. Bare ga, fa ti wiin te ta, ye na kien bere won yi ma. Foyi ti wiin te ta ga, hali wiin zogo yere ɔɔn na ne ti a ta, won na too a ta.
- 19**Yezu sie ko a na plala man'a kia. Ye mane sbe ne wiri a bre ga zame ta yaan sra hon.
- 20**Sɔɔn boo ɔɔn naa yira a ma, y'a sie ko a na plala taa sire ne toga a na.
- 21**A ɔɔn da ye ma: «Wiinye kma ɔɔn Wuro domada mɔɔ on n'e ka y'a tɛda hon, wonwo ɔɔn me sie ko me na plala.»
- 22**Boo ko ma, Yezu ko y'a kalanomane mane ko koro boo hon. Yezu ɔɔn da ye ma, ye ye te ye kwire zukwiri ma.
- 23**Ye mane ti koro we hon ne yaa, Yezu ɔɔn sian ne yin. Wonna noo hon panganye boo ɔɔn tuma zu ma. Koro mane paga zu na, ne te mige na.
- 24**Ye ɔɔn ye dɔbe Yezu bre on n'a winni on d'a ma: «Me na te, bo ke ti ne mige wa.» Yezu naa winni, on sare pangan ko zu ma, ye pepe ɔɔn taa.
- 25**Yezu ɔɔn da kalanomane wo ma: «Wee k'a yonmabe ti?» Ye mane kwan on kaba wonna da wo na, ne kwa ye neme ma: «Bo won ko te? Pangan ko zu pepe ne mɔɔ a ta.»
- 26**Ye naa yaa wiri Gerasakma ta giamana hon Galilegiamana zin.
- 27**Yezu naa sa koro hon wiin sangan ma, kuru we hon sɔɔn boo ɔɔn naa n'a ten. Zini mane ti ko lege. Wonna sɔɔn we mane sie dere mane zogo ka ga. A ha mane ti koon ga, sonsitrado hon a mane wo.
- 28**A Yezu za wiin sangan ma, on songo yuu on naa bere a wee on da: «Vowuro no Yezu, wonno ɔɔn ti me yo ko bi? Ma be me da be ka ne yanne ga.»
- 29**Yezu mane da zini we ma, y'a sa ye wa sɔɔn we hon, won ɔɔn mane te a ɔɔn wonna bereda wo yira. Bare kanyinnayan na, zini we man'a foga, ye n'a pere ko bala na zogore a korose na. Nka a mane wonna perefre wo pepe soso, zini we ne yaa ko lege kibekolo hon.
- 30**Yezu man'a toga a togo na. A ɔɔn da: «Me togo ti Zame na yaan ye.» Bare zini na yaan ye ɔɔn mane ti a hon.
- 31**Zini we mane Yezu me, y'a ka ye laga ye dra wuragwaga hon ga.



- 32Tegəkuru boo mane neme tolo ma, zini we ɔɔn Yezu me, y'a te ye yaa ko wonna tege wo hon. Yezu ɔɔn dian.
- 33Zini we ɔɔn sa ɔɔn we hon, ɔn yaa ko tege wo hon. Tegəkuru we pepe ɔɔn yiri yaa zii tolo na zido hon, ɔn yaa bere zu hon, ɔn siri.
- 34Tege wo na nesma naa wonna da wo za wiin sangan ma, ɔn tɔngɔn yaa n'e yira kuru koro hon ko lagakma ma.
- 35Sma mane sa da ye yaa n'e noma sege. Ye yaa wiri Yezu bre, ɔn zinifigeta we za me. Ye mane kwe ne tangan a yinnama ne lo, zogo ne ti a mogo hon. Sma wo ɔɔn kwan.
- 36Zinifigeta we kene wiinye kma yonnɔ na, wɔnwɔ n'a kenenɔn yira bo sere ma.
- 37Wonna sangan ma kuun mane Gadarakma pepe foga, ye pepe ne Yezu me, y'a sa y'a giamana hon. Yezu ɔɔn ko koro hon, ɔn ye bere yaa.
- 38Zini sa wiin ɔɔn we hon, wɔn mane Yezu me, y'a te ye yaa ko lege. Nka Yezu man'a bigebe ɔn d'a ma:
- 39«Wuro wiinye da ta be ma, yaa be bre ɔn n'e pepe yira sma ma.» Yezu mane wiinye da ta ɔɔn we ma, a mane yaa ye bre n'e yira ne fɔnɔ ko lɔgo kuru koro hon.
- 40Yezu naa ye bere yaa ye tumado hon wiin sangan ma, sma pepe man'a kia ze na. Ye pepe man'a yere.
- 41Sɔɔn boo mane naa, ye n'a wiri Zayirusi. A mane Kalakon wonnakma na boo. A naa zii yoloko Yezu wee ɔn n'a me, y'a naa ye bre.
- 42Bare nemedalo sonnala legelege ɔɔn mane ti a ta, wɔn mane dogo funpla neme gun. Wonna no we mane te siri na. Yezu mane ti yaa hon ko lege, zame ne doo a ma yaan fɔrɔna fɔn n'a yenyen.
- 43Ya boo mane tiye, wiin ɔɔn mane yanne y'a landa ta dogo funpla yo. A man'e sra hon fre pepe pere sutesma ma, wɔnwɔ na ɔɔn sii ma sbe n'a kenebe ga.
- 44Wonna ya we ɔɔn ye dobe Yezu timi ɔn le a ta zogo danɔ ma. Wonna noo tala hon a ta landa ɔɔn we.
- 45Yezu ɔɔn da: «Ko te ɔɔn le ne ma?» Ye pepe ta te ɔɔn mane wee, wɔn te Piyere ɔɔn d'a ma: «Me na te, bi yere too da zame be kori ne be yenyen.»
- 46Nka Yezu ɔɔn da: «Boo ɔɔn le me ma bare ma too da boo sebe sa ne hon.»
- 47Ya we naa n'a za wiin sangan ma, ɔn too da ye sbe n'e ta ye yonnɔ ka too ga, a ɔɔn smasma naa zii bere Yezu wee. A mane lee a ma wiin wɔɔn na, ɔnko a mane kene wiin ne wonna noo tala hon ye sin me, a ɔɔn wɔn yira zame pepe yonnɔ na.
- 48Yezu ɔɔn d'a ma: «Yaa siara hon ne no. Bia yonmabe ɔɔn be kenebe.»
- 49Yezu mane ti wonna bereda wo hon ye, ɔɔn boo ɔɔn tuma Kalakon wonnate Zayirusi bre ɔn naa d'a ma: «Be no siri we. Ka ke na te yanne titiri ga.»



⁵⁰Nka Yezu wonna bereda wo moo wiin sangan ma, on da Zayirusi ma: «Ka kwan ga. Yonmabe gun dama, be no na kene.»

⁵¹A naa wiri Zayirusi bre wiin sangan ma, ma dian soon sii ko ko ye neme koon hon ga, fon Piyere ko Zan ko Zake ko no we ton ko a sie dama.

⁵²Sma pepe mane nimisalo we sakon mogo ne paro. Yezu on da ye ma: «Ka ka mogo ga. Dalo we siri ga, a yin.»

⁵³Ye man'a zi forona, bare ye mane too d'a siri.

⁵⁴Nka Yezu naa n'a soro foga on d'a ma: «Ne no tuma.»

⁵⁵A ni on ye bere ko a hon ye. Wonna noo hon a on tuma. Yezu on da, ye ye zonfa pere a ma.

⁵⁶No we na vorore on kaba wonna da na. Yezu on da ye ma, ye ye ka da y'e yira soon sii ma ga.

LUKA 9

¹Yezu mane y'a kalanomane sma funpla wiri on sebe ko fangan pere ye ma zini pepe ma, ye ne sbe ne komatogaparere kenebe me.

²A man'e fane, ye ye yaa Wuro ta kolo na da yira on komatogaparere kenebe.

³A mane da ye ma: «Ka ne yaa, ka ka fa bii ka sra hon ga, gwangan wele poro wele zonfa wele gwana. Ka ka won na foyi bii ga. Ka ka zoga noma plapla bii me ga.

⁴Ye on ka foga ka foro wiin ween pepe, ka woo ween fon yaa ka beresangan wiri.

⁵Wiinye kma on ma ka foga ga, ka na sasangan ma wonna kuru we hon, ka k'a kanegé na tulu kwangwaga ye ma. Won na te ka siere na.»

⁶Kalanomane wo mane yaa kire pepe yara. Ye mane fanedia yira ne komatogaparere kenebe bii pepe hon.

⁷Giamana wonnate Herode naa wonna da wo pepe moo, a kakiri on yanganmu bare boo mane kwa, ye Zan on winni sa sara yo.

⁸Boo mane kwa me, ye Eli on naa ye doru sma ma. Boo ne kwa, ye Wuro ta daberebere na gwere ye na boo on ye bere winni.

⁹Herode on da: «Me mane Zan woon soo. Me wiin te be ta da moo, won ko te?» A mane Yezu kia ze na.

¹⁰Yezu ta fanesma naa ye bere naa, ye mane wiinye da pepe ta, ye n'e pepe yira Yezu ma. A n'e foga yaa ko logo ye sana Betesayidakuru bre piri ma.

¹¹Zame naa n'e noma too wiin sangan ma, on doo a ma. Yezu mane kwa ye ma ne Wuro ta kolo hon da yira ye ma. Wiinye mane pare, a on wonwo kenebe.



- 12**Bo lii naa ne ba wiin sangan ma, a ta kalanɔmanɛ sma funpla wɔ ɔɔn ye dɔbɛ a na ɔn d'a ma, y'a zame to ye yaa kire hɔn kɔ kurada na wiin fa to ye yaa siando kɔ zɔnfre kia. Ye bare ye ti wiin ween, ye wɔn kibekolo.
- 13**Yezu ɔɔn da ye ma: «Ki yere zɔnfa pere ye ma ke.» Ye ɔɔn da, ye foyi ti yiwo soro ma ga a ma te buro nɔma koo kɔ ze nɔma pla dama yee ga. Ye fɔnɔ yiwo yere ɔɔn ne daga yaa zɔnfretere bɔ zame be pepe ma.
- 14**Sma wɔ mane nimisini sma sana koo (5,000) wa. Yezu ɔɔn da y'a kalanɔmanɛ ma, ye y'e tangambe kurumakuruma, sma kieplafunfun neme.
- 15**Kalanɔmanɛ wɔ ɔɔn n'e ta yee ɔn sma wɔ pepe tangambe.
- 16**Yezu naa buro nɔma koo wɔ kɔ ze nɔma pla wɔ bii ɔn ye wɔɔn duro, ɔn baraka yira Wuro ma ye ye na, n'e yɔyɔ n'e pere y'a kalanɔmanɛ ma, ye y'e perepere zame ma.
- 17**Ye pepe mane zɔn ɔn yingin. Ye ɔɔn zɔnfretere wɔ kwe, ye ɔɔn kotala nɔma funpla paga.
- 18**Boo kɔɔ ma Yezu mane ti wurome hɔn ye sana. A ta kalanɔmanɛ mane ti kɔ lege. A n'e toga da ye ma: «Sma ta giate ma, me kɔ te?»
- 19**Ye ɔɔn d'a ma: «Bɔɔ da, ye be batizeta Zan. Bɔɔ da, ye be Eli. Bɔɔ da, ye be Wuro ta daberebere na gwere ye na boo wiin ɔɔn winni.»
- 20**Yezu ɔɔn da ye ma: «Ki ɔɔn yo, ki da ma kɔ te?» Piyere ɔɔn bereda bii ɔn da: «Be Wuro ta Dégeweta.»
- 21**Yezu man'e yira n'e sigebe ye ma fɔrɔna, ye ye ka da y'e yira ɔɔn sii ma ga.
- 22**A mane da ye ma: «Sɔɔn Nɔ na yanne fɔrɔna, sɔnmlala kɔ salakawevore kɔ Ten na kma maga a hɔn n'a yee. Yin saaro kɔɔ a na winni.»
- 23**Wɔn timi a ɔɔn da zame pepe ma: «Wiin te ɔɔn ne kia dɔɔ me ma, a daga maga ye yere hɔn, ɔn ye na kwangwagasɔ bii kɔɔ pepe ma ɔn dɔɔ ne ma.
- 24**Wiin te ɔɔn ne kia ye ni kisi, a na bɔnɔ a hɔn. Wiin te ɔɔn bɔnɔ ye ni hɔn me ye na, wɔn na ye ni kisi.
- 25**Wɔnɔ diniyan hɔn fre pepe ta gun ɔɔn fɔrɔ ɔɔn ma, a ɔɔn ne na fire wele ɔɔn ye yere yaga?
- 26**Bare wiin te ɔɔn piri me kɔ n'a bereda sma yɔnɔ na, yee Sɔɔn Nɔ na piri kɔ wɔnna te ye berenasangan ma y'a yirebe hɔn kɔ ye Tɔn ta yirebe hɔn kɔ a ta meleke.
- 27**Tian na, ma ye yira ka ma wiinye kma ɔɔn ti bee, ye na bɔɔ na siri ye yɔnɔ ma de Wuro ta kolo ma ga.»
- 28**Bo wɔnna bereda wɔ yirakɔ na yin korosɔɔnɔ neme ma, Yezu mane yaa kɔ Piyere kɔ Zan kɔ Zake tolo boo ma wurome na.
- 29**A mane ti wurome hɔn, a zin ɔɔn katra, a ta zogo ɔɔn furo perepere ne wɔɔ.



- 30 Sma pla ɓoo mane naa taa ne barote ko lege. Wonna sma pla wo mane Moyizi ko Eli.
- 31 Yirebe na yire yi mane ti ye ma. Yezu ta siri wiin ɗon mane daga te bee yo ne zogo Zeruzalemukuru hon, wonna baro hon ye mane ti.
- 32 Yin mane Piyere ko ye tikwere bere. Ye naa winni wiin sangan ma, on Yezu ko ye tikwere sma pla ta yirebe za.
- 33 Wonna sma wo mane ti yaa hon on Yezu to wiin sangan ma, Piyere ɗon da Yezu ma: «Me na te, kià bee woo foro. Te ke bugo noma saa бага. Tala te b'i na, tala te Moyizi yi na, bo tala te Eli yi.» A mane wiin fa yira, a ha mane won noma too ga.
- 34 A mane ti wonna bereda wo hon ye, dabanoo boo ɗon zii naa pi ye ma. Kalanomanee wo wonna dabanoo we za wiin sangan ma, kuun ɗon n'e foga.
- 35 Berekon boo mane sa dabanoo we hon, on da: «Bo n'a degeweno. Ka moo a ta.»
- 36 Wonna berekon naa fonoo we wiin sangan ma, Yezu ɗon woo ye sana. Kalanomanee wo mane boo wonna da wo ma ye na sangan ma, ma dian y'a zeda na foyi yira ɗon sii ma ga.
- 37 Ye na winnisin ye zii we timi ma, zame naa yaan ye ɗon naa n'e ten.
- 38 Soon boo man'e to zame yo on songo da: «Me na te, bo ɗon me no sonnala legelege ye. Ma be me sege a na.
- 39 Sege re, zini boo te n'a foga n'a ta a ne paro ne sma, a dibezio ne kungo, a n'e ba forona. A te nimisalo we yanne forona on sbe n'a dra.
- 40 Ma mane bia kalanomanee me da y'a laga, ye ma sbe ga.»
- 41 Yezu ɗon d'a ma: «Yonmabe ko telebe ti ki dogore be hon ga. Wee wagati ma daga ɗon ta ko ka neme ne k'a da somna? Naa ko no we bee.»
- 42 Nimisalo we mane ti naa hon, zini we n'a bii n'a dra n'a smabe forona. Nka Yezu ɗon sarekie a ma on nimisalo we kenebe n'a pere a ton ma ye.
- 43 Sma pepe mane kaba forona Wuro ta sebe ye na. Yezu naa n'a za da sma pepe kaba y'a teta na, a ɗon da y'a kalanomanee ma:
- 44 «Ma na wiin fa yira ka ma basie, ka ka tra koba forona on won moo. Soon No na kie sma sra hon.»
- 45 Nka kalanomanee wo mane wonna bereda wo koro too ga. Yezu ta bereda koro mane doon ye na wiin fa to ye ka ye too ga. Ye mane kwan ko a ta toga ye koro na me.
- 46 Kalanomanee mane dutige ne dakwie, ye ye na wee yi ɗon fan yi?
- 47 Yezu na n'e ta giate too, on nimisalo boo foga n'a tabe ye kiese ma on da ye ma:



48 «Wiin te pepe ɔɔn bo nimisalo be foga mɛ ye na, wɔnna te mɛ ɔɔn foga. Wiin te ɔɔn mɛ foga wɔnna te mɛ na faneta ɔɔn foga mɛ. Bare wiin te ɔɔn ka pepe hɔn slalo yi, wɔnna te na ɔɔn ka pepe na fan yi.»

49 Zan mane bɛreda bii ɔn da: «Mɛ na te, mɛ ɔɔn boo za, a ne zini laga n'e wa sma hɔn kɔ be togo. Mɛ n'a laga ye na bare a ti kɔ ke neme ga.»

50 Nka Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka k'a laga ga. Wiin te ɔɔn ma ne ka zugu ga, wɔn ke nii.»

51 Yezu durosangan ta tɛ ɔɔn mane vetra a sa diniyan hɔn, a ɔɔn sige ye yɛrɛ ma ɔn Zeruzalɛmusogo bii.

52 A mane sma fanɛ ye zin, wɔnwɔ ɔɔn yaa kɔ Samarikma ta kire na boo hɔn, wiin fa to y'a ta nada tɛtɛrɛ.

53 Nka a ta tɛ ɔɔn mane ti ne fɔnɔ ne yaa Zeruzalɛmukuru hɔn, wɔn tɛ ye ɔɔn ma dian n'a tɛn wɔnna kuru we hɔn ga.

54 Yezu ta kalanɔmanɛ Zake kɔ Zan naa wɔn za wiin sangan ma, ɔn da: «Matigi, be kia mɛ yira togo ma a tuma wuro hɔn, ɔn bɛrɛ ye ma n'e wunna ra?»

55 Nka Yezu mane taa ye bɛrɛ ɔn gwangwana ye ma.

56 Ye ɔɔn fɔnɔ yaa kireza hɔn.

57 Ye mane ti yuru hɔn, ɔɔn boo ɔɔn da Yezu ma: «Be ɔɔn ne yaa wiin wɛɛn pepe, ma na dɔɔ be ma.»

58 Yezu ɔɔn d'a ma: «Wura ti den ta, sien ne ti yala ta mɛ. Nka makunabɛdo ha ti Sɔɔn Nɔ ta ga.»

59 Wɔn timi a ɔɔn da boo ma: «Naa dɔɔ ne ma.» Wɔn ɔɔn d'a ma: «Matigi, sogo pere ne ma, ma yaa ne tɔn sitra den.»

60 Nka Yezu ɔɔn d'a ma: «Sara to wɔnwɔ y'a sara sitra, nka bi yaa Wuro ta kolo hɔn da yira.»

61 Boo mane naa d'a ma mɛ: «Matigi, mɛ kia naa dɔɔ be ma, nka tɛ ma yaa tangandia yira n'a kma ma den.»

62 Yezu ɔɔn d'a ma: «Wiin te ɔɔn nɛnɛ sɔndo hɔn ne pan ne sege, wɔnna te sbɛ ne kɔ Wuro ta kolo hɔn ga.»

LUKA 10

1 Wɔn timi Matigi ɔɔn sma kiesaafun ne nɔma pla bɔɔ dɛgɛ n'e fanɛ sma plapla. Awe yɛrɛ mane daga yaa wiinye kire pepe hɔn, a mane wɔnna sma wɔ fanɛ ye zin hɔn.

2 A mane da ye ma: «Sɔnfrɛyan, sɔnfrɛtɛtɛrɛsma mane fiin ga. Ka lɔ na te mɛ wiin fa to a baratere fanɛ y'a lɔ hɔn.

3 Ka yaa, bo ma ka fanɛ wɔkara gwanɔmanɛ samilelu woro hɔn.



- ⁴Ka ka gwana poro wele kanegɛ bii ga, ka ka da ka bire soɔn na sogo ma me ga.
- ⁵Ka soɔn ko wiin ween pepe, ka da, ye Wuro siara ta yeye kma ma.
- ⁶Siara na no soɔn ne ti yeye, k'a siara na foo na zii a ma. Won ma te ga, k'a siara na foo na bere na ka ma.
- ⁷Ka woɔ wonna ween we. Ye soɔn wiin zɔnfa ko wiinye zio pere ka ma, ka won zɔn on wonwo mene bare barateta daga ko y'a sara. Ka ka da ka sa boo piri on yaa ve biza hon ga.
- ⁸Ka soɔn ko wiin kuru hon pepe, ye soɔn kwa ka ma, on wiin fa pepe pere ka ma, ka won zɔn.
- ⁹Ka wonna kuru we hon komatogaparere kenebe on yira ye ma, ye Wuro ta kolo vetra ye na.
- ¹⁰Nka ka soɔn ko wiin ween, ye ma kwa ka ma ga, ka yaa taa wonna kuru we na dayinnahonwedo hon
- ¹¹on da, ye hali ye ta kuru na tulu wiin soɔn malo ka kaen ma, ye k'a siso n'a wa n'a pere ye ma ye. Nka hali ko won, ka daga too da Wuro ta kolo vetra.
- ¹²Tian na, ma ye yira ka ma da wonna koo we ma, Sodomukuru ta da na fon ko wonna kuru we ye.
- ¹³Gwale sa be ma Korazinkuru, gwale sa be ma Betesayidakuru. Bare wiinye kabakoda soɔn te ki hon, wonwo neme m'a te Tire ko Sidon kire hon, yeye kma mane na ye zugo katra won sie dere on ninabanzoga ka ne sian yibe ma.
- ¹⁴Tian na, kitiko ma Tire ko Sidon ta da na fon ka ye.
- ¹⁵Bi Kaperenawomukuru, be a giati da be na duro fon wuro hon ra? Awo re be na yaa fon wara soɔn.
- ¹⁶Wiin te soɔn moo ka ta, me ta a na te moo. Wiin te soɔn ka laga, me a na te soɔn laga. Nka wiin te soɔn me laga, wonna te me na faneta soɔn laga.”
- ¹⁷Fanesma sma kiesaafun ne noma pla wo mane bere naa nihondiaro hon ne kwa, ye Matigi, y'awe togo baraka hon zini yere mane moo ye ta.
- ¹⁸Yezu soɔn da ye ma: «Ma mane Sitane za, a ne tuma wuro hon ne zii wokara wurosian.
- ¹⁹Bo ma mane sebe pere ka ma ka ne sbe ne san ko yenme tongon ne zugu ta sebe pepe yaga, foyi te ka na ga.
- ²⁰Nka zini ta te soɔn mane moo ka ta, ka ka nihondia won na ga. Nka ka nihondia bare ka toga sebe Wuro bre.”
- ²¹Wonna wagati we yere ma Wuro ta Ni mane nihondiaro na yire yi ka Yezu hon, a soɔn da: «Ma baraka yira be ma ne Ton, wurokon ko lagakon na te. Bare be bo da be



doon datore kɔ kakirikma na ɔn n'e doro nimisala ma. Tian na, ne Tɔn, ye dia be ma be ɔn n'e ta yee bia woramadiabe do ma.

²²Mε Tɔn da pepe ka ne sra hɔn. Soon tiye wiin ɔn nɔ tɔɔ a ma te a tɔn ga. Soon mane tɔn tɔɔ mε, a ma te a nɔ ga, ɔnkɔ nɔ we dian n'a da yira wiin te ma mε.”

²³Wɔn timi Yezu ɔn ye zin bere y'a kalanɔmanε ma ɔn da yewɔ dama ma: «Ka wiin te be za, wiinye kma ɔn n'a za mε, wɔnwɔ dangamu.

²⁴Bare ma ye yira ka ma tian na da Wuro ta daberebere na yaan ye kɔ fanganmε na yaan ye man'a kia zε na nka ye sbε n'a za ga. Ka wiin fa mɔɔ, ye mane wɔn kia mɔɔ na, nka ye sbε mε ga.”

²⁵Tɛn na kma na boo mane tuma taa ɔn Yezu toga wiin fa to a a foga a domada hɔn. A mane d'a ma: «Mε na te, wɔnnɔ ma daga ɔn ta ɔn sbε webareyani gun?”

²⁶Yezu ɔn d'a ma: «Wɔnnɔ ye ɔn seβε Tɛn na seβε hɔn? Wɔnnɔ be ɔn kala yeyε?”

²⁷Soon we ɔn da: «Be Matigi bia Wuro da diabε be ma siebesieβε na ɔn be na plalo da diabε be ma wɔkara be yerε.”

²⁸Yezu ɔn d'a ma, y'a wiin fa yira, ye wɔn fɔrɔ. Y'a ɔn wɔn ta, y'a na webareyani gun.

²⁹Nka soon we ta te ɔn mane tian kia, wɔn te a ɔn da Yezu ma: «Kɔ te ɔn ne na plalo?”

³⁰Yezu ɔn d'a ma: «Soon boo mane tuma Zeruzalemu ne yaa Zeriko. Soberesma boo ɔn sa sɔɔ a ma wɔla hɔn n'a vuro n'a ba fɔrɔna fɔn a ne te siri na, ye n'a to ɔn yaa.

³¹Salakaweta boo mane doo ne fɔnɔ wɔnna sogo we ma, ɔn wɔnna soon we za, ɔn dɔsie biza hɔn.

³²Yee mε, Levi na boo naa wiri mε, ɔn n'a za ɔn dɔsie biza hɔn.

³³Nka Samarison boo mane ti yaa hɔn kuru boo hɔn, ɔn naa wiri a brε n'a za, a na makare n'a foga.

³⁴A ye dɔbe a na, ɔn yin kɔ duven ka a tabada hɔn, n'e perε. Wɔn timi, a ɔn soon we de y'a worofa ma ɔn yaa kɔ lege samaravedo hɔn, ɔn kwa a ma.

³⁵Wɔnna winnisin a ɔn gwanafuro pla wa n'e pere samaravedo na te ma ɔn da, y'a kwa soon we ma. Y'a ɔn wiin fa pepe ka a wɔnda hɔn, ye ye ɔn ne bere wiin sangan ma, ye ye na n'e wɔnnɔ a ma.

³⁶Soberesma mane wiin soon we ba, bia giate ma, kɔ te ɔn te a na plalo na bɔ sma saa be hɔn?”

³⁷Soon we ɔn da, ye wiin te ɔn dafɔre ta a ma, y'a wɔn. Yezu ɔn d'a ma, y'a yaa ne te yee mε.

³⁸Yezu mane ti yuru hɔn kɔ y'a kalanɔmanε, ɔn yaa kɔ kuru boo hɔn. Ya boo ɔn vedo pere a ma ye brε. Ye mane wɔnna ya we toga wiri Mareta.



- ³⁹Ya we puu togo mane ti Mari. Wɔn mane tangan wɔɔ Matigi kiego ma ne mɔɔ a ta.
- ⁴⁰Mareta kakiri mane yanganmu y'a kɔnbara ta fɔrɔna, wɔn tɛ a ɔɔn da Yezu ma: «Matigi, ne puu bara pepe za n'e to ne ma, wɔn foyi bi yinna hɔn ga ra? Yira a ma a naa ne diema.»
- ⁴¹Matigi ɔɔn d'a ma: «Mareta, Mareta, be be nina ban ne tɔngɔntɔngɔn da na yaan ye ye na.
- ⁴²Nka dadogo tala dama ɔɔn daga. Mari ɔɔn n'e pepe hɔn fɔrɔ yi dɛgɛ, a ma bere ne na tɔɔ a ta mɛ ga.»

LUKA 11

- ¹Boo kɔɔ ma, Yezu mane ti wuromɛ hɔn boo piri boo ma. A naa waro wiin sangan ma, a ta kalanɔmanɛ na boo ɔn d'a ma: «Matigi mɛ sma kɔ wuromɛnɔn wɔkara Zan mane y'a kalanɔmanɛ sma wiin nɛ.»
- ²A ɔɔn da ye ma: «Ka ɔɔn ne Wuro mɛ wiin sangan ma, ka da: Mɛ Tɔn, tɛ sma bia kɔni yɔnnɔ tɔɔ. Tɛ bia sin wiri.
- ³Mɛ mako sa wiin zɔnfa hɔn kɔɔ pepe ma, wɔn pere mɛ ma.
- ⁴Mià kakie yafa mɛ ma wɔkara bɔ sɛrɛ tɛ kɔ mɛ nabada hɔn mɛ yafa ye ma wiin nɛ. Ka tɛ mɛ kɔ mama hɔn ga.»
- ⁵Wɔn timi a ɔɔn da ye ma: «Ka sege rɛ, ye ɔɔn tɛ wɔkara ki na boo ɔn yaa ye maa bre boroma ɔn yaa d'a ma, y'a ye doba kɔ zɔnfa,
- ⁶ye ye maa boo tuma kuru hɔn ɔn naa vɛ ye brɛ, zɔnfa mane ti ye ta n'a pere a ma ga.
- ⁷Bo we ɔɔn ye to kɔɔn hɔn ɔn d'a ma, y'a ka ye banabɛ ga, ye yi y'a koro pi n'a wɛ, yi kɔ ye nɔmanɛ sian wɛ, ye yi sbɛ ne tuma ɔn zɔnfa pere a ma ga.
- ⁸Tian na, ma ye yira ka ma da, hali a mane na tuma n'a ka bare ye mare ga, awale a na tuma n'a ka bare bo we n'a banabɛ.
- ⁹Awale ma ye yira ka ma da ka ɔɔn mɛ, ka na gun. Ka ɔɔn kia, ka na zɛ. Ka ɔɔn koro kwangwaga, a na kibe ka ma.
- ¹⁰Wiin te ɔɔn mɛ, wɔnna te ɔɔn gun. Wiin te ɔɔn kia, wɔnna te ɔɔn zɛ. Wiin te ɔɔn koro kwangwaga, wɔnna te ma a kibe.
- ¹¹Wee tɔn ɔɔn ti ki yɔ a nɔ buru mɛ a ta, a dɔgɔnɔ pere a ma? Weɛ a ɔɔn zenɔ mɛ a ta, a ma san a ɔɔn pere a ma?
- ¹²Weɛ mɛ, nɔ we nawɛrɛnɔ mɛ a ta, a ma yɛnmɛ a ɔɔn pere a ma?
- ¹³Ki wiinye ɔɔn zugoyagasma, ki ɔɔn ne dian ne frefɔre pere ka nɔmanɛ ma, Tɔn wiin ɔɔn ti wuro hɔn, ne wɔn na tɛ ɔn ma y'a Ni pere a na mɛsama ma ga?»
- ¹⁴Yezu mane zinibobo laga n'a wa sɔɔn boo hɔn. Zini we sa wɛ timi, wɔnna bobo we ne bere. Zame pepe ɔɔn kaba wɔn na.



- 15 Nka ye na bɔɔ mane kwa, ye zini Belezebule wɔnnate baraka hɔn a zini laga n'e wa sma hɔn.
- 16 Bɔɔ mane kia n'a taa n'a sege, wɔnwɔ ɔɔn d'a ma, y'a bɔɔ kabakoda ta wiinye ɔɔn sa wuro hɔn.
- 17 Yezu man'e ta giate tɔɔ, wɔn tɛ a ɔɔn da ye ma: «Wiin giamana ɔɔn sodini ɔn tuma ye neme na, wɔn yaga, a na kɔan bere muluku neme ma.
- 18 Sitane ɔɔn tuma n'e yere kwini, ne a ta kolo na tɛ ɔn fɔrɔ? Tamara ka da, ye zini wɔnnate baraka hɔn me zini laga wa?
- 19 A ɔɔn ma zini wɔnnate Belezebule baraka hɔn me zini laga, kɔ te baraka hɔn k'a kma n'e laga? Yewɔ yere n'a dɔrɔ da tian ti ka ta ga.
- 20 Nka a ɔɔn ma Wuro baraka hɔn me zini laga, wɔn kɔrɔ Wuro ta kolo wiri ka ma.
- 21 Fangante ɔɔn y'a kunkwinifre bii ne y'a bii hɔn kɔrɔse ye sana, foyi sbɛ ne tɛ a soromafre na ga.
- 22 Nka wiin te ɔɔn kene yi a ma, wɔn ɔɔn na naa wiin sangan ma, ɔn sbɛ a ta, a mane yɔɔn wiinye kunkwinifre wɔ pepe ma, wɔn wɔnwɔ tɔɔ a ta, ɔn n'a ta fre dinidini.
- 23 Wiin te ɔɔn mane ti kɔ me ga, wɔnna te me zugu. Wiin te ɔɔn mane me diema kwe na ga, wɔnna ta yagata.
- 24 Zini tɛ sa sɔɔn hɔn, a yaa ne boo kwiedo kia makunabe na. A ɔɔn m'a gun ga, a ne kwa, ye ye mane pia ne ti wiin ween, ye ye na bere yaa ween ye ke.
- 25 A tɛ bere da ye naa wiri, a naa n'a za a ne kini ne teterefɔrɔ.
- 26 Wɔnna sangan a yaa zini kopra zaye foga wiinye ɔɔn yagayi a yere ma. Ye kwe naa kɔ wɔnna kɔɔn we hɔn, ɔn tangan yeye. Wɔnna sɔɔn we ta da na yaga yi wɔnna sangan ma ɔn yalo a na gwere yi ma.”
- 27 Yezu ta tɛ ɔɔn mane wɔn yira, wɔn tɛ ya boo ɔɔn ye to zame yɔ ɔn d'a ma: «Wiin ya ɔɔn be vɔrɔ ɔn yingin pere be ma, wɔn dangamu.”
- 28 Nka Yezu ɔɔn d'a ma: «Wiinye kma ɔɔn Wuro domada mɔɔ ɔn n'e ta, wɔnna kma kɔne ɔɔn dangamu re.”
- 29 Zame ta tɛ ɔɔn mane yaan ne yaa, wɔn tɛ Yezu ɔɔn da: «Bɔ dogore be dogore na yaga yi. Kabakoda ye ɔɔn kia. Nka a ma tɛ Zonase ta da ga, kabakodaze na dɔre ye ma ga.
- 30 Bare Zonase mane tɛ tagamase na Ninivukma ta wiin ne, yee Sɔɔn Nɔ na tɛ tagamase na bɔ dogore be ta me.
- 31 Kiti kɔɔ ma, saan hɔn piri ma fanganmaya na tuma bɔ dogore be na n'e zarake. Bare a mane tuma fɔn diniyan tege na ɔn naa mɔɔ Salomɔn ta datɔbere na. Awale Salomɔn na fan yi ɔɔn ti beɛ.



- 32** Kiti koo ma, Ninivukma na tuma bo dogore be na n'e zarake. Bare Zonase ta yirada man'e ta ye oon ye zugo katra. Awale soon ti bee wiin oon fan yi Zonase ma.
- 33** Soon sii fintina mulu n'a tige suu we ga. Nka y'a de fintinadefa ma wiin fa to wiinye kma oon ko, wonwo ne sege ne ze a na kini na.
- 34** Be yinna oon te bia fintina na. Be yinna oon ne foro, be ne ze. Nka be yinna oon yaga, be ze ga.
- 35** Won ye na, be yere korose, wiin kini oon ti be hon a oon ma tunio hon a ti ne be ka ga.
- 36** Be oon ne ze pasaa, be na ne ti wokara fintina wiin koon kinibe.”
- 37** Yezu naa waro wonna bereda wo na, Fariziyen boo oon naa n'a me, y'a naa zon ye bre. Yezu naa ko tangan zonfa woon hon.
- 38** Fariziyen we n'a za da a ye sra waa on sbe ne zon ga, a oon kaba won na.
- 39** Matigi oon d'a ma: «Yee ki Fariziyen ta da ti. Kobale ko tase ku ka oon waa n'e kinibe, ka koru ne paga beremafa ko zugube na.
- 40** Kakiridarakma, wiin te oon fa ku tetera, a wonna te oon n'a koru hon tetera me ga ra?
- 41** Be durute ka ko korohonkini, won na te bia da pepe ne kini.
- 42** Nka ki Fariziyen wiinye oon k'a gunfre pepe ko k'a yankoru hon fre na sodinida funno pere nka ka mane dian Wuro ta telebe ko a ta dadiamabe na ga, gwale na sa ka ma. Won ka mane daga oon ta on ka bo za n'e to ga.
- 43** Zin hon tangan dia ki Fariziyen wiinye wo ma Kalakoon hon, ka ne kia ye ne bire ka na wisoga hon, gwale na sa ka ma.
- 44** Ki Fariziyen wiinye oon ti wokara bone, tagamase wiinye noma doru ga, sma ne yaa ye ma man'e yonno too ga, gwale na sa ka ma.”
- 45** Won te Ten na kma na boo on d'a ma: «Me na te, a oon ma yee be bere, be me pepe vini me yo.”
- 46** Yezu oon d'a ma: «Ki Ten na kma, gwale na sa ki ma me bare ka bietene de sma ma, ka dian ne le wiinye bie ma ko ka slalo tala yere ga.
- 47** Ki wiinye oon Wuro ta daberebere ta bone togo kamasoro a ma ka tame oon n'e yee, gwale na sa ka ma.
- 48** Won ma k'a doru da ka dian ka tame ta teda na. Bare yewo daberebere wo yee, ki n'e bone togo.
- 49** Won ye na Wuro ta dato da, ye ye na y'a daberebere ko fanesma fane ye ma. Ye ye na n'e na boo yee on n'e na boo yanne.
- 50** Ye wiin fa to bo dogore be wiinye daberebere pepe yee, n'a bii fon diniyan dan ma da hon, ye sbe n'e toga ye na.



⁵¹Wɔn kɔrɔ, n'a bii Abele ta da ma fɔn yaa wiri Zakari ta da ma, wiin ɔn siri salakawedo kɔ Wuro ta kɔn yɔfa hɔn. Tian na, ma ye yira ka ma da bɔ dogore bɛ na toga ye yewɔn na.

⁵²Ki Ten na kma wiinye ɔn tɔɔ ta ka yi na, gwale na sa ka ma bare ka da tɔɔ ga, wiinye kma ɔn mane kia tɔɔ gun mɛ, ka ɔn sɔɔ wɔnwɔ ma.”

⁵³Yezu na sa wɛ wɛɛn, Ten na kma kɔ Fariziyen wora ɔn ba a ta, ye n'a toga da na yaan ye na.

⁵⁴Ye man'a toga sangan pepe ma wiin fa to ye sbɛ bɔɔ dɛndɛnmada gun.

LUKA 12

¹Ye mane ti wɔn hɔn yɛ, zame ta tɛ ɔn mane naa ye nɛmɛ kwe yaan fɔn n'e nɛmɛ yenyen, wɔn tɛ Yezu ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ Fariziyen ta daplabere na.

²Dɔnda tala bɔɔ tiye wiinye ɔn na sa kini na ga. Bunuda tala bɔɔ mane tiye wiinye yɔnnɔ ɔn na tɔɔ mɛ ga.

³Bare ka wiinye da pepe yira tunio hɔn, ye na mɔɔ kɔgwaga kɔɔ ma. Ka wiinye da pepe yɔyɔleyira kɔn hɔn, wɔnwɔ pepe na puru yira zen ma.

⁴Ma ye yira ka ma, ne mare, wiinye kma ɔn sɔɔn yɛɛ, mane sbɛ ne foyi ta a na te na titiri ga, ka ka kwan wɔnwɔ na ga.

⁵Ka daga ne kwan wiin te na, ma na wɔn yira ka ma. Wiin te ɔn sbɛ ne ka yɛɛ ɔn ye bere ka ka togo hɔn, ka kwan wɔnna te ɔn na. Tian na, ma ye yira ka ma da wɔnna te na ka daga kwan.

⁶Ye yalatenten nɔma koo zabire gwanafuro pla na ga ra? Nka Wuro sanfire ye na tala da ga yo.

⁷Wɔn nii wɛ mɛ, ka wɔnsoga pepe do tɔɔ. Ka ka kwan ga, ka fɔn kɔ yalatenten pepe.”

⁸A ɔn da ye ma: «Wiin te pepe ɔn tɛ mɛ sierete na zame woro hɔn, Sɔɔn Nɔ na te wɔnna te sierete na mɛ Wuro ta mɛleke yɔnnɔ na mɛ.

⁹Nka wiin te ɔn da sma yɔnnɔ na, ye ye mɛ tɔɔ ga, Sɔɔn Nɔ na da Wuro ta mɛleke yɔnnɔ na, ye y'a na te tɔɔ ga.

¹⁰Wiin te pepe ɔn wiinye bɛredayaga yira Sɔɔn Nɔ ma, a na n'e na yafa gun. Nka wiin te pepe ɔn Wuro ta Ni togo yaga, wɔnna te ha na yafa gun ga.

¹¹Sma ɔn ka foga ne yaa kɔ ka nɛmɛ Kalakɔan hɔn, ka kiti na, wɛlɛ zengenkma kɔ fanganmɛ brɛ, ka ka ninaban ga ne kwa, ye wɔnnɔ ka naa yaa ɔn yira.

¹²Bare ka daga wiin fa yira wɔnna sangan we yɛrɛ ma, Wuro ta Ni na wɔn ka ka do hɔn.”



- 13 Sɔɔn boo man'e to zame woro hɔn, ɔn da Yezu ma: «Mɛ na te, yira ne vɔ ma, y'a te ke kià kɔrɔ dini.»
- 14 Yezu ɔɔn d'a ma: «Kɔ te ɔɔn ne taa ka yɔ kitisɔta na kɔ ka yɔɔ frɛ na dinita?»
- 15 Ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ fɔrɔna wiin fa to gwana na mere ka kɔ ka hɔn ga. Sɔɔn ta wɔɔ ni na wɔn sa a ta natorokmabe hɔn ga.»
- 16 Wɔn timi a ɔɔn bo dakalo be yira ye ma ɔn da: «Natorote boo ta kɔla mane dia fɔrɔna
- 17 fɔn a n'e yɛrɛ toga, ye wɔnnɔ ye na ɔɔn ta, ye bare tigɛdo yɛrɛ ti y'a sɔnfrɛ na ga.
- 18 Wɔn timi a naa giati ye yɛrɛ ma ɔn da, ye ye na wiin fa ta, ye bo wɔn. Ye ye na y'a moli webe ɔn za ye tɔgɔ wiinye ɔɔn yire ye bɔ gwere ye ma ɔn y'a sɔnfrɛ kɔ ye soro hɔn frɛ pepe kwe n'e ka ye hɔn.
- 19 Ye wɔn timi ye na da ye yɛrɛ ma, ye ye dangamu. Ye frɛ na yaan ye ti ye ta fɔn yaa kayan dɔgɔyan ma. Ye ye na makunabɛ ne zɔn ne mɛnɛ ne nihɔndia.
- 20 Nka Wuro mane d'a ma, y'a yinni, y'a ni na tɔɔ a ta wɔnna kɔɔ we ma wuru hɔn ye, y'a wiinye frɛ wɔ tɛtɛrɛ n'e tigɛ, ye kɔ te ma ye na wɔɔ?»
- 21 Wiin te ɔɔn natoro kia n'a tigɛ ye yɛrɛ ma, mane Wuro brɛ dangamu kia ga, wiin fa ɔɔn na tɛ wɔnna te na, bo ɔɔn wɔn.»
- 22 Wɔn timi Yezu ye bere da y'a kalanɔmanɛ ma: «Bo wɔn ɔɔn tɛ ma ɔɔn da ka ma, da ka ka nina ban kɔ zɔnfrɛda k'a sirewɔ na ga, kɔ k'a kiezogada mɛ ga.
- 23 Bare Ni fɔn kɔ zɔnfa. Sɔɔn kɔn fɔn kɔ zogo mɛ.
- 24 Ka kaka sege kɛ. Ye sɔn ga, mane sɔnfrɛtɛtɛrɛ mɛ ga. Moli ti ye ta ga, frɛtigɛda mane ti ye ta mɛ ga. Nka Wuro n'e woro. Ki fɔn kɔ wɔnna yala wɔ melemele yo.
- 25 Kɔ te ɔɔn sbɛ n'a bii y'a ninabannɔ ma ɔn fa kwe y'a sirewɔ ma?»
- 26 Ka ɔɔn mane sbɛ ne wɔnna daslala be ta ga, wɔnnɔ na ka ninaban bɔ sɛrɛ pepe ye na?»
- 27 Ka bagatulo sege. Ye bara ta ga, mane dasifire ne zoyɛn mɛ ga. Hali kɔ wɔn pepe, fanganma Salomɔn kɔ y'a yirebe pepe, a ta zoga ta foro mane wiri ye na tala ta ga.
- 28 Wiinye sɔgɔ ɔɔn ti laga hɔn sma, togo ne na n'e wunna sɛn, Wuro ɔɔn n'e kakiri to wɔnwɔ ta foro na, ka tɔɔ d'a na k'a kiezoga pere ka ma mɛ, ki wiinye ta yɔnmabe ɔɔn dɛge.
- 29 Ka ka ne tɔngɔntɔngɔn k'a zɔnfrɛda kɔ mɛnɛfrɛda na ga, ka ka ka kakiri yanganmu ga.
- 30 Wɔn bo diniyan be hɔn kma ɔɔn kia sangan pepe ma. Nka ki, ka Tɔn tɔɔ da ka mako sa wɔnna frɛ wɔ hɔn.
- 31 Ka Wuro ta kolo kia dɛn. Wɔn timi bɔ frɛsɛrɛ pepe na pere ka ma.»



- 32 Yezu ye bere da ye ma ye me: «Ka ka kwan ga, worofreslala, bare Wuro ta kolo ta pere ka ma dia ka Tɔn ma.
- 33 Ka k'a frɛ zabire n'e na gwana pere durukma ma. Ka gwana na webareya ye ko naforo na yagabareya yi kia n'a tige ka yere ma Wuro ta kolo hon, panɔ wiri wiin ween ga, koo mane manana yeye me ga.
- 34 Bare k'a naforo ne ti wiin ween, ween ma k'a giate na ne ti me.
- 35 Ka k'a baratezoga ka on k'a fintina mulu on wɔɔ siyanna hon.
- 36 Ka te wokara wiinye baratere on ye wɔnnate yere, a ne na tuma damarasondo hon on naa. A on naa koro kwangwaga wiin sangan ma, ye kibe a ma salesale.
- 37 Wiinye baratere wɔnnate on na naa n'e gun siyanna hon, wɔnwɔ dangamu. Tian na, ma ye yira ka ma d'a na baratezoga ka on n'e tanganbe wiin fa to a zɔnfa pere ye ma.
- 38 A on bere naa boro ma wele kokoroparosangan ma on naa n'e gun ye n'a yere, ye na dangamu.
- 39 Ka tɔɔ da konte mane panɔ nasangan tɔɔ, a mane na wɔɔ siyanna hon wiin fa to ye ka naa n'a ta koon soro ga.
- 40 Ki me, ka ka yere teterɛ on wɔɔ siyanna hon bare ka wiin wagati tɔɔ ga, wɔn ma Soon No na naa.”
- 41 Wɔn te Piyere on d'a ma: «Matigi, me ye na be bo dakalo be yira ra, taa sma pepe ye na?”
- 42 Matigi on d'a ma: «Wee barateta na foro yi yonnoma on kwie, konte sbe ne on tige y'a kma wɔon na, a ne sbe n'e ta zɔnfa pere ye ma a na wagati ma?”
- 43 Konte on bere naa wiin sangan ma on naa wonna barateta we gun a ta bara hon, a na dangamu.
- 44 Tian na, ma yira ka ma da konte we na ye sra hon frɛ pepe kalfa wonna barateta we ma.
- 45 Nka wonna barateta we on n'a giati da, ye konte na sie dere ye yado hon, on bere bo barateresere ma, sini ko yara n'e vuro, ne zɔn ne mene ne yingin,
- 46 awale a kakiri ti wiin ko ma ga, mane ti wiin wagati ma ga, wɔn ma konte na bere naa. Konte na wonna barateta we yonnohontoba. Wiin fa on te yonnabareyasma na, wɔn neme on na te a na me.
- 47 Wonna barateta we ta te n'e wɔnnate dongo tɔɔ, ma dian n'e ta ga, wɔn ye na a na yinnahontogo gun ye na forona.
- 48 Wiin barateta on ye wɔnnate dongo tɔɔ ga, wɔn on da ta ye mane daga ga, wɔn na yinnahontogo gun sie ga. Frɛ na yaan ye on pere wiin te ma, ye na wonna te toga yaan ye na me. Frɛ na yaan ye on kalfa wiin te ma, ye na yaan ye tɔɔ wonna te ta me.”



- ⁴⁹Yezu da: «Togo me naa òòn ka diniyan hòòn. Wònna togo mane kini, wòn mane na dia ne ma.
- ⁵⁰Yanne bòò tiye, me daga wiinye gun. Yanne wò sige ne ma nka fòn ma taa ye na n'e ta n'e do paga.
- ⁵¹K'a giati da siara me naa òòn ka na diniyan hòòn ra? Awo re, nka ka na bla neme na òòn.
- ⁵²N'a bii basie, kònkma sma koo na bla ye neme na. Sma saa na tuma sma pla na, sma pla tuma sma saa na me.
- ⁵³Tòn na tuma ye nò na, nò ne na tuma ye tòn na. Ya na tuma y'a nemedalo na, nemedalo ne na tuma ye sie na. Bangansie na tuma ye nememogo na, nememogo ne na tuma ye bangansie na.»
- ⁵⁴Yezu mane da zame ma: «Ka te daba na tuma yi za wurowòn ma piri ma ne zii wurodu hòòn, ka da ye wuro na mene. Ye te yee.
- ⁵⁵Pangan òòn tuma saan hòòn piri ma, ka da ye tu na pe fòròna. Ye te yee me.
- ⁵⁶Daplaberesma, ka wurokòn kò lagakòn ma tagamase za n'e dége tòò. Wònno òòn te ka òòn mane bo wagati be ma da kòrò tòò ga?
- ⁵⁷Wònno òòn te ka òòn mane dian ne tian dége tòò ga?
- ⁵⁸Sòòn òòn be wiri kiti na, ka òòn ne kwe ne yaa wònna da yònnò hòòn wado hòòn, òn ka to sogo ma, be yen be yere ma òn wònna da wò teterè ka yò den. A ma wòn na a ne yaa kò be neme kitisore brè, wònwò na be ka yereta sra hòòn, wònna yereta be ka kaso hòòn.
- ⁵⁹Ma ye yira ka ma da be ma bia ku pepe sara n'a we ga, be na sa yeye ga.»

LUKA 13

- ¹Wònna sangan ma Pilate mane wiinye Galilekma yee ye ta salakawedo hòòn, sma bòò mane naa wònna bereda yira Yezu ma.
- ²A òòn da ye ma: «K'a giati da wònna Galilekma wò ta kakie òòn yireyi bò Galilekma sere ye ma wòn ye na bò te ye na ra?
- ³Awo re. Nka ma ye yira ka ma da ka òòn ma ka zugo katra ga, yee ka pepe na siri ye.
- ⁴Silowe na zangan bere wiinye sma funkorosòòn wò ma n'e yee òòn yo, k'a giati da wònwò ta dayagate òòn mane yagayi Zeruzalemukma sere pepe ma ra?
- ⁵Awo re. Nka ma ye yira ka ma da ka ma ka zugo katra ga, yee ka pepe na siri ye.»
- ⁶Yezu mane bo dakalo be yira òn da: «Kafòna mane ti sòòn boo ta lò hòòn. A naa da ye yaa nòmane kwire a ma, ma yaa foyi za ga.
- ⁷A òòn da y'a barateta ma, ye bo n'e dògò saa ye ne naa ne nòmane kia kafòno we ma, mane foyi gun ga. Y'a kien. Y'a k'a to a ne lò merebe zana yee ga.



- ⁸Nka barateta we òn d'a ma, ye mɛ na te, y'a to dɔɔ tala ðen, ye ye na n'a wee tetere òn kuru k'a ma.
- ⁹Ye be ma farase ga, y'a na vɔrɔ. Ye wɔn ma tɛ ga, y'a naa n'a kien.”
- ¹⁰Yezu mane sma kala Kalakɔn boo hɔn Tangantun kɔɔ ma.
- ¹¹Ya boo mane tiye, zini boo ne ti kɔ lege. Wɔnna zini we mane ya we parebɛ dɔgɔ funkorosɔɔn yɔ fɔn n'a nɛnɛbɛ, a mane sbɛ n'e tele titiri ga.
- ¹²Yezu ya we za wiin sangan ma, n'a wiri òn d'a ma: «Ya, bia laganuru wɛ.”
- ¹³A òn ye sra ðɛ a ma, wɔnna nɔɔ tala hɔn ya we òn tele taa ne Wuro yirebɛ.
- ¹⁴Kalakɔn wɔnnate woro mane ba bare Yezu sɔɔn kɛnɛbɛ Tangantun kɔɔ ma. A òn da zame ma: «Yin konala tiye barate na. Wɔnna kɔɔ wɔ ma ka daga ne naa wiin fa to a ka kɛnɛbɛ. Ka ka ne naa Tangantun kɔɔ ma ga.”
- ¹⁵Matigi òn d'a ma: «Ki daplaberesma, ki na wee yi òn tiye òn mane y'a yangan wele y'a samare firi Tangantun kɔɔ ma òn yaa n'a mɛnɛbɛ ga?
- ¹⁶Bo ya be Abrahamu timikma na boo. Sitane n'a pɛrɛ bɔ dɔgɔ funkorosɔɔn yɔ. A daga firi we wɔnna pɛrɛ wɔ hɔn Tangantun kɔɔ ma ga ra?”
- ¹⁷A wɔn yira wiin sangan ma, pɛrɛ n'a zugi pepe foga. Zame pepe nihɔn mane dia a ta tɛda pepe ye na.
- ¹⁸Wɔn tɛ Yezu òn da: «Wɔnnɔ Wuro ta kolo sbɛ ne yirabɛ kɔ òn? Wɔnnɔ mɛ na n'a kayanbɛ na kɔ òn?
- ¹⁹A sa mutaradenɔ ta. Sɔɔn n'a bii n'a tugo y'a lɔ hɔn. A faga òn yire tɛ sɔgwaga na. Yala ne y'a sien tɔgɔ a kala ma.”
- ²⁰Yezu mane da ye ma ye mɛ: «Wɔnnɔ ma na Wuro ta kolo kayanbɛ kɔ òn?
- ²¹A sa kwindie ta. Ya boo n'e bii n'e ka freyirabɛfa yinna saa na fɔgɔ hɔn, fɔn ye pepe òn koo.”
- ²²Yezu mane yara kireyeye kɔ kireslala hɔn ne sma kala ne yaa Zeruzalemu piri ma.
- ²³Sma bɔɔ man'a toga òn da: «Matigi sma damane dama òn na kisi yee ra?» Wɔn tɛ a òn da ye ma:
- ²⁴«Ka sige ka yɛrɛ ma wiin fa to ka sbɛ dɔɔ kɔ kuledaslalo hɔn. Ma ye yira ka ma da sma na yaan ye na n'eyɛ kia kɔ na, nka ye na sbɛ ga.
- ²⁵Kɔnte òn naa tuma koro legɛ wiin sangan ma òn ka to sire, ka na ne kwangwaga ne kwa, ye Matigi koro kɔba mɛ ma. A na da ka ma, ye ye ka tumado tɔɔ ga.
- ²⁶Wɔnna sangan ma ka na ne kwa, ye ka mane zɔn òn mɛnɛ kɔ lege, ye ki brɛ a mane sma kala.
- ²⁷A na da, ye ye ka tumado tɔɔ ga. Ye ka tuma ka wa ye zin ki dayagatere pepe.



²⁸Ka ɔɔn naa Abrahamu kɔ Izake kɔ Zakɔbe ɔnkɔ Wuro ta daberebere pepe za Wuro ta kolo hɔn wiin sangan ma, ki ne dre sire, wɔnna sangan ma ka na ne mɔgɔ ne ka yinni win.

²⁹Wɔnna sangan ma sma na tuma wurodu hɔn kɔ wurowɔn ma piri ma kɔ kudo ma piri ma kɔ saan hɔn piri ma ɔn naa tangan zama na Wuro ta kolo hɔn.

³⁰Yee bɔɔ timikma na tɛ zengenkma na, bɔɔ zengenkma tɛ timikma na.”

³¹Wɔnna wagati we yere ma, Fariziyen bɔɔ ɔɔn naa da Yezu ma, y'a sa ye wa ye bre, ye bare Herode kia n'a yee.

³²Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka yaa yira wɔnna den we ma, ye me ti ne zini laga n'e wa sma hɔn, ne sma kenebe sma kɔ sen. Ye yin saaro kɔɔ ma, ma na waro wɔnna bara wɔ na.

³³Ye nka ma daga n'a sogo yaa sma kɔ sen ɔnkɔ sentini, ye bare Wuro ta daberebeta yee biza hɔn a ma tɛ Zeruzalemu ga.

³⁴Zeruzalemu, Zeruzalemu, bi wiin ɔɔn Wuro ta daberebere yee. Ye wiinye fanɛ be ma, be ne wɔnwɔ dra kɔ dɔge. Kanyinnayan na ma mane kia be hɔn kma kwe wɔkara nanɔ ye nɔmanɛ kwe ye kaba wee wiin nɛ, be ma dian ga.

³⁵Awale k'a Wuro ta kɔɔn na wɔɔn kebe. Ma ye yira ka ma da ka na me za titiri ga fɔn ka na da wiin kɔɔ ma, ye wiin te ɔɔn naa Matigi togo na, ye Wuro siara ta wɔnna te ma.»

LUKA 14

¹Bo Tangantun boo kɔɔ ma Yezu yaa kɔ Fariziyen ta zengenkma na boo bre zama na. Sma man'a kɔrɔse fɔrɔna.

²Ye kayan me, sɔɔn boo ne ti yeye, komayɔnbe laganuru ne ti kɔ lege.

³Yezu ɔɔn Ten na kma kɔ Fariziyen toga ɔn da: «Kià Ten yirado ma, sɔɔn daga sɔɔn kenebe Tangantun kɔɔ ma ra, taa wɔn daga tɛ na ga?”

⁴Ye ɔɔn bɔɔ. Yezu ɔɔn komatogapareta we foga n'a kenebe n'a to a ɔɔn yaa.

⁵Wɔn timi a ɔɔn da ye ma: «Ki na wee yi nɔ wele a ta lagasɔnyangan ɔɔn bere duro hɔn Tangantun kɔɔ ma, a m'a wa salesale ga?”

⁶Ye ma sbe fa yira wɔnna togaro we na ga.

⁷Yezu naa n'a za da ye mane wiinye kma wiri zama na, wɔnwɔ mane tanganda na fɔrɔfɔrɔ ye dɛge, wɔn tɛ a ɔɔn bo dakalo be yira ye ma

⁸ɔn da: «Ye ɔɔn be wiri damarazama na, ka yaa tangan tangando na fɔrɔ yi hɔn ga. Be ma farase ga, ye sɔnza wiri me wiin ɔɔn fan yi bi ma.

⁹Wiin te ɔɔn ka wiri, wɔn na naa da be ma, ye be tuma tangando pere bo ma. Wɔnna sangan ma be na piri ɔn yaa tangan timi.



- 10**Wɔn ye na ye ɔn be wiri be yaa tangan timi den wiin fa to be na wirita ɔn naa be za, a na da be ma, ye ne maa, ye be tuma yaa tangan tangando na fɔrɔ yi hɔn. Wɔnna sangan ma be na yirebe gun be zɔnkwesma yɔnnɔ na.
- 11**Bare wiin te pepe ɔn ye yere yirebe, wɔnna te na dɛgebe gun. Wiin te pepe ɔn ye yere mazibe, wɔn na yirebe gun.”
- 12**Wiin te ɔn man'a wiri zama na, a ɔn da wɔn ma: «Be ɔn zamaye ta, ka be mare wele be na plala wele be na vorɔre wele be tangankwere natorokma wiri ga. Wɔnwɔ sbe ne be wiri me ɔn n'e na ku sara be ma.
- 13**Nka be ɔn zamaye ta, durukma kɔ murukue kɔ kilenale kɔ fue ɔn wiri.
- 14**Wɔn na te be dangamu bare wɔnwɔ na sbe bia tefa na ku neme sara be ma ga. Tian na, smatele winnisako ma sara yo wɔnna dafɔre wo na ku na sara be ma.”
- 15**Zɔnsma wo na sɔnnala wɔnna bereda wo moɔ wiin sangan ma, ɔn da Yezu ma: «Wiin te nii ɔn na ne ti Wuro ta kolo hɔn zɔnsma hɔn, wɔnna te dangamu.”
- 16**Yezu ɔn d'a ma: «Sɔn boo mane zamaye tetere ɔn fane sma na yaan ye ta.
- 17**Zɔnsangan naa wiri a ɔn y'a barateta fane, y'a yaa yira sma ma, ye ye naa ye zɔnfre wo pepe waro.
- 18**Ye pepe tala tala mane dendenmada kia. Gwere yi mane da, ye yi lo boo do tere, ye ye daga yaa wɔn sege. Ye y'a me, y'a yafa ye ma.
- 19**Za yi ɔn da, ye yi lagasonyanganne fun tere, ye ye yaa wɔnwɔ sma. Ye y'a me, y'a yafa ye ma.
- 20**Boo za yi ɔn da me, ye yi ya boo do yɔn. Ye wɔn ye na yi sbe ne yaa ga.
- 21**Barateta we bere naa wɔn yira ye wɔnnate ma wiin sangan ma, a woro ɔn ba fɔrɔna. A ɔn da barateta we ma, y'a sale yaa sogakweda hɔn kɔ wisoga hɔn, ɔn durukma kɔ murukue kɔ fue kɔ kilenale wiri naa kɔ logɔ.
- 22**Wɔn timi barateta we ɔn naa da, y'a wiin fa yira, ye ye wɔn ta, ye hali kɔ wɔn, ye kɔɔn we paga ga.
- 23**A ɔn da y'a barateta ma, y'a yaa soga kɔ kokoda pepe hɔn ɔn durukma foga fangan na ɔn naa kɔ logɔ wiin fa to y'a kɔɔn paga.
- 24**Bare ma ye yira ka ma da wiinye kma ɔn mane wiri zama na ye na sɔn na nene zɔnfre wo na ga.”
- 25**Zame na yaan ye mane doɔ Yezu ma. A ɔn ye bere ɔn da ye ma:
- 26**«Wiin te ɔn ma me fonbe kɔ ye ton, ye sie, y'a ya, ye nomanɛ, ye na plala ga, ɔn ye yere na kwangwagasɔ bii ga, wɔnna te sbe ne te mia kalanɔ na ga.
- 27**Wiin te ma ye na kwangwagasɔ bii ɔn doɔ ne ma ga, wɔnna te sbe ne te mia kalanɔ na ga.



- 28**Tian na, ki na wee yi ɔɔn tiye ɔn ne kia zangangwaga tɔgɔ ɔn ma pia tangan den ɔn n'a na kayan ta ɔn sege ye ɔɔn ne na sbe bara wɔ ta fɔn ye tege na ga?
- 29**Wɔn ma tɛ ga, a ɔɔn naa n'a du ka, ɔn ma sbe n'a wɛ ga, wiinye kma ɔɔn na n'a za, wɔnwɔ na n'a zi
- 30**ne kwa, ye bo sɔɔn be y'a kɔɔn du ka, ma sbe n'a wɛ ga.
- 31**Wɛɛ mɛ, wee fanganma ɔɔn tiye ne kia yaa ye nɛmɛ fanganma kwini, ma pia tangan ɔn y'a kunkwinini na kayan ta den ga yala a ɔɔn ne na sbe yaa kɔ sma sana fun ɔn yaa sma sana kioro kwini.
- 32**A ɔɔn n'e sege ye mane kayan ga, a na bo we to dɛrɛdo hɔn ye, ɔn sma fanɛ a ta, wɔnwɔ yaa n'a mɛ ɔn siara ka ye yɔ.
- 33**Yee mɛ, ka na wiin pepe ɔɔn ma maga y'a kma kɔ y'a frɛ pepe hɔn ga, wɔnna te sbe ne te mia kalanɔ na ga.
- 34**Yin fa na fɔrɔ yi. Nka yin na diaro ɔɔn wɛ, wɔnnɔ a ɔɔn fɔrɔ ye?
- 35**A foyi fɔrɔ lɔ ma ga, mane sbe ne tɛ kuru na ga. Fɔn y'a dra sire. Damɔtra ɔɔn ne ti wiin te ta, wɔn mɔɔ.»

LUKA 15

- 1**Lanpotɔre kɔ kakiɛtere pepe man'e dɔbɛ Yezu na ne mɔɔ a ta.
- 2**Fariziyen kɔ Ten na kma ɔɔn ne dumudumu da ne kwa: «Bo sɔɔn be kakiɛtere foga n'e fɔrɔ, ne kwe ne zɔn kɔ lɔgɔ mɛ.»
- 3**Wɔn tɛ Yezu ɔɔn bo dakalo be yira ye ma
- 4**ɔn da: «Ki na wee yi ɔɔn ti gware nɔma zɔlo (100), ye na tala fire, a ka bɔ kienaafun ne nɔma koronɔɔ wɔ to kibɛkolo hɔn ɔn yaa bo fire yi we kia fɔn a zɛ na ga?
- 5**A ɔɔn n'a za wiin sangan ma, a a bii ye panlaba ma kɔ nihɔndiaro.
- 6**A ɔɔn bige naa wiri ye brɛ wiin sangan ma, a ye mare kɔ ye tangankwɛrɛ wiri ɔn da ye ma, ye ye tɛ ye kwe nihɔndia, ye bare y'a gwa wiin ɔɔn mane fire, y'a zɛ.
- 7**Ma ye yira ka ma da yee nihɔndiaro na ti wuro hɔn ye kakiɛtɛta sɔnnala dama ta zugokatra na ɔn yalo smatele sma kienaafun ne nɔma koronɔɔ ye na wiinye mako ɔɔn ti zugokatra hɔn ga.
- 8**Wɛɛ mɛ, wee ya ɔɔn tiye, gwanafuro fun ne ti a ta, ye na tala fire, a ma fintina mulu ɔn kɔɔn sare n'a kia siebɛ na fɔn n'a za ga?
- 9**A ɔɔn n'a za wiin sangan ma, a ye mare kɔ ye tangankwɛyàra wiri ɔn da ye ma, ye ye tɛ ye kwe nihɔndia, ye bare y'a gwanafuro wiin ɔɔn mane fire, y'a zɛ.
- 10**Ma ye yira ka ma da yee Wuro ta mɛɛkɛ nihɔndia kakiɛtɛta sɔnnala dama ta zugokatra ye na.»



- 11 Yezu mane da ye ma ye mɛ: «Nimisininɔmanɛ sma pla mane ti sɔɔn boo ta.
- 12 Boo kɔɔ ma, ye hɔn slalo yi sɔɔn da ye tɔn ma, ye wiin fa sɔɔn wiri ye ma a kɔrɔ na, y'a wɔn pere ye ma. Tɔn we sɔɔn y'a frɛ dini ye ma.
- 13 Yin damanɛ wɔn timi, awe slalo yi we sɔɔn y'a gwana pepe kwe n'e bii sɔn yaa giamanadɛrɛ boo hɔn sɔn yaa gwana wɔ pepe yagayaga weɛn kakalate hɔn.
- 14 A ta gwana pepe naa we wiin sangan ma, wu na yire yi sɔɔn bɛrɛ wɔnna giamana we hɔn. Foyi mane ti awe nimisalo we ta titiri ga.
- 15 A mane yaa bara kia giamana we hɔn kma wɔ na boo ta, wɔn n'a yabɛ y'a laga hɔn tɛgɛnɛ na.
- 16 Tɛgɛ mane wiin zɔnfa zɔn, a mane kia ne wɔn zɔn mɛ y'a wu do ma. Nka sɔɔn sii mane wɔn na foyi pere a ma ga.
- 17 A naa tangan giati ye yɛrɛ ma sɔn da ye baratere na yaan ye ti mɛ tɔn ta, ne zɔn fɔn zɔnfa sere ne wɔɔ kamasɔrɔ mɛ ne ti ne siri wu ta bɛɛ.
- 18 Ma na tuma yaa ne tɔn brɛ sɔn yaa yira a ma da ma Wuro kakie bii, sɔn n'awe kakie bii mɛ.
- 19 D'a daga ne ne wiri ye nɔ titiri ga. D'a ne foga wɔkara y'a baratere na boo.
- 20 A mane tuma sogo bii ne yaa ye tɔn brɛ. N'a to dɛrɛ do hɔn ye, a tɔn n'a na naa yi za. A na makare n'a foga. A sɔn tɔngɔn yaa flɛ a mogo hɔn, sɔn bire a na fɔrɔna.
- 21 Nɔ we sɔɔn d'a ma, ye baba, mɛ Wuro kakie bii, sɔn bi kakie bii mɛ. Be daga ne wiri be nɔ titiri ga.
- 22 Nka a tɔn mane da y'a baratere ma, ye ye sale naa kɔ zoga pepe hɔn fɔrɔ yi n'a ka a ma, sɔn slalo ka a soro hɔn, sɔn kanɛgɛ ka a ma.
- 23 Ye ye naa kɔ yanzoro na fɔrɔ yi n'a yɛɛ. Ye ye zɔn sɔn nihɔndia.
- 24 Ye bo yi nɔ. Y'a mane siri, y'a winni. Y'a mane fire, y'a zɛ. Ye sɔn nihɔndiaro du tige.
- 25 A m'a ta nɛmɛpra han, wɔn mane ti laga hɔn. Wɔn naa tuma laga hɔn ne bige, sɔn naa wiri kuru kɔrɔ hɔn wiin sangan ma, sɔn vetra ye brɛ na, sɔn kiredigekɔn mɔɔ.
- 26 A mane baratere wɔ na boo wiri sɔn n'a toga, ye wɔnɔ sɔn tɛ?
- 27 Wɔn sɔn d'a ma, y'a puu sɔn naa, y'a tɔn sɔn yanzoro na fɔrɔ yi yɛɛ bare a na kɛnɛ yi sɔn bere naa siara hɔn.
- 28 Wɔn tɛ nɛmɛpra we woro sɔn ba, a sɔn maga kɔ na. A tɔn sa yaa vɛ na a ta.
- 29 Nka a sɔn da ye tɔn ma, ye yi ti ma da hɔn kɔ lege, ye yi maga zɛ a domada na ga, ye nka a sɛgɛlɛnɔ tala yɛrɛ pere n'a za yi ma wiin fa to yi nihɔndia kɔ ye mare ga.
- 30 Ye nka a nɔ wiin sɔn yaa n'a ta frɛ yaga kɔ vunatedala, ye wɔn na naa wiin sangan ma, y'a yanzoro na yire yi yɛɛ wɔn ma.



³¹Wɔn tɛ tɔn we ɔn d'a ma, ye yi nɔ, y'awe ti bɛɛ kɔ yi sangan pepe ma. Ye y'a frɛ pepe n'awe ye yo.

³²Ye nka ye daga fetitɛ ɔn nihɔndia bare a puu wiin ɔn mane siri, wɔn winni. Y'a mane fire, ɔn naa zɛ.»

LUKA 16

¹Wɔn timi Yezu ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Naforote boo mane tiye, frɛyinnahɔnwɛta boo ne ti a ta. Sma mane wɔnna sɔɔn we yagabɛ a wɔnnate ta, y'a ti n'a ta frɛ yagayaga.

²A ɔn n'a wiri ɔn d'a ma, ye ye wiin fa mɔɔ a ta da hɔn, ye nɛ na wɔn ti? Y'a tɛ ye giati ta dɛn, ye bare a sbɛ ne wɔɔ yi soro hɔn frɛ wɔɔn na titiri ga.

³Wɔn tɛ frɛyinnahɔnwɛta we ɔn giati ye yɛrɛ ma ɔn da, ye wɔnɔ yi na ɔn ta han bare ye na te ti ne y'a frɛ tɔɔ ye ta? Ye ye sbɛ ne sɔn ga, ne piri kɔ mɛ.

⁴Ye ye ɔn naa frɛ wɔ tɔɔ ye ta, ye ye na wiin fa ta wiin fa to sma ne kwa ye ma, ye ye wɔn tɔɔ.

⁵Wɔn tɛ, a wɔnnate ta kori mane ti wiinye kma pepe na, a n'e wiri tala tala ɔn da gwere yi ma, ye ye wɔnnate ta ku wiin ɔn ti a na, y'a yɛrɛ?

⁶Wɔn ɔn d'a ma, y'a yinzɔlɔ zɔlo (100). A ɔn d'a ma y'a y'a sɛbɛ bii ɔn tangan sale ɔn zɔlɔ kieplafun sɛbɛ.

⁷Wɔn timi a ɔn sɔnza toga, ye wɔn yi yɛrɛ? Wɔn ɔn da, ye ye dugozople zɔlo (100). A ɔn da wɔn ma, y'a y'a sɛbɛ bii ɔn zople kienaa sɛbɛ.

⁸Wɔnnate we na y'a frɛyinnahɔnwɛta na telebareya yi yirebɛ bare a mane yinnamakwieda ta. Tian na, bo diniyan be hɔn kma y'a da ta kɔ yinnamakwie ɔn yalo kini na kma ma.”

⁹Wɔn timi Yezu ye bere da ye ma ye mɛ: «Ka marebe kia kɔ naforo wiin ɔn sɔɔn dabare wiin fa to wɔn ɔn wɛ wiin sangan ma, sma ka foga ɔn kwa ka ma tangando na wɛbareya yi hɔn.

¹⁰Sɔɔn ɔn tɛ sɔntele na daslala hɔn, yee a na tɛ sɔntele na da na yire ye hɔn ye. Wiin te ma tɛ sɔntele na daslala hɔn ga, a sbɛ ne tele da na yire ye hɔn mɛ ga.

¹¹Bo wɔn tɛ ka ɔn ma tɛ yɔnmasma na bo diniyan be hɔn naforoda na ga, kɔ te ɔn na naforo na siebɛ yi kalfa ka ma?

¹²Ka ɔn ma tɛ yɔnmasma na sɔnza ta frɛ na ga, kɔ te ɔn na ki yɛrɛ ye pere ka ma?

¹³Barateta sii ha sbɛ ne bara ta wɔnnakma sma pla ma ga. A na sɔnnala da diabɛ ye ma ɔn bo da yagabe ye ma. A na malo tala ma ɔn ye mako wa bo hɔn. Ka ha sbɛ ne tɛ Wuro kɔ gwana ta barateta na ga.”

¹⁴Fariziyen mane Yezu zi wɔnna bɛreda wɔ na bare gwana da dia ye ma fɔrɔna.



- 15** Yezu ɔn da ye ma: «Ki ka yere ta smatele na sma yɔnnɔ na, nka Wuro ka kɔrɔ hɔn da tɔɔ. Sma wiinye da giati da na yire ye, Wuro wɔnwɔ giati zanada.
- 16** Tɛn na sɛbɛ hɔn da kɔ Wuro ta daberebere ta da ɔn mane tiye fɔn yaa wiri batizeta Zan ta sin hɔn. N'a bii wɔnna sangan ma, Wuro ta kolo hɔn da na fanɛdia ɔn yira. Sma pepe n'e yangan wiin fa to ye sbɛ kɔ yeyɛ.
- 17** Wurokɔn kɔ lagakɔn na fɔnɔ zana, nka Tɛn na bereda tala na bere ga.
- 18** Wiin te ɔn y'a ya laga ɔn yaza yɔn, wɔnna te vunafa ta. Wiin te ɔn ya na lɛ yi yɔn, wɔn vunafa ta mɛ.
- 19** Naforote boo mane tiye. A mane zoga na fɔrɔfɔrɔ ye ka ne fanganmazɔnfa zɔn ne nihɔndia kɔɔ pepe ma.
- 20** Durute boo mane tiye mɛ, ye n'a togo wiri Lazare, wɔn mane sian naforote we ta kuledo ma. Dae na yaga ye ne ti a kɔn pepe ma.
- 21** Wiinye zɔnfrɛ ɔn mane tɛ ne berɛ naforote we ta zɔndo hɔn, durute we mane kia ne wɔnwɔ tete n'e zɔn. Nka gwegi ɔn mane naa n'a ta dae liɔ.
- 22** Bo durute we naa siri. Mɛlekɛ n'a bii yaa kɔ lege Abrahamu kiego ma. Naforote we naa siri mɛ, ye n'a sitra.
- 23** A mane ti yannɛ hɔn wara, ɔn ye wɔɔn duro da ye sege ɔn Abrahamu za dɛredo hɔn, Lazare ne ti a kiego ma mɛ.
- 24** Wɔn tɛ a ɔn sɔngɔ ɔn da, ye ne tɔn Abrahamu, makare ne ma. Lazare fanɛ a yaa ye slanɔ bindo ka zio hɔn, ɔn naa ne niɔn kunabɛ bare ma yannɛ fɔrɔna bɛɛ bo togo be hɔn.
- 25** Abrahamu ɔn d'a ma, ye yi nɔ, y'a ye kakiri tugo ɔn tɔɔ da ye na tisangan ma ni na, y'a mane y'a dangamu pepe gun n'a wɛ, Lazare wɔn ne yannɛ. Ye basie mɛ, Lazare ti yinnahɔnkɔn hɔn, awe ne ti yannɛ hɔn.
- 26** Ye wɔn nii wa mɛ, ye wuru na yire yi ti yiwɔ kɔ awe yɔɔ. Ye wiinye kma ɔn ne kia sa bɛɛ ɔn yaa awe tido hɔn, wɔnwɔ ha sbɛ ga, ye wiinye kma ɔn ne kia sa awe tido hɔn ɔn naa yiwɔ brɛ mɛ, ye wɔnwɔ ha sbɛ mɛ ga.
- 27** Naforote we ɔn da ye yi tɔn, ye ye ɔn ma yee, ye y'a mɛ y'a Lazare fanɛ a yaa ye tɔnkɔn hɔn.
- 28** Ye bare ye na plala sma koo tiye. Y'a yaa n'e sɛmɛbɛ wiin fa to wɔnwɔ ka na naa yannɛ na bii hɔn mɛ ga.
- 29** Abrahamu ɔn d'a ma, ye Moyizi kɔ Wuro ta daberebere ta sɛbɛ ti ye ta. Ye ye daga mɔɔ wɔnwɔ domada na.
- 30** Naforote we ɔn da, ye awo ye tɔn Abrahamu, ye ye na mɔɔ wɔnwɔ na ga. Ye nka sɔnnala ɔn winni yaa ye brɛ, ye ye na ye zugo katra ɔn saa y'a kakiɛtɛ na.



³¹Abrahamu òn d'a ma, ye ye ma Moyizi wɛɛ Wuro ta daberebere ta bereda mɔɔ ga, ye hali sɔɔn òn winni sa sara yɔ, ye ye na wɔn ye tɔɔ tian ga.»

LUKA 17

¹Yezu mane da y'a kalanɔmanɛ ma: «Sma sbɛ ne wɔɔ òn ka kakie ta ga. Nka wiin te òn ye na plalo ka kakie hɔn, gwale na sa wɔnna te ma.

²Bɔ nimisala wiinye òn yɔɔn yi ma, ye wiin te pepe òn wɔnwɔ na sɔnnala firebɛ, ye dɔgɔnɔgwaga ta pɛrɛ wɔnna te mogo hɔn n'a dra yengenzu hɔn, wɔn fɔn yi a na te ma.

³Ka ka yɛrɛ kɔrɔse fɔrɔna. Be na plalo òn fire be ma, be ye yira a ma. A òn taa ye na òn ma mane tɔɔ yira, be yafa a ma.

⁴A òn fire be ma wiin sangan ma pepe òn naa vɛ be ta, be yafa a ma.»

⁵Matigi ta fanɛsma mane d'a ma: «Fa kwɛ mià yɔnmabe ma.»

⁶Matigi òn da ye ma: «Yɔnmabe mane ti ka hɔn wiin ta yire òn mutaradenɔ wa, ka mane na ne sbɛ ne da kafɔnɔ ma, y'a vigi bɛɛ òn yaa бага yengenzu hɔn a mɔɔ ka ta.»

⁷Wɔn timi a ye bere da ye ma: «Ki na wee yi òn tiye, a ta barateta tuma laga hɔn sɔndo hɔn wɛɛ worofrɛnedo hɔn òn naa wiri a d'a ma, y'a yaa tangan zɔndo hɔn salesale?

⁸A ma tɛ a d'a ma, y'a zɔnfretɛ ye ma ga, y'a y'a zɔnfretɛzoga ka òn ye yɛrɛ ye zɔn dɛn òn mɛnɛ, wɔn timi a òn sbɛ zɔn mɛ òn mɛnɛ.

⁹Barateta òn ne mɔɔ be ta, be bire a na wɔn ye na ra?

¹⁰Yee mɛ, wiinye da pepe òn yira ka ma, ka òn n'e pepe ta n'e wɛ, ka da ye ka baratere dama. Ye ka mane daga wiinye bara ta, ye wɔnwɔ ka òn ta.»

¹¹Yezu mane ti yaa hɔn Zeruzalɛmu, òn ne dɔɔ ne fɔnɔ Samarikuru kɔ Galilekuru yɔfa hɔn.

¹²A mane ti ne kɔ kireslalo boo hɔn, wurobukma sma fun bɔɔ òn naa n'a ten.

¹³Ye mane taa dɛrɛdo hɔn, òn sɔngɔ da: «Mɛ na te Yezu, makare mɛ ma.»

¹⁴Yezu naa n'e za òn da ye ma: «Ka yaa ka yɛrɛ dɔrɔ salakawere ma.» Ye mane ti yaa hɔn, òn kɛnɛ.

¹⁵Ye na sɔnnala naa n'a za da ye kɛnɛ, òn taa ye bere ne naa ne sɔngɔ ne Wuro yirebe.

¹⁶A naa zii berɛ òn ye zin sugu lɔ ma Yezu wee ne baraka yira a ma. Bare a yɛrɛ mane Samarison.

¹⁷Wɔn tɛ Yezu òn da: «A sma fun wɔ pepe òn kɔni ga ra? Wee bɔ sma koronɔɔ wɔ ti?

¹⁸Ye na sɔɔn sii ha bere naa Wuro yirebe ga fɔn bo samoro be ga kɛ?»

¹⁹Wɔn timi a òn d'a ma: «Tuma yaa. Bia yɔnmabe be kisi.»



- ²⁰Fariziyen mane Yezu toga, ye wee sangan ma Wuro ta kolo na wiri? Yezu ɔn da ye ma: «Wuro ta kolo naa wɔkara sɔn sege ne fa za wiin ne ga.
- ²¹Ye na da ka ma ga, ye k'a sege bɛɛ, wɛɛ k'a sege yoo. Tian na, Wuro ta kolo ti we ka woro hɔn.»
- ²²Wɔn timi a ɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Boo wagati na wiri ka na ne Sɔn Nɔ ta kɔ tala kia zɛ na nka ka na n'a za ga.
- ²³Ye na da ka ma, ye ka sege bɛɛ wɛɛ ka sege yoo. Ka ka yaa yeyɛ ga, ka ka dɔɔ ye ma ga.
- ²⁴Wurosian tɛ sa ɔn kini, n'a bii wuro hɔn na piri tala ma fɔn yaa wiri bo piri tala wiin ne, yee Sɔn Nɔ ta naa na tɛ a nakɔ ma.
- ²⁵Nka sanɛ wɔn da ye tɛ, fɔn a yannɛ dɛn fɔrɔna, basiekma maga a hɔn mɛ.
- ²⁶Wiinye da ɔn mane tɛ Nowe ta sin hɔn, wɔnwɔ nɛmɛ na tɛ Sɔn Nɔ nasangan ma mɛ.
- ²⁷Nowe ta sin hɔn, sma mane zɔn ne mɛnɛ ne yàrayɔn n'e nɔmanɛ pere yanma na fɔn Nowe ɔn yaa kɔ korogwaga hɔn wiin kɔɔ ma. Zu na yaan yi ɔn naa sma pepe yɛɛ.
- ²⁸Wɛɛ mɛ, wiin fa ɔn mane tɛ Loti ta sin hɔn, sma mane zɔn ne mɛnɛ ne frɛtɛrɛ ne frɛzabire ne sɔn ne kɔantɔgɔ.
- ²⁹Nka Loti naa sa Sodɔmukuru hɔn wiin kɔɔ ma, wɔnna kɔɔ ma Wuro togo kɔ giribi tumabɛ wuro hɔn n'a dra kuru we ma wɔkara wurozu ɔn n'eyɛ kma pepe yɛɛ.
- ³⁰Sɔn Nɔ ɔn naa ye dɔrɔ wiin kɔɔ ma, wɔn nɛmɛ ɔn na tɛ mɛ.
- ³¹Wɔnna kɔɔ we ma wiin te ɔn ne ti zen ma, a ta frɛ ne ti kɔɔn hɔn, a ka zii n'e bii ga. Yee mɛ, wiin te ɔn ne ti laga hɔn, wɔn ka bere bige mɛ ga.
- ³²Ka ka kakiri tugo kɔ Loti ta ya ta da.
- ³³Wiin te ne kia ye ni kisi, a na te na pna a hɔn. Wiin te ɔn pna ye ni hɔn, a na n'a gun.
- ³⁴Ma ye yira ka ma da wɔnna kɔɔ we ma wuru hɔn sma pla na ne ti sianfa tala ma. Tala na figɛ, bo tala wɔɔ yɛ.
- ³⁵Yàra sma pla na ne kwe ne din. Tala na figɛ, bo tala wɔɔ yɛ.
- [³⁶Sini sma pla na ne ti sɔndo hɔn. Tala na figɛ, bo tala wɔɔ yɛ.]”
- ³⁷A ta kalanɔmanɛ mane bɛreda bii n'a toga da: «Matigi wee piri ma wɔnna da wɔ na tɛ?» A ɔn da ye ma, ye fasoro ti wiin wɛɛn, ye wɛɛn debe ye nɛmɛ kwe.

LUKA 18

- ¹Yezu mane dakalo boo yira n'a dɔrɔ ye ma da sɔn daga ne Wuro mɛ sangan pepe ma, ɔn ka da ye bana ga.



- ²A mane da ye ma: «Kitisota boo mane ti kuru boo hon, mane kwan Wuro na ga, mane soon sii giati me ga.
- ³Yofuroya boo mane ti wonna kuru we hon me. Won mane yaa awe kitisota we bre kanyinnayan na n'a me, y'a y'a kiti soo on tian pere ye ma ye zugu ta.
- ⁴Fon yaa sie dere kitisota we ma ne dian ga. Won timi a giati ye yere ma on da, ye hali ye mane kwan Wuro na ga, hali ye mane soon sii giati ga, ye bo yofuroya be won ye yanne fon.
- ⁵Ye won ye na ye na n'a ta kiti soo on tian pere a ma zugu ta wiin fa to a ka ne naa n'e banabe sangan pepe ma yee ga.”
- ⁶Won timi Matigi ye bere da: «Wonna kitisota na telebareya yi wiin fa yira, ka moo won na re.
- ⁷Wuro ta degewesma wiinye on n'a wiri sin kwe wuru ma, a na tian pere ye ma ye zugi ta ga ra? A na sie dere on sbe n'e diema ra?
- ⁸Ma ye yira ka ma da a na tian pere ye ma salesale. Nka Soon No on na naa wiin sangan ma, a na yonmabe gun bee diniyan hon ra?”
- ⁹Wiinye kma on ye yere giati smatele Wuro yinna hon, on ne bo sere na wu wa, Yezu bo dakalo be yira ye ma
- ¹⁰on da: «Sma pla boo mane yaa wurome na Wuro ta koon hon. Sonnala we mane Fariziyen, bo sonnala ne lanpotota.
- ¹¹Fariziyen we mane taa ye yere ma ne Wuro me ne kwa, ye n'a Wuro, n'a te on mane tala ko bo smasere ga, ye won ye na ye baraka yira a ma. Ye yewo sma wo beremasma, telebareyasma, kakaladatesma wele me wokara bo lanpotota be o.
- ¹²Ye yi sun ka kanyinna pla na tun tala hon, ne y'a gunfre pepe na funno wa n'e pere a ma.
- ¹³Lanpotota we mane taa dere do hon, mane dian n'e woon duro ga, nka a man'e dun vuro ne kwa, ye n'a Wuro, y'a makare ye ma, ye kakieteta.
- ¹⁴Ma ye yira ka ma da wonna lanpotota we mane yafa gun ye na bereyasangan ma ye bre nka Fariziyen we mane yafa gun ga. Won ye na, wiin te pepe on ye yere yirebe, won na degebe gun. Wiin te on ye yere mazibe, won na yirebe gun.”
- ¹⁵Sma boo mane yaa Yezu bre ko y'a bibiye wiin fa to a le ye ma. A ta kalanomanee naa won za wiin sangan ma, ne gwangwana ye ma.
- ¹⁶Nka Yezu n'e wiri on da ye ma: «Ka nimisala to ye naa ne bre ka ka soo ye ma ga, bare wiinye kma on ti wokara nimisala, Wuro ta kolo wonwo yi.
- ¹⁷Tian na, ma ye yira ka ma da wiin soon ma Wuro ta kolo foga wokara nimisalo ga, wonna te na ko a hon abada ga.”



- 18Ziwifu ta zengenkma na boo mane Yezu toga ɔn da: «Mε na te fɔrɔ, wɔnnɔ ma daga ɔɔn ta ɔn sbe webareyani gun?»
- 19Yezu ɔɔn d'a ma: «Wɔnnɔ na be ne wiri sɔnfɔrɔ? Sɔnfɔrɔ tiye ga, a ma tε Wuro sɔnnala dama.
- 20Be Wuro ta Ten tɔɔ, ye da, ye be ka kakalafa ta ga, ye be ka sɔɔn yεε ga, ye be ka sɔɔn ta fa kimi ga, ye be ka siereyagabe ta ga, ye be be tɔn kɔ be sie yirebe.»
- 21Sɔɔn we ɔɔn d'a ma: «N'a bii ne na nimisalasangana ma, ma mane kwa wɔnna Ten wɔ pepe ma.»
- 22Yezu wɔn mɔɔ a ta wiin sangan ma, ɔn d'a ma: «Fa tala wɔɔ be na ye. Yaa be soro hɔn frε pepe zabire n'e na gwana dinidini durukma ma. Be na naforo na yaan yi gun wuro hɔn. Wɔn timi be naa dɔɔ ne ma.»
- 23Sɔɔn we wɔn mɔɔ wiin sangan ma, a nina ɔɔn ban fɔrɔna bare a mane naforotegwaga.
- 24Yezu n'a sege ɔn da: «Naforo te ta kɔ Wuro ta kolo hɔn na sige rε.
- 25Tian na, naforote ta kɔ Wuro ta kolo hɔn sige yi yɔngɔnma ta kɔ ma misane na wuru hɔn.»
- 26Wiinye kma ɔɔn wɔnna bereda wɔ mɔɔ, wɔnwɔ mane kwa: «A ɔɔn ma yee, kɔ te ɔɔn sbe ne kisi?»
- 27Yezu ɔɔn da: «Sɔɔn bana wiinye da ma, Wuro bana wɔnwɔ ma ga.»
- 28Piyere ɔɔn da: «Mε wiinye kma ɔɔn mià frε pepe to ɔn dɔɔ be ma ɔɔn yo?»
- 29Yezu ɔɔn da ye ma: «Tian na, ma yira ka ma da, wiin te pepe ɔɔn y'a kɔɔn wele y'a ya wele ye na plala wele ye na vɔrɔre wele ye nɔmanε za n'e to Wuro ta kolo ye na,
- 30a na n'e neme na yaan ye gun sma kɔ sɔn ɔn webareyani gun mε.»
- 31Yezu mane y'a kalanɔmanε sma funpla wiri ye sana ɔn da ye ma: «Bo ke ti ne yaa Zeruzalemu. Wuro ta daberebere mane wiinye da sɛbe n'e tige Sɔɔn Nɔ ta da na, wɔnna da wɔ na tε.
- 32A na kɔ sisma sra hɔn. Y'a zi ɔn n'a vini ɔn tibekie a ma.
- 33Ye na n'a vaan. Wɔn timi y'a yεε. Yin saaro kɔɔ ma a na winni sa sara yo.»
- 34Nka kalanɔmanε mane wɔnna bereda wɔ kɔrɔ tɔɔ ga, ye kɔrɔ mane dɔɔn ye na. Yezu mane kia wiin fa yira, ye mane wɔn kɔrɔ tɔɔ ga.
- 35Yezu naa vetra Zerikokuru na wiin sangan ma, fuu boo mane tangan sogodo ma ne mε.
- 36Fuu we naa zame sɔngɔkɔn mɔɔ ye ne fɔnɔ, a ɔɔn toga, ye wɔnnɔ ɔɔn tε.
- 37Ye ɔɔn d'a ma, ye Nazaretisɔn Yezu ɔɔn ti ne fɔnɔ.



- ³⁸A ɔn ne songo ne kwa: «Davidi timite Yezu, makare ne ma.»
- ³⁹Zengenkma mane bere a ma, y'a boo nka a mane fa kwe y'a songoro ma ne kwa: «Davidi timite Yezu, makare ne ma.»
- ⁴⁰Yezu ɔn taa, ɔn da ye ye fige naa ko lege. Fuu we naa ye dɔbe Yezu na, Yezu n'a toga da,
- ⁴¹ye wɔnno a kia ye ɔn t'a ma? A ɔn da: «Matigi, ma kia ne sege ne ze ye.»
- ⁴²Yezu ɔn d'a ma: «Segeze. Bia yɔnmabe be kisi.»
- ⁴³Wonna noo tala hon a yinna ɔn kibe. A ɔn tuma ne doo Yezu ma ne Wuro yirebe. Sma pepe naa won za wiin sangan ma ne Wuro yirebe me.

LUKA 19

- ¹Yezu mane doo ne fono Zerikokuru hon.
- ²Sɔn boo mane tiye, ye n'a togo wiri Zase. A mane lanpotore wɔnnakma na boo, a mane natorote.
- ³A mane kia Yezu za n'a dege too. A mane sontugolo, won te a ma mane sbe n'a za zame ta yaan sra hon ga.
- ⁴A mane tongon yaa zin, ɔn yaa ba kafono boo ma wiin fa to Yezu ɔn naa ne fono yeye, a a za.
- ⁵Yezu naa wiri wiin sangan ma, ɔn duro sege wuro hon, ɔn d'a ma: «Zase salezi. Me daga ve be bre sma.»
- ⁶Zase ɔn salezi, a nihon na dia yi Yezu foga ye bre.
- ⁷Wiinye kma pepe mane ti yeye, ye naa won za wiin sangan ma, ne dumudumu ne kwa: «A ko kakieteta bre, ɔn ve yeye.»
- ⁸Nka Zase mane tuma taa ɔn da Matigi ma: «Sege re Matigi, ma na n'a naforo na sodinido tala pere durukma ma. Ma mane bere wiinye kma ma ye ta wiinye fre na, ma na wonwo neme na naa pere ye na kma ma.»
- ⁹Won te Yezu ɔn n'a da yira ɔn da: «Kisi wiri bo koon be hon sma bare bo sɔn be Abrahamu timikma na boo me.
- ¹⁰Tian na, wiinye kma ɔn mane fire, wonwo kia na Sɔn No naa wiin fa to a ye kisi.»
- ¹¹Yezu ta te ɔn mane vetra Zeruzalemukuru na, zame ne moo a ta forona, n'a giati da wonna noo hon Wuro ta kolo na dutige ye, won te a ɔn mane bo dakalo be yira ye ma
- ¹²ɔn da: «Fanganmasoro ma noo boo mane yaa giamanadere boo hon wiin fa to a yaa fanganmabe gun ɔn sbe bere naa.
- ¹³A ɔn y'a baratere na sma fun wiri ɔn gwana boo dini ye ma ɔn da, ye ye yaa ye sra hon berebere ko logo sane ye ne bere ne naa.



- 14**Nka a ta kirekma man'a na wu wa. Wɔn tɛ ye ɔɔn mane sma fane a timi ɔn da, ye yiwo kia a tɛ ye wɔnnate na ga.
- 15**Bo a na yaa fanganmabe gun n'a wɛ wiin sangan ma ɔn ye bere naa, a mane gwana pere wiinye baratere ma, a ɔɔn fane ye ta, ye ye naa ye brɛ wiin fa to ye pepe tala tala wiin tɔnɔ gun sraberebere hɔn, ye wɔn nɔma tɔɔ.
- 16**Gwere yi naa ye dɔbɛ ɔn da, ye mɛ na te, be wiinye gwana pere ne ma, mɛ ye nɛmɛ na fun gun tɔnɔ na.
- 17**Fanganma ɔɔn d'a ma, ye wɔn fɔrɔ, y'a barateta na fɔrɔ yi. Y'a tɛ yɔnmata na daslala hɔn, ye wɔn ye na ye na n'a tanganbɛ kire fun wɔɔn na.
- 18**Barateta plalo ɔɔn ye dɔbɛ ɔn da, ye mɛ na te, y'a mane wiinye gwana pere ye ma, ye y'e nɛmɛ na koo gun tɔnɔ na.
- 19**A ɔɔn da wɔn ma mɛ, y'a yaa tangan kire koo wɔɔn na.
- 20**Boo ye bere naa ye mɛ ɔn da, ye mɛ na te, ye bo a ta gwana. Ye ye man'a muluku zokuro hɔn n'a dɔɔn.
- 21**Ye ye mane kwan a na, ye bare a dasigesɔn. Y'a wiin fa tige ga, ye wɔn a ɔɔn bii. Y'a tugo wiin wɛɛn ga, ye wɛɛn a kien.
- 22**Fanganma ɔɔn d'a ma, y'a yere domada ye na n'a kiti kɔ ɔɔn ye, baratetayɔ. Y'a yere tɔɔ da ye dasigesɔn, ye ye wiin fa tige ga, ye wɔn ye ɔɔn bii, ye ye tugo wiin wɛɛn ga, ye wɛɛn ye kien.
- 23**Ye wɔnnɔ ɔɔn tɛ a ma yaa y'a gwana tige gwanatigɛdo hɔn ga wiin fa to ye m'a naa wiin sangan ma, ye m'a gwana wɔ kɔ ye na tɔnɔ gun?
- 24**Wiinye kma ɔɔn mane ti yeyɛ, a ɔɔn da wɔnwɔ ma, ye ye gwana wɔ tɔɔ a ta n'e pere bo we ma wiin ɔɔn mane fun gun.
- 25**Sma wɔ ɔɔn da, ye mɛ na te, ye fun ti wɛ wɔn ta yo.
- 26**Tian na, ma ye yira ka ma da fa ti wiin te ta, boo na pere kwɛ wɔnna te yi ma. Nka fa ti wiin te ta ga, hali wiin ɔɔn ti a na te ta, wɔn na tɔɔ a ta.
- 27**A ma mɛ zugi han, wiinye kma wɔ ɔɔn mane kia mɛ tɛ y'a fanganma na ga, ka naa kɔ logɔ bɛɛ ɔn naa n'e yɛɛ ne yɔnnɔ na.”
- 28**Wɔnna dakalo we yira wɛ timi ma, Yezu ɔɔn fɔnɔ ne yaa Zeruzalem.
- 29**Bo a naa vetra Betifaze kɔ Betani na wiin sangan ma, Olivutolo brɛ piri ma, ɔn y'a kalanɔmanɛ na sma pla fane
- 30**ɔn da ye ma: «Bo kuru be ɔɔn sa ke zin, ka yaa yeyɛ. Ka ɔɔn da ka kɔ kuru we hɔn, ka na samarenɔ za pɛrɛ, sɔɔn baze wiin ma den ga. K'a firi naa kɔ lege.
- 31**Wiin te ɔɔn ka toga, ye wɔnnɔ na ka ti n'a firi, ka d'a na te ma, ye bare Matigi mako ɔɔn sa a hɔn.”



- ³²Fanesma wɔ mane yaa ɔn yaa da wɔ za wɔkara Yezu man'e yira ye ma wiin nɛ.
- ³³Ye mane ti samarenɔ we firi hɔn, a na kma ɔn n'e toga, ye wɔnnɔ na ye ti n'a firi?
- ³⁴Ye ɔn da ye ma, ye Matigi mako ɔn sa a hɔn.
- ³⁵Ye naa kɔ lege Yezu brɛ, ɔn y'a zoga dɛ a ma ɔn Yezu babe a ma.
- ³⁶A ne ti yuru hɔn, sma ne y'a zoga yire sogo ma.
- ³⁷Yezu naa vetra Olivutolo na zido hɔn, a ta kalanɔmanɛ pepe ɔn kwɛ nihɔndia ne sɔngɔ ne Wuro yirebɛ a ta kabakoda pepe ye na, yewɔ yɛrɛ mane wiinye za.
- ³⁸Ye mane kwa: «Wiin fanganma ɔn naa Matigi togo na, Wuro siara ta a ma. Siara tɛ wurokɔn hɔn frɛ ma, yirebe tɛ Wuro ma.»
- ³⁹Fariziyɛn bɔɔ mane ti wɔnna zame wɔ hɔn ɔn da Yezu ma: «Mɛ na te, bere bia kalanɔmanɛ ma.»
- ⁴⁰Yezu ɔn da ye ma: «Ma ye yira ka ma da yewɔ ɔn bɔɔ, doge ɔn na ne sɔngɔ.»
- ⁴¹Yezu naa vetra Zeruzalemu na wiin sangan ma, n'a za, ɔn mɔgɔ a ye na
- ⁴²ɔn da: «Bi yɛrɛ m'a siara gunnɔn nɔma tɔɔ, wɔnna kɔɔ we ma kɔnɛ. Nka a ɔn ma nɛ? Be mane sbɛ n'e nɔma tɔɔ ga.
- ⁴³Tian na, boo kɔɔ na wiri yi, be zugi na naa frɛ tige ɔn be mu. Ye na be kori ɔn gwa be ma bii pepe hɔn.
- ⁴⁴Ye na be webe ɔn be nɔmanɛ fɛlo be kɔrɔ hɔn. Ye na dɔgɔnɔ tala to a nɛmɛ dɔgɔnɔ ma be hɔn ga bare Wuro mane naa tɛ na be ma wiin sangan ma, be wɔn nɔma tɔɔ ga.»
- ⁴⁵Wɔn timi, Yezu ɔn kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn. Wiinye kma ɔn mane frɛzabire yeyɛ, a n'e laga.
- ⁴⁶A mane kwa ye ma: «Ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye n'a kɔɔn na tɛ wuromekɔn na nka ki n'a ta pana ta wɔdo na.»
- ⁴⁷A mane sma kala Wuro ta kɔɔn hɔn kɔɔ pepe ma. Salakawɛvɔrɛ kɔ Tɛn na kma kɔ zame na zɛngenkma man'a kia yɛɛ na.
- ⁴⁸Nka ye mane tɔɔ da ye sbɛ ne wiin fa ta ga bare sma pepe mane dɔɔ a domada ma ne mɔɔ a ta.

LUKA 20

- ¹Boo kɔɔ ma, Yezu mane zame kala Wuro ta kɔɔn hɔn ne fanɛdia yira, ye da ye tɔɔ salakawɛvɔrɛ kɔ Tɛn na kma kɔ y'a sɔnmlala ɔn naa wiri
- ²ɔn d'a ma: «Wɔnnɔ na be bɔ da ta? Kɔ te ɔn n'e na sogo pere be ma?»
- ³Yezu ɔn da ye ma: «Mɛ na ki toga fa tala na mɛ, ka wɔn yira ne ma.
- ⁴Wuro hɔn Zan ta batizeda mane sa ra, taa sma hɔn?»



- ⁵Ye mane giati ye neme hɔn ne kwa: «Ke ɔn da Wuro ɔn man'a fane, a na ke toga, ye wɔnnɔ ɔn te ke ɔn ma yɔn a ma ga?
- ⁶Ke ɔn da sma hɔn a mane sa, zame na ke dra kɔ dɔge bare ke pepe n'e yɔnnɔ tɔɔ tian na ɔn da Zan mane daberebeta.»
- ⁷Wɔn te ye ɔn da, ye yiwo n'a sado tɔɔ ga.
- ⁸Yezu ɔn da ye ma me: «Awale me ye na tesogo gun wiin te ta, ma na wɔn yira ka ma me ga.»
- ⁹Wɔn te Yezu ɔn bo dakalo be yira zame ma ɔn da: «Sɔn boo mane erezenkoro boo wa ɔn n'a kalfa lagasɔnsma bɔɔ ma ɔn yaa sie dere na giamana boo hɔn.
- ¹⁰Wagati naa wiri wiin sangan ma, a ɔn barateta boo fane lagasɔnsma wɔ ma wiin fa to y'a nii na erezenɔmane pere wɔn ma. Nka lagasɔnsma wɔ ɔn wɔnna barateta we foga n'a vuro ɔn n'a to a ɔn yaa srakoba.
- ¹¹A ɔn ye bere boo barateta fane ye me. Lagasɔnsma wɔ ɔn wɔn foga wɔn vuro ye me ɔn wɔn vini ɔn wɔn to wɔn ɔn yaa srakoba ye me.
- ¹²A ɔn boo barateta saaro fane ye me. Ye ɔn wɔn ma ba ɔn wɔn laga.
- ¹³Wɔn te erezenkoro we na te ɔn da, ye wɔnnɔ ye na ɔn ta? Ye ye na y'a moronano fane. Ye ye na kiu ka wɔn ma fɔɔna.
- ¹⁴Nka lagasɔnsma wɔ naa wɔnna nɔ we za wiin sangan ma suu, ɔn da ye neme ma, ye bo kɔɔzɔnta we. Ye ye te y'a yee wiin fa to kɔɔ wɔ wɔɔ ye ma.
- ¹⁵Ye n'a foga n'a dra erezenkoro timi n'a yee. Wɔnnɔ erezenkoro na te na ɔn ta ye na?
- ¹⁶A ɔn na naa, a na wɔnna lagasɔnsma wɔ yee ɔn erezenkoro we kalfa smaze ma.» Wɔn ta mɔɔ na, ye ɔn da: «Awo wɔn na te abada ga.»
- ¹⁷Nka Yezu naa n'e sege ɔn da: «Wuro domada na sebe wiin fa yira ɔn da, ye kɔntɔgesma mane maga wiin dɔgɔnɔ we hɔn, wɔn ɔn ye bere naa te lologo hɔn dɔgɔnɔ na, wɔnnɔ ɔn wɔn kɔɔ?»
- ¹⁸Wiin te ɔn bere wɔnna dɔgɔnɔ we ma, wɔnna te na bogobogo, a ɔn bere wiin te ma, wɔnna te na felo.»
- ¹⁹Salakawevore kɔ Ten na kma mane Yezu kia fige na wɔnna nɔɔ hɔn ye nka ye mane kwan zame na. Bare ye mane tɔɔ da yiwo ye na a wɔnna dakalo we yira.
- ²⁰Ye mane pi ne sege ɔn bɔɔ sma fane Yezu ta, wɔnwɔ ɔn ye yere ta smatele na. Ye mane kia n'a foga a domada hɔn n'a ka fanganma kɔ giamana wɔnnate sra hɔn.
- ²¹Wɔnna sma wɔ mane naa Yezu toga ɔn da: «Mɛ na te, mɛ tɔɔ da be bere ne sma kala pasaa na, be sɔn dɛge sɔn na ga ne Wuro ta soga yira n'e kini tian yiranɔn na.
- ²²Yala ke daga lanpo sara Sezare ma ra, taa ke daga n'a sara ga?»
- ²³Yezu naa n'e ta giateyaga yɔnnɔ tɔɔ, ɔn da ye ma:



- 24 «Ka boo gwana doro ne ma, m'a sege. Ko te gia ko ko te togo on ti a ma?» Ye on da, ye ye Sezare ye.
- 25 Yezu on da ye ma: «Awale, ka Sezare ye pere Sezare ma on Wuro ye pere Wuro ma ke.»
- 26 Ye mane sbe n'a foga a domada hon zame yonno na ga. Ye mane kaba a ta bereda na on boo.
- 27 Won te Saduseyen boo on ye dabe. Saduseyen won wiinye kma on yira ne kwa, ye sara ta winni tian ga. Ye mane Yezu toga on da:
- 28 «Me na te, Moyizi bo Ten be sbe n'a tige me ma on da, ye wiin te on ya yon on siri, ma no voro ga, y'a na plalo daga wonna ya we yon wiin fa to timikma gun sirita we ma.
- 29 Awale plala sma kopra boo mane tiye. Ye na pra yi naa ya yon on siri, ma no gun ko lege ga.
- 30 Plalo we on te yee me.
- 31 Saaro we on naa ya we yon me. Yee ye pepe sma kopra wo te. Ye pepe siri, ma no gun ko ya we ga.
- 32 Won timi ya we naa siri me.
- 33 Awale sarawinniko ma, ya we na te ye na wee yi ta ya na? Bare ye pepe sma kopra man'a yon.»
- 34 Yezu on da ye ma: «Bo diniyan be hon kma yara yon, yara ne yon sini ta me.
- 35 Nka wiinye kma on giati ne daga ko diniyanza hon wiin on naa, ne na winni sa sara yo, wonwo yarayon ga, mane yon sini ta me ga.
- 36 Won koro ye sbe ne siri titiri ga bare ye tala ko meleke. Ye te Wuro noman na bare ye winnisa na noman.
- 37 A ma sara ta winnisada han, Moyizi yere mane won noma yira n'e kini wiin sangan ma a mane soro za a ne wenne. Bo wenen a mane Matigi wiri on da Abrahamu ta Wuro ko Izake ta Wuro ko Zakobe ta Wuro.
- 38 Wuro sara ta Wuro ga, nka a nima ta Wuro. Bare sma pepe nima awe yinna hon.»
- 39 Ten na kma boo mane bereda bii on da: «Me na te, be tian yira.»
- 40 Bare ye mane dian n'a toga foyi na titiri ga.
- 41 Won te Yezu on da ye ma: «Ne na ye sbe ne da, ye Wuro ta Degeweta Davidi timite?»
- 42 Bare Davidi yere n'a yira n'a doro Wuroyirebeturo na sbe hon on da, ye Matigi da me Matigi ma, y'a tangan ye digesoro ma
- 43 fon y'a zugipe pepe berebe a wee.



- ⁴⁴Ye tɛ yee, Davidi yere n'a wiri ɔn da Matigi. A ɔn ma ne na a tɛ Davidi timite na?"
- ⁴⁵Wiinye kma pepe ɔn mane mɔɔ Yezu ta, a mane da y'a kalanɔmanɛ ma ye yɔnno na:
- ⁴⁶«Ka ka yere kɔrɔse Ten na kma na wiinye ɔn yara zogayeye hɔn, ye ne bire ye na wisoga hɔn, wɔn ɔn dia ye ma kɔ zin hɔn tangan Kalakɔn hɔn kɔ fanganmazɔnda hɔn.
- ⁴⁷Ye yɔfuroyàra sra hɔn frɛ pepe tɔɔ ye ta. Wɔn timi ye yaa ne bɛredayan yira wuromɛdo hɔn wiin fa to ye n'e yere dɔrɔ siɛbesma. Ye na yannɛ na yire ye gun.»

LUKA 21

- ¹Yezu naa da ye sege ɔn sma za, ye ne gwana ka gwanakiefa hɔn. Ye mane naforokma.
- ²A mane yɔfuroya durute boo za mɛ, wɔn ɔn gwanafuro pla ka gwanakiefa we hɔn.
- ³A ɔn da: «Tian na, ma ye yira ka ma da bo yɔfuroya durute be wiinye gwana ka, ye yaanyi bɔ smasere ta kiegwana ma.
- ⁴Bare wɔnna sma wɔ pepe y'a gwana na demadala ɔn wa salaka na Wuro ma. Yɔfuroya we kɔ y'a duru, wiin fa ɔn mane ti a soro hɔn, wɔn pepe a ɔn pere.”
- ⁵Sma bɔɔ ta tɛ ɔn mane Wuro ta kɔɔn da bere, a tɛtɛrenɔn kɔ dɔgefɔrefɔre kɔ wiinye frɛ sma ɔn wa salaka na Wuro ma yeɛ, wɔn tɛ Yezu ɔn da:
- ⁶«Ka yɔnno ti wiinye frɛ na bɛɛ sma, boo kɔɔ na wiri dɔgɔnɔ tala na wɔɔ ye nɛmɛ ma wiin ɔn na bere ga.”
- ⁷Sma ɔn n'a toga da: «Mɛ na te, wee sangan ma wɔnna da wɔ na tɛ? Wee tagamase ma ye ta tɛ yɔnno na tɔɔ?”
- ⁸A ɔn da ye ma: «Ka ka yere kɔrɔse, sɔɔn sii ka na ka firebe ga. Bare sma na yaan ye na naa mɛ togo dɛ ye yere ma ne kwa, ye wagati wiri we. Ka ka da ka dɔɔ ye ma ga.
- ⁹Ka ɔn naa ne kun na da kɔ magada mɔɔ wiin sangan ma, ka ka kwan ga. Bare wɔn daga tɛ den nka da pepe wesangan wiri den ga.”
- ¹⁰Wɔn timi a ye bere da ye ma ye: «Sii na tuma ye nɛmɛ na. Giamanɛ tuma ye nɛmɛ na.
- ¹¹Lagakɔn na sma boo piri ma fɔrɔna. Laganuroyɔ kɔ wugwaga na bere giamana ma. Sɔnkwanbefre kɔ tagamase bɔɔ na ne sa wuro hɔn.
- ¹²Nka sane wɔnna da pepe da ye tɛ, ye na ka foga ka yannɛ fɔrɔna ɔn ka kiti Kalakɔn hɔn, ɔn ka ka kaso hɔn. Ye na yaa kɔ ka nɛmɛ fanganmɛ kɔ giamana wɔnnakma bre mɛ togo ye na.
- ¹³Wɔn na tɛ dendenmada ka sbe k'a sierebe ta mɛ ye na.
- ¹⁴Ka daga wiin fa yira, ka ka ninaban wɔn na ga.



- 15 Bare me yere na daberenon ko dato pere ka ma fon wiinye kma on na ne ka kiti, ye na soon na sbe ka dakwie ga, mane na sbe da ye k'a yirada nion me ga.
- 16 Ka na vorore ko ka na plala ko ka mare na ka ka sma sra hon. Ye na te ye ka na yaan ye yee.
- 17 Ka da na ne yaga sma pepe ma me ye na.
- 18 Nka ka wonsoga na tala na fire ga.
- 19 K'a worasigi do ma ka na kisi.
- 20 Ka on naa kunkwinisma za, ye on Zeruzalemu kori wiin sangan ma, ka too d'a yagasangan wiri.
- 21 Wonna sangan ma wiinye kma on ti Zudegiamana hon, wonwo te ye tongon yaa tola bre piri ma. Wiinye kma on ti kuru koron hon, wonwo te ye sa. Wiinye kma on ti laga hon, wonwo ka da ye naa kuru koron hon ga.
- 22 Bare wonna koo wo na te kuweko na wiin fa to sebe wiin fa yira, won pepe do paga.
- 23 Gwale na sa terebeyara ko bibiyekma ma bare yanne na yire ye na bere giamana we ma, woro na yire yi vunu zame ma.
- 24 Ye na boo yee ko kunkwinitabe on boo foga yaa ko logo terebe na size yo on Zeruzalemukuru bogobogo fon yaa kayan sii wo ta wagati ta paga ma.
- 25 Boo tagamase na te sin ko yu ko mamala ma ko lagakon ma me. Ninabanno na bere sii wo ma, kuun na n'e foga yengenzu digekon ko a bereberenon ye na.
- 26 Wiinye bono on na bere diniyan ma, sma na ne sma wonna kuun ta, bare wuro hon fre na ne sma.
- 27 Wonna sangan ma ye na Soon No za, a ne naa dabanon ma ko sebe na yire yi ko yirebe na yire yi.
- 28 Wonna da wo on naa ne te wiin sangan ma, ka tuma ka wan duro on sege wuro hon bare k'a kisi vetra.”
- 29 Yezu mane dakalo boo yira ye ma on da: «Ka kafono ko bo sosere pepe sege.
- 30 A kala on nugun wiin sangan ma, ka too da pian hon vetra.
- 31 Yee me, ka on wonna da wo za, ye ne te wiin sangan ma, ka too da Wuro ta kolo vetra.
- 32 Tian na, ma ye yira ka ma da bo dogore be pepe na siri we wonna da wo on sbe te ga.
- 33 Wurokon ko lagakon na yaga nka me domada na yaga abada ga.
- 34 Ka ka woo nihondiate ko meneyinginfu ko diniyan hon da na giate na ga, wiin fa to wonna koo we ka na bare ka na wokara worefa ga.



³⁵Bare wiinye kma pepe ɔɔn ti diniyan hɔn, a na bere ye pepe ɔɔn ma.

³⁶Nka ka ka yinna doma ɔn ne Wuro me sangan pepe ma wiin fa to zarakedo ka naa ze ka na ga, ka sbe deɛ wɔnna da wɔ pepe na ɔn sbe taa gun Soɔn No zin hɔn.”

³⁷Yezu mane sin tini Wuro ta kɔɔn hɔn ne sma kala, lii ɔɔn ba a ne yaa ne kɔkie Olivutolo ma.

³⁸Kɔɔ te da ye kie suu, sma pepe naa a bre Wuro ta kɔɔn hɔn wiin fa to ye ne mɔɔ a ta.

LUKA 22

¹Kwindiekiebareyaburo na feti, ye wiin wiri da Yeregun, wɔn mane vetra.

²Salakawevore ko Ten na kma mane dendendamada kia wiin fa to ye Yezu yee, nka ye mane kwan zame na.

³Zuda, ye wiin wiri Isikariyote, kalanɔmanɛ funpla wɔ na soɔnala, Sitane mane ko wɔn hɔn.

⁴A mane yaa salakawevore ko Wuro ta kɔɔn na yeresma wɔnnakma bre, ɔn been ko lɔgo Yezu ta kie na ye sra hɔn.

⁵Wɔn mane dia wɔnwɔ ma, ye ɔɔn been ye na, ye ye na gwana pere a ma.

⁶Zuda mane dian ɔn ne wagati na fɔro yi kia a na Yezu ka ye sra hɔn wiin ma sma ka too ye na ga.

⁷Kwindiekiebareyaburo na feti mane wiri, Yeregun na worofa daga yee wiin koo we ma,

⁸Yezu ɔɔn Piyere ko Zan fane ɔn da ye ma: «Ka yaa Yeregun na zama tetere ke ma wiin fa to ke a ɔɔn.»

⁹Ye n'a toga, ye wee a kia ye yaa wɔn ta?

¹⁰A ɔɔn da ye ma: «Ka yaa kuru korɔ hɔn. Ka ɔɔn ne ko kuru korɔ hɔn wiin sangan ma, ka na ten ko soɔn boo, zolo ne ti a ta. A ɔɔn yaa ko wiin ween, ka ko me.

¹¹Ka yira kɔɔn we na te ma, ye ka na te da, ye wee kɔɔn hɔn yi ko y'a kalanɔmanɛ na Yeregun na zama ta?

¹²A na zangan na yire yi dorɔ ka ma, fre ti a hɔn. Ka zama tetere yeye.”

¹³Ye yaa ɔn da wɔ pepe za wokara Yezu man'e yira ye ma wiin ne. Ye ɔɔn Yeregun na zama tetere.

¹⁴Zɔnsangan naa wiri, Yezu ko y'a fanɛsma funpla ɔɔn tangan zama na.

¹⁵Yezu ɔɔn da ye ma: «Me mane kia bo Yeregun na zama ta ko ka neme ɔn sbe yanne.

¹⁶Bare ma ye yira ka ma da bo ɔɔn naa fɔno a hɔn, a ma te a do ɔɔn naa paga Wuro ta kolo hɔn ga, ma na ɔɔn a na titiri ga.”



- 17Wɔn tɛ a ɔɔn ziomenɛfa bii ɔn baraka yira Wuro ma ɔn da: «K'a tɔɔ ɔn n'a dinidini ka neme hɔn.
- 18Bare ma ye yira ka ma da bɔ ɔɔn naa fɔnɔ a hɔn, a ma tɛ Wuro ta kolo hɔn ga, ma na mɛnɛ duvɛn na titiri ga.»
- 19Wɔn timi a ɔɔn buru bii ɔn baraka yira Wuro ma ɔn n'a yɔyɔ n'a pere ye ma ɔn da: «Bo mɛ kɔn wiin ɔɔn na pere ka ye na. Ka tɛ ka ne wɔn ta ne ka kakiri tugo mɛ da.»
- 20Ye zɔn wɛ timi ma, a ɔɔn ziomenɛfa we bii ɔn wɔn neme ta mɛ ɔn da: «Bo mɛnɛfa be, wɔn bɛɛn na wun yi mɛ too baraka hɔn wiinye ɔɔn na vunu ka ye na.
- 21Nka wiin te ɔɔn na mɛ ka sra hɔn, wɔnna te kwɛ ne zɔn kɔ ne neme bɛɛ.
- 22Sɔɔn Nɔ na yaa wɔkara a ta da mane yira tige wiin nɛ, nka wiin te ɔɔn na n'a ka sma sra hɔn, gwale na sa wɔnna te ma.»
- 23Kalanɔmanɛ wɔ ɔɔn dutige n'e neme toga, ye ye na wee yi ɔɔn na wɔn ta.
- 24Dakwiero mane tuma ye yɔ, ye ne kwa, ye ye na wee yi ɔɔn fan yi bɔ sɛrɛ pepe ma?
- 25Yezu ɔɔn da ye ma: «Sisma ta fanganmɛ zɛngɛnkɛmabe ta y'a kma na. Wiinye ɔɔn ti ye wɔɔn na, wɔnwɔ n'e yɛrɛ ta ye n'e wiri dafɔrɛrɛ.
- 26A ma ki han, ka ye daga ne ti yee ga. Ka hɔn fan yi daga tɛ ka na slalo yi na, ka wɔnnate tɛ k'a barateta na.
- 27Wiin te ɔɔn tangan ne zɔn, wɔn ɔɔn fan yi ra, taa wiin te ɔɔn naa ne zɔnfa pere a ma? Ka tɔɔ d'a wiin te ɔɔn tangan ne zɔn rɛ. Awale bo mɛ ti ki yɔ wɔkara barateta wa.
- 28Mɛ mane ti ninabannɔ hɔn wiin sangan ma, ki mane wɔɔ kɔ ne neme.
- 29Ne Tɔn kolo ka ne sra hɔn wiin nɛ, yee m'a ka ka sra hɔn ye mɛ.
- 30Wɔn ɔɔn na tɛ ka sbɛ zɔn ɔn mɛnɛ kɔ ne neme n'a kolo hɔn ɔn tangan fanganmakwara ma ɔn Isirayeles ta dumakma funpla wɔ kiti.»
- 31Matigi mane da: «Simɔn, sege rɛ, Sitane ka mɛ wiin fa to a ka pepe tentɛngɛn wɔkara sɔɔn dugo tentɛngɛn wiin nɛ.
- 32Nka mɛ Wuro mɛ bi ye na wiin fa to bia yɔnmabe ka fire ga. Be ɔɔn naa bere gia gun wiin sangan ma, be be na plala wora sigebe.»
- 33Piyere ɔɔn d'a ma: «Matigi hali ye ne be ka kaso hɔn, mɛ na yaa kɔ be neme ɔn ne na siri kɔ be neme mɛ.»
- 34Yezu ɔɔn d'a ma: «Kokoro yɛrɛ na paro sma be den ga, bi na be do bere mia da na kanyinna saa na, ye be mɛ tɔɔ ga.»
- 35Wɔn timi Yezu ɔɔn n'e toga da: «Ma mane ka fanɛ wiin sangan ma, gwanakiefa kɔ poro kɔ kanɛgɛ mane ti ka ta ga, ka mane pna boo fa na ra?» Ye da, ye ye mane pna foyi na ga.



- 36 A ɔɔn da ye ma: «Awale basie gwanakiefa wele poro ɔɔn ne ti ka na wiin ta, a a bii. Kunkwinitaba ɔɔn mane ti wiin ta ga, a y'a zogwaga zabire ɔn kunkwinitaba tere.
- 37 Bare ma ye yira ka ma da wiinye domada ɔɔn mane sebe me ye na, ye y'a nii ka kakiere hon, wonna domada wo do daga paga. Wonna domada wo do na paga.”
- 38 Ye ɔɔn d'a ma: «Matigi sege re, bo kunkwinitabe pla tiye.» A ɔɔn da ye ma, ye won na kayan.
- 39 Yezu naa sa on yaa Olivutolo ma wokara a mane daro ne te wiin ne. A ta kalanomane on doo a ma.
- 40 Ye yaa wiri yeye wiin sangan ma, a ɔɔn da ye ma: «Ka ne Wuro me wiin fa to ka ka naa ko mama hon ga.”
- 41 A ɔɔn ye sabe ye na on yaa fon yaa wiri dogono dretatege neme na on zii yoloko ne Wuro me ne kwa:
- 42 «Ne Ton, be ɔɔn ne dian ne bo menefa be sabe ne na, ma da ne dungo ga, nka bi dungo.”
- 43 Won te boo meleke ɔɔn ye yere doroo a ma wuro hon, on n'a woro sigebe.
- 44 Ninabanno man'a ta a ne Wuro me forona. A ta fogora mane te wokara too na kikire ye ne sra lo ma.
- 45 A naa tuma wonna wuromedo hon, on naa y'a kalanomane bre, on naa n'e gun yin hon ninabanno ta
- 46 ɔn da ye ma: «Yee ke yin hon ka ti le? Ka tuma ne Wuro me wiin fa to ka ka naa ko Sitane sra hon ga.”
- 47 A mane ti wonna bereda wo hon ye, zame boo ɔɔn naa. Zuda wiin ɔɔn mane kalanomane funpla wo na boo, won ɔɔn mane ti ye zin. A ye dobe Yezu na on kwile a mogo hon.
- 48 Yezu ɔɔn d'a ma: «Zuda, yee be Soon No ka sra hon ra?”
- 49 Wiin fa ɔɔn mane na te, Yezu ta kalanomane naa won yonno too wiin sangan ma, on da: «Matigi, me daga kunkwinitabe wa ra?”
- 50 Ye na sonnala ɔɔn salakawevoo ta barateta digesramaturu kien n'a soo.
- 51 Nka Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka ye to ye te.» A ɔɔn soon we turu ta a noma na ye.
- 52 Won timi wiinye salakawevore ko Wuro ta koon na yeresma wonnakma ko sonmlala ɔɔn mane naa a fige na, a ɔɔn da ye ma: «Ka naa ko tabekurokuro ko gwanganne wokara ka ti ne doo sobereta ɔɔn ma.
- 53 Ma mane ti ko ka neme Wuro ta koon hon koo pepe ma, ka ma ne foga ga. Nka basie k'a wagati wiri. Won tunio ta sebe.”
- 54 Ye ɔɔn n'a foga yaa ko lege salakawevoo bre. Piyere mane doo deredo hon.



⁵⁵Ye ta te ɔn mane togo mulu luu koro hon ne timi a na, Piyere mane naa kwe tangan ko logo me.

⁵⁶Baratedalo boo ɔn Piyere za, a ne tangan togo na, on n'a sege forona on da:

⁵⁷«Bo soon be mane ti ko lege me.» Nka Piyere wee on da: «Ya, m'a too ga.»

⁵⁸Zogota ye me, sonza n'a za on da: «Bi ye na boo me.» Piyere ɔn da: «Awo re me ye na boo ga.»

⁵⁹Lere tala neme won timi, sonza ɔn n'a sigebe a ma on da: «Tian na, bo soon be mane ti ko lege, a yere Galileson.»

⁶⁰Piyere ɔn da: «Be wiin fa yira, ma won too ga.» Wonna noo hon kokoro boo ɔn paro.

⁶¹Matigi ɔn pan Piyere sege, a kakiri ɔn tugo ko Matigi domada, ye sane kokoro da ye paro sma, be na be do bere me ye na kanyinna saa na, ye be me too ga.

⁶²Piyere ɔn sa sire on yaa mogo forona.

⁶³Yezu mane ti wiinye kma sra hon, wonwo man'a wopa n'a vuro.

⁶⁴Ye man'a yinna pere n'a toga ne kwa: «Yira wa zeyirata, ko te ɔn be vuro?»

⁶⁵Ye man'a vini ko viniza na yaan ye ye.

⁶⁶Koo naa kie wiin sangan ma Ziwiifu ta sonmlala ko salakawevore ko Ten na kma ɔn ye neme kwe on yaa ko lege ye ta kitorsore bre.

⁶⁷Ye mane da Yezu ma: «Be ɔn ma Krista, won yira ke ma.» A ɔn da ye ma: «Hali ma ɔn n'e yira ka ma, ka na n'e too tian ga.

⁶⁸Ma ɔn ka toga, ka na tra ne ta ga.

⁶⁹Nka sma ɔn naa fonɔ a hon, Soon No na tangan Sbepepenate Wuro digesoro ma.»

⁷⁰Ye pepe ɔn da: «Bi Wuro no ra?» A ɔn da ye ma: «Ki yere n'e yira, ye ma Wuro no.»

⁷¹Won te ye ɔn da: «Ke mako ti boo sierebe na ye ra? Ke yere n'a domada moo.»

LUKA 23

¹Zame pepe mane kwe tuma on yaa ko Yezu Pilate bre.

²Ye man'a zarake ne kwa: «Me bo soon be za, a ne kia sisma firebe ne kwa, ye ye ka lanpo sara Sezare ma ga. A da, ye yi yere ɔn Wuro ta Degeweta, ye yi fanganma.»

³Pilate ɔn Yezu toga da: «Bi Ziwiifu ta fanganma ra?» Yezu ɔn d'a ma: «Bi yere ɔn n'e yira.»

⁴Pilate ɔn da salakawevore ko zame ma, ye yi dayaga sii za a hon wiinye ɔn sbe n'a yewon wa ga.



⁵Nka ye mane sige ye yere ma forona ne kwa: «N'a bii fon Zudegiamana pepe hon on naa wiri bee Galilegiamana hon, a sma kala n'e kakiri yanganmu.»

⁶Pilate Galile togo moo wiin sangan ma on toga, y'a Galilesan ra?

⁷A naa moo wiin sangan ma ye da Yezu tuma Herode ta mara hon, a n'a fane won ma Zeruzalemukuru hon bare ween won mane ti ye na sangan ma.

⁸Herode naa Yezu za wiin sangan ma, ye on dia a ma forona. A man'a da moo, n'a kia ze na. A man'a giati da ye na boo kabakoda za Yezu ta.

⁹Herode Yezu toga da na yaan ye na nka Yezu ma dian fa yira a ma ga.

¹⁰Salakawevore ko Ten na kma mane tiye n'a zarake forona.

¹¹Herode ko y'a sorodasi mane Yezu degembe forona n'a zi on zogo na foro yi ka a ma n'a bere n'a yabe Pilate bre.

¹²Wonna ko we yere ma Pilate ko Herode te mare na, yewo wiinye on mane pia ne neme zugi.

¹³Won te Pilate on salakawevore ko zengenkma onko zame pepe wiri n'e kwe

¹⁴on da ye ma: «Ka mane naa ne bre ko bo soon be on da, y'a sma gwangwanabe. Awale, me yere man'a toga ka yonno na. Ka man'a zarake wiinye dayaga na, me wonwo na foyi za a zugo hon ga.

¹⁵Herode me, won dayaga za a hon ga. Won ye na Herode a bere n'a fane ke ma bee. Wiinye da on soon yewon wa, a wonwo na foyi ta ga.

¹⁶Won ye na me na n'a to, y'a vaan on n'a to a yaa.»

[¹⁷Yeregum o Yeregum na feti na, Pilate mane daga kasonomane na sonnala dra.]

¹⁸Ye pepe on kwe songo on da: «A yee. Be Barabasi dra, won yaa.»

¹⁹Barabasi mane ti kaso hon bare kirekma mane wiin gwangwana ta, siri on sa ye hon, awe on mane won na zengente.

²⁰Pilate mane kia Yezu dra. Won te a on bere zame toga ye me.

²¹Nka ye mane songo ne kwa: «A kwangwaga, a kwangwaga sono ma.»

²²A on da ye ma kanyinna saaro na: «Wee dayaga sii a on ta? Me dayaga sii za a hon wiinye on n'a yewon wa ga. Won ye na me n'a to, y'a vaan n'a to a yaa.»

²³Nka yewo man'a sigebe ne songo forona, y'a kwangwaga sono ma. Ye songokon mane yire ne yaa forona.

²⁴Won te Pilate on da ye ma, ye ye wiin fa kia, ye ye na won ta ye ma.

²⁵Wiin te on mane sma gwangwanabe, siri on sa ye hon, ye n'a foga n'a ka kaso hon, won ye mane on me a n'a dra on Yezu to ye ma, ye on ye dungo na da t'a na.



- 26Ye mane ti yuru hɔn kɔ Yezu, Sirenesɔn boo ɔɔn tuma laga hɔn ne bige, ye man'a togo wiri Simɔn. Ye ɔɔn n'a foga, y'a Yezu na kwangwagasɔ bii timi.
- 27Zame na yaan ye mane dɔɔ Yezu ma. Yàra mane tiye me ne mɔgɔ n'e dun vuro ninabanno ta a ye na.
- 28Yezu naa taa ye bere ɔn da ye ma: «Ka ka mɔgɔ me ye na ga, Zeruzalemudala. Ka mɔgɔ ka yere ɔnkɔ ka nɔmanɛ ye na.
- 29Bare boo kɔɔ na wiri yi ye na da ye vorɔkarayàra kɔ wiin ya ɔɔn nɔ sigebe n'a za ga, ye wɔnwɔ dangamu.
- 30Wonna sangan ma sma na ne kwa tola ma, ye ye bere ye ma ne kwa tolala ma, ye ye pi ye ma.
- 31Ye bare bɔ ɔɔn ne te sɔbin na, ye ne sɔkwie ye na bere?”
- 32Ye mane yaa kɔ dayagatere sma pla bɔɔ me wiin fa to ye kwe n'e yee kɔ Yezu.
- 33Ye naa yaa wiri boo piri boo ma, ye ween wiri da Wɔnkobalo, ɔn Yezu kwangwaga kɔ wonna dayagatere sma pla wɔ, tala a digesoromapiri ma, bo tala a ninaganmapiri ma.
- 34Wonna sangan ma Yezu da: «Me Tɔn, yafa ye ma. Bare ye wiin fa ta, ye wɔn tɔɔ ga.» Ye ɔɔn vengene de a ta zoga ma ɔn n'e dini ye neme hɔn.
- 35Zame mane taa ne sege. Ziwifu ta zengenkma man'a zi ne kwa: «A bɔ sere kisi. A ɔɔn ma Wuro ta Dégeweta, wiin da ɔɔn dia a ma, a ye yere kisi me han.”
- 36Sɔrɔdasi man'a zi me. Ye man'e dɔbe a na wiin fa to ye duvensini pere a ma ɔn d'a ma:
- 37«Be ɔɔn ma Ziwifu ta fanganma, be yere kisi ke.”
- 38Ye mane sebe fa ma n'e zolo a wɔɔn ma ɔn da: «BO ZIWIFU TA FANGANMA.”
- 39Dayagatere sma pla wiinye ɔɔn mane kwangwaga kɔ lege, wɔnwɔ na sɔnnala man'a vini ne kwa a ma: «Bi Krista ga ra? Be yere kisi ɔn mé kisi me ke.”
- 40Nka bo sɔnnala mane sarekie wɔn ma ɔn da: «Bi kwan Wuro na ga ra? Tamara wonna yanne wɔ neme hɔn be ti me.
- 41Ke ye kɔne daga bare kià tɛda na ku ɔɔn we ke hɔn. Nka awe dayaga tala bɔɔ ta ga yo.”
- 42Wɔn timi a ɔɔn da: «Yezu be ɔɔn te fanganma na wiin sangan ma, be be kakiri to ne da.”
- 43Yezu ɔɔn d'a ma: «Tian na, ma ye yira be ma da sma be yere, be na ti kɔ ne neme Wuro bre.”
- 44Bo sin naa ba wiri wɔntete hɔn wiin sangan ma ɔn logo, mane wenne titiri ga, fɔn yaa wiri limasin ma, tunio mane ti diniyan pepe hɔn.



- ⁴⁵Sin ta tɛ ɔɔn mige, wiin sosɔzogo ɔɔn mane ti Wuro ta kɔɔn hɔn, wɔn ɔɔn bara ye woro hɔn.
- ⁴⁶Yezu ɔɔn sɔngɔ yuu ɔn da: «Ne Tɔn, ma ne ni ka be sra hɔn.» Wɔn yira wɛ timi ma, a ɔɔn siri.
- ⁴⁷Wiin fa ɔɔn mane tɛ, sɔrɔdasi wɔnnate naa wɔn za wiin sangan ma, ne Wuro yirebe ne kwa: «Tian na, bo sɔɔn be mane sɔntele.»
- ⁴⁸Wiinye kma pepe ɔɔn mane kwɛ yeyɛ sege na, ye naa wɔnna da wɔ za wiin sangan ma, ne bere ne yaa ye brɛ n'e dun vuro ninabannɔ na.
- ⁴⁹Yezu mare pepe kɔ wiinye yàra ɔɔn mane tuma Galilegiamana hɔn ne dɔɔ a ma, wɔnwɔ pepe mane taa dɛrɛdo hɔn ne sege.
- ⁵⁰Sɔɔn boo mane tiye, ye n'a togo wiri Zozɛfu. A mane kitisɔre na boo. A mane sɔɔn na fɔrɔ yi ne tele.
- ⁵¹A ha mane dian ye do ka Yezu na kitida hɔn ga. A mane Arimatesɔn, Ziwifu ta kire na boo, ne Wuro ta kolo yéɛ.
- ⁵²Awe ɔɔn mane tuma yaa Pilate gun ɔn Yezu na soro mɛ a ta.
- ⁵³A mane yaa n'a zibe n'a wa kwangwagasɔ ma n'a muluku zofogo hɔn ɔn yaa n'a sitra bona boo hɔn wiin ɔɔn mane pra tiri boo hɔn, sɔɔn ma sitra zɛ a hɔn den ga.
- ⁵⁴Wɔnna kɔɔ we mane Tangantun siankɔ, a na dutigesangan ne vetra wɛ.
- ⁵⁵Wiinye yàra ɔɔn mane tuma Galile ɔn naa kɔ Yezu, wɔnwɔ ɔɔn dɔɔ Zozɛfu ma ɔn yaa bona we sege ɔn n'a na soro tigenɔn sege mɛ.
- ⁵⁶Wɔn timi ye ɔɔn bere yaa ye brɛ ɔn yaa wunnudiafrɛ kɔ wunnudiayìn tɛtɛɛ. Tangantun kɔɔ ma, ye ɔɔn makunabɛ ye ta Tɛn yiranɔn na.

LUKA 24

- ¹Tun na gwerekɔ ma, kikima tiin, yara wɔ ɔɔn yaa bona we brɛ kɔ y'a wunnudiafrɛ, ye mane wiinye tɛtɛɛ.
- ²Ye da ye yaa wiri, wiin dɔgɔnɔgwaga ɔɔn mane pi bona we do ma, wɔn ne pilemile sabɛ.
- ³Ye ɔɔn kɔ bona we hɔn, ma Matigi Yezu na soro za ga.
- ⁴Ye kakiri ta tɛ ɔɔn mane yanganmu, ye da ye tɔɔ sma pla bɔɔ ɔɔn ye yɛɛ dɔrɔ ye ma, zoga na wɔlɔwɔlɔ ye ne ti ye ta.
- ⁵Kuun mane yara wɔ foga, ye ɔɔn ye zɛngen sugu lɔ ma. Sma wɔ ɔɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na ka nima kia sara yɔ?»
- ⁶A ti bɛɛ ga, a winni. A na tisangan ma Galile yɛ, a mane wiin fa yira, ka ka kakiri tugo kɔ wɔn.



- ⁷A mane da, ye Sōon Nō daga kō kakiētere sra hōn, ye ye na n'a kwangwaga sōnō ma, ye yin saaro kōō a na winni sa.”
- ⁸Wōnna sangan ma ye kakiri ōn tugo kō wōnna domada wō.
- ⁹Ye ōn tuma bona we brē ōn naa wōnna da wō pepe yira fanesma funnala wō kō bō sere pepe ma.
- ¹⁰Wiinye yàra ōn mane wōnna da yira, bo mane Magadaladalo Mari, bo Zane, bo ma Zake sie Mari. Ye yakwere man'e nōma yira fanesma wō ma mē.
- ¹¹Nka fanesma wō man'a giati da yàra wō ta yirada sonyangan na da. Wōn tē ye ōn ma man'e tōō tian ga.
- ¹²Piyere mane tuma tōngōn yaa bona we brē. A yaa lo sege, ōn labanōma wō ōn dama za ōn ye bere ne bige ne kaba da wō na.
- ¹³Wōnna kōō tala we ma yē, Yezu ta kalanōmanē na sma pla bōō mane yaa kuru boō hōn, ye da Emayuse. Wōnna kuru kō Zeruzalēmu yōfa kayan kilo funnala nēmē.
- ¹⁴Wiinye da pepe ōn mane tē, ye mane wōnna baro ōn ka.
- ¹⁵Wōnna baro we hōn ye mane ti yē, Yezu yere ōn ye dōbē ye na ne kwē ne yaa kō lōgō.
- ¹⁶Ye man'a za nka ye mane sbē n'a dége tōō ga.
- ¹⁷A ōn n'e toga da: «Wee baro hōn ka ti yee?» Ye ōn taa, ye zina ōn sini.
- ¹⁸Ye na sōnnala wiin togo ōn mane ti Kilopase, wōn ōn d'a ma: «Bi dama ōn samoro Zeruzalēmukuru hōn wiin ōn n'eyē yin damanē be ma tēda yōnno tōō ga ra?”
- ¹⁹Yezu ōn da ye ma: «Wōn wee da?» Ye ōn da: «Nazarētīnēmē Yezu ta da kē. Wiin ōn mane Wuro ta daberebeta na fōrō yi y'a tēda kō y'a bereda hōn, Wuro yinna hōn kō zame pepe yinna hōn mē.
- ²⁰Kià salakawēvōre kō kià zengenkma n'a kiti ōn siri dē a ma n'a kwangwaga sōnō ma.
- ²¹Mé kōnē man'a giati d'awe ōn na Isirayēlesi wōōn wa. Nka wōn pepe nii wa mē, wōnna da wō tē ma da hōn, sma n'e yin saa.
- ²²Wiinye yara ōn ti kō ke nēmē, wōnwō ke kabakobē. Ye yaa bona we brē kikima tiin
- ²³ōn ma yaa soro we za yeyē ga, ōn naa da ke ma, ye yiwō yere mēlēke bōō za, ye wōnwō ōn da, y'a ti ni na.
- ²⁴Ke na bōō ōn yaa bona we brē ōn n'e za yàra wō yiranōn na nka y'awe yere za ga.”
- ²⁵Yezu ōn da ye ma: «Ki kakiridarakma rē. Wuro ta daberebere wiin fa pepe yira, ka wōn tōō tian ga.
- ²⁶Krista mane daga yanne yee ōn sbē kō y'a yirebe hōn ga ra?”



- 27 A ɔɔn n'a bii Moyizi ma, Wuro ta daberebere pepe mane wiinye da pepe yira ɔnko wiinye pepe ɔɔn mane sebe Wuro domada na sebe hɔn a ta da na, a ɔɔn wɔnwɔ pepe kɔɔ yira ye ma.
- 28 Ye naa vetra ye yado na wiin sangan ma, Yezu ɔɔn tɛ wɔkara a ti ne yaa zin hɔn.
- 29 Ye n'a mɛ fɔɔna ɔn d'a ma: «Naa kwe ve kɔ mɛ. Bare lii ba we, sindo ne tɛ bere na.» A ɔɔn kwe kɔ kɔ lɔgɔ.
- 30 Ye naa tangan zama na wiin sangan ma, a ɔɔn buru bii ɔn baraka yira Wuro ma n'a yɔyɔ n'a pere ye ma.
- 31 Wɔnna nɔɔ hɔn ye yinna hɔn ɔɔn kɔni, ye n'a dɛgɛ tɔɔ. Wɔnna nɔɔ hɔn mɛ a ɔɔn fire ye na.
- 32 Ye ne kwa ye nɛmɛ ma: «Ke na tisangan ma sogo ma, a ne Wuro domada kɔɔ yira ke ma, ke woramoto mane kabe fɔɔna ga ra?»
- 33 Ye ɔɔn tuma wɔnna nɔɔ hɔn ɔn bere yaa Zeruzalemu ɔn yaa kalanɔmanɛ funnala wɔ kɔ ye tikwere na kwe yi za,
- 34 wɔnwɔ ɔɔn da ye ma: «Tian na, Matigi winni, a ye yɛɛ dɔɔɔ Simɔn ma.»
- 35 Wiinye da ɔɔn man'e wɔ gun sogo ma ɔnko a mane buru yɔyɔ n'a dini yewɔ ma wiin nɛ, yewɔ ɔɔn sbɛ n'a dɛgɛ tɔɔ, yewɔ ɔɔn wɔnwɔ pepe yira ye ma mɛ.
- 36 Wɔnna baro hɔn ye mane ti yɛ, Yezu ɔɔn naa taa ye woro hɔn ɔn da ye ma: «Siara tɛ ka ma.»
- 37 Kuun na yire yi n'e foga, ye n'a giati da yɔɔ ye ɔɔn za.
- 38 Yezu ɔɔn da ye ma: «Wɔnno na ka ka kakiri yanganmu? Wɔnno na ka sigi?»
- 39 Ka ne sra kɔ ne kaɛn sege ɔn tɔɔ d'a mɛ yɛɛ. Ka le ne ma ɔn ne sege. Ka tɔɔ da komavere kɔ wɔɛ ti yɔɔ ta ga wɔkara ka yɔnno ti ye na ne ta wiin nɛ.»
- 40 A wɔn yira ye ma, ɔn ye sra kɔ ye kaɛn dɔɔɔ ye ma.
- 41 Hali kɔ wɔn, ye mane bɔɔ wɔɔ, wɔkara nihɔndiaro tɛ bare sɔɔn na a tɛ wiin nɛ nka hali kɔ wɔn, ye mane kaba yɛ. A ɔɔn da ye ma: «Zɔnfa ti ka ta bɛɛ ra?»
- 42 Ye ɔɔn wennezɛ na sɔkulu boo pere a ma.
- 43 A ɔɔn n'a tɔɔ n'a nɔma ye yɔnno na.
- 44 Wɔn timi a ɔɔn da ye ma: «Ne na tisangan ma kɔ ka nɛmɛ, ma mane wiinye bɛreda yira ka ma, bɔ lɔgɔ. Ma mane da ka ma da wiinye da ɔɔn sebe n'a da na Moyizi ta Ten na sebe hɔn kɔ daberebere ta sebe hɔn ɔnko Wuroyirebeturo na sebe hɔn, da fɔn wɔnwɔ pepe do paga.»
- 45 Wɔnna sangan ma a ye kakiri kɔba wiin fa to ye Wuro domada na sebe hɔn da kɔɔ tɔɔ.



⁴⁶A mane da ye ma: «Ye seɓe ɔn da, ye Krista na yanne ɔn winni sa sara yɔ yin saaro koo ma.

⁴⁷Ye na zugokatra ko kakie na yafa na da yira sii pepe ma a togo na n'a bii Zeruzalemukuru hon den.

⁴⁸Ki yere ɔon won na sierekma.

⁴⁹Ne Ton wiin fa na do soo, ma na won fane ka ma. Ka woo kuru koroo hon fon yaa kayan sebe ta tuma wuro hon on zii ka ma.”

⁵⁰Won timi a ɔon yaa ko logo fon Betanikuru bre piri ma on ye sra duro on duba ta ye ma.

⁵¹Bo a mane ti duba ta hon ye ma ye, on dege ye na on ba wuro hon.

⁵²Yewo mane zii yoloko n'a yirebe. Won timi ye ɔon tuma bere yaa Zeruzalemu nihondiaro hon.

⁵³Ye mane yaa Wuro ta koon hon sangan pepe ma ne Wuro yirebe.



ZAN

ZAN 1

- ¹Gwere da ye gwere, Bere ɔɔn mane tiye. Wɔɔna Bere we mane ti Wuro brɛ. Wɔɔna Bere we mane Wuro.
- ²Wɔɔna Bere we mane ti Wuro brɛ gwere da ye gwere wiin sangan ma.
- ³Awe baraka hɔn frɛ pepe tɛ. Fa sii ha tɛ a ma tɛ awe baraka hɔn ga.
- ⁴Ni mane ti awe Bere we hɔn. Wɔɔna ni we mane sansu ta kini.
- ⁵Kini naa wɔlɔ tunio hɔn, tunio m'a dɛgɛ tɔɔ ga.
- ⁶Sɔɔn boo mane sa ne Wuro ta fanɛta, ye n'a togo wiri Zan.
- ⁷A mane naa siɛɛbe na wiin fa to a tɛ kini na siɛɛ ta wiin fa to awe baraka hɔn sma pepe yɔnmabe gun.
- ⁸Awe ha mane kini we ga. Nka a mane kini na siɛɛ dama.
- ⁹Bere ɔɔn mane kini yerɛworo. A naa diniyan hɔn, ɔn kini sabe sma pepe ma.
- ¹⁰A mane ti diniyan hɔn, awe baraka hɔn diniyan tɛ nka diniyan ma a dɛgɛ tɔɔ ga.
- ¹¹A naa y'a kma brɛ, a ta kma m'a foga ga.
- ¹²Nka wiinye kma pepe ɔɔn n'a foga ɔn yɔɔn a ma, a sebe pere ye ma ye sbɛ tɛ Wuro nɔmanɛ na.
- ¹³Ye vɔrɔ sɔɔn ta sebe hɔn ga, ye vɔrɔ sɔɔn dongo hɔn ga nka Wuro dongo hɔn ye vɔrɔ.
- ¹⁴Bere ta tɛ ɔɔn bere tɛ sɔɔn, ɔn naa tangan ke woro hɔn. Ke n'a ta yirebe za, wiin yirebe Tɔn ɔɔn pere y'a nɛmɛtala ma, wiin paga kien kɔ tian na.
- ¹⁵Zan siɛɛbe ta a ye na ɔn da: «Ma wiin te da yira, d'a na naa ne timi, d'a ne na fan yi bare a mane pia ne ti ne zin, a bo.»
- ¹⁶Ke pepe ke nii gun a ta woramadiabe na tɔnɔ na. A ɔɔn siara ta ke ma yaan.
- ¹⁷Tɛn pere ke ma Moyizi baraka hɔn, woramadiabe kɔ tian pere ke ma Yezu Krista ɔɔn baraka hɔn.
- ¹⁸Sɔɔn sii Wuro za n'a za ga. Nɛmɛtala sɔnnala dama legelege wiin ɔɔn Wuro ne ti kɔ ye Tɔn, wɔn n'a nɔma yira ke ma.
- ¹⁹Zeruzalɛmukuru hɔn Ziwifu mane salakawere kɔ Levi bɔɔ fanɛ Zan brɛ, ye ye yaa n'a toga, y'awe kɔ te?
- ²⁰A mane siɛɛbe ta ɔn tian yira ɔn da: «Mɛ Wuro ta Dɛgɛwɛta ga.»
- ²¹Wɔn tɛ ye ɔɔn n'a toga ɔn da: «Bi kɔ te? Eli ra?» Zan ɔɔn da, ye ye wɔn ga. Ye ɔɔn d'a ma: «Be Wuro ta daberebɛta we ra?» A ɔɔn da awo.



- 22 Wɔn tɛ ye ɔɔn d'a ma: «Bi kɔ te ɔɔn? Yira wa, wiin fa to ke yaa fa yira ke na fanɛsma ma. Be wiin te, wɔn yira ke ma.»
- 23 Zan ɔɔn da ye ma: «Wiin te kɔɔn ɔɔn sa kibekolo hɔn ne kwa, ye ka Matigi ta sogo tɛtɛrɛ, wɔkara Wuro ta daberebeta Izayi n'e yira wiin nɛ, mɛ wɔnna te.»
- 24 Kamasɔrɔ ye mane wiinye kma wɔ fanɛ, ye mane Fariziyen.
- 25 Ye mane bere n'a toga ye mɛ ne kwa: «Be ɔɔn mane Wuro ta Dɛgɛwɛta ga, mane Eli mɛ ga, mane Wuro ta daberebeta we ga, wɔnno na be sma batize?»
- 26 Zan ɔɔn da ye ma: «Mɛ ka batize zu hɔn, nka boo ti ka yoo, ka ha wiin too ga.
- 27 A naa mɛ timi. Mɛ yɛrɛ dɛgɛ a ta kanɛgɛ na pɛrɛno ta firi hɔn.»
- 28 Wɔnna da wɔ pepe mane tɛ Betanikuru hɔn, Zurudɛnkukwiri ma, Zan mane sma batize wiin wɛen.
- 29 Bo ye na winnisin Zan ɔɔn Yezu za a ne naa a brɛ, a ɔɔn da: «Ka bo Wuro ta Gwano wiin ɔɔn diniyan ta kakie wa.
- 30 Awe da ma mane ɔɔn yira, da boo ɔɔn na naa mɛ timi, d'a fan yi mɛ ma bare a pia mane tiye mɛ zin.
- 31 Mɛ yɛrɛ ha man'a dɛgɛ too ga, nka mɛ naa ne sma batize kɔ zu wiin fa to m'a ta da noma yira Isirayɛlesi ma.»
- 32 Zan y'a sierebe ta ɔn da: «Ma Wuro ta Ni za a ɔɔn tuma wuro hɔn ɔn zii wɔkara zeneyalo ɔn tangan a ma.
- 33 Mɛ ha man'a dɛgɛ too ga, nka wiin te ɔɔn ne fanɛ ɔn da ma sma batize kɔ zu, wɔnna te ɔɔn da ne ma, ye ma ɔɔn Ni za a ɔɔn zii wiin te ma ɔn tangan a ma, ye wɔnna te ɔɔn na sma batize kɔ Wuro ta Ni.
- 34 Mɛ kɔnɛ n'a za ɔn n'e yira n'e dɔrɔ mɛ d'awe ɔɔn Wuro No.»
- 35 Wɔnna winnisin, Zan kɔ y'a kalanɔmanɛ sma pla mane kwɛ ne ti wɔnna bii tala we hɔn ye,
- 36 Zan ɔɔn Yezu na fɔno yi za ɔn n'a sege fɔrɔna ɔn da: «Bo Wuro ta Gwano.»
- 37 A ta kalanɔmanɛ sma pla wɔ wɔn moɔ suu, ɔn doɔ Yezu ma.
- 38 Yezu naa da ye pan ne sege, ye ne doɔ, a ɔɔn da ye ma: «Wɔnno ka ɔɔn kia?» Ye ɔɔn d'a ma: «Arabi, wee be brɛ ti?» Arabi, wɔn kɔrɔ kalata.
- 39 A ɔɔn da ye ma: «Ka naa yaa yeyɛ sege.» Ye ɔɔn yaa n'a brɛ za ɔn sinsere tini a brɛ. Ye mane te lii ma sin ma.
- 40 Simɔn Piyere na plalo Andre mane wɔnna sma pla wɔ na sɔnnala wiinye ɔɔn mane Zan ta bereda moɔ ɔn doɔ Yezu ma.
- 41 A mane pia yaa ye na plalo Simɔn brɛ dɛn ɔn d'a ma: «Mɛ Wuro ta Dɛgɛwɛta za.» Wɔn kɔrɔ Krista.



⁴²A ɔɔn n'a foga yaa kɔ lege Yezu brɛ. Yezu naa n'a sege fɔrɔna ɔn da: «Be Zan nɔ Simɔn. Ye na ne be wiri Sefase.» Wɔn kɔrɔ Piyere, wɔn kɔrɔ tɔndibi.

⁴³Wɔnna winnisin Yezu mane kia yaa Galile na wola hɔn. A ɔɔn Filipu za ɔn d'a ma: «Dɔɔ ne ma.»

⁴⁴Kamasɔrɔ Filipu mane Betesayidasɔn, Andre kɔ Piyere ta kuru.

⁴⁵Filipu naa yaa Natanayeɛle gun ɔn d'a ma: «Wiin te we ta da ɔɔn seɛbe Moyizi ta Ten na seɛbe hɔn, kɔ Wuro ta daberebere ta seɛbe hɔn, mɛ a za. A Nazaretisɔn Zozɛfu nɔ Yezu.»

⁴⁶Natanayeɛle ɔɔn d'a ma: «Fafɔrɔ sbɛ ne sa Nazaretikuru hɔn ra?» Filipu ɔɔn d'a ma: «Naa yaa n'a sege.»

⁴⁷Yezu naa Natanayeɛle za, a ne naa ye brɛ, a n'a da yira ɔn da: «Bo Isirayelesɔn yerɛyɛrɛ, dɔndo sii ti wiin ta da hɔn ga.»

⁴⁸Natanayeɛle ɔɔn d'a ma: «Wee piri ma bi mɛ tɔɔ?» Yezu ɔɔn d'a ma: «Sanɛ Filipu da ye be wiri kafɔnɔ wee, mɛ mane pia be za.»

⁴⁹Natanayeɛle ɔɔn d'a ma: «Kalata, be Wuro Nɔ. Be Isirayeɛle ta fanganma.»

⁵⁰Yezu ɔɔn d'a ma: «Mia tɛ ɔɔn da be ma, da ma mane be za kafɔnɔ wee, wɔn tɛ be ɔɔn yɔɔn ne ma. Be na da na yire ye za ye ɔn yalo bɔ ma.»

⁵¹Wɔn timi a ɔɔn da: «Tian na, ma ye yira ka ma da ka na wurokɔn do na kibɛ yi za, Wuro ta mɛleke ne ba ne zii Sɔɔn Nɔ na wuro hɔn.»

ZAN 2

¹Bo ye na yin saaro ma, damarasɔn boo mane tɛ Kanakuru hɔn Galilegiamana hɔn. Yezu sie mane yaa yeyɛ.

²Ye mane Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ wiri wɔnna damarasɔndo we hɔn mɛ.

³Duven ta tɛ ɔɔn mane wɛ, Yezu sie ɔɔn d'a ma: «Duven ti ye ta titiri ga.»

⁴Yezu ɔɔn d'a ma: «Naa, wɔnɔ be kia ma ɔɔn ta? N'a wagati wiri den ga.»

⁵A sie ɔɔn yaa da baratere wɔ ma: «A ɔɔn wiin fa pepe yira ka ma, ka wɔn ta.»

⁶Bagasia konala bɔɔ mane tiye, ne dɔge na ye, Ziwiifu ta yerɛkɔnibɛ ye. Ye na tala tala pepe yɔnɔ mane litiri zɔlo nɛmɛ na zio wa.

⁷Yezu ɔɔn da baratere wɔ ma, ye ye wɔnna sia wɔ paga zio na. Ye n'e paga fɔn ye danɔma ma.

⁸Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka vun ye na basie ɔn yaa zɔnfrɛyinnahɔnwɛta ka.» Ye ɔɔn vun yaa wɔn ka.



⁹Wiinye zio ɔn bere duven na, zɔnfrɛyinnahɔnwɛta wɔn nɛnɛ, ɔn m'a sado tɔɔ ga. Nka baratere wɔ, wiinye ɔn mane zio wɔ vun, wɔnwɔ man'e yɔnnɔ tɔɔ. Wɔn tɛ zɔnfrɛyinnahɔnwɛta we ɔn da damorote ma:

¹⁰«Sma pepe tɛ duven na dia yi pere sma ma den. Ye ɔn menɛyingin wiin sangan ma, ye ɔn sbɛ naa kɔ wiin ɔn dia siɛ ga. Nka bi dia yi tige wɔn to fɔn basie.»

¹¹Wɔn ɔn mane tɛ Yezu ta kabakoda na gwere ye a wiinye ta Kanakuru hɔn Galilegiamana hɔn. A mane wɔn ta ɔn y'a yirebe dɔrɔ, a ta kalanɔmanɛ ɔn yɔɔn a ma.

¹²Wɔn timi a ɔn yaa Kapɛrenawɔmu kɔ ye sie kɔ ye na plala kɔ y'a kalanɔmanɛ nka ye mane yin damanɛ ɔn dama ta yeyɛ yee.

¹³Ziwifu ta Yɛrɛgun na feti mane vetra, Yezu ɔn yaa Zeruzalɛmu.

¹⁴A yaa kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn, ɔn frɛzabiresma za wiinye ɔn mane yangannɛ zabire kɔ gware kɔ zɛnɛyala. A mane gwanakatrasma za mɛ, ye ne tangan y'a tabale wɔɔn hɔn.

¹⁵A ɔn pɛrɛnɔ ta gwelekamɛ na n'e pepe laga n'e sabɛ yeyɛ kɔ ye ta gware kɔ ye ta yangannɛ. A mane gwanakatrasma wɔ ta gwana vun n'e ta tabale yɛn n'e dra.

¹⁶A mane da zɛnɛyalazabiresma ma: «Ka bɔ frɛ bɛ bii n'e wa bɛɛ. Ka ka ne Tɔn ta kɔɔn ta frɛzabiredo na ga.»

¹⁷A ta kalanɔmanɛ kakiri ɔn tugo kɔ Wuro domada na sɛbɛ hɔn da, ye kɛrɛ n'a Wuro, bia kɔɔn na da ne worama too kabeɛ.

¹⁸Nka Ziwifu n'a toga ɔn da: «Wee kabakoda be na ɔn ta n'e dɔrɔ mɛ ma da bɔ da be na tesie ti be ma?»

¹⁹Yezu ɔn da ye ma: «Ka bo kɔɔn be webe, ma na bere n'a tɔgɔ yin saa yɔ.»

²⁰Wɔn tɛ Ziwifu ɔn d'a ma: «Ye dɔgɔ kiepla ne nɔma konala ta wiin kɔɔn be tɔgedo hɔn, wɔn bi na ɔn bere n'a tɔgɔ yin saa yɔ ra?»

²¹Nka Yezu mane wiin kɔɔn ta da yira ye ma, wɔn man'a kɔn.

²²A naa winni saa sara yɔ wiin sangan ma, wɔnna sangan ma a ta kalanɔmanɛ n'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn da wɔn ɔn man'e kɔrɔ. Ye ɔn yɔɔn Wuro domada na sɛbɛ ma kɔ Yezu mane wiin fa yira ye ma.

²³Yezu mane ti Zeruzalɛmu Yɛrɛgun na feti na, sma na yaan ye ɔn n'a ta kabakotɛda za ɔn yɔɔn a ma.

²⁴Nka Yezu mane yɔɔn ye ma ga bare a man'e pepe tɔɔ.

²⁵A mako ha mane sa sɔɔn ta yirada hɔn ye ma sansukanpla ta da na ga. A mane sma kɔrɔ hɔn da tɔɔ.

ZAN 3

¹Sɔɔn boo mane tiye ne Fariziyɛn na boo, ye n'a togo wiri Nikodɛmu. A mane Ziwifu ta zɛngenkma na boo.



- ²Boo koo ma wuru hon, a naa Yezu gun on d'a ma: «Kalata, me too da Wuro on be fane be naa te me na te na. Bare ga, be wiinye kabakoda be ta, soon sii ha sbe ne wonwo ta, a ma te Wuro n'a na te diema ga.»
- ³Yezu on d'a ma: «Tian na, ma ye yira be ma da wiin te ma ye bere voro kanyinna pla na ga, won ha sbe ne ko Wuro ta kolo hon ga.»
- ⁴Nikodemu on d'a ma: «Soon na kiese we yi, ne a sbe ne bere ne voro ye? A sbe ne bere ne ko ye sie tulu hon, on sbe bere voro ra?»
- ⁵Yezu on d'a ma: «Tian na, ma ye yira be ma da soon ma voro zio ko Wuro ta Ni baraka hon ga, a ha sbe ne ko Wuro ta kolo hon ga.
- ⁶Komavere won komavere voro. Wuro ta Ni won ni voro.
- ⁷Ma ye yira be ma da ka pepe daga voro kanyinna plalo na. Be daga kaba won na ga.
- ⁸Wiin ween on dia pangan ma, ween ye wire ne yaa. Be ye digekon moo, nka be ye tumado too ga, man'e yado too me ga. Wiinye kma pepe on voro Wuro ta Ni baraka hon, yee wonwo ta da ti.»
- ⁹Nikodemu n'a toga on da: «Ne won sbe ne te?»
- ¹⁰Yezu on d'a ma: «Bi Isirayelekma ta zengente na yire yi be, be wonna da wo too ga ra?
- ¹¹Tian na, ma ye yira be ma da me wiinye da too, wonwo me on yira. Me wiinye fre za, wonwo me on siere. Nka ka na dian mià sierebe na ga.
- ¹²Ma on lagakon ma da yira ka ma, ka on ma wonwo too tian ga, ma on naa wurokon hon da yira ka ma wiin sangan ma, ne ka na te on wonwo too tian?
- ¹³Bare soon sii ba ze wuro hon ga, fon wiin te on tuma wuro hon on zii. Won Soon No.
- ¹⁴Moyizi mane san pere sono ma n'a duro kibekolo hon wiin ne, yee Soon No na duro wuro hon me
- ¹⁵wiin fa to wiin te pepe on yoon a ma, wonna te sbe webareyani gun.
- ¹⁶Wuro diniyan hon kma da diabe ye ma forona. Won ye na a ye no y'a nemetala pere wiin fa to wiin te pepe on yoon a ma, won ka siri ga nka a na te webareyani gun.
- ¹⁷Bare Wuro ye No fane diniyan hon wiin fa to a naa sma kiti ga, nka a a fane wiin fa to awe baraka hon sma sbe kisi.
- ¹⁸Wiin te on yoon a ma, wonna te na kiti ga. Wiin te on ma yoon a ma ga, wonna te kiti we. Bare a na te yoon Wuro ta nemetala ma ga.
- ¹⁹Bo kiti we, kini naa diniyan hon nka tunio da mane dia yi sma ma on yalo kini ma bare ye dayagatesma.



- ²⁰Tian na, wiin te ɔɔn dayagate, kini da dia wɔnna te ma ga. A dian ne sa kini na ga, ka te a ta tɛda naa zɛ ga.
- ²¹Wiin te ɔɔn siebɛda ta, wɔnna te sa kini na wiin fa to a ta tɛda ne zɛ, wiinye tɛda ɔɔn Wuro dongo.”
- ²²Wɔn timi Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ ɔɔn yaa Zudegiamana hɔn. A mane yindamanɛ ta yeyɛ, yewɔ ne sma batize.
- ²³Zan mane ti Ayinɔ, Salimu kiego ma, zuyan wiin wɛɛn, sma ne naa a brɛ, a n'e batize.
- ²⁴Tian na, wɔn da ye tɛ, Zan mane kɔ kaso hɔn den ga.
- ²⁵Bo yerekɔnibe na da na dakwiero mane naa tuma Ziwiifu boo yɔɔ kɔ Zan ta kalanɔmanɛ na boo.
- ²⁶Ye ɔɔn naa Zan gun ɔn d'a ma: «Kalata, wiin sɔɔn we ɔɔn mane ti kɔ be nɛmɛ Zurudenku do ma, be taa wiin sɔɔn we ta da na sierebe na, bele ti ne sma batize mɛ, sma pepe ne yaa awe ɔɔn brɛ.”
- ²⁷Zan ɔɔn da ye ma: «Wiin fa ɔɔn tuma wuro hɔn ɔn pere sɔɔn ma, wɔn nii wɛ, sɔɔn sbɛ ne foyi gun ye sana ga.
- ²⁸Ki yere mɛ siere ɔn tɔɔ da ma da mɛ Wuro ta Dɛgɛwɛta ga, nka da wiin te ɔɔn fanɛ a zin, ma wɔn.
- ²⁹Damoro ti wiin ta, wɔn ɔɔn damorobangan. Bangan maa wɔn tɛ ne taa a kiego ma ne mɔɔ, danbangan berekɔn n'a nihɔndia fɔrɔna. Wɔn ɔɔn mɛ ye ne nihɔndia fɔrɔna.
- ³⁰Awe togo daga yire ɔn yalo mɛ yi ma.
- ³¹Wiin te ɔɔn tuma wuro hɔn, wɔnna te ti frɛ pepe wɔɔn na. Wiin te ɔɔn ti lagakɔn ma, wɔnna te lagakɔn ma fa, a lagakɔn ma da ɔɔn yira. Wiin te ɔɔn tuma wurokɔn hɔn,
- ³²a wiinye frɛ za kɔ a wiinye da mɔɔ, wɔnwɔ a ɔɔn yira. Sɔɔn sii mane dian a ta yirada na ga.
- ³³Wiin te ɔɔn dian a ta yirada na, wɔnna te n'a dɔrɔ da Wuro tian yira.
- ³⁴Wuro wiin te fanɛ, wɔnna te Wuro ta bɛreda yira bare Wuro wɔnna te paga y'a Ni na.
- ³⁵Tɔn Wuro ye Nɔ da diabe ye ma ɔn frɛ pepe k'a sra hɔn.
- ³⁶Wiin te ɔɔn yɔɔn wɔnna Nɔ we ma, wɔnna te na wɛbareyani gun. Wiin te ɔɔn ma dian yɔɔn wɔnna Nɔ we ma ga, wɔnna te na wɛbareyani gun ga. Wuro woro na ba yi ɔɔn na bere wɔnna te ma.»

ZAN 4

- ¹Yezu naa mɔɔ ye da Fariziyen mɔɔ ye da y'a kalanɔmanɛ yanyi Zan ye ma, sma na yaan ye ne naa ne batize a ta ɔn yalo Zan ye ma mɛ.



- ²Tian na, a ha Yezu yere òòn mane sma batize ga nka a ta kalanòmanε.
- ³A òòn tuma Zudegiamana hòn òn bere yaa Galilegiamana hòn.
- ⁴Nka a mane daga dòò Samarigiamana hòn òn sbe yaa.
- ⁵Bo wòn òòn tε a òòn mane yaa dòò kuru boo hòn ye wiin wiri Sikare. Wònna kuru we ti Zozefu ta lò kiego ma, a tòn Zakòbe wiin lò pere a ma.
- ⁶Wεen Zakòbe ta duru yere ti. Yezu mane bana yuru ta, òn zii tangan duru we do ma. Ye mane tε sin hòn wola hòn.
- ⁷Samariya boo mane naa zò na, Yezu òòn d'a ma: «Ne ka ma mene.»
- ⁸Wòn da ye tε a ta kalanòmanε mane yaa zònfreakiado hòn kuru kòrò hòn.
- ⁹Nka ya we òòn d'a ma: «Nε na bi Ziwiifu tε òn ne zio mε mε Samariya ta?» Bare Ziwiifu kò Samarikma ha kwε foyi ma ga.
- ¹⁰Yezu òòn d'a ma: «Be mane Wuro ta perefà yònno tòò ònko wiin te òòn da be ma, ye be ye ka zio na, bi òòn mane na mε a ta, a m'a ni na zio pere be ma.»
- ¹¹Ya we òòn d'a ma: «Mε na te, fa na ma ne ti be sra hòn ga han. Duru we ne dεre mε. Wee wònna ni na zu we ti bi ta?»
- ¹²Mé bema Zakòbe wiin òòn bo duru be pra, òn mene a na kò ye nòmanε kò y'a worofre wòn hòn, bi fan yi wòn ma wa?»
- ¹³Yezu òòn d'a ma: «Wiin te pepe òòn mene bo zu be na, mulu na wònna te foga ye.
- ¹⁴Nka mε na wiinye zio pere, wiin te pepe òòn mene wònwò na, mulu na wònna te foga titiri ga. Mε na wiinye zio pere a ma, wòn na tε wòkara penzu a kòrò hòn ne woro ne sa ne webareyani pere.»
- ¹⁵Ya we òòn d'a ma: «Mε na te, wònna zu we na boo pere ne ma wiin fa to mulu ka naa ne foga titiri ga, ma ka ne naa ne zò bεε titiri ga.»
- ¹⁶Yezu òòn d'a ma: «Yaa be bangan wiri a naa.»
- ¹⁷Ya we òòn da: «Bangan ti ne ta ga.»
- ¹⁸Yezu òòn d'a ma: «Be tian yira òn da bangan ti be ta ga. Bare be yòn fònò wε sini sma koo ta. Be ti wiin ta basie, wòn be bangan ga. Wεen be tian yira.»
- ¹⁹Ya we òòn d'a ma: «Mε na te, m'a za da be Wuro ta daberebeta.
- ²⁰Mé tame mane Wuro yirebε bo tolo be ma bεε. Nka ki n'a dòrò da sma daga ne yaa Zeruzalemu Wuro yirebε na.»
- ²¹Yezu òòn d'a ma: «Yòòn ne ma, ya. Boo kòò na wiri yi, ka na ne yaa bo tolo be ma wele Zeruzalemukuru hòn Tòn Wuro yirebε na ga.
- ²²Ka wiin fa tòò ga, wòn ka òòn yirebε. Mé wiin fa tòò, wòn mε òòn yirebε bare kisi sa Ziwiifu òòn ta.



- ²³Nka boo koo naa, a yere wiri we, wonna sangan ma Wuro na yirebesma na foro ye na ne Ton yirebe kakiri onko tian baraka hon. Wonna sma sii wo Ton on kia.
- ²⁴Wuro ni na fa. Won ye na wiinye kma on n'a yirebe, wonwo daga n'a yirebe a ta Ni baraka hon tian na.”
- ²⁵Ya we on d'a ma: «Ma too da Wuro ta Degeweta na naa, ye wiin wiri Krista. Won on na naa wiin sangan ma, a na da pepe yira ke ma.”
- ²⁶Yezu on d'a ma: «Me wiin te be on bere be ta, a me.”
- ²⁷Won hon ye mane ti, a ta kalanomane on naa wiri. Ye ta te on Yezu za a ne bere ko ya, won n'e ta ye on kaba forona. Nka hali ko won, ye na soon dian ya we toga ga, ye wonno a on kia, ma dian Yezu toga me ga, ye wonno ta na ya we naa?
- ²⁸Won te ya we on y'a zolo tige on tongon yaa kuru koro hon, on yaa n'e yira sma ma ne kwa:
- ²⁹«Ka naa soon boo sege ne ma re. A n'a teda pepe yira ne ma. Kone a mane Wuro ta Degeweta ga re?”
- ³⁰Sma on sa kuru hon on yaa yeye.
- ³¹Won da ye te, a ta kalanomane n'a me ne kwa a ma, ye me na te, y'a zon den.
- ³²Nka a on da ye ma: «Me daga wiin fa zon, ki won too ga.”
- ³³A ta kalanomane on da ye neme ma: «Boo soon na te boo zonfa pere a ma kio.”
- ³⁴Yezu on da ye ma: «Mia zonfa won ne na faneta dongo ta te onko a ta bara ta te.
- ³⁵Ki yere te mane kwa, ye bee yoo ne yege naa, ye tugofrekiensangan na wiri ga ra? Nka me n'a yira n'a doro ka ma da ka ka yinna duro on sege re, sonfre pepe pra we on wiri kien yi.
- ³⁶Tugofrekienta y'a sara gun ne kia ne tige webareyani ye na. Ye te yee, wiin te on tugo ko wiin te on kien, ye ne kwe ne nihondia.
- ³⁷Bare ye te yee wiin dakalo we on da, ye boo tugo boo ne kien, won te tian.
- ³⁸Ka yanne wiinye fre wo teteredo hon ga, ma ka fane ye kiendo hon. Boo mane yanne forona ki on wonna yanne wo na tono gun.”
- ³⁹Wiin ya we on mane yira ne kwa, y'a y'a teda pepe yira ye ma, won mane te Samarikma na yaan ye on yoon Yezu ma.
- ⁴⁰Onko me, Samarikma naa wiri Yezu bre wiin sangan ma, n'a me y'a woo ye bre. Yezu on yin pla ta ye bre.
- ⁴¹Wiinye kma on mane yoon a ma a yere domada baraka hon, wonwo mane yanyi gwere ye wo ma.
- ⁴²Ye mane kwa ya we ma: «A ha bia bereda dama on te me on yoon a ma ga, me yere n'a domada moo on too da tian na awe on diniyan na kisita.”



- ⁴³Yin pla wɔn timi, Yezu ɔn tuma yeyɛ ɔn bere yaa Galilegiamana hɔn.
- ⁴⁴Awe yere man'a yira n'a dɔrɔ ɔn da, ye Wuro ta daberebeta ha dɛgebe gun bii tala boo hɔn, a ma tɛ a yere ta kuru hɔn ga.
- ⁴⁵Nka a naa wiri Galile wiin sangan ma, Galilekma n'a foga kwa a ma bare yewɔ mane yaa Yerɛgun na feti na Zeruzalemu mɛ. Yezu wiin fa ta yeyɛ, ye mane wɔn pepe za.
- ⁴⁶Yezu naa ye bere yaa Kanakuru hɔn Galilegiamana hɔn, a mane zio bere duven na wiin wɛɛn. Fanganma ta dayinnahɔnwɛre na boo mane tiye wiin nɔ ɔn mane ti Kapɛrenawɔmukuru hɔn ne pare.
- ⁴⁷A naa mɔɔ ye da, ye Yezu tuma Zudegiamana hɔn, ne naa Galile, a ɔn yaa n'a ten n'a mɛ y'a yaa ye nɔ kɛnɛ wiin ɔn pare ne tɛ siri na.
- ⁴⁸Yezu ɔn d'a ma: «Safɛ ka ɔn ma kabakoda kɔ tagamase za ga, yɔnmabe kɔ ka hɔn ga kɛ?»
- ⁴⁹Dayinnahɔnwɛta we ɔn d'a ma: «Mɛ na te, sale yaa, ka tɛ ne nɔ naa siri ga.»
- ⁵⁰Yezu ɔn d'a ma: «Yaa, be nɔ kɛnɛ.» Yezu wiin fa yira a ma, a mane yɔɔn wɔn ma ɔn sogo bii ne yaa.
- ⁵¹A mane ti sogo ma, a ta baratere ɔn naa n'a ten ɔn d'a ma, y'a nɔ kɛnɛ.
- ⁵²A n'e toga, ye wee wagati ma a kɛnɛ? Ye ɔn d'a ma: «Dugu sin hɔn wola hɔn a kɔn kuna.»
- ⁵³Nimisalo we tɔn n'e na kayan ta ɔn tɔɔ da wɔnna wagati we yere ma Yezu mane da ye ma, ye ye nɔ kɛnɛ. N'a bii wɔnna do hɔn, awe kɔ y'a kɔnkma pepe ɔn yɔɔn Yezu ma.
- ⁵⁴Yezu tuma wɛ timi ma Zudegiamana hɔn, ɔn naa Galile, bɔ ɔn mane tɛ a ta kabakoda na plala a wiinye ta yeyɛ.

ZAN 5

- ¹Wɔn fɔnɔ wɛ timi ma, Ziwiifu ta feti boo mane ti ne tɛ. Yezu ɔn yaa Zeruzalemu.
- ²Ziowuru boo mane ti Gware ta kɔdo brɛ Zeruzalemukuru hɔn, ye n'a wiri Bɛtezata. Paa nɔma koo ɔn mane ti a na.
- ³Komatogaparere na yaan ye mane siansian wɔnna pae wɔ wee. Bo fue, bo kilenale, bo ma murukue. [Ye mane sian ne yɛre zu we ta yingini na.
- ⁴Bare bo sangan ma Wuro ta melekɛ boo mane te ne zii zu we hɔn, a ne yingini. Zu we ɔn yingini, wiin te ɔn pia zii a hɔn, wɔnna te ta komatogo wɛ hali a ma wiin komatogo sii pepe.]
- ⁵Sɔɔn boo mane tiye, wɔn mane dɔgɔ kiofun ne nɔma korosɔɔn gun komatogo hɔn.



- ⁶Yezu naa n'a za, a ne sian, ɔn n'e yɔnnɔ tɔɔ wiin sangan ma, ɔn da y'a siɛ dere fɔnɔ yeyɛ, wɔn te a ɔɔn d'a ma: «Be kia kenɛ ra?»
- ⁷Pareta we ɔɔn da: «Mɛ na te zu tɛ yingini wiin sangan ma, sɔɔn tiye wiin ɔɔn mɛ ka a hɔn ga. Ma ɔɔn da ma kɔ, boo pia ne ma.»
- ⁸Yezu ɔɔn d'a ma: «Tuma bia sianfa bii ɔn yaa.»
- ⁹Wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔɔn we ɔɔn kenɛ, ɔn tuma y'a sianfa bii ne yaa. Kamasɔrɔ da wɔ te wiin kɔɔ ma, wɔn mane Ziwiifu ta Tangantun.
- ¹⁰Ziwiifu ɔɔn da sɔɔn we ma: «Sma Tangantun, be daga bia sianfa bii sma ga.»
- ¹¹Nka sɔɔn we ɔɔn da ye ma: «Wiin te ɔɔn mɛ kenɛ wɔn da, ye ma n'a sianfa bii ɔn yaa.»
- ¹²Ye n'a toga ɔn da: «Kɔ te ɔɔn da, ye be bia sianfa bii ɔn yaa?»
- ¹³Nka sɔɔn we ha man'e na kenɛbeta tɔɔ ga. Yezu mane tuma yeyɛ ɔn yaa bare zame mane yaan fɔrɔna.
- ¹⁴Wɔn timi Yezu naa yaa sɔɔn we za Wuro ta kɔɔn hɔn ɔn d'a ma: «Bo be kenɛ basie. Ka da be kakie ta titiri ga. Ka tɛ boo fa na be gun ye mɛ ɔn yagayi gwere yi yere ma ga.»
- ¹⁵Sɔɔn we ɔɔn yaa yira Ziwiifu ma, ye Yezu ɔɔn ye kenɛbɛ.
- ¹⁶N'a bii wɔnna do hɔn, Ziwiifu woro ɔɔn ba Yezu ta bare a mane wɔnna da wɔ ta Tangantun kɔɔ ma.
- ¹⁷Nka Yezu mane da ye ma: «Hali ɔn naa n'a kwɛ basie ma, mɛ Tɔn ti bara hɔn, mɛ yere ne ti bara hɔn mɛ.»
- ¹⁸N'a bii wɔnna do hɔn, Ziwiifu man'a kia yeɛ na sangan pepe ma bare a mane Tangantun yaga, ɔn bere mɛ ne Wuro wiri ye ye Tɔn. Ye tɛ yee, a man'e yere ta tala kɔ Wuro.
- ¹⁹Yezu naa bereda bii ye mɛ ɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da Wuro Nɔ sbe ne foyi ta ye yere ma ga. Tɔn wiinye da ta, wɔnwɔ Nɔ we ɔɔn za ɔn n'e nɛmɛ ta mɛ.
- ²⁰Tɔn ye Nɔ da diabɛ ye ma. A yere wiinye da ta, a wɔnwɔ pepe dɔrɔ ye Nɔ ma. Wiinye tɛda ɔɔn yireyi wɔnwɔ ma, a na wɔnwɔ dɔrɔ a ma mɛ fɔn ka pepe kaba ye na.
- ²¹Tɔn sara winni, ye ne bere ne ni gun wiin nɛ, yee mɛ, wiin te da ɔɔn dia Nɔ ma, a wɔnna te to ni na.
- ²²Tɔn sɔɔn sii kiti ga. A kiti pepe ka ye Nɔ sra hɔn.
- ²³A wɔn ta wiin fa to sma pepe Nɔ we yirebɛ wɔkara y'awe Tɔn yirebɛ wiin nɛ. Wiin te ɔɔn ma Nɔ yirebɛ ga, wɔnna te Tɔn yirebɛ mɛ ga wiin ɔɔn n'a fanɛ.
- ²⁴Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te ɔɔn n'a bereda mɔɔ ɔn yɔɔn ne na faneta ma, wɔnna te na webareyani gun. A na te na kiti ga, a na wɔɔ ni na.



- 25 Tian na, ma ye yira ka ma da boo koo na wiri yi, a yere wiri we, wiinye kma oon siri we, wonwo na Wuro No koon moo. Wonna koon we na mosma na winni.
- 26 Bare sebe ti Ton ta soon ta winni na wiin ne, yee me, Wuro sebe pere No ma sma ta winni na.
- 27 A kiti ta soo na sebe pere No ma bare a Soon No.
- 28 Ka ka kaba won bo pepe na ga. Boo koo na wiri yi, wiinye kma pepe oon siri we, ye na n'a koon moo.
- 29 Wiinye kma oon daforetere, wonwo na winni on ko webareyani hon. Dayagatere winni kiti ye na.
- 30 Me ha sbe ne foyi ta ne yere ma ga. Wuro wiin fa yira ne ma, won ma ma sma kiti. N'a kiti bere ne tele me bare ma ne yere dongo kia ga nka ne na faneta dongo.
- 31 Me m'a ne yere siere, sma mane na ne yoon ne ma ga.
- 32 Sonza oon me siere, me too d'a wiin sierebe yira, won ne tian me.
- 33 Ka mane sma fane Zan bre, a mane tian na sierebe ta.
- 34 Me mako sa soon ta sierebe hon ga, nka ma bo da be yira ka ma wiin fa to ka kisi.
- 35 Zan mane te wokara fintina wiin oon kini sabbe. Ka mane dian nihondia wonna kini we na zogo.
- 36 Kamasoro mia sierebe yireyi Zan yi ma. Ton wiinye bara pere ne ma te na, wonwo yere me siere, ye Ton oon ne fane.
- 37 Ton wiin oon ne fane, won yere ne siere me. Nka k'a berekon moo n'a za ga on m'a za n'a za me ga.
- 38 Ka kwa a domada ma ga bare a wiin te fane, ka yoon wonna te ma ga.
- 39 Ka Wuro domada koru kia bare k'a giati da won oon na webareyani pere ka ma. Wonwo yere oon mia da yira.
- 40 Hali ko won me, ka mane kia naa ne bre ga wiin fa to ka webareyani gun.
- 41 Me n'a yirebe gun sma ta ga.
- 42 Nka me ka too on too da Wuro da dia ka ma ga.
- 43 Me Ton ne fane ka bre, ka ne maga ne hon. Wiin te oon naa ye yere togo na, wonna te hon ka na dian.
- 44 Ki wiinye oon k'a yirebe gun ka neme ta, on mane kia Wuro ta yirebe na ga, ne ka na te on yonmabe gun?
- 45 Ka k'a giati on da me oon na ka zarake Ton zin hon ga. Ka mane yoon Moyizi wiin te ma, awe oon na ka zarake.



⁴⁶Bare ka ma ne yoon Moyizi ma tian na, ka mane na yoon me ma me bare mia da a mane on sebe.

⁴⁷A wiin fa sebe, ka on da won tian ga, ne ka na te on too da mia yirada tian?»

ZAN 6

¹Won te we timi ma, Yezu on Galileparogwaga kwire, ye wiin ween wiri on da Tiberiyade.

²Zame na yaan ye mane doo a ma bare ye man'a ta kabakoteda za, a ne parere kenebe.

³Won te Yezu on ba yaa tangan tolo ma ko y'a kalanomane.

⁴Ye mane te Ziwifu ta Yeregum na feti na vetrasangan ma.

⁵Bo Yezu naa ye woon duro da ye sege on zame na yaan ye za, ye ne naa a bre. A on da Filipu ma: «Wee ke na zonfa tere wiin fa to ye sbe zon?»

⁶Yezu mane won yira n'a taa n'a sege. A mane na wiin fa ta, a yere mane won too.

⁷Filipu on d'a ma: «Hali ke on yaa gwanafuro zopla na buru tere on naa n'e dini ye pepe ma zogozogo, ye na wiri ga.»

⁸Simon Piyere na plalo Andre wiin on mane Yezu ta kalanomane na boo, won da a ma:

⁹«Nimisalo boo ti bee, arezefogo na buru noma koo ko ze noma pla ti a ta, nka wonwo wonno foro bo smayan be ma?»

¹⁰Yezu on da: «Ka yira sma ma ye tangan.» Sogo na yaan ye mane ti yeye. Wiinye kma on mane tiye, ye mane nimisini sma sana koo neme wa.

¹¹Won te Yezu on wonna buru wo bii on baraka yira Wuro ma n'e dinidini wirisma wo ma. Yee a mane ze wo ta ye me, sma pepe on gun ye dungo.

¹²Ye naa zonyingin wiin sangan ma, Yezu on da y'a kalanomane ma, ye wiinye zonfresere on wo, ye ye wonwo kwe wiin fa to foyi ka yaga ga.

¹³Ye n'e kwe on kotala noma funpla paga ko zonsma wo ta buru noma koo wo sere.

¹⁴Sma naa Yezu ta kabakoda wo za wiin sangan ma, on da: «Wuro ta daberebeta wiin on daga naa diniyan hon, a bo tian na.»

¹⁵Nka Yezu naa too da ye kia ye foga fangan na, on ye ta fanganma na, a on ye bere ba tolo ma ye sana.

¹⁶Lii naa ba wiin sangan ma, a ta kalanomane on yaa zu do ma, on ko koro hon, ne zu kwire ne yaa Kaperenawomu piri ma. Wuru mane ba, Yezu ma bere naa ye bre den ga.

¹⁸Panganye boo mane wire ne zu tumabe forona.

¹⁹Kalanomane mane y'a koro wora on kilo koo wele konala neme gun. Ye da ye too, bo ma Yezu on yaa zu ma ne naa koro bre. Won te kuun on n'e foga.



- 20 Nka Yezu ɔn da ye ma: «Ka ka kwan ga, a mɛ.»
- 21 Ye mane kia a kɔ kɔ ye nɛmɛ koro hɔn nka koro mane wiri we lo ma ye yado hɔn.
- 22 Wɔnna winnisin wiinye zame ɔn mane wɔɔ zu kwiri, wɔnwɔ man'a za da koro tala ɔn ti zu do ma, Yezu ma bere mane kɔ kɔ y'a kalanɔmanɛ koro hɔn ɔn yaa ga. Wɔnwɔ mane yaa ye sana.
- 23 Nka bɔɔ kɔre mane tuma Tiberiyade ɔn naa wiri bii we hɔn Matigi mane baraka yira Wuro ma wiin weɛn, ye ɔn buru zɔn.
- 24 Zame n'a za da Yezu kɔ y'a kalanɔmanɛ ti yeyɛ ga, ye ɔn kɔ kɔre hɔn, ɔn yaa Kapɛrenawɔmu Yezu kiado hɔn.
- 25 Ye naa yaa Yezu za zukwiri ma wiin sangan ma, ɔn d'a ma: «Mɛ na te, wee sangan ma be naa bɛɛ?»
- 26 Yezu ɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da a k'a tɛ ɔn kabakoda za, wɔn ye na ka ne kia ga, nka ye k'a tɛ ɔn buru zɔn ɔn yingin.
- 27 Wiin zɔnfa ɔn yaga, ka ka wɔn kia ga, nka wiin ɔn webareyani na yi, ka wɔn kia. Wɔn Sɔɔn Nɔ na ɔn pere ka ma. Bare awe ma Tɔn Wuro y'a tɔbe dɛ.»
- 28 Wɔn te ye ɔn d'a ma: «Wɔnnɔ mɛ daga ɔn ta ɔn sbe te Wuro ta bara na tesma na?»
- 29 Yezu ɔn da ye ma: «On yɔɔn Wuro ta faneta ma, wɔn ɔn Wuro ta bara ta tɛ.»
- 30 Ye ɔn d'a ma: «Nka wee tagamase bi na ɔn ta wiin fa to mɛ wɔn za ɔn sbe yɔɔn be ma? Wee ye ɔn bia bara?»
- 31 Mɛ tame mane maane zɔn kibekolo hɔn wɔkara ye sɛbe wiin nɛ Wuro domada na sɛbe hɔn ɔn da, y'a zɔnfa tumabɛ wuro hɔn n'a pere ye ma, ye ɔn zɔn.»
- 32 Nka Yezu ɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da a Moyizi ɔn mane zɔnfa tumabɛ wuro hɔn n'a pere ka ma ga. Nka mɛ Tɔn ɔn zɔnfa na siebɛ yi tumabɛ wuro hɔn n'a pere ka ma.
- 33 Bare Wuro ta zɔnfa wɔn wiin ɔn tuma wuro hɔn ne zii ne ni pere diniyan hɔn kma ma.»
- 34 Wɔn te ye ɔn d'a ma: «Mɛ na te, wɔnna zɔnfa we pere mɛ ma sangan pepe ma.»
- 35 Yezu ɔn da ye ma: «Mɛ ɔn ni na zɔnfa. Wiin te ɔn naa ne brɛ, wu na wɔnna te foga titiri ga. Wiin ɔn yɔɔn ne ma, mulu na wɔnna te foga titiri ga.
- 36 Nka ma pia n'e yira ka ma, ka ne za, hali kɔ wɔn ka ma yɔɔn ne ma ga.
- 37 Tɔn wiinye kma pepe pere ne ma, wɔnwɔ pepe na naa ne brɛ. Wiin te ɔn naa ne brɛ mɛ, ma n'a na te laga ga.
- 38 Bare mɛ tuma wuro hɔn ɔn zii ne yerɛ dundo ta ga. Nka wiin te ɔn ne fane wɔn dundo ta na ma zii.



- 39**Kamasoro wiin te on ne fane, won dongo foyi boo ga, fon a wiinye kma pere ne ma, ma ka ye na foyi to, a fire ga. Nka ma ye winni n'e sabe webeko ma.
- 40**Won on ne Ton dongo, ye wiin te pepe on no za on yoon a ma, wonna te webareyani gun, me a na te winni n'a sabe webeko ma.”
- 41**N'a bii wonna do hon, Ziwife mane dandan bare a mane da, ye yi on zonfa wiin on tuma wuro hon on zii.
- 42**Ye mane kwa: «A Zozefu no Yezu ga ra? Ke a ton ko a sie too. Ne na a te on ne kwa, ye yi tuma wuro hon on zii?”
- 43**Yezu on ye bere bereda bii on da ye ma: «Ka ka dandan ga.
- 44**Soon sii sbe ne naa me bre, a ma te ne Ton wiin on ne fane on n'a wiri ga. Me ne na n'a na te winni webeko ma me.
- 45**Wuro ta daberebere n'a sbe on da, ye Wuro na sma pepe kala. Wiin te on moo ne Ton ta on n'a ta kala gun, wonna te naa me bre.
- 46**Soon sii Ton za n'a za ga, a ma te wiin te on tuma Wuro bre ga. Wonna te we Ton za.
- 47**Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te on yoon ne ma, wonna te na webareyani gun.
- 48**Me on ni na zonfa.
- 49**Ka tame mane maane zon kibekolo hon, ye siri.
- 50**Wiin zonfa on tuma wuro hon on zii, wiin te on won zon, wonna te na siri ga.
- 51**Me zonfa wiin on tuma wuro hon on zii, wiin zonfa on ni pere soon ma. Wiin te on wonna zonfa we zon, a na woo ni na sangan pepe ma. Ma na wiin zonfa pere, won me yere kon wiin on pere wiin fa to diniyan hon kma pepe ni gun.”
- 52**Won ta moo na, Ziwife n'e neme dakwie forona ne kwa: «Ne bo soon be sbe n'e kon pere ke ma zama na han?”
- 53**Won te Yezu on da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da ka ma Soon No kon zon n'a too mene ga, ka na webareyani gun ga.
- 54**Wiin te on me kon zon on me too mene, wonna te na webareyani gun, me ne n'a na te winni webeko ma me.
- 55**Bare me kon won zonfa na siebe yi, ne too won ne menefa na siebe yi.
- 56**Wiin te on me kon zon on ne too mene, wonna te na woo ko me, ma te a ta wokweta na.
- 57**Ton wiin on ti ni na on ne fane, ma ne ti ni na a baraka hon. Yee me, wiin te on ne kon zon, a na ni gun me baraka hon.
- 58**Wiin zonfa on tuma wuro hon on zii, won ti wokara ka tame yi ga. Ye mane won zon on siri. Wiin te on bo zonfa be zon, wonna te na woo ni na melemele.”



⁵⁹Yezu mane sma kala kɔ wiinye da Kalakɔn hɔn Kaperenawɔmukuru hɔn, bo ɔɔn wɔnwo o.

⁶⁰A ta kalanɔmane naa wɔnna bereda wɔ mɔɔ. Ye na yaan ye ne kwa: «Bɔ bereda be sige rɛ. Kɔ te ɔɔn sbɛ ne dian ye na?»

⁶¹Nka Yezu naa n'e ta dandanbere mɔɔ, ɔn da ye ma: «Wɔn tɛ ki kakiri na yanganmuda na ra?»

⁶²Sɔɔn Nɔ mane pia ne ti wiin wɛɛn, ka ɔɔn naa n'a za, a ne bere ne ba wɛɛn wiin sangan ma, wɔnno ka na ɔɔn ta?

⁶³Wuro ta Ni ɔɔn ni ka sɔɔn hɔn. Komavere foyi fɔrɔ ga. Mɛ wiinye bereda yira ka ma, wɔnwo Wuro ta Ni na ye wiinye ɔɔn ni ka sɔɔn hɔn.

⁶⁴Nka ka na bɔɔ yɔɔn mɛ ma ga.» Wiinye kma ɔɔn mane yɔɔn a ma ga, kɔ wiin te ɔɔn mane n'a ka sma sra hɔn, Yezu mane pia ne wɔnwo tɔɔ.

⁶⁵A man'e bere da ye mɛ: «Wɔn tɛ ma ɔɔn da ka ma, da sɔɔn sbɛ ne naa mɛ brɛ a ma tɛ Tɔn ɔɔn n'e na sogo pere a na te ma ga.»

⁶⁶N'a bii wɔnna do hɔn, a ta kalanɔmane na yaan ye ɔɔn ye timi bere, ma ne dɔɔ a ma titiri ga.

⁶⁷Wɔn tɛ Yezu ɔɔn da funpla wɔ ma: «Ki ɔɔn yo, ki na yaa mɛ ga ra?»

⁶⁸Simɔn Piyere ɔɔn bereda bii ɔn da: «Matigi, kɔ te brɛ mɛ na yaa? Wɛbareyani na bereda ti bi ɔɔn ta.

⁶⁹Basie mɛ tɔɔ da bi ɔɔn Wuro ta Kɪni yi.»

⁷⁰Yezu ɔɔn da ye ma: «A mɛ ɔɔn ki sma funpla wɔ dɛge ga ra? Nka Sitane ti ka na sɔnnala hɔn.»

⁷¹Simɔn Isikariyɔte nɔ Zuda da a mane ɔɔn yira. Bare awe wiin ɔɔn mane kalanɔmane funpla wɔ na boo, awe ɔɔn mane na n'a ka sra hɔn.

ZAN 7

¹Wɔn timi, Yezu mane Galilegiamana yara. A mane dian ne yaa Zudegiamana hɔn ga bare Ziwifu man'a kia yɛɛ na wɛɛn.

²Nka Ziwifu ta Pawetanganfeti naa vetra,

³Yezu na plala ɔɔn d'a ma: «Yaa Zudegiamana hɔn wiin fa to bia kalanɔmane bia tɛda za mɛ.

⁴Wiin te ɔɔn ne kia ye togo sa, a daga y'a tɛda dɔrɔ sma ma. Be daga bɔɔ kabakoda ta, sma pepe n'e za.»

⁵Tian na, a na plala yere mane yɔɔn a ma ga.



- ⁶Wòn tɛ Yezu ɔɔn da ye ma: «Mia wagati wiri den ga. Ki sbɛ ne k'a da ta sangan pepe ma.
- ⁷Diniyan hɔn kma sbɛ ne ka zi ga. A ma mɛ han, ye mɛ zi bare mɛ da ye ta da fɔrɔ ga.
- ⁸Ka yaa wɔnna feti we na. Mɛ na yaa ga bare mia wagati wiri den ga.”
- ⁹A wɔn yira wɔn wɛ, ɔn wɔɔ Galile yɛ.
- ¹⁰Nka Yezu na plala naa yaa wɛ, a ɔɔn yɔle yaa feti we na mɛ. A mane kia sɔɔn n'e yɔnno tɔɔ ga.
- ¹¹Ye mane ti feti we hɔn, Ziwiwu n'a kia ne kwa: «Wee a ti?”
- ¹²Sma man'a ta da yɔle n'e bere zame yɔɔ fɔrɔna, bɔɔ ne kwa: «A sɔnfɔrɔ.» Bɔɔ ne kwa: «Wɔn tian ga, a sma firebe.”
- ¹³Nka hali kɔ wɔn, sɔɔn sii mane dian n'a ta da bere pasaa na ga Ziwiwu na kuun na.
- ¹⁴Bo ye mane ti feti we hɔn, Yezu ɔɔn yaa kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn ne sma kala.
- ¹⁵Ziwiwu ɔɔn kaba da: «Nɛ a tɛ ɔn ne da tɔɔ yee ha? A yere na ma debe kala ga han.”
- ¹⁶Yezu ɔɔn da ye ma: «Mia tɔɔ sa mɛ yere hɔn ga, nka wiin te ɔɔn ne fanɛ, wɔn ɔɔn n'a ka ne hɔn.
- ¹⁷Wiin te ɔɔn ne kia Wuro dongo ta, a na kala we dɛgɛ tɔɔ, a ɔɔn ma Wuro hɔn a sa wele a ɔɔn ma mɛ yere hɔn a sa.
- ¹⁸Wiin te ɔɔn ye yere da yira, wɔnna te y'a yirebe ɔɔn kia. Wiin te ɔɔn ye na fanɛta ta yirebe kia, wɔnna te dama ɔɔn tiante, niɔn ma bere ne ti a hɔn mɛ ga.
- ¹⁹A Moyizi ɔɔn Tɛn pere ka ma mɔ ga ra? Awale, ki na sɔɔn kwa Tɛn ma ga. Wɔnno na ka ne kia yɛɛ na?”
- ²⁰Zame ɔɔn d'a ma: «Boo ziniyɔ ɔɔn ti be hɔn. Kɔ te ɔɔn be kia yɛɛ na?”
- ²¹Yezu ɔɔn da ye ma: «Kabakoda tala dama ma ɔɔn ta, ka pepe ne kaba.
- ²²Moyizi Tɛn pere ka ma nimisin ta yaro na. Ke bema hɔn wɔn sa, a Moyizi ga. Wɔnno ɔɔn tɛ ki ɔɔn n'e ta Tangantun kɔɔ?
- ²³Sɔɔn ɔɔn ne sbɛ ne sɔɔn yaro Tangantun kɔɔ ma ɔn ma Moyizi ta Tɛn yaga ga. Mɛ wiin te ɔɔn sɔɔn kenebe melemele na, wɔnno na ka ka wora babe mɛ ta?
- ²⁴Ka ka ne sege zin ma ɔn ne sbɛ ne kiti sɔɔ ga nka ka ne dɔɔ tian ɔɔn ma.”
- ²⁵Zeruzalɛmukma na bɔɔ mane kwa: «A bo sɔɔn be ye ɔɔn kia yɛɛ na ga ra?
- ²⁶Bele bere pasaa na han, ye mane foyi yira a ma ga. Kià zengenkma n'a yɔnno tɔɔ Wuro ta Dɛgɛwɛta siebe na ra?
- ²⁷Kamasɔrɔ ke awe sado tɔɔ yo. Nka Dɛgɛwɛta we ɔɔn na naa wiin sangan ma, sɔɔn na wɔn sado tɔɔ ga.”



- 28 Wɔn tɛ Yezu ɔɔn ye to y'a kala hɔn Wuro ta kɔɔn hɔn, ɔn da: «Ka mɛ tɔɔ, ka ne sado tɔɔ bare ma naa ne yere togo na ga. Wiin te ɔɔn ne fanɛ, wɔn tiante, ki man'a tɔɔ ga.
- 29 Mɛ kɔnɛ n'a tɔɔ bare ma tuma awe ɔɔn brɛ, a m'awe ɔɔn ne fanɛ.»
- 30 Ye mane kia n'a foga, nka sɔɔn ma dian ye soro dɛ a ma ga, bare a ta wagati mane wiri den ga.
- 31 Zame wɔ na yaan ye bɔɔ mane yɔɔn a ma mɛ ne kwa: «Wuro ta Dɛgɛwɛta ɔɔn na naa wiin sangan ma, a na bɔɔ kabakoda ta ɔn yalo bo sɔɔn be ta tɛ ye ma ra?»
- 32 Sma mane wiinye da yɔyɔleberɛ zame yɔɔ, Fariziyɛn mane wɔn wɔ mɔɔ. Wɔn tɛ salakawɛvɔrɛ kɔ Fariziyɛn ɔɔn Wuro ta kɔɔn na yeresma fanɛ ɔn da, ye ye yaa n'a foga.
- 33 Yezu ɔɔn da: «Mɛ ti kɔ ka nɛmɛ wagati zɔgɔ ɔɔn na yee dama, wɔn timi ma na yaa ne na faneta brɛ.
- 34 Ka na ne kia nka ka na ne za ga. Bare mɛ na ti wiin wɛɛn, ka na sbɛ yaa wɛɛn ga.»
- 35 N'a bii wɔnna do hɔn, Ziwiwu man'e nɛmɛ toga ne kwa: «Wee piri ma a daga yaa, ke ɔɔn mane na n'a za titiri ga? Wiinye kma ɔɔn tɔngɔn yaa Girekisi brɛ, wɔn wɔ ma a na dɔɔ ra? A na yaa ne Girekisi kala ra?
- 36 A wiinye berɛda wɔ yira ɔn da, ye ka na ne kia, ka na ne za ga, ye ye na ti wiin wɛɛn, ye ka na sbɛ yaa wɛɛn ga, wɔn nɔ ɔɔn wɔn wɔ kɔrɔ?»
- 37 Feti we wɛkɔ mane tɛ kɔɔ na yire yi na. Wɔnna kɔɔ we ma Yezu tuma taa ɔn ye kɔɔn duro yuu ɔn da: «Mulu ne ti wiin te na, a naa ne brɛ ɔn naa mɛnɛ.
- 38 Wuro domada na sɛbɛ ma ye yira wiin nɛ ga, ye wɛbareyani na kuu na ne wɔrɔ ne sa ye na kma hɔn, wiin te ɔɔn yɔɔn mɛ ma, yee a ta da na tɛ.»
- 39 Wiinye kma ɔɔn m'a yɔɔn a ma, ye mane na wiin ni gun, wɔn da a mane ɔɔn yira. Nka tian na, Wuro ta Ni mane pere dɛn ga bare Yezu mane yirebe gun dɛn ga.
- 40 Wiinye zame ɔɔn mane Yezu domada mɔɔ, wɔn wɔ na bɔɔ mane kwa: «Tian na, bo Wuro ta daberebeta.»
- 41 Bɔɔ mane kwa mɛ: «Awe ɔɔn Wuro ta Dɛgɛwɛta.» Nka bɔɔ mane kwa mɛ: «Dɛgɛwɛta sbɛ ne sa Galile ra?
- 42 Wuro domada na sɛbɛ n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da Davidi timikma hɔn a na sa ga ra? Betilehemukuru hɔn, wiin kuru be ɔɔn kireslala o, Davidi sa wiin hɔn.»
- 43 Ye tɛ yee zame ɔɔn sodini a ye na.
- 44 Ye na bɔɔ mane kia n'a foga, nka sɔɔn dian ye soro dɛ a ma ga.
- 45 Sɔrɔdasi wɔ naa ye bere naa salakawɛvɔrɛ kɔ Fariziyɛn wɔ brɛ, wɔn wɔ ɔɔn da ye ma: «Wɔn nɔ ɔɔn tɛ ka ma naa kɔ lege ga?»
- 46 Ye ɔɔn da: «Sɔɔn sii tiye wiin ɔɔn bere zɛ wɔkara bo sɔɔn be ga.»



⁴⁷Fariziyen wɔ ɔɔn da: «A ki firebe me ra?»

⁴⁸Sɔɔn ti kià zengenkma wele Fariziyen hɔn wiin ɔɔn yɔɔn bo sɔɔn be ma ra?

⁴⁹Wiinye kma ɔɔn voda, mane Ten tɔɔ ga, wɔnwɔ dama ɔɔn dɔɔ a ma.”

⁵⁰Nka Fariziyen wɔ na boo, ye mane wiin wiri Nikodemu, awe wiin ɔɔn mane yaa Yezu bre wuru hɔn, wɔn ɔɔn da ye ma:

⁵¹«Kià Ten yirado ma, ke sbe ne sɔɔn yee yee ɔn k'a toga n'a ta yagada tɔɔ ga ra?»

⁵²Ye ɔɔn da: «Bi Galilesɔn me ra? Kià Wuro domada na sebe hɔn tian na re ɔn da Wuro ta daberebeta sbe ne sa Galilegiamana hɔn ra?»

[⁵³Wɔn timi ye pepe ɔɔn zanzan ɔn yaa ye bre.

ZAN 8

¹Yezu mane yaa Olivutolo ma.

²Winnisin kikima tiin, a ɔɔn bere naa Wuro ta kɔɔn hɔn. Zame ta te ɔɔn mane naa a bre, a ɔɔn zii tangan n'e kala.

³Ten na kma kɔ Fariziyen mane naa a bre kɔ ya boo, ye mane wiin foga vunatedo hɔn. Ye ɔɔn n'a tabe sma woro hɔn

⁴ɔn da Yezu ma: «Me na te, ke bo ya be foga vunatedo hɔn.

⁵Moyizi ta Ten yirado ma, ke daga wɔnna yara sii wɔ dra n'e yee kɔ dɔge. Bi da ne?»

⁶Ye mane wɔn yira ne Yezu taa n'a sege wiin fa to y'a foga a domada hɔn. Nka Yezu ɔɔn zii nene ne kwerekwere lo ma kɔ ye slalo.

⁷Ye ta te ɔɔn mane toga ne dɔɔ a ma, a ɔɔn ye tumabe ɔn da ye ma: «Ka na wiin ɔɔn kakie ta n'e za ga, wɔnna te pia n'a dra den.”

⁸A ɔɔn ye bere zii nene ye me ne kwere kɔ ye slalo.

⁹Ye naa wɔnna bereda wɔ mɔɔ, ɔn yaa tala tala n'a bii sɔnmlala ma, Yezu ɔɔn wɔɔ ye sɔnnala. Ya we ta te ɔɔn mane taa wɔɔ koo we hɔn,

¹⁰Yezu ɔɔn ye duro ɔn d'a ma: «Ya, wee ye ti ɔɔn? Ye na sɔɔn be zarake ga?»

¹¹A ɔɔn da: «Ye na sɔɔn ga, me na te.» Yezu ɔɔn d'a ma: «Me na be zarake me ga. Yaa, ka da be kakie ta titiri ga.»]

¹²Yezu naa ye bere da zame ma ye me: «Me ɔɔn diniyan ta kini. Wiin te ɔɔn dɔɔ me ma, a na yaa tunio hɔn ga. Wiin kini ɔɔn sɔɔn ka webareyani hɔn, a na wɔn gun.”

¹³Wɔn te Fariziyen ɔɔn d'a ma: «Be te be yere siere na, wɔn sierebe na fɔɔ yi ga.”

¹⁴Yezu ɔɔn da ye ma: «Ma ne yere siere wɔn tian, n'a sierebe bere ne tian na yi me bare ma ne sado tɔɔ ɔn bere ne ne yado tɔɔ. Nka ki han, ka ne sado tɔɔ ga, ɔn ma bere ne ne yado tɔɔ me ga.



- 15Ka sma sege ye zin ma ɔn n'e kiti. Mɛ sɔɔn kiti ga.
- 16Hali ma ɔɔn ne sɔɔn kiti, m'a kiti tian ma, bare ma ti ne sɔnnala ga, ne na fanɛta ti ko ne nɛmɛ mɛ.
- 17Tamara k'a Tɛn yɛrɛ n'a yira n'a dɔrɔ da sma pla ta siɛrɛbe wɔn do paga wa.
- 18Ma ne yɛrɛ siɛrɛ, Tɔn wiin ɔɔn ne fanɛ, wɔn ne siɛrɛ mɛ.”
- 19Wɔn tɛ ye ɔɔn d'a ma: «Wee be Tɔn ti?» Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka mɛ tɔɔ ga, ɔn mane ne Tɔn tɔɔ mɛ ga. Ka mane mɛ tɔɔ, ka mane na ne Tɔn tɔɔ mɛ.”
- 20A da ye wɔnna bɛreda wɔ yira ne taa Wuro ta kɔɔn na nafortigɛdo kiegɛ ma, a ne ti sɔnkala hɔn. Sɔɔn ma ye soro dɛ a ma ga bare a ta wagati mane wiri dɛn ga.
- 21Yezu ye bɛrɛ da ye ma yɛ mɛ: «Ma na yaa, ka na ne kia nka ka na siri k'a kakie hɔn. Ma yaa wiin wɛɛn, ka sbɛ ne yaa yeyɛ ga.”
- 22Wɔn tɛ Ziwiifu ɔɔn da: «Wɔn hɔn a kia ye yɛrɛ yɛɛ ra ɔn ne kwa, ye ye na yaa wiin wɛɛn, ye ka sbɛ ne yaa yeyɛ ga?”
- 23Yezu ɔɔn da ye ma: «Ki lagakɔn ma frɛ, mɛ ne wuro hɔn fa. Ki bo diniyan be hɔn kma, mɛ mane bo diniyan be hɔn sɔɔn ga.
- 24Wɔn tɛ ma ɔɔn da ka ma, da ka na siri k'a kakie hɔn. Tian na, ka ɔɔn ma yɔɔn ne ma ga ɔn tɔɔ da a Mɛ Wiin ɔɔn Tiye ka na siri k'a kakie hɔn.”
- 25Wɔn tɛ ye ɔɔn d'a ma: «Bi kɔ tɛ?» Yezu ɔɔn da ye ma: «N'a bii dubisangan ma, ma ye yira ka ma suu.
- 26Da na yaan ye ti ne ta ɔn n'e yira ka ma ɔnkɔ n'e kiti. Nka wiin tɛ ɔɔn ne fanɛ, wɔn tiante. Wiin fa ma ɔɔn mɔɔ a ta mɛ, wɔn ma ɔɔn yira diniyan hɔn kma ma.”
- 27Ye mane tɔɔ da Tɔn da a ɔɔn yira ye ma ga.
- 28Wɔn tɛ Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka ɔɔn naa Sɔɔn Nɔ duro wuro hɔn wiin sangan ma, wɔnna sangan ma ka na tɔɔ d'a Mɛ Wiin ɔɔn Tiye. Ka na tɔɔ da ma foyi ta ne yɛrɛ ma ga, ye Tɔn wiin fa yira ne ma, ye wɔn ma ɔɔn yira.
- 29Mɛ na fanɛta ti ko ne nɛmɛ, a ne to ne sana ga, bare wiinye da ɔɔn dia a ma, wɔnwɔ ma ɔɔn ta sangan pepe ma.”
- 30Wɔnna bɛreda wɔ mane tɛ sma na yaan ye ɔɔn yɔɔn a ma.
- 31Wɔn tɛ wiinye Ziwiifu ɔɔn yɔɔn Yezu ma, a mane da ye ma: «Ka ɔɔn ne dian ne mɔɔ mɛ domada na suu, ka tɛ n'a kalanɔmanɛ na siɛbe na.
- 32Ka na tian tɔɔ, tian ne na ka ta tisramasma na.”
- 33Ye ɔɔn d'a ma: «Mɛ Abrahamu timikma, mɛ tɛ zɛ sɔɔn sii ta tɛrɛ na abada ga. Nɛ na bi da ye mɛ na tɛ tisramasma na?”
- 34Yezu ɔɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da wiin tɛ ɔɔn kakie ta, wɔnna tɛ kakie ta tere.



- 35Tere sbe ne ti koon hon sangan pepe ma ga, nka a ma soon no han, won konno sangan pepe ma.
- 36Wuro No on ka ta tisramasma na, ka na te tisramasma na tian na.
- 37Me too da ka Abrahamu timikma. Hali ko won, ka kia me yee bare n'a kala tangando gun ka hon ga.
- 38Me Ton wiinye da doru ne ma, wonwo ma on yira. Ki wiinye da moo ka ton ta, wonwo ka on ta.”
- 39Ye on d'a ma: «Me ton won Abrahamu.» Yezu on da ye ma: «Ka mane Abrahamu nome tian na, ka mane na Abrahamu ta teda neme ta.
- 40Awale, basie ki me kia yee na bare ma wiin tian moo Wuro ta, won ma on yira ka ma. Abrahamu mane won neme ta ga yo.
- 41Nka ki ka ton ta teda on neme ta.» Ye on d'a ma: «Me weleyanoma ga. Ton tala dama on ti me ta, wiin on Wuro.”
- 42Yezu on da ye ma: «Wuro mane ka Ton, ka mane na me da diabe ka ma bare me tuma Wuro bre. Me naa ne sana ga, nka awe on ne fane.
- 43Wiin fa on te ka mane me domada koru too ga, won k'a te on mane dian ne moo me ta ga.
- 44Sitane on ka ton, ka kia ka ton dongo on ta. A sonyeta n'a bii fon gweregwerena. A dian tian na ga, bare tian sii ti a hon ga. A ne non soo wiin sangan ma, a n'e yere koru hon da yira bare a nionsota. A te non ton na yere.
- 45Me kone tian yira, won ye na ka yoon me ma ga.
- 46Ka na wee yi on kakie za ne hon? A on ma tian ma on yira, wonno on te ka on mane yoon ne ma ga?
- 47Wiin te on te Wuro yi na, won Wuro domada moo. Ka Wuro ye ga. Won ye na ka Wuro domada moo ga.”
- 48Ziwifu on d'a ma: «Me da be Samarison, da ziniyo ti be hon me, ye tian yo.”
- 49Yezu on da ye ma: «Ziniyo ti me hon ga. Me ne Ton yirebe, ki ne me degebe.
- 50Me yere n'a yirebe kia ga. Soon tiye wiin on mia yirebe kia, wonna te on na kiti soo.
- 51Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te on doo ne domada ma, wonna te na siri abada ga.”
- 52Ziwifu on d'a ma: «Tian na, basie me too da ziniyo on ti be hon. Abrahamu siri, Wuro ta daberebere on siri, nka bi naa ne kwa, ye wiin te on doo be domada ma, ye won na siri abada ga.



⁵³Mé tɔn Abrahamu wiin ɔɔn siri we, be fan yi wɔn ma ra? Wuro ta daberebere siri we me. Bi ɔɔn kɔ te?"

⁵⁴Yezu ɔɔn da ye ma: «Ma ɔɔn ne yere yirebe, wɔnna yirebe na foyi fɔrɔ ga. Ne Tɔn ɔɔn ne yirebe, awe wiin ka da ɔɔn k'a Wuro.

⁵⁵Ki n'a tɔɔ ga nka me kɔnɛ n'a tɔɔ. Ma ɔɔn da m'a tɔɔ ga, me na te ka neme niɔnsɔta na. Nka m'a tɔɔ, ma dɔɔ a domada ma.

⁵⁶Ka tɔn Abrahamu mane nihɔndia ne mia kɔɔ kia ze na. A wɔnna kɔɔ we za ɔn nihɔndia ɔn siri nihɔndiaro hɔn."

⁵⁷Ziwifu ɔɔn d'a ma: «Bi yere dɔgɔ keplafun gun den ga, be be to ne kwa, ye bi Abrahamu za ra?"

⁵⁸Yezu ɔɔn da ye ma: «Tian na, ma ye yira ka ma da sane Abrahamu da ye vɔrɔ, A Me Wiin ɔɔn Tiye."

⁵⁹Wɔnna bereda ta mɔɔ na, ye ɔɔn dɔge tee n'a dra nka a ɔɔn yɔlesa Wuro ta kɔɔn hɔn.

ZAN 9

¹Yezu mane fɔnɔ ɔn sɔɔn boo za wiin ɔɔn mane vɔrɔ ne fuu.

²A ta kalanɔmanɛ ɔɔn n'a toga ɔn da: «Me na te, wɔnɔ na bo sɔɔn be da ye vɔrɔ ne fuu? Awe yere hɔn ye sa ra, taa a na vɔrɔre ta kakie hɔn?"

³Yezu ɔɔn da ye ma: «Ye a ta kakie ye na wele a na vɔrɔre ta kakie ye na ga. Nka a te fuu na wiin fa to Wuro y'a tɛda dɔrɔ a ye na.

⁴Kɔɔ kɔnɛ ɔɔn kie, ke daga me na faneta ta bara ta. Wuru ɔɔn ba wiin sangan ma sɔɔn sii sbɛ ne bara ta titiri ga.

⁵Me kɔnɛ ɔɔn ne ti diniyan hɔn, ma diniyan ta kini."

⁶Wɔnna bereda yira we timi a ta, a ɔɔn dibɛzio tibe lo ma ɔn n'e lere yege hɔn n'e vangan fuu we yinna ma

⁷ɔn d'a ma: «Yaa be yinna waa Silowe na zu hɔn.» Silowe, wɔn kɔrɔ fanɛ. Fuu we ɔɔn yaa ye yinna waa ɔn da ye bere ne naa, ne ze.

⁸A tangankwere kɔ wiinye ɔɔn man'a za a ne me, wɔnwɔ ɔɔn da: «A kɔnɛ bo ɔɔn mane tangan ne me ga ra?"

⁹Bɔɔ ɔɔn da, y'awe. Bɔɔ ɔɔn da, y'awe ga, y'a saa a ta yee. Sɔɔn we ɔɔn da, y'a yi.

¹⁰Ye n'a toga, ye ne a yinna te ɔn kibe?"

¹¹A ɔɔn da ye ma: «Wiin sɔɔn we togo ɔɔn ti Yezu, wɔn ɔɔn yege ta n'a vangan ne yinna ma ɔn da, ye ma yaa n'e waa Silowe. Me yaa n'e waa, ɔn sege ze."

¹²Ye n'a toga d'a ma: «Wee awe sɔɔn we ti?» A ɔɔn da, ye yi tɔɔ ga.

¹³Ye mane fuu we foga yaa kɔ lege Fariziyen brɛ.



- 14 Yezu yege ta n'a yinna koba wiin koo ma, won mane Tangantun.
- 15 Won te Fariziyen oon n'a toga me, ye ne na a yinna te on kibe? A oon da ye ma: «A yege vangan ne yinna ma, ma oon yaa n'e waa on ne sege ne ze.»
- 16 Fariziyen na boo oon da: «Wiin te oon wonna da wo ta, a tuma Wuro bre ga bare a kwa Tangantun ma ga.» Boo oon da: «Kakieteta sbe ne bo kabakoda be neme ta ra?» Ye ta bereda oon te zeze.
- 17 Ye oon fuu we toga ye me on da: «Wiin te oon be yinna koba, wonno bi yere oon giati a ta da na?» A oon da, y'a Wuro ta daberebeta.
- 18 Nka Ziwifu mane soon we ta fube giati n'e ta tian na da ga.
- 19 Ye n'a na vorore wiri n'e toga on da ye ma: «Ka da ka no wiin oon voro ne fuu a bo ra? Ne na a te on ne ze basie?»
- 20 A na vorore oon da ye ma: «Me too da bo me no, on too d'a voro ne fuu.
- 21 Nka a te wiin ne on ne ze basie, me won too ga. Wiin te oon n'a yinna koba wa, me won too ga. A nimisalo titiri ga. K'a toga, a na n'e yira ka ma ye sana.»
- 22 A na vorore won yira bare ye mane kwan Ziwifu na. Ziwifu mane been we ye na on da, ye wiin te oon da, ye Yezu oon Wuro ta Degeweta, ye ye na wonna te laga n'a saba Kalakon hon.
- 23 Won ye na a na vorore da, y'a nimisalo titiri ga, ye y'a toga.
- 24 Ye oon fuu we wiri ye me on d'a ma: «Tian yira Wuro togo na. Me too da soon we kakieteta.»
- 25 A oon da ye ma: «A oon ma kakieteta, me won yonno too ga. Me fa tala oon too. Me mane fuu nka basie ma ze.»
- 26 Ye oon d'a ma: «Wonno a oon yira be ma? Ne a be yinna koba?»
- 27 A oon da ye ma: «Ma ye yira n'e we ka ma, ka oon da, ye ye tian ga. Wonno ka kia ma oon yira ye me? Ki kia te a ta kalanomane na me ra?»
- 28 Ye n'a vini on d'a ma: «Bi oon n'a ta kalan. Me kone me Moyizi ta kalanomane.
- 29 Me too da Wuro mane bere Moyizi ta. Nka ke bo soon be tumado too ga.»
- 30 Soon we oon da ye ma: «Won kabako re. K'a tumado too ga, nka a me yinna koba.
- 31 Ke too da Wuro moo kakietere ta ga. Wiin te oon kwan Wuro na, n'a dongo ta, won ta a moo.
- 32 Ke moo ze den, ye da boo soon boo voro ne fuu yinna koba n'e za ga.
- 33 Bo m'a ma tuma Wuro bre ga, a mane na sbe ne foyi ta ga.»
- 34 Ye oon d'a ma: «Bi yere voro kakie hon, be kia me kala ra?» Ye n'a laga n'a saba Kalakon hon.



³⁵Yezu naa mɔɔ ye da ye y'a laga, ɔn yaa ten kɔ lege wiin sangan ma, ɔn d'a ma: «Be yɔɔn Sɔɔn Nɔ ma ra?»

³⁶A ɔɔn da: «A kɔ te, mɛ na te, wiin fa to ma ɔɔn sbɛ yɔɔn a ma?»

³⁷Yezu ɔɔn d'a ma: «Be yɔɔn ti wiin te be na, a ne bere be ta basiɛ, a wɔn.»

³⁸Sɔɔn we ɔɔn da: «Matigi, ma yɔɔn a ma.» A ɔɔn zii yoloko Yezu wee.

³⁹Yezu ɔɔn da: «Mɛ naa diniyan hɔn diniyan kiti na wiin fa to wiinye kma ɔɔn zɛ, wɔnwɔ tɛ fue na, wiinye kma ɔɔn fue, wɔnwɔ yinna kibe.»

⁴⁰Wiinye Fariziyɛn ɔɔn mane ti yeyɛ, wɔnwɔ wɔnna bereda wɔ mɔɔ, ɔn n'a toga da: «Mɛ fue mɛ ra?»

⁴¹Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka mane fue, ka mane na zarake ga. Nka k'a tɛ ɔn da ka sege ne zɛ, wɔn ɔɔn tɛ ka na zarakedo.»

ZAN 10

¹Yezu mane da: «Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te ɔɔn ne kia kɔ gun hɔn, ma dɔɔ kɔ kuledo ga, ɔn dɔɔ ba kulu ma, wɔnna te panɔ. A berɛmata.

²Nka wiin te ɔɔn dɔɔ kuledo hɔn ne kɔ, wɔnna te gwanɛta.

³Kuledayereta do koba a ma, gware wɔ ne mɔɔ a ta. A ye pepe wiri ye toga ma n'e sabɛ.

⁴A n'e pepe sabɛ n'e wɛ wiin sangan ma, a sige ye zin, ye ne dɔɔ a ma bare y'a kɔɔn tɔɔ.

⁵Ye dian ne dɔɔ samoro ma abada ga. Ye tɔngɔn wɔn na bare ye wɔn kɔɔn tɔɔ ga.»

⁶Yezu wɔnna dakalo we yira ye ma, ye m'a kɔrɔ tɔɔ ga.

⁷Yezu ɔɔn da ye ma ye mɛ: «Tian na, ma ye yira ka ma da mɛ ɔɔn gun na kɔdo.

⁸Wiinye kma pepe ɔɔn pia naa mɛ zin, wɔnwɔ pepe mane pana kɔ berɛmasma. Gware mɔɔ ye ta ga.

⁹Mɛ ɔɔn kɔdo. Wiin te ɔɔn dɔɔ mɛ hɔn ɔn kɔ, wɔnna te na kisi. A sbɛ ne yara ne y'a zɔnfa gun.

¹⁰Worofrɛ ta kimi kɔ ye na yeɛ kɔ ye ta firebɛ ye na panɔ tɛ ne naa. Mɛ naa wiin fa to sma ni gun ɔn n'a gun yaan.

¹¹Mɛ gwanɛta na fɔrɔ yi. Gwanɛtafɔrɔ ye ni pere y'a gware ye na.

¹²Wiin te ɔɔn bara ta gwana ye na, ɔn mane gware na te ga, wɔn gwanɛta ga. Samilelu ɔɔn ne naa wiin sangan ma, a tɔngɔn. Samilelu bɔɔ gware foga, bɔ sere zanzan.

¹³Wɔnna te gwanakiata, gware ta da foyi a ta ga.

¹⁴Mɛ gwanɛta na fɔrɔ yi. Ma n'a gware tɔɔ, n'a gware ne ne tɔɔ mɛ.



- 15 Wɔkara ne Tɔn ne tɔ wiin nɛ, ma n'a tɔ mɛ. Mɛ ne ni pere n'a gware ye na.
- 16 Gware bɔ ti ne ta yɛ wiinye ɔn bo gun be hɔn ye ga. Ma daga naa kɔ lɔgɔ, ye na mɔɔ ne ta. Gwakuru tala dama ɔn na ne tiye, gwanɛta ne tala dama mɛ.
- 17 Mɛ da dia ne Tɔn ma bare mɛ ne ni pere, wɔn timi ma bere n'a gun yɛ.
- 18 Sɔɔn sii sbɛ ne mɛ ni tɔ ga, nka mɛ yɛrɛ ɔn n'a pere. Sebe ti ne ta n'a pere, sebe ne ti ne ta mɛ n'a tɔ. Ne Tɔn wiinye fanɛ yira ne ma, bo ɔn wɔnwɔ.”
- 19 Wɔnna domada wɔ mane berezɛzɛfa ka Ziwiwu yɔɔ yɛ mɛ.
- 20 Ye na yaan ye ne kwa: «Ziniyɔ ɔn ti a hɔn. A kakaba. Wɔnno na ka mɔɔ a ta?”
- 21 Nka bɔɔ mane kwa: «Ziniyɔte ta bɛreda ti yoo ga. Ziniyɔ sbɛ ne fuu yinna koba ra?”
- 22 Ziwiwu mane ti ne y'a Wuro ta kɔɔn na feti ta Zeruzalemukuru hɔn. Ye mane te liasangan ma.
- 23 Salomɔn ta paa wiin ɔn ti Wuro ta kɔɔn na luu ma, Yezu mane yara wɔnna paa wee.
- 24 Ziwiwu ɔn naa taa n'a kori ɔn d'a ma: «Wee sangan ma be na ke to ke yun be ta ha? Be ɔn ma Wuro ta Dɛgɛwɛta, wɔn yira n'e kɔni ke ma.”
- 25 Yezu ɔn da ye ma: «Ma pia n'e yira ka ma, ka ɔn da, ye ye tian ga. Ne Tɔn ne fanɛ ɔn da ma wiinye tɛda ta, wɔnwɔ mɛ siɛrɛ.
- 26 Ka da mia da tian ga bare ka mia gware na bɔɔ ga.
- 27 Mia gware mɔɔ ne ta. Mɛ n'e dɛgɛ tɔɔ, ye ne dɔɔ ne ma.
- 28 Mɛ wɛbareyani pere ye ma. Ye na siri abada ga. Sɔɔn sii na sbɛ n'e dɛn n'e wa ne sra hɔn ga.
- 29 Ne Tɔn wiin ɔn fan yi frɛ pepe ma, wɔn wiin fa pere ne ma, sɔɔn sii na sbɛ n'a dɛn n'a wa ne Tɔn sra hɔn ga.
- 30 Mɛ kɔ ne Tɔn, mɛ tala.”
- 31 Wɔn tɛ Ziwiwu ɔn dɔgɛ tee yɛ mɛ a drɛ na.
- 32 Yezu ɔn da ye ma: «Ma dafɔrɛ na yaan ye ta ne Tɔn baraka hɔn, ka n'e za. Wɔnna dafɔrɛ wɔ na wee yi ye na ka kia ne dra kɔ dɔgɛ?”
- 33 Ziwiwu ɔn d'a ma: «A bia dafɔrɛ ye na mɛ kia be dra kɔ dɔgɛ ga. Nka be Wuro togo yaga. Bi sɔɔn na fa, be ne be yɛrɛ ta Wuro na.”
- 34 Yezu ɔn da ye ma: «Ye sebe k'a Tɛn hɔn, ye ka tɛ bafɛrɛ na ga ra?”
- 35 Wuro domada yira wiinye kma ma, Tɛn wɔnna kma wiri da bafɛrɛ bare foyi mane sbɛ ne Wuro domada yaga ga.
- 36 Tɔn wiin te dɛgɛ n'a fanɛ bɛɛ diniyan hɔn, ka ne kwa, ye wɔnna te Wuro togo yaga bare m'a yira n'a dɔrɔ da ma Wuro Nɔ.



³⁷Ma ɔɔn ma ne Tɔn ta tɛda ta ga, ka ka yɔɔn ne ma ga.

³⁸Nka ma ɔɔn n'e ta, hali ka ɔɔn mane na yɔɔn ne ma wɔnwɔ ye na ga, ka wɔnna tɛda wɔ yɔnnɔ tɔɔ tian na, ye tɛ wiin fa to ka tɔɔ da ne Tɔn ti kɔ ne nɛmɛ, mɛ yɛrɛ ne ti kɔ lege mɛ.”

³⁹Ye man'a figɛdo kia yɛ mɛ, nka a ɔɔn ye dɛn ye sra hɔn.

⁴⁰Yezu mane bere yaa Zurudɛnkukwiri ma yɛ. Zan mane pia ne sma batize wiin wɛɛn, wɛɛn a mane yaa wɔɔ.

⁴¹Sma na yaan ye mane yaa a brɛ ne kwa: «Zan kabakoda sii ta ga, nka a wiin fa yira bo ɔɔn be ta da na, wɔn pepe tian.”

⁴²Sma na yaan ye mane gun yeye wiin ɔɔn yɔɔn a ma.

ZAN 11

¹Ɔɔn boo mane ti Betanikuru hɔn ne pare, ye n'a togo wiri Lazare. Wɔn mane Mari kɔ ye na plalo Mareta ta kuru.

²Wiin Mari ɔɔn mane wunnudiayɪn ka Matigi ma n'a kaɛn sisɔ kɔ ye wɔnsogo, a wɔnna Mari we ta ligesin Lazare ɔɔn mane pare.

³Lazare we ta ligeyàra mane fanɛ yaa yira Yezu ma ɔn da: «Matigi, wiin te we da ɔɔn dia be ma, a pare.”

⁴Yezu wɔn mɔɔ wiin sangan ma, ɔn da: «Wɔnna komatogo we na n'a yɛɛ ga, a na tɛ Wuro ta yirebe na yi ɔɔn na. Awe baraka hɔn Wuro Nɔ na yirebe gun.”

⁵Mareta kɔ ye na plalo kɔ Lazare da mane dia Yezu ma fɔrɔna.

⁶A naa mɔɔ wiin sangan ma ye da, ye Lazare pare, a mane ti wiin wɛɛn, a ɔɔn wɔɔ wɛɛn yɛ yin pla.

⁷Wɔn timi a ɔɔn da y'a kalanɔmanɛ ma: «Ka tɛ ke bere yaa Zude.”

⁸A ta kalanɔmanɛ ɔɔn d'a ma: «Mɛ na te, wɔn siɛ dɛrɛ ga Ziwiwu mane kia be dra kɔ dɔge, be na bere yaa yeye yɛ ra?”

⁹Yezu ɔɔn da ye ma: «A lɛrɛ funpla ɔɔn ti sinnala kɔrɔ hɔn ga ra? Wiin te ɔɔn yaa sin hɔn, wɔn ye kaan dun ga bare a na te zɛ bo diniyan be hɔn kini na.

¹⁰Nka wiin te ɔɔn yaa wuru hɔn, wɔn ye kaan dun bare kini ti a hɔn ga.”

¹¹Yezu wɔn yira wɔn wɛ ye ma, ɔn da: «Ke maa Lazare yin, mɛ na yaa n'a winni.”

¹²Wɔn te kalanɔmanɛ wɔ ɔɔn d'a ma: «Matigi, a ɔɔn ne yin, a na kɛnɛ kɛ.”

¹³A ta siri Yezu mane ɔɔn yira nka ye n'a giati da yin yɛrɛ a mane ɔɔn yira.

¹⁴Wɔn te Yezu n'e yira n'e kɪni ye ma ɔn da: «Lazare siri.



- 15N'a tɛ ɔɔn ma mane tiye ga, ne nihɔndia ka ye na wɔn na fɔrɔna wiin fa to ka yɔnmabe gun. Nka ka tɛ ke yaa a brɛ.”
- 16Wɔn tɛ Toma, ye wiin wiri Kwiyenɔ, wɔn ɔɔn da kalanɔmanesere wɔ ma: «Ka tɛ ke yaa mɛ ɔn yaa kwe siri kɔ ke na te.”
- 17Yezu da ye naa wiri, ye ɔɔn Lazare sitra n'a wɛ, ye ne yin naa neme wa.
- 18Betani kɔ Zeruzalemu yɔfa ta tɛ ɔɔn mane dɛrɛ ga, kilo saa neme yee.
- 19Wɔn tɛ Ziwiifu na yaan ye ɔɔn mane yaa Lazare sakɔn na ne Mareta kɔ Mari zigitugu.
- 20Mareta naa mɔɔ ye da ye Yezu ti ne naa, a ɔɔn yaa n'a tɛn. Mari mane wɔɔ kɔɔn hɔn.
- 21Mareta mane da Yezu ma: «Matigi, be mane ti bɛɛ, mia ligesin mane na siri ga.
- 22Nka basie ma tɔɔ da be ɔɔn wiin fa pepe mɛ Wuro ta ye mɛ, a na n'a ta be ma.”
- 23Yezu ɔɔn d'a ma: «Bia ligesin na winni.”
- 24Mareta ɔɔn da: «Ma tɔɔ d'a na winni sarawinnikɔ ma wɛbɛkɔ ma.”
- 25Yezu ɔɔn d'a ma: «Mɛ ɔɔn sara na winnita. Mɛ ɔɔn ni na te. Wiin te ɔɔn yɔɔn mɛ ma, hali a ɔɔn siri, a na winni.
- 26Wiin te ɔɔn ne ti ni na ye ɔn yɔɔn mɛ ma, a na siri abada ga. Be wɔn nɔma tɔɔ ra?”
- 27Mareta ɔɔn da: «ɔɔn. Matigi, ma tɔɔ da bi ɔɔn Krista Wuro Nɔ wiin ɔɔn daga naa diniyan hɔn.”
- 28Mareta naa wɔnna bereda wɔ yira n'e wɛ Matigi ma, ɔn yaa ye na plalo Mari wiri ɔn yɔle yira a ma ɔn d'a ma: «Ke na te naa, a be wiri.”
- 29Wɔn ta mɔɔ na, Mari ɔɔn tuma sale yaa Yezu tɛn.
- 30Yezu mane kɔ kuru kɔrɔ hɔn dɛn ga. Mareta man'a tɛn wiin wɛɛn, wɛɛn a mane ti ye.
- 31Wiinye Ziwiifu ɔɔn mane ti kɔ Mari kɔɔn hɔn n'a zigitugu, wɔnwɔ naa n'a za a ɔɔn baratuma ne sa yee, ye ɔɔn dɔɔ a ma. Ye man'a giati d'a ti ne yaa bona we tido hɔn ɔn yaa mɔɔɔ.
- 32Mari yaa wiri Yezu brɛ kuru na kɔdo hɔn wiin sangan ma, ɔn n'a za suu, ɔn zii bere a we ɔn d'a ma: «Matigi, be mane ti bɛɛ, mia ligesin mane na siri ga.”
- 33Yezu naa Mari na mɔɔɔ yi za kɔ wiinye Ziwiifu ɔɔn ti kɔ lege, a nina ɔɔn ban fɔrɔna,
- 34a ɔɔn da: «Wee k'a sitra?» Ye ɔɔn d'a ma: «Naa yaa ne yeyɛ sege, Matigi.”
- 35Wɔn tɛ suu Yezu ɔɔn ne mɔɔɔ.
- 36Ziwiifu ne kwa: «Ka sege rɛ, a da mane dia a ma rɛ.”



- 37Nka bɔɔ ne kwa: «Awe wiin te ɔɔn fuu yinna koba, wɔnnɔ ɔɔn tɛ a ma sbɛ ɔɔn Lazare ta siri ma ga?»
- 38Wɔn tɛ Yezu nina ɔɔn ye bere ban ye mɛ, a ɔɔn yaa bona we brɛ. Lazare mane sitra tɔnkoko boo hɔn, dɔgɔnɔ boo ne pi a do ma.
- 39Yezu ɔɔn da, ye ye wɔnna dɔgɔnɔ we koba n'a wa. Lazare ta ligeya Mareta ɔɔn d'a ma: «Matigi, sma ɔɔn n'a yin naa bona hɔn, a wunnu na ne sa.»
- 40Yezu ɔɔn d'a ma: «Ma ye yira be ma da yɔnmabe ɔɔn ne ti be hɔn, da be na Wuro ta sebe za ga ra?»
- 41Suu ye ɔɔn dɔgɔnɔ we wa bona we do ma. Yezu ɔɔn ye yinna duro wuro hɔn, ɔn da: «Ma baraka yira be ma Tɔn bare be mɔɔ ne ta.
- 42Ma tɔɔ da be mɔɔ ne ta sangan pepe ma, nka wiinye zame ɔɔn taa ne kori, wɔnwɔ ye na ma ye yira wiin fa to ye tɔɔ da bi ɔɔn ne fane tian na.»
- 43Wɔnna bereda yira we timi a ta, a ɔɔn songo yuu ɔn da: «Lazare, tuma sa.»
- 44Awe Lazare we wiin ɔɔn mane siri, a ɔɔn tuma sa. A na sitralabanɔma ne fle a sra ko a kaen ma, boo zogo ne pi a zin ma mɛ. Yezu ɔɔn da ye ma, ye y'a firi n'a to a yaa.
- 45Wiinye Ziwiifu na yaan ye ɔɔn mane yaa Mari brɛ, wɔnwɔ naa Yezu ta tɛda za wiin sangan ma, ɔn yɔɔn a ma.
- 46Nka ye na bɔɔ mane yaa Fariziyɛn gun ɔn Yezu ta tɛda yira ye ma.
- 47Wɔn tɛ salakawɛvɔre ko Fariziyɛn ɔɔn ye nemɛ wiri n'e kwɛ ɔn da: «Wɔnnɔ ke na ɔɔn ta? Bo ɔɔn be kabako da na yaan ye ta rɛ.
- 48Ke ɔɔn n'a za n'a to yoo, sma pepe na yɔɔn a ma. Orɔmukma na naa kià Wuro ta kɔɔn yaga ɔn kià sii yaga mɛ.»
- 49Ye na sɔnnala boo, ye mane wiin togo wiri Kayifu, awe ɔɔn mane salakawɛvɔre na pra yi ye na dɔɔ we ma, wɔn ɔɔn da ye ma: «Ka foyi tɔɔ ye hɔn ga.
- 50Sɔnnala ɔɔn siri sma pepe ye na, wɔn k'a tɔnɔ ga ra? Wɔn ɔɔn na tɛ kià sii pepe ka siri ga.»
- 51Wɔnna bereda wɔ ta yira mane sa a yerɛ hɔn ga. A ta tɛ ɔɔn mane salakawɛvɔ ye na dɔɔ we ma, wɔn tɛ a ɔɔn mane wɔnna fanebereda wɔ yira, ye Yezu daga siri Ziwiufusi ye na.
- 52A yerɛ wɔnna sii we dama ye na ga nka wiin fa to Wuro nɔmanɛ wiinye pepe ɔɔn zanzan, wɔnwɔ sbɛ kwɛ ɔn tɛ tala.
- 53N'a bii wɔnna kɔɔ we ma, Ziwiifu ta zengenkma mane Yezu kia yɛɛ na.
- 54Wɔn tɛ Yezu ɔɔn ma mane dian ne yara yee titiri Ziwiifu woro hɔn ga. A mane yaa kibekolo na wola hɔn Efurayimukuru hɔn ɔn wɔɔ wɛɛn ko y'a kalanɔmanɛ.



⁵⁵Bo Ziwifu ta Yeregūn na feti mane vetra, feti we na sianko ma, sma na yaan ye ōn tuma laga hōn ōn bige Zeruzalemukuru hōn wiin fa to ye yaa ye yere kīnibe.

⁵⁶Ye mane Yezu kia. Ye mane kwε Wuro ta kōon wiin hōn, ye mane ti wēen ne kwa ye neme ma: «Ka yira wa, wōn hōn a na naa feti na ga ra?»

⁵⁷Salakawevore ko Fariziyen mane yira tige sma ma ōn da, ye wiin te pepe ōn Yezu tido tōo, y'a naa n'e yira wiin fa to ye yaa n'a foga.

ZAN 12

¹Yeregūn na feti mane wōo yin konala, Yezu ōn yaa Betanikuru hōn. A wiin Lazare we winni, wōn mane tangan wōnna kuru we hōn.

²Ye mane zōnfa ta Yezu togo na. Mareta mane ti zōnfrēyinnahōnwε hōn, Lazare ne ti zōnsma hōn.

³Ye da ye tōo Mari ōn wunnudiayin na tereba yi na litiri tala na sodini kobi bii n'a vunū Yezu kaen ma ōn n'e sisō ko ye wōnsogo. Kōon we kōro hōn pepe mane paga yin we wunnu na.

⁴Zuda Isikariyote Yezu ta kalanōmanε na boo, awe wiin ōn mane na Yezu ka sma sra hōn, wōn ōn d'a ma:

⁵«Wōnno ōn tε ye ma wōnna yin we zabire gwanafuro zōsaa (300) na ga ōn gwana wō pere durukma ma?»

⁶A durukma ta da na ninabanno ōn mane ti ko lege ga. A wōnna bēreda wō yira bare a mane panō. Awe ōn mane gwanatigeta. Wiinye gwana ōn mane ti a ta, a mane wōnwō na bōo wa.

⁷Wōn tε Yezu ōn da: «Ka a to. A ti ne bō ta ne na sitra na kayan ōn na.

⁸Durukma ti ko ka neme sangan pepe ma. Nka mε na ti ko ka neme sangan pepe ma ga.»

⁹Ziwifu naa tōo wiin sangan ma ye Yezu ti Betani, ye ōn yaa yeyε. Ye mane yaa Yezu dama ye na ga. Ye mane kia Lazare za mε bare Yezu mane wōn winni sara yō.

¹⁰Lazare ta da ōn mane tε Ziwifu na yaan ye ōn maga ye ta zengenkma ma ōn yōon Yezu ma. Wōn ye na salakawevore mane Lazare kia yεε na mε.

¹²Ye na winnisin, wiinye zame na yaan ye ōn mane naa feti we na, wōnwō naa mōo ye da, ye Yezu ti ne naa Zeruzalemukuru hōn,

¹³ye ōn tegeledazugo kien ōn yaa n'a tēn. Ye mane sōngō ne kwa: «Hozana Hozana.» Wōn kōro, ka Wuro yirebε. Ye mane kwa mε: «Isirayele ta fanganma wiin ōn naa Matigi togo na, Wuro siara ta a ma.»

¹⁴Yezu mane samarenō boo gun ōn ba tangan a ma, wōkara ye sebe Wuro domada na sebe hōn wiin ne ōn da:



- 15« Siyɔnkuru hɔn kma, ka ka kwan ga. Ka bo k'a fanganma ti ne naa. A tangan samareya nɔ ma.»
- 16A ta kalanɔmanɛ mane wɔnna da wɔ kɔrɔ tɔɔ ye na sangan ma ga. Yezu kɔ we timi y'a yirebe hɔn, wɔnna sangan ma ye kakiri tugo kɔ lɔgɔ, ye ye sɛbe Wuro domada na sɛbe hɔn, ye ɔɔn n'e t'a ma.
- 17Wiinye kma pepe ɔɔn mane ti kɔ Yezu Lazare winnisako ma, wɔnwɔ man'e pepe yira sma ma suu.
- 18Wɔnna kabakoda wɔ ta tɛ ɔɔn mane tɛ zame na yaan ye ɔɔn n'a tɛn.
- 19Fariziyen ɔɔn da ye neme ma: «Ka sege rɛ, ke sbɛ ne foyi ta ga, diniyan hɔn kma pepe dɔɔ a ma.»
- 20Wiinye kma ɔɔn mane yaa Wuro yirebe na Zeruzalemu wɔnna feti we na, ye na bɔɔ mane Girekisi.
- 21Ye mane yaa Betesayidasɔn Filipu gun wiin ɔɔn sa Galilegiamana hɔn ɔn d'a ma: «Mɛ na te, mɛ kia Yezu za.»
- 22Filipu ɔɔn yaa n'e yira Andre ma, ye ɔɔn kwe yaa n'e yira Yezu ma.
- 23Yezu ɔɔn da ye ma: « Sɔɔn Nɔ daga y'a yirebe gun wiin wagati ma, wɔnna wagati we wiri basie.
- 24Tian na, ma ye yira ka ma da tugofano ɔɔn bere lo ma, ma vra ga, a wɔɔ ye sana. Nka a ɔɔn vra, wɔn ɔɔn na tɛ a nɔmanɛ na yaan ye vɔrɔ.
- 25Wiin te ni da ɔɔn dia a ma, a na bɔnɔ a hɔn. Wiin te ɔɔn ye ni giati fa bo diniyan be hɔn ga, a na n'a gun webareyani hɔn.
- 26Wiin te ɔɔn kia bara ta mɛ ma, a dɔɔ ne ma wiin fa to ma ti wiin wɛen, n'a barateta ne ti wɛen mɛ. Wiin te ɔɔn barate mɛ ma, Tɔn na wɔnna te yirebe.
- 27Mɛ kakiri yanganmu basie. Wɔnno ma na ɔɔn yira? Ma da ne Tɔn ne kisi wɔnna wagati we ma ra? Nka wɔnna wagati we ye na ma naa yo.
- 28Be togo yirebe, Tɔn.» Wɔn tɛ berekɔn boɔ ɔɔn saa wuro hɔn, ɔɔn da: «Ma ne togo yirebe n'a wɛ. Ma n'a yirebe ye mɛ.»
- 29Wiinye zame ɔɔn mane ti yeye, wɔnwɔ wɔnna berekɔn we mɔɔ wiin sangan ma, ɔn da ye wuro ɔɔn gwenmɛ. Bɔɔ ɔɔn da, ye boɔ meleke ɔɔn bere a ta.
- 30Yezu ɔɔn da ye ma: «Bo berekɔn be sa mɛ ye na ga. A sa ki ɔɔn ye na.
- 31Basie ɔɔn diniyan ta kiti na wagati. Basie ye na diniyan na te laga.
- 32A ma mɛ han, ma ɔɔn naa duro wuro hɔn wiin sangan ma, ma na sma pepe zin bere ne ma.»
- 33A mane wɔn yira ne ye sirinɔn nɔma ɔɔn yira.



34Zame ɔɔn d'a ma: «Kià Tɛn na sɛbɛ n'a yira n'a dɔrɔ da ye Wuro ta Dégeweta na wɔɔ ni na melemele, y'a siri ga. Awale, nɛ bi tɛ ɔn ne kwa ye Sɔɔn Nɔ daga duro wuro hɔn? Kɔ te ɔɔn wɔnna Sɔɔn Nɔ we?»

35Yezu ɔɔn da ye ma: «Kini ti ka woro hɔn ye fɔn yaa kayan boo wagati ma. Kini ta te ɔɔn ne ti ka ta, ka ne yara wiin fa to tunio ka naa berɛ ka ma ga. Bare wiin te ɔɔn yara tunio hɔn, a ye yado tɔɔ ga.

36Kini ɔɔn ne ti ka ta wiin sangan ma, ka yɔɔn a ma wiin fa to ka tɛ kini na nɔmane na.» Yezu wɔnna bereda wɔ yira n'e wɛ ye ma wiin sangan ma, ɔn n'e to ɔn yaa ye yɛrɛ dɔɔn ye na.

37A mane kabakoda na yaan ye ta ye yɔɔnɔ na nka ye ma yɔɔn a ma ga.

38Ye tɛ yee Wuro ta daberebeta Izayi mane wiinye domada yira ye: «Matigi, mé mane wiinye da yira ye n'e mɔɔ, kɔ te ɔɔn yɔɔn ye ma? Kɔ te ma Matigi y'a sebe dɔrɔ?» Wɔnna domada wɔ mane paga.

39Wiin fa ɔɔn mane tɛ, ye ma mane sbɛ ne yɔɔnmabe gun ga, awe Izayi yɛrɛ man'e bere wɔn yira mɛ ɔn da:

40«Wuro n'e ta fue na wiin fa to ye ne sege ɔn ka ne zɛ ga. A ye kakiri yaga wiin fa to ye ka ne da kɔrɔ tɔɔ ga, wiin fa to ye ka naa ye zin bere a ma, a ye kɛnɛbɛ ga.»

41Izayi mane wɔn pepe yira bare a man'a ta yirebe za, ɔn n'a da yira.

42Hali kɔ wɔn, yewɔ zɛngɛnkma wɔ hɔn, ye na yaan ye mane yɔɔn Yezu ma, nka Fariziyen na kuun na, ye mane dian ne fa yira ga, ka tɛ ye naa n'e laga n'e sabɛ ye ta Kalakɔn hɔn ga.

43Bare ye mane sma ta yirebe ɔɔn kia ɔn yalo Wuro ta yirebe ma.

44Hali kɔ wɔn, Yezu naa bereda bii ɔn da: «Wiin te ɔɔn yɔɔn mɛ ma, wɔn yɔɔn mɛ dama ma ga. A yɔɔn ne na fanɛta ma mɛ.

45Wiin te ɔɔn mɛ za, wɔn mɛ na fanɛta za mɛ.

46Mɛ naa diniyan hɔn, ɔn tɛ diniyan ta kini na wiin fa to wiin te ɔɔn yɔɔn ne ma, wɔn ka wɔɔ tunio hɔn ga.

47Wiin te ɔɔn mɛ domada mɔɔ, ɔn ma ye ka y'a tɛda hɔn ga, a mɛ ɔɔn na n'a zarake ga. Mɛ naa diniyan hɔn wiin fa to ma sma zarake ga. Mɛ naa wiin fa to ma sma kisi.

48Wiin te ɔɔn maga mɛ hɔn, ɔn ma dian ne domada ka y'a tɛda hɔn ga, wɔnna te zarake wɛ. Mɛ wiinye domada yira, wɔn ɔɔn n'a na te zarake wɛbekɔ ma.

49Ma ne yɛrɛ da yira ga nka Tɔn wiin ɔɔn ne fanɛ, wɔn ɔɔn n'a tɛda yira ne ma.

50Mɛ bere n'e tɔɔ mɛ ɔn d'a domada wɔn wɛbareyani pere. Mɛ wiinye da yira, ma ye yira wɔkara Tɔn n'e yira ne ma wiin nɛ.»

ZAN 13



- ¹Yeregūn na fēti zin hōn, Yezu ta tē ōn mane tōo da y'a wagati wiri, a daga sa wiin ma bo diniyan hōn ōn yaa Tōn brē. A ta kma wiinye da ōn mane dia a ma bo diniyan be hōn, a n'e da diabē ye ma fōn diamabe tege na.
- ²Ye naa tangan zama na, wōn da ye tē Sitane ne kō wē Simōn nō Zuda Isikariyōte hōn, a ne Yezu kia kiē na sra hōn.
- ³Yezu yere mane tōo da Tōn da pepe ka ye sra hōn, ōn tōo da ye sa Wuro brē, ye wēen ye bere ne yaa ye mē.
- ⁴A ōn tuma zōnfa wōon hōn, ōn y'a zogwaga wola ōn boo zogo bii ōn ye yōyō sōo.
- ⁵Wōn timi a ōn zio ka boo fa hōn, ōn dutigē ne y'a kalanōmane kaen waa n'e sisō kō y'a yōyōsōzogo.
- ⁶A naa wiri Simōn Piyere ma wiin sangan ma, wōn d'a ma: «Matigi bi ōn na mē kaen waa ra?»
- ⁷Yezu ōn d'a ma: «Ma wiin fa ta, be wōn kōrō tōo basie ga. Nka boo kōo na wiri yi be na n'e tōo.»
- ⁸Piyere ōn d'a ma: «Awo, be na mē kaen waa abada ga.» Yezu ōn d'a ma: «Be ma dian ma ye waa ga, be na nii gun mē ta ga.»
- ⁹Simōn Piyere ōn d'a ma: «Awale, Matigi ka ne kaen dama waa ga, ne sra kō ne wōon waa mē.»
- ¹⁰Yezu ōn d'a ma: «Wiin te ōn min, wōn mako ti faza hōn ga fōn sōon n'a kaen waa yee. Bare a kīni. Ka kīni, nka ye ka pepe ga.»
- ¹¹Wiin te ōn na Yezu ka sma sra hōn, a mane wōn tōo. Wōn tē a ōn mane da, ye ye pepe kīni ga.
- ¹²Yezu naa n'e kaen waa n'e wē wiin sangan ma, ōn y'a zogo bii n'a ka ōn bere yaa tangan zōnfa wōon hōn ye. Wōn timi a ōn da ye ma: «Ma wiin fa ta ka ma, ka wōn tōo ra?»
- ¹³Ki te ne mē wiri ka na te kō k'a Matigi. Ka tian yira, ma wōn.
- ¹⁴Mē wiin te ōn k'a Matigi ne ka na te, mē ōn ki kaen waa, ka daga ne nēmē kaen wa mē.
- ¹⁵Ma tenōn dōrō ka ma wiin fa to ma wiinye da ta ka ma, ka ne wōnwō nēmē ta mē.
- ¹⁶Tian na, ma ye yira ka ma da barateta fan yi ye na te ma ga. Faneta ma fan yi ye na faneta ma mē ga.
- ¹⁷Ka ōn wōnna da wō tōo ōn n'e ka k'a tēda hōn, ka na nihōndiaro gun
- ¹⁸A ka pepe ma ma wōn yira ga. Ma wiinye kma dége, ma wōnwō tōo. Nka Wuro domada na sēbe wiin fa yira ōn da, ye wiin te ōn mane zōn kō mē, wōnna te ōn ye bere tuma mē na, wōn do daga paga.



- ¹⁹Ma ye yira ka ma basiε sane ye na wagati ne wiri wiin fa to ye ɔɔn naa ne te wiin sangam ma, ka tɔɔ da a Mε Wiin ɔɔn Tiye.
- ²⁰Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te ɔɔn kwa mia faneta ma, mε ma a na te kwa. Wiin te ɔɔn kwa mε ma, wɔɔna te kwa ne na faneta ɔɔn ma.”
- ²¹Wɔɔna bereda yira we timi, Yezu kakiri ɔɔn yanganmu fɔɔɔna, a ɔɔn n'a yira n'a dɔɔɔ ye ma pasaa ɔɔn da: «Tian na, ma ye yira ka ma da ka na sɔɔnala na mε ka sma sra hɔɔn.”
- ²²Kalanɔmanε ɔɔn n'e nεmε sege n'e nεmε toga, ye kɔ te na a da?
- ²³Kalanɔmanε wɔ na sɔɔnala, wiin yere da ɔɔn mane dia Yezu ma fɔɔɔna, wɔɔn yere mane tangan a kiego ma.
- ²⁴Simɔn Piyere ɔɔn wɔɔn yanmε da wɔɔn ma: «A toga, ye kɔ te na a da.”
- ²⁵Wɔɔna kalanɔ we ɔɔn ye kengele Yezu brε piri ma ɔɔn d'a ma: «Wɔɔn kɔ te, Matigi?”
- ²⁶Yezu ɔɔn da: «Ma na mianɔ sio n'a pere wiin te ma, a wɔɔna te.» Wɔɔna nɔɔ hɔɔn, wiin mianɔ ɔɔn mane ti Yezu ta, a ɔɔn n'a sio n'a pere Simɔn nɔ Zuda Isikariyɔte ma.
- ²⁷Wɔɔna mianɔ we pere Zuda ma suu, Sitane ɔɔn kɔ a hɔɔn. Yezu ɔɔn d'a ma: «Be daga wiin fa ta, a ta salesale.”
- ²⁸Wiinye kma ɔɔn mane ti yeye, ye na sɔɔn mane wɔɔna bereda wɔ kɔɔɔ tɔɔ ga.
- ²⁹Zuda ta te ɔɔn man'e ta gwanatigeta, bɔɔ man'a giati da wiin zɔɔfa ɔɔn n'e wa feti we na, ye wɔɔn Yezu kia a yaa ɔɔn kia wele mε, ɔɔn yaa bɔɔ pere durukma ma.
- ³⁰A ma Zuda han, a wɔɔna mianɔ we gun suu, a ɔɔn tuma sa. Wuru mane ba we.
- ³¹Zuda sa we timi ma, Yezu ɔɔn da: « Sɔɔn Nɔ yirebe gun basiε. Wuro ɔɔn yirebe gun a baraka hɔɔn mε.
- ³²Wuro na n'a yirebe ye yere baraka hɔɔn, a bere ma bεε yɔɔ ne zɔɔɔ a na n'a yirebe mε.
- ³³Mε nɔmanε, ma ti kɔ ka nεmε wagati zɔɔɔ dama yee basiε. Ka na mε kia nka ma man'e yira Ziwiifu ma wiin ne ga, yee ma ye yira ki ma mε ɔɔn da ma yaa wiin ween, ka sbε ne naa yeye ga.
- ³⁴Ma fanε na wun ye yira ka ma ɔɔn da ka ka nεmε da diabε ka ma wɔkara mε ka da diabε ne ma wiin ne.
- ³⁵Wiin dadiamabe ɔɔn na ti ka yɔ, wɔɔn ma sma pepe na ka dεge tɔɔ mia kalanɔmanε.”
- ³⁶Simɔn Piyere ɔɔn d'a ma: «Matigi wee be yaa?» Yezu ɔɔn d'a ma: «Ma yaa wiin ween, be sbε ne dɔɔ ne ma bo basiε be ga. Nka wɔɔn timi be na dɔɔ ne ma.”
- ³⁷Piyere ɔɔn d'a ma: «Matigi, wɔɔnɔ na ma sbε ne dɔɔ be ma bo basiε ga? Ma na ne ni pere bi ye na.”
- ³⁸Yezu ɔɔn d'a ma: «Be na be ni pere mε ye na tian na ra? Tian na, ma ye yira be ma da kokoro na paro den ga, be na wee kanyinna saa na ɔɔn da be mε tɔɔ ga.»



ZAN 14

- 1 «Ka kakiri ka yanganmu ga. Ka yoon Wuro ma, on yoon me ma me.
- 2 Woda na yaan ye ti ne Ton ta koon hon. Won ma te ga, ma mane na da ka ma da ma yaa bii hon tetere ka ma ga.
- 3 Ma oon yaa bii hon tetere n'a we ka ma, ma na bere naa ka foga wiin fa to ma ti wiin ween, ka ne ti ween me.
- 4 Ma yaa wiin ween, ka wonna sogo too.”
- 5 Toma oon d'a ma: «Matigi, me yere na ma debe ne be yado too ga han, ne me na te oon ne yeye sogo too?”
- 6 Yezu oon d'a ma: «Me oon sogo ko tian ne ni. Soon sbe ne yaa Ton bre, a ma te me baraka hon ga.
- 7 Ka ma ne me too, ka mane na ne Ton too me. N'a bii basie k'a too, ka yere n'a za me.”
- 8 Filipu oon d'a ma: «Matigi, Ton doru me ma, won me wa.”
- 9 Yezu oon d'a ma: «Me ti ma da hon ko ka neme, bi me too den ga ra Filipu? Wiin te yonno oon de me ma, wonna te yonno de Ton ma. Wonna na be da, ye ma Ton doru ka ma?
- 10 Me ti Ton hon, Ton ne ti me hon me. Be won yonno too tian ra? Ma wiinye domada yira ka ma, ye sa me yere hon ga. Ton wiin oon ti ne hon, won oon ye yere ta teda ta.
- 11 Ma oon da me ti Ton hon, Ton ne ti ne hon, ka won yonno too tian, wele ka yoon ne ma wonna teda wo ye na.
- 12 Tian na, ma ye yira ka ma da wiin te oon yoon ne ma, wonna te na n'a teda neme ta. A na boo ta wiinye yere oon yireye wonwo ma me bare ma ti ne yaa Ton bre.
- 13 Ka oon wiin fa pepe me ne togo na, ma na won ta wiin fa to Ton yirebe gun No baraka hon.
- 14 Ka oon boo fa me ne ta ko ne togo, ma na n'a ta.
- 15 Me da oon ne dia ka ma, ka na kwa n'a ten ma.
- 16 Ma na Ton me, a boo Diemata pere ka ma. Won na woo ko ka neme sangan pepe ma.
- 17 Awe oon tian na Ni, diniyan hon kma sbe ne wiin foga ga bare ye a za ga, man'a too me ga. Nka ki kone, ki a too bare a tangan ko ki on ne ti ka hon.
- 18 Ma na ka to ka sana ga, ma na bere naa ka bre ye.
- 19 Bee yoo ne zogo, diniyan hon kma na ne za titiri ga. Nka ki kone na ne za, ma ne ti ni na, ki yere woo ni na me.
- 20 Wonna koo we ma ka na too da me ti Ton hon, ki ne ti me hon, me ne ti ki hon me.



- ²¹Wiin te ɔɔn kwa mia ten ma ɔn n'e ka y'a teda hɔn, mɛ da dia wɔnna te ma. Awale, mɛ da dia wiin te ma, wɔnna te da dia ne Tɔn ma, mɛ ne n'a na te da diabɛ ne ma mɛ ɔn ne yɛrɛ dɔrɔ a ma.”
- ²²Zude wɔn dɛgɛ ti Zuda Isikariyɔte na, wɔn ɔɔn d'a ma: «Matigi, wɔnnɔ na be na be yɛrɛ dɔrɔ mɛ ma, ɔn mane be yɛrɛ dɔrɔ diniyan hɔn kma ma ga?”
- ²³Yezu ɔɔn d'a ma: «Mɛ da dia wiin te ma, a na kwa n'a ten ma, ne Tɔn ne n'a na te da diabɛ ye ma mɛ. Mɛ na naa a na te brɛ ɔn naa kià wɔdo tɔgo a brɛ.
- ²⁴Mɛ da dia wiin te ma ga, wɔnna te kwa n'a ten ma ga. Kamasɔrɔ ka wɔnna domada wiinye wɔ mɔɔ, ye mɛ ye ga, nka ye Tɔn ye wiin ɔɔn ne fanɛ.
- ²⁵Ne na tisangan ma kɔ ka nɛmɛ, ma wɔnna da wɔ yira ka ma.
- ²⁶Diɛmata we, Wuro ta Ni, Tɔn na wiin fanɛ mɛ togo na, wɔn na ka kala kɔ da pepe ɔn ka kakiri tugo kɔ n'a yirada pepe.
- ²⁷Ma siara pere ka ma, ma n'a siara to ka ma. M'a pere wɔkara diniyan hɔn kma n'a pere wiin ne ga. Ka kakiri ka yanganmu ga, ka ka kwan ga.
- ²⁸Ka ye mɔɔ, ma ye yira ka ma da ma ti ne yaa dɛn, nka ma na bere naa ka brɛ yɛ. Mɛ da mane dia ka ma, mia yaa Tɔn brɛ mane na dia ka ma bare Tɔn fan yi mɛ ma.
- ²⁹Ma ye yira ka ma basie, ye ma tɛ dɛn ga, wiin fa to ye ɔɔn naa ne tɛ wiin sangan ma ka tɔɔ da ye tian.
- ³⁰Sma ɔɔn naa fɔnɔ a hɔn, ma na barote kɔ ka nɛmɛ titiri ga bare bo diniyan be hɔn fanganma ti ne naa. Ye tɛ wɔkara a sbɛ mɛ ta ga rɛ.
- ³¹Nka a naa wiin fa to diniyan hɔn kma tɔɔ da ne Tɔn da dia ne ma ɔnkɔ a wiin fa yira ne ma, wɔn ma ɔɔn ta. Ka tuma ke yaa ke wa bɛɛ.

ZAN 15

- ¹Mɛ ɔɔn erezɛnsɔ na fɔrɔ yi, ne Tɔn wɔn ne erezɛnkorɔ na te.
- ²Wiinye kala ɔɔn ti mɛ ma, mane vɔrɔ ga, a na wɔnwɔ kien n'e wa. Wiinye kala ɔɔn vɔrɔ, a wɔnwɔ zaro n'e kɔnibɛ wiin fa to ye vɔrɔ ɔn yalo gwerena ma.
- ³Mɛ wiinye domada yira n'e wɛ ka ma, wɔn ka kɔnibɛ ka wɛ.
- ⁴Ka wɔɔ kɔ ne nɛmɛ wɔkara ma ti kɔ ka nɛmɛ wiin nɛ. Erezɛnkalo ma wɔɔ ye na du ma, a sbɛ ne nɔmanɛ vɔrɔ wiin nɛ ga, ki mɛ, ka ɔɔn ma wɔɔ kɔ mɛ ga, yee ka na tɛ.
- ⁵Mɛ erezɛnsɔ, ki n'a kala. Wiin te ɔɔn wɔɔ kɔ mɛ, mɛ ɔɔn wɔɔ kɔ lege, wɔnna te na nɔmanɛ na yaan ye vɔrɔ. Ka sbɛ ne foyi ta, a ma tɛ mɛ baraka hɔn ga.
- ⁶Wiin te ɔɔn ma wɔɔ kɔ mɛ ga, wɔnna te tɛ wɔkara wiin sɔkalo ye ɔɔn kien n'a dra, a kwie. Wɔn timi y'a kwe ɔn togo ka a ma.
- ⁷Ka ɔɔn wɔɔ kɔ mɛ, mɛ domada ɔɔn wɔɔ ka kɔrɔ hɔn, ka kia wiin fa pepe na, ka ɔɔn n'a mɛ mɛ togo na, ka na n'a gun.



- ⁸Ka ɔɔn nɔmanɛ na yaan ye vɔrɔ ɔn tɛ mia kalanɔmanɛ na, wɔn ɔɔn ne Tɔn yirebɛ.
- ⁹Mɛ Tɔn ne da diabɛ ye ma wiin nɛ, yee mɛ kia da diabɛ ne ma ye mɛ. Ka wɔɔ n'a dadiamabe hɔn.
- ¹⁰Ka ɔɔn ne kwa n'a ten ma, ka na wɔɔ n'a dadiamabe hɔn wɔkara mɛ kwa ne Tɔn ta Ten ma ɔn wɔɔ a ta dadiamabe hɔn wiin nɛ.
- ¹¹Ma bɔ yira ka ma wiin fa to n'a nihɔndiaro ne ti ka kɔrɔ hɔn, k'a nihɔndiaro ne paga.
- ¹²Mɛ wiin ten tige ka ma, boo wɔn. Ka ka nɛmɛ da diabɛ ka ma wɔkara mɛ ka da diabɛ ne ma wiin nɛ.
- ¹³Dadiamabe na yire yi tiye ɔn yalo be ni ta pere ma be mare ye na ga.
- ¹⁴Ma ɔɔn wiin fa yira ka ma, ka ɔɔn dian wɔn na, ka ne mare.
- ¹⁵Ma ka wiri baratere titiri ga bare barateta ye wɔnnate ta tɛda tɔɔ ga. Ma ka wiri ne mare bare ma wiin fa pepe mɔɔ ne Tɔn ta, m'a yira ka ma.
- ¹⁶A ki ɔɔn mɛ dɛgɛ ga, mɛ ɔɔn ki dɛgɛ ɔn ka tige wiin fa to ka yaa ɔn yaa nɔmanɛ vɔrɔ, ka nɔmanɛ wɔɔ. Wɔn ye na ka ɔɔn naa wiin fa pepe mɛ Tɔn ta ne togo na, a na n'a pere ka ma.
- ¹⁷Awale, ma wiin fa sigebe ka ma, wɔn ka ka nɛmɛ da diabɛ ka ma.
- ¹⁸Diniyan hɔn kma ɔɔn ne ka na wu wa, ka tɔɔ da ye pia mɛ na wu wa.
- ¹⁹Ka mane diniyan hɔn ye, ka da mane na ne dia diniyan hɔn kma ma bare k'a yi. Nka ka diniyan hɔn ye ga, mɛ ɔɔn ka dɛgɛ ka wa ɔn ka tige kiego ma, bo wɔn ɔɔn tɛ ka da ɔɔn mane dia diniyan hɔn kma ma ga.
- ²⁰Ma wiinye domada yira ka ma ɔn da barateta fan yi wɔnnate ma ga, ka ye to ka kakiri hɔn. Ye ɔɔn mɛ yannɛ, ye na ki yannɛ mɛ. Ye ɔɔn mɔɔ ne domada na, ye na mɔɔ ka domada na mɛ.
- ²¹Ye na wɔnna da wɔ pepe ta ka na mɛ ɔɔn ye na bare ye mɛ na faneta tɔɔ ga.
- ²²Mɛ m'a naa ga, ɔn m'a bere ye ta ga, ye nii mane na ti kakiɛtere hɔn ga. Nka basie ye sbɛ ne tian gun y'a kakie na ga.
- ²³Wiin te ɔɔn mɛ na wu wa, wɔnna te ne Tɔn na wu wa mɛ.
- ²⁴Sɔɔn wiinye da nɛmɛ ta n'e za ga, mɛ ma mane wɔnwɔ nɛmɛ ta ye yɔnnɔ na ga, ye nii mane ti kakiɛtere hɔn ga. Nka basie ye ta te ɔɔn wɔnna tɛda wɔ za ɔn bere ne mɛ kɔ ne Tɔn na wu wa,
- ²⁵nka wɔn tɛ wiin fa to ye ta Ten na sɛbɛ wiin fa yira ɔn da, ye ye mɛ na wu wa zana yee dama, wɔn do paga.
- ²⁶Ma na ne to Tɔn brɛ ɔn wiin Diemata fanɛ ka ma, tian na Ni, wɔn ɔɔn na naa wiin sangan ma, wɔn yere na tɛ mɛ sierete na.
- ²⁷Ki na tɛ mɛ sierekma na mɛ bare ka ti kɔ mɛ n'a bii fɔn dubisangan ma.



ZAN 16

- ¹Ma bɔ yira ka ma wiin fa to k'a yɔnmabe ka naa yaga mamasangan ma ga.
- ²Ye na ka laga ka sabe Kalakɔan hɔn. Wɔn nii we mɛ, wiin te ɔn na ne ka yɛɛ, a na n'a giati da salaka ye ti ne ɔn wa Wuro ma.
- ³Ye na ne wɔn ta bare ye Tɔn tɔɔ ga, mane mɛ tɔɔ mɛ ga.
- ⁴Nka ma ye yira ka ma wiin fa to ye na wagati ɔn naa wiri wiin sangan ma, ka kakiri tugo ɔn tɔɔ da ma man'e yira ka ma. Ma man'e yira ka ma dubisangan ma ga bare ma mane ti kɔ ka nɛmɛ.
- ⁵Nka basiɛ ma ti ne yaa ne na fanɛta brɛ. Ka na sɔɔn sii mane ne toga ga, ye wee ma ti ne yaa.
- ⁶Nka n'a tɛ ɔn wɔnna bereda wɔ yira ka ma, wɔn ɔn ka ninaban fɔrɔna.
- ⁷Hali kɔ wɔn, tian ma ɔn yira ka ma da n'a yaa wɔn fɔn ka ma. Bare ma ma yaa ga, Diemata na naa ka ma ga. Nka ma ɔn yaa, ma na n'a fanɛ ka ma.
- ⁸A ɔn na naa wiin sangan ma, a na diniyan hɔn kma ta kakie dɔrɔ ye ma ɔn telebe kɔ tian nɔma yira ye ma.
- ⁹Ye kakie nɔma tɔɔ ga, bare ye yɔɔn mɛ ma ga.
- ¹⁰Ye telebe nɔma tɔɔ ga, bare mɛ ti ne yaa Tɔn brɛ, ka mane na ne za titiri ga.
- ¹¹Ye tian nɔma tɔɔ ga, bare bo diniyan be wɔnnate kiti wɛ.
- ¹²Da na yaan ye ti ne ta ye n'e yira ka ma, nka ka sbɛ n'e foga bo basiɛ be den ga.
- ¹³Tian na Ni ɔn na naa wiin sangan ma, wɔn na ka diema tian na da pepe hɔn. Bare a na n'e yɛrɛ da yira ga nka a na ne wiin fa mɔɔ, wɔn kɔ nada pepe a na ne ɔn yira ka ma.
- ¹⁴A na ne mɛ yirebe bare mɛ ta a na n'e mɔɔ ɔn n'e yira ka ma.
- ¹⁵Wiin fa pepe ɔn ti ne Tɔn ta, wɔn mɛ yi. Wɔn tɛ ma ɔn da ka ma, da mɛ ta a na ne mɔɔ ɔn ne yira ka ma.
- ¹⁶Bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔ, ka na mɛ za titiri ga. Zɔgɔ wɔn timi ye mɛ, ka na ne za.”
- ¹⁷Wɔn tɛ a ta kalanɔmanɛ na bɔɔ ɔn mane kwa ye nɛmɛ ma: «Wɔn kɔrɔ ɔn wɔnɔ? A da ye bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔ ka na ne za titiri ga, ye wɔn timi ke na ye za ye. ɔn da mɛ, ye ye yaa Tɔn brɛ.
- ¹⁸Wɔnɔ ɔn wɔnna zɔgɔ we kɔrɔ? Ke a ta bereda kɔrɔ tɔɔ ga.”
- ¹⁹Yezu naa tɔɔ da ye kia ye toga, a ɔn da ye ma: «N'a tɛ ɔn da ka ma, da bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔ ka na ne za titiri ga ɔn ne bere da ye mɛ, da zɔgɔ wɔn timi ka na ne ne za, a wɔn kɔrɔ ka ɔn kia mɔ ga?



- ²⁰Tian na, ma ye yira ka ma da ki na ne mogo ne sisigile, diniyan hon kma ne ti nihondiaro hon. Ka nina na ban, nka k'a ninabanno na bere te nihondiaro na.
- ²¹Ya vorosangan te wiri, a nina ne ban bare a yannesangan wiri. Nka a hon voro we, a kakiri te we ko wonna yanne wo. A ni hon ne dia ye no ye na a wiin voro diniyan hon.
- ²²Yee me, ka ti ninabanno hon basie, nka ma na bere ka za ye, wonna sangan ma ka nihon na dia, soon sii mane na wonna nihondiaro we too ka ta ga.
- ²³Wonna koo we ma, ka na toga foyi na titiri ga. Tian na, ma ye yira ka ma da ka hon wiin fa pepe me ne Ton ta ne togo na, a na n'a pere ka ma.
- ²⁴Hali on n'a kwe basie ma, ka foyi me ne togo na den ga. Ka me, ka na gun wiin fa to k'a nihondiaro do paga.
- ²⁵Ma won pepe yira ka ma dakala hon nka boo koo na wiri yi, ma na ne bere ka ta dakala hon titiri ga nka ma na ne Ton ta da yira n'e kini ka ma.
- ²⁶Wonna koo we ma ka na ne me me togo na nka ma da ka ma, da ma na ne Ton me ka ma ga re.
- ²⁷Bare k'a te hon me da diabe ka ma, on too tian na da me sa Wuro bre, won hon te ka da hon ne dia Ton ma.
- ²⁸Me sa Ton hon on naa diniyan hon nka basie ma ti ne sa diniyan hon on yaa Ton bre.”
- ²⁹A ta kalanomane hon d'a ma: «Be bereda yira n'e kinibe basie on mane bere dakala hon ga.
- ³⁰Basie me too da be da pepe too, be mako mane ti soon sii ta togaro hon ga. Won te me hon too da tian na be sa Wuro bre.”
- ³¹Yezu hon da ye ma: «Yonmabe ko ka hon basie ra?
- ³²Ka sege re boo wagati na wiri yi, a yere wiri we, ka pepe na zanzan on me to, wiin ti won ne yaa ye sana. Nka me na ti ne sana ga, Ton ti ko ne neme.
- ³³Ma won yira ka ma wiin fa to ka siara gun. Ka na yanne gun bo diniyan be hon, nka ka ka wora sige. Me sbe diniyan ta.»

ZAN 17

- ¹Wonna bereda yira we timi ma Yezu ta, a hon ye zin duro on da: «Ton, wagati wiri basie. Be No yirebe wiin fa to No be yirebe me.
- ²Bare be mane sebe pere a ma sansukanpla pepe ma wiin fa to be wiinye pere a ma, a webareyani pere wonwo pepe ma.
- ³Bare webareyani won ye bi dege too Wuro tala dama legelege onko be Yezu Krista wiin te fane.
- ⁴Ma be yirebe lagakon ma. Be mane wiinye bara pere ne ma, ma wonwo pepe ta.



- ⁵Basie Tɔn, wiin yirebe ɔn mane pia ne ti ne ta be kiego ma, diniyan ma dan den ga, wɔnna yirebe we pere ne ma be kiego ma ye.
- ⁶Be wiinye kma wa bo diniyan hɔn n'e pere ne ma, ma bia yirebe dɔrɔ ye ma. Ye mane bi ye, be n'e pere ne ma. Ye be domada mɔɔ.
- ⁷Ye tɔɔ basie ɔn da be wiinye pepe pere ne ma, wɔnwɔ pepe sa bi ta.
- ⁸Ma wiinye domada pepe yira ye ma, ye tɔɔ da bi ɔn n'e yira ne ma. Ye ye mɔɔ ɔn tɔɔ da tian na, bi hɔn ma sa ɔn tɔɔ da tian na, bi ɔn ne fane.
- ⁹Yewɔ ye na ma be me, ma be me diniyan ye na ga nka be wiinye kma pere ne ma, ye bi ye.
- ¹⁰Wiin fa pepe ɔn ne me yi, wɔn bi yi wiin ne, yee me, wiin fa pepe ɔn ne bi yi, wɔn me yi me. Ma yirebe gun ye baraka hɔn.
- ¹¹Sma ɔn fɔnɔ a hɔn, me na ti diniyan hɔn titiri ga, yewɔ na wɔɔ yeye, me na yaa bi bre. Tɔn na kini yi, yere ye na be togo ta sebe baraka hɔn, be wiin pere ne ma, wiin fa to ye te tala wɔkara bi kɔ me ke tala wiin ne.
- ¹²Ne tisangan ma kɔ lɔgɔ, ma mane yere ye na be togo ta sebe baraka hɔn, be wiin pere ne ma. Ma yere ye na, ye na sɔɔn sii ma fire ga fɔn ye na wiin ɔn mane daga fire dama wiin fa to be domada na sebe wiin fa yira, wɔn do sbe paga.
- ¹³Basie ma ti ne yaa bi bre, ma bɔ domada be yira diniyan hɔn, wiin fa to ye n'a nihɔndiaro gun ɔn paga a na.
- ¹⁴Ma be domada yira ye ma. Diniyan ɔn n'e wopa bare ye diniyan ye ga wɔkara me diniyan yi wiin ne me ga.
- ¹⁵Ma be me da be ye bii n'e wa diniyan hɔn ga. Ma be me da be kwa ye ma wiin fa to dayaga na te ka naa n'e gun ga.
- ¹⁶Ye diniyan ye ga wɔkara me diniyan yi wiin ne me ga.
- ¹⁷Ye ta bi ye na bia tian baraka hɔn bare be domada tian.
- ¹⁸Be mane ne fane diniyan hɔn wiin ne, yee me yere n'e fane diniyan hɔn me.
- ¹⁹Me ne yere pere ye ye na wiin fa to ye te bi ye na tian na.
- ²⁰Ma be me wɔnwɔ dama ye na ga. Wiinye kma ɔn na yɔɔn me ma ye domada baraka hɔn, ma be me wɔnwɔ pepe ye na me.
- ²¹Te ye pepe te tala wɔkara bi Tɔn ti me hɔn, me ne ti bi hɔn wiin ne. Te ye ne ti ke hɔn me wiin fa to diniyan hɔn kma tɔɔ da bi ɔn me fane.
- ²²Ye tɔɔ da be wiin yirebe pere ne ma, wɔn ma ɔn pere ye ma wiin fa to ye te tala wɔkara ke tala wiin ne.



²³Mε ne ti ye hɔn, wɔkara bi ti mε hɔn wiin ne wiin fa to ye sbε tε tala telele, diniyan hɔn kma sbε tɔɔ da bi ɔɔn mε fanε, ɔn tɔɔ da be ye da diabε be ma wɔkara mε da dia be ma wiin nε.

²⁴Tɔn, be wiinye kma pere ne ma, ma na ne ti wiin wεen, ma kia ye ne ti wεen kɔ ne neme mε. Be wiin yirebe pere ne ma, ye ne wɔn za bare be ne da diabε be ma n'a bii fɔn diniyan yerε ma dan den ga.

²⁵Tɔn na tele yi, diniyan hɔn kma kɔnε be tɔɔ ga, nka mε be tɔɔ, bɔ sma bε bere tɔɔ da bi ɔɔn ne fanε mε.

²⁶Ma tε ye ɔɔn be dεge tɔɔ, ma bere ne na tε ye be tɔɔ ye mε wiin fa to be ne da diabε be ma wiin diamabe na, ye wɔn gun. Mε yerε ne ti ye hɔn mε.»

ZAN 18

¹Wonna bereda yira wε timi Yezu ta, a kɔ y'a kalanɔmanε ɔɔn sa yaa Sedirɔnzukwiri ma. Sɔkoro boo mane ti yeyε, ye ɔɔn yaa kɔ wɔn hɔn.

²Zuda wiin ɔɔn man'a ka sma sra hɔn, wɔn mane wonna bii we hɔn tɔɔ mε bare Yezu mane daro ne yaa yeyε kɔ yewɔ kalanɔmanε wɔ.

³Zuda mane sige sɔrɔdasikuru wɔ zin salakawεvɔre kɔ Fariziyen ta fanεsma, fintine kɔ wεperε kɔ kunkwinifre ne titi ye ta.

⁴Wiinye da pepe ɔɔn na tε Yezu na, a yerε ta tε ɔɔn mane wɔnwɔ yɔnnɔ tɔɔ wε, wɔn tε a ɔɔn ye dɔbe ye na ɔn da ye ma: «Kɔ te ka ɔɔn kia?»

⁵Ye ɔɔn da: «Nazaretison Yezu.» Yezu ɔɔn da ye ma: «A mε.» Zuda wiin ɔɔn man'a ka sma sra hɔn, wɔn mane ti kɔ lɔgɔ.

⁶Yezu ta tε ɔɔn da y'a yi, ye ɔɔn yaa bere ye timi.

⁷Yezu ɔɔn da ye ma ye mε: «Kɔ te ka ɔɔn kia?» Ye ɔɔn da: «Nazaretison Yezu.»

⁸Yezu ɔɔn da ye ma: «Ma da ka ma d'a mε. A ɔɔn ma mε ka ɔɔn kia, ka bɔ sere to ye yaa.»

⁹Yee a domada mane paga, ye be wiinye kma pere ne ma, ye na sɔɔn fire ga.

¹⁰Wɔn da ye tε tabaku boo mane ti Simɔn Piyere ta. A n'a suru n'a wa a na sien hɔn, ɔn salakawεvɔ ta barateta digesramaturu kien n'a sɔɔ. Wonna barateta we togo mane ti Malikuse.

¹¹Nka Yezu ɔɔn da Piyere ma: «Tabaku we ka a na sien hɔn ye. Ne Tɔn wiin ninabannɔ na menefa pere ne ma, wɔn hɔn ma daga mene a na ga ra?»

¹²Wɔn tε suu, sɔrɔdasikuru kɔ ye wɔnnate kɔ Ziwifu ta fanεsma ɔɔn Yezu foga n'a pere.

¹³Ye mane pia yaa kɔ lege Ane bre den. Ane mane Kayifu yee. Kayifu ɔɔn mane salakawεvɔ ye na dɔɔ we ma.



- 14 Awe Kayifu yere ɔɔn mane da Ziwifu ma, ye sɔnnala ɔɔn siri zame pepe ye na, ye wɔn fɔn yi.
- 15 Simɔn Piyere kɔ kalanɔmanɛ wɔ na boo mane dɔɔ Yezu ma. Salakawɛvɔ ta tɛ ɔɔn mane wɔnna kalanɔ we tɔɔ, wɔn tɛ wɔn ɔɔn mane yaa kɔ fanganmalu ma salakawɛvɔ brɛ kɔ Yezu.
- 16 Piyere mane taa wɔɔ sire kuledo ma. Salakawɛvɔ mane wiin kalanɔ we tɔɔ, wɔn ɔɔn sa naa bere kuledayerɛya ta ɔn Piyere kɔbɛ.
- 17 Wiin ya we ɔɔn mane yere kuledo ma, wɔn ɔɔn da Piyere ma: «Bi sɔɔn we ta kalanɔmanɛ na boo ga le?» A ɔɔn da: «Awo, mɛ wɔn ga.»
- 18 Luu ta tɛ ɔɔn mane pɛ, baratere kɔ yeresma mane togo mulu dɔlɔ ma ne timi. Piyere mane taa ne timi kɔ lɔgɔ mɛ.
- 19 Salakawɛvɔ mane Yezu toga a ta kalanɔmanɛ kɔ a ta kala na.
- 20 Yezu ɔɔn d'a ma: «Ma bere sma pepe yɔnnɔ na. Ma mane sma kala sangan pepe ma Kalakɔan hɔn kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn, Ziwifu pepe ye neme kwe wiin wɛɛn. Ma foyi yira tunio hɔn ga.
- 21 Wɔnnɔ na be ne toga? Wiinye kma ɔɔn mane mɔɔ ne ta, wɔnwɔ be daga ɔɔn toga wɔnna da wɔ na. Ma wiin fa yira, ye wɔn tɔɔ.»
- 22 Yezu wɔn yira wiin sangan ma yereta boo mane ti a kiego ma, wɔn n'a piri webe ɔn d'a ma: «Yee be bere salakawɛvɔ ma ra?»
- 23 Yezu ɔɔn d'a ma: «Ma ɔɔn beredayaga yira, wɔn yira ne ma. Nka a ɔɔn ma beredafɔre ma ɔɔn yira, wɔnnɔ na be ne vuro?»
- 24 Wɔn tɛ Ane ɔɔn Yezu fanɛ salakawɛvɔ Kayifu brɛ, a ne pɛrɛ.
- 25 Wɔn da ye tɛ Simɔn Piyere mane taa ne timi. Ye ɔɔn d'a ma: «Bi sɔɔn we ta kalanɔmanɛ na boo ga ra?» Piyere ɔɔn weɛ ɔn da: «Mɛ ye na boo ga rɛ.»
- 26 Piyere mane wiin sɔɔn we turu kien n'a sɔɔ, wɔn na plalo boo mane salakawɛvɔ ta barateta. Wɔn ɔɔn da Piyere ma: «Mɛ bi za kɔ lege sɔkoro hɔn ga ra?»
- 27 Piyere ɔɔn weɛ ye mɛ. Wɔnna nɔɔ tala hɔn, kokoro ɔɔn paro.
- 28 Ye mane tuma kɔ Yezu Kayifu brɛ ɔn yaa kɔ lege giamana wɔnnate brɛ. Wɔn mane tɛ kɔsere hɔn. Wiinye Ziwifu ɔɔn mane yaa kɔ lege, wɔnwɔ mane wɔɔ sire ɔn ma kɔ luu kɔrɔ hɔn ga wiin fa to ye ka naa ye yere yanganmu ɔn ka sbɛ Yɛrɛgun na zama ta ga.
- 29 Wɔn tɛ Pilate ɔɔn sa naa n'e gun sire ɔn da ye ma: «Wɔnnɔ na ka bo sɔɔn be zarake?»
- 30 Ye ɔɔn da: «Bo sɔɔn be m'a dayaga ta ga, mɛ mane n'a ka be sra hɔn ga.»
- 31 Wɔn tɛ Pilate ɔɔn da ye ma: «K'a foga yaa n'a kiti ka yere ma k'a ten yiranɔn na.» Ziwifu ɔɔn d'a ma: «Sɔɔn ta yeɛ na sebe ti mɛ ta ga.»



- ³²Yezu mane y'a siri yira ɔn d'a na tɛ wiin nɛ, wɔnna domada wɔ mane paga.
- ³³Wɔn tɛ Pilate ɔn ye bere kɔ ye brɛ ɔn Yezu wiri ɔn d'a ma: «Bi Ziwiwu ta fanganma ra?»
- ³⁴Yezu ɔn d'a ma: «Bi yɛrɛ hɔn ye sa, be n'e yira ra, taa sɔɔn ɔn n'e yira be ma?»
- ³⁵Pilate ɔn d'a ma: «Mɛ Ziwiwu ra? Bia sii kɔ salakawɛvɔrɛ ɔn be ka mɛ sra hɔn. Wɔnno bi ɔn ta?»
- ³⁶Yezu ɔn d'a ma: «Mia fanganmabe bo diniyan hɔn yi ga. Mia fanganmabe mane bo diniyan be hɔn yi, mia yɛresma mane na kwini wiin fa to ma ka kɔ Ziwiwu sra hɔn ga. Nka basie mia fanganmabe bo diniyan be hɔn yi ga.»
- ³⁷Wɔn tɛ Pilate ɔn d'a ma: «Wɔn kɔrɔ be fanganma kɛ?» Yezu ɔn d'a ma: «Bi ɔn da, ye ma fanganma rɛ. Ma vɔrɔ ɔn naa diniyan hɔn wiin fa to ma tɛ tian sierete na. Wiin tɛ pepe ɔn tian kia, wɔnna tɛ mɔɔ ne domada na.»
- ³⁸Pilate ɔn d'a ma: «Wɔnno ɔn tian?» Wɔnna bɛreda wɔ yira wɛ timi ma, Pilate ye bere sa yaa Ziwiwu gun sire yɛ mɛ ɔn da ye ma: «Mɛ zarakedo sii za bo sɔɔn be na ga.»
- ³⁹Nka n'a tɛ ɔn ne daro ne boo sɔɔn dra Yɛrɛgun na feti na. Ka kia ma Ziwiwu ta fanganma dra ra?»
- ⁴⁰Wɔn tɛ suu ye pepe ɔn ne sɔngɔ ne kwa: «Awo, a ka tɛ awe ga nka Barabasi.» Kamasɔrɔ wɔnna Barabasi we mane soberɛta boo.

ZAN 19

- ¹Wɔn tɛ Pilate ɔn Yezu foga n'a pere ye y'a vaan.
- ²Sɔrɔdasi mane kile flɛ n'e ta fanganmabanfola na, n'a pi Yezu wɔɔn hɔn. Ye mane zopenebenben boo k'a ma.
- ³Ye man'e dɔbe a na ne bire a na ne kwa, y'a foo Ziwiwu ta fanganma, n'a piri webe.
- ⁴Pilate ye bere naa sa sire ɔn da Ziwiwu ma: «Ka sege rɛ, ma na n'a sabɛ ka ma wiin fa to ka tɔɔ da mɛ zarakedo sii za a na ga.»
- ⁵Wɔn tɛ Yezu ɔn naa sa, kile na fanganmabanfola ne pi a wɔɔn hɔn, zopɛnɛ we ne ti a mogo hɔn. Pilate ɔn da ye ma: «Ka bo sɔɔn we.»
- ⁶Nka salakawɛvɔrɛ kɔ y'a kma n'a za wiin sangan ma suu, ɔn ne sɔngɔ ne kwa: «A kwangwaga, a kwangwaga.» Pilate ɔn da ye ma: «Ki yɛrɛ n'a foga yaa n'a kwangwaga. Mɛ kɔnɛ zarakedo sii za a na ga.»
- ⁷Ziwiwu ɔn d'a ma: «Tɛn ti mɛ ta. Wɔnna tɛn we yirado ma, a daga siri bare a ye yɛrɛ ta Wuro Nɔ na.»
- ⁸Pilate naa wɔnna bɛreda wɔ mɔɔ wiin sangan ma, a ta kuun ɔn moro.
- ⁹A ye bere kɔ kɔɔn hɔn ye ɔn da Yezu ma: «Wee bi tuma?» Nka Yezu ma dian tra a ta ga.



- 10**Wɔn tɛ Pilate ɔɔn d'a ma: «Mɛ ta be maga tra na ra? Be tɔɔ da sebe ti ne ta ɔn be dra, sebe ne ti ne ta mɛ ɔn be kwangwaga ga ra?»
- 11**Nka Yezu ɔɔn d'a ma: «Sebe m'a ma tuma wuro hɔn ɔn pere be ma ga, be mane na sbɛ foyi ta mɛ na ga. Bo wɔn ɔɔn tɛ wiin te ɔɔn mɛ ka be sra hɔn, wɔnna te ta kakie ɔɔn ne yireyi.»
- 12**N'a bii wɔnna sangan ma, Pilate mane Yezu dredo kia nka Ziwiwu mane sɔngɔ ne kwa: «Be ɔɔn bo sɔɔn be dra, be fanganmagwaga Sezare maa titiri ga. Bare wiin te pepe ɔɔn da ye yi fanganma, wɔnna te tɛ fanganmagwaga zugu na.»
- 13**Pilate wɔnna bereda wɔ mɔɔ wiin sangan ma suu ɔn Yezu sabɛ n'a tanganbɛ ye ta paa wee kitisodo hɔn, ye wiin wɛɛn wiri Gwendege na pare yi. Heburoda hɔn, ye da Gabata.
- 14**Ye mane tɛ Yɛɛgun na sianko ma sin hɔn. Pilate ɔɔn da Ziwiwu ma: «Bo k'a fanganma.»
- 15**Nka ye mane sɔngɔ ne kwa: «A yɛɛ. A yɛɛ. A kwangwaga.» Pilate ɔɔn da ye ma: «Ma daga k'a fanganma kwangwaga ra?» Salakawɛvɔre ɔɔn da: «Fanganmaza ti mɛ ta a ma tɛ Sezare ga.»
- 16**Wɔn tɛ suu, a ɔɔn n'a ka ye sra hɔn kwangwaga na. Wɔn tɛ ye ɔɔn Yezu foga yaa ko lege.
- 17**Yezu ye na kwangwagasɔ bii ɔn yaa ko lege bo piri boo ma, ye da wɔnkobalo na bii hɔn. Heburoda hɔn ye da Gologota.
- 18**Wɛɛn sɔɔdasi Yezu kwangwaga sɔ ma. Ye mane sma pla bɔɔ kwangwaga mɛ. Yezu mane ti ye woro hɔn.
- 19**Pilate mane seɛbe bɔɔ ta ɔn da, ye ye malo Yezu na kwangwagasɔ ma. A mane seɛbe ɔn da: «BO NAZARETISON YEZU, ZIWIFU TA FANGANMA.»
- 20**Seɛbe wɔ mane seɛbe Heburoda hɔn ko Girɛkida hɔn ko Latenda hɔn mɛ. Ziwiwu na yaan ye man'e kala bare ye Yezu kwangwaga wiin wɛɛn, wɔn mane kuru do na.
- 21**Ziwiwu ta salakawɛvɔre ɔɔn naa da Pilate ma: «Be mane daga n'a seɛbe da Ziwiwu ta fanganma ga nka a daga ne seɛbe ɔn da, ye bo sɔɔn be da, ye yi Ziwiwu ta fanganma.»
- 22**Pilate ɔɔn d'a ma: «Ma wiin fa seɛbe n'a wɛ, m'a seɛbe.»
- 23**Yezu kwangwaga wɛ timi ma sɔɔdasi ta, ye n'a ta zoga bii n'e dini kuru naa. Sɔɔdasi wɔ pepe ɔɔn dinido tala tala bii. A mane wɔɔ a ta zogwaga. Wɔnna zogwaga we mane yɛn ko dasi tala dama, kwarodo mane ti a na ga, n'a bii wuro hɔn fɔn du hɔn.
- 24**Sɔɔdasi wɔ ɔɔn da ye nɛmɛ ma: «Ka ka tɛ ke a bara ga. Ka tɛ ke vɛngene dɛ a ma, wiin te ma a na wiri, ke wɔn nɔma tɔɔ.» Yee Wuro domada na seɛbe hɔn da mane paga, ye ye n'a zoga dini nɛmɛ hɔn, ɔn vɛngene dɛ n'a zogwaga ma. Yee sɔɔdasi man'e ta.
- 25**Yàra bɔɔ mane taa kwangwagasɔ we do na. Yezu sie mane tiye ko a sie na plalo Kilopase ta ya Mari ko Magadaladalo Mari.



- 26** Yezu naa ye sie za kɔ wiin kalanɔ da ɔɔn mane dia a ma, wɔn ne taa a sie kiego ma, a ɔɔn da ye sie ma: «Naa, bo be nɔ.»
- 27** Wɔn timi a ɔɔn da wɔnna kalanɔ we ma: «Bo be sie.» N'a bii wɔnna do hɔn kalanɔ we ɔɔn n'a sie we foga yaa kɔ lege ye bre.
- 28** Wɔn timi Yezu mane tɔɔ da da pepe do paga. A ɔɔn da, ye mulu ti ye na. A wɔn yira wiin fa to Wuro domada na seɓe wiin fa yira, wɔn do paga.
- 29** Suu boo mane tiye ne paga duvensini na. Ye ɔɔn wesɔɔ ka wɔnna duven we hɔn n'e fle izɔpekalo ma n'e dɔɔ a do ma.
- 30** Yezu wɔnna duvensini we nene wiin sangan ma, ɔn da: «Da pepe do paga.» Wɔn timi a ye wɔɔn kwile, a ni ɔɔn we.
- 31** Ye ta te ɔɔn mane te Tangantun siankɔ. Ziwiifu mane kia sara wɔ wɔɔ kwangwagaso ma Tangantun kɔɔ ma ga. Wɔnna Tangantun we yere mane Tangantun na yire yi me. Ye ɔɔn yaa Pilate me wiin fa to y'e kaen yɔyɔ ɔn n'e na sara zibe.
- 32** Wɔn te sɔrɔdasi wɔ ɔɔn naa pia gwere yi we ma den ɔn wɔn kaen yɔyɔ ɔn dɔɔ bo plalo bre, yewɔ wiinye ɔɔn mane kwangwaga kɔ Yezu.
- 33** Ye naa wiri Yezu ma wiin sangan ma, n'a za d'a siri we, ye m'a kaen yɔyɔ ga.
- 34** Sɔrɔdasisɔn boo n'a wuro a yannɔ hɔn kɔ selo. Wɔnna nɔɔ tala hɔn, too ɔɔn wɔrɔ sa, zio ɔɔn sa me.
- 35** Wiin te ɔɔn n'e za, wɔn ɔɔn n'e na sierebe ta. A wiin fa yira, wɔn bere ne tian me. A yere tɔɔ da tian ye ɔɔn yira wiin fa to yɔnmabe kɔ ka hɔn.
- 36** Yee wɔnna da wɔ te wiin fa to wiin fa ɔɔn yira Wuro domada na seɓe hɔn, wɔn do paga, ye ye n'a wɔe na foyi bogobogo ga.
- 37** Ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn boo piri ma me ɔn da, ye ye wiin te wuro n'a sɔro, ye ye yɔnnɔ na de wɔn ma.
- 38** Wɔn timi Arimatesɔn Zozefu wiin ɔɔn mane Yezu ta kalanɔmanɛ na boo n'e yere dɔndɔn Ziwiifu na kuun na, wɔn ɔɔn yaa Pilate me, y'a Yezu na soro pere ye ma, ye yaa kɔ lege. Pilate n'a pere a ma, a ɔɔn n'a bii yaa kɔ lege.
- 39** Nikodemu wiin ɔɔn mane naa Yezu bre wuru hɔn, wɔn mane naa kɔ wunnudiafre na yanganmu ye, ye ne kilo kiofun wa.
- 40** Yewɔ sma pla wɔ ɔɔn Yezu na soro bii n'a ka labanɔmafuro hɔn, ɔn wɔnna wunnudiafre wɔ k'a ma Ziwiifu ta sɔɔn sitranɔn na.
- 41** Ye mane Yezu kwangwaga wiin ween, sɔkoro boo mane ti yeye. Bonawun mane ti wɔnna sɔkoro we hɔn, sɔɔn sitra ze wiin hɔn den ga.
- 42** Ye mane te Ziwiifu ta Tangantun siankɔ ma. Wɔnna bona we ta te ɔɔn mane vetra Yezu kwangwagado na, wɔn te ye ɔɔn yaa Yezu sitra ween.



ZAN 20

- ¹Tun na gwerekɔ ma, kikima tiin, Magadaladalo Mari ɔn yaa bona do ma ɔn yaa dɔgɔnɔ we za, a ne we bona we do ma.
- ²A ɔn tɔngɔn yaa Simɔn Piyere gun kɔ bo kalanɔ we wiin da ɔn mane dia Yezu ma ɔn da ye ma: «Ye Matigi wa bona hɔn, mé ma da bo a tigedo ga.»
- ³Piyere kɔ wɔnna kalanɔ we ɔn sa yaa bona we brɛ.
- ⁴Ye pepe sma pla mane kwe ne tɔngɔn, nka bo kalanɔ we mane tɔngɔn Piyere fɔnɔ ɔn pia yaa wiri bona we brɛ.
- ⁵A loo sege, a ma sitralabanɔma wɔ a ɔn za lɔ ma nka a kɔ bona we hɔn ga.
- ⁶Wɔn timi Simɔn Piyere ɔn naa wiri ɔn fɔnɔ kɔ bona we hɔn, ɔn sitralabanɔma wɔ za lɔ ma.
- ⁷Wiin zogo ɔn mane pi Yezu wɔɔn ma, a wɔn za mɛ. Wɔn mane kwe ne ti kɔ bo labanɔmasere wɔ ga. Wɔnna wɔɔn hɔn pizogo mane kwini tige ye sana.
- ⁸Wɔnna sangan ma bo kalanɔ we wiin ɔn pia wiri bona do ma mane kɔ mɛ ɔn n'e pepe za, yɔnmabe ɔn kɔ a hɔn.
- ⁹Wuro domada na sebe mane wiinye da yira, ye Yezu daga winni sa sara yɔ, kalanɔmanɛ wɔ mane wɔnwɔ kɔrɔ tɔ siebe na ga.
- ¹⁰Wɔn timi kalanɔmanɛ wɔ ɔn bere bige.
- ¹¹Mari mane taa sire bona we do ma ne mɔgɔ, ne loo ne sege bona we hɔn.
- ¹²Ye da ye tɔ a ɔn mɛleke pla bɔɔ za, zofuro ne ti ye ta, ye ne tangen Yezu na soro tigedo hɔn, sɔnnala wɔɔn we tido hɔn, bo tala kaen wɔ tigedo hɔn.
- ¹³Mɛleke wɔ mane da Mari ma: «Ya, wɔnɔ na be mɔgɔ?» A ɔn da ye ma: «Ye n'a Matigi bii n'a wa bɛɛ, ma ma da bo a tigedo ga.»
- ¹⁴A mane ti bɛreda hɔn ɔn pan da ye sege, ɔn Yezu za a ne taa nka a ma tɔɔ d'awe ga.
- ¹⁵Yezu ɔn d'a ma: «Ya, wɔnɔ na be mɔgɔ? Kɔ te be ɔn kia?» Nka Mari man'a giati d'a sɔkoro we na te. A ɔn d'a ma: «Baba, a ɔn ma bi ɔn n'a bii, a tido dɔrɔ ne ma, ma na yaa n'a bii n'a wa yeyɛ.»
- ¹⁶Yezu ɔn d'a ma: «Mari.» Mari ɔn ye bere a brɛ piri ma ɔn d'a ma Heburɔda hɔn: «Araboni.» Wɔn kɔrɔ mɛ na te.
- ¹⁷Yezu ɔn d'a ma: «Ka le ne ma ga. Bare ma ba ne Tɔn brɛ dɛn ga. Nka yaa yira ne na plala ma, ye ma ba ne Tɔn kɔ ka Tɔn brɛ. Wɔn k'a Wuro kɔ mia Wuro.»
- ¹⁸Wɔn te Magadaladalo Mari ɔn yaa n'e yira kalanɔmanɛ wɔ ma, ye yi Matigi za. Y'a wiinye fane yira ye ma, ye bo wɔnwɔ.



¹⁹Wonna koo tala we ma lii ma, tun na gwereko we ma ye, kalanomane mane ti wiin koon hon Ziwiifu na kuun na, won na kore mane sogesoge, Yezu on naa taa ye woro hon on da ye ma: «Siara te ka ma.»

²⁰A won yira ye ma on ye sra ko ye yanno doru ye ma. Kalanomane Matigi za wiin sangan ma, ye nihon on dia forona.

²¹Yezu on da ye ma: «Siara te ka ma. Ma ka fane wokara Ton ne fane wiin ne.»

²²A won yira on piu ye ma on da ye ma: «Ka Wuro ta Ni gun.

²³Ka on wiinye kma ta kakie yafa ye ma, ye na yafa ye ma. Ka on ma wiinye ta kakie yafa ye ma ga, ye na n'e na yafa gun ga.»

²⁴Yezu naa y'a kalanomane bre wiin sangan ma, ye na sonnala Toma, ye wiin wiri Didimu, won koru kwieno, won mane tiye ga.

²⁵A na naa wiin sangan ma, bo sere on d'a ma: «Me Matigi za.» Nka Toma on da ye ma: «Me ma pontizene za a sratebe hon ga, on ne slalo ka wonna wura wo hon ga, on ne soro k'a yanno hon ga, me sbe n'e too tian ga.»

²⁶Bo yin korosoon won timi, kalanomane wo ne kwe ne ti koon hon ye me, Toma ne ti ko loko wonna koo ma. Kore pepe mane soge nka Yezu on naa taa ye woro hon, on da ye ma: «Siara te ka ma.»

²⁷Won timi a on da Toma ma: «Be slalo dabe n'a ka on ne sra sege. Be soro sana n'a ka ne yanno hon. Ka pna yonmabe hon ga nka te yonmabe ko be hon.»

²⁸Toma on d'a ma: «Mia Matigi ko n'a Wuro.»

²⁹Yezu on d'a ma: «Bia te on me za, won te yonmabe on ko be hon. Wiinye on me za ga, yonmabe ne na ko ye hon yeye, wonna kma wo dangamu.»

³⁰Yezu mane kabakoda na yaan ye ta y'a kalanomane yonno na wiinye on sebe bo sebe be hon ga.

³¹Nka bo sebe a hon, wiin fa to ka yonmabe gun on too da Yezu on Wuro ta Degeweta, Wuro No, onko me, wiin fa to ka yonmabe gun on webareyani gun awe baraka hon.

ZAN 21

¹Won timi Yezu ye yere doru y'a kalanomane ma ye me Tiberiyadezu do ma. A man'e yere doru ye ma wiin ne, bo won.

²Simon Piyere ko Toma, ye wiin wiri Didimu, won koru kwieno ko Kanason Natanayele on sa Galilegiamana hon ko Zebede nomane ko boo kalanomane sma pla ye. Ye pepe mane kwe ne ti.

³Simon Piyere on da ye ma, ye yi yaa nodo hon. Ye on d'a ma, ye yiwo yaa ne ko lege. Ye yaa ko koro hon, fon yaa kakie ma foyi gun ga.



- ⁴Kòkie do ma, Yezu mane naa taa zu do ma. Kalanɔmanɛ ma tɔɔ d'awe ga.
- ⁵A ɔɔn da ye ma: «Ka fa gun ra, nimisala?» Ye ɔɔn d'a ma, ye awo.
- ⁶A ɔɔn da ye ma: «Ka k'a zɔ dra koro na digesramapiri ma, ka na gun.» Ye ɔɔn zɔ we dra, ma sbɛ n'a suru ga zɛ ta yaan nɔma yɔɔ ta.
- ⁷Wiin kalanɔ we da ɔɔn mane dia Yezu ma, wɔn da Piyere ma, y'a Matigi. Simɔn Piyere wɔn mɔɔ wiin sangan ma, ɔn y'a zogo ka ɔn ye yɔyɔ sɔɔ bare a man'e wula ɔn tige zii zu hɔn.
- ⁸Bɔ kalanɔmanɛsɛrɛ ɔɔn wɔɔ koro hɔn ne naa ne zɔ we suru, a ne paga zɛ na. Ye brɛ mane dɛrɛ zu do ma na ga, ye mane ti mɛtɛrɛ zɔlo (100) nɛmɛ hɔn.
- ⁹Ye sa wɛ timi, ye ɔɔn togo za dɔlɔ ma, zɛ kɔ buru ne dɛ ye ma.
- ¹⁰Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka wiinye zɛ wɔ dɔ foga, ka naa kɔ ye na bɔɔ.»
- ¹¹Simɔn Piyere ɔɔn kɔ koro we hɔn, ɔn zɔ we suru n'a zibɛ lɔ ma, a ne paga zeyeye zɔlo ne kieplafun ne nɔma saa (153) na. Nka hali kɔ wɔn, zɔ we mane bara ga.
- ¹²Yezu ɔɔn da ye ma: «Ka naa ke zɔn.» Kalanɔmanɛ wɔ na sɔɔn sii man'a toga ga ɔn da, y'awe kɔ te. Ye mane tɔɔ d'a Matigi.
- ¹³Yezu ɔɔn buru bii n'a pere ye ma kɔ zɛ.
- ¹⁴Yezu winni wɛ timi ɔn sa sara yɔ, wɔn mane te a kanyinna saaro a n'e yɛrɛ dɔrɔ y'a kalanɔmanɛ ma.
- ¹⁵Ye naa zɔn wɛ, Yezu ɔɔn da Simɔn Piyere ma: «Zan nɔ Simɔn, mɛ da dia be ma ɔn yalo bɔ sɛrɛ ma ra?» A ɔɔn da: «Ɔɔn Matigi. Be tɔɔ da be da dia ne ma.» Yezu ɔɔn d'a ma: «Yɛrɛ n'a gwanɔmanɛ na.»
- ¹⁶Yezu ye bere d'a ma plalo na ye mɛ: «Zan nɔ Simɔn, mɛ da dia be ma ra?» Piyere ɔɔn d'a ma: «Ɔɔn, Matigi. Be tɔɔ da be da dia ne ma.» A ɔɔn d'a ma: «N'a gware nɛ.»
- ¹⁷Saaro na, Yezu ye bere d'a ma ye mɛ: «Zan nɔ Simɔn, mɛ da dia be ma ra?» Yezu ta tɛ ɔɔn Piyere toga kanyinna saa na, ye ye da dia a ma ra, wɔn mane Piyere ninaban fɔrɔna. A ɔɔn d'a ma: «Matigi, be da pepe tɔɔ. Be tɔɔ da be da dia ne ma.» Yezu ɔɔn d'a ma: «Yɛrɛ n'a gware na.»
- ¹⁸Tian na, ma ye yira be ma da be na yɛlesangan ma be mane be yɔyɔ sɔɔ ne yaa be dungo na yado hɔn. Be ɔɔn kiege wiin sangan ma, be na be sra sɔrɔ, sɔnza ne be yɔyɔ sɔɔ ne yaa kɔ be nɛmɛ boo piri ma wiin ɔɔn dia be ma ga.»
- ¹⁹Yezu mane wɔnna bereda wɔ yira ne Piyere sirinɔn nɔma ɔɔn yira, a na siri wiin ne ɔn Wuro yirebɛ. Wɔn timi a ɔɔn d'a ma: «Dɔɔ ne ma.»
- ²⁰Piyere naa ye timi bere ɔn da ye sege, wiin kalanɔ we da ɔɔn dia Yezu ma, wɔn ne dɔɔ. Awe kalanɔ we ɔɔn man'e kengele ɔn Yezu toga zɔnsangan ma, ye Matigi, ye kɔ te ɔɔn na be ka sma sra hɔn?



²¹Piyere naa n'a za wiin sangan ma, ɔn da Yezu ma: «Matigi, bo ɔɔn yo, wɔnnɔ ɔɔn na tɛ wɔn na?»

²²Yezu ɔɔn d'a ma: «Ma ɔɔn ne kia a wɔɔ fɔn yaa kayan ne berena ma, bi ye ɔɔn wee ye wɔn hɔn? Bi kɔnɛ, dɔɔ ne ma.»

²³Wɔnna bɛreda wɔ ta yira ɔɔn tɛ, ye ɔɔn mane kwa ye nɛmɛ hɔn, ye wɔnna kalanɔ we na siri ga. Tian na, Yezu mane d'a ma, y'a na siri ga nka a da: «Ma ɔɔn d'a wɔɔ fɔn yaa kayan ne berena ma, bi ye ɔɔn wee ye?»

²⁴Awe kalanɔ we ɔɔn wɔnna da wɔ na siɛɛ ta, awe ɔɔn n'e sɛbɛ. Ke tɔɔ d'a ta siɛɛbe tian mɛ.

²⁵Yezu daza na yaan ye ta mɛ. Ye m'a da y'e pepe sɛbɛ tala tala, mia giatɛ ma ye na sɛbɛ mane na ku diniyan hɔn ga.



TɛDA

TɛDA 1

¹Ne mafɔrɔ Tewofili, Yezu mane wiin fa pepe ta ɔn sma kala kɔ wiinye da pepe, n'a bii ye na dubisangan ma, fɔn yaa kayan a durobakɔ ma wuro hɔn, ma mane wɔn nɔma yira be ma n'a gweresɛbɛ hɔn. Sane a da ye ba wuro hɔn, a mane fanɛsma wiinye dɛgɛ, a ɔn wɔnwɔ ladi Wuro ta Ni baraka hɔn.

³A siri wɛ timi ma, yewɔ ma a na sugu yi man'e yɛrɛ dɔrɔ nɔma na yaan ye na bare a man'e yɛrɛ dɔrɔ ye ma yin kiepla yɔ ne barotɛ kɔ lɔgɔ ne Wuro ta kolo na da yira ye ma.

⁴Boo kɔɔ ma, ye mane ti zama hɔn, a ɔn n'a yira n'a sigebe ye ma, ye ye ka da ye sa Zeruzalemukuru hɔn ga, ye Tɔn wiin fa na dosɔ ta, ye n'a da yira ye ma, ye ye wɔɔ yeyɛ ɔn wɔn yɛrɛ.

⁵Ye Zan kɔnɛ mane sma batize zu hɔn, ye nka bɛɛ yɔ ne yin damanɛ, Wuro ta Ni baraka hɔn yewɔ na batize.

⁶Yezu ta kalanɔmanɛ pepe mane kwɛ ɔn n'a toga, ye Matigi, ye basie a na Isirayele ta fanganmabe tige ra?

⁷A ɔn da ye ma, ye Tɔn wiin wagati tige y'a sebe hɔn, y'a yewɔ ɔn daga wɔn tɔɔ ga.

⁸Ye nka, ye ye na sebe boo gun wiin ɔn Wuro ta Ni yi wiin ɔn na zii ye ma. Ye wɔn na tɛ ye tɛ yi siere na Zeruzalemukuru hɔn kɔ Zudegiamana pepe hɔn kɔ Samari wola hɔn kɔ lagakɔn pepe tege na.

⁹Wɔnna domada wɔ yira wɛ timi ma suu, a ɔn duro wuro hɔn ye yɔnɔnɔ na, dabano boo ɔn pi a ma, ye man'a za titiri ga.

¹⁰Yezu ba wiin wuro hɔn, ye mane taa ne ti sege hɔn wɛn yɛ, ye da ye tɔɔ, zogafurokma sma pla bɔɔ ne taa kɔ lɔgɔ

¹¹ɔn da ye ma: «Galilekma, wɔnɔnɔ na ka taa wɔɔ bɛɛ ne wurokɔn sege? Wiin Yezu we ɔn duro wɛ ka yɔ, a ba wuro hɔn wiin nɛ, yee a na bere naa yɛ wɔkara k'a na yaa yi za wiin nɛ.»

¹²Ye wiin tolalo we wiri da Olivutolo, wɔnna tolalo we ti dɛrɛ Zeruzalemukuru na sie ga, ye kayan kilo tala nɛmɛ. Fanɛsma ɔn tuma wɛn ɔn ye bere bige.

¹³Ye naa bige, ɔn yaa ba zangan hɔn. Bo mane Piyere, bo ma Zake kɔ Andre, bo ma Filipu kɔ Toma, bo ma Baretelemi kɔ Matiye, bo ma Alife nɔ Zake, bo ma Simɔn wiin ɔn mane sma magabɛ Ɔrɔmukma ta fanganma ma, bo ma Zake nɔ Zude.

¹⁴Ye pepe man'e nɛmɛ kwɛ ne Wuro mɛ kɔɔ pepe ma kɔ yàra sma damanɛ bɔɔ mɛ. Bo mane Yezu sie Mari ɔnko Yezu na plala.

¹⁵Wɔnna kɔɔ we ma, sma zɔlo ne kioro (120) nɛmɛ mane kwɛ, Piyere ɔn tuma taa ye woro hɔn ɔn da:



¹⁶«Kià kma, Wuro ta Ni mane wiin fa yira Wuro domada na sebe hɔn Davidi baraka hɔn Zuda ta da na, wiin ɔn tɛ Yezu na figesma na yeta na, wɔn mane daga tɛ na.

¹⁷Zuda mane mé na boo, a man'e nii gun mià bara na mɛ.

¹⁸Ye man'a sara kɔ wiinye gwana a ta dayaga ye na, a lɔ boo tere kɔ lɔgɔ. A da ye bere ɔn бага ye wɔn ma yeye, a tulu ɔn fete, a kɔrɔnɔmanɛ pepe ɔn zanzan.

¹⁹Zeruzalemukma pepe mane wɔnna da wɔ yɔnnɔ tɔɔ. Bo wɔn ye na ye wɔnna lɔ we wiri y'a sida hɔn, ye Hakeledama. Wɔn kɔrɔ too na lɔ.

²⁰Ye sebe Wuroyirebeturo na sebe hɔn ɔn da, y'a ta kɔɔn daga wɔɔ kebe, sɔɔn ka ne ti yeye ga. Ne bere ne sebe ye mɛ ɔn da, ye sɔnza daga n'a ta bara bii.

²¹Awale n'a bii fɔn Matigi Yezu na tisangan ma kɔ ke nɛmɛ, bɔɔ sma mane dɔɔ ke ma

²²n'a bii a batize we timi ma Zan ta fɔn yaa kayan wiin kɔɔ ma awe Yezu yere tɔɔ ke ta ɔn duro ɔn ba wuro hɔn. Wɔn ye na, yewɔ sma wɔ na boo daga kwe kɔ ke nɛmɛ ɔn tɛ Yezu ta winnisa na siere na.”

²³Ye ɔn sma pla dɔrɔ. Bo mane Zozefu, ye wiin wiri Barasabase, bɔɔ n'a togo dɛ da Zusetuse mɛ, bo ma Matiyase.

²⁴Ye mane bo wuromɛ be ta ɔn da: «Matigi bi wiin ɔn sma pepe kɔrɔ hɔn da tɔɔ, be wiin tɛ dége bɔ sma pla be hɔn, wɔn dɔrɔ

²⁵wiin fa to a tɛ fanɛsma na boo na Zuda na ku na, wiin ɔn ye tado to ɔn yaa ye yado hɔn.”

²⁶Ye mane vengene dra, ye ɔn bere Matiyase ma, wɔn ɔn kwe kɔ fanɛsma sma funnala wɔ sin.

TEDA 2

¹Pantekote kɔɔ naa wiri, yɔnmabe ti wiinye kma hɔn, wɔnwɔ pepe na kwe ye mane ti bii tala hɔn.

²Ye da ye tɔɔ, digekɔn na yire yi ɔn sa wuro hɔn wɔkara wuropangan digekɔn. Ye mane ti wiin kɔɔn hɔn, wɔn pepe ɔn paga digekɔn we na.

³Bo weɛn, ye ɔn fre bɔɔ za, ye ne wɔkara toganɔn ɔn sodinidini ɔn tangantangan ye pepe ma.

⁴Ye pepe mane paga Wuro ta Ni na ɔn dutige ne bere sidaze hɔn, Wuro ta Ni mane wiinye ka ye da hɔn.

⁵Kamasɔrɔ ye na kɔɔ we ma, Ziwiifu wiinye ɔn kwa wurosogo ma fɔrɔna wɔnwɔ mane sa sii wɔ pepe hɔn diniyan hɔn ɔn naa Zeruzalemukuru hɔn.

⁶Wiinye da wɔ ɔn mane tɛ, wɔn ta mɔɔ mane zame ta ye ɔn yaa ye nɛmɛ kwe wiin ti pepe wɔn ne kaba bare ye pepe man'e ta bereda mɔɔ ye yere ta sida hɔn.



- ⁷Ye pepe kakiri mane yanganmu, ye ne kaba ne kwa ye neme ma: «Bɔ sma be pepe ɔn bere, ye Galilekma ga ra?
- ⁸Ne na ye te ke pepe ɔn n'e ta bereda mɔɔ kià sida hɔn?
- ⁹Ke na bɔɔ tuma Paratigiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Medigiamana hɔn kɔ Elamegiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Mezopotamigiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Zudegiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Kapadɔse bɔɔ ɔn tuma Pɔn, bɔɔ ɔn tuma Azigiamana na wola hɔn.
- ¹⁰Bɔɔ tuma Firizigiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Panfiligiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Ezipitigiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Sirenegiamana na wola hɔn, bɔɔ ɔn tuma Libigiamana hɔn, bɔɔ ɔn tuma Orɔmukuru hɔn.
- ¹¹Bɔɔ ti ke hɔn wiinye ɔn vɔrɔ ne Ziwife, bɔɔ ma wiinye ɔn kɔ Ziwife hɔn. Bɔɔ Keretekma, bɔɔ ma Arabu. Hali kɔ wɔn, ke pepe n'e ta bereda mɔɔ kià sida hɔn zezɛ, ye ne Wuro ta kabakoda yira ke ma.”
- ¹²Ye pepe kakiri mane yanganmu, ye ma tɔɔ da wiin fa ɔn te ga, ye ɔn ne kwa ye neme ma: «Wɔnnɔ ɔn bɔ kɔrɔ?»
- ¹³Bɔɔ mane kwa, ye ye yingin duvendia ɔn na.
- ¹⁴Wɔn te Piyere wiin ɔn mane ti kɔ fanɛsma funnala wɔ, wɔn ɔn taa ɔn ye kɔn duro ɔn da: «Zudekma kɔ ki wiinye kma pepe ɔn ti Zeruzalemukuru hɔn, wiin fa ɔn te ka wɔn kɔrɔ tɔɔ fɔrɔna ɔn ka tra taba n'a bereda na.
- ¹⁵Ka wiin fa giati ne kwa, ye bɔ sma be meneyingin, ye ti yee ga bare ye kikimasin ma ye.
- ¹⁶Wuro ta daberebeta Zoweile mane wiin fa yira, wɔn ɔn ti ne te basiɛ.
- ¹⁷A mane da, ye Wuro da, ye wɛbesangan ma, ye ye na y'a Ni zibe sma pepe ma. Ye ka nɔmanɛ dala kɔ sini na te daberebesma na. Ye k'a smazɔre na ne dɔreda za. Ye k'a sɔnmlala na ne sɔnyangan.
- ¹⁸Ye wɔnna kɔɔ ma, ye ye na y'a Ni zibe y'a baratere ma, sini na ye kɔ yàra na ye pepe, ye te daberebesma na.
- ¹⁹Ye ye na kabakoda ta wurokɔn ma wuro hɔn ɔn tagamase ta lagakɔn ma beɛ. Ye wɔn na ne too kɔ togo ɔnkɔ tioro.
- ²⁰Ye sanɛ Matigi ta kɔɔ ne wiri, wiin kɔɔ we ɔn yire, yirebe ne ti a ma, ye sin na bere ɔn te tunio na yuu penɛ wɔkara too.
- ²¹Ye wɔnna sangan ma, wiin te pepe ɔn Matigi togo wiri, ye wɔnna te na kisi.
- ²²Ka mɔɔ ne domada na Isirayelenɔmanɛ. Nazaretineme Yezu, Wuro mane wiin sɔɔn we fanɛ ka brɛ, a ne kabakoda sii pepe ta Wuro yere baraka hɔn ka yɔ wɔkara ka ye nɔma tɔɔ wiin nɛ,



- 23**Wuro mane pia n'a ta da giati n'e tige wiin ne, yee ye te. K'a ka smayaga sra hon, wonwo on n'a nii wa on n'a kwangwaga sono ma.
- 24**Nka Wuro n'a winni na wa siri na yanne hon bare a mane sbe ne woo siri sra hon ga.
- 25**Davidi man'a da yira on da, ye yi mane Matigi za ye zin sangan pepe ma, y'a ti ye kiego ma wiin fa to ye ka sma ga.
- 26**Ye won ye na yi nihondia, ne son nihondiaro hon. Ye won pepe nii wa me, ye na ne tangan yonmabe hon.
- 27**Ye bare be na ye za ye to wara ga, ye be na bia sonforo to a vra ga.
- 28**Ye be kisi na sogo doro ye ma on ne na ye nihondiabe ko bia ze.
- 29**Kia kma, won ye na ma daga n'a yira n'a doro ka ma pasaa na on da ke bema Davidi siri, ye n'a sitra, a bona ne ti ke bre hali naa n'a kwe sma ma ye.
- 30**Nka a mane Wuro ta daberebeta on too da Wuro ye do soo ye ma on ye sun ye na on da ye na ye timikma na boo wiin on ye yere ta voro yi tanganbe y'a fanganmakware ma.
- 31**Won koro a pia Krista ta winni yonno too n'e tige, bo won te a on man'a da yira on da, ye Wuro na n'a za n'a to wara ga, y'a kon ma bere ne na vra me ga.
- 32**Awe Yezu we, Wuro n'a winni, me pepe won na siere.
- 33**A duro on ba yaa tangan Wuro digesoro ma. Wuro ta Ni wiin na do on mane soo Ton ta, a won gun on n'a zanzanbe wokara ka ye za wiin ne on n'e moo wiin ne.
- 34**Davidi wiin on ba wuro hon ga, won n'a yira n'a doro on da, ye Matigi da y'a Matigi ma, y'a tangan ye digesoro ma
- 35**fon yaa kayan y'a zugi pepe berebe a wee.
- 36**Won ye na Isirayelenomane pepe daga n'e yonno too n'e kini on da ka wiin Yezu we kwangwaga so ma, Wuro n'a ta Matigi ne Krista na.”
- 37**Ye naa wonna bereda wo moo wiin sangan ma, won n'e nina ban forona, ye on Piyere ko bo fanemasere toga on da: «Kia kma, wonno me daga won ta?»
- 38**Piyere on da ye ma: «Ka ka zugo katra. Ka na wiin ti pepe a batize Yezu Krista togo na wiin fa to a y'a kakie na yafa gun. Wuro ta Ni na pere ka ma.
- 39**Bare ki ko ka nomane ma doso daga wiri onko wiinye sma na yaan ye pepe on ti deredo hon Matigi kia Wuro na wiinye wiri.”
- 40**Piyere mane y'a sierebe ta ko beredaze na yaan ye ye n'e me forona ne kwa ye ma: «Ka ka nii wa bo firesma be hon on ka ni kisi.”
- 41**Wiinye kma on mane dian moo a domada na, wonwo mane batize. Ye na koo ma, sma sana saa (3,000) neme mane kwe yonmabe na kma wo ma.



⁴²Ye mane kwa fanesma wɔ ta kala ma ne kwɛ ne y'a zɔnfa zɔn ne kwɛ ne buru dini ne kwɛ ne Wuro mɛ.

⁴³Kuun mane sma pepe foga bare fanesma wɔ mane kabakoda kɔ tagamase na yaan ye ta.

⁴⁴Yɔnmabe mane kɔ wiinye kma pepe hɔn, ye pepe mane kwɛ ne y'a frɛ pepe kwɛ.

⁴⁵Ye mane y'a laga kɔ ye sra hɔn frɛ zabire n'e na gwana dini nemɛ hɔn, wiin ti wɔn kɔ ye na kayan ye.

⁴⁶Ye pepe mane kwɛ ne yaa Wuro ta kɔɔn hɔn kɔɔ pepe ma ne kwɛ ne buru dini ye nemɛ hɔn ye brɛ ne kwɛ ne zɔn nihɔndiaro hɔn kɔ kɔrɔhɔnkɔni hɔn.

⁴⁷Ye mane Wuro yirebɛ, ye da ne dia sma pepe ma. Matigi mane wiinye kma kisi, a mane wɔnwɔ kwɛ y'a kma ma kɔɔ pepe ma.

TɛDA 3

¹Boo kɔɔ ma, Piyere kɔ Zan mane yaa Wuro ta kɔɔn hɔn wuromedo hɔn limasin ma.

²Ye mane tɛ ne bii ne naa kɔ sɔɔn boo yeyɛ kɔɔ pepe ma wiin ɔɔn mane muruku n'a bii fɔn ye wɔrɔsangan ma. Ye mane tɛ ne naa n'a tige Wuro ta kɔɔn na kuledo ma, ye wiin wiri da Kuledofɔrɔ, wiin fa to a ne mɛ sma ta wiinye ɔɔn naa ne kɔ yeyɛ.

³A naa Piyere kɔ Zan za, ye ne kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn wiin sangan ma, a ɔɔn mɛ ye ta.

⁴Wɔn tɛ Piyere kɔ Zan ɔɔn ye yinna бага a hɔn, Piyere ɔɔn d'a ma: «Mɛ sege.»

⁵Sɔɔn we n'e sege fɔrɔna bare a man'a giati ɔn da ye na boo fa gun ye ta.

⁶Piyere ɔɔn d'a ma: «Gwana wele sano ti ne ta ga. Nka wiin fa ɔɔn ti ne ta, ma na wɔn pere be ma. Nazaretison Yezu Krista togo na, tuma ɔn yaa.»

⁷A n'a foga a digesoro ma n'a tumabɛ. Wɔnna nɔɔ tala hɔn sɔɔn we kaɛn kɔ a kannile ɔɔn sige.

⁸A tuma tige ne yaa. A kwɛ kɔ kɔ logɔ Wuro ta kɔɔn hɔn ne yara ne tigetige ne Wuro yirebɛ.

⁹Sma pepe n'a za, a ne yara ne Wuro yirebɛ.

¹⁰Ye man'a dɛge tɔɔ, y'awe sɔɔn we wiin ɔɔn mane tɛ ne tangan ne mɛ Wuro ta kɔɔn na Kuledo ma, ye wiin wiri Kuledofɔrɔ. Wiin fa ɔɔn mane tɛ a na, ye mane kaba wɔn na ne kwan mɛ.

¹¹Sɔɔn we man'e sabɛ Piyere kɔ Zan na ga. Sma pepe mane tɔngɔn naa taa n'e kori kuledo boo ma, ye wiin wiri Salomɔn ta Kuledo ne kaba fɔrɔna.

¹²Piyere naa wɔn za wiin sangan ma, ɔn da zame ma: «Wiin fa ɔɔn tɛ, wɔnno na ka kaba wɔn na Isirayelenɔmane? Taa wɔnno na ka mɛ sege yee ɔn tɛ wɔkara mià sebe wele mià Wurotɔ baraka hɔn mɛ bo sɔɔn be ta a ne yaa ne gun?»



- 13** Abrahamu ta Wuro kɔ Izake ta Wuro kɔ Zakɔbe ta Wuro kɔ ke tame ta Wuro y'a barateta Yezu yirebe, ki n'a ka sra hɔn ɔn maga a hɔn Pilate bre, wɔn wiin te ɔn mane kia n'a dra a yaa.
- 14** Ki maga sɔɔn na kɔni yi ne a na tele yi hɔn ɔn da, ye Pilate sɔnyeta to wɔn yaa.
- 15** Ka mane wiin ni na te we yeɛ, Wuro n'a winni n'a sabɛ sara yɔ. Mɛ ye na siɛɛ.
- 16** Yɔnmabe baraka hɔn Yezu togo na, wɔnna togo we ɔn bo sɔɔn be kenɛ, ka yɔnnɔ ti wiin na, ka n'a tɔɔ. Wiin yɔnmabe ɔn gun Yezu ta, wɔn ɔn bo sɔɔn be ta keneya pepe pere a ma ka pepe yɔnnɔ na.
- 17** Awale kià kma, mɛ yere tɔɔ da datɔbareyafa ɔn mane tɛ ka pepe ɔn dɔɔ k'a zengenkma timi.
- 18** Wuro yere mane pia n'a yira n'a dɔɔ y'a daberebere baraka hɔn ɔn da ye y'a Dégeweta na yannɛ. A bere ma yee tɛ mɛ.
- 19** Wɔn ye na, ka ka zugo katra ɔn ka zin bere Wuro ma wiin fa to k'a kakie sbe dibe.
- 20** Ye tɛ yee, Matigi mane wiin makunabewagati tige, ka na wɔn gun. A ta Dégeweta wiin ɔn Yezu, a mane pia wiin dége, a wɔn nabe ka ma.
- 21** Awe Yezu we wiin ɔn daga wɔɔ wuro hɔn den fɔn yaa kayan bo wagati we ma, Wuro mane pia wiin da yira y'a sma na kɔni ye y'a daberebere baraka hɔn gwerena.
- 22** Moyizi mane pia da, ye Matigi Wuro na yi neme na daberebeta dége ka yɔ ka na plala hɔn, ye ka ne mɔɔ a ta a ta yirada pepe na.
- 23** Ye wiin te pepe ɔn ma mɔɔ wɔnna daberebeta we ta ga, ye wɔnna te nii na wɛ y'a kma hɔn.
- 24** Wuro ta daberebere wɔ pepe, n'a bii Samiyɛle ma ɔn naa n'a kwe sma ma, wiin fa ɔn tɛ sma ke n'a za, wɔn yewɔ daberebere wɔ pepe ɔn yira n'a tige.
- 25** Ki ɔn Wuro ta daberebere nɔmanɛ. Wuro mane wiin beɛn ka kɔ ka tame wiin sangan ma a mane da Abrahamu ma, y'awe timikma baraka hɔn diniyan hɔn kma pepe na siara gun, ki ɔn wɔnna beɛn we na nɔmanɛ.
- 26** Ki ye na Wuro pia y'a barateta tumabe den ɔn n'a fane wiin fa to a naa duba ta ka ma ɔn ka pepe timi bere k'a yagada ma.»

TEDA 4

- 1** Piyere kɔ Zan mane ti bereda hɔn zame ta ye, ye da ye tɔɔ salakawere kɔ Wuro ta kɔɔn na zengente kɔ Saduseyen ɔn naa n'e kori.
- 2** Ye ta tɛ ɔn mane zame kala ne Yezu ta winnisada yira n'a dɔɔ sma ma ɔn da sara na winni, wɔn mane dia ye ma ga.
- 3** Ye mane tɛ ye n'e foga n'e ka kaso hɔn fɔn yaa wɔnna winnisin kɔɔ kie bare lii mane ba we ye na kɔɔ we ma.



- ⁴Wiinye kma ɔɔn mane mɔɔ fanɛsma wɔ ta, yɔnmabe mane kɔ ye na yaan ye hɔn. Yɔnmabe na kma mane yaan ne sma sana koo (5,000) nɛmɛ wa.
- ⁵Winnisin kikima we ma, Ziwiwu na zɛngenkma kɔ sɔnmlala kɔ Tɛn na kma kɔ sɛbɛsɛbɛrɛ wiinye ɔɔn mane ti Zeruzalɛmukuru hɔn ɔɔn ye nɛmɛ kwɛ.
- ⁶Bo mane salakawɛvɔ Ane, bo ma Kayifu, bo ma Zan, bo ma Alɛkisandire, bo ma salakawɛvɔrɛ pepe ta kɔnkma.
- ⁷Ye mane tɛ ye ɔɔn yaa Piyɛrɛ kɔ Zan wiri naa n'e tabɛ ye woro hɔn n'e toga ne kwa: «Wee sɛbɛ wɛlɛ kɔ tɛ togo baraka hɔn ka bo sɔɔn bɛ kɛnɛ?»
- ⁸Piyɛrɛ mane paga Wuro ta Ni na, wɔn tɛ a ɔɔn da:
- ⁹«Zamɛ na zɛngenkma kɔ Isirayɛlɛsɔnmlala, mià tɛ ɔɔn dafɔrɛ ta ɔn bo muruku bɛ ta a ɔɔn kɛnɛ, wɔn ye na ye mɛ wiri sma ɔn da ke tɛ wiin nɛ wɔnna sɔɔn ɔɔn kɛnɛ, ye ke wɔn yira.
- ¹⁰Ki pepe ɔnkɔ Isirayɛlɛnɔmanɛ pepe, ka ye yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da ka wiin Yezu Krista Nazaretinɛmɛ we kwangwaga sɔ ma, Wuro n'a winni n'a sabɛ sara yɔ, ye wɔn togo baraka hɔn bo sɔɔn bɛ kɛnɛ ne taa bɛɛ ka zin hɔn.
- ¹¹Awe dɔgɔnɔ we ki kɔntɔgesma mane ɔɔn dra. Nka bɛ lege tɛ lologo hɔn dɔgɔnɔ na.
- ¹²Kisi gun biza hɔn a m'awe baraka hɔn ga. Bare togoza tiye diniyan hɔn wiin ɔɔn pɛrɛ sma ma ne sbɛ ne tɛ ke kisi ga.”
- ¹³Kitisɔrɛ wɔ mane Piyɛrɛ kɔ Zan ta yɔnmabe nɔma za ɔn n'a za mɛ da ye wiinye sma, ye kala ga, ye smazana yɛɛ, wɔn n'e kabakoya fɔrɔna. Ye man'e dɛgɛ tɔɔ Yezu yakwɛrɛ.
- ¹⁴Wiin sɔɔn we ɔɔn mane kɛnɛ, ye mane wɔn sege taa ye kiegɛ ma ɔn ma fa gun n'a yira titiri ga.
- ¹⁵Ye mane da, ye ye fanɛsma wɔ foga n'e sabɛ kitisɔdo hɔn dɛn, yewɔ kitisɔrɛ ɔɔn ye nɛmɛ za
- ¹⁶ɔɔn da: «Wɔnnɔ ke na ɔɔn ta bɔ sma bɛ na? Sma pepe tɔɔ da yewɔ ɔɔn bɔ kabakoda bɛ ta. Zeruzalɛmukma pepe n'e yɔnnɔ tɔɔ, ke mane sbɛ ne wee ye na ga.
- ¹⁷Nka ke daga sɔɔ ye ma, da wɔ ka yirɛ zamɛ yɔ ga. Wɔn ye na, ke daga gwangwana ye ma ye ka da ye wɔnna Yezu we togo yira sɔnnala boo yɔnnɔ na titiri ga.”
- ¹⁸Wɔn tɛ ye ɔɔn n'e wiri n'e kɔbɛ ɔn da ye ma, ye ye ka da ye Yezu togo yira wɛlɛ ɔn sma kala kɔ lege titiri mɛlɛmɛle ga.
- ¹⁹Nka Piyɛrɛ kɔ Zan ɔɔn da ye ma: «Wɔnnɔ ɔɔn daga Wuro ta? Ke mɔɔ ki ta ra, taa ke mɔɔ awe ɔɔn ta? Ki yɛrɛ n'e na kayan ta han.
- ²⁰Mɛ wiinye da za n'e mɔɔ, mɛ sbɛ ne bɔɔ wɔnwɔ ma ga.”



- 21**Ye man'e bere gwangwana ye ma ɔn n'e to ye yaa bare ye mane zarakedo gun ye na zame na kuun na ga. Bare wiin fa ɔn mane te, sma pepe mane Wuro yirebe wɔn ye na.
- 22**Wɔnna kabakoda wɔ mane te wiin sɔn we na a ɔn kɛɛ, a mane fan dɔgɔ kiepla ma.
- 23**Piyere kɔ Zan dre we timi ma, ye ɔn yaa ye na plala gun. Salakawɛvɔre kɔ sɔnmlala mane wiin fa yira ye ma, ye n'a pepe yira plala wɔ ma.
- 24**Ye mane mɔɔ ye ta, wɔn timi ye pepe ɔn kwe tuma ɔn Wuro me ɔn da: «Mɛ na te, bi ɔn wurokɔn kɔ lagakɔn kɔ yengenzu kɔ ye hɔn frɛ pepe dan.
- 25**Bi ɔn bɔ domada be ka mɛ tɔn bia barateta Davidi do hɔn bia Ni baraka hɔn ɔn da, ye wɔnɔ na sisma kurukuru yee? Ye wɔnɔ na giamane hɔn kma du ka zana yee?
- 26**Ye diniyan hɔn kma ta fanganme ye dɔbe, ye zɛngenkma ɔn ye neme kwe wiin fa to ke kwe Matigi ma ɔn kwe a ta Dɛgɛweta ma.
- 27**Tian na, ye ye neme kwe bo kuru be hɔn. Bo Herode bo Pɔnsipilate bo sii wɔ, bo ma Isirayelenɔmanɛ. Ye ye neme kwe bia barateta na kɔni yi bia Dɛgɛweta Yezu ye na.
- 28**Ye te yee, be mane wiinye da giati n'e tigɛ, be mane be dongo na da wiinye kia te na, ye wɔnwɔ pepe ta.
- 29**Basie Matigi ye ta gwangwana kɔrɔse ɔn sebe pere bia baratere ma, ye ne sbɛ ne be domada yira ɔn ka ne kwan ga.
- 30**Be soro sana wiin fa to parere ne kɛɛ, tagamase ne zɛ, kabakoda ne te Yezu togo baraka hɔn wiin ɔn bia barateta na dɛgɛwe yi.”
- 31**Ye ta wurome naa we wiin sangan ma, ye mane ti wiin kɔɔn hɔn, wɔn ɔn sma, ye pepe ɔn paga Wuro ta Ni na ne Wuro domada yira, mane kwan ga.
- 32**Wiinye smayan wɔ ɔn mane yɔnmabe gun, ye pepe ta giate mane tala, ye kakiri ne tala. Ye na sɔn sii mane y'a frɛ na foyi giati yi sɔnnala ye ga nka ye pepe mane y'a frɛ pepe kwe foroba hɔn.
- 33**Sebe na yire yi mane fanɛsma wɔ ta siebe do pagabe Matigi Yezu ta winni na, Wuro ne siara na yaan yi na yire yi ta ye pepe ma.
- 34**Ye na sɔn sii mane pna foyi na ga bare laga kɔ kɔan mane ti wiinye ta, wɔnwɔ mane wɔn zabire ne naa kɔ ye na gwana
- 35**n'e pere fanɛsma ma. Wiin ti pepe, wɔn man'e dongo na ye gun.
- 36**Yee me, lɔ boo mane ti Zozɛfu ta, fanɛsma mane wiin wiri Baranabase, wɔn kɔrɔ zigituguta. A mane Levi timikma na boo ɔn sa Sipregiamana hɔn.
- 37**A mane lɔ we zabire ɔn naa kɔ a na gwana n'e pere fanɛsma wɔ ma.

TɛDA 5



- ¹Soon boo mane tiye, ye n'a togo wiri Ananiyase. A mane been ye na ko y'a ya Safira on y'a lo zabire.
- ²Won timi a mane been ye na ko ya we ye on boo wa gwana wo hon on naa n'e sere pere fanesma ma.
- ³Nka Piyere on d'a ma: «Ananiyase, ne be te Sitane on sbe be ta fon be on yaa ne nion soo Wuro ta Ni ma on boo wa lo we na gwana hon?»
- ⁴Be mane sbe n'a to ye on k'a zabire ga ra? Wele me, be on n'a zabire wonno on te be ma kayan gwana wo pepe ma ga? Ne be te wonna giate we on ko be hon? A sma ma be nion soo ga nka Wuro ma be a soo.”
- ⁵Ananiyase wonna bereda wo moo wiin sangan ma suu, on bere siri. Wiinye kma pepe on man'e na bereda moo, kuun na yire yi mane wonwo foga.
- ⁶Yele mane naa a na soro ka zogo hon on yaa n'a sitra.
- ⁷Lere saa neme won timi, a ta ya on naa. Wiinye da on mane te, a mane wonwo yonno to ga.
- ⁸Piyere on d'a ma: «Yira wa, wonna do we na ka lo we zabire tian na ra?» A on da: «On yee ke a zabire.”
- ⁹Won te Piyere on ye bere da: «Ne ka te on kwe been ye na on Matigi ta Ni ta n'a sege? Wiinye yelenoma on yaa be bangan sitra, wonwo ti kuledo ma. Ye na yaa bi sitra me.”
- ¹⁰Wonna noo tala hon a on bere Piyere wee on siri. Yelenoma wo naa ko naa n'a za, on n'a bii yaa n'a sitra a bangan kiego ma.
- ¹¹Kuun na yire yi mane Wuro ta konkma pepe foga onko wiinye kma pepe on man'e na bereda moo me.
- ¹²Fanesma wo mane tagamase na yaan ye ko kabakoda na yaan ye ta zame yo. Yonmabe ti wiinye kma hon, ye pepe man'e neme kwe Salomon ta paa wee.
- ¹³Sonza mane dian n'e nii ka ye hon ga, zame bere man'e togo ta me forona.
- ¹⁴Yara na yaan ye ko sini na yaan ye wiinye on mane yon Matigi ma, wonwo mane kwe bo wo ma suu ne yaa.
- ¹⁵Ye mane sa ko parere n'e sianbe sianfre ma wisoga hon wiin fa to Piyere on naa ne fonno wiin sangan ma, a na sinwunna sbe te ye na boo ma.
- ¹⁶Sma na yaan ye mane tuma Zeruzalemukuru na kiregwala ma ne naa ko parere ko zinifigesma, ye pepe ne kene.
- ¹⁷Wonna teda wo ta moo na, salakawewo ko ye datekwere pepe, won koroo Saduseyen wo pepe wora on ba forona.
- ¹⁸Ye on fanesma wo foga n'e ka kaso hon sma pepe yonno na.



- 19 Nka wuru hɔn Matigi ta meleke ɔɔn naa kasokɔn do koba ɔn n'e sabɛ ɔn da ye ma:
- 20 «Ka yaa taa Wuro ta kɔɔn hɔn, ɔn ne niwun na da na domada pepe yira zame ma.»
- 21 Fanesma wɔ ɔɔn n'a domada ta. Kɔɔ da ye kie suu, ye ɔɔn yaa Wuro ta kɔɔn hɔn ɔn yaa ne sma kala. Salakawɛvɔ kɔ ye tikwere naa Ziwife na sɔnmlala wiri n'e kwe kɔ kitisɔre, wɔn timi ye ɔɔn fanɛ da ye yaa n'e wa kaso hɔn ɔn naa kɔ lɔgɔ.
- 22 Nka fanɛsma wɔ naa yaa wiri wiin sangan ma, ma Yezu ta fanɛsma za kaso hɔn ga ɔn ye bere naa da ye ma:
- 23 «Mɛ yaa kaso do na sɔge yi za a nɔma na ye, yeresma wɔ ne taa a do ma y'a tada hɔn. Nka ke kɔre wɔ koba ɔn kɔ, ma yaa sɔɔn za yeye ga.»
- 24 Wɔnna domada wɔ ta mɔɔ na, Wuro ta kɔɔn wɔnnate kɔ salakawɛvɔre pepe kakiri ɔɔn yanganmu fanɛsma wɔ ta da na, ye ma tɔɔ da wiin fa ɔɔn n'e gun ga.
- 25 Nka sɔɔn boo mane naa da ye ma: «Ka sege rɛ, ka wiinye kma wɔ foga n'e ka kaso hɔn, ka bo ye ti Wuro ta kɔɔn hɔn ne zame kala.»
- 26 Wuro ta kɔɔn wɔnnate ɔɔn yaa kɔ yeresma wiin fa to ye ye foga dege ɔn naa kɔ lɔgɔ bare ye mane kwan ɔn da, ye zame ka naa dɔge tee n'e dra ga.
- 27 Ye man'e foga naa n'e pere kitisɔre ma, salakawɛvɔ ɔɔn n'e toga ɔn da:
- 28 «Mɛ man'e yira n'e sigebe ka ma ɔn da ka ka da ka sma kala kɔ bo sɔɔn be togo ga ra? Ka sege rɛ, bo ka Zeruzalemukuru pepe paga kɔ k'a kala. Ka kia sɔɔn we too na kakie bere mɛ ma ra?»
- 29 Wɔn tɛ Piyere kɔ bɔ fanɛsma wɔ ɔɔn d'a ma: «Mɛ daga Wuro dongo ɔɔn ta, a sma dongo mɛ daga ɔɔn ta ga.
- 30 Ki mane wiin Yezu we kwangwaga sɔ ma n'a yeɛ, ke tame ta Wuro n'a winni.
- 31 Awe Wuro ɔɔn ta fanganma ne kisita na y'a sebe baraka hɔn wiin fa to a zugokatra kɔ kakie na yafa ta Isirayɛlesi ma.
- 32 Mɛ wɔnna da wɔ na siere. Mɛ kɔ Wuro ta Ni awe Wuro yere wiin pere ye na mɔsma ma.»
- 33 Kitisɔre naa wɔnna domada wɔ mɔɔ wiin sangan ma, ye wora ɔɔn ba fɔrɔna, ye ne kia fanɛsma wɔ yeɛ.
- 34 Nka Fariziyɛn boo mane ti kitisɔre wɔ hɔn, ye n'a togo wiri Gamaliyele. A mane Ten na tɔta, a da ne dia zame pepe ma. A mane tuma taa ɔn da, ye ye sma wɔ sabɛ sire den.
- 35 Wɔn timi a ɔɔn da: «Ka na wiin fa ta bɔ sma be na, ka ka yere kɔrɔse wɔn na fɔrɔna Isirayɛlenɔmanɛ.
- 36 Wɔn sie dɛre den ga ke mane Tedasi za beɛ, a ne yira ne kwa, ye yi songwaga. Sma zɔnaa (400) neme dɔɔ a ma. Ye naa n'a yeɛ, a timikma pepe ɔɔn zanzan, foyi ma wɔɔ a ta da na titiri ga.



³⁷Wɔn timi Galilesɔn Zuda ɔn naa tuma togasɛbesangan ma. A mane sma na yaan ye gun ye timi hali na. Awe naa siri mɛ, wiinye kma pepe ɔn mane dɔɔ a ma, wɔnwɔ ɔn zanzan.

³⁸Wɔn ye na m'a yira n'a dɔrɔ ka ma ɔn da ka bɔ sma bɛ za n'e to ye yaa. A ɔn ma sma hɔn ye ta tɛda kɔ ye ta bara sa, ye na mige ye sana.

³⁹Nka a ɔn ma Wuro hɔn ye sa siebɛ na, ka na sbɛ n'e yaga ga. Ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ ɔn ka naa kɔ kun hɔn kɔ Wuro ga.» Kitisɔre mane dian a domada na

⁴⁰ɔn bere fanɛsma wɔ wiri ɔn tɛ ye n'e vaan fɔrɔna ɔn n'a yira n'a sigɛbɛ ye ma fɔrɔna, ye ye ka da ye Yezu togo yira titiri ga ɔn n'e to ye ɔn yaa.

⁴¹Fanɛsma naa sa kitisɔre brɛ wiin sangan ma, ne nihɔndia fɔrɔna bare ye ta yɛ ɔn mane yannɛ Yezu togo ye na, wɔn mane tɛ yirebe na ye ma.

⁴²Kɔɔ pepe ma ye mane Wuro ta Dɛgɛwɛta Yezu ta da na fanɛdia yira sma ma n'e kala Wuro ta kɔɔn hɔn kɔ sma ta legɛ ma.

TɛDA 6

¹Wɔnna sangan we ma, kalanɔmanɛ mane yaan ne yaa. Wiinye Ziwiifu ɔn Girekida bere, wɔnwɔ ne dumudumudabere bɔ Ziwiifu ma wiinye ɔn Heburoda bere. Bare ye mane kwa yɔfuroyàra ma kɔɔ pepe ma zɔnfrɛdinido hɔn ga.

²Bo wɔn ɔn tɛ fanɛsma sma funpla wɔ ɔn kalanɔmanɛ wɔ pepe wiri ɔn da ye ma: «Mé daga Wuro domada na yirabara za n'e to zɔnfrɛbara ye na ga.

³Wɔn ye na kià kma, ka sma kopra kia ka hɔn wiinye ɔn siebesma, Wuro ta Ni kɔ datɔ ne ti ye hɔn, mé na n'e ka wɔnna bara wɔ hɔn.

⁴A ma mé han, mé na wɔɔ wuromɛbara kɔ Wuro domada na yirabara hɔn.”

⁵Wɔnna bereda wɔ mane dia zame pepe ma. Ye ɔn Etiyeni dége, yɔnmabe mane ti wiin hɔn, a ne paga Wuro ta Ni na. Bo ma Filipu kɔ Porokɔre kɔ Nikanɔre kɔ Timɔn kɔ Paramenase kɔ Nikola wiin ɔn mane Antiyosesɔn ɔn mane pia ye yɛrɛ ta Ziwiifu na.

⁶Ye n'e dɔrɔ fanɛsma wɔ ma ɔn Wuro mɛ ye ma ɔn ye sra dɛ ye ma.

⁷Wuro domada mane yira ne yaa suu, kalanɔmanɛ ne yaan ne yaa Zeruzalɛmukuru hɔn suu mɛ. Salakawere na yaan ye mane dian yɔnmabe hɔn mɛ.

⁸Etiyeni mane paga Wuro ta kien kɔ a ta sebe na ne kabakoda kɔ tagamase na yaan ye ta sma yɔnno na.

⁹Bo wɔn ɔn tɛ bɔɔ sma ɔn mane tuma a na. Bo mane Wuro ta kɔɔn hɔn baratesma, ye wiinye wiri da tɛrɛ na tisrama ye, bo ma Sirenekma, bo ma Alekisandirekma, bo ma Silisikma, bo ma Azikma.

¹⁰Nka ye ta tɛ ɔn mane sbɛ ne dakwiɛ ne gun kɔ Etiyeni a ta datɔ baraka hɔn kɔ Wuro ta Ni baraka hɔn wiin ɔn mane ti a hɔn ga.



¹¹Wɔn tɛ ye ɔn sma sinsanganbɛ ɔn da wɔnwɔ yaa n'a dayagabɛ ɔn da, ye yiwo n'e mɔɔ a do hɔn ɔn da y'a mane Moyizi togo yaga ne Wuro togo yaga mɛ.

¹²Ye mane zame gwangwanabɛ kɔ sɔnmlala kɔ Tɛn na kma, ye ɔn yaa mu Etiyeni ma n'a foga ɔn yaa kɔ lege kitisɔre brɛ.

¹³Ye yaa wiri wɛɛn wiin sangan ma, ne niɔn sɔɔ n'a dɛ a ma ne kwa: «Bo sɔɔn be kia Wuromɛkɔn yagayaga ne Moyizi ta Tɛn yagayaga mɛ.

¹⁴Mɛ ye mɔɔ a do hɔn, a ne kwa ye wɔnna Nazaretisɔn Yezu we na Wuromɛkɔn webe, Moyizi wiinye Tɛn yira ke ma, a wɔnwɔ katra.»

¹⁵Wiinye kma ɔn mane tangan kitisɔdo we hɔn, wɔnwɔ mane Etiyeni sege, a zin ɔn katra tɛ wɔkara mɛleke yi.

TɛDA 7

¹Salakawɛɔ ɔn Etiyeni toga, ye wɔnna da wɔ tian ra?

²Etiyeni ɔn d'a ma: «Mɛ tamɛ kɔ mɛ na plala, ka mɔɔ ne ta. Ke bɛma Abrahamu mane ti Mezopotamigiamana hɔn, yirebe na te Wuro ɔn ye yɛrɛ dɔrɔ a ma, a ɔn sbe ne yaa tangan Harankuru hɔn.

³Wuro mane d'a ma, y'a sa y'a giamana hɔn kɔ ye tɔn ta kɔnkma yɔ. Ye ye na wiin giamana dɔrɔ a ma, y'a yaa tangan wɛɛn.

⁴Wɔn tɛ Abrahamu ɔn sa Kalidegiamana hɔn, ɔn yaa tangan Harankuru hɔn. A tɔn naa siri wɛ, ka tangan bo giamana wiin be hɔn basie, Wuro ɔn n'a nabe wɔn hɔn.

⁵Wuro mane lɔ sii pere Abrahamu ma bo giamana be hɔn ga, hali kɔntɔgedo yɛrɛ. Nka a ye do sɔɔ a ma ɔn da, ye ye na bɛɛ pere awe kɔ ye timikma ma. Wɔnna sangan ma, nɔ mane ti Abrahamu ta dɛn ga.

⁶Wuro mane wiin fa yira a ma, ɔn da y'a timikma na tɛ wɔyirɛ na smazɛ ta giamana hɔn, wɔnwɔ n'e ta tɛrɛ na ɔn dayaga ta ye na dɔgɔ zɔnaa (400) yɔ.

⁷Wuro da, ye ye na tɛ wiinye sii ta tɛrɛ na, ye ye na wɔnwɔ kiti. A da, ye wɔn timi, ye ye na sa wɛɛn ɔn naa yi Wuro yirebe bo bii be hɔn bɛɛ.

⁸Wɔn timi Wuro mane bɛɛn ka kɔ Abrahamu, yaro ɔn tɛ wɔnna bɛɛn na tagamase. Abrahamu ye nɔ Izake yaro a vɔrɔkɔ na yin korosɔɔnɔ ma. Izake ɔn Zakɔbe yaro. Zakɔbe ɔn ke bɛmae funpla wɔ yaro.

⁹Zozefu na woro mane ti ke bɛmae hɔn. Ye n'a zabire Ezipitiasma ta.

¹⁰Nka Wuro wɔɔ kɔ lege ɔn n'a wa a ta yanne pepe hɔn, ɔn kakiri ka a hɔn n'a da diabe Ezipitikma ta fanganma ma. Wɔn n'a tanganbɛ Ezipitigiamana kɔ ye yɛrɛ ta kma pepe wɔɔn na.

¹¹Awale bo wu naa bɛrɛ Ezipitigiamana kɔ Kanangiamana pepe ma, wɔnna yanne wɔ mane yire fɔrɔna. Ke bɛmae mane zɔnfa gun ga.



- 12**Zakobe mane mɔɔ wiin sangan ma ye da, ye zɔnfa gun Ezipitigiamana hɔn, a ɔɔn ke bɛmae fane yeye kanyɔnnɔ tala na.
- 13**Plalo na, Zozefu ɔɔn ye yere da yira ye vɔre wɔ ma. Yee Zozefu y'a sii ta da yira Ezipitikma ta fanganma ma.
- 14**Wonna sangan ma Zozefu fane, ye ye yaa ye tɔn Zakobe kɔ y'a kɔnkma pepe foga naa kɔ lɔgɔ. Ye mane sma kiesaafun ne nɔma koo.
- 15**Zakobe yaa Ezipitigiamana hɔn, kɔ ke bɛmae ween ye siri.
- 16**Ye man'e na sara bii yaa kɔ lɔgɔ Sikemukuru hɔn, Abrahamu mane wiin bona tere gwanafuro na Hemɔre nɔmanɛ ta Sikemukuru hɔn, ɔn yaa n'e sitra ween.
- 17**Wuro mane wiin dosɔ ta Abrahamu ma, wɔn do pagasangan ta tɛ ɔɔn mane vetra, Isirayelenɔmanɛ ne yaan ne yaa Ezipitigiamana hɔn.
- 18**Wɔn timi fanganmaza boo mane tangan Ezipitigiamana wɔɔn na, wɔn mane Zozefu tɔɔ ga.
- 19**Wonna fanganma we ɔɔn du ka kià sii na ɔn ke bɛmae foga yagayaga. A fangan de ye ma ye n'e nɔmanɛ tige sire wiin fa to ye ne siri.
- 20**Bo wonna sangan we ma Moyizi mane vɔrɔ. A mane fɔrɔ Wuro yinna hɔn. A mane yege saa ta ye tɔn ta kɔɔn hɔn.
- 21**Ye naa n'a bii n'a tige sire wiin sangan ma, Ezipitikma ta fanganma ta nɛmedalo n'a bii n'a woro wɔkara ye yere nɔ.
- 22**Bo ween Moyizi mane Ezipitikma ta kakirikmabe na da pepe kala. Sebe mane ti a ta a ta bɛreda kɔ a ta tɛda hɔn.
- 23**A naa dɔgɔ kepla gun wiin sangan ma, ɔn yaa sa y'a sii Isirayelenɔmanɛ ma.
- 24**A yaa Ezipitison boo za, wɔn ne dayaga ta a ta sison boo na. A kwe y'a sison we timi ɔn wonna Ezipitison we yee.
- 25**A man'a giati ɔn da, ye ye na plala Isirayelenɔmanɛ na wonna da wɔ kɔrɔ tɔɔ ɔn da, ye Wuro kia n'e kisi yi baraka hɔn nka ye mane wonna da wɔ kɔrɔ tɔɔ ga.
- 26**Wonna winnisin, Moyizi yaa Isirayelenɔmanɛ sma pla boo za, ye ne kwini. A mane kia wonna birisi we ye yɔ. Wɔn tɛ a ɔɔn da ye ma, ye ki nɛmɛ na plala, wɔnnɔ na ka kwini?
- 27**Wiin ɔɔn mane ti ne bɛre ye na plalo ma, wɔn ɔɔn Moyizi yen ɔn d'a ma, ye kɔ te ɔɔn n'a ta yiwo wɔnnate kɔ yiwo ta kiti na sɔta na?
- 28**Y'a kia yi yee mɛ wɔkara a bo Ezipitison yee wiin nɛ dugu ra?
- 29**Wonna bɛreda ta mɔɔ na, Moyizi ɔɔn tɔngɔn yaa tangan Madiangiamana hɔn. A nɔmanɛ sma pla vɔrɔ ween.



- 30**Dɔgɔ kiepla wɔn timi, Moyizi mane ti Sinayitolo na kibekolo hɔn, mɛlɛkɛ boo ɔn ye yɛrɛ dɔrɔ a ma togakini hɔn sɔzoro boo ma.
- 31**Moyizi wɔn za wiin sangan ma, ɔn kaba fɔrɔna. A ye dɔbɛ a na wiin sangan ma, ɔn n'a sege ɔn Matigi bɛrɛkɔn mɔɔ, wɔn ɔn d'a ma,
- 32**ye yi a tamɛ ta Wuro kɔ Abrahamu ta Wuro kɔ Izake ta Wuro ɔnkɔ Zakɔbe ta Wuro. Moyizi ɔn kwan ne sma ɔn ma sbɛ n'a sege ga.
- 33**Matigi ɔn d'a ma, y'a y'a kanɛgɛ wa. Y'a taa wiin wɛɛn, ye wɔn bii hɔn na kɔni yi.
- 34**Ye y'a kma wiinye ɔn ti Ezipitigiamana hɔn, ye y'e ta yanne za ɔn n'e manakɔn mɔɔ. Ye ye zii ye dɛn na. Y'a yaa basie, ye ye ti n'a fanɛ Ezipitigiamana hɔn.
- 35**Isirayɛlenɔmanɛ mane maga wiin Moyizi we hɔn ɔn da, ye kɔ te ɔn n'a ta yiwo wɔnnate kɔ ye yɔ kitisɔta na? Wuro n'a ta zengente kɔ dendrɛta na mɛlɛkɛ ta diema baraka hɔn. Wɔnna mɛlɛkɛ we man'e yɛrɛ dɔrɔ a ma sɔzoro ma.
- 36**Wiin Moyizi ɔn Isirayɛlenɔmanɛ sabɛ Ezipitigiamana hɔn, awe ɔn mane kabakoda kɔ tagamase ta Buruku na Zu kɔ kibekolo hɔn dɔgɔ kiepla yɔ.
- 37**Awe Moyizi we ɔn mane da Isirayɛlenɔmanɛ ma, ye Wuro na daberebeta boo sabɛ ye yɔ wɔkara yi.
- 38**Awe Moyizi we ɔn mane ti Isirayɛlenɔmanɛ yɔ kibekolo hɔn. A mane ti kɔ ke tamɛ kɔ mɛlɛkɛ wiin ɔn mane bɛrɛ a ta Sinayitolo ma. Awe ɔn ni na bɛrɛda mɔɔ n'e yira ke ma.
- 39**Ke tamɛ ma dian mɔɔ a ta ga. Ye maga a hɔn ne kia ye bɛrɛ yaa Ezipitigiamana hɔn ye.
- 40**Ye mane da Arɔn ma, y'a bɔɔ yirebɛfrɛ tɛtɛrɛ ye ma wiin fa to wɔnwɔ ne sige zin. Ye wiin Moyizi ɔn ye sabɛ Ezipitigiamana hɔn, ye ye da bo a tɛnɔn ga.
- 41**Ye yannɔ gia tɛtɛrɛ ɔn salaka wa wɔnna fiɔn we ma. Ye nihɔn ɔn dia ye yɛrɛ sra ta tɛbara na.
- 42**Bo wɔnna sangan ma Wuro ye timi bɛrɛ ye ma ɔn n'e to ye ne mamala yirebɛ wɔkara ye sɛbɛ wiin nɛ Wuro ta daberebɛrɛ ta sɛbɛ hɔn ɔn da, ye Isirayɛlenɔmanɛ ka mane worofrɛ na salaka kɔ salakazɛ wa mɛ ma kibekolo hɔn dɔgɔ kiepla yɔ ra?
- 43**Ye awo, nka ka mane Mɔlɛkɛ ta bugo kɔ k'a yirebɛfa Arafan ta mumulu ɔn gia bii. Ye ka mane wɔnwɔ gia saga n'e yirebɛ. Ye wɔn ye na ye na ka bii ka tige dɛrɛdo hɔn Babilɔnigiamana timi.
- 44**Tɛn na walaga mane ti wiin bugu hɔn, wɔn mane ti ke tamɛ ta kibekolo hɔn. A mane tɛtɛrɛ wɔkara Wuro man'e yira Moyizi ma wiin nɛ, ye ye wiin bugu dɔrɔ a ma, y'a tɛtɛrɛ wɔkara wɔn.
- 45**Ke tamɛ wiinye ɔn naa wɔn timi, bugu we mane pɛrɛ wɔnwɔ ma. Zozuwe mane yaa kɔ lege ɔn yaa kɔ sisma ta giamana hɔn. Wuro ɔn wɔnna sii laga n'e wa ye zin hɔn. Wɔnna bugu we mane wɔɔ yeyɛ fɔn yaa wiri fanganma Davidi ta sin hɔn ma.



- 46 Davidi yirebe gun Wuro ta. A Wuro mɛ da, ye ye kia koon tɔgo Zakobe ta Wuro ma.
- 47 Hali ko won, Salomon on mane koon tɔgo Wuro ma.
- 48 Nka Vowuro tangan soon soro ta teterekon hon ga wokara Wuro ta daberebeta n'e yira wiin ne,
- 49 ye Matigi da, ye wurokon on y'a fanganmakware. Lagakon ne y'a kandefa. Ye wee koon sii ka na on tɔgo yi Matigi ma? Ye wee piri ma on na te y'a makunabedo na?
- 50 Y'a Wuro on fre pepe teterɛ ga ra?
- 51 Ki momagasma, worasigesma ka ka tra pi, ka Wuro wirikon moo ga. Ka Wuro ta Ni dakwie sangan pepe ma, ka tala ko ka tame.
- 52 Wee Wuro ta daberebeta ka tame on yanɛ ga? Wiinye on Tele yi ta nada yira, ye yere wonwo yee on wonna Tele yi we ka sma sra hon basie n'a yee.
- 53 Ki wiinye on Wuro ta Ten gun meleke baraka hon, ka maga moo na wonna Ten we na.”
- 54 Kitisore naa wonna bereda wo moo wiin sangan ma, ye wora on ba forona fon ye n'e yinni win Etiyeni ye na.
- 55 Nka Etiyeni mane pagaa Wuro ta Ni na. A ye yinna duro wuro hon, on Wuro ta yirebe za on Yezu na taa yi za Wuro digesoro ma
- 56 on da: «Me wurokon do na kibe yi za, Soon No ne taa Wuro digesoro ma.”
- 57 Won te ye on songo yuu on pin ye tra ma. Ye pepe on yiri naa kwe a ma.
- 58 Ye man'a yenyen sa ko lege kuru timi, on n'a dra ko doge wiin fa to y'a yee. Sierékma mane y'a zoga tige yaliɔ boo bre, ye mane wiin togo wiri Sole.
- 59 Ye mane Etiyeni dra n'a yee wiin sangan ma, a on Wuro mɛ da: «Matigi Yezu, ma ne ni ka be sra hon.”
- 60 Won timi a on zii yoloko on songo yuu on da: «Matigi ka ye ta kakie giati ga.» Won yira we timi a ta, a on siri.

TEDA 8

- 1 Etiyeni ta siri mane dia wiinye kma ma, Sole nii mane ti wonwo hon. Wuro ta konkma wiinye on ti Zeruzalemu, yanɛ na yire ye mane bere ye ma wonna koɔ we ma. Yonmabe ti wiinye kma pepe hon, wonwo mane zanzan yaa Zude ko Samarigiamana hon fon fanɛsma dama.
- 2 Wiinye kma on kiu ka Wuro ma, wonwo mane Etiyeni na soro bii n'a sitra on mogo a ta siri na forona.
- 3 A ma Sole han, won mane Wuro ta konkma yee forona. A mane ko koon hon ne nimisini ko yara foga yeye n'e ka kaso hon.



- ⁴Wiinye kma ɔɔn mane zanzan, wɔnwɔ mane yara bii pepe hɔn ne fanedia na domada yira.
- ⁵Bo yee Filipu mane yaa Samarikire na boo hɔn ne Krista ta da yira yeye.
- ⁶Zame pepe mane dɔɔ Filipu domada ma bare a mane wiinye kabakoda ta, sma man'e da mɔɔ n'e za mɛ.
- ⁷Ziniyaga na yaan ye mane ti wiinye kma hɔn, ye mane sa ye hɔn ne sɔngɔ fɔrɔna. Muruku na yaan ye kɔ bagaparesma na yaan ye mane kene mɛ.
- ⁸Nihɔndiaro na yire yi mane ti wɔnna kuru we hɔn.
- ⁹Sɔɔn boo mane ti wɔnna kuru we hɔn, ye n'a togo wiri Simɔn. Awe sɔɔn we mane ginamorite ne Samarikma pepe kabakoya. A man'a yira n'a dɔrɔ da yi sɔngwaga.
- ¹⁰Sma pepe mane mɔɔ a ta, sɔɔn dɛge sɔɔn na ga. Sma mane kwa, ye bo sɔɔn be Wuro ta Sebe na te ye wiin wiri ɔn da yire yi.
- ¹¹A ta tɛ ɔɔn mane sma kabakoya kɔ y'a fianda n'a bii fɔn siɛ dere ma da hɔn, wɔn tɛ sma ɔɔn mane mɔɔ a ta yee.
- ¹²Nka Filipu wiin ɔɔn mane Wuro ta kolo na da yira ye ma kɔ Yezu Krista togo, ye mane yɔɔn wɔn ma, wɔn n'e batize sini kɔ yàra.
- ¹³Yɔnmabe mane kɔ awe Simɔn yere hɔn mɛ, a ɔɔn batize ne dɔɔ Filipu ma suu. Wiinye kabakoda kɔ wiinye da ɔɔn mane tɛ, a n'e za, awe yere ɔɔn man'e bere ne kaba.
- ¹⁴Wiinye fanɛsma ɔɔn mane ti Zeruzalɛmu, wɔnwɔ naa mɔɔ ye da Samarikma dian Wuro domada hɔn, ye ɔɔn Piyere kɔ Zan fane yeye.
- ¹⁵Wɔnwɔ yaa wiri, ɔn Wuro mɛ ye ma wiin fa to ye Wuro ta Ni gun.
- ¹⁶Tian na, Wuro ta Ni mane zii ye na sɔɔn sii ma dɛn ga. Ye mane batize Matigi Yezu togo na yee dama.
- ¹⁷Wɔn tɛ Piyere kɔ Zan ɔɔn man'e sra dɛ ye ma, ye ne Wuro ta Ni gun.
- ¹⁸Nka Simɔn naa n'a za da Wuro ta Ni gun fanɛsma ta sra dɛ ɔɔn baraka hɔn, a ɔɔn gwana na do sɔɔ ye ma
- ¹⁹ɔn da: «Ka wɔnna sebe we pere ne ma mɛ wiin fa to ma ɔɔn ne sra dɛ wiinye kma ma, ye na kma sbɛ Wuro ta Ni gun mɛ.»
- ²⁰Nka Piyere ɔɔn d'a ma: «Wuro wiin kien ta zana, be a giati da be sbɛ ne wɔn tere ra? Yaa be wa bɛɛ kɔ bia gwana.
- ²¹Wiin fa ɔɔn tɛ bɛɛ, be nii na yi ti ye hɔn ga bare bia giate tele Wuro yinna hɔn ga.
- ²²Ninaban bia zugoyagafa ye na ɔn Matigi mɛ. Be ma farasi ga, wiin giate we ɔɔn ti be kɔrɔ hɔn, a na yafa be ma a na.
- ²³M'a za da giate na yagayaga yi ti be hɔn. Be tɛ dayaga ta tere na.»



- ²⁴Wɔn tɛ Simɔn ɔn da: «Ki yɛrɛ Matigi mɛ ne ma wiin fa to ka wiinye da pepe yira, ye na foyi ka ne gun ga.»
- ²⁵Piyere kɔ Zan naa y'a sieraɛbe ta n'a wɛ, ɔn Matigi domada yira, ɔn ye bere yaa Zeruzalemukuru hɔn. Ye mane fanɛdia yira Samarikire na yaan ye hɔn.
- ²⁶Matigi ta meɛkeɛ mane da Filipu ma: «Tuma yaa saan hɔn piri ma na sogo ma, wiin sogo ɔn tuma Zeruzalemu ne yaa Gaza, sɔn dɔɔ a ma ga.»
- ²⁷Filipu ɔn tuma sale yaa. Bo Etiyopikma ta fanganmaya ta dayinnahɔnwɛta boo wiin ɔn mane ti a ta naforoda wɔn na, mane yaa yazarayado hɔn Zeruzalemu.
- ²⁸A mane tuma wɛn ne bere ne naa ye brɛ. A mane tangan y'a wotoro hɔn ne Wuro ta daberebeta Izayi ta seɛ kala.
- ²⁹Wuro ta Ni ɔn da Filipu ma: «Be dɔɛ bo wotoro be na o.»
- ³⁰Filipu ɔn tɔngɔn ye dɔɛ ɔn mɔɔ Etiyopison we ta a ne Wuro ta daberebeta Izayi ta seɛ kala. A ɔn d'a ma: «Be wiinye seɛ wɔ kala, be ye kɔrɔ tɔɔ tian na ra?»
- ³¹Sɔn we ɔn d'a ma: «Sɔn ma n'e yira ne ma ga, nɛ na ma na tɛ ɔn n'e kɔrɔ tɔɔ?» A ɔn da Filipu ma, y'a ba naa tangan ye kiego ma.
- ³²A mane wiin wɛn kala seɛ wɔ na, bo wɔn: Y'a foga wɔkara ye yaa kɔ wiin gwa yedo hɔn, wɔkara wiin gwano ɔn bɔɔ mane fa yira ye wian na senta ma ga.
- ³³A ta yeremazibe baraka hɔn a tian gun ga. Kɔ te ɔn na n'a timikma ta da yira? Bare y'a nii wa diniyan hɔn kma hɔn.
- ³⁴Wɔn timi songwaga we ɔn Filipu toga da: «Ma be mɛ, yira ne ma. Kɔ te na Wuro ta daberebeta da? Awe yɛrɛ ra, taa sɔnza na a da?»
- ³⁵Filipu ɔn n'a bii wɔnna seɛ wɔ ma ɔn Yezu ta da na fanɛdia yira a ma.
- ³⁶Bo ye mane ti y'a yuru hɔn, ɔn yaa wiri zu boo brɛ, songwaga we ɔn da: «Bo zu, wɔnɔ ɔn sɛ ne sɔɔ ne ma ma ka batize ga?»
- [³⁷Filipu ɔn d'a ma: «Yɔnmabe ɔn kɔ be hɔn, ye sɛ ne tɛ.» Etiyopison we ɔn d'a ma: «Ma tɔɔ da tian na Yezu Krista ɔn Wuro Nɔ.»]
- ³⁸A ɔn da, ye ye wotoro we tabɛ. Ye pepe sma pla ɔn kwe zii zu hɔn, awe songwaga we kɔ Filipu. Filipu ɔn n'a batize.
- ³⁹Bo ye na sa zu hɔn, Matigi ta Ni ɔn bii yaa kɔ Filipu, songwaga we m'a za titiri ga nka a mane y'a sogo sere yaa nihɔndiaro hɔn.
- ⁴⁰A ma Filipu han, wɔn mane ti Azɔtekuru hɔn. A mane dɔɔ wiinye kire pepe hɔn ɔn yaa wiri Sezare, a mane fanɛdia yira yeyɛ.

TɛDA 9

- ¹Sɔle ta tɛ ɔn mane Matigi ta kalanɔmanɛ ɔn kia yanne na n'e yɛɛ sangan pepe ma.



²Wɔn tɛ a ɔɔn mane bii yaa salakawɛvɔ gun, y'a sɛbɛ ta n'e pere ye ma Damasekuru hɔn Kalakɔan ye na wiin fa to a ɔɔn m'a yaa Matigi ta sogomakma na bɔɔ za yeyɛ, ye tɛ yara wɛlɛ sini yo, a m'a n'e foga n'e pere kɔ zɔgɔre ɔn naa kɔ lɔgɔ Zeruzalemukuru hɔn.

³Bo a mane ti y'a sogo ma ɔn yaa vetra Damasekuru na wiin sangan ma, ye da ye tɔɔ kini boo ɔɔn tuma wuro hɔn ɔn zii n'a kori.

⁴Sɔle ɔɔn bɛrɛ. A mane bɛrɛkɔn boo mɔɔ, wɔn n'a wiri ne kwa a ma: «Sɔle, Sɔle, wɔnɔ na be ne yanne?»

⁵Sɔle ɔɔn n'a toga da: «A bi kɔ te mɔ Matigi?» Bɛrɛkɔn we ɔɔn d'a ma: «A mɛ Yezu, be ti ne wiin yanne.

⁶Nka tuma kɔ kuru kɔrɔ hɔn. Be daga wiin fa ta, ye na wɔn yira be ma.»

⁷Sɔle yakwere mane taa wɔɔ, mane sbɛ ne bɛre ga. Ye mane bɛrɛkɔn we mɔɔ nka ye mane sɔɔn sii za ga.

⁸Sɔle naa tuma, a yinna ne kibɛ yee nka a mane sege ne zɛ ga. Ye n'a soro foga ɔn suru yaa kɔ lege Damasekuru hɔn.

⁹A ɔɔn yin saa ta mane sege ne zɛ ga, mane zɔn ga, mane mɛnɛ mɛ ga.

¹⁰Kalano boo mane ti Damasekuru hɔn, ye n'a togo wiri Ananiyase. Matigi ɔɔn ye dɔrɔ wɔn ma sɔnyangan hɔn, ɔn d'a ma: «Ananiyase.» A ɔɔn da: «Bo ne nɛmɛ Matigi, ma ti bɛɛ.»

¹¹Matigi ɔɔn d'a ma: «Tuma sale yaa wisogo hɔn yoo, ye wiin wiri wisogo na Tele yi. Be yaa kɔ Zuda brɛ ɔn toga Tarasesɔn Sɔletogote boo na. A ti yeyɛ ne Wuro mɛ.

¹²A mane sɔɔn boo za sɔnyangan hɔn, ye wiin togo wiri Ananiyase, wɔn ɔɔn naa kɔ a brɛ ɔn ye sra dɛ a ma wiin fa to a sege zɛ.»

¹³Ananiyase ɔɔn d'a ma: «Matigi, bo sɔɔn be wiinye yanne dɛ bia kma ma Zeruzalemukuru hɔn, sma na yaan ye wɔn nɔma yira mɛ ma.

¹⁴Sebe ti a ta bɛɛ mɛ, salakawɛvɔ sebe pere a ma y'a yaa be togo na wirisma pepe foga n'e pere kɔ zɔgɔre.»

¹⁵Nka Matigi ɔɔn da Ananiyase ma: «Yaa bare m'awe sɔɔn we dɛgɛ n'a ta ne togo na yirata na sisma ma wiinye ɔɔn ne tɔɔ ga kɔ fanganmɛ kɔ Isirayɛlenɔmane ma.

¹⁶A daga wiinye yanne pepe ta mɛ togo ye na, mɛ yerɛ na wɔnwɔ dɔrɔ a ma.»

¹⁷Wɔn tɛ Ananiyase ɔɔn tuma yaa wɔnna kɔɔn we hɔn ɔn yaa ye sra dɛ Sɔle ma ɔn d'a ma: «Ne na plalo Sɔle, be na tisangan ma sogo ma, Matigi Yezu wiin ɔɔn man'e yerɛ dɔrɔ be ma, wɔn ɔɔn ne fanɛ be ta wiin fa to ma naa ne sra dɛ be ma, be sbɛ bɛre sege ɔn zɛ, ɔn paga Wuro ta Ni na.»

¹⁸Wɔnna nɔɔ tala hɔn frɛ bɔɔ ɔɔn sa a yinna hɔn wɔkara koba ɔn bɛrɛ, a yinna ɔɔn kini, a ne sege ne zɛ. A ɔɔn tuma batize.



- 19**A naa zɔn wiin sangan ma, fangan ɔn ye bere kɔ a hɔn. Wiinye kalanɔmanɛ ɔn mane ti Damasekuru hɔn, Sɔle mane yin damanɛ ta kɔ lɔgɔ.
- 20**Wɔnna sangan yere ma a dutige ne Yezu da yira Kalakɔan hɔn, y'a Wuro Nɔ.
- 21**Wiinye kma pepe ɔn man'a domada mɔɔ, wɔnwɔ mane kaba ne kwa: «Wiin sɔn we ɔn mane Yezu togo na wirisma yanne Zeruzalemu, a bo ga ra? A na bɛɛ mɛ wiin fa to a ye foga ɔn yaa n'e ka salakawɛvɔre sra hɔn ga ra?»
- 22**Nka Sɔle mane Wuro domada yira sangan pepe ma kɔ sebe. Wiinye Ziwiifu ɔn ti Damasekuru hɔn, a man'a dɔrɔ ye ma ɔn da, ye Yezu ɔn Wuro ta Dégeweta. Yewɔ ma da bo y'a yirafa a ma ga.
- 23**Sangan naa dere wɔn timi, wɔnna Ziwiifu wɔ ɔn ye do kwe wiin fa to y'a yɛɛ.
- 24**Nka Sɔle naa n'e ta du yɔnnɔ tɔɔ. Bare ye mane wisoga pepe kɔrɔse sin kwe wuru ma wiin fa to y'a gun n'a yɛɛ.
- 25**Bo boo kɔɔ ma wuru hɔn, a ta kalanɔmanɛ ɔn n'a ka kungo boo hɔn, n'a zibe kwala timi.
- 26**Sɔle yaa wiri Zeruzalemu wiin sangan ma, ɔn ne tenɔn kia wiin fa to a sbe kwe kɔ kalanɔmanɛ wɔ. Nka wɔnwɔ pepe mane kwan a na. Ye mane tɔɔ da yɔnmabe kɔ a hɔn tian na ga.
- 27**Wɔn tɛ Baranabase n'a foga yaa kɔ lege fanɛsma wɔ brɛ. Sɔle Matigi za wiin ne sogo ma, Matigi bere a ta wiin nɛ, Baranabase ɔn wɔn pepe yira ye ma. Sɔle mane Yezu ta da yira wiin nɛ Damasekuru hɔn kɔ worasigi, a wɔn pepe nɔma yira ye ma mɛ.
- 28**Wɔnna sangan ma Sɔle wɔɔ kɔ kalanɔmanɛ wɔ Zeruzalemu ne yara kɔ lɔgɔ ne Matigi togo yira sma ma kɔ worasigi.
- 29**Wiinye Ziwiifu ɔn Girekida bere, a mane dakwie kɔ wɔnwɔ. Nka wɔnwɔ man'a kia yɛɛ na.
- 30**Plala wɔ na wɔn yɔnnɔ tɔɔ wiin sangan ma, ɔn yaa kɔ lege Sezarekuru hɔn, ɔn n'a to a ɔn yaa Tarase.
- 31**Wuro ta kɔnkma mane ti siara hɔn Zude kɔ Galile kɔ Samarigiamana pepe hɔn, ye ta yɔnmabe ne yire ne yaa, ye ne kiu ka Matigi ma ne yaan ne yaa suu Wuro ta Ni baraka hɔn mɛ.
- 32**Piyere mane yaa bii pepe hɔn. Boo kɔɔ ma, a ɔn yaa Wuro ta kma brɛ wiinye ɔn ti Lidakuru hɔn.
- 33**A yaa sɔn boo za yeyɛ, ye n'a togo wiri Ene. Wɔn mane sian bo wɔn dɔgɔ korosɔn. A mane muruku.
- 34**Piyere ɔn d'a ma: «Ene, Yezu Krista be kenɛ. Tuma bia sianfa bii.» Wɔnna nɔɔ hɔn a ɔn tuma.



³⁵Lidakma kɔ Sarɔnkma pepe wɔn za ɔn dian Matigi ma.

³⁶Ya boo mane ti Zopekuru hɔn ne kalanɔ, ye n'a togo wiri Tabita. Girekida hɔn ye da Dɔrɔkasi, wɔn kɔrɔ wogo. A mane dafɔre na yaan ye ta ne durukma diɛma sangan pepe ma.

³⁷Bo wɔnna yin plala wɔ ma, a mane bere ne pare ɔn naa siri. Ye n'a na soro min ɔn n'a sianbe zangan hɔn.

³⁸Lida kɔ Zope yɔfa dere ga. Kalanɔmanɛ naa mɔɔ ye da Piyere ti Lida, ye ɔn sma pla fane, ye ye yaa n'a wiri a sale naa.

³⁹Wɔnna nɔɔ hɔn Piyere ɔn tuma kwe kɔ lɔgɔ. Piyere yaa wiri wiin sangan ma, ye n'a babe zangan we hɔn. Yɔfuroyàra pepe mane ti yeye ne mɔgɔ. Dɔrɔkasi na tisangan ma ni na a mane wiinye forokia kɔ wiinye zoga kwaro, ye ne wɔnwɔ dɔrɔ Piyere ma.

⁴⁰Piyere ɔn sma pepe sabe sire ɔn zii yoloko ɔn Wuro mɛ. Wɔn timi a ye bere soro we bre piri ma ɔn da: «Tabita tuma.» A ɔn ye yinna kɔba. A naa Piyere za, ɔn tuma tangan.

⁴¹Piyere ɔn ye soro sɔrɔ a ma n'a tumabe. Wɔn timi a ɔn yɔfuroyàra wɔ pepe kɔ Wuro ta kma wɔ wiri ɔn n'a dɔrɔ ye ma.

⁴²Zopekma pepe naa wɔnna da wɔ mɔɔ, ye na yaan ye ɔn yɔn Matigi ma.

⁴³Piyere mane sangan dere Zopekuru hɔn Simɔntogote boo bre wiin ɔn mane komawureta.

TɛDA 10

¹Sɔɔn boo mane ti Sezarekuru hɔn, ye n'a togo wiri Kɔrenɛye. Ye mane wiin sɔrɔdasikuru togo wiri da Itali, a mane wɔn na zengente.

²A ta te ɔn mane Wuro yirebe ne kiu k'a ma kɔ y'a kɔnkma pepe, wɔn ɔn te a ɔn mane Ziwiifu na durukma na yaan ye diɛma ne Wuro mɛ sangan pepe ma mɛ.

³Boo kɔɔ ma limasin ma, a mane Wuro ta mɛleke boo za, a ɔn naa kɔ a bre ɔn n'a wiri ɔn da: «Kɔrenɛye!»

⁴A ɔn ye yinna бага mɛleke we hɔn n'a sege, kuun ɔn n'a foga, a ɔn da: «Wɔnno ɔn te Matigi?» Mɛleke we ɔn d'a ma: «Bia mɛ kɔ bia dafɔrete te kakiritugoda na Wuro ta.

⁵Sma fane Zopekuru hɔn basiɛ, Simɔntogote boo ti yeye, ye n'a togo wiri da Piyere mɛ. Ye yaa n'a wiri a naa.

⁶A ve komatetereta boo bre, ye wɔn wiri Simɔn mɛ. A ta kɔɔn ti yengenzu do ma.”

⁷Wiin mɛleke we ɔn mane bere a ta, wɔn naa sa we wiin sangan ma, Kɔrenɛye ɔn y'a kma na boo fane kɔ y'a sɔrɔdasi na boo wiin ɔn mane Wuro yirebe mɛ ne ti a soro ma n'a bii fɔn sangan dere ma da hɔn.



- ⁸Ye mane daga wiinye da pepe yɔnnɔ tɔɔ n'e kɪni, a mane wɔnwɔ yira ye ma ɔn n'e fanɛ Zopekuru hɔn.
- ⁹Ye na winnisin sma wɔ mane ti sogo ma ye, ɔn vetra kuru we na, Piyere ɔɔn ba wuromɛ na zen ma sin hɔn.
- ¹⁰Nka wu naa n'a foga, a ne kia zɔn. Ye mane ti zɔnfrɛtɛ hɔn a ma, ye da ye tɔɔ, a ɔɔn fa boo za.
- ¹¹A mane wurokɔn za, a ne kibɛ, fagwaga boo ɔɔn sa yeyɛ ne zii. A mane wɔkara zogo na yire yi, frɛ ne ti a danɔma naa na, a ne zii wɔkara a na naa tige lɔ ma.
- ¹²Kannaafre sii pepe kɔ wiinye ɔɔn vololo kɔ wiinye ɔɔn tire, wɔnwɔ ɔɔn mane ti a hɔn.
- ¹³Berekɔn boo mane da Piyere ma: «Tuma Piyere, be boo yeɛ n'a nɔma.»
- ¹⁴Nka Piyere ɔɔn da: «Awo Matigi, wiin fa ɔɔn yanganmu mane daga nɛmɛ na ga, ma wɔn nɔma n'a za ga.»
- ¹⁵Berekɔn we man'e bere d'a ma ye mɛ: «Wuro wiin fa kɪnibɛ, wɔnnɔ na bi da wɔn yanganmu?»
- ¹⁶Yee ye mane tɛ fɔn yaa wiri kanyinna saa. Wɔn timi fa we ɔɔn ye bere ba wuro hɔn ye.
- ¹⁷Piyere mane ti ne wɔnna zɛfrɛ wɔ kɔrɔ giati, ma da bo ye na kayan ga, ye da ye tɔɔ Kɔrenɛye ta fanɛsma wɔ ɔɔn togatoga Simɔn brɛ na soo ɔn naa wiri kuledo ma.
- ¹⁸Ye mane toga, ye ye wiin Simɔn we wiri ɔn da Piyere, ye bɛɛ a vɛ ra?
- ¹⁹Wɔn da ye tɛ Piyere mane ti ne y'a zɛfrɛ wɔ ta da kɔrɔ giati ye. Nka Wuro ta Ni ɔɔn d'a ma: «Bo sma pla bɔɔ ti ne be kia.
- ²⁰Tuma zii yaa kɔ lɔgɔ basie be ye o, ka sigi ga bare mɛ ɔɔn n'e fanɛ.»
- ²¹Piyere ɔɔn zii yaa sma wɔ gun ɔn da ye ma: «Ka wiin te kia, a mɛ. Ye dia ra?»
- ²²Ye ɔɔn da: «Sɔrɔdasi ta zɛngente Kɔrenɛye wiin ɔɔn sɔntele ne kiu ka Wuro ma, Ziwiwu pepe n'a togafɔrɔ yira, wɔn ma Wuro ta melekɛ boo ye yerɛ dɔrɔ ɔn d'a daga be wiri be naa ye brɛ, a mɔɔ be ta.»
- ²³Piyere ɔɔn n'e kɔbɛ, ye ɔɔn sian yeyɛ. Ye na winnisin yerɛ, Piyere ɔɔn tuma kwɛ kɔ ye na plala bɔɔ wiinye ɔɔn mane Zopekma ɔn yaa kɔ sma wɔ.
- ²⁴Ye yakɔ na winnisin ye mane yaa wiri Sezarekuru hɔn. Kɔrenɛye wiin ɔɔn man'e yɛrɛ, wɔn mane fanɛ y'a kma ta kɔ ye mare na siebesiebe ye ta.
- ²⁵Piyere naa wiri wiin sangan ma, Kɔrenɛye ɔɔn n'a tɛn ɔn zii yoloko a wee ɔn n'a yirebɛ.
- ²⁶Nka Piyere n'a foga n'a tumabɛ ɔn d'a ma: «Tuma. Mɛ yerɛ sɔɔn mɛ yo.»
- ²⁷Ye mane barotɛ ne kɔ. Piyere naa yaa sma za yaan,



- 28 ɔn da: «Ka yere tɔɔ da Ziwifu daga kwe kɔ siza wele ɔn kɔ a ta kɔɔn hɔn ga. Nka Wuro n'a dɔɔ mɛ ma, ye ma ka sɔɔn sii sege d'a yanganmu ga.
- 29 Bo wɔn tɛ be ɔɔn fane ne ta, ma ɔɔn naa ma dakwie ga. Nka basie, be fane ne ta wiin wɔɔn na, wɔn yira ne ma.»
- 30 Kɔreneye ɔɔn da: «Ye yin saa wa sma, bo wagati be neme ma ye limasin ma, ma mane ti wurome hɔn n'a kɔɔn hɔn, ɔn da ma tɔɔ, zogawɔlɔwɔlɔte boo ɔɔn bare naa taa ne zin
- 31 ɔn da ne ma, ye Wuro dian n'a mɛ na Kɔreneye, n'a dafɔre ne ti a kakiri hɔn mɛ.
- 32 Ye ma sɔɔn fane Zope Simɔn ta, ye wiin wiri Piyere, a naa bɛɛ ne brɛ. Y'a vɛ komatetereta Simɔn brɛ yengenzu do ma.
- 33 Wɔn tɛ ma ɔɔn fane da ye yaa be wiri wɔnna nɔɔ hɔn ye, be ɔɔn bere dian naa ke brɛ mɛ. Awale bo ke neme, Matigi kia be wiin fa yira ke ma, ke mɔɔ be ta.»
- 34 Wɔn tɛ Piyere ɔɔn bereda bii ɔn da: «Tian na ma tɔɔ da Wuro sɔɔn dɛge sɔɔn na ga.
- 35 Ma tɔɔ da wiin te pepe ɔɔn tɛ wiin sii pepe ɔn ne kiu ka a ma ne telebe ta, wɔnna te da ɔɔn dia a ma.
- 36 Isirayelenɔmanɛ ye na a y'a fane pere. Wɔn siara na fanɛdia Yezu Krista baraka hɔn wiin ɔɔn sma pepe ta Matigi.
- 37 Ka ye yɔnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da yewɔ da wɔ mane zanzan Zudegiamana pepe hɔn. A y'a da dubi Galilegiamana hɔn Zan ta batize na pile fɔnɔ we timi ma.
- 38 Awe Nazaretison Yezu we, Wuro mane y'a Ni kɔ y'a sebe pere a ma wiin nɛ, ka wɔn nɔma tɔɔ. A mane dɔɔ bii pepe hɔn ne dafɔre ta. Sitane mane wiinye kma pepe parebe n'e yanne, a mane wɔnwɔ kenɛbe bare Wuro mane ti kɔ lege.
- 39 A wiin fa pepe ta Ziwifu ta giamana hɔn kɔ Zeruzalemukuru hɔn, mɛ wɔn siere. Y'a kwangwaga sɔ ma n'a yɛɛ.
- 40 Nka yin saaro kɔɔ ma, Wuro n'a winni ɔn d'a ye yere dɔɔɔ.
- 41 Nka a ye yere dɔɔ sma pepe ma ga, fɔn sierekma ma Wuro mane pia wiinye dɛge. Wɔn mɛ wiinye kma ɔɔn zɔn ɔn mɛnɛ kɔ lege a winni we timi ma ɔn sa sara yɔ.
- 42 A fane yira mɛ ma, ye mɛ ye puru ɔn n'e na sierebe ta. Awe Wuro ɔɔn dɛge n'a ta nima kɔ sara na kitita na.
- 43 Wuro ta daberebere pepe wiin te we siere n'a da yira ne kwa, ye wiin te pepe ɔɔn yɔɔn a ma y'a togo baraka hɔn, wɔnna te na y'a kakie pepe na yafa gun, a awe.»
- 44 Piyere mane ti wɔnna bereda hɔn ye, Wuro ta Ni ɔɔn zii sma wɔ pepe ma wiinye ɔɔn mane mɔɔ a ta.
- 45 Yɔnmabe ti wiinye Ziwifu hɔn ye ne yaro, wiinye wɔ ɔɔn mane naa kɔ Piyere, wɔnwɔ mane kaba fɔrɔna bare Wuro ta Ni mane zii size ma mɛ.



⁴⁶Ye mane sma wɔ berekɔn mɔɔ sidaze hɔn, ye ne Wuro ta kabakoda yira. Wɔn tɛ Piyere ɔɔn ye bere bereda bii ye ɔn da:

⁴⁷«Wiinye kma bɛ ɔɔn Wuro ta Ni gun wɔkara ke, sɔɔn sbɛ ne maga ye ta batize na kɔ zio ra?»

⁴⁸A ɔɔn sogo pere ɔn da, ye y'e batize Yezu Krista togo na. Wɔn timi ye n'a mɛ y'a yin damanɛ ta ye brɛ.

TɛDA 11

¹Fanesma kɔ bɔ plala wiinye ɔɔn ti Zudegiamana hɔn mane naa mɔɔ ye da sisma dian Wuro domada ma mɛ.

²Piyere naa bere yaa Zeruzalemu wiin sangan ma, yɔnmabe ti wiinye Ziwiifu hɔn, wɔnwɔ ɔɔn dakwiero gun kɔ lege.

³Ye mane d'a ma: «Be mane yaa yarobareyasma brɛ ɔn kwe zɔn kɔ lɔgɔ.»

⁴Wɔn tɛ Piyere ɔɔn da wɔ bii fɔn ye du ma n'e pepe yira ye ma tala tala ɔn yaa n'e wɛ. A mane da ye ma:

⁵«Mɛ mane ti Zopekuru hɔn ne Wuro mɛ, ɔn wɔnna dɔreda wɔ za. Fasi boo mane sa wuro hɔn ne zii wɔkara zogo na yire yi, kiege naa ne ti a na. A mane zii fɔn naa wiri mɛ na kayan na.

⁶Ma mane ne yinna бага a hɔn n'a sege ɔn diniyan hɔn kannaafrɛ za a hɔn kɔ sɔkobafɛ wiinye ɔɔn vololo kɔ wiinye ɔɔn tire.

⁷Wɔn timi ma ɔɔn kɔn boo mɔɔ wiin ɔɔn mane da, ye tuma Piyere, be ye yeɛ ɔn n'e nɔma.

⁸Wɔn tɛ mɛ ɔɔn da, da awo Matigi. Da bare ne vɔrɔ ma da hɔn, wiin fa ɔɔn yanganmu, mane daga nɛmɛ na ga, wɔn kɔ zɛ ne do hɔn ga.

⁹Berekɔn we man'e to wuro hɔn ɔn da ye mɛ, ye Wuro da wiin fa ɔɔn fa na kɔni yi, ye mɛ ka da wɔn fa na dɔn yi ga.

¹⁰Wɔn mane tɛ fɔn kanyinna saa na, wɔn timi ye pepe ɔɔn ye bere ba wuro hɔn ye.

¹¹Bo wɔnna nɔɔ tala hɔn ye, mɛ mane ti wiin ween sma saa bɔɔ ɔɔn naa taa wɔnna kuledo ma. Ye mane tuma Sezare, ye n'e fane mɛ ta.

¹²Wuro ta Ni ɔɔn da, ye ma yaa kɔ lɔgɔ ɔn ka sigi ga. Bɔ plala sma konala bɛ na ka yɔnnɔ ti, wɔnwɔ ɔɔn yaa ne yee. Ke mane yaa kɔ sɔɔn we brɛ.

¹³Meleke mane naa kɔ a brɛ wiin nɛ ɔn wiin fa yira a ma, a mane wɔn yira ke ma ɔn da, y'a da, ye ye sɔɔn fane Zopekuru hɔn a yaa Simɔntogote boo wiri, ye wiin wiri mɛ ɔn da Piyere.

¹⁴Ye wiinye da ɔɔn na tɛ awe kɔ y'a kma pepe kisi, y'a na wɔnwɔ yira a ma.



- 15** Mɛ bɛreda bii wiin sangan ma suu, Wuro ta Ni ɔn dutigɛ ne zii ye ma wɔkara a mane tɛ wiin ne ke ma dubisangan ma.
- 16** Wɔn tɛ mɛ kakiri ɔn tugo kɔ Matigi domada, a mane wiinye yira ɔn da, ye Zan mane sma batize zu hɔn nka ki na n'e batize kɔ Wuro ta Ni ɔn.
- 17** Yewɔ sma wɔ ɔn yɔɔn Matigi Yezu Krista ma, Wuro ɔn y'a kien ta ye ma wɔkara a ye ta ke ma wiin nɛ, mɛ mane sbɛ ne sɔɔ Wuro ma ɔn d'a ka ye ta ga ra?"
- 18** Wɔnna domada wɔ ta yira na, ye na mɔsma wora ɔn kuna, ye ne baraka yira Wuro ma ne kwa: «Wiin zugokatra ɔn sɔɔn ka ni hɔn, Wuro wɔn pere sisma ma mɛ.»
- 19** Etiyeni yɛɛ wɛ timi ma, wiinye yanne ɔn mane dɛ sma ma, wɔnwɔ man'e zanzanbɛ. Ye na bɔɔ mane yaa Fenisigiamana hɔn, bɔɔ ɔn yaa Sipregiamana hɔn, bɔɔ ɔn yaa Antiyosekuru hɔn. Ziwifu dama ma ye mane Wuro domada yira.
- 20** Hali kɔ wɔn, ye na bɔɔ wiinye ɔn mane Siprekma kɔ wiinye ɔn mane Sirenekma, wɔnwɔ yaa wiri Antiyose suu, ne Matigi Yezu ta fanɛdia yira Girekisi ma.
- 21** Matigi man'e diɛma fɔrɔna, wɔn tɛ sma na yaan ye ɔn man'e zin bere Matigi ma, yɔnmabe ɔn kɔ ye hɔn.
- 22** Wɔnna da wɔ na bɛreda mane wiri Wuro ta kɔnkma ma wiinye ɔn ti Zeruzalemu, ye ɔn Baranabase dɛgɛ n'a yabɛ yeye.
- 23** A naa yaa wiri yeyɛ ɔn Wuro ta tɛda za wiin sangan ma, ɔn nihɔndia ɔn n'a yira n'a dɔrɔ ye ma, ye ye y'a giate pepe bere Matigi ma.
- 24** Baranabase mane sɔɔn na tele yi ne pagaa Wuro ta Ni na, yɔnmabe ne ti a hɔn. Ye tɛ yee, sma na yaan ye man'e zin bere Matigi ma.
- 25** Wɔn tɛ Baranabase ɔn yaa Tarasekuru hɔn Sɔle kia na.
- 26** A yaa n'a za, ɔn naa kɔ lege Antiyose. Ye mane dɔɔ tala pepe ta yeyɛ ne kwɛ ne baratɛ kɔ Wuro ta kɔnkma ne sma na yaan ye kala. Wiin Kiretiyentogo ɔn dɛ kalanɔmanɛ ma, ye n'e wiri kɔ lege, Antiyosekuru hɔn wɔn pia dutigɛ.
- 27** Wɔnna sangan ma Wuro ta daberebɛre bɔɔ mane tuma Zeruzalemu ɔn yaa Antiyose.
- 28** Ye na sɔnnala, ye mane wiin togo wiri Agabuse, wɔn man'a yira n'a dɔrɔ Wuro ta Ni baraka hɔn ɔn da, ye wu na yire yi na figɛ diniyan pepe hɔn. Tian na, Kulode ta sin hɔn, wɔnna wu we mane naa bɛrɛ.
- 29** Wɔn tɛ kalanɔmanɛ ɔn mane bɛɛn ye na ye nɛmɛ hɔn ɔn da kɛrɛ ye na y'a frɛ na bɔɔ kwɛkwɛ wiin ti wɔn kɔ y'a sbɛ, ye n'e fanɛ ye na plala ma wiinye ɔn ti Zudegiamana hɔn.
- 30** Ye n'e ta yee. Ye mane frɛ wɔ pere Baranabase kɔ Sɔle ma ɔn da ye yaa n'e pere sɔnmlala ma.

TɛDA 12



- ¹Wonna sangan we ma fanganma Herode man'a giati ɔn da ye daga Wuro ta kɔnkma na bɔɔ yanne.
- ²A mane Zan na plalo Zake yɛɛ kɔ kunkwinitaba.
- ³A naa wɔn za da wɔn dia Ziwiwu ma, a ɔn tɛ ye ɔn Piyere foga mɛ. Wɔn mane tɛ Kwindiekiebareyaburo na feti kɔɔ ma.
- ⁴A mane tɛ ye ɔn Piyere foga n'a ka kaso hɔn ɔn sɔrɔdasikuru naa na sma naa naa ta ye ne yere a na. A mane giati ne kwa, ye Yerɛgun na feti ɔn fɔnɔ, ye ye na n'a kiti zame yɔnnɔ na.
- ⁵Piyere na tisangan ma kaso hɔn, Wuro ta kɔnkma mane Wuro mɛ a ye na sangan pepe ma.
- ⁶Herode mane kia Piyere kiti wiin kɔɔ ma, wɔn na siankɔ ma wuru hɔn, Piyere mane sian sɔrɔdasisma sma pla woro hɔn ne yin, ne pɛrɛ kɔ zɔgɔrɛ nɔma pla, bɔɔ sɔrɔdasi ne titi y'a yereda hɔn kasokɔn do ma.
- ⁷Nka nɔɔ tala hɔn Matigi ta melekɛ ɔn naa kɔ kini na yire yi ɔn kasokɔn we paga. Melekɛ we ɔn Piyere pamare n'a winni ɔn d'a ma: «Tuma salesale.» Zɔgɔrɛ wɔ ɔn sele wɛ a sra hɔn.
- ⁸Melekɛ we ɔn ye bere d'a ma ye mɛ: «Bia yɔyɔsɔfa pɛrɛ ɔn bia kanɛge ka.» A n'e ta yee. Melekɛ we ɔn ye bere d'a ma ye mɛ: «Bia zogwaga ka, be dɔɔ ne ma.»
- ⁹Piyere ɔn sa dɔɔ a ma. Melekɛ mane wiin fa ta, Piyere mane wɔn yɔnnɔ tɔɔ tian na da ga nka a man'a giati ɔn da ye ti ne sɔnyangan.
- ¹⁰Ye mane yaa dɔɔ fɔnɔ sɔrɔdasi na gwerekuru ma ɔn yaa fɔnɔ kuru plalo ma ɔn fɔnɔ yaa wiri balo na koro ma wiin ɔn tele kuru kɔrɔ hɔn ma. Wonna koro we mane kibe ye ma ye sana. Ye naa sa yaa wiri sire wiin sangan ma, ɔn yaa wiri sogo tege na, melekɛ we ɔn bare yaa Piyere to.
- ¹¹Wonna sangan ma Piyere yinna hɔn kini, a ɔn da: «Mɛ tɔɔ basie tian na da Matigi ɔn y'a melekɛ fane wiin fa to a naa ne den ne wa Herode sra hɔn kɔ Ziwiwu pepe ta giate na da hɔn.»
- ¹²A naa bii hɔn na kayan ta, ɔn yaa Zan sie Mari brɛ, ye mane wiin Zan we wiri da Mareke mɛ. Sma na yaan ye mane ti wurome hɔn wɛɛn.
- ¹³Piyere naa koro kwangwaga wiin sangan ma, baratedalo boo ye mane wiin wiri Orode, wɔn ɔn naa sege.
- ¹⁴A Piyere berekɔn dɛge tɔɔ wiin sangan ma, ɔn tɔrɔ nihɔndiaro ma, ma sbɛ koro koba ga nka ɔn tɔngɔn kɔ yaa yira, ye Piyere taa kuledo ma.
- ¹⁵Ye ɔn d'a ma, y'a kakaba ra? Nka a mane kwa, ye ye tian. Wɔn tɛ ye ɔn da, ye be ma farase ga, y'a ma Piyere melekɛ.
- ¹⁶Wɔn hɔn ye mane ti ye, Piyere ne taa ne koro kwangwaga. Ye naa koro koba, a ɔn tɛ awe Piyere. Ye ma sbɛ n'e tɔɔ tian ga.



¹⁷A ɔɔn yanme yira ye ma ye ye bɔɔ. Matigi man'a sabɛ kaso hɔn wiin nɛ pepe, a ɔɔn wɔn nɔma yira ye ma. A ta bereda webɛdo hɔn, a ɔɔn da ye ma: «Ka yaa n'e yira Zake kɔ ke na plala ma.» Wɔn timi a ɔɔn sogo bii ɔn yaa biza hɔn.

¹⁸Kɔɔ naa kiɛ wiin sangan ma sɔɔdasi gia ɔɔn tuma fɔɔna bare ye mane da bo Piyere yado ga.

¹⁹Herode mane da ye yaa n'a kia. Ye ɔɔn yaa kia bana a ma. A mane da, ye ye sɔɔdasi wɔ foga naa kɔ lɔgɔ, y'e toga, wɔn timi a ɔɔn da ye y'e yɛɛ. Wɔn timi a ɔɔn tuma yaa Zudegiamana hɔn ɔn naa tuma wɛɛn ɔn yaa Sezare ɔn yaa wagati zɔgɔ ta wɛɛn.

²⁰Herode woro mane ba Tirekma kɔ Sidɔnkma ta fɔɔna. Wɔnwɔ ɔɔn bɛɛn ye nɛmɛ hɔn wiin fa to ye kwe yaa a brɛ. Ye mane bɛɛn kɔ awe fanganma ta kɔnyerevo Bilasetuse, wɔn timi ye ɔɔn yaa vɛ awe Herode ta ɔn d'a siara ta ye ma bare awe fanganma ta giamana hɔn ye man'e do na zio gun.

²¹Ye mane bɛɛn wiin kɔɔ ma, wɔn naa wiri, Herode ɔɔn y'a fanganmazogo ka ɔn yaa tangan fanganmakware ma ne bere ye ta.

²²Zame man'a yirebɛ ne kwa, ye bafa ɔɔn bere, y'a sɔɔn ga.

²³Nka ye da ye tɔɔ, Matigi ta mɛleke ɔɔn n'a wuro bare a mane Wuro yirebɛ ga. Tɔntɔna n'a nɔma, a ɔɔn siri.

²⁴Wuro domada mane yire ne yaa suu.

²⁵A ma Baranabase kɔ Sɔle han, wɔnwɔ mane waro y'a bara na Zeruzalemukuru hɔn ɔn ye bere, ye mane wiin Zan we togo wiri ɔn da Mareke mɛ, ye ɔɔn wɔn foga yaa kɔ ye nɛmɛ.

TɛDA 13

¹Wuro ta daberebere kɔ smakalasma bɔɔ mane ti Antiyose Wuro ta kma yɔ. Wɔnwɔ mane Baranabase kɔ Simeyɔndungun kɔ Sirenesɔn Lusiyuse kɔ Manayɛn kɔ Sɔle. Manayɛn kɔ giamana wɔnnate Herode kwe pra kɔɔn tala hɔn.

²Boo kɔɔ ma, ye mane ti Matigi yirebɛ hɔn ne sun ka, Wuro ta Ni ɔɔn da ye ma: «Ma Baranabase kɔ Sɔle dɛgɛ wiinye bara na, ka ye tige ne ma wɔnwɔ ye na.»

³Bo wɔn ɔɔn tɛ ye naa sun ka na wɛ wiin sangan ma, ɔn Wuro mɛ, ɔn ye sra dɛ ye ma, ɔn n'e to ye ɔɔn yaa.

⁴Bo Wuro ta Ni naa n'e fanɛ yee, Baranabase kɔ Sɔle ɔɔn yaa Selusikuru hɔn ɔn yaa kɔ koro hɔn wɛɛn ɔn yaa Sipre piri ma.

⁵Ye yaa wiri Salamine wiin sangan ma, ne Wuro domada yira Ziwife ta Kalakɔan hɔn. Zan Mareke mane ti kɔ lɔgɔ n'e diema.



- ⁶Ye naa zu na korido pepe fɔnɔ na wɛ wiin sangan ma, ɔn yaa wiri Pafɔse, ɔn ginamori boo za yeyɛ, a n'e yere ta Wuro ta daberebeta na. A mane Ziwife, ye n'a togo wiri Bareyezu.
- ⁷Mara we wɔnnate Serizi Pɔluse wiin ɔn mane tangan yeyɛ, a kakiri ne dia fɔrɔna, a mane wɔn ta kma na boo. Wɔn mane Baranabase kɔ Sɔle wiri wiin fa to ye naa Wuro domada yira ye ma.
- ⁸Awe ginamori we togo kɔrɔ mane ti Elimase Girekida hɔn. A mane Baranabase kɔ Sɔle dakwie ne kia mara wɔnnate we ta yɔnmabe yaga.
- ⁹Wɔn tɛ Sɔle, ye wiin wiri Pɔle mɛ, wɔn ɔn pagaa Wuro ta Ni na ɔn ye yinna baga a hɔn fɔrɔna,
- ¹⁰ɔn d'a ma: «Bi wiin te be ɔn paga yinnamakwie kɔ lamara sii pepe na, be Sitane nɔ wiin ɔn telebe pepe zugu. Be sbɛ ne saa Matigi ta giate yaga na ga ra?
- ¹¹Sege rɛ, taa Matigi na be vuro. Bo be na tɛ fuu na fɔn yaa kayan boo wagati ma. Be na ne sin za titiri ga.» Wɔnna nɔɔ hɔn ye, tunio ɔn bere a ma, a ne logeloge ne yeta kia.
- ¹²Wiin fa ɔn mane tɛ, mara we wɔnnate naa wɔn za suu, yɔnmabe ɔn kɔ a hɔn bare Matigi ta da na kala man'a kabakobe fɔrɔna.
- ¹³Pɔle kɔ ye yakwere mane kɔ koro hɔn Pafɔsekuru hɔn, ɔn yaa Perekuru hɔn Panfiligiamana hɔn. Zan Mareke mane dɛgɛ ye na ɔn bere yaa Zeruzalɛmu.
- ¹⁴A ma yewɔ han, ye mane tuma Pereze, ɔn yaa wiri Antiyosekuru hɔn Pisidigiamana hɔn. Tangantun kɔɔ ma, ye mane yaa kɔ Kalakɔn hɔn ɔn tangan.
- ¹⁵Wuro ta daberebere ta Ten na sɛbe kala wɛ timi ma, Kalakɔn wɔnnakma ɔn da, ye ye yira ye ma, ye bereda ɔn ne ti ye ta n'e yira zame ma n'e wora sigebe, ye ye sbɛ ne bereda bii.
- ¹⁶Wɔn tɛ Pɔle ɔn tuma taa ɔn ye soro duro ɔn da: «Ki Isirayelenɔmanɛ ɔnkɔ ki wiinye kma ɔn salaka wa Wuro ma a yirebe na, ka mɔɔ ne ta.
- ¹⁷Kià sii Isiraye ta Wuro ɔn ke tame dɛgɛ. A sii we yanbe ye na tisangan ma Ezipitigiamana hɔn. Wɔn timi a n'a sabɛ yeyɛ y'a sebe baraka hɔn,
- ¹⁸ɔn n'e woro kibɛkolo hɔn dɔgɔ kiepla neme yɔ.
- ¹⁹Wɔn timi, a naa sii kopra togo migebe n'e wa Kanangiamana hɔn, n'e ta bii hɔn pere ke tame wɔ ma kɔrɔ na.
- ²⁰Wɔnna da wɔ pepe mane tɛ dɔgɔ zɔnaa ne kieplafun (450) neme yɔ. Wɔn timi a ɔn diɛmasma pere ye ma fɔn naa wiri Wuro ta daberebeta Samiyɛle ma.
- ²¹Wɔn timi ye mane fanganma kia Wuro ta, a ɔn Kisi nɔ Sayule pere ye ma ɔn sa Benzame dumakma hɔn, wɔn ɔn tangan ye wɔn na dɔgɔ kiepla yɔ.



- 22**Wuro da ye Sayule dra, ɔn Davidi ta fanganma na ye ma. Wɔn ma a mane bo sierebe be ta ɔn da, ye ye Zese nɔ Davidi za wiin da ɔɔn dia ye ma. Y'awe ɔɔn na ye dungo na da pepe ta.
- 23**Awe Davidi timikma hɔn Wuro Yezu sabɛ, wiin ɔɔn Isirayɛlesi na kisita wɔkara a man'e na do sɔɔ wiin nɛ.
- 24**Sanɛ Yezu da ye na, Zan mane zugokatra na batize da yira wiin fa to Isirayɛlenɔmanɛ pepe sbe ye zugo katra.
- 25**Sanɛ Zan da ye waro y'a bara na, a mane sma toga ne kwa, ye k'a giatɛ ma ye mɛ kɔtɛ? Y'a yi ga. Ye nka sɔɔn tiye ne naa yi timi, ye yi yɛrɛ dege a ta kanɛge firi hɔn.
- 26**Kià kma, ka tɛ Abrahamu ta sii hɔn kma na boo yo, wɛɛ ka na bɔɔ wiinye ɔɔn kiu ka Wuro ma yo, ke pepe ma bɔ kisi na domada bɛ fanɛ.
- 27**Zeruzalɛmukma kɔ y'a zengɛnkma mane Yezu dɛgɛ tɔɔ ga. Ye Wuro ta daberebere ta sebe wiinye kala Tangantun o Tangantun, y'a zarake ɔn wɔnwɔ do paga.
- 28**Ye yɛrɛ mane yagada sii za a zɛnɛ hɔn ga, ɔn n'a kia Pilate ta yee yɛ, y'a yɛɛ.
- 29**Wiinye da pepe ɔɔn mane sebe a ta da na, ye naa wɔnwɔ do paga n'e wɛ wiin sangan ma, ɔn n'a zibɛ n'a wa sɔnɔ ma ɔn yaa n'a tige bona boo hɔn.
- 30**Nka Wuro n'a winni n'a sabɛ sara yɔ.
- 31**Wiinye kma ɔɔn mane tuma Galilegiamana hɔn, ɔn kwɛ kɔ lege ɔn yaa Zeruzalɛmu, wiinye kma wɔ ɔɔn n'a siere zame yɔ basie, a man'e yere dɔrɔ wɔnwɔ ma yin damane yɔ.
- 32**A ma mɛ han, wiin dosɔ ɔɔn tɛ ke tame ma, mɛ wɔnna fanɛdia wɔ yira mɛ.
- 33**Wuro Yezu winni n'a sabɛ sara yɔ wiin sangan ma, a wɔnna do sɔɔ we ta n'a do paga mɛ ma wiinye ɔɔn n'e nɔmanɛ wɔkara ye sebe wiin nɛ Wuroyirebeturo na plala na sebe hɔn ɔn da, ye be ne nɔ, mɛ ɔɔn be vɔrɔ sma.
- 34**ɔn da, ye Wuro n'a winni n'a sabɛ sara yɔ, a mane na vra abada ga, wɔn a mane ɔɔn yira n'a dɔrɔ ɔn da, ye ma na duba na yɔnma ye pere ka ma, ma wiinye duba na do sɔɔ Davidi ma.
- 35**Bo wɔn ɔɔn tɛ a ɔɔn n'a yira n'a dɔrɔ boo piri ma yɛ mɛ ɔn da, ye be daga be yi to a vra ga.
- 36**Kamasɔrɔ Davidi ta sin hɔn, a mane bara ta Wuro ma a dungo na. A naa siri, ye n'a sitra kɔ a tame, a ɔɔn vra.
- 37**Nka Wuro wiin te winni, wɔnna te vra ga yo.
- 38**Wɔn ye na kià kma ka daga tɔɔ da kakie na yafa wiin ɔɔn yira ne wiri ka ma awe baraka hɔn, ka wɔn gun. Ka mane wiin telebe we gun Moyizi ta Tɛn hɔn ga,
- 39**awe baraka hɔn ka wɔn pere sɔɔn sii pepe ma yɔnmabe ti wiin hɔn.



⁴⁰Wɔn ye na, ka ka yere kɔrɔse wiin fa to Wuro ta daberebere wiin fa yira, wɔn ka na te ka na ga. Ye mane da,

⁴¹ye ka yanne na sma sege me ma re, ka te kuun ka foga ka mige. Bare ga ma na ka to ni na ye on boɔ kabakoda ta, hali soɔn man'e yira ka ma ka mane na n'e too tian ga.”

⁴²Ye na sasangan ma, ye man'a sigebe Pole ko Baranabase ma forɔna on da ye Tangantunza, ye te ye wonna da wo na boɔ on yira ye.

⁴³Zame na zanzan we wiin sangan ma, boɔ Ziwiifu na yaan ye ko wiinye kma on mane yaro on te Ziwiifu na, wonwo on yaa Pole ko Baranabase yee, wonwo n'a yira n'a sigebe ye ma ye ta baro hon on da, ye ye woɔ Wuro ta woramadiabe hon forɔna.

⁴⁴Tangantun koɔ naa wiri, ye on te wokara kirekma wo pepe on naa ye neme kwe wiin fa to ye moɔ Matigi domada na.

⁴⁵Wɔn ta ze na Ziwiifu ta, ye wora on ba, ye ne Pole vini a ta bereda ye na.

⁴⁶Wɔn te Pole ko Baranabase on n'a yira n'a dorɔ ye ma ko yonmabe on da: «Ki ma Wuro domada mane daga pia yira dore den. Ka debe maga a hon on n'a yira n'a dorɔ on da ki daga ko webareyani hon ga han, awale bo wɔn on te me on me zin bere size ma ke.

⁴⁷Bare me wiinye domada gun Matigi ta, bo on wonwo on da, ye ma be tige on be ta diniyan ta kini na wiin fa to be sbe kisi wiribe diniyan hon kma pepe ma.”

⁴⁸Wonna bereda wo ta moɔ na, sisma wo pepe mane nihondia ne Matigi domada yirebe. Wiinye kma pepe on mane daga webareyani gun, yonmabe on ko wonwo hon.

⁴⁹Matigi domada mane wiri yeye wola pepe hon.

⁵⁰Nka Antiyose kuru hon zengenkmayara ko smayeye wiinye on mane Wuro yirebe, Ziwiifu mane wonwo gwangwanabe Pole ko Baranabase na. Ye on bere ye ma n'e yanne n'e laga n'e wa y'a giamana hon.

⁵¹Ye mane ye kaen na tulu sensene n'a dra ye ma n'a dorɔ ye ma on da ye maga ye hon, on yaa Ikoniyumekuru hon.

⁵²A ma kalanomane wo han, wonwo mane ti nihondiaro hon ne paga Wuro ta Ni na sangan pepe ma.

TEDA 14

¹Pole ko Baranabase mane wiin fa ta Antiyose, wɔn neme ye mane on ta Ikoniyumekuru hon me. Ye mane yaa ko Ziwiifu ta Kalakon hon on bere yeye fon yonmabe on ko ye na yaan ye ko Girekisi na yaan ye hon me.

²Nka yonmabe mane ko wiinye Ziwiifu hon ga, wonwo mane bo size sinsanganbe ye na plala na.



- ³Pòle kò Baranabase mane wòò Ikoniyumekuru hòn òn sangan dèrè yeyè. Ye mane yòò Matigi ma wiin òòn man'e domada na kien na sierebe ta ne sebe pere ye ma ye ne sbe ne kabakoda ta.
- ⁴Kirekma wò mane sodini kuru pla. Kuru tala ne ti Ziwifu wò timi, bo kuru tala ne ti fanesma wò timi.
- ⁵Size wò kò Ziwifu wò man'a giati òn da ye daga balabe tumabe wiin fa to òn fanesma wò dra n'e laga kò dòge.
- ⁶Wònwò naa n'e yònnò tòò, òn tòngòn yaa tée Likayonigiamana na kire bòò hòn kò ye na wola. Bo Lisitirekuru, bo ma Derebekuru.
- ⁷Ye mane ti wèen mè ne fanedia yira.
- ⁸Sòò boò mane ti Lisitirekuru hòn ne muruku n'a bii fòn ye vòò ma da hòn. A yere mane tuma yaa zè tala na ga.
- ⁹Boò kòò ma, a mane ti ne mòò Pòle ta, ye da ye tòò wòn n'a sege òn tòò yònmabe ti a hòn ne sbe n'a kenebe,
- ¹⁰òn ye kòn duro yuu òn da: «Tuma taa be kaen ma.» Sòòn we òòn tuma tige taa òn ne yaa ne gun.
- ¹¹Sma naa Pòle ta tēda za wiin sangan ma, sòngòkòn òòn sa zame yò, ye ne yira ne kwa Likayonida hòn, ye «Bafre ye ta sma neme na òn naa ke bre.»
- ¹²Ye mane Baranabase togo dè òn da Zeyuse, wòn kòò bafre ta vò òn Pòle togo dè da Heremese, wòn kòò ye ta faneta. Bare Pòle òòn mane bereta.
- ¹³Wiin bafa òòn ti kuru we hòn, ye n'a togo wiri Zeyuse, wòn ma salakaweta òòn naa kò yantole kò wònna tole wò wòan hòn pibanfole, kuru we na kòdo hòn òn naa been kò zame ne kia salaka wa.
- ¹⁴Wòn ta mòò na, fanesma wò Pòle kò Baranabase òòn y'a zoga barabara ne tòngòn ne yaa zame wò bre ne sòngò
- ¹⁵ne kwa: «Wònnò na yi ka òòn ta yee? Mé sma mè wòkara ki yo. Mé wiinye fanedia wò yira ka ma, wòn ka saa bò yinnida be neme na o òn ka zin bere Wuro na Siebesiebe yi ma wiin òòn wurokòn kò lagakòn kò yengenzu kò ye hòn frè pepe dan.
- ¹⁶Gwerena, a mane sii wò pepe to wiin ti wòn ne y'a sogo yaa.
- ¹⁷Hali kò wòn, yee a ye yere dòò y'a dafòrete hòn ye. Bare a wurozu tumabe wuro hòn n'a zibe ka ma, ka ne sònfretetere ye na teteresangan ma, òn ne zònfà pere ka ma ka nihòn ne dia.»
- ¹⁸Wònna bereda wò mane sige fòròna òn sbe sòò gun zame wò ma ye ta salaka ta we na.



¹⁹Bɔɔ Ziwifu mane tuma Pisidi kɔ Antiyose kɔ Ikoniyume na kire hɔn, ɔn naa sma gwangwanabe n'e kwe ye ma, ye ɔɔn Pɔle dra kɔ doge n'a vugo sa yaa n'a to kuru timi n'a giati ɔn d'a siri.

²⁰Nka kalanɔmanɛ naa ye nɛmɛ kwe a do na wiin sangan ma, a ɔɔn tuma ɔn kɔ kuru kɔrɔ hɔn. Winnisin, a ɔɔn kwe kɔ Baranabase ɔn yaa Dɛrebekuru hɔn.

²¹Pɔle kɔ Baranabase naa fanɛdia yira Dɛrebekuru hɔn, ɔn kalanɔmanɛ na yaan ye gun yeye, ɔn tuma yaa Lisitirekuru hɔn kɔ Ikoniyume kɔ Antiyosekuru hɔn wiin ɔɔn ti Pisidigiamana hɔn.

²²Ye mane kalanɔmanɛ wora sigebɛ ne yira ye ma, ye ye wɔɔ yɔnmabe hɔn. Ye mane kwa ye ma mɛ ye: «Sanɛ ke da ke kɔ Wuro ta kolo hɔn, ke daga dian yannɛ na yaan ye na dɛn.»

²³Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn titi wɔnna kire wɔ hɔn, ye mane sma dɛgɛdɛgɛ ye hɔn n'e ta ye na zɛngenkma na ɔn Wuro mɛ ye ma ɔn sun ka ɔn n'e kalfa Matigi ma ye mane yɔɔn wiin ma.

²⁴Bo wɔn fɔnɔ wɛ timi ma ye Pisidigiamana yaa n'a kwire ɔn yaa Panfili na wola hɔn.

²⁵Ye mane Wuro domada yira Pereze ɔn fɔnɔ yaa Atali.

²⁶Ye naa tuma wɛɛn ɔn koro bii ɔn yaa Antiyosekuru hɔn, ye mane pia tuma wiin wɛɛn, ye man'e kalfa Wuro ta woramadiabe ma wiin wɛɛn. Wiin woramadiabe wɛ ɔɔn n'e diɛma ye ta bara na ye wiinye ta n'e gun.

²⁷Ye naa wiri wiin sangan ma, ɔn Wuro ta kɔnkma pepe kwe. Wuro mane wiinye bara pepe ta kɔ yewɔ, ɔnkɔ ye mane yɔnmabe na sogo dɔrɔ size ma wiin nɛ pepe, ye ɔɔn wɔn nɔma yira ye ma.

²⁸Wɔn timi ye ɔɔn yin damanɛ ta kɔ kalanɔmanɛ wɔ.

TɛDA 15

¹Sma bɔɔ mane tuma Zudegiamana hɔn ɔn naa Antiyose ne kia bɔ plala wɔ kala. Ye mane da ye ma: «Ka ɔɔn ma yaro Moyizi ta Tɛn yiranɔn na ga, ka sbɛ ne kisi ga.»

²Pɔle kɔ Baranabase mane maga ye domada na, a ɔɔn tɛ dakwiero na yire yi na ye yɔ. Ye mane bɛɛn ye na ɔn da, ye Pɔle kɔ Baranabase kɔ bɔɔ sma daga yaa Zeruzalɛmu ɔn yaa fanɛsma wɔ kɔ sɔnmlala toga n'e kɔni wɔnna da wɔ nɔma na.

³Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti Antiyose wɔnwɔ man'e ta sogomazɔnfa pere ye ma. Ye mane dɔɔ Fenisi kɔ Samari ɔn yaa kayan ye na plala ma wiinye ɔɔn mane size ɔɔn yɔnmabe gun. Wɔn mane tɛ nihɔndiɔro na yire yi na ye ma fɔrɔna.

⁴Ye naa yaa wiri Zeruzalɛmu, Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti wɛɛn kɔ fanɛsma wɔ kɔ sɔnmlala wɔ ɔɔn kwa ye ma fɔrɔna. Wuro mane wiinye bara ta yewɔ baraka hɔn, ye ɔɔn wɔnwɔ pepe yira.



- ⁵Wɔn tɛ, wiinye Fariziyen ɔn mane yɔnmabe gun, wɔnwɔ ɔn bereda bii ɔn da, ye yɔnmabe kɔ wiinye size wɔ hɔn, ye wɔnwɔ daga yaro na ne Moyizi ta Tɛn na da ta mɛ.
- ⁶Fanesma wɔ kɔ sɔnmlala ɔn yaa ye nɛmɛ kwe wiin fa to ye wɔnna da wɔ nɔma sege.
- ⁷Dakwiero we ta tɛ ɔn mane sige, wɔn tɛ Piyere ɔn tuma bereda bii ɔn da: «Kià kma, ka tɔɔ da Wuro ɔn ne dégé, wɔn ɔn tɛ n'a bii fɔn gwerekɔ ma ka brɛ size ɔn fanedia na bereda mɔɔ ne ta yɔnmabe ɔn kɔ ye hɔn.
- ⁸Wuro wiin ɔn sma pepe kɔrɔ hɔn da tɔɔ, a y'a Ni pere ye ma wiin sangan ma wɔkara ke ma, a ye siere yo.
- ⁹A ye kɔnibe yɔnmabe baraka hɔn ɔn ma ke dégé wa ye na tintingini yere ga.
- ¹⁰A ɔn ma yee, wɔnwɔ ɔn tɛ ke tame wele ke yere sbe wiinye yanne ta ga, ke ɔn ne wɔn kia de na kalanɔmanɛ ma basie ne Wuro do kia?
- ¹¹Wɔn nii wa mɛ, ke yere tɔɔ tian na ɔn da Matigi Yezu ta woramadiabe baraka hɔn ke kisi wɔkara yewɔ sma wɔ.”
- ¹²Bo wɔn ɔn tɛ sma pepe ɔn mane bɔɔ ne mɔɔ Pɔle kɔ Baranabase ta. Wuro mane wiinye tagamase kɔ wiinye kabakoda pepe ta size wɔ brɛ yewɔ baraka hɔn, ye ɔn wɔnwɔ pepe yira.
- ¹³Ye naa waro wiin sangan ma, Zake ɔn bereda bii ɔn da: «Ka mɔɔ ne ta kià kma.
- ¹⁴N'a bii gwerena Wuro boo sii dégé wiin dégenɔn na size wɔ yɔ ɔn n'a ta ye togo ma yi na, Simɔn Piyere wɔn nɔma dɔ yira ke ma.
- ¹⁵Wɔnna da wɔ yere kayan kɔ Wuro ta daberebere domada. Bare ga ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da,
- ¹⁶ye Matigi da, ye wɔn fɔnɔ wɛ timi ma, ye Davidi ta kɔɔn wiin ɔn webe, ye ye na bere naa n'a togo ye. Ye wiin kɔankuro ɔn mane wɔɔ ye, ye ye na n'e bere n'e tetere ɔn n'a bere n'a tumabe.
- ¹⁷Ye na bii wɔnna sangan ma, ye smasere wɔ pepe, ye ye wiinye sii wɔ pepe ta ye togo ma ye na, ye wɔnwɔ na ne yi Matigi brɛ kia
- ¹⁸Matigi wiin fa yira, bo ɔn wɔn. A bere ma yee a y'a yirada ta mɛ n'a bii fɔn sie dere ma da hɔn.
- ¹⁹Wɔn ye na, size wɔ na wiinye ɔn ye zin bere Wuro ma, ɔn da ke ka bɔɔ da ta wiinye ɔn sɔɔ ye ma ga, ma dian wɔn na.
- ²⁰Wɔn ye na, ka tɛ ke sebe ta n'a fane ye ma ɔn yira ye ma, ye ye yere kɔrɔse fiánkankika na da na kɔ wiin kika mogo ɔn sɔɔ ga kɔ wiin worofa ɔn siri kɔ ye na too ɔnkɔ vunada na.
- ²¹N'a bii sie deremada hɔn, Moyizi ta Tɛn na bereda na yirasma ti kire pepe hɔn bare Tangantun o Tangantun ye wɔnna Tɛn wɔ na sebe kala Kalakɔan hɔn.”



²²Wɔn tɛ fanɛsma wɔ kɔ sɔnmlala kɔ Wuro ta kɔnkma wɔ pepe ɔɔn mane bɛɛn ye na ɔn da ye bɔɔ sma dɛgɛ ye hɔn n'e fanɛ, ye kwe yaa Antiyose kɔ Pɔle kɔ Baranabase. Bo mane Zuda, ye wiin wiri Barasabase ɔnkɔ Silase. Ye man'e giati ye na plala yɔ fɔrɔna.

²³Ye man'a sɛbɛ sɛbɛ wɔ hɔn n'a pere ye ma ɔn da: «Kià kma, wiinye ɔɔn size ne ti Antiyose kɔ Siri kɔ Sisili, fanɛsma kɔ sɔnmlala kɔ ka na plala bɔ sɛbɛ fanɛ ka ma ɔn bire ka na.

²⁴Mé mɔɔ da ye da ye mé na bɔɔ mane yaa ka kwanbɛ ɔn ka kakiri yanganmu kɔ y'a bereda. Sɔɔn man'e fanɛ ga.

²⁵Mé kwe bɛɛn ye na ɔn sma dɛgɛ n'e fanɛ ka ta wiinye ɔɔn kwe ti kɔ Baranabase kɔ Pɔle.

²⁶Ye wiinye kma ɔɔn ye ni katra siri na kià Matigi Yezu Krista togo ye na.

²⁷Awale, mé Zuda kɔ Silase fanɛ ka ta wiin fa to mé bɛɛn wiin fa ma bɛɛ n'a sɛbɛ, y'a yira ka ma kɔ ye do.

²⁸Wuro ta Ni kɔ mé bɛɛn ye ma ɔn da Ten na sige ye nii wɛ, mé na da tala bɔɔ dɛ ka ma ga.

²⁹Ka ka ne size ta salakawekike nɔma ga, ɔn ka ne too nɔma mɛ ga, ɔn ka ne kikesara nɔma mɛ ga, ɔn ka ne kɔ vunada hɔn mɛ ga. Ka ɔɔn kwa wɔnna da wɔ ma fɔrɔna, ka dafɔre ta. Ke ti boo kɔɔ ma.”

³⁰Wɔnna fanɛsma wɔ naa sogo gun wiin sangan ma, ɔn yaa Antiyose ɔn yaa zame wiri n'e kwe wiin fa to ye sɛbɛ wɔ kɔrɔ hɔn da yira ye ma.

³¹Sɛbɛ wɔ ta kala wiin worasigi ka ye hɔn, wɔn mane tɛ nihɔndiaro na.

³²Zuda kɔ Silase wiinye ɔɔn mane tɛ daberebere na, wɔnwɔ mane barotɛ ɔn sangan dɛrɛ kɔ lɔgɔ n'e wora sigebe n'e gia tabɛ.

³³Ye mane yin damane ta yeyɛ, wɔn timi plala wɔ ɔɔn n'e yee ɔn duba ta ye ma wiin fa to wiinye kma ɔɔn n'e fanɛ, ye bere yaa wɔnwɔ gun siara hɔn.

[³⁴Nka Silase mane kia wɔɔ yeyɛ.]

³⁵A ma Pɔle kɔ Baranabase han, wɔnwɔ mane wɔɔ Antiyose yɛ. Ye mane kwe kɔ sma na yaan ye ne sma kala ne fanɛdia yira wiinye ɔɔn Matigi domada na ye.

³⁶Boo sangan naa wiri, Pɔle ɔɔn da Baranabase ma: «Ke Matigi domada yira yira wiinye kire wɔ hɔn, tɛ ke bere yaa yeyɛ ɔn yaa ke na plala wɔ sege, wɔn ɔɔn na tɛ ke ye tinɔn nɔma tɔɔ.”

³⁷Ye wiin Zan we togo wiri ɔn da Mareke mɛ, Baranabase mane kia ye kwe yaa kɔ wɔn mɛ.

³⁸Nka wiin sɔɔn we ɔɔn mane dɛgɛ ye na Panfili, ma kwe barate kɔ lɔgɔ ga, Pɔle mane kia wɔn bere tɛ ye yakwɛta na ga.



³⁹Ye yɔ dakwiero mane sige fɔn ye ɔn dége neme na ɔn yaa zeze. Baranabase mane kwe kɔ Mareke, ye ɔn kɔ koro hɔn, ɔn yaa Sipregiamana hɔn.

⁴⁰A ma Pɔle han, wɔn mane Silase kwe ye ma, ye na plala ɔn duba ta ye ma Matigi togo na ye ɔn yaa.

⁴¹Pɔle mane Sirigiamana kɔ Silisigiamana pepe yara. Wuro ta kma wiinye ɔn ti wɔnna wɛɛn, a ne wɔnwɔ wora sigebe.

TEDA 16

¹Pɔle naa yara yara yee, ɔn yaa wiri Derebe, wɔn timi a ɔn fɔnɔ yaa Lisitire. Kalano boo mane ti wɛɛn, ye n'a togo wiri Timote. A sie mane Ziwifu, yɔnmabe mane kɔ wiin hɔn, a tɔn ne Girekisi.

²A na plala wiinye ɔn mane ti Lisitire kɔ wiinye ɔn mane ti Ikɔnimu, wɔnwɔ man'a togafɔrɔ yira.

³Pɔle mane kia yaa kɔ lege, wɔn tɛ a ɔn n'a foga n'a yaro Ziwifu wɔ ye na wiinye ɔn mane ti yeye wola hɔn bare ye pepe mane tɔɔ d'a tɔn Girekisi.

⁴Fanesma kɔ wiinye sɔnmlala ɔn ti Zeruzalemu mane bɛɛn wiin fa na, wɔn Pɔle kɔ Silase mane ɔn yira ye yada pepe hɔn ne kwa sma ma, ye ye kwa wɔn ɔn ma.

⁵Yɔnmabe mane yire ne yaa Wuro ta kɔnkma hɔn, ye ne yaan ne yaa kɔɔ o kɔɔ.

⁶Pɔle kɔ Silase mane yaa Firizigiamana kɔ Galate na wola ɔn yara bare Wuro ta Ni mane dian ye fanedia yira Azigiamana hɔn ga.

⁷Ye naa yaa wiri Misigiamana tege ma wiin sangan ma, ne kia yaa Bitinigiamana hɔn nka Yezu ta Ni ma dian ga.

⁸Wɔn tɛ ye ɔn dɔɔ fɔnɔ Misigiamana hɔn, ɔn zii Torowasegiamana hɔn zokɔretado hɔn.

⁹Bo boo kɔɔ ma wuru hɔn Pɔle sɔnyangan. A mane Masedowanesɔn boo za taa, wiin ɔn man'a kia a ta ne kwa: «Naa Masedowanegiamana hɔn ɔn naa té mé ma.»

¹⁰Wɔnna sɔnyangan wɔ ye na Pɔle ta, ke mane tuma wɔnna nɔɔ tala hɔn ne yaa Masedowane bare ke man'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da Wuro ɔn ke wiri wiin fa to ke yaa y'a fanedia yira yeye.

¹¹Ke mane kɔ koro hɔn Torowase ɔn tele yaa Samɔterase wɔn timi, winnisin, ke ɔn yaa Neyapolise.

¹²Ke naa tuma wɛɛn ɔn yaa Filipekuru hɔn, Masedowanekma ta kiregwaga, wiin yere ɔn paga Ɔrɔmukma na. Ke mane wagati zɔgɔ ta awe kuru we hɔn.

¹³Tangantun kɔɔ ma, ke mane sa kuru we hɔn wiin fa to ke yaa wɔlo boo do ma. Ke man'a giati ɔn da ke sbɛ ne boo piri ma gun wɔnna wɛɛn we wurome na. Ke naa tangan wiin sangan ma, wiinye yàra ɔn mane kwe yeye, ke ɔn bere wɔnwɔ ta.



14Ye na boo mane tiye, ye n'a togo wiri Lidi, a mane Tiyatiredalo ne zopenε zabire. A mane Wuro yirebε. Awe man'e yinnamalɔ ne mɔɔ fɔrɔna bare Matigi man'a kakiri bere wiin fa to a ne mɔɔ Pɔle domada na.

15A naa batize wiin sangan ma kɔ y'a kɔnkma ɔn ke wiri ye brε ɔn da: «Ka debe n'a giati ɔn da ma yɔɔn Matigi ma han, ka naa vε ne brε.» A man'a sigebe ke ma, ke ɔɔn dian.

16Bo boo kɔɔ ma ke mane ti ne yaa wuromεdo hɔn, tɛrɛdalo boo ɔɔn naa ke tɛn, ziniyo mane ti wiin hɔn, a ne nada yira wiinye ɔɔn mane tɔnɔ na yire ye pere a wɔnnakma ma.

17A mane dɔɔ ke ma, Pɔle kɔ mɛ́, ne sɔngɔ ne kwa: «Bɔ sma bε Vɔwuro ta baratere. Ye kisi na sogo ɔɔn yira ka ma.”

18A mane wɔn ta yin damanε yɔ. Bo Pɔle woro naa ba, a ɔɔn taa ye bere ɔn da zini we ma: «Ma ye yira be ma Yezu Krista togo na ɔn da be sa be wa bo dalo be hɔn.» Wɔnna nɔɔ tala hɔn, zini we ɔɔn sa dalo we hɔn.

19Tɛrɛdalo we wɔnnakma naa n'a za da ye ye na ne gwana gun titiri ga, ye ɔɔn Pɔle kɔ Silase foga ɔn yaa kɔ lɔgɔ daberedo hɔn kitisɔre brε.

20Ye mane yaa n'e tabε kitisɔre na zengenkma brε ɔn da: «Bɔ sma bε mià kuru yanganmu. Ye Ziwifu.

21Mɛ́ Ɔrɔmukma daga wiinye da ta ga, mane daga dɔɔ ye ma ga, wɔnwɔ ye ɔɔn yira ke ma.”

22Zamε wora mane ba ye ta. Kitisɔre na zengenkma ɔɔn da, ye y'e ta zoga wa ɔn n'e vaan kɔ gwelekamε.

23Ye naa n'e vaan n'e wε wiin sangan ma, n'e ka kaso hɔn ɔn da yereta ma, ye wɔn n'e kɔrɔse fɔrɔna.

24Ye ta tε ɔɔn mane da yee yereta we ma, wɔn tε wɔn ɔɔn n'e ka kasokɔn na dɛrε yi hɔn ɔn n'e kaɛn ka sɔ hɔn n'e sɔgɔ.

25Bo boro na pra wiin sangan ma, Pɔle kɔ Silase ne Wuroyirebeturo sɔn, bo kasonɔmanεsere ne mɔɔ ye ta.

26Ye da ye tɔɔ, lagakɔn ɔɔn bare sma ɔn kasokɔn we du smabε. Kɔre wɔ pepe mane kibε wɔnna nɔɔ hɔn, kasonɔmanε wɔ pepe na pɛrefrε ɔɔn firi.

27Yereta we naa da ye winni, ɔn kasokɔn we na kɔre za kibε, ɔn n'a giati da kasonɔmanε wɔ sa tɔngɔn, a ɔɔn yaa kunkwinitaba wa ne kia ye yere yεε.

28Nka Pɔle ɔɔn sɔngɔ ɔn d'a ma: «Ka dayaga tala bɔɔ ta be yere na ga, mɛ́ pepe tiye.”

29Yereta we ɔɔn da, ye ye naa togo pere ye ma. A mane sale kɔ kasokɔn we hɔn ne sma ɔn yaa zii yoloko Pɔle kɔ Silase wee.

30Wɔn timi a n'e sabε ɔn da ye ma: «Babae, wɔnnɔ ma daga ɔɔn ta ɔn sbε kisi?”



- 31**Ye ñon d'a ma: «Yon Matigi Yezu ma, be na kisi kɔ bia kma pepe.»
- 32**Won te ye ñon mane Matigi domada yira awe kɔ ye brɛ kma pepe ma.
- 33**Wonna wagati we yere ma ye, boro we ma, yereta we yaa kɔ logɔ n'e ta dae waa on batize wonna ñoo hon ye kɔ y'a kma pepe.
- 34**A mane Pɔle kɔ Silase kɔbe ye brɛ won timi ma on zɔnfa pere ye ma. Ye ta te ñon yon Wuro ma, a mane nihondia won na kɔ y'a kma.
- 35**Bo koo na kie, kitisore na zengenkma ñon y'a dayinnahonwere fane, ye ye yaa yira yereta we ma y'a sma wo dra.
- 36**Yereta we mane wonna da wo yira Pɔle ma on da: «Kitisore na zengenkma fane da ye naa yira ne ma, ye ma ka dra. Won ye na, ka sa on yaa siara hon.»
- 37**Nka Pɔle ñon da ye ma: «Mɛ wiinye kma ñon Orɔmukma, ye ke foga ke vaan sma yonno na, zarakedo mane ti ke na ga, on ke ka kaso hon, basie ye naa ne ke yole ne ke sabe ra? Won sbe ne te ga. Te yewo yere naa ke sabe.»
- 38**Dayinnahonwere wo yaa won yira kitisore na zengenkma ma wiin sangan ma, ye ñon too da ye ye Orɔmukma, ye gia ñon tuma forona.
- 39**Ye na yafa kia ye ta, n'e sabe n'a kia ye ta, ye ye sa kuru we hon.
- 40**Pɔle kɔ Silase sa we timi kaso hon, on yaa Lidi kɔ boo plalase wo gun on n'e wora sigebe on sbe ne yaa.

TEDA 17

- 1**Pɔle kɔ Silase naa doo Anfipolise kɔ Apolini on fono yaa wiri Tesalonike, Ziwifu ta Kalakon mane ti wiin ween.
- 2**Pɔle mane yaa n'e gun wokara a mane daro ne te wiin ne on Tangantun saa ta kɔ logɔ ne Wuro domada na sebe yira ye ma.
- 3**A man'a yira n'a dorɔ ye ma on da Wuro ta Degeweta mane daga yanne on siri, won timi a winnisa sara yo. A mane kwa ye ma: «Ma wiin Yezu we da yira ka ma, awe ñon Wuro ta Degeweta we.»
- 4**Boo Ziwifu man'e yere to Pɔle kɔ Silase ñon sbe ye ta onko boo Gireki na yaan ye me wiinye ñon mane Wuro yirebe onko boo zengenkmayara na yaan ye me.
- 5**Nka Ziwifu wora mane ba, ye ñon yaa smakuro boo kia wiinye ñon mane yara ne fono wisoga hon, on sma gwangwanabe on yanganmu ka kuru we hon. Ye mane tuma yaa Zason brɛ ne Pɔle kɔ Silase kia fige na wiin fa to ye yaa kɔ logɔ n'e kiti zame yonno na.
- 6**Ye ta te ñon ma yaa n'e za ga, ye ñon Zason kɔ boo plala foga on yaa kɔ wonwo kirevɔre brɛ ne songo ne kwa: «Wiinye kma wo ñon yanganmu ka bii pepe hon, ye naa bee basie, Zason ñon vedo pere ye ma.



⁷Fanganma wiin fa yira, yewo sma wo na soon sii dian ne won ta ga, ne yira ne kwa, ye boo fanganmaza tiye wiin on Yezu.”

⁸Wonna songore we mane zame ko kirevore wora ba,

⁹ye on songore de Zason ko bo sere wo ma den on da ye won sara on sbe ye yere gun.

¹⁰Bo wuru naa ba wiin sangan ma kià kma on Pole ko Silase yabe Berekuru hon. Ye wiri ween wiin sangan ma, on yaa ko Ziwifu ta Kalakon hon.

¹¹Wonwo ta te on mane sonfige yi Tesalonikekma ma, ye mane mo Wuro domada na forona ko korohonkini. Ko o ko ye mane Wuro domada na sebe kia n'e sege, a on ma yee ye ti tian na.

¹²Ye na yaan ye mane yonmabe gun ko Girekiyara na smayeye ko nimisini na yaan ye me forona.

¹³Nka Tesalonikekuru hon Ziwifu naa mo wiin sangan ma ye da Pole ti Berekuru hon ne Wuro domada yira, ye on tuma yaa ween me wiin fa to ye sma gwangwanabe on yanganmu ka zame yo.

¹⁴Won te plala wo on ma yere titiri ga on tuma Pole foga yaa ko lege wiin fa to a sbe wiri yengenzu bre. Silase ko Timote mane wo yeye.

¹⁵Wiinye kma on mane yaa ko Pole, ye mane yaa wiri fon Atene on sbe ne bere ne naa. A mane da ye ma, ye ye te ye yira Silase ko Timote ma, ye ye sale naa ye gun.

¹⁶Pole na tisangan ma Atenekuru hon ne Silase ko Timote yere, wonna kuru we ta te on mane paga fian na, won man'a ninaban forona.

¹⁷Bo won on te a on mane barote ko Ziwifu wo Kalakon hon ko wiinye kma on Wuro yirebe onko wiinye kma pepe on mane naa kuru na dayinnahonwedo hon ko pepe ma me.

¹⁸Kakirikma bo mane tiye, ye n'e na bo wiri Epikurikma ne bo wiri Setoyisikma. Wonna kakirikma wo na bo mane barote ko Pole. Bo ne kwa: «Bo wuwulukwata be da wonno yere ha?» Bo ne kwa me: «A daga ne boo wurosogowun na da on yira n'e tige ko.» Bare Pole mane Yezu ta da onko sara ta winnisada on yira.

¹⁹Won te ye on mane Pole foga on yaa ko lege tolalowonmakitisore bre on n'a toga d'a ma: «Be ti ne wiin kala na wun yi be ta, be sbe n'a noma yira n'a kini ke ma ra?»

²⁰Tian na, be ke tra ba ko bereda, ke wiinye koroo too ga. Won ye na, ke kia be ye koroo yira n'e kini ke ma.”

²¹Tian na, Atenekma pepe ko wiinye samara pepe on mane tangan awe kuru we hon, ye mane y'a wagati pepe na yaan yi ta dawun na yira hon wele dawun na mo on hon.

²²Won on te Pole on mane tuma taa tolalowonmakitisore wo woro hon on bereda bii on da: «Atenekma me kone n'a korose n'a za da ka pepe wurosogo na yasma k'a teda pepe hon.



²³Ma tɛ ne yara k'a wisoga hɔn, ma ne k'a kanda na frɛ za. Ma yɛrɛ salakawɛdo boo za mɛ sebeda bɔɔ ne ti a ma, ye Ke wiin bafa tɔɔ ga. Wɔn kɔrɔ ka wiin fa we yirebɛ ɔn man'a dɛgɛ tɔɔ ga, wɔn nɔma yira na ma naa ka ma.

²⁴Wuro wiin ɔɔn diniyan kɔ ye hɔn frɛ pepe dan, awe wiin ɔɔn wurokɔn kɔ lagakɔn na te, a tangan sma ta tɔgekɔan hɔn ga.

²⁵A kia sma bara ta ye ma kɔ ye sra wɔkara boo fa hɔn a mako sa ga. Awe ɔɔn ni kɔ bɔ freserɛ pepe pere sma pepe ma.

²⁶A sii pepe sabɛ sɔnnala hɔn wiin fa to ye ne ti lagakɔn pepe ma. A wura tigɛ ye ma ye ta da na ɔn tege wa ye ma ye ta tanganda na wola na.

²⁷A wɔn ta ye ma wiin fa to ye Wuro brɛ kia. Be ma farase ga, ye na ye to lɔgelɔge hɔn ɔn n'a za, awe wiin brɛ ɔɔn dɛrɛ ke na sɔɔn sii na ga.

²⁸Bare awe baraka hɔn ke ti ni na, ɔn ne berebere ne gun ɔn ne tiye wɔkara k'a dakalayirasma n'e yira wiin nɛ. Bare ke yɛrɛ n'a nɔmanɛ.

²⁹Awale ke debe ma Wuro nɔmanɛ han, wɔn ye na, ke daga n'a giati ɔn da Wurobe ti wɔkara sanɔ wɛlɛ gwana wɛlɛ kɔrɔyinni ga wɛlɛ fa na tɛtɛrɛfɔrɔ yi ga wɛlɛ sɔɔn ta giatɛ mɛ ga.

³⁰Awale wiin tɔbareyafa ɔɔn mane ti sma hɔn n'a bii fɔn sangan dɛrɛ, Wuro wɔn giati ga nka a a kia ye pepe ta basɛ ye ti wiin wɛɛn pepe, ye m'a ye zugo katra.

³¹Tian na, a boo kɔɔ tigɛ, a na diniyan hɔn kma pepe kiti wiin ma telebe hɔn, y'a dɛgɛwɛta baraka hɔn wɔkara a ye dɔrɔ n'e tigɛ sma pepe ma wiin nɛ wiin sangan ma. A wɔnna dɛgɛwɛta we winni n'a sabɛ sara yɔ.”

³²Pɔle sara ta winnida yira wiin sangan ma, bɔɔ man'a zi, bɔɔ ne kwa: «Ke na naa mɔɔ be ta kɔza ma.”

³³Ye tɛ yee, Pɔle ɔɔn n'e za n'e to.

³⁴Nka bɔɔ mane dɔɔ a domada ma ɔn tɛ yɔnmasma na. Wɔnna sma wɔ hɔn, tolalowɔnmakitisɔta Deni nii mane ti kɔ ya boo, ye mane wiin togo wiri Damarisi ɔnko bɔɔ smaze ye mɛ.

TɛDA 18

¹Pɔle naa tuma Atene ɔn yaa Korentekuru hɔn.

²A mane yaa kayan Ziwiwu boo ma yeyɛ wiin ɔɔn mane Pɔnson, ye n'a togo wiri Akilase. Wɔnna sɔɔn we mane dɔ tuma Italigiamana hɔn kɔ y'a ya Pirisile bare Ɔrɔmukuru wɔnnate Kulode man'a yira n'a dɔrɔ ɔn da Ziwiwu pepe daga tuma Ɔrɔmukuru hɔn. Pɔle mane yaa n'e gun,

³ye pepe ta tɛ ɔɔn mane kwɛ ne baradogo tala na tɛsma, wɔn tɛ Pɔle ɔɔn mane wɔɔ ye brɛ ne baratɛ yeyɛ.



- ⁴Tangantun o Tangantun, Pòle mane bɛreda bii Kalakɔn hɔn wiin fa to a sɛ Ziwifu kɔ Girekisi ka tian na sogo hɔn.
- ⁵Nka Silase kɔ Timote naa tuma Masedowane ɔn naa wiin sangan ma, wɔnna sangan ma Pòle wɔɔ Wuro domada na yirabara ɔn dama hɔn n'a yira n'a dɔrɔ Ziwifu ma, ye Yezu ɔn Wuro ta Dégeweta.
- ⁶Ye ta dakwiero kɔ ye ta vini mane Pòle ta a ɔn y'a zoga sensene ɔn da ye ma: «K'a yagada tɛ ye wɔɔ ka wɔɔn hɔn yɛ. Mɛ nii ti ye hɔn ga. Sma ɔn naa fɔnɔ a hɔn, size brɛ ma na yaa.»
- ⁷A naa tuma wɛɛn, ɔn yaa sɔɔn boo brɛ wiin ɔn mane Wuro yirebɛ, ye n'a togo wiri Titiyuse Zusetuse. Wɔnna sɔɔn we ta kɔɔn mane ti Kalakɔn brɛ.
- ⁸Kirisipuse wiin ɔn mane Kalakɔn wɔnnate, wɔn kɔ y'a kɔnkma pepe kɔ Korentekma na yaan ye mane mɔɔ Pòle ta ne yɔnmabe gun ne batize.
- ⁹Bo boo kɔɔ ma wuru hɔn Matigi ɔn da Pòle ma sɔnyangan hɔn: «Ka kwan ga, ne bere suu, ka saa ga.
- ¹⁰Mɛ ti kɔ be nɛmɛ, sɔɔn sii mane na ye soro dɛ be ma ɔn da ye be yannɛ mɛ ga bare sma na yaan ye ti bo kuru be hɔn wiinye ɔn na dɔɔ ne ma.»
- ¹¹Pòle mane wɔɔ yeyɛ dɔɔ tala ne yɛgɛ konala ne sma kala ne Wuro domada yira ye ma.
- ¹²Galiyɔn ta sin hɔn Akayigiamana wɔɔn na, Ziwifu pepe mane tuma ye nɛmɛ kwe Pòle ye na ɔn n'a foga yaa kɔ lege kitisɔdo hɔn
- ¹³ɔn yaa ne kwa: «Wiin Wuroyirebɛ ɔn yaa ne kɔ kià Ten ga, wɔn hɔn bo sɔɔn be ti ne sma kia kie na.»
- ¹⁴Pòle mane kia bɛreda bii, ye da ye tɔɔ Galiyɔn ɔn da Ziwifu ma: «Ziwifu, ye m'a tɛ bɔɔ sɔnyɛda wɛlɛ bɔɔ dayaga ye na, ma mane na mɔɔ ka ta.
- ¹⁵Nka k'a birisi ta tɛ ɔn ma kalada kɔ togada kɔ Ten na da wiinye ɔn k'a da, wɔn ki yɛrɛ ta da yo. Mɛ kia tɛ wɔnna dasie bɛ nɛmɛ na kiti na sɔta na ga.»
- ¹⁶A n'e laga n'e sabɛ kitisɔdo hɔn.
- ¹⁷Wɔn hɔn ye pepe ɔn kwe Sɔsetene ma wiin ɔn mane Kalakɔn wɔnnate ɔn n'a foga ɔn n'a vuro kitisɔdo zin hɔn yɛ. Nka Galiyɔn mako mane ti wɔn hɔn ga.
- ¹⁸Pòle man'e bere wɔɔ Korentekuru hɔn yɛ ɔn sangan dɛrɛ. Wɔn timi, a ɔn tuma plala wɔ brɛ ɔn yaa kɔ koro hɔn wiin fa to a yaa Siri. A mane ti kɔ Pirisile kɔ Akilase. A man'e wɔɔn sen Sankire y'a dosɔ boo ye na.
- ¹⁹Ye mane yaa wiri Efɛsekuru hɔn, Pòle ɔn dɛgɛ ye yakwɛrɛ na. Awe Pòle mane yaa kɔ Kalakɔn hɔn ɔn barotɛ kɔ Ziwifu.
- ²⁰Wɔnwɔ mane d'a ma, y'a yin pla ta ye brɛ, a ma dian ga.



- ²¹Nka sanɛ a da ye yaa, a mane da ye ma: «Wuro ɔɔn dian ye na, ma na bere naa ka bre kɔza ma.» A mane kɔ koro hɔn Efesekuru hɔn ɔn yaa.
- ²²A yaa zii Sezarekuru hɔn, ɔn fɔnɔ yaa bire Wuro ta kɔnkma na wiinye ɔɔn ti Zeruzalemukuru hɔn ɔn fɔnɔ yaa Antiyosekuru hɔn.
- ²³A yaa wiri wɛɛn, ɔn wagati zɔgɔ ta. Wɔn timi a ɔɔn sogo bii ɔn yaa Galategiamana kɔ Firizigiamana yara ne kalanɔmanɛ wora sigebe.
- ²⁴Ziwifu boo wiin ɔɔn mane Alekisandiresɔn, ye n'a togo wiri Apolɔse, wɔn mane naa wiri Efesekuru hɔn. A mane datɔta ne Wuro domada na sebe kɔrɔ tɔɔ mɛ fɔrɔna.
- ²⁵A mane Matigi ta sogo na da tɔɔ ɔn ne sma kala kɔ Yezu ta da fɔrɔna. Nka a ta kala tege mane taa Zan batizeta ɔɔn ma yee dama.
- ²⁶A mane kɔ Kalakɔn hɔn ne bere kɔ yɔnmabe. Nka Pirisile kɔ Akilase naa n'a domada mɔɔ wiin sangan ma, ɔn n'a foga ɔn Wuro ta sogo dɔrɔ n'a kini a ma.
- ²⁷A ta tɛ ɔɔn mane kia yaa Akayi, wɔn mane dia plala wɔ ma, ye ɔɔn sebe ta n'a fane kalanɔmanɛ wɔ ma wiin fa to wɔnwɔ n'a foga n'a fɔrɔ. A naa yaa wiri yeye wiin sangan ma, wiinye kma ɔɔn mane tɛ yɔnmasma na Wuro ta woramadiabe baraka hɔn, a mane wɔnwɔ diema fɔrɔna.
- ²⁸bare a ta bereda hɔn a mane sbe Ziwifu wɔ ta daberedo hɔn wiin sangan ma, a mane maga ye ta yira ye na, a man'a yira n'a dɔrɔ Wuro domada na sebe baraka hɔn ɔn da, ye Yezu ɔɔn Wuro ta Dɛgɛweta.

TɛDA 19

- ¹Apolɔse na tisangan ma Korɛnte Pɔle mane dɔɔ giamana na tola hɔn piri ma ɔn naa wiri Efese. A mane bɔɔ kalanɔmanɛ gun yeye
- ²ɔn n'e toga ɔn da ye ma: «Ka yɔnmabe gun wiin sangan ma, ka mane Wuro ta Ni gun ra?» Wɔnwɔ ɔɔn d'a ma: «Mɛ yere wɔnna Ni we ta da na bereda mɔɔ n'e za mɔ?»
- ³Pɔle ɔɔn da ye ma: «Wee batize ki ɔɔn gun ɔɔn?» Ye ɔɔn da: «Zan yi.»
- ⁴Pɔle ɔɔn ye bere da ye ma: «Zan mane zugokatra na batize ɔɔn ta n'a yira n'a dɔrɔ sma ma, ye wiin te ɔɔn na naa yi timi, ye ye yɔɔn wɔnna te ɔɔn ma, wɔn kɔrɔ Yezu.»
- ⁵Ye ɔɔn mɔɔ a ta ɔn batize Matigi Yezu togo na.
- ⁶Pɔle ɔɔn ye sra dɛ ye ma, Wuro ta Ni ɔɔn zii ye ma. Ye mane bere sidazɛ hɔn ne Wuro ta fane yira.
- ⁷Ye pepe na kwe yi mane sma funpla neme wa.
- ⁸Pɔle mane tɛ ne yaa Kalakɔn hɔn. Yɛgɛ saa yɔ, a mane bereda bii yɔnmabe hɔn ne Wuro ta kolo na da yira wiin fa to a tian yira ye na mɔsma ma.



⁹Boo ta te ɔɔn man'e wora sige, mane dian tian na ga, ne Wuro ta sogo na wu wa zame woro hɔn. Wɔn te Pɔle ɔɔn man'e za n'e to ɔn kalanɔmanɛ wɔ foga ye sana ne barote kɔ logɔ kɔɔ pepe ma Tiranuse ta kalado hɔn.

¹⁰A mane dɔgɔ pla ta wɔn hɔn fɔn Azikma pepe wiinye ɔɔn Ziwiwu kɔ wiinye ɔɔn Girekisi wɔnwɔ pepe ɔɔn Matigi domada mɔɔ.

¹¹Wuro mane kabakoda na yire ye ta Pɔle baraka hɔn.

¹²Ye te yee, a ta baratezoga wele wiinye labanɔma ɔɔn mane te ne le a ma, ye ne wɔnwɔ bii ɔn yaa n'e de bagaparesma ma. Wɔnwɔ ta bu mane we ye hɔn, ziniyaga ne sa zinifigesma hɔn.

¹³Wiinye Ziwiwu ɔɔn mane tangan bii tala hɔn ga, ne ziniyaga laga n'e wa sma hɔn, wɔnwɔ mane da ye te ye ne Matigi Yezu ɔɔn togo yira n'a sege. Bo wɔn ɔɔn te ye ɔɔn mane yira ne kwa: «Ma ye yira ka ma Yezu togo ye na Pɔle wiin da yira ɔn da ka sa.»

¹⁴Ziwiwu ta salakawɛvɔ boo ye mane wiin togo wiri Seva, wɔn nɔmanɛ sma kopra mane wɔnna da wɔ nɛmɛ ta n'e sege.

¹⁵Ziniyɔ we mane taa fangan ma ɔn da ye ma: «Ma Yezu tɔɔ, ɔn ne Pɔle tɔɔ mɛ. Nka ki kɔkma?»

¹⁶Ziniyɔ mane ti wiin sɔɔn we hɔn, a ɔɔn bere yewɔ nimisala wɔ ma ɔn sbe ye pepe ta fɔrɔna, ye ɔɔn tɔngɔn sa kɔɔn we hɔn ye ta zoga ne barabara ye koma pepe ne dae.

¹⁷Efese kma pepe Ziwiwu kwɛ Gireki mane wɔnna da wɔ na bereda mɔɔ, kuun n'e pepe foga, ye ne Matigi Yezu togo yirebe.

¹⁸Yɔnmabe mane kɔ wiinye kma hɔn, ye mane naa ne y'a gweretedayaga yira sma pepe yɔnnɔ na.

¹⁹Kiɔnɔbe na yaan ye mane naa kɔ y'a sebe ɔn naa n'e kwɛ n'e wunna sma yɔnnɔ na. Ye naa n'e na kayan ta, ɔn n'a za da ye gwanafuro sana kieplafun (50,000) na ye mane ti ye hɔn.

²⁰Ye te yee Matigi ta sebe baraka hɔn, Wuro domada mane zin gun ne yaa ne sebe gun ne yaa mɛ.

²¹Wɔnna da wɔ fɔnɔ we timi ma, Pɔle naa giati n'a za da ye daga dɔɔ Masedowane kɔ Akayi ɔn yaa Zeruzalemu. Bo wɔn ɔɔn te a ɔɔn mane yira ne kwa: «Ma ɔɔn naa wiri yeye, fɔn ma fɔnɔ yaa Ɔrɔmu mɛ.»

²²A man'e timikma na sma pla fane Masedowane. Wɔn mane Timote kɔ Erasite. Awe yere ɔɔn wɔɔ Azi ɔn yin damane ta wɛɛn ye.

²³Bo wɔnna wagati we ma yanganmu na yire ye mane tuma wurosogo ma da ye na.

²⁴Sanɔtetereta boo mane tiye, ye n'a togo wiri Demetiriyuse. Awe sɔɔn we man'e ta fiɔn boo na munɔma teterɛ kɔ fiɔn we ta kɔɔn hɔn gwana. Ye mane wɔnna fiɔn we togo wiri Aratemise. Ye te yee, wɔn mane te sababu freteteresma ne gwana gun fɔrɔna.



- 25** Awe sɔɔn we mane wɔnna freteteresma wɔ wiri n'e kwe kɔ bɔ srahɔnbarateresere ɔn da ye ma: «Kià kma, ka tɔɔ da bɔ bara be hɔn ke kià dangamu gun.
- 26** Awale dɔra ka ye kɔrɔse n'e za wele ka yere n'e mɔɔ ɔn tɔɔ da ye yere Efese dama ga nka Azigiamana na fangan pepe hɔn wɔnna Pɔletogote we sma na yaan ye kakiri bere ne yira ne kwa ye ma, ye ke wiinye bafre wɔ teterɛ, ye ye siɛbefre ga.
- 27** Ye tɛ wɔkara kià bara dama na wu ɔɔn na we sma na ga rɛ nka kià bafagwaga Aretemise yere na wu na we sma na mɛ, y'a za n'a to wiin yirebe ɔɔn ti a ma, Azikma pepe n'a kan, wɔnna yirebe we na bere.”
- 28** Wɔn ta yira na, a na mɔsma wora ɔɔn ba fɔrɔna, ye ne sɔngɔ ne kwa: «Ebe, Efesekma ta bafagwaga Aretemise yire fɔnɔ!”
- 29** Sɔngɔro we mane kirekma wɔ pepe tumabe, ye ɔɔn yiri yaa ye ta wobi hɔn. Ye na yasangan ma, ye mane Pɔle yakwere Masedowanekma sma pla bɔɔ foga yaa kɔ lɔgɔ mɛ. Bo mane Gayuse, bo ma Arisitarake.
- 30** Pɔle mane kia yaa zame wɔ bre nka kalanɔmane ma dian n'a to a yaa ga.
- 31** Mara we hɔn dayinnahɔnwere na bɔɔ wiinye ɔɔn n'awe Pɔle mare, wɔnwɔ mane fane yaa yira a ma mɛ, y'a diande, y'a ka da ye naa yeye ga.
- 32** Zame pepe mane kwe ne sɔngɔ fian yee, yaan ye yere ma tɔɔ da wiin wɔɔn na ye ye neme kwe ga.
- 33** Bɔɔ sma mane da wɔ wɔɔn yira Alekisandiretogote boo ma, Ziwifu mane wiin dɛge n'a ta zengente na. A ɔɔn ye soro ta ɔn yanme yira zame ma, ye ye kia bere ye ta.
- 34** Nka ye tɔɔ d'a Ziwifu wiin sangan ma, ye mane lere pla neme ta ne kwe ne sɔngɔ fɔrɔna ne kwa: «Efesekma ta fiɔngwaga Aretemise yire fɔnɔ!”
- 35** Hali kɔ wɔn dayinnahɔnweta we mane naa sbɛ zame woromakunabe ɔn da ye ma: «Efesekma, sɔɔn tiye wiin ɔɔn tɔɔ da Efesekuru Aretemisegwaga ta kiregwaga ga ra? Sɔɔn tiye wiin ɔɔn tɔɔ da wuro hɔn a na tagamase tuma ɔn zii ga ra?
- 36** Awale wɔɔn ta tɛ ɔɔn mane ti wɔnna togaro we na ga, ka ka yinnamalɔ ɔn ka tɛ sɔɔn ka ka dakuro hɔn ga.
- 37** Ka sma foga naa kɔ lɔgɔ beɛ wiinye ɔɔn dayaga ta ga, ma kia bafa togo yaga mɛ ga.
- 38** Bɔɔ da ɔɔn kɔ Demetiriyuse kɔ srahɔnbaratere kɔ boo sɔɔn yɔ, kitisɔdo tiye, kitisɔre ne tiye mɛ. Wɛɛn ye daga yaa kɔ y'a da.
- 39** Wɔn nii wa, daza ɔɔn ne tiye ka wiinye kia, wɔn sbɛ ne yinnahɔnwɛ neme kwesangan ma.
- 40** Ka ma farase ga, ke wiin neme kwe be ta sma o, ke sbɛ ne zarakedo gun a na ɔn da, ye ke gwangwana ɔɔn. Bare ga wɔɔn tala boo zɛ a na, ke sbɛ ne wiin yira ɔn ke yere wa ga.”
- 41** Wɔnna domada wɔ yira we timi ma, a ɔɔn sogo pere zame ma, ye ye bige.



TEDA 20

- ¹Bo sɔngɔro we naa kuna, Pɔle ɔɔn kalanɔmane wɔ wiri ɔn n'e wora sigebe, wɔn timi a ɔɔn tangandia yira ye ma ɔn Masedowanesogo bii.
- ²A naa yaa wɔɔ kɔ ye na plala, ɔn sangan dere n'e wora sigebe, ɔn n'eye wola yaa n'e sele, ɔn yaa wiri Girekigiamana hɔn.
- ³A yaa wiri ween ɔn yege saa ta. A mane daga kɔ koro hɔn wiin sangan ma ɔn yaa Sirigiamana hɔn, ɔn n'a za da Ziwifu ti ne du fle ye na, ɔn da, ye ye daga bere yaa dɔɔ Masedowane ye.
- ⁴Beresɔn Piruse nɔ Sopatorɔse kɔ Arisitarake kɔ Tesalonikesɔn Sekunduse kɔ Derebesɔn Gayuse kɔ Timote kɔ Tisike kɔ Tirofime wiin ɔɔn mane Azigiamana hɔn ɔɔn, wɔnwɔ ɔɔn man'a yakwere.
- ⁵Wɔnna sma wɔ ta te ɔɔn mane sige ke zin, ye mane yaa ke yere Torowasekuru hɔn.
- ⁶A ma me han, Kwindiekiebareyaburo na kore fɔnɔ we timi ma, ke mane kɔ koro hɔn ɔn dɔɔ ye ma. Yin koo wɔn timi, ke ɔɔn yaa n'e gun Torowasekuru hɔn, koro mane taa kɔ ke neme wiin ween tun tala yɔ.
- ⁷Bo Sibiri kɔɔ lii ma, ke naa kwe wiin fa to ke buru dini, Pɔle wiin ɔɔn mane daga yaa winnisin, a mane barote kɔ ke na plala. Ye mane barote fɔn yaa boro pra.
- ⁸Ke mane kwe wiin zangan hɔn, fintine mane ti yeye.
- ⁹Yeleneme boo mane tiye, ye n'a togo wiri Etike. A mane tangan finetire hɔn ɔn yin. Pɔle ta baro ta te ɔɔn ma mane we ga, neme we ɔɔn we zangan saaro we na finetire hɔn yin ta ɔn bere lo ma. Ke da ke zii ne yaa n'a tumabe, a ne siri.
- ¹⁰Wɔn te Pɔle ɔɔn zii yaa zii yoloko a wɔɔn hɔn, n'a foga, ɔn da: «Ka ka ka kakiri yanganmu ga, a ti ni na ye.»
- ¹¹Pɔle naa ye bere ba, ɔn buru dini ɔn ye bere baro bii ye me fɔn yaa kɔɔ kie, wɔn timi a ɔɔn ne sbe ne yaa.
- ¹²A ma neme we han, ye mane yaa kɔ a na sugu yi. Wɔn mane te zigitugu na yire yi.
- ¹³Me mane sige ye zin ɔn kɔ boo koro hɔn ɔn yaa Asɔse, ke mane daga yaa Pɔle gun wiin ween bare a mane yaa kaen ma wɔkara a man'e yira wiin ne.
- ¹⁴A naa ke gun Asɔse, ke ɔɔn n'a bii koro hɔn ɔn yaa Mitilenekuru hɔn.
- ¹⁵Ke naa tuma ween winnisin kikima, ɔn koro bii ɔn yaa fɔn yaa wiri Siyokuru na kayan na. Wɔn na winnisin, ke ɔɔn dɔɔ fɔnɔ Samɔsekuru hɔn, sin tala wɔn timi, ke ɔɔn yaa dɔɔ Torogiliyɔn, ɔn yaa wiri Milekuru hɔn.
- ¹⁶Efesekuru hɔn dɔɔ mane dia Pɔle ma ga bare a mane kia wagati na zana yi ta Azigiamana hɔn ga. Giate tala dama ɔɔn man'a salesalebe. A mane kia Pantekote na kɔɔ wiri ye gun Zeruzalemukuru hɔn.
- ¹⁷Pɔle man'e to Mile ɔn fane Wuro ta kɔnkma na zengenkma ta Efese.



- 18Ye naa n'a gun wiin sangan ma, a ɔɔn da ye ma: «N'a bii ne naa ma da hɔn Azigiamana hɔn, ma mane fige wiin ne kɔ ka neme, ka yere wɔn nɔma tɔɔ.
- 19Ma mane bara ta Matigi ma kɔ yeremazibe yanne hɔn kɔ ninabanno hɔn Ziwifu ta du do ma, ye mane wiinye fle ne na.
- 20Wiin fa pepe ɔɔn mane ka mako na fɔrɔ yi, ma mane koko wɔn ta da na ga. Ma yere mane Wuro domada yira, ɔn ne ka kala gwendege na kɔ ki yere na tisangan ma ka sana me.
- 21Ma mane yira Ziwifu kɔ Girekisi ma da ye ye zugo katra ɔn dɔɔ Wuro ma ɔn yɔɔn kià Matigi Yezu Krista ma.
- 22Awale bo basie ma ti ne yaa Zeruzalemu. Wuro ta Ni ta fangan do ma ɔɔn ma tɔɔ da wiin fa ɔɔn na yaa te ne ne yeye ga.
- 23Nka Wuro ta Ni yere n'e nɔma dɔrɔ ne ma kire wɔ pepe hɔn ma dɔɔ wiin ween ɔn da, ye perɛfre kɔ ninabanno ɔɔn na yaa ne gun yeye.
- 24Yere giati me ne ni ta da foyi ne yinna hɔn ga. Wiin fa ɔɔn sige ne ma, wɔn ma sbe n'a bara ta fɔn ye tege na, Matigi Yezu wiinye bara kalfa ne ma wɔn fanedia Wuro ta woramadiabe na sierebe, ma sbe wɔn do paga.
- 25Ma ye yɔɔnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da ma mane dɔɔ fɔnɔ ki wiinye kma pepe bre ne Wuro ta kolo na da yira, sma ɔɔn naa fɔnɔ a hɔn, ka na sɔɔn na ne za titiri ga.
- 26Wɔn ye na ma sbe n'a yira n'a dɔrɔ ka yɔɔnɔ na bee sma ɔn da ne nii ti sɔnnala boo ta fire hɔn ga.
- 27Tian na, ma wɔnwɛ foyi tala boo hɔn ga Wuro ta da pepe na kwe yi ma ɔɔn yira ka ma.
- 28Ka ka yere korɔse. Wuro ta Ni ka ta wiinye worofrekuru wɔ na nesma na, ka kwa ye ma. Wuro ta kɔnkma, a wiinye kma wɔ ta y'e na ye yere too baraka hɔn, ka te ye na yesima na.
- 29Ma yere n'e yɔɔnɔ tɔɔ tian na ɔn tɔɔ da ne yaa we timi ma, sanmilele na ba ye na kɔ ka yɔ wiinye ɔɔn na sie worofre wɔ na foyi ma ga.
- 30Sma na sa ki yere hɔn wiinye ɔɔn na ne niɔnsɔ, kalanɔmane na bɔɔ ne dɔɔ ye ma.
- 31Wɔn ye na, ka ka yere korɔse ɔn ka kakiri tugo ɔn tɔɔ da dɔgɔ saa yɔ sin kwe wuru ma ma mane ti n'a mogo hɔn ɔn ne ka ladi yee ye.
- 32Awale basie, ma ka kalfa Wuro ma kɔ a ta woramadiabe na domada ma. Sebe ti awe ɔɔn ta ɔn ka wora sigebe. A wiinye frefore tetere n'e tige y'a kma ma, awe ɔɔn sbe ne wɔnwɔ pepe pere ka ma me.
- 33Ma mere ze sɔɔn sii ta gwana wele a ta sanɔ wele a ta zogo na ga.
- 34Ka yɔɔnɔ ti ne sra wiinye be na, wɔnwɔ ma mane barate kɔ ɔɔn ne yere ye na kɔ ne yakwere ye na.



³⁵Ma n'a sbe ye pepe ta n'a doro ka ma da yee soon daga bara ta on sbe durukma diema on ye kakiri tugo me ko Matigi Yezu yere domada, a wiinye yira on da ye wiin te soon fa pere wonna te dangamu yi fa na gunta ma.”

³⁶Wonna domada wo naa we a ta, a soon tuma yoloko ko ye pepe on Wuro me.

³⁷Sma wo pepe mane mogo n'e sra fle awe Pole mogo hon ne bire a na.

³⁸A ta te soon mane da, ye ye na soon na ye za titiri ga, won yere soon man'e ninaban fon yaa fono. Won timi ye soon tuma yaa n'a yee n'a ka koro hon.

TEDA 21

¹Ke naa dege ye na yee, on ko koro hon on tele yaa Kose. Winnisin, ke soon yaa Orode on naa tuma ween on yaa Patara.

²Ke naa yaa koro boo za ween wiin soon ti ne yaa Fenisi, ke soon ko won hon.

³Ke naa yaa vetra Sipre na wiin sangan ma, on yengenzu na korilo we za n'a to on fono yaa Siri piri ma on yaa zii Tirekuru hon, koro we mane daga y'a bie zibe wiin ween.

⁴Ke mane wo wonna ween we yin kopra bare ke mane kalanomanε boo za yeye. Wuro ta Ni baraka hon wonwo mane kwa Pole ma, y'a ka yaa Zeruzalemu ga.

⁵Kia yindo naa paga wiin sangan ma ke ne bere ne yaa, ye pepe mane tuma ne ke yee, yara ko nimisala pepe, fon yaa sa kuru koro hon. Ke naa sa yaa wiri sire wiin sangan ma zu do ma, on kwe yoloko ween on Wuro me.

⁶Won timi ke soon fobire neme na me on ko koro hon, yewo soon fono bige ye bre.

⁷A ma me han, ke naa kwire we wiin sangan ma n'a bii fon Tire on yaa wiri Petolemayssekuru hon, on bire kia kma na on sin tala ta ko logo.

⁸Ke naa tuma winnisin, on yaa Sezarekuru hon on yaa ve Filipu bre wiin soon mane fanedia na yirasma sma kopra wo na boo.

⁹Nemedala sma naa mane ti a ta wiinye soon mane sinida too den ga ne Wuro ta fane yira.

¹⁰Kia te soon mane yin damane ta yeye, daberebeta boo mane tuma Zudegiamana hon on naa yeye, ye n'a togo wiri Agabuse.

¹¹A naa ke gun, on Pole ta yoyosofa bii on ye sra ko ye kaen pere ko lege on da: «Wuro ta Ni wiin fa yira, bo won: Ye bo yoyosofa be wiin te yi, ye yoo Ziwife na n'a pere Zeruzalemu on n'a ka size sra hon.”

¹²Won ta mo na, me ko kia kma wiinye soon ti kuru we hon, ke man'a kia Pole ta on d'a ka yaa Zeruzalemu ga.

¹³Won te a soon da ke ma: «Wonna na ka mogo ne ne bona tege? Me ne yere teterε ne we. Ma da n'a pere dama na Zeruzalemu ga nka ko n'a siri na me Matigi Yezu togo ye na.”



- 14**A ta te òon ma mane dian kià bereda na ga, wòn te ke òon n'a za n'a to òn da: «Matigi dungo te a te.»
- 15**Wonna yin damane wò naa fòno, ke òon ke yere tetere òn yaa Zeruzalemu.
- 16**Sezarekuru hòn kalanomane na bò wiinye òon mane ti ne yaa yeye me kò ke neme, wònwò òon mane bii òn yaa ke vebe Sipreson Menason bre wiin òon mane pia ne kalano gwerena.
- 17**Ke yaa wiri Zeruzalemu wiin sangan ma, kià kma òon ke ten kò nihondiaro.
- 18**Winnisin Pòle òon kwe kò ke neme òn yaa Zake bre, sònmmlala pepe mane kwe wiin wèen me.
- 19**A naa bire we ye na wiin sangan ma, Wuro mane wiin fa pepe ta size bre awe baraka hòn, a òon wòn pepe noma yira ye ma talatala.
- 20**Wiinye kma òon mane mòò Pòle ta, ye mane baraka yira Wuro ma òn d'a ma: «Ke maa Pòle, yònmabe kò wiinye Ziwifu hòn, wònwò yanon sege re, ye pepe mane dòò Ten na da ma fòrona.
- 21**Kamasoro sma wiin fa pepe yira ne fòno bia da na, ye wiinye Ziwifu pepe òon tangan size yò, ye bia kala na n'e pepe ta, ye ye timi bere Moyizi ta Ten ma, ye be na da ye ma, ye ye ka n'e nomane yaro titiri ga, òn ka ne landa na da ta titiri ga, ye pepe ti wòn na tian.
- 22**A òon ma wònno ke na òon ta han? Bare foyi wòn yaga ga, ye na tòò da be naa.
- 23**Awale ke òon wiin fa yira be ma, be dian wòn na. Sma naa ti ke ta wiinye òon ye do sòò.
- 24**Kwe kò lògò, ka kwe ka yere kìnibe, be taa ye ta da na. Ye te yee, ye na ye wòan sen. Wòn òon na te sma pepe tòò da, ye ye wiin fa yira n'a de be ma, ye ye tian ga nka ye bi yere dian Ten na da na me.
- 25**Yònmabe ti wiinye size hòn han, ke sebe fane wònwò ma òn da ye ka bòò da ta ga. Ye ye yere kòrose, ye ka fiankankika noma ga, wòn kò too kò fa mogo na fenene yi na kika. Ye daga ye yere kòrose kakaladate na me.»
- 26**Ye na winnisiin, Pòle òon kwe kò wonna sma wò, ye òon kwe dutige n'e yere kìnibe, a òon yaa kò lògò Wuro ta kòon hòn wiin fa to yerèkìnibe we òon naa we wiin sangan ma, ye pepe tala tala ta salaka daga we wiin kòò ma, a wòn noma yira ye ma.
- 27**Bo yin kopra wò mane te paga na, wiinye Ziwifu òon tuma Azigiamana hòn, wònwò man'a yònnò tòò Wuro ta kòon hòn, òn yaa zame gwangwanabe, ye òon naa n'a foga.
- 28**Ye mane songò ne kwa: «Ka naa té ke ma Isirayelenomane. Wiin sòon we òon kià sii kwini ne bo bii be hòn Ten yaga, a sma pepe kala kò wiinye da bii pepe hòn, be lege ti ye hòn. A yere Girekisi foga naa kò lògò Wuro ta kòon hòn òn naa ne bii hòn kini we dònbe.»



²⁹Wɔn da ye tɛ, ye mane pia Efeseson Tirofime za kɔ Pɔle kuru kɔrɔ hɔn ɔn n'a giati da Pɔle n'a kɔbɛ n'a wɛ Wuro ta kɔɔn hɔn.

³⁰Kirekma wɔ pepe mane sɔngɔ, zame ɔɔn tuma yiri naa yaan. Ye mane Pɔle foga Wuro ta kɔɔn hɔn ɔn suru sa kɔ lege sire ɔn kɔɔn we na kɔre pi wɔnna nɔɔ hɔn sin.

³¹Ye mane Pɔle kia yɛɛ na. Bo wɔn hɔn ye mane ti yɛ, Ɖrɔmukma ta sɔrɔdasi na zengente wiin ɔɔn ti mara we wɔɔn na, ye na bereda ɔɔn yaa wiri wɔn ma ɔn da, ye Zeruzalemukma pepe ɔɔn gwangwana.

³²A ɔɔn tuma sɔrɔdasi kɔ dayinnahɔnwere pepe kwe wɔnna nɔɔ tala hɔn ɔn yaa zame na. Ye naa sɔrɔdasi na zengente kɔ sɔrɔdasi za wiin sangan ma, ɔn saa Pɔle vuro na.

³³Wɔn tɛ sɔrɔdasi na zengente naa ye dɔbɛ, ɔn Pɔle foga ɔn da, y'a pɛrɛ kɔ zɔgɔrɛ nɔma pla. Wɔn timi a n'a toga, y'awe kɔ te, ye wɔnno a ɔɔn yaga?

³⁴Nka zame wɔ pepe mane kwe ne sɔngɔ fian yee, mane mɔɔ nɛmɛ ta yɛrɛ ga. Wɔnna sɔngɔrɔ we mane tɛ sɔrɔdasi na zengente we mane foyi mɔɔ n'a kɔni ga, wɔn tɛ a ɔɔn da, ye ye yaa kɔ Pɔle yɔnmakɔn hɔn.

³⁵Pɔle naa yaa wiri digebabala ma wiin sangan ma, sɔrɔdasi n'a bii, zame ta vuro nɔmayɔ nabada ta.

³⁶Bare zame wɔ pepe mane sɔngɔ ne dɔɔ ne kwa, y'a daga yɛɛ na.

³⁷Ye da ye Pɔle ka kaso hɔn wiin sangan ma, a ɔɔn da sɔrɔdasi na zengente we ma: «Ma sbɛ ne domada zɔgɔ yira be ma ra?» Sɔrɔdasi na zengente we ɔɔn d'a ma: «Be Girekida mɔɔ ra?»

³⁸Wiin Ezipitison we ɔɔn sma gwangwanabɛ ɔn tabekma sma sana naa (4,000) kwe ye ma ye ɔɔn yaa kibekolo hɔn wɔn hɔn, wɔn bi ga wa?"

³⁹Pɔle ɔɔn d'a ma: «Mɛ Ziwife. Mɛ tuma Tarasekuru hɔn, Silisigiamana hɔn. Wiin kuru we togo ɔɔn sa fɔrɔna, mɛ wɛɛn sɔɔn. Ma be mɛ da be sogo pere ne ma ma bere zame ta.»

⁴⁰Sɔrɔdasi na zengente we naa sogo pere Pɔle ma, a ɔɔn tuma taa digebabala na boo ma ɔn ye soro ta zame ma. Ye pepe mane kwe bɔɔ gurun, a ɔɔn bereda bii Heburoda hɔn ɔn da ye ma:

TɛDA 22

¹«Kià kma kɔ ne tame, ma na wiin fa yira ka ma ne yɛrɛ ye na, ka wɔn mɔɔ basie.»

²Pɔle ta tɛ ɔɔn mane bere ye ta Heburoda hɔn, wɔn man'e ta ye ɔɔn ye yinnamalɔ ɔn fa kwe y'a mɔɔ ma.

³Pɔle mane da ye ma: «Mɛ Ziwife. Tarasekuru hɔn ma vɔrɔ Silisigiamana hɔn. Nka bɛɛ bo kuru be hɔn mɛ pra Gamaliyele brɛ wiin ɔɔn mane ne kala kɔ ke tame ta Tɛn na da kiɔkiɔ. Wuro ta da mane sige ne ma fɔrɔna wɔkara ki yɛrɛ ti wiin ne bo sma be o.



⁴Ma mane Wurosogo ma kma yanne n'e yee, ma yere boo nimisini ko yara pere n'e ka kaso hon.

⁵Salakaweeo ko sonmlala yere sbe n'e na tian yira. Yewo yere on mane sebe ta n'e pere ne ma on sogo pere ne ma wiin fa to ma yaa Damase. Worosogo na yasma wiinye on ti yeye, ma yaa n'e pere on naa ko logo Zeruzalemu on naa n'e yonnohontoba.”

⁶«Me mane sogo bii ne yaa on yaa vetra Damasekuru na. Ye da ye too, sintogo hon sangan neme ma, kini na yire yi boo on tuma wuro hon on zii naa pi ne ma.

⁷Me on bere lo ma, kon boo ne ne wiri ne kwa, ye Sole Sole, ye wonno na be ne yanne?

⁸Ma on toga d'a bi ko te Matigi? Kon we on da ne ma, y'a yi Nazaretineme Yezu. Ye yi ma on yanne.

⁹Me yakwere kone mane kini we za nka wiin kon we on mane bere ne ta, ye mane won moo ga.

¹⁰Ma on toga da wonno ma daga on ta Matigi? Matigi on da ne ma, ye ma tuma yaa Damasekuru hon, ye ma daga wiin fa ta, ye ye na yaa won pepe yira ne ma ween.

¹¹Nka kini we na wolo ta te on mane me yinna yaga, ne yakwere on mane ne foga ne soro ma on suru yaa ko ne neme Damasekuru hon.

¹²Soon boo mane ti yeye, ye n'a toga wiri Ananiyase. A mane santele ne kwa Ten ma. Wiinye Ziwifu pepe on ti yeye, wonwo yere man'a toga ta forona.

¹³Won mane naa ne gun on da ne ma, ye ne na plalo Sole ye bere sege ze. Wonna noo tala hon me yinna on kibe, ma on sege n'awe za.

¹⁴A on da ne ma, ye ke tame ta Wuro ne dege wiin fa to ma ye dungo too on Santele za on n'a yere berekon moo.

¹⁵Ye ma wiin fa za on wiin fa moo, ye ma daga te a siereta na sma pepe yonno na won ye na.

¹⁶Ye wonno na ma sigi ye? Ye ma tuma on n'a toga wiri on batize on n'a kakie na yafa gun.

¹⁷Ma naa bere yaa Zeruzalemu. Boo koo ma, ma on yaa ko Wuro ta kon hon ne Wuro me on dorefre boo za.

¹⁸Ma mane Matigi za a ne kwa ne ma, ye ma sale sa Zeruzalemukuru hon, ye bare ma na wiin sierbe ta ye toga na, ye yeye kma na dian won na ga.

¹⁹Ma on d'a ma da Matigi d'a yere too da yonmabe ti wiinye kma hon me yere on mane yaa Kalakoon hon n'e foga n'e ka kaso hon n'e vaan ko gwelekame.

²⁰Da y'a sierete Etiyeni yee wiin sangan ma, da me yere mane tiye me yo. D'a na yesma yere da mane dia me ma, ma ne taa ne yere ye ta zoga na.



- ²¹Nka a ɔɔn da ne ma, ye ma yaa dɛrɛdo hɔn size brɛ, ye ween ye ne fane.”
- ²²Wiinye Ziwiifu ɔɔn mane wɔnna domada wɔ pepe mɔɔ Pɔle ta, wɔnwɔ mane dutige ne sɔngɔ ne kwa: «Bo sɔnsi be sii daga migebe na ɔn we lagakɔn ma. A daga wɔɔ na ni na ga.”
- ²³Ye ta tɛ ɔɔn mane sɔngɔ, ne y'a zoga wola n'e dra ne yege turu n'a sɛrɛ wuro hɔn,
- ²⁴wɔn tɛ sɔrɔdasi na zɛngente we ɔɔn da, ye ye kɔ kɔ Pɔle kasokɔn hɔn ɔn n'a vaan fɔrɔna wiin fa to a zame sɔngɔwɔn yira n'a kɔni.
- ²⁵Ye mane kia Pɔle pɛrɛ n'a vaan wiin sangan ma, wiin te ɔɔn ti a na vanda wɔɔn na, a ɔɔn da wɔn ma: «Ɔrɔmusɔn wiin yɛrɛ ɔɔn kiti ga, wɔn na vansogo ti ki ta ra?”
- ²⁶Wɔn ta mɔɔ na, a na vansma wɔ na zɛngente ɔɔn yaa n'e yira sɔrɔdasi na zɛngente ma ɔn da: «Wɔnno be mane na ɔɔn ta yee? Taa sɔɔn we Ɔrɔmusɔn.”
- ²⁷Wɔn tɛ sɔrɔdasi na zɛngente we ɔɔn ye bere naa Pɔle toga ɔn d'a ma: «Yira ne ma wa, bi Ɔrɔmusɔn tian na ra?» Pɔle ɔɔn da ɔɔn.
- ²⁸Sɔrɔdasi na zɛngente we ɔɔn da: «Mɛ yɛrɛ gwana na yaan ye ɔɔn sara ɔn sbɛ ne wɔnna togo we gun.» Pɔle ɔɔn d'a ma: «Mɛ vɔrɔ ne Ɔrɔmusɔn.”
- ²⁹Ye tɛ yee, wiinye kma ɔɔn mane na n'a vaan, wɔnwɔ ɔɔn n'a za n'a to wɔnna nɔɔ hɔn. Pɔle ta tɛ ɔɔn ne Ɔrɔmusɔn ɔn ne ti pɛrɛ hɔn ɔn yaa kayan wɔnna wagati we ma ye, wɔn mane kuun babe sɔrɔdasi na zɛngente we ma.
- ³⁰Winnisin, sɔrɔdasi na zɛngente we ta tɛ ɔɔn mane kia Pɔle ta yagada tɔɔ Ziwiifu ta, wɔn mane tɛ a ɔɔn n'a wa pɛrɛfrɛ hɔn ɔn fane yaa salakawɛvɔrɛ pepe wiri n'e kwɛ kɔ kitisɔrɛ pepe ɔn Pɔle zibe n'a pere ye ma kiti na.

TɛDA 23

- ¹Pɔle naa ye yinna baga kitisɔrɛ hɔn, ɔn da: «Kià kma, mɛ yɛrɛ tɔɔ da hali ɔɔn naa n'a kwɛ sma ma, zarakedo ti ne na Wuro ta ga.”
- ²Salakawɛvɔ Ananiyase ɔɔn d'a kiego ma tasma ma, ye y'a do zɛngen. Wɔn tɛ Pɔle ɔɔn da:
- ³«Taa bi kulu na furobɛ yi be, Wuro na ɔɔn vuro. Be tangen bɛɛ wiin fa to be mɛ kiti Ten yiranɔn na. Ten dian wiin fa na ga, a ma wɔn be ɔɔn ta ɔn da, ye ye mɛ vuro.”
- ⁴Wiinye kma ɔɔn mane ti yeyɛ, wɔnwɔ ɔɔn gwangwana a ma ɔn d'a ma: «Taa Wuro ma salakawɛvɔ be ɔɔn vini.”
- ⁵Pɔle ɔɔn da: «Kià kma, mɛ mane tɔɔ d'a salakawɛvɔ ga yo, bare ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye be daga bia kma na zɛngente vini ga.”
- ⁶Pɔle naa n'a za da zame sodini, bɔɔ ne Saduseyen, bɔɔ ne Fariziyɛn, a ɔɔn ye to kitisɔrɛ wɔ woro hɔn ɔn sɔngɔ ɔn da: «Kià kma, mɛ Fariziyɛn, ne na vɔrɔrɛ ne Fariziyɛn. Kià yɔnmabe do ma wiin ɔɔn sara ta winnisa, wɔn ye na ye mɛ kiti.”



- ⁷Wonna domada wɔ ta wɛ na suu, Fariziyen kɔ Saduseyen ɔn bla ye neme na, zame wɔ ɔn sodini.
- ⁸Bare Saduseyen wɔnwɔ yira ne kwa, ye sara na winni ga, ye meleke tiye ga, zini mane tiye me ga, kamasoro Fariziyen wɔnwɔ ne kwa wɔn tian ga.
- ⁹A mane te songoro na yire yi na. Sebetore na boɔ wiinye ɔn mane Fariziyen, wɔnwɔ mane tuma taa ɔn gwangwana forona ɔn da: «Ke zarakedo tala boo za bo soɔn be na ga. Be ma farase ga, a ma boo zini wele boo meleke ɔn bere a ta.»
- ¹⁰Dakwiero we ta te ɔn mane yire ne yaa, kuun ɔn sorodasi na zengente we foga, a n'a giati ɔn da, ye ye na Pole bogobogo. Wɔn te a ɔn da yeresma wɔ ma, ye ye zii n'a foga n'a wa zame wɔ yo ɔn yaa n'a ka yonmakon hon ye.
- ¹¹Wuru naa ba, Matigi ɔn ye yere doro Pole ma ɔn d'a ma: «Be woro sige. Be mane me siere Zeruzalemukuru hon fon be ne siere Orumukuru hon me.»
- ¹²Bo koo naa kie wiin sangan ma, Ziwifu ɔn du fle ɔn ye sun ɔn da, ye ye ma Pole yee ga, ye ye na foyi zon ga ɔn mane na mene me ga.
- ¹³Wiinye kma ɔn mane wonna du we fle, ye mane fan sma kiepla ma.
- ¹⁴Ye mane yaa salakawevore ko sonmlala gun ɔn da ye ma: «Me me sun ɔn me do soɔ ɔn da ke ma Pole gun n'a yee ga, ke na foyi boo ka ke do hon ga.
- ¹⁵Wɔn ye na, ki daga yaa been ko kitorisore ɔn fane yaa yira sorodasi na zengente ma, y'a foga naa ko lege ka bre wiin fa to k'a ta da na kayan ta n'e foro. A ma me han, me na n'a yee wiin ne a wiri den ga, wɔn ti me ta.»
- ¹⁶Nka Pole ligeno mane wonna du we na da moo, ɔn tuma yaa yonmakon hon, ɔn yaa ko n'e noma yira Pole ma.
- ¹⁷Pole ɔn boo sorodasison wiri ɔn d'a ma: «Bo yeleneme be foga yaa n'a yee sorodasi na zengente bre o, domada ti a ta n'e yira a ma.»
- ¹⁸Sorodasison we ɔn n'a foga yaa ko lege y'a zengente bre ɔn yaa d'a ma: «Kasoneme Pole ne wiri ɔn da ne ma, ye ma bo neme be foga naa n'a yee be bre, ye domada ti a ta n'e yira be ma.»
- ¹⁹Sorodasi na zengente we ɔn neme we foga a soro ma ɔn ye sabe ko lege ɔn d'a ma: «Wonnɔ ɔn ti be ta n'a yira ne ma?»
- ²⁰Neme we ɔn d'a ma: «Ziwifu been ye na ɔn da ye na naa yira be ma, ye sen be naa ko Pole kitorisore bre, ye wiin fa to ye y'a ta da na kayan ta n'e kini.
- ²¹Ka te ye be diebe ga. Ye fan sma kiepla ma wiinye ɔn na ne pi n'a yere. Ye been ye na ɔn ye sun ɔn da, ye ye m'a gun n'a yee ga, ye ye na foyi bo zon ga ɔn mane na mene me ga. Ye y'a da yonnohonwa n'e we, bia dian ye ɔn yere.»
- ²²Sorodasi na zengente we ɔn yeleneme we to a ɔn yaa. A mane d'a ma: «Ka b'e yira soɔn sii ma ɔn da ye be du we noma yira n'e we me ma ga.»



²³Wɔn tɛ a ɔɔn y'a sɔrɔdasikuru na zɛngɛnkma sma pla bɔɔ wiri ɔn da ye ma: «Ka ka yɛrɛ tɛtɛrɛ Sezareyuru na wuru na ba fɔrɔ yi. Ka na yaa kɔ sɔrɔdasi sma zɔpla (200) kɔ siorikma sma kiesaafun kɔ dɔngɔnkma sma zɔpla.

²⁴Ka bɔɔ siori kia mɛ, Pɔle na ba wiinye ma, ka yaa n'a ka giamana wɔnnate Felikisi sra hɔn, foyi k'a gun ga.”

²⁵A mane sebe wɔ ka mɛ ɔn da:

²⁶«Mɛ Kulode Liziyase ɔɔn bɔ sebe be fanɛ ne na fan yi giamana wɔnnate Felikisi ma ɔn bire a na.

²⁷Ma bo sɔɔn wiin be fanɛ be ma, Ziwiifu man'a foga, ne kia n'a yɛɛ. Ma naa tɔɔ d'a Orɔmusɔn wiin sangan ma, ma ɔɔn kwɛ kɔ n'a sɔrɔdasi ɔn n'a tɔɔ ye ta.

²⁸Y'a zarake wiin wɔɔn na, ma mane kia wɔn tɔɔ wɔn kɔni, wɔn tɛ ma ɔɔn man'a yabe ye ta kitisɔre brɛ.

²⁹Nka ma n'a za da ye ta dakwiero foyi boo na da wiin ɔɔn n'a wewɔn wa ga, mane pɛrɛwɔn wa mɛ ga, fɔn ye ta Tɛn na da.

³⁰Ma naa mɔɔ ye da, ye ye ti ne du flɛ a na, wɔn ɔɔn tɛ ma ɔɔn n'a fanɛ be ma n'a yira n'a dɔrɔ a na zarakesma ma da ye yaa y'a da yɔnnɔhɔnwa kɔ lege bi brɛ.”

³¹Sɔrɔdasi wɔ mane Pɔle foga wuru hɔn wɔkara ye mane yira ye ma wiin nɛ ɔn yaa kɔ lege Antipatise.

³²Kɔɔ naa kiɛ, ye ɔɔn siorikma wɔ to, wɔnwɔ ɔɔn yaa kɔ lege, yewɔ ɔɔn ye bere naa yɔnmakɔn brɛ.

³³Siorikma wɔ yaa wiri Sezare suu, ɔn sebe wɔ ka giamana wɔnnate sra hɔn ɔn Pɔle dɔrɔ a ma mɛ.

³⁴Giamana wɔnnate naa sebe wɔ kala n'e wɛ wiin sangan ma, ɔn Pɔle toga, ye wee mara hɔn awe sa? A naa tɔɔ da Silisi a tuma,

³⁵a ɔɔn d'a ma: «Be na zarakesma ɔɔn na naa wiin sangan ma, ma na be toga.» A mane da, ye y'a foga yaa kɔ lege Herode ta luu ma.

TɛDA 24

¹Yin koo wɔn timi, salakawɛvɔ Ananiyase kɔ sɔnmlala kɔ Tɛretulusetogote boo wiin ɔɔn man'e na diɛmata bereda hɔn, mane kwɛ tuma Sezare ɔn naa wiin fa to ye Pɔle yagabe mara wɔnnate ta.

²Ye mane Pɔle wiri n'a nabe Tɛretuluse ɔn bereda bii n'a yagabe ne kwa: «Mɛ na te, bi baraka hɔn ke ti siara hɔn, a bere ma bia datɛtɛrɛkakiri ɔɔn tɛ kià sii ɔɔn ne ti yinnamalɔ hɔn mɛ.

³Mɛ na te Felikisi, be wɔnna daɔrɛ wiinye wɔ ta mɛ ma bii pepe hɔn kɔ sangan pepe ma, mɛ baraka yira be ma ye ye na.



- ⁴Nka ma kia be banabe kɔ beredayan ga. Wɔn ye na ma be me da be dian bia woramadiabe ta ɔn mɔɔ ke ta zɔgɔ.
- ⁵Mé a za da bo sɔɔn be tɛ bu na yire yi na ne diniyan hɔn Ziwiwu pepe gwangwanabe. Wiinye kma ɔn Nazaretisɔn we timikma, awe ɔn n'e na zɛngente.
- ⁶A yere mane kia Wuro ta kɔɔn dɔnbe. Wɔn ɔn tɛ ke ɔn n'a foga. [Ke mane kia n'a kiti kià Ten yiranɔn na,
- ⁷nka sɔrɔdasi na zɛngente Liziyase naa sɔɔ ke ma n'a tɔɔ ke ta fangan.
- ⁸Wɔn timi a ɔn da ke ma, ye wiinye kma ɔn ne kia n'a zarake, ye ye naa bi brɛ.] Mé wiinye da pepe yira n'e de a ma, be ɔn n'a toga ye na, bi yere na n'e mɔɔ a do hɔn.”
- ⁹Ziwiwu mane da, ye Tɛretuluse ta yirada tian. Ye yee ye ti.
- ¹⁰Mara wɔnnate naa yanme bereda pere Pɔle ma, a ɔn da: «Ma tɔɔ da bi ɔn kià sii ta kiti sɔɔ n'a bii fɔn dɔgɔyan yɔ. Wɔn ye na, ma na n'a da yira be ma kɔ yɔnmabe.
- ¹¹Be sbe n'e na kayan ta n'e sege ɔn tɔɔ da ne yaa ma da hɔn Zeruzalemu Wuroyirebe na, ye yalo yin funpla ma ga.
- ¹²Ye tɛ Wuro ta kɔɔn hɔn yo, wele Kalakɔn hɔn yo, wele wisogo hɔn yo, sɔɔn sii ne za ne za ma ne dakwie kɔ boo wele ne zame gwangwanabe ga.
- ¹³Zarakewɔn ti me na bɔ sma be ta ga.
- ¹⁴Me kɔne wiin fa yɔnnɔ tɔɔ, bo wɔn. Me kɔne ti ke tame ta Wuro ta bara ɔn hɔn ne dɔɔ Wurosogo ma, yewɔ yira da wiin ɔn tian ga. Wiin fa ɔn sebe Ten na sebe hɔn kɔ daberebere ta sebe hɔn, me kɔne tɔɔ da wɔn pepe tian.
- ¹⁵Me yɔɔn Wuro ma wiin ne, yee yewɔ yɔɔn a ma ye, me ɔn tɔɔ da smatele na winnisa sara yɔ smayaga winni me.
- ¹⁶Bo wɔn tɛ me ɔn ne sige ne yere ma wiin fa to zarakedo ka ze n'a giate na ga Wuro zin hɔn kɔ sma zin hɔn me.
- ¹⁷Dɔgɔyan fɔnɔ we timi ma, ma mane bere naa yirebefre kɔ salaka na fre pere na n'a sii ma.
- ¹⁸Bo ween ye ne za Wuro ta kɔɔn hɔn n'a yerɛkinibe wesangan ma. Zame mane tiye ga, sma ma bere mane sɔngɔ me ga.
- ¹⁹Nka bɔɔ Ziwiwu wiinye ɔn tuma Azigiamana hɔn, be ma farase ga wɔnwɔ ɔn naa be brɛ wiin fa to ye me zarake. Hali kɔ wɔn, ye yere fa gun n'a yira ga.
- ²⁰Wɔn nii mane ti ga, yewɔ wiinye kma ɔn ti beɛ, ye mane yaa kɔ ne neme kitisɔre brɛ wiin sangan ma, ye wiinye dayaga za ne hɔn, ye wɔnwɔ yira ke.
- ²¹Ma tuma taa ye woro hɔn ɔn wiinye domada wɔ yira ɔn da, ye sara ta winnisada ye na ka kia ne kiti sma ra? A ma tɛ wɔnna domada wɔ dama yee ga.”



²²Felikisi ta te ɔɔn mane Wurosogomada nɔma tɔɔ, wɔn te ɔɔn man'e bigebe den ɔn da ye ma: «Sɔrɔdasi na zengente Liziyase ɔɔn na naa wiin sangan ma, ma na k'a kiti sɔɔ.»

²³A mane yira sɔrɔdasi wɔnnate ma, y'a ne Pɔle kɔrɔse. Ye nka y'a to a yere soro ma zɔgɔ, y'a mare wiinye ɔɔn naa a brɛ, y'a ka ne sɔɔ ye ma kɔ na ga.

²⁴Yin damane wɔn timi, Felikisi ɔɔn naa kɔ y'a ya Durusiye wiin ɔɔn mane Ziwiwu mɛ. A mane fane yaa Pɔle wiri naa ɔn ne mɔɔ Yezu Krista ta da na a ta.

²⁵Nka Pɔle ta bereda ta te ɔɔn mane yaa telebe brɛ piri ma kɔ yerefigenɔn kɔ sen kiti na da ma, wɔn ɔɔn mane Felikisi nina ban, a ɔɔn d'a ma: «Tuma yaa den. Ne mako ɔɔn naa ne sa be hɔn, ma na fane be ta.»

²⁶A man'a giati ɔn da Pɔle na gwana pere ye ma, bo wɔn ɔɔn te a ɔɔn man'a wiri kanyinnayan na ne barote kɔ lege.

²⁷Dɔgɔ pla wɔn timi, Porosiyuse Fɛsetuse ɔɔn tangan Felikisi timi. Felikisi ta te ɔɔn mane kia ye da dia Ziwiwu ma, wɔn te a ɔɔn mane Pɔle to yeresma sra hɔn.

TɛDA 25

¹Bo Fɛsetuse wirikɔ na yin saaro kɔɔ ma y'a mara hɔn, a ɔɔn tuma Sezare ɔn yaa Zeruzalemukuru hɔn.

²Salakawɛvɔre kɔ Ziwiwu na zengenkma mane yaa Pɔle yagabe a ta. Ye mane d'a ma,

³y'a te ye Pɔle nabe Zeruzalemu. Ye mane du ɔɔn fle a na wiin fa to y'a yee sogo ma.

⁴Nka Fɛsetuse n'a yira n'a dɔrɔ ye ma ɔn da, ye Pɔle ta kaso wɔn daga ne Sezare yi, ɔnkɔ mɛ, yi yere na bere yaa wɔnna nɔɔ hɔn ye.

⁵A mane da ye ma mɛ: «K'a zengenkma ne sbɛ, ye dɔɔ ne ma, ke kwɛ yaa Sezare. Bɔɔ da ɔɔn ze awe sɔɔn we hɔn wiinye ɔɔn daga ga, y'a zarake.»

⁶Fɛsetuse mane yalo yin korosɔɔn wele yin fun ma ye brɛ ga. A naa yaa wiri Sezare suu, winnisin a ɔɔn yaa tangan kitisodo hɔn ɔn fane da ye yaa Pɔle foga naa kɔ lege.

⁷Pɔle naa wiri wiin sangan ma, wiinye Ziwiwu ɔɔn mane tuma Zeruzalemu, wɔnwɔ ɔɔn naa taa n'a kori ne zarake na yaga ye na yaan ye yira n'e de a ma nka ye mane sbɛ n'e kinibe ga.

⁸Nka Pɔle man'e yere wɔɔn wa ne kwa: «Ma foyi tala boo yaga ga, ma Ziwiwu ta Ten na da yaga ga, ma Wuro ta kɔɔn na da yaga ga, ɔn ma boo fa yaga Orɔmukma ta fanganmagwaga ta mɛ ga.»

⁹Fɛsetuse ta te ɔɔn mane kia ye da dia Ziwiwu ma, wɔn te a ɔɔn mane da Pɔle ma: «Be kia yaa Zeruzalemu wiin fa to ma bia kiti sɔɔ ween ra?»

¹⁰Nka Pɔle ɔɔn d'a ma: «Ma ti fanganmagwaga ta kitisore zin hɔn yo. Ween ma daga kiti na. Ye te wɔkara ma boo fa ta Ziwiwu na ga yo, bi yere n'e yɔnno tɔɔ.»



11Tian na, ye ɔɔn ne yaga me ta, ma ɔɔn boɔ dayaga ta wiinye ɔɔn ne siriwɔn wa, ma sbe ne maga siri na ga yo. Nka bɔ sma be wiin fa yira n'a de me ma, wɔn ɔɔn mane tian ga, sɔnnala boo sbe ne me ka ye sra hɔn ga. M'a kia fanganmagwaga ta a n'a da yɔnnɔhɔnwa.”

12Fesetuse naa nemeze ta kɔ ye kitisɔkwere, ɔn da: «Bia te ɔɔn ne kia fanganmagwaga bia da yɔnnɔhɔnwa, wɔn ɔɔn na n'e yɔnnɔhɔnwa.”

13Yin damane wɔn timi fanganma Agiripa kɔ Berenise naa wiri Sezare, ɔn yaa bire Fesetuse na.

14Ye ta te ɔɔn mane ti ne yin damane ta yeye, wɔn te Fesetuse ɔɔn Pɔle ta da yira fanganma ma ɔn da: «Felikisi mane sɔɔn boo to kaso hɔn beɛ.

15Me yaa wiinye yin damane ta Zeruzalemu, salakawevɔre kɔ Ziwifu ta sɔnmlala man'a yagabe n'a kia ne ta, ye m'a yee.

16Me n'a yira n'a dɔrɔ ye ma ɔn da Ɖɔmukma te mane daro ne te yee ga, da ye te mɔɔ sɔɔn kɔ ye na zaraketa ta den ɔn n'e ta da kiekie n'e fɔrɔ.

17Ye yere yere mɔɔ me ta den ga, ɔn bii naa beɛ. Ye na winnisin ye, ma ɔɔn yaa tangan kitisɔdo hɔn ɔn fane da ye yaa sɔɔn we foga naa kɔ lege.

18Ye naa wiri kɔ lege wiin sangan ma, me yere mane wiinye dayaga giati a ta da na, a na zarakesma yere ma sbe wɔnwɔ na foyi yira n'e de a ma ga.

19Ye yere ta Wurosogo ma da na ye mane dakwie. Yezutogote boo ta da na ye da wiin ɔɔn siri nka awe Pɔle ne yira ne kwa, y'a ti ni na ye.

20Mia te ɔɔn ma tɔɔ da ma sbe ne wiin fa yira ye hɔn ga, wɔn te me ɔɔn d'a yaa Zeruzalemu wiin fa to ye yaa n'a ta da yɔnnɔhɔnwa wɛɛn.

21Nka Pɔle naa n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da, ye fanganmagwaga ɔɔn daga y'a da yɔnnɔhɔnwa na. Wɔn te me ɔɔn da, y'a to kaso hɔn ye fɔn yaa kayan a ta yuru ma fanganmagwaga bre.”

22Wɔn te Agiripa ɔɔn da Fesetuse ma: «Me yere kia mɔɔ wɔnna sɔɔn we ta me.» Fesetuse ɔɔn d'a ma: «Sen be na mɔɔ a ta.”

23Ye na winnisin Agiripa kɔ Berenise ɔɔn naa kɔ kitisɔdo hɔn, fanganmabegefre na fɔrɔ ye hɔn, sɔrɔdasi na zengenkma ne ti kɔ lɔgɔ kɔ kuru na smayeye. Fesetuse ɔɔn fane ye ɔɔn yaa Pɔle foga naa kɔ lege.

24Fesetuse mane bereda bii ɔn da: «Fanganma Agiripa kɔ ki wiinye kma pepe ɔɔn ti kɔ ke neme, ka yɔnnɔ ti bo sɔɔn be na. Ziwifu pepe na kwe yi naa ne gun a ye na Zeruzalemu, hali ɔn bii naa beɛ me, ne songɔ ne kwa, y'a daga wɔɔ ni na titiri ga.

25Me kɔne ta, me foyi boo za a hɔn wiin ɔɔn n'a yewɔn wa ga. Nka a ta te ɔɔn da, ye giamana wɔnnate ɔɔn daga y'a da yɔnnɔhɔnwa, wɔn ye na ma da ma daga n'a fane a ma.



²⁶Nka ɓoo da na kɪni ye ta tɛ ɔɔn mane tiye a ta da na, ma sbɛ ne wiinye sɛbɛ ɔn sbɛ n'a fanɛ giamana wɔnnate ma ga, wɔn ye na m'a sabɛ ka zin bɛɛ, bi fanganma Agiripa yɛrɛ zin wiin fa to bo kiti be ɔɔn fɔnɔ ma sbɛ fa gun n'a sɛbɛ a ma.

²⁷Bare mia giatɛ ma, sɔɔn sbɛ ne kasonɔ yabɛ yee ɔn ka sbɛ n'a na zarakeda sɛbɛ, ye ne kɪni ga. Wɔn yinnibe»

TƐDA 26

¹Agiripa mane da Pɔle ma: «Be sbɛ ne bia da yira.» Wɔn ɔɔn tɛ Pɔle ɔɔn ye soro soro ɔn da:

²« Ziwiwu wiinye da pepe yira n'e dɛ mɛ ma, fanganma Agiripa, mɛ ne sbɛ ne taa bi zin sma ɔn ne domada yira, wɔn mɛ nihɔndia.

³Bia tɛ yɛrɛ ɔɔn ne Ziwiwu ta landa pepe kɔ ye ta dakwiero na da pepe tɔɔ, wɔn ye na m'a kia be ta da be be woromakuna ɔn mɔɔ ne ta.

⁴Mɛ na yɛlesangan ma, ma n'a sirewɔ ta wiin nɛ n'a sii yɔ Zeruzalɛmukuru hɔn, Ziwiwu pepe wɔn tɔɔ.

⁵Ye yɛrɛ tɔɔ da n'a bii fɔn sangan dɛrɛ ma da hɔn, kià Wurosogo ma da mane sige mɛ ma fɔrɔna wɔkara Fariziyen. Ye ɔɔn dian ye na, ye sbɛ n'e na tian yira.

⁶Wuro wiin dosɔ ta ke tamɛ ma, mia tɛ ɔɔn yɔɔn wɔn ma, bo wɔn ɔɔn tɛ ye ɔɔn ne mɛ kiti sma.

⁷Ke sa wiinye dumakma funpla wɔ hɔn, wɔnna dosɔ we ye na ye Wuro yirebɛ sin kwe wuru ma wiin fa to y'a gun. Be za rɛ fanganma wɔnna yɔnmabe we ye na Ziwiwu mɛ zarake.

⁸Wuro ta tɛ ɔɔn ne sara winni n'e sabɛ, wɔnɔ ɔɔn tɛ ki Ziwiwu mane wɔn tɔɔ tian ga?

⁹Mɛ yɛrɛ man'a giati da ma na n'a sbɛ ye pepe ta ɔn sɔɔ Nazaretison Yezu togo ma.

¹⁰A bere ma wɔn ma ɔɔn ta Zeruzalɛmukuru hɔn mɛ. Salakawɛvɔrɛ mane wiin sebe pere ne ma, wɔn baraka hɔn, mɛ yɛrɛ dɛgɛwɛsma na yaan ye ka kaso hɔn fɔrɔna. Ye tɛ da y'e yɛɛ wiin sangan ma, ma dian wɔn na.

¹¹Ma mane yara ne kɔ Kalakɔan pepe hɔn ne fangan dɛ ye ma wiin fa to ye ne Wuro togo yaga. N'a banɔmayɔ do ma yɛrɛ, ma mane lɛ ne dɔɔ ye ma ne yaa kirezɛ hɔn.

¹²Bo yee boo kɔɔ ma, ma mane ti ne yaa Damasekuru hɔn, salakawɛvɔrɛ ta sebe ne ti ne ta, ma ne yaa ye ta fanɛ na.

¹³Bo mɛ mane ti sogo ma fanganma, sintogo hɔn nɛmɛ. Ye da ye tɔɔ mɛ ɔɔn kini boo za, a ɔɔn tuma wuro hɔn ɔn wɔlɔ yi sin na kini ma ɔn zii naa pi mɛ kɔ ne yakwere ma.

¹⁴Mɛ pepe ɔɔn kwe berɛ, ye da ye tɔɔ mɛ ɔɔn bɛrɛkɔn boo mɔɔ Heburoda hɔn a ne kwa ne ma, ye Sɔlɛ Sɔlɛ, ye wɔnɔ na be ne yanne? Ye hali ma ɔɔn bere wiin nɛ pepe, ye ma sbɛ ne dɛ ga, wɔkara worofa sbɛ ne dɛɛ ye na worota ta gwangan ta wiin nɛ ga.



- 15 Mε ɔɔn toga d'a bi kɔ te Matigi? Matigi ɔɔn da, y'a yi Yezu ma wiin yanne.
- 16 Ye nka ma bere tuma, ye ma tuma taa ne kaɛn ma. Ye ye ye yerɛ dɔrɔ ne ma wiin fa ye na, ye bo wɔn: Ye ye ye yerɛ dɔrɔ ne ma wiin dɔre we na ɔnkɔ ma na bere n'e za wiinye dɔreda hɔn ye, ye ye kia ma te wɔnwɔ na sierete na ɔn te y'a barateta na.
- 17 Ye ye na ne yabɛ wiinye sii kɔ wiinye size brɛ, ye ye ne den ne ne wa ye sra hɔn sin
- 18 wiin fa to ma ye yinna koba, ye ye timi bere tunio ma ɔn ye zin bere kini ma. Ye ye timi bere Sitane ma ɔn ye zin bere Wuro ma wiin fa to ye y'a kakɛ na yafa gun ɔn ye nii gun yi ta kɔrɔ na yɔnmabe baraka hɔn kɔ Wuro ta kma.
- 19 N'a bii wɔnna do hɔn ye fanganma Agiripa, mε maga wɔnna wuro hɔn zɛfa we ta da na ga.
- 20 Nka n'a bii Damasekma ma kɔ Zeruzalemukma kɔ Zudegiamana pepe hɔn, ɔn fɔnɔ yaa wiri size brɛ, m'a yira n'a dɔrɔ ye ma ɔn da ye ye zugo katra ɔn ye zin bere Wuro ma ɔn ye datenɔn kayan kɔ wɔnna zugokatra we.
- 21 Bo wɔn ye na Ziwifu ne foga Wuro ta kɔɔn hɔn ne kia ne yɛɛ.
- 22 Nka Wuro ta diema baraka hɔn, ma tiye hali naa n'a kwe sma ma n'a ta da yira smayeye kɔ durukma ma. Wuro ta daberebere kɔ Moyizi mane pia wiin fa yira ɔn da wɔn ɔɔn na te, ma foyi yira n'a kwe wɔn ma ga.
- 23 Ye Krista yanne, y'awe ɔɔn pia winnisa sara yɔ ne daga kini da yira kià sii kɔ size ma.”
- 24 Pɔle mane ti y'a da nɔma yira hɔn, ye da ye tɔɔ Fɛsetuse ɔɔn bare gwangwana yuu ɔn da: «Taa be kakaba Pɔle. Bia tɔɔ pepe be ta be ne kakaba.”
- 25 Nka Pɔle ɔɔn d'a ma: «Mε na te Fɛsetuse, ma kakaba ga. Tian na bereda kɔ yinnamalɔda ma ɔɔn yira.
- 26 Fanganma, ma ti ne wɔnna da wɔ yira bi wiin te ma kɔ worasigi, ma tɔɔ da b'e pepe yɔnɔ tɔɔ, ye na foyi mane dɔn be na ga bare ye te bɔɔ kɔkɔgɔlɔ hɔn ga.
- 27 Fanganma Agiripa, be Wuro ta daberebere ta bereda tɔɔ tian ra? Ma tɔɔ da b'e tɔɔ tian.”
- 28 Wɔn te Agiripa ɔɔn da Pɔle ma: «Be m'a yira nɛ ga, be wɔɔ zɔgɔ ɔn ne ta Krista timite na.”
- 29 Pɔle ɔɔn da: «Ye zɔgɔ na da nka ne da na yire ye mε. Wuro ɔɔn dian ye na, a na ne bi dama ga nka wiinye kma pepe ɔɔn mɔɔ ne ta bo sma be o, mε wiin fa, ka na te wɔn na mε. Nka wiinye zɔgɔre ɔɔn ti ne sra hɔn, wɔnwɔ neme na ne ti ka sra hɔn ga.”
- 30 Fanganma kɔ mara wɔnnate Berenise kɔ wiinye kma ɔɔn mane kwe ne tangen kɔ lege, ye mane kwe tuma.
- 31 Ye na sasangan ma, ye mane baro boo ta ye neme hɔn ɔn da: «Bo ɔɔn be foyi ta wiin ɔɔn n'a yewɔn wele n'a perewɔn wa kɔ zɔgɔre ga.”



³²Agiripa ɔn da Fesetuse ma: «Bo ɔon be m'a da ye fanganmagwaga ɔn daga y'a da ɔonnɔhɔnwa ga, a mane sbɛ ne drɛ.»

TɛDA 27

¹Ye naa bɛɛn mià Italiyuru na wiin sangan ma koro hɔn, ɔn Pɔle kwe kɔ bɔɔ kasonɔma n'e pere Ogusite ta sɔrɔdasi na zɛngente boo ma wiin ɔon mane kasoyɛrevɔ, ye n'a togo wiri Zuliyuse.

²Ye tɛ yee ke mane kɔ Adaramitimekma ta koro boo hɔn wiin ɔon mane ti ne yaa Azigiamana hɔn. Masedowanegiamana hɔn ɔon Arisitarake wiin ɔon tangan Tesalonikekuru hɔn, wɔn mane ti kɔ ke nɛmɛ.

³Ye na winnisin, kià tɛ ɔon mane taa Sidɔnkuru hɔn. Zuliyuse ta tɛ ɔon mane kwa Pɔle ma, a mane sogo pere a ma ɔn d'a mare wiinye ɔon ti yeyɛ, a yaa bire ye na ɔn ye mako na frɛ gun ye ta.

⁴Ke naa tuma wɛɛn, ɔn ke bere kɔ koro hɔn ye ɔn yaa dɔɔ Sipre na tolo wee bare pangan mane wire ne ke ten.

⁵Ye tɛ yee, ke mane dɔɔ Silisi kɔ Panfili, ɔn yaa zii Mire Lisigiamana ma.

⁶Sɔrɔdasi na zɛngente we mane Alɛkisandirekma ta koro boo za wɛɛn wiin ɔon ti ne yaa Itali. A ɔon ke kɔbɛ wɔn hɔn.

⁷Yin damane yɔ, kià koro mane tɔngɔn ne gun siesiɛ ga. Ye tɛ yee, ke mane bana fɔrɔna ɔn sbɛ ne wiri Kenidikuru hɔn. Pangan ta tɛ ɔon mane wire ne ke ten, ke mane dɔɔ Kerɛte na tolo wee Salamone ta zokɔretado brɛ piri ma.

⁸Ke mane wɔnna bii we hɔn fɔnɔ salesale ɔn yaa wiri boo piri boo ma Lasekuru kiego ma, ye wɔn wiri da Zokɔretado na Fɔrɔ yi.

⁹Wagati na yaan yi mane fɔnɔ. Wiin wuru ɔon mane naa, wɔn mane tɛ farasi na yi zokɔrewire na bare Ziwife ta sun na wagati mane fɔnɔ wɛ. Pɔle mane kia y'a giate yira,

¹⁰ɔn da ye ma: «Ka sege rɛ kià kma, mɛ a za da kɔrewire be na naa kɔ yaga kɔ bɔnɔ na yire ye bie wɔ kɔ koro we ma ɔnkɔ ke yɛrɛ ma mɛ.»

¹¹Nka sɔrɔdasi na zɛngente we mane dɔɔ koro wɔnnate kɔ koro na te ta faneta domada ma ɔn yalo Pɔle ye ma.

¹²Zokɔretado we ta tɛ ɔon ma mane fɔrɔ siɛ, koro ne sbɛ ne wɔɔ yeyɛ ɔn pian hɔn pepe ta ga, sma wɔ na yaan ye yɛrɛ mane kia ke kià yuru ta ɔn sege da ke na sbɛ wiri Fenikisi ɔn pian hɔn ta wɛɛn ra? Wɔn boo zokɔretado wiin ɔon ti Kerɛtegiamana hɔn ne kibɛ saan hɔn piri ma na wurowɔn ma piri ma kɔ kudoma piri ma na wurowɔn ma piri ma mɛ.

¹³Pangan zɔgɔ bɔɔ mane tuma saan hɔn piri ma, ye n'a giati ɔn da, ye ye mane wiin giate we bii, ye wɔn sbɛ ne tɛ. Ye tɛ yee, ye ɔon koro na tabɛbalo duro suu ɔn da, ye ye tɛ ye dɔɔ Kerɛte na tolo kiego ma.



- 14 Nka ye te wɔkara wɔnna nɔɔ hɔn ye sin panganye bɔɔ ɔɔn tuma kudo ma piri ma ɔn naa bere ye ma.
- 15 Koro we ɔɔn fɔnɔ zii du hɔn piri ma, mane sbe ne bere ne ba pangan ta titiri ga. Ye te yee, ke ɔɔn ke yere to pangan wɔ ma.
- 16 Ye mane tɔngɔn yaa yengenzu na korilɔ boo bre, ye wiin wiri da Koda. Wɛen kɔne ke wɔnnadia, ke ɔɔn sbe koro na diemakoro boo gun.
- 17 Ye naa sbe wɔn kɔbe n'a gun koro we hɔn wiin sangan ma, ɔn bɔɔ perenɔma pere kià koro kiege pepe ma. Ye ta te ɔɔn mane kwan ɔn da, ye koro we ka naa yaa kɔ ke neme Libigiamana na banyege ma ga, koro na tabefa wiin ɔɔn sbe ne te koro we ne dɔɔ pangan ma ye, ye ɔɔn wɔn wa wɔn ka zu hɔn. Ye te yee, pangan ɔɔn mane ke yen ye.
- 18 Ye na winnisin pangan ta te ɔɔn mane ke yanne ye, ye ɔɔn dutige ne koro we hɔn fre wa n'e dra yengenzu hɔn.
- 19 Ye na yin saaro kɔɔ ma yewɔ yere ɔɔn koro we na fre wa ne dra kɔ ye sra.
- 20 Yin damane mane fɔnɔ, sɔɔn mane sin za ga, mane mamala za me ga. Pangan mane wire ye wirenɔn na ye fɔrɔna fɔn ke nina ɔɔn ban fɔrɔna, ke mane yɔɔn kisi tala boo ma titiri ga.
- 21 N'a bii siedere ma da hɔn, ke mane foyi zɔn titiri ga. Bo wɔn ɔɔn te Pɔle ɔɔn mane tuma taa ye woro hɔn ɔn da ye ma: «Ka za re kià kma, ka mane daga dian n'a yirada na ke m'a wɔɔ Kerete ɔn ka bɔnɔ bɔ fre be hɔn ga.
- 22 Nka basie m'a kia ka ta ka ka wora sige bare ka na sɔɔn sii na siri ga, koro we dama ɔɔn na yaga.
- 23 Sma wuru be yere hɔn, me wiin Wuro yi ne bara ta a ma, a ta meleke boo ye yere dɔɔ ne ma
- 24 ɔn da ne ma, ye ma ka kwan ga Pɔle. Ye fanganmagwaga na ne kiti, ye ma ti kɔ wiinye kma pepe n'a yuru hɔn me, ye Wuro n'e pepe to ni na y'a woramadiabe baraka hɔn, a wiin ta ne ma.
- 25 Wɔn ye na, kià kma ka ka wora sige. Me yɔɔn Wuro ma. A ye yira ne ma wiin ne, yee ye na te.
- 26 Nka ke na yaa dre yengenzu na korilɔ boo ɔɔn ma.”
- 27 Yin funnaano kɔɔ ma, boroma wola hɔn, pangan wɔ ɔɔn ke yen yaa kɔ ke neme Yengenzugwaga bre. Kɔrɔwiresma wɔ mane sɔnme ɔn tɔɔ da ke vetra lagakon na.
- 28 Ye ɔɔn zioyirabefa wa n'a ka zu hɔn n'a yirabe. A ta dere mane kayan metere kiofun ne nɔma kopra. Ye naa ye yabe zin zɔgɔ ye, ɔn n'a yirabe ye me. A ta dere mane metere kiro ne nɔma korosɔɔn.
- 29 Ye mane kwan ɔn da kià koro na yaa vuro bɔɔ dɔge hɔn. Wɔn te ye ɔɔn koro na tabebala naa wa n'e ka koro we timi ne kɔɔ ta kie yere salesale.



30Nka korowiresma wɔ ta tɛ ɔɔn mane kia tɔngɔn, ye ɔɔn koroslalo wa n'a zibe zu hɔn ɔn yira da, ye ye yaa bɔɔ tabɛbala ka koro we zin hɔn.

31Wɔn tɛ Pɔle ɔɔn da sɔrɔdasi na zɛngente ma kɔ sɔrɔdasi wɔ ma: «Bɔ sma bɛ ma wɔɔ bɛɛ ga, ka na dɛɛ ga.»

32Wɔn tɛ suu sɔrɔdasi wɔ ɔɔn pɛrenɔma wɔ sɔɔ ɔn koroslalo we to a ɔɔn yaa.

33Sane kɔɔ ne kie Pɔle man'a kia sma pepe ta ɔn da ye zɔn. A mane da ye ma: «Sma ɔɔn n'e yin fun naa ka ne yere ɔn mane foyi zɔn ga.

34Wɔn ye na, m'a kia ka ta da ka zɔn bare wɔn ɔɔn sbɛ ne tɛ ka kisi. Ma ye yira ka ma ye mɛ ɔn da foyi tala boo na tɛ ka na sɔɔn sii na ga.»

35Wɔnna domada wɔ yira wɛ timi ma, a ɔɔn buru bii, ɔn baraka yira Wuro ma sma pepe yɔnnɔ na, n'a yɔyɔ, ɔn n'a zɔn.

36Wɔn ɔɔn mane tɛ sma pepe wora ɔɔn sige, ye ɔɔn zɔn mɛ.

37Ke pepe na kwɛ yi mane sma zɔpla ne kiesaafun ne nɔma konala (276) koro we hɔn.

38Ye naa zɔn yingin wiin sangan ma, wiin bile ɔɔn mane ti koro we hɔn, ye ɔɔn wɔn wa wɔn dra yengenzu hɔn wiin fa to koro we zara zɔgɔ.

39Bo kɔɔ naa kie wiin sangan ma korowiresma wɔ ma lagakɔn we dɛgɛ tɔɔ ga nka ye yɔnnɔ mane ti dungundo boo ɔɔn na yee ɔnkɔ banyege. Ye mane giati ne kwa, ye ye ɔɔn mane na sbɛ, ye mane na yaa koro we tabɛ yeyɛ.

40Ye mane koro na tabɛbala firi ne to yengenzu hɔn yɛ, wiinye pɛrenɔma ɔɔn mane ti koro we na ne figɛ kɔ a na paga, ye ɔɔn wɔnwɔ firi mɛ. Wɔn timi ye ɔɔn zogo boo pɛrɛ koro we zin wiin fa to pangan n'a yen yaa kɔ lege yege we brɛ.

41Nka ye yaa kayan banyege na kwɛ yi boo ma zu kwɛdo hɔn, koro we ɔɔn taa wɔɔ. Koro we na zin hɔn piri ma mane mɛrɛ wɔɔ, koro we mane sbɛ ne yaa titiri ga. Wɔn da ye tɛ, zu na fangan ne koro we na timi piri ma yaga.

42Sɔrɔdasi mane kakiri gun ɔn da, ye ye tɛ ye kasonɔma wɔ yɛɛ, ka tɛ ye na yinna ɔn tɔngɔn ga.

43Nka sɔrɔdasi wɔ ta zɛngente ta tɛ ɔɔn mane kia Pɔle kisi, wɔn tɛ a ɔɔn ma dian ye ta giate we ta tɛ na ga. A mane da, ye wiinye kma ɔɔn yinnanɔn tɔɔ, ye wɔnwɔ pia zii zu hɔn dɛn ɔn yinna yaa sa.

44Ye bɔ sɛrɛ na dɔɔ sɔrɔ wɛlɛ koro na yɔyɔ yi sere ma. Yee ke pepe mane tɛ ɔn yaa sa siara hɔn.

TɛDA 28

1Ke dɛɛ we timi ma, ke mɔɔ ye da, ye wɔnna zu na korido we togo ti Maletɛ.

2Yeyɛ kma mane dafɔrɛ na yire ye ta ke ma. Wuro mane mɛnɛ, luu ne pɛ fɔrɔna. Ye ɔɔn togo na yire yi mulu ɔn ke pepe wiri ke ɔɔn yaa timi.



- ³Pòle mane yaa sòkala bɔɔ bii n'e ka togo hɔn. Kɛbɔ ɔɔn sa ye hɔn tuu sra hɔn ɔn Pòle wiin ɔn zolo wɔɔ a soro ma.
- ⁴Yeyɛ kma ɔɔn kɛbɔ we na zolo yi za Pòle soro ma, ɔn da ye nɛmɛ ma: «Tian na, bo sɔɔn be sɔnyɛta, a kɔnɛ dɛ yengenzu ta nka Wuro ta kiti kia n'a to ni na ga.»
- ⁵Nka Pòle ye soro sɛrɛ, kɛbɔ we ɔɔn bɛrɛ togo hɔn, foyi ma tɛ awe Pòle na ga.
- ⁶Bɔɔ mane giati ɔn da Pòle soro na yɔn wɛlɛ a na bɛrɛ siri wɔnna nɔɔ tala hɔn. Nka ye n'a sege fɔn y'a siɛ dɛrɛ, n'a za da foyi tɛ a na ga. Wɔnna sangan ma ye ta giatɛ ɔɔn bɛrɛ, ye ɔɔn da y'a boo yirebɛfa.
- ⁷Zu we na korido hɔn sɔngwaga ta bii hɔn mane vetra yeyɛ na. Wɔnna sɔɔn we togo mane ti Pubilyuse. Wɔn ke vɛbɛ ye brɛ. Ke yin saa ta yeyɛ, a ɔɔn dafɔrɛ na yaan ye ta ke ma.
- ⁸Pubilyuse tɔn kɔn mane toba, a ne sian, sanganfa ne ti kɔ lege. Pòle ɔɔn kɔ yaa n'a sege ɔn Wuro mɛ a ma ɔn ye sra dɛ a ma n'a kɛnɛbɛ.
- ⁹Wɔn timi zu we na korido hɔn komatogapareresɛrɛ pepe mane naa a brɛ, a n'e kɛnɛbɛ.
- ¹⁰Ye mane ke yirebɛ fɔrɔna. Ke na sasangan ye brɛ, ke mako mane sa wiin fa pepe hɔn, ye ɔɔn wɔn pɛrɛ ke ma.
- ¹¹Yɛgɛ saa wɔn timi, ke ɔɔn kɔ Alɛkisandirekma ta koro hɔn ɔn yaa. Wɔnna koro we mane pian hɔn ta zu we na korido hɔn. Ye man'a wiri da Girɛkisi ta Kwiyeri.
- ¹²Ke yaa wiri Serakusekuru hɔn, ɔn yin saa ta wɛɛn.
- ¹³Ke naa sa wɛɛn, ɔn mini yaa wiri Erezio. Wɔnna winnisin, saan hɔn piri ma pangan mane wire ne ke yen. Yin plalo kɔɔ ma ke ɔɔn yaa wiri Puzɔle.
- ¹⁴Ke mane ke na plala bɔɔ za wɔnna kuru we hɔn. Ye n'a kia ke ta, ye ke yin kopra ta ye brɛ. Wɔn timi ke ɔɔn yaa Orɔmu.
- ¹⁵Ke na plala wiinye ɔɔn ti Orɔmukuru hɔn, wɔnwɔ naa kià da mɔɔ wiin sangan ma, ɔn naa ke tɛn fɔn Apiyusetun hɔn kɔ Vɛda Saa brɛ. Pòle ye za wiin sangan ma ɔn baraka yira Wuro ma, a woro ɔɔn ye bɛrɛ sige.
- ¹⁶Ke yaa wiri Orɔmu wiin sangan ma, ye mane dian kɔɔn pɛrɛ Pòle ma a sana kɔ wiin sɔrɔdasisɔn ɔɔn man'a kɔrɔsɛ.
- ¹⁷Yin saa wɔn timi, Pòle ɔɔn Orɔmukma ta Ziwiwu na sɔnmlala wiri ye brɛ. Ye naa kwe wiin sangan ma, a ɔɔn da ye ma: «Kià kma ma dayaga sii ta kià sii na ga, ma ke tamɛ ta landa yaga mɛ ga. Hali kɔ wɔn, ye ne foga Zeruzalɛmu ɔn ne ka Orɔmukma sra hɔn.
- ¹⁸Wɔnwɔ ne foga wiin sangan ma, ye mane kia ne to ma yaa bare ye da sii za ne hɔn wiinye ɔɔn ne yewɔn wa ga.



19Nka Ziwiwu da wɔn tɛ ga. Wɔn ye na ma n'a da to fanganmagwaga ma. Ye tɛ wɔkara ma kia n'a sii yagabe ga rɛ.

20Wɔn ye na ma ka wiri bɛɛ ɔn nemɛzɛ kɔ ka nemɛ. Tian na Isirayɛlesi ta yɔnmabe do ma bɔ zɔgɔrɛ bɛ ti ne sra hɔn.”

21Ye ɔɔn d'a ma: «Sebe sii tuma Zudegiamana hɔn ɔn naa pere mɛ ma bia da na ga. Ke na plala na sɔɔn sii ma bere naa bɛɛ ɔn naa bɔɔ beredayaga sii yira bia da na mɛ ga.

22Nka wiin fa ɔɔn ti be kɔrɔ hɔn, mɛ kia wɔn mɔɔ bi yerɛ do hɔn bare sma bia neme kwɛkuru togo yaga bii pepe hɔn.”

23Ye mane bɛɛn boo kɔɔ na kɔ Pɔle ɔn naa wɔnna kɔɔ we ma yaan a ta vɛdo hɔn. N'a bii kikima fɔn yaa lii ba, Pɔle wɔnna sogo we na da pepe kɔnibe ye ma ɔn Wuro ta kolo hɔn da yira ye ma. Yezu ta da wiinye ɔɔn sebe Moyizi ta Ten hɔn kɔ Wuro ta daberebere ta sebe hɔn, a mane kia n'e zin bere wɔnna da wɔ ma.

24Ye na bɔɔ mane tɔɔ d'a ta yirada tian, bɔɔ ma yɔɔn ye ma ga.

25Ye mane bɛɛn ga. Sanɛ ye da ye yaa, Pɔle ɔɔn da ye ma: «Wuro ta Ni wiin fa yira ka tamɛ ma Wuro ta daberebeta Izayi baraka hɔn, wɔn tian.

26A mane da, ye yaa yira bo sii be ma, ye ye na ne mɔɔ fɔrɔna nka ye na ne da kɔrɔ tɔɔ ga. Ye ye na ne sege fɔrɔna nka ye ye na ne foyi za ga.

27Ye bare bo sii be kakiri dɛgɛ fɔnɔ. Ye ye tɛ tramakwiesma na, ye ye ye yinna pi wiin fa to ye ka ne zɛ ga wiin fa to ye ka ne da mɔɔ ga ɔn n'e kɔrɔ tɔɔ ga, wiin fa to ye ka ne da na kayan ta ga wiin fa to ye ye zin bere yi Wuro ma ga wiin fa to yi ka naa n'e kisi ga.

28Wɔn ye na, ka tɔɔ da Wuro y'a kisi na bere fanɛ sisma ma wɔnwɔ ne na mɔɔ a ta.»

[**29**Wɔnna domada wɔ yira wɛ timi ma Pɔle ta, Ziwiwu ɔɔn yaa. Ye man'e neme dakwie fɔrɔna.]

30Pɔle mane kɔɔn boo kia sɔɔn boo ta ɔn dɔgɔ pla pepe ta wɛɛn n'a sara ye sana. Wiinye kma pepe ɔɔn mane naa a brɛ, a mane kwa ye pepe ma fɔrɔna.

31A mane Wuro ta kolo hɔn da yira sma ma n'e kala kɔ Matigi Yezu Krista ta da yɔnmabe hɔn. Sɔɔn sii ma sɔɔ a ma ye na ga.



- 17**Bare yewo fanedia wo baraka hon yonmabe Wuro ta tian dore ke ma yonmabe yere ye na wokara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hon on da, ye wiin te on tele yonmabe baraka hon, ye wonna te na ni gun.
- 18**Tian na, wiinye dayaga ko wiinye telebareyada sma on ta, ye ta telebareyada ne so on tian ma n'a ta tere na, Wuro woro na ba yi tuma wurokon hon ne zii wonwo ma.
- 19**Bare soon sbe ne wiin fa too Wuro ta, won kini yewo ta. Wuro won doru won we yewo ma.
- 20**Tian na, n'a bii diniyan dan ma da hon, a ta sebe wiin on ze, wiin sebe we on we yi a ta ga, ko a ta Wurobe, kakiri baraka hon soon sbe ne wonwo za a ta teta hon. Won ma soon sbe ne too da ye sbe ne tian gun ga
- 21**bare ye ta te on ne Wuro too, on m'a yirebe ga, ma ne baraka yira a ma ga, fon ye ne moro ne yaa y'a giateyaga hon ko y'a yinnikakiri hon fon yaa te tunio hon kma na.
- 22**Ye ye yere ta datore na kamasoro ye ne yinni.
- 23**Wiin Wuro on sbe ne siri ga, ye won yirebe ga, a ma wiinye fian wiinye on wokara sma wiinye on na siri, wiinye on wokara yala ko worofre ko vololofre, a ma wonwo ye on yirebe.
- 24**Bo won ye na Wuro n'e to ye ta duma hon, wokara ye yere ta meere n'e kia wiin ne fon ye n'e yere yaga.
- 25**Ye Wuro ta tian katra non na, wiin danta on tiye suu, ye won to ye, a ma danfre ye on yirebe ne bara ta ye ma. Amina.
- 26**Bo won ye na Wuro n'e ka ye ta meere na da hon. Ye ta yara on kwewo na foro yi za won to on yaa ne ti kwewo na yaga yi hon.
- 27**Sini wo on kwewo na foro yi za won to ko y'a yara me, on ko bora meere hon ye neme ye na ne n'e neme nimisini sian ne y'a dayagate na tonu gun ye yere ma.
- 28**Ye ta te on ma dian Wuro na too to ye hon ga, won te Wuro on n'e ka ye ta kakiri sra hon, ma ye kiti ga. Ye te yee, ye mane daga wiinye da ta ga, a ma wonwo ye on ta.
- 29**Ye paga telebareyada sii pepe na ne kakalafa ta, yinnanayanfa ne ti ye hon, ye ne dayaga ta neme na, yu ne ti ye ko neme yoo, ye ne smaye ne birisikwini, lamara ko mereyaga ne ti ye koru hon smaze ye na.
- 30**Ye sma toga yaga on te Wuro zugi na ne birisikia ne yereyirebe, wiinye fre on ti ye ta ga a ma wonwo ye yereyirebe ko on ne dayaga on giati, mane dian ne moo ye na vorore ta ga.
- 31**Kakiri ti ye hon ga, soon mane sbe ne yoon ye ma ga, ye wora ne sigesige, ye mane makare me ga.



³²Wuro ta kiti wiin ɔɔn n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da wiinye kma ɔɔn wɔnna da be neme ta, ye wɔnwɔ daga siri na, ye wɔn nɔma tɔɔ tian na nka hali kɔ wɔn, yee ye wɔnna da wɔ ta ye. Wiinye kma ɔɔn n'e ta mɛ, wɔnwɔ da ne dia ye ma.

OROMUKMA 2

¹Bi wiin te pepe ɔɔn bɔ sere zarake, tian ti be ta ga. Bare ga be ne ti bɔ sere kiti hɔn, be be yere ɔɔn zarake. Bare yewɔ wiinye ta, be ye neme ta mɛ.

²Kamasɔrɔ ke yere tɔɔ da wiinye kma ɔɔn wɔnna da be neme ta, Wuro wɔnwɔ ɔɔn kiti kɔ tian.

³Wiinye kma ɔɔn wɔnna da wɔ ta, bi wiin te ɔɔn n'e kiti n'e ta tɛda neme ta, bia giate ɔɔn da be na dɛɛ Wuro ta kiti na ra?

⁴Wele be a ta foro kɔ a ta woramakɔn kɔ a ta makare na wu ɔɔn wa, ma tɔɔ da wɔnna foro we be ka zugo katra hɔn ga kɛ?

⁵Bia worasigenɔmayɔ do ma kɔ bia zugokatrabareyafa do ma be woro na yaan yi kia n'a tige be yere ma woro na kɔɔ ma na, Wuro ta kiti na fɔrɔ yi na tɛ wiin kɔɔ ma,

⁶wiin ɔɔn na sma pepe ta tɛda na ku sara ye ma.

⁷Wiinye kma ɔɔn sige ye yere ma ɔn dafɔre ta ɔn ne yirebe kɔ togo kɔ wɛbareyani kia, a na n'a pere wɔnwɔ ma.

⁸Nka wiinye ɔɔn maga, mane dian tian na ga, a ma telebareyada ma ye dɔɔ, a woro a na ɔɔn vunu wɔnwɔ ma.

⁹Wiinye kma pepe ɔɔn dayagate, yanne kɔ yinnahɔntogo ɔɔn na bere wɔnwɔ ma ɔn pia n'a bii Ziwiwu ma den ɔn sbe wiri bɔ sere ma.

¹⁰Wiin te pepe ɔɔn dafɔrete, yirebe kɔ togo kɔ siara tɛ wɔnna te ma n'a bii Ziwiwu ma den ɔn sbe wiri bɔ sere ma.

¹¹Bare Wuro ɔɔn dɛge ɔɔn na ga.

¹²Wiinye kma pepe ɔɔn kakie ta, ma ne Ten tɔɔ ga, ye na siri ye Ten tɔɔ mɛ ga. Wiinye kma pepe ɔɔn Ten tɔɔ ɔn ne kakie ta, wɔnna kma pepe na kiti Ten yiranɔn na mɛ.

¹³Ye tɛ wɔkara wiinye kma ɔɔn mɔɔ Ten na, wɔnwɔ ɔɔn smatele Wuro yinna hɔn ga rɛ nka wiinye kma ɔɔn n'a na da ta, wɔnwɔ ɔɔn na tɛ smatele na.

¹⁴Sismaze wiinye ɔɔn Ten tɔɔ ga, ɔn ne Ten na da ta, Ten ti yewɔ wiinye ta ga, yewɔ ɔɔn ye yere ta Ten na.

¹⁵Y'a dɔrɔ da Ten wiin fa yira, wɔn ti yiwo kɔrɔ hɔn. Ye ta tɛda kɔ ye ta giate ɔɔn n'e siere bare wɔnwɔ ɔɔn n'e zarake, ne tian pere ye ma mɛ.

¹⁶N'a fanedia yirado ma, Wuro na sma ta tɛda na dɔn ye kiti wiin kɔɔ ma Yezu Krista baraka hɔn, bɔɔ ɔɔn na tɛ.



- ¹⁷Nka bi wiin ɔɔn da be Ziwiifu, ne bia da ta Tɛn yiranɔn na, ne be yere yirebe bia Wuro ye na,
- ¹⁸bi wiin ɔɔn n'a dungo na da tɔɔ, ne kala Tɛn yiranɔn na, ne da na tele ye dɛge tɔɔ,
- ¹⁹bi wiin ɔɔn tɔɔ da be fue na yeta, ye be tunio hɔn kma ta kini,
- ²⁰ye be datɔbareyasma na ladita, ye be yinna hɔn kɔnibareyasma na kalata, bare da na tɔɔ kɔ tian na da ti be ta Tɛn hɔn,
- ²¹awale bi wiin ɔɔn bɔ sere kala, mane be yere kala ga, bi wiin ɔɔn yira ne kwa, ye ye ka da ye kimi ga bi ne kimi.
- ²²Bi wiin ɔɔn da, ye ye ka ne vunafa ta ga bi n'a ta, fian da dia bi wiin ma ga, be ne fiankɔan hɔn fre bii,
- ²³be be yere yirebe Tɛn ye na ne Wuro dɛgebe ne Tɛn yaga.
- ²⁴Tian na, yee ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye ki Ziwiifu ɔɔn te size ɔɔn ne Wuro togo yaga.
- ²⁵Dɔra be ɔɔn ne kwa Tɛn ma, yaro fa na fɔrɔ yi nka be ɔɔn ne yaro ne Tɛn yaga, be te yarobareyata na.
- ²⁶A ɔɔn ma yee, yarobareyata ɔɔn ne kwa Tɛn na da ma, a ta yarobareyafa daga ne giati yaro a ta ga ra?
- ²⁷Awe wiin te ɔɔn yaro ye kɔn ma ga, ne Tɛn na da ta n'e do paga, a na be kiti bi wiin te ɔɔn ti kɔ Tɛn ɔn ne yaro ɔn ne Tɛn na da yaga.
- ²⁸Tian na, wiin fa ɔɔn ze, a wɔn ɔɔn Ziwiifube ga a ma bere ma kɔn ma tɔbe ɔn yaro mɛ ga.
- ²⁹Nka wiin fa ɔɔn dɔɔn wɔn ɔɔn Ziwiifube sɔɔn ta zugokatra wiin ɔɔn sa Wuro ta Ni hɔn, ɔn ma ne Tɛn na da ga, wɔn ɔɔn yaro. Wiin te ɔɔn wɔn ta, wɔnna te y'a yirebe gun sma ta ga nka Wuro ta a a gun.

OROMUKMA 3

- ¹Awale wɔnnɔ na Ziwiifu fɔn kɔ bɔ sere? Wɔnnɔ ɔɔn yaro na tɔnɔ?
- ²Ye na tɔnɔ kɔnɛ yire o bare yewɔ ma Wuro pia y'a da dɔrɔ.
- ³Wɔn wɔnnɔ? Bɔɔ ɔɔn ma te smatele na ga, ye ta telebareyafa sbɛ ne Wuro ta telebe yaga ra?
- ⁴Awo yo. Wuro yɔnnɔ ɔɔn daga ne tɔɔ tianyirata, sɔɔn ne niɔnsɔta, wɔkara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye be domada daga bia telebe nɔma dɔrɔ, ye ne be kiti wiin sangan ma, be daga tian gun.
- ⁵Nka kià telebareyafa ɔɔn ne Wuro ta telebe dakwie, wɔnnɔ ke na ɔɔn yira? Wuro ɔɔn ne ye woro na ba yi vunu ke ma, a te telebareyata na ga ra? Sma ta giate ma ɔɔn yira.



- ⁶Awo yo. Bare ga, nɛ Wuro na diniyan kiti?
- ⁷Nka mia niɔn do ma, Wuro ta tian ɔn ne mɔɔ a ta yirebe ye na, a ɔn ma wɔnnɔ na mɛ na zarake wɔkara kakietɛta yɛ?
- ⁸A ɔn ma wɔnnɔ na ke na dayaga ta wiin fa to dafɔre sa ye hɔn ga wɔkara niɔnsɔsma m'a yira wiin nɛ ga? Yewɔ sma wɔ daga zarake na, a ma wɔn ɔn daga ye na fɔrɔna mɛ.
- ⁹A ɔn ma nɛ yɛ? Boo fan yirebe ti ke Ziwiifu ta yɛ ra? Abada. Bare ke ye yɔnnɔ tɔɔ ɔn da fa sbɛ naa Ziwiifu na pepe kɔ bɔ sisɛrɛ wɔ pepe, ye pepe kakietɛre.
- ¹⁰Wɔkara ye sebe wiin nɛ Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye sɔntele sii tiye ga hali sɔnnala legelege.
- ¹¹Ye kakirite sii tiye ga, sɔn sii tiye wiin ɔn Wuro kia ga.
- ¹²Ye ye pepe sofɔrɔ dra. Ye ye pepe kwɛ fire. Ye dafɔretɛta sii ti ye hɔn ga, hali sɔnnala legelege.
- ¹³Ye ye da tɛ wɔkara bonɛ wiinye ɔn kibɛ. Ye ye sma diebe. Ye domada ne ti wɔkara kiebɔ ta бага.
- ¹⁴Ye vodɛ na yaga ye ye ɔn yira.
- ¹⁵Ye kaa hɔn ne toba sɔnyɛ na.
- ¹⁶Ye yaga kɔ bɔnɔ ɔn ti ye ta soga ma.
- ¹⁷Ye mane siara na sogo tɔɔ ga.
- ¹⁸Ye ye kiu ka Wuro ma abada ga.
- ¹⁹Kamasɔrɔ ke tɔɔ da Tɛn wiin fa pepe yira, wiinye kma ɔn ti Tɛn soro ma, wɔnwɔ ma a a yira. Wiin fa to sma pepe bɔɔ, diniyan hɔn kma pepe zarake Wuro zin.
- ²⁰Bo wɔn ɔn tɛ Tɛn na da ta tɛ ɔn mane na sɔn ta sɔntele na a zin hɔn ga. Tian na Tɛn kakie nɔma ta tɔɔ ɔn ka sɔn hɔn.
- ²¹Nka basie Tɛn nii wɛ, Wuro ta telebe nɔma dɔre. Tɛn na sebe kɔ Wuro ta daberebere ta sebe yerɛ n'e na sierɛ.
- ²²Wɔn Wuro ta telebe Yezu Krista baraka hɔn, a wiin ta yɔnmasma pepe ma bare dɛgedo ti ye na titiri ga.
- ²³Sma pepe kakie ta ɔn mane sbɛ ne Wuro ta yirebe gun ga.
- ²⁴Nka ye pepe tɛ smatele na zana a ta woramadiabe baraka hɔn kisi ye na wiin ɔn tɛ Yezu Krista baraka hɔn.
- ²⁵Wuro Yezu Krista ta salaka na wiin fa to a ta siri baraka hɔn wiinye kma pepe ɔn yɔn a ma, a sbɛ n'e ta kakie yafa ye ma. Wuro wɔn ta wiin fa to a sbɛ y'a telebe nɔma dɔrɔ. Gwerena a mane sɔmna ne sma ta kakie za n'e to ɔn ma n'e yɔnnɔhɔntoba ye na



ga. Nka basie a sma ta smatele na wiin ne ye yinna hon, a won noma dorɔ bare awe yere tele. Wiinye kma pepe on yon Yezu Krista ma, a wonwo ta smatele na me.

²⁷Ke sbe ne ke yere yirebe ye ra? Won we. Wonno ye na? Teda ra? Awo re nka yonmabe do ma.

²⁸Ke a yira n'a dorɔ on da yonmabe on son ta santele na, ye Ten na da ta te ga.

²⁹Ye on mane yee ga, be too Wuro Ziwifu on dama ta Wuro ke. A bo sisere ta Wuro me ga ra? A wonwo yi me yo.

³⁰Bare Wuro tala dama on na yarosma ta smatele na yonmabe baraka hon on yarobareyasma ta smatele na yonmabe on baraka hon me.

³¹Ke toro yonmabe ma on Ten na foroda pepe yaga ra? Awo re taa ke Ten on yira n'a sigebe.

OROMUKMA 4

¹Wonno ke naa on yira Abrahamu ta da na han, awe wiin on mane ke bema sonsiobe do ma?

²A on ma a ta teda do ma a te santele na, a daga ye yere yirebe nka a ka ye yere yirebe Wuro yinna hon ga.

³Tian na, wonno Wuro domada na sebe on yira? Ye Abrahamu yon Wuro ma, ye won on n'a ta a on ne giati santele.

⁴Kamasoro wiin te on teda ta, a ta sara giati woramadiabe ga nka a ta fogora.

⁵Nka wiin te on foyi ta ga, wiin te on dayagateta ta santele na, a ma won ma a yon, a ta yonmabe giati telebe yo.

⁶Wuro wiin te ta santele na, m'a ta teda na kayan ta ga, yee Davidi wonna te ta dangamu noma yira on da,

⁷ye wiinye kma on fire Wuro ma a n'e za n'e to. Wiinye kma on kakie ta a on yafa ye ma, ye wonna kma dangamu.

⁸Ye Matigi wiin te ta kakie giati ga, ye wonna te dangamu.

⁹Yarosma dama wele yarobareyasma dama nii on ti wonna dangamu we na da hon ra? Nka ke yira ne kwa, ye Abrahamu ta yonmabe on n'a ta a on ne giati santele.

¹⁰Nka ne na a a ta santele na? A ma yaro den ga ra, taa a yaro we timi ma? Y'a yaro we timi ma ga re nka a ma yaro den ga.

¹¹Won timi a wiin telebe we gun yonmabe baraka hon mane yaro den ga, yaro we naa pere a ma on te won na tobe na. Ye te yee, yonmabe ti wiinye yarobareyasma pepe hon, a te wonwo ton na me wiin fa to ye ne giati smatele.



¹²A yarosma tɔn mɛ. Ye wiinye kma ta tɛ ɔɔn ne yarosma dama yee ga nka ke tɔn Abrahamu mane wiin yɔnmabe na sogo yaa mane yaro dɛn ga, wiinye kma ɔɔn dɔɔ wɔn ma.

¹³Tian na, a Ten baraka hɔn Wuro ye do sɔɔ Abrahamu wɛlɛ a timikma ma, ye ye na diniyan gun kɔrɔ na ga nka telebe baraka hɔn wiin ɔɔn gun yɔnmabe hɔn.

¹⁴A ɔɔn ma Ten baraka hɔn kɔrɔzɔnsma wɔ n'e gun, wɔɔn ti yɔnmabe na titiri ga, doso bere yaga mɛ.

¹⁵Bare Ten naa kɔ woro. Ten mane ti wiin wɛɛn mɛ ga, dayagate ti wɛɛn mɛ ga.

¹⁶Wɔn ye na yɔnmabe baraka hɔn sɔɔn tɛ kɔrɔzɔnta na wiin fa to woramadiabe na doso sbɛ tɛ fa na fɔrɔ yi na Abrahamu timikma pepe ta. Wiinye kma ɔɔn kwa, ye yiwo dɔɔ Ten ɔɔn ma, a ka tɛ wɔnwɔ dama yi na ga, nka wiinye kma ɔɔn kwa, ye yiwo dɔɔ ke pepe tɔn Abrahamu ta yɔnmabe ma, wɔnwɔ nii ne ti mɛ.

¹⁷Tian na, ye sɛbɛ ɔn da, ye ma be ta zame na yaan ye tɔn na. A yɔɔn wiin Wuro we ma, a ke tɔn wɔn zin hɔn. Wiin Wuro we ɔɔn sara winni, wiin fa ɔɔn mane tiye ga a ne wɔn sabɛ.

¹⁸Yɔnmado mane ti wiinye da na ga, Abrahamu yɔɔn ye ma. Ye tɛ yee, a ɔɔn tɛ zame na yaan ye tɔn na wɔkara ye mane yira wiin nɛ ɔn da, ye yee be timikma na ne ti.

¹⁹Abrahamu man'e kɔn na kayan ta ne vetra wɛ siri ma bare a mane dɔgɔ zɔlo (100) nɛmɛ gun n'e wɛ Sara yɛrɛ mane sbɛ ne nɔ vɔrɔ titiri mɛ ga nka hali kɔ wɔn fa ma wɛ a ta yɔnmabe hɔn mɛ ga.

²⁰Wuro ta doso man'a ta a sigi ga nka yɔnmabe mane fangan ka a hɔn, a ne Wuro yirebɛ.

²¹A man'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da Wuro wiinye da na do sɔɔ, ye na sie ti a ma n'e ta n'e do paga.

²²Bo wɔn ɔɔn n'a ta sɔntele na.

²³Kamasɔrɔ a awe dama ye na ye sɛbɛ ɔn da, ye wɔn ɔɔn n'a ta ga rɛ.

²⁴Nka kɔ ke mɛ, yɔnmabe na ne giati ke wiinye kma ma bare wiin tɛ ɔɔn kià Matigi Yezu winni n'a sabɛ sara yɔ, ke yɔn wɔnna tɛ we ma.

²⁵Awe wiin ɔɔn siri kià yagada ye na, ɔn winni sa kià telebe ye na.

OROMUKMA 5

¹Ye tɛ yee, yɔnmabe ɔɔn ke ta smatele na, siara ɔɔn kɔ ke kɔ Wuro yɔɔ kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn.

²Ke ti Wuro ta woramadiabe wiin hɔn basie, Yezu ɔɔn tɛ ke ɔɔn sbɛ ke dɔbɛ wɔn na yɔnmabe baraka hɔn. Wiin fa ɔɔn ke nihɔndia, wɔn kià tɛ ɔɔn ne yɔɔn ke nii ta kɔ ma Wuro ta yirebɛ hɔn.



- ³Wɔn nii wɛ mɛ, ke ke yɛrɛ yirebɛ kià ninabanno ye na bare ke tɔɔ da ninabanno sɔmna ka ke hɔn.
- ⁴Sɔmna sebe pere sɔɔn ma yannesangan ma. Wɔnna sebe ne yɔnmabe ka sɔɔn hɔn.
- ⁵Wɔnna yɔnmabe mane sɔɔn firebɛ ga. Bare Wuro ta Ni wiin ɔɔn pere ke ma, wɔn Wuro ta dadiamabe ka ke hɔn.
- ⁶Tian na, fangan mane ti ke hɔn wiin sangan ma ga, wɔnna sangan ma Krista siri kakiɛtɛrɛ ye na.
- ⁷Sige kɔ ye nɛmɛ sige ɔɔn sɔɔn ta a dian siri sɔntɛle ye na. Dɔra sɔɔn dian ne siri sɔnfɔrɔ ye na.
- ⁸Nka Wuro y'a dadiamabe dɔrɔ ke ma bɔ hɔn: Ke mane kakiɛtɛrɛ yɛ, Krista ɔɔn siri ke ye na.
- ⁹Awale basie kià tɛ ɔɔn tɛ smatele na a too baraka hɔn, wɔnno ɔɔn sbɛ ne tɛ a ka ke kisi kiti ma ga?
- ¹⁰Ke mane Wuro zugi, a Nɔ ta siri ɔɔn ke ta bɛɛn ɔɔn kɔ ke yɔ, tian na wɔnno ɔɔn sbɛ ne tɛ a ta ti ni na ka bɛɛn ka ke yɔ ga?
- ¹¹Bo wɔn ɔɔn tɛ ke ɔɔn ne ke yɛrɛ yirebɛ Wuro ye na kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn wiin ɔɔn bɛɛn ka ke yɔ.
- ¹²Ye tɛ yee, kakiɛ ta tɛ ɔɔn kɔ diniyan hɔn sɔnnala do ma, siri ɔɔn kɔ kakiɛ do ma mɛ, siri ɔɔn ne wiri sma pepe ma bare sma pepe kakiɛtɛrɛ.
- ¹³Bare sanɛ Tɛn da ye tige, kakiɛ mane ti diniyan hɔn, nka Tɛn mane tiye wiin sangan ma ga, kakiɛ mane giati ga han.
- ¹⁴Nka n'a bii Adama ma ɔn n'a tige Moyizi ma, sma mane siri yo hali wiinye kma yɛrɛ ɔɔn mane Adama ta kakiɛ nɛmɛ ta ga. Wiin te ɔɔn mane daga naa, Adama mane wɔn na tagamase.
- ¹⁵Nka Wuro ta woramadiabe tala kɔ dayaga ga. Bare ga, sma na yaan ye ɔɔn siri sɔnnala ta kakiɛ do ma, Wuro y'a woramadiabe wiin pere sɔnnala dama baraka hɔn mɛ, wiin ɔɔn Yezu Krista, ne wɔn na tɛ ɔn ma wiri sma na yaan ye ma mɛ ga?
- ¹⁶Wuro ta kiɛn mane tala kɔ sɔnnala ta kakiɛ mɛ ga. Tian na, sɔnnala ta kakiɛ do ma kiti bɛrɛ sma pepe ma n'e ka siri hɔn nka kakiɛ na yaan ye do ma, woramadiabe ke ta smatele na.
- ¹⁷Bare a ɔɔn ma sɔnnala baraka hɔn, sɔnnala ta kakiɛ baraka hɔn siri fangan gun diniyan hɔn, wiinye kma ɔɔn woramadiabe gun yaan kɔ telebe na woramadiabe, ne wɔnwɔ na tɛ ɔn ma sebe gun ɔn ni gun Yezu Krista sɔnnala dama baraka hɔn mɛ ga?
- ¹⁸Awale sma pepe debe zarake sɔnnala dama ta kakiɛ ɔɔn do ma han, yee mɛ, sɔnnala ta telebe na bara do ma telebe ni pere sma pepe ma.



¹⁹Sma pepe te wiin ne on te kakiere na sonnala ta momagafa do ma, yee me sonnala ta damofa do ma sma pepe na te smatele na ye.

²⁰Awale Ten tige wiin fa to yagada ne yaan ne yaa nka kakie yaan wiin ween, Wuro ta woramadiabe yaan yi ween me,

²¹wiin fa to kakie ta te on mane ti bii pepe hon siri do ma, woramadiabe ne sbe ne ti bii pepe hon telebe do ma yee me, webareyani ye na kià Matigi Yezu Krista baraka hon.

OROMUKMA 6

¹Wonnō ke daga on yira han? Ye ke daga wōō kakiere hon wiin fa to Wuro ta woramadiabe ne yaan ne yaa ra?

²Awo re. Ke na debe siri we kakie hon han, ne na ke sbe ne bere ne ti ni na kakie hon ye?

³Taa k'a tō da ke pepe ta te on batize Yezu Krista hon, y'a ta siri hon ke batize ga?

⁴Awale ke wiin batize gun a ta siri hon, ye te wōkara ke kwe sitra kō lege wiin fa to Krista winni sa sara yō wiin ne Tōn ta yirebe baraka hon, ke me ke sbe ni na wun yi gun.

⁵Bare ke on te tala kō lege a ta siri hon, ke na te tala kō lege me a ta winni sa hon sara yō.

⁶Ka te ke bō kōrō tō n'e fōrō on da, ye ke zugobiri kwe kwangwaga kō lege wiin fa to wiin kōn on kakie na yi, wōn sbe yaga. Ye te yee, ke ka ne kakie ta tere titiri ga.

⁷Bare wiin te on siri, wōnna te we kakie sra hon.

⁸Nka ke on siri kō Krista, ke tō da ke na winni kō lege me.

⁹Tian na, ke tō da Krista winni we timi on sa sara yō, a na siri titiri ga. Siri na sbe a ta titiri ga.

¹⁰Bare a na sirisangan ma, a siri kakie ye na tala na legelege, basie a ne ti ni na Wuro ye na.

¹¹Yee me, ki me, ka ka yere giati on da ka siri kakie hon on ne ti ni na Wuro ye na Yezu Krista baraka hon.

¹²Ka kōn wiin on na yaga, ka ka te kakie ne ti wōn hon titiri ne ka ta ka ne dian k'a meere na da na ga.

¹³Ka ka te ka yasō te wōkara telebareyafa ta kunkwinifre, ka ne kakie te kō lōgō titiri ga nka ka te ye te wōkara telebe ta kunkwinifre, ka ne Wuro ta bara ta kō lōgō wōkara wiinye kma on winni sa sara yō.

¹⁴Bare kakie na sbe ka ta titiri ga bare ka ti Ten soro ma titiri ga nka Wuro ta woramadiabe soro ma.



- ¹⁵Awale kià tɛ ɔɔn mane ti Tɛn soro ma titiri ga, a ma Wuro ta woramadiabe soro ma ke ti, wɔn ye na ke na ne kakie tɛ ra? Awo rɛ.
- ¹⁶Ka tɔɔ da ka ɔɔn ka yere ka wiin te sra hɔn, ɔn tɛ a ta tere na ne mɔɔ a ta, ka tɛ wɔnna te ta tere na ga ra? Ka ɔɔn ka yere ka kakie sra hɔn, wɔn naa kɔ siri. Ka ɔɔn ka yere ka Wuro sra hɔn ne mɔɔ a ta, wɔn naa kɔ telebe.
- ¹⁷Ka tɛ ke baraka yira Wuro ma. Ka mane pia ne kakie ta tere nka wiin kala ɔɔn mane yira ka ma, ka dian wɔn na basie siebesiebe na.
- ¹⁸Ka wɛ kakie sra hɔn ɔn tɛ telebe ta tere na.
- ¹⁹Ma sansiobereda ɔɔn yira ka ma wiinye kɔrɔ na tɔsie ɔɔn ti ka ma. Ka mane ka yaso ta telebareyafa kɔ dayagatɛ ta tere na wiin nɛ wiin ɔɔn naa kɔ maga Wuro ma, basie mɛ, ka ye ta telebe ta tere na wiin ɔɔn ka kɔnibe.
- ²⁰Ka mane kakie ta tere wiin sangan ma, telebe mane ka zarake ga.
- ²¹Wee tɔnɔ ka mane ɔɔn gun wɔnna sangan we ma? Ka piri kɔ lɔgɔ basie bare ye naa kɔ siri.
- ²²Nka basie ka wɛ kakie sra hɔn ɔn tɛ Wuro ta tere na, wɔnna tɔnɔ ka kɔnibe ne wɛbareyani pere.
- ²³Bare kakie na sara wɔn siri. Nka Wuro ta kien na zana yi wɔn wɛbareyani kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn.

ƆRƆMUKMA 7

- ¹Wiinye kma ɔɔn Tɛn na da tɔɔ, wɔnwɔ na ma da. Kià kma ka tɔɔ da ɔɔn ne ti ni na, a ti Tɛn soro ma ga ra?
- ²Ye tɛ yee, wiin ya ɔɔn yɔn wɛ, Tɛn tiye wiin ɔɔn n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da a ye bangan soro ma fa fɔn wɔn siri na. Nka wɔnna bangan we ɔɔn siri, ya we ti yanma na Tɛn soro ma titiri ga.
- ³Ye tɛ yee mɛ, wɔnna bangan we ɔɔn ma siri ga, ya we ɔɔn yaa kwe kɔ sinza, a na wiri ɔn da vunatɛya. Nka bangan we ɔɔn siri, Tɛn sbɛ ne foyi ta ya we na titiri ga. Ye tɛ yee mɛ, hali a ɔɔn yaa kwe kɔ sinza, a na wiri da vunatɛya titiri mɛ ga.
- ⁴Yee k'a da tɛ mɛ kià kma, ka siri Tɛn soro ma Krista kɔn baraka hɔn wiin fa to ka tɛ zayi yi na wiin ɔɔn winni sa sara yɔ wiin fa to ke sbɛ tɔnɔ gun Wuro ye na.
- ⁵Tian na, ke mane dɔɔ ke dongo na da ma wiin sangan ma, kakiɛtɛ na giatɛ wiinye ɔɔn dɔɔ Tɛn ma, wɔnwɔ mane bara ta ke yaso hɔn wiin fa to ke tɔnɔ gun siri ye na.
- ⁶Nka wiin fa ɔɔn mane ke ta tere na, ke siri wɛ timi ma wɔn ta, ke dɛɛ Tɛn na. Ye tɛ yee, ke bara tɛ Wuro ta Ni soro ma basie wiin ɔɔn fanganwun, ke ti fanganbiri soro ma ga wiin ɔɔn Tɛn.



- ⁷A ɔɔn ma wɔnnɔ ke na ɔɔn yira han? Ye Tɛn ta tɛ kakie ra? Awo rɛ. Nka Tɛn baraka hɔn ma kakie nɔma tɔɔ. Ye tɛ yee, Tɛn ma m'a da, ye be daga be yɔnnɔ sabɛ be neme ta fa na ga, ma mane na tɔɔ da wɔn wiin fa ga yo.
- ⁸Awale kakie dɛbemada gun yirada ta ɔn tɛ mɛ yɔnnɔ ne sa frɛ sii pepe na. Bare Tɛn mane tiye ga, kakie nɔma sbɛ ne tɔɔ ga.
- ⁹Gwerena Tɛn mane tiye ga, ma ne ti ni na. Nka yirada na naa, kakie ɔɔn vɔrɔ,
- ¹⁰mɛ ɔɔn siri. Wiinye yirada ɔɔn daga sɔɔn ka ni hɔn, mɛ wɔn sege wɔn ne daga sɔɔn ka siri hɔn.
- ¹¹Bare kakie dɛbemada kia ɔn mɛ diebɛ yirada baraka hɔn ɔn mɛ ka siri hɔn a baraka hɔn mɛ.
- ¹²Ye tɛ yee, Tɛn tɛ fa na kɔni yi na, yirada ne fa na kɔni yi kɔ a na tele yi ɔn ne a na fɔrɔ yi.
- ¹³Awale wiin fa ɔɔn fɔrɔ yo wɔkara Tɛn, wɔn sbɛ ne mɛ yɛɛ ra? Awo rɛ. Nka kakie dɔɔ fa na fɔrɔ yi ma ɔn mɛ yɛɛ wiin fa to kakie yɛrɛ wiin fa, fa na yagayaga yi, sɔɔn sbɛ wɔn nɔma tɔɔ.
- ¹⁴Ke tɔɔ da Tɛn sa Wuro ɔɔn ta. Nka fangan ti mɛ hɔn ga, mɛ zabire kakie ta wɔkara tere.
- ¹⁵Tian na, ma wiin fa ta, m'a kɔrɔ tɔɔ ga. Ma kia wiin fa ta, mɛ wɔn ta ga. Nka wiinye da ɔɔn dia ne ma ga, wɔnwɔ ma ɔɔn ta.
- ¹⁶Awale ma kia wiin fa na ga, a ɔɔn ma wɔn ma ɔɔn ta. Wɔn kɔrɔ ma dian Tɛn ma ke ɔn d'a fa na fɔrɔ yi.
- ¹⁷Wɔn ye na, ma ɔɔn mane wiin fa kia tɛ na ga ɔn n'a ta, a mɛ ɔɔn n'e ta ga nka wiinye kakie ɔɔn ti ne hɔn, wɔnwɔ bara ta ne hɔn.
- ¹⁸Bare ma tɔɔ da dafɔre ti ne kɔn hɔn ga n'a fanganduru do ma. Dafɔretɛ na sie ti ne ma nka ma mane sbɛ n'e ta ga.
- ¹⁹Bare ma wiinye dafɔre kia tɛ na, ma sbɛ n'e ta ga, ma wiinye dayaga kia tɛ na ga, a ma wɔnwɔ ma ɔɔn ta.
- ²⁰Awale ma wiin fa kia ga, a ɔɔn ma wɔn ma ɔɔn ta, wɔn kɔrɔ a mɛ ɔɔn n'e ta ga nka wiinye kakie ɔɔn ti ne hɔn.
- ²¹Mɛ wiin te ɔɔn dafɔre kia tɛ na, ma bo Tɛn be kɔrɔse n'a za da dayagatɛ na sie ɔɔn ti ne ma.
- ²²Bare m'a giati n'a za da Wuro ta Tɛn da dia ne ma fɔrɔna.
- ²³Nka m'a za da boo Tɛn ti ne yasɔ hɔn wiin ɔɔn ne kakiri hɔn Tɛn kwini. Kakie ta Tɛn wiin ɔɔn ti ne yasɔ hɔn, a ne ta wɔn ta tere na.
- ²⁴Gwale sa mɛ ma han, bo kɔn be wiin ɔɔn ne ka siri hɔn, kɔ te ɔɔn na mɛ den wɔn ta?



²⁵Yirebe te Wuro ma kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn. Bo me kakiri me ta ma ne ti Wuro ta Ten soro ma, ne kɔn ɔn ne ta ma ne ti kakie ta Ten soro ma me.

ƆRƆMUKMA 8

- ¹Basie kɔnɛ, wiinye kma ɔn dɔɔ Yezu Krista ma, zarakedo sii ti wɔnwɔ na titiri ga.
- ²Bare Ni ta ten wiin ɔn ni pere ke ma Yezu Krista baraka hɔn, wɔn ne den ne wa kakie kɔ siri ta ten sra hɔn.
- ³Ten mane sbɛ ne wiin fa ta ga bare ɔɔn mane da, ye ye na sie ti yi ma ga, Wuro wɔn ta. A ye yerɛnanɔ fanɛ a ɔn te ɔɔn na wɔkara ke kakiɛtere n'a wa salaka na ke kakiɛtere ye na ɔn kakie zarake ke hɔn,
- ⁴wiin fa to ke wiinye kma ɔn dɔɔ kɔn ma diamada ma ga fɔn Wuro ta Ni ye ma, Ten wiin fa sigɛbɛ, wɔn do sbɛ paga ke hɔn.
- ⁵Tian na, wiinye kma ɔn dɔɔ ye ma diamada ma, ye ma diamafre ta da ye ɔn giati nka wiinye kma ɔn dɔɔ Wuro ta Ni ma, Wuro ta Ni na da wɔnwɔ ɔn giati.
- ⁶Kɔn ma diamada ɔɔn ka siri hɔn nka Wuro ta Ni na da ni kɔ siara ɔn pere ɔɔn ma.
- ⁷Bare kɔn ta teda wɔn maga Wuro ma, a dian Wuro ta Ten na ga a yere sbɛ ye ta ga.
- ⁸Wiin te ɔn ti kɔn soro ma, wɔnna te da sbɛ ne dia Wuro ma ga.
- ⁹Kamasɔrɔ ki ti kɔn soro ma ga, ka ti Wuro ta Ni ɔn soro ma bare Wuro ta Ni ti ka hɔn. Krista ta Ni ti wiin te hɔn ga, wɔnna te Krista yi ga.
- ¹⁰Krista ɔn ne ti ka hɔn, wɔn kɔrɔ ka na siri kakie ye na. Nka Wuro ta Ni wɔn ka ni telebe ye na.
- ¹¹Wiin te ɔn Yezu winni n'a sabɛ sara yɔ, wɔnna te ta Ni ɔn ne ti ka hɔn, wiin te ɔn Yezu Krista winni n'a sabɛ sara yɔ wɔnna te na ni ka ka koma hɔn wiin ɔn siri yee a na ni ka ye hɔn y'a Ni baraka hɔn wiinye ɔn ti ka hɔn.
- ¹²Ye te yee han kià kma, ku ti ke na, nka a kɔn na ku ga bare ke a ma diamada ta ga.
- ¹³Bare ka ɔn ne kɔn ma diamada ɔn ta, ka na siri. Nka ka ɔn ka ma diamada dra Wuro ta Ni baraka hɔn, ka na ni gun.
- ¹⁴Tian na, wiinye kma ɔn dɔɔ Wuro ta Ni ma, wɔnna kma ɔn Wuro nɔmanɛ.
- ¹⁵Wiin ni ɔn ka ta tere na ɔn ka ta ka ne kwan, a wɔn ka ɔn gun ga nka wiin Ni ɔn ke ta nɔmanɛ na ke sɔngɔ wiin baraka hɔn ne kwa Baba ke tɔn.
- ¹⁶Awe Ni we yere ɔn n'a yira n'a dɔrɔ ke ma ɔn da ke Wuro nɔmanɛ.
- ¹⁷Ke ɔn ne nɔmanɛ, wɔn kɔrɔ ke kɔrɔzɔnsma. Ke Wuro kɔrɔ na zɔnsma ne kwe kɔrɔ ma kɔ Krista. Bare ke nii ta te ɔn kɔ a ta yanne hɔn, ke nii na kɔ a ta yirebe hɔn me.
- ¹⁸Wiin yirebe ɔn na dɔre ke baraka hɔn, ma basie yanne giati fa wɔn yinna hɔn ga.
- ¹⁹Bare diniyan hɔn kma yere ne bana Wuro nɔmanɛ ta dɔre ma.



- 20 Bare wiin fa ɔɔn foyi na fa ga, wɔn sra hɔn diniyan hɔn kma berɛ. Ye tɛ wɔkara ye dia ye ma ye ɔɔn n'e ta ga nka Wuro ɔɔn n'e ka ye hɔn. Nka yɔnmado tiye yɛ.
- 21 Ye ti terebe na wiin yaga sra hɔn, ye na den wɔn ta boo kɔɔ ma ɔn ye nii gun Wuro nɔmanɛ ta tisramabe na yirebe na mɛ.
- 22 Tian na, ke tɔɔ da basiɛ diniyan hɔn kma pepe mana wɔkara ya tɛ ne mana wiin ne ye na vɔrɔsangan ma.
- 23 A yewɔ dama ɔɔn mana ga, ke wiinye kma ɔɔn Wuro ta Ni na gwere yi gun, ke yere mana ke kɔrɔ hɔn mɛ ne Wuro yɛrɛ a ke ta ye nɔmanɛ na ɔn ke den.
- 24 Bare ke kɔnɛ kisi nka wɔn tɛ yɔnmabe baraka hɔn. Kamasɔrɔ be ɔɔn ne yɔɔn wiin fa ma, ɔn ne wɔn za wɛ, yɔnmado ti wɔn na titiri ga. Be wiin fa za, wɔnnɔ na be yɔɔn wɔn ma yɛ?
- 25 Nka ke wiin fa za ga, a ɔɔn ma wɔn ma ke yɔn, ke na sɔmna n'a yɛrɛ.
- 26 Yee Wuro ta Ni ke diema kià fanganduru hɔn. Bare ke wuromenɔn tɔɔ siɛ ga nka Wuro ta Ni mana fɔrɔna mananɔn na, wiin ɔɔn sbe ne yira ga, ne vɛ ke na.
- 27 Wiin te ɔɔn sma kɔrɔ hɔn da tɔɔ, wɔnna te we Wuro ta Ni ta giatɛ tɔɔ. Tian na, Wuro yirado ma a ta Ni vɛ dɛgɛwesma na.
- 28 Ke tɔɔ da Wuro da dia wiinye kma ma, a wiinye kma wiri y'a giatɛtigɛda na, a dafɔrɛ sii pepe ta wɔnna kma ma.
- 29 A mane pia ne wiinye kma tɔɔ, a pia n'e ta n'e tige ye Nɔ gia bisigi naa wiin fa to wɔn tɛ ye na plalayan wɔ pepe hɔn pra yi na.
- 30 A pia wiinye kma ta da giati, a ye wiri mɛ. A wiinye kma wiri, a wɔnna kma ta sma tele na mɛ. A wiinye kma ta smatele na, a wɔnwɔ yirebe mɛ.
- 31 Wɔnnɔ mɛ na ɔɔn yira yɛ? Wuro ɔɔn ne ti ke timi, kɔ te ɔɔn na tɛ ke zugu na?
- 32 Awe wiin te ɔɔn ye nɔ to yɛ ga nka n'a ka sra hɔn ke pepe ye na, nɛ a na tɛ ɔn ma frɛ pepe pere ke ma kɔ ye nɔ ga?
- 33 Kɔ te ɔɔn na Wuro ta dɛgɛwesma zarake? Wuro yɛrɛ ɔɔn tian pere ye ma.
- 34 Kɔ te ɔɔn na n'e zarake? Yezu Krista siri ɔn ye bere winni sa. A ti Wuro digesoro ma ne vɛ ke na.
- 35 Kɔ te ɔɔn na ke dɛgɛ Krista ta dadiamabe na? Yanne ra? Ninabannɔ ra? Sma ta yanne ra? Wu ra? Duru ra? Kuun ra, taa siri?
- 36 Wɔkara ye sebe wiin nɛ Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye bi ye na ye mɛ yɛɛ kɔɔ pepe ma ne ke giati wɔkara wiinye worofrɛ ɔɔn daga yɛɛ na.
- 37 Nka hali kɔ wɔn pepe, wiin te ɔɔn ke da diabe ye ma, wɔn baraka hɔn, ke fan yi sbesma ma.



³⁸Tian na, ma yoon ye ma on too da siri yo, ni yo, meleke yo, sbefre yo, basie da yo, nada yo, sebe na da yo,

³⁹wuro hon fangan yo, du hon ye yo, danfre yo yo, foyi tiye wiin on sbe ne ke dege Wuro ta dadiamabe na ga wiin on dore kia Matigi Yezu Krista baraka hon.

OROMUKMA 9

¹Ma tian yira Krista baraka hon, ma non soo ga. Ne kakiri ne ne siere Wuro ta Ni baraka hon.

²Ninabanno na yire yi ko yanne na yire ye on ti me ma.

³Tian na, mia voda Wuro ta on dege Krista na mane sbe ne te ne na plala n'a sii kisi kone, won mane na dia ne ma.

⁴Yewo wiinye on Isirayelenomane Wuro ta nomanebe ko yirebe ko been ko Ten ko Wuro na yirebe ko doso wiri yewo wiinye ma,

⁵onko tame Krista wiin on ti fre pepe woon na, wiin Wuro ta yirebe on we abada ga. Amina. Won ye yere ta soon na on voro yewo wiinye kma wo ta.

⁶Ye te wokara ma kia da Wuro domada paga ga re. Tian na Isirayele timikma pepe Isiraylesi ga.

⁷Abrahamu timikma pepe man'a nomane me ga. Wuro mane d'a ma, ye Izake timikma ye na ne on wiri a timikma.

⁸Won koru a sonsiobe hon nomane dama on Wuro nomane ga. Wiinye nomane dama on doso na ye, wonwo on giati timikma.

⁹Bare wonna domada wo mane doso na ye on da, ye ma na bere naa bo wagati be neme ma, ye no na ne ti Sara ta.

¹⁰Ye won dama ga, Erebeka ye tiye me. Ke bema Izake dama ma a mane voro.

¹¹Kamasoro wonna nimisala wo mane voro den ga, won koru ye mane dafore ta den ga, ma dayaga ta den me ga, Wuro ta giatifa on te we sin. Wiin giate a on ta on dege sma hon ye sana.

¹²Won sa teda hon ga nka wiin te on wiri, won hon ye sa. A mane da ye yira Izake ma, ye pra yi we na te slalo yi we ta tere na.

¹³Wokara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hon on da, ye ma Zakobe da diabe ne ma on maga Esawu hon.

¹⁴Wanno ke na on yira ye? Ye telebareyafa ti Wuro hon ra? Awo re.

¹⁵Tian na, a mane da Moyizi ma, ye ye ne kia y'a woramadiabe ta wiin te ma, ye wonna te ma y'a ta. Ye ye ne kia makare wiin te ma, ye wonna te ma ye makare.

¹⁶Won soon dongo na da ga, on man'a ta sebe na da me ga. Nka ye sa Wuro ta woramadiabe on hon.



- 17 Yee Wuro domada na seɓe man'e yira Ezipitikma ta fanganma ma ɔn da, ye ye tɔɔ ye na ɔɔn n'awe ta fanganma na wiin fa to ye y'a seɓe dɔrɔ awe baraka hɔn, wiin fa to me ye togo ne wiri diniyan pepe hɔn.
- 18 Ye tɛ yee, wiin te da ɔɔn dia a ma, a y'a woramadiabe ta wɔnna te ma, wiin te ɔɔn dia a ma mɛ, a maga wɔnna te ma.
- 19 Nka han be na da ne ma, ye wɔnnɔ na a ye woro babe ye ra? Bare ga ye ma yee kɔ te ɔɔn na sɓe taa a dongo ta?
- 20 Bi ɔɔn be kɔ te ɔn ne sɓe ne Wuro dakwiɛ? Fa sɓe ne da ye na teta ma, ye wɔnnɔ na a ye ta yoo ra?
- 21 A siayenta ɔɔn y'a laa na te ga ra? A sɓe ne kɔgwaga ma baratefre teterɛ kɔ lege ne sɓe ne bɔ kɔsere ma baratefre teterɛ kɔ lege mɛ.
- 22 Awale be ɔɔn n'a za Wuro ɔɔn ye woro dɔrɔ, ɔn tɛ ye n'a ta seɓe yɔnnɔ tɔɔ, be tɔɔ d'a woro mane daga ba wiinye kma ta ye yaga, a ye ta da sɔmna fɔn yaa fɔnɔ.
- 23 A ye ta yee mɛ wiin fa to a pia y'a yirebe na naforo teterɛ n'a tige wiinye kma ma, a makare wiinye wɔ ma, a wiinye teterɛ yirebe ye na, a sɓe wɔn dɔrɔ.
- 24 Wɔn a ke wiinye kma wiri, ye Ziwiifu dama yɔɔ ga nka bɔ sisere yɔɔ mɛ.
- 25 Wɔn a mane ɔɔn yira y'a daberebeta Oze ta seɓe hɔn ɔn da, ye wiin ɔɔn mane y'a sii ga, ye ye na n'a wiri y'a sii. Ye wiin ɔɔn ma ne morona ga, ye ye na n'a wiri morona.
- 26 Ye ye mane yira ye ma wiin wɛɛn yere ɔɔn da, ye ye y'a sii ga, ye wɛɛn ye na n'e wiri ɔn da, ye Wuro na sieɓe yi nɔmanɛ.
- 27 Izayi yere mane Isiraylesi da yira mɛ ne kwa, ye hali Isirayelenɔmanɛ ɔɔn tɛ wɔkara yengenzu do ma banyege, ye ye sere ɔɔn na kisi.
- 28 Ye bare Matigi wiin fa yira, y'a na wɔn ta diniyan hɔn salesale.
- 29 Yee awe Izayi yere mane pia n'e yira ye ɔn da, ye Matigi Sɓepepenate ma mane ke timikma na bɔɔ to ye ga, ye ke mane na tɛ wɔkara Sodɔmukuru ne tala kɔ Gomɔrekuru.
- 30 Awale, wɔnnɔ ke na ɔɔn yira basiɛ han? Bo lɔgɔ kɛ. Wiinye sii ɔɔn mane telebe kia ga, y'a gun. Wiin telebe ɔɔn gun yɔnmabe baraka hɔn.
- 31 Kamasɔrɔ Isiraylesi wiin ɔɔn mane Tɛn kia wiin ɔɔn sɓe ne naa kɔ telebe, wɔn dɔɔ fɔnɔ Tɛn kiego ma.
- 32 Wɔnnɔ na? Bare ye mane wɔnna telebe we kia yɔnmabe hɔn ga nka ye mane giati da tɛda hɔn ye na n'a gun. Ye tɛ yee, ye yaa dun ɔɔn na bereɓe dɔgɔnɔ hɔn
- 33 wɔkara ye seɓe wiin nɛ Wuro domada na seɓe hɔn ɔn da, ye bo ma kandundɔgɔnɔ tige Siyɔnkuru hɔn, y'a tɔndibi wiin ɔɔn ɔɔn bereɓe. Ye nka wiin te ɔɔn ye sige a ma, ye wɔnna te na bere ga.



OROMUKMA 10

- ¹Kià kma, mē wiin fa kia fərōna ɔnkɔ ma Wuro mē wiin fa ye na, wɔn Isirayelesi ta kisi.
- ²Bare ma ye siere ɔn tɔɔ da Wuro ta da sige ye ma nka a tɔɔ wiin dasigefa kɪnibɛ ga.
- ³Wiin telebe ɔn sa Wuro ta, ye ta tɛ ɔn mane wɔn dɛgɛ tɔɔ ga, a ma ye yi ye ɔn kia tɛ na, ye ye yere to Wuro ta telebe soro ma ga.
- ⁴Bare Krista ɔn Tɛn na pagabedo wiin fa to wiin te pepe ɔn yɔɔn a ma, wɔnna te sbe tɛ sɔntele na.
- ⁵Wiin telebe ɔn gun Tɛn baraka hɔn, Moyizi wiin fa yira wɔn ye na, bo wɔn: Ye wiin te ɔn kwa a ma, ye wɔnna te na ni gun a baraka hɔn.
- ⁶Nka wiin telebe ɔn gun yɔnmabe baraka hɔn, wɔn wiin fa yira, bo wɔn: Ye be ka giati be kɔrɔ hɔn ɔn da, ye kɔ te ɔn na ba wurokɔn hɔn ga? Ye na tɛ wɔkara Krista be ɔn kia zibe na.
- ⁷Wɛɛ mɛ, be ka da ye kɔ te ɔn na yaa wara ga? Ye na tɛ wɔkara Krista be ɔn kia winni na sara yɔ.
- ⁸Awale wɔnno a ɔn yira? A da, ye Wuro domada ti be kiego ma kɔ be do hɔn ɔnkɔ be kɔrɔ hɔn. Wɔnna domada wɔ, ye yɔnmabe na ye ke wiinye puru n'e yira.
- ⁹Be ɔn n'e yira be do hɔn ɔn da, ye Yezu Matigi, ɔn ne yɔn ye ma tian na, ye Wuro n'a winni n'a sbe sara yɔ, be na kisi.
- ¹⁰Tian na, yɔnmabe ɔn ne ti be hɔn, wɔn be ta sɔntele na. Be ɔn n'e yira kɔ be do, wɔn be ta be kisi.
- ¹¹Bare Wuro domada na sbe n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da, ye wiin te pepe ɔn yɔɔn a ma, ye wɔnna te na piri ga.
- ¹²Ye tɛ yee, dɛgɛdo ti Ziwiwu kɔ bɔ sisere na ga. Matigi tala ma ye pepe kwe wiin ɔn dafɔre ta ye na mɛsma pepe ma.
- ¹³Tian na, wiin te pepe ɔn Matigi togo wiri, a na te na kisi.
- ¹⁴Kamasɔrɔ nɛ ye sbe n'a togo wiri ɔn mane yɔɔn a ma ga? Nɛ ye sbe ne yɔɔn a ma ɔn ma mɔɔ zɛ a ta ga? Nɛ ye sbe ne mɔɔ a ta a ma tɛ sɔɔn ɔn n'a ta da puru n'e yira ye ma ga?
- ¹⁵Nɛ sɔɔn sbe n'a ta da puru n'e yira, a ma tɛ wiin te ɔn fanɛ ga? Tamara ye yere sbe Wuro domada na sbe hɔn wa ɔn da, ye wiinye kma ɔn naa kɔ fanɛdia na bere, ye wɔnna kma kaen digekɔn dia.
- ¹⁶Nka ye pepe dian fanɛdia hɔn ga. Tian na, Izayi mane da ye Matigi kɔ te ɔn yɔɔn mia pile ma?
- ¹⁷Ye tɛ yee, yɔnmabe gun pile baraka hɔn, wɔnna pile wɔ mɛ, wɔn ma Krista domada.



¹⁸Ka tɛ mɛ toga han. Wɔn hɔn y'e mɔɔ ga ra? Ye ye mɔɔ kɛ. Ye seɓɛ Wuro domada na seɓɛ hɔn ɔn da, ye ye kɔn mɔɔ lagakɔn pepe ma ye ye domada ɔɔn wiri diniyan pepe tege na.

¹⁹Ka tɛ mɛ toga han: Wɔn hɔn Isirayɛlesi man'e kɔrɔ tɔɔ ga ra? Tamara Moyizi yɛrɛ mane da, ye Wuro da, ye ye na sisma yagayaga na yu ka ka hɔn, ye ye na ka woro babe sisma na kakiridarakma ta.

²⁰Izayi yɛrɛ mane da yɛ mɛ, ye Wuro da, ye wiinye kma ɔɔn mane ye kia ga, ye wɔnwɔ ye za. Ye wiinye kma ɔɔn mane foyi kia ye ta ga, ye wɔnwɔ ma ye ye yɛrɛ dɔrɔ.

²¹Nka a mane Isirayɛlesi da yira ɔn da, ye Wuro da, ye wiin sii ɔɔn damɔ ga, wiin sii ɔɔn magasi, ye wɔn ma ye man'e sra sɔrɔ fɔn yaa sin tini.

OROMUKMA 11

¹Ka tɛ mɛ toga han: Wɔn hɔn Wuro ye timi bere y'a kma ma ra? Awo rɛ. Bare mɛ yɛrɛ Isirayɛlesi mɛ Abrahamu timikma na boo ɔɔn sa Benzamɛ ta kma hɔn.

²Wuro ye timi bere y'a kma ma ga, a pia wiinye kma wɔ tɔɔ. Wiin fa ɔɔn yira Wuro domada na seɓɛ hɔn, Eli mɔgɔ Wuro ma Isirayɛlenɔmanɛ ye na wiin ween, tamara ka wɔn tɔɔ wa.

³Ye Matigi, ye bia dabereɓere yɛɛ ɔn bia salakawɛda yaga, ye yi sɔnnala dama ɔɔn wɔɔ yɛ, ye ye yi kia yɛɛ na mɛ.

⁴Nka wɔnnɔ Wuro ɔɔn yira a ma? Ye ye sma sana kopra (7,000) tige ye yɛrɛ ye na wiinye ɔɔn yoloko Bale zin ga.

⁵Yee ye ti basie mɛ, bɔɔ sma sɛrɛ tiye mɛ Wuro wiinye dɛge ye sana y'a woramadiabe do ma.

⁶Nka ye ɔɔn ma Wuro ta woramadiabe baraka hɔn, wɔn kɔrɔ ye sa sɔɔn ta teda hɔn ga. Wɔn ma tɛ ga, woramadiabe wɔn woramadiabe titiri ga.

⁷Wɔnnɔ ma na ɔɔn yira yɛ? Ye Isirayɛlesi wiin fa kia, y'a gun ga nka dɛgewɛsma n'a gun. A ma bɔ sɛrɛ han, wɔnwɔ sɓɛ ne foyi kɔrɔ tɔɔ ga.

⁸Wɔkara ye seɓɛ wiin nɛ Wuro domada na seɓɛ hɔn ɔn da, ye Wuro n'e kakiri yaga ɔn tɛ ye ne sege, mane zɛ ga, tra ne ti ye ta, ye mane da mɔɔ ga fɔn naa n'a kwe sma ma.

⁹Davidi yɛrɛ mane da mɛ, ye ye ta zɔndo daga tɛ wɔrefa na ye na wele gian na. Ye berɛ, yanne na yire ye n'e gun.

¹⁰Ye ye yinna daga yaga, ye ka ne zɛ ga. Ye ye daga ne ti yanne hɔn sangan pepe ma.

¹¹Awale ka tɛ ma toga han. Wɔn hɔn Ziwiifu dun ɔɔn berɛ wiin berɛ we na, ye berɛ melemele ɔɔn ra? Awo rɛ. Nka ye ta yagada do ma, size kisi gun wiin fa to ye meere ka Ziwiifu hɔn.



- 12Awale ye ta yagada ɔɔn diniyan hɔn kma ta frɛkma na, ye ta bere ɔɔn size ta naforokma na, ye pepe ɔɔn kwe kisi, wɔnnɔ wɔn na ɔɔn ta ga?
- 13Wɔn ye na ki size ma ye yira ka ma ɔn da mia te ɔɔn ne faneta ki size ma, ma n'a bara na yirebe dɔrɔ ka ma
- 14ne yɔɔn n'a kma ta meere ma ne yɔɔn boɔ ta dɛɛ ma mɛ.
- 15Tian na, ye nii ta te ɔɔn wɛ, a ɔɔn ma wɔn ɔɔn naa kɔ diniyan hɔn kma ta been kɔ Wuro, wɔnnɔ ye ta berena na ɔɔn fɔrɔ, a ma te ye ɔɔn winni sa sara yɔ ɔn ni gun ga?
- 16Kamasɔrɔ sɔnfrɛ na gwerepra ye ɔɔn ne kɪni, wɔn n'a dɔrɔ ɔn da fɔgɔ pepe kɪni mɛ ke. Sɔsile ɔɔn ne kɪni, wɔn n'a dɔrɔ da sɔkala pepe kɪni mɛ.
- 17Nka sɔkala na boɔ ɔɔn kien, ye ɔɔn bii laga hɔn olivu tugu olivukalasere wɔ yɔɔ wiin fa to be nii gun kɔ lɔgɔ sile na tɔnɔ na,
- 18ka ne be yere yirebe kala wɔ ma ga. Be ɔɔn be yere yirebe, a bi ɔɔn sile wɔ bii ga nka sile wɔ ɔɔn bii kɔ bi.
- 19Bi na da han, ye ye boɔ kala kien wiin fa to ye bi tugu.
- 20Wɔn tian. Ye ta telebareyafa do ma ye kien, bi ɔɔn tugu bia yɔnmafa do ma. Ka be yere yirebe ga nka kiu ka Wuro ma ɔɔn.
- 21Bare Wuro ta te ɔɔn ma makare kala yereworo ma ga, a sbɛ ne bi za ne bi to mɛ ga.
- 22Wɔn ye na, Wuro ta foro kɔ a ta worasigi na kayan ta. Wiinye kma ɔɔn bere, a woro sige wɔnwɔ na ɔn y'a foro ta bi ma wiin fa to be wɔɔ wɔnna foro we hɔn, wɔn ma te ga bi nii na wɛ mɛ.
- 23A ma yewɔ han, ye na wɔɔ yɔnmabareyafa hɔn ga, ye na tugu mɛ bare ye na beretugusie ti Wuro ma.
- 24Bi wiin ɔɔn mane laga hɔn olivu na boɔ, ye ɔɔn be wa wɔn ma ɔn be tugu kulena yi ma, yewɔ wiinye ɔɔn wɔn na boɔ, nɛ ye na te ɔn ma ye tugu a ma ga?
- 25Kià kma, ma kia ka wɔnna bunu we yɔnnɔ tɔɔ, ka te ka naa ka yere ta datɔsma na ga. Isirayelenɔmanɛ na boɔ na wɔɔ datɔbareyafa hɔn fɔn yaa kayan size pepe ta kɔ ma.
- 26Yee Isirayelenɔmanɛ pepe na kisi wɔkara ye sebe wiin nɛ Wuro domanda na sebe hɔn ɔn da, ye Kisita na tuma Siyɔnkuru hɔn, y'a na Zakɔbe dumakma ta damɔbareyafa wɛ.
- 27Ye ye ɔɔn naa n'e ta kakie wa wiin sangan ma, ye ye na wiin been ka kɔ lɔgɔ bo ɔɔn wɔn.
- 28Ziwifu maga fanedia hɔn wiin maga na, ke ɔɔn da ke wɔn na kayan ta, ke a za da ye te Wuro zugɪ na k'a foro ye na. Nka Wuro wiin dɛge ta, ke ɔɔn da ke wɔn na kayan ta, wiinye kma da ɔɔn dia Wuro ma ye na vɔrɔre ye na, ye yewɔ.
- 29Bare Wuro ta kien kɔ a ta wiri sbɛ ne berebe ga.



³⁰Tian na, gwerena ki mane maga Wuro ma, basie yewo ta maga do ma, ki Wuro ta woramadiabe gun.

³¹Yee yewo maga basie me wiin fa to woramadiabe te ki ma, wonna woramadiabe we baraka hon yewo sbe woramadiabe gun me.

³²Bare Wuro sma pepe ta damomagasma na wiin fa to a sbe y'a woramadiabe doru ye pepe ma.

³³Wuro ta naforo debe ne yaan re. A ta dato ko a ta kakiri debe ne yire re. Ko te on sbe n'a ta teta koru too? Ko te on sbe n'a ta giate too?

³⁴Wuro domada na sebe m'a yira wiin ne ga, ye ko te on Matigi ta giate too? Ye wele ko te on n'a ta teta yira a ma?

³⁵Wele me, ye ko te on pia n'a ka a ne daga wonne wonna te ma?

³⁶Bare awe ta ko awe baraka hon ko awe ye na fre pepe tiye. Yirebe te a ma basie onko suu. Amina.

OROMUKMA 12

¹Won ye na, kià kma ma ka me Wuro ta woramadiabe do ma on da ka ka yere pere salaka na sugu yi na ko a na kini yi ne a na dia yi na Wuro ma. Won on na te k'a yirebe na siebe yi Wuro ma.

²Ka ka doo smasire ma ga nka ka te k'a kakiriwun ka katra wiin fa to ke ne sbe ne Wuro dungo na da too. Wiinye da on foru, wiinye on dia a ma ko wiinye da on daga.

³Wuro wiin kien ta ne ma, ma ka pepe tala tala me won togo na on da soon ka ye yere yirebe on yalo y'a yirebe ma ga. Ka te k'a giate ne foru. Wuro wiin yonmabe ka ka pepe tala tala hon, ka ne ka yere kayanbe ko won.

⁴Tian na, ke kon na yaso yaan wiin ne, wonna yaso wo na foyi ta tɛbara mane tala ga.

⁵Yee ke pepe na kwe yi te tala me ne Krista kon. Ke pepe te neme yaso na wiin ti won ko ye nii na bara.

⁶Ke pepe ta kien zeze, Wuro n'e pere ke ma wiin ne zana, ke ne daga barate ko logo. Wiin te on Wuro ta fane na yira na kien gun, a na te n'e ta ko yonmabe.

⁷Wiin te on barate na kien gun, a ye ta. Wiin te on sonkala na kien gun, a sma kala.

⁸Wiin te on sma wora na sigebe na kien gun, a won ta. Wiin te on da ye soon ka, a ka ne pere on ne giati timida na ga. Wiin te on ne sma na zengente, a n'e ta ye na foru na. Wiin te on ne durukma diema, a ye ta ko nihondiaro.

⁹Ka te k'a dadiamabe ne korohonkini yi. Ka tongon dayaga na n'e na wu wa ka na. Ka ne dafore on kia suu.

¹⁰Ka ka neme da diabe ka ma wokara plala on ne kiu ka ka neme ma forona.



- ¹¹Ka ka ne yongonte ga, ka ne bara ta Matigi ma ko nihondiaro.
- ¹²Ka te ka ni hon ne dia k'a yonmabe ye na, ka ne yanne somna ne Wuro me sangan pepe ma.
- ¹³Ka ne ka neme diema. Wiinye kma zon naa ka bre, ka n'e foga n'e foro.
- ¹⁴Wiinye kma zon ka yanne, ka Wuro me ye ma. Ka Wuro me ye ma, ka ka ye voda ga.
- ¹⁵Wiinye kma zon ti nihondiaro hon, ka kwe nihondia ko logo. Wiinye ne ti ninabanno hon, ka kwe ninaban ko logo.
- ¹⁶Ka ne been ka neme hon forona. Ka ka ne yirebe kia ga nka ka te yeremazibeda ne dia ka ma. Ka ka ka yere ta datosma na ga.
- ¹⁷Ka ka soon sii ta dayaga neme ta a na ga. Ka te daforete na dimi ne ti ka hon sma pepe yonno na.
- ¹⁸Ye zon ne sbe ne te, a ma ki yere hon ye daga sa, ka te siara ne ti ka yoo ko sma pepe.
- ¹⁹Ka ka ne k'a ku wa ga, n'a kma fore, nka ka Wuro woro to won y'a te ye ta bare ye sebe Wuro domada na sebe hon, ye Matigi da, ye yi zon na ku wa, ye yi zon na teta na ku sara.
- ²⁰Nka wu zon ne ti be zugu na, a ka a zon. Mulu zon ne ti a na, a ka a mene. Bare be zon won ta, ye na te wokara togadolobe zon de a won ma.
- ²¹Ka dian dayaga sbe be ta ga nka sbe ye ta ko dafore.

OROMUKMA 13

- ¹Sma pepe daga ne moo fanganme ta. Bare soon sbe ne te fanganma na ye ma te Wuro baraka hon ga. Wiinye zon tiye me, awe zon n'e tige.
- ²Ye te yee, wiin te zon maga moo na fanganma ta, ye te wokara Wuro dongo na da na a na te maga. Wiinye kma zon magasma, ye zarake kia n'e pere ye yere ma.
- ³Tian na, be ne daforete, be daga kwan kitisota na ga fon be zon ne dayagateta. Be mane kia kwan fanganma na ga, dafore ta, a na be togo yirebe.
- ⁴Bare Wuro ta bara hon fanganma ti wiin fa to a be ta be ne dafore ta. Nka be zon ne dayagateta, be daga ne kwan. Bare vurofa ti a ta zana yee ga. A zon ne dayagateta yonnohontoba wiin sangan ma, Wuro ta bara a te ne zon ta n'a woro na ba yi na da ta.
- ⁵Won ye na soon daga moo fanganme ta. Ye ka te woro na ba yi na kuun na ga nka bia giate yere ye na.
- ⁶Bo won zon te me ka zon ne lanpo sara. Wiinye kma zon n'e too, Wuro zon n'e dege on da ye n'e ta n'e foro.



⁷Awale wiin fa ne wiri wiin te ma, ka wɔn pere wɔn ma. Bo lanpo, bo wusugu, bo kuun, bo ma kiu. Wiin fa daga wiri wiin te ma, k'a ta a na te ma.

⁸Ka ka tɛ sɔɔn sii ta fa na foyi na ku ne ti ka na ga, a ma tɛ dadiamabe dama na yi ga. Bare wiin te ɔɔn ye na plalo da diabɛ ye ma, a Tɛn ta n'a do paga.

⁹Tian na, ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye be ka vunada ta ga, ye be ka sɔɔn yɛɛ ga, ye be ka kimi ga, ye be ka be yɔnnɔ sɛbɛ sɔɔn ta fa na ga. Bɔ ɔnkɔ bɔ sɛrɛ pepe sa bo Tɛn be hɔn wiin ɔɔn da, ye be be na plalo da diabɛ be ma wɔkara be yɛrɛ.

¹⁰Dadiamabe ti wiin te hɔn, a dayaga sii ta ye na plalo na ga. Dadiamabe ɔɔn ne ti be hɔn, wɔn kɔrɔ be Tɛn ta n'a paga.

¹¹Ke ti wiin wagati hɔn ka debe ne wɔn tɔɔ han, wɔn ye na ka winni. Tian na, kisi vetra yi ke na sma ɔn yalo yɔnmabe na dɔ kɔsangan ma ke hɔn.

¹²Boro pra, kɔɔ ne tɛ kie na. Wɔn ye na ka tɛ ke tunio na bara do dra ɔn kini ta kunkwinifɛ bii.

¹³Ka tɛ ke ne dafɔrɛtɛ wɔkara sin hɔn. Ke ka ne vunatɛ ga ɔn ka ne menɛyingintɛ ga, ɔn ka ne dɔgiatibareyafa ta ga, ɔn ka ne zugoyagafa ta ga, ɔn ka ne birisikwini ga, ɔn ka ne meere mɛ ga.

¹⁴Nka wiin niwun ɔɔn ti Matigi Yezu Krista hɔn, ka tɛ wɔn kɔ ka hɔn, ka ka ka yɛrɛ to ka kɔn na da ma ɔn kɔ ka na diamada hɔn ga.

OROMUKMA 14

¹Wiin te ta yɔnmabe ɔɔn fiin ga, a foga yee yɛ, ka n'a zarake a ta bereda na ga.

²Boo tiye a ta yɔnmabe n'a dɔrɔ a ma ɔn d'a sɛbɛ ne zɔn frɛ pepe na nka boo tiye wɔn ta yɔnmabe ta tɛ ɔɔn mane fiin ga, wɔn n'a dɔrɔ a ma ɔn d'a daga ne dazugo na frɛ ɔɔn dama nɔma.

³Wiin te ɔɔn frɛ pepe zɔn, wɔn ka ne bo na wu wa ga. Wiin te ɔɔn zɔn ye na mɛ ga, wɔn ka ne bo zarake mɛ ga bare Wuro n'a foga n'a fɔrɔ.

⁴Wiin barateta ɔɔn bi yi ga, wɔnnɔ na be a zarake? A fɔrɔ yo, a fɔrɔ ga yo, wɔn a wɔnnate ta da. A bere ne na barafɔrɛ ta mɛ bare wɔn na sie ti Matigi ma.

⁵Boo tiye kɔrɛ tala wɔn ta ga, ne tala boo ta. Wiin te ti pepe wɔn daga ne yɔɔn y'a kakiri ma.

⁶Wiin te ɔɔn kɔrɛ na kayan ta, a ye ta Matigi ɔɔn ye na. Wiin te ɔɔn zɔn frɛ pepe na, a ye ta Matigi ɔɔn ye na. Tian na Wuro ma a baraka yira. Wiin te ɔɔn zɔn frɛ pepe na ga, Matigi ye na wɔn wɔn ta mɛ, ne baraka yira Wuro ma.

⁷Tian na, ke na sɔɔn sii ti ni na ye yɛrɛ ye na ga, sɔɔn sii mane siri ye yɛrɛ ye na mɛ ga.

⁸Bare ke ɔɔn ne ti ni na, ke ti ni na Matigi ɔɔn ye na. Ke ɔɔn siri, ke siri Matigi ɔɔn ye na. Wɔn ye na, ke ti ni na yo, ke siri yo, ke Matigi ye.



- ⁹Bare Krista siri ɔn ye bere winni wiin fa to a te sara ko nima wɔnnate na.
- ¹⁰Nka wɔnnɔ na bi be na plalo kiti? Bi me, wɔnnɔ na be be na plalo na wu wa? Ke pepe na yaa taa Wuro ta kitisɔdo hɔn wiin fa to a ke kiti.
- ¹¹Bare ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye Matigi da, ye y'e yira ye yere togo na ɔn da, ye sma pepe na yoloko ye zin, sma pepe ne na baraka yira Wuro ɔn ma.
- ¹²Ye te yee, wiin te ti pepe, wɔn na yaa y'a da ɔn yira Wuro ma.
- ¹³Wɔn ye na ka te ke saa ke neme kiti na. Sɔn ka te ye na plalo na firebeta wele a na berebeta na ga.
- ¹⁴Ma ye tɔɔ ɔn n'e tɔɔ tian Matigi Yezu baraka hɔn da foyi tiye wiin ɔn fa na yaga yi ye yere ma ga. Nka wiin te ɔn boo fa giati fa na yaga yi, wɔnna te ta a te fa na yaga yi na.
- ¹⁵Be ɔn ne boo fa zɔn ɔn tɔɔ da wɔn be na plalo boo ninaban, be dadiamabe na sogo yaa titiri ga. Be yere korɔse, Krista siri wiin te ye na, ka te be naa wɔnna te firebe zɔnfre na da ye na ga.
- ¹⁶Wiinye da ɔn dafɔre bi ta, ka te boo naa wɔn ta dendenmada na ɔn be dayagabere ga.
- ¹⁷Bare Wuro ta kolo hɔn da zɔnfreda wele menefreda ga. Ye telebe ko siara ko nihɔndiaro na da Wuro ta Ni baraka hɔn.
- ¹⁸Wiin te ɔn bara ta Wuro ma yee, wɔnna te da ɔn dia Wuro ma, sma n'a togo ta.
- ¹⁹Wɔn ye na wiin fa ɔn naa ko siara ko yɔnmabe ta yaa zin, ka te ke wɔn kia.
- ²⁰Ka Wuro ta bara yaga zɔnfreda ye na ga. Fre pepe kini wɔn tian, nka be ɔn ne boo fa zɔn wiin ɔn na naa ko boo sɔn ta fire, wɔn dayaga.
- ²¹Wiin fa ɔn fɔrɔ, be ka foyi ta wiin ɔn sbe ne be na plalo firebe ga, kika ta neme wele ma duven ta mene.
- ²²Wiin yɔnmabe ɔn ti be hɔn be yere ma, kayan wɔn ma be yere ma Wuro zin. Wiin te ɔn dian ne y'a tɛda ta ɔn man'e yere ka zarake hɔn ga, wɔnna te dangamu.
- ²³Nka wiin te ɔn boo fa zɔn ne sigi, wɔnna te zarake. Bare a ta tɛda yɔnmabe na da ga. Kamasɔrɔ wiinye da pepe ɔn yɔnmabe na da ga, wɔnwɔ pepe kakie.

OROMUKMA 15

- ¹Nka ke wiinye kma ta yɔnmabe ɔn yire, ke ɔn daga bo sere diema ye ta yɔnmabe hɔn, ke daga ne ke ma diamada kia ga.
- ²Ke na wiin ti pepe, a daga sige ye yere ma wiin fa to a da ne dia a na plalo ma wiin fa to a sbe fa kwe a ta yɔnmabe ma.
- ³Tian na, Krista mane ye yere ma diamada kia ga. Wokara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye be na vinisma ta vini bere me ɔn ma.



- ⁴Kamasoro wiin fa pepe on mane pia sebe, kià kala ye na ye mane sebe wiin fa to Wuro domada na sebe wiin somna ko wiin zigitugu pere, won sbe yonmabe ka ke hon.
- ⁵Wiin Wuro on somna ko zigitugu ka soon hon, a te a been na foro yi ka ka yo wokara Yezu Krista n'e kia wiin ne
- ⁶wiin fa to ka sbe kwe kakiri tala hon on ka kon kwe on kià Matigi Yezu Krista ton Wuro yirebe.
- ⁷Won ye na ka neme foga forona wokara Krista ka foga wiin ne Wuro ta yirebe ye na.
- ⁸Tian na, ma ye yira n'e doron da Wuro ta te on ne y'a yirada ta n'e do paga, won ye na Krista ye yere ta yarosma ta barateta na wiin fa to wiinye doso on mane te tame ma, a wonwo do paga.
- ⁹A ma size han, wonwo Wuro yirebe a ta woramadiabe ye na wokara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hon on da, ye won ye na ma na be togo yirebe size yo on turu son on be togo yirebe.
- ¹⁰Ye bere ne sebe ye me on da, ye ki sii wo ka nihondia ko a ta kma.
- ¹¹Ye bere ne sebe ye me on da, ye sii pepe ka Matigi yirebe, ye sii wo pepe daga n'a yirebe.
- ¹²Izayi man'a yira n'a doron me on da, ye Zese timite boo na tuma, wiin te we on na ne sii wo wonnate. Y'awe ma sii wo na ne yon.
- ¹³Wiin Wuro on yonmabe ka soon hon, a te a nihondiaro ko siara ka k'a yonmabe hon wiin fa to k'a yonmabe yire forona Wuro ta Ni baraka hon.
- ¹⁴A ma ki han kià kma, ma ye yonnno too on too da giate na foro yi ti ka hon, too na foro yi ne ti ka hon, ka ne sbe ne neme ladi.
- ¹⁵Nka n'a sebe hon, ma ne woro sige on boo da sebe boo para ma wiin fa to ka wiinye da sma n'e we, ma ne bere ka kakiri tugo ko logo. Ye te yee, Wuro wiin foro we ta ne ma,
- ¹⁶on da ma te Yezu Krista ta barateta na size ma, ma yaa te bara na sige ye na teta na fanedia ta yira baraka hon wiin fa to size te salaka na dia yi na Wuro ma Wuro ta Ni wiin kinibe.
- ¹⁷Won ye na ma daga ne yere yirebe Yezu Krista baraka hon Wuro ta bara ye na.
- ¹⁸Bare ma mane foyi yira ga, a ma te Krista wiin fa ta me baraka hon ga on size ta damosma na bereda ko teta baraka hon.
- ¹⁹Tagamase ko kabakoda baraka hon ko Wuro ta Ni baraka hon me. Ye te yee n'a bii Zeruzalemukuru hon fon yaa wiri Iliri, ma Krista ta fanedia na yirabara ta yeye forona.
- ²⁰Nka Krista togo mane wiri wiin ween den ga, ma sige ne yere ma on fanedia yira ween, wiin fa to ma ka te boo ta kondu na prabeta na ga.



- ²¹Ye te yee, wiin fa ɔn sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye a da mane yira wiinye kma ma ga, ye wɔnwɔ na n'a za. Ye wiinye kma ɔn man'a da mɔɔ n'a za ga, ye wɔnwɔ na n'e kɔrɔ tɔɔ. Wɔnna domada wɔ mane paga.
- ²²Wɔn ɔn sɔɔ ne ma kanyinnayan na ma sbɛ yaa ka brɛ ga.
- ²³Nka basie boo lɔ ta te ɔn mane ti ne ta bɛɛ wola hɔn ma daga barate wiin ween titiri ga, ka brɛ yuru na wu mane ti ne na n'a bii fɔn dɔgɔyan yɔ.
- ²⁴Ma ɔn naa ne yaa Esepayen wiin sangan ma, ma na n'e ta. Ma kia ma ɔn naa ne fɔnɔ wiin sangan ma, ma ka za ɔn k'a diema gun, hali a ne zɔgɔ yee dama, k'a zɛ na.
- ²⁵Nka basie ma ti ne yaa Zeruzalemu wiin fa to ma Wuro ta kma diema.
- ²⁶Bare Wuro ta kma wiinye ɔn ti Zeruzalemu, duru ne ti ye na, Masedowanekma ko Akayikma kia n'e diema.
- ²⁷Ye kia n'e ta, ye bere ne daga mɛ. Bare size ɔn ye nii gun ye ta Wuro ta frɛ na, ye daga taa ye ta da na mɛ.
- ²⁸Ma ɔn naa waro bɔ bara na wiin sangan ma, ɔn n'e ta perefɛ wiribɛ ye ma, ma na dɔɔ ka brɛ ɔn yaa Esepayen.
- ²⁹Ma tɔɔ da ma ɔn yaa wiri ka brɛ, ma na bere ko Krista ta duba fɔrɔna.
- ³⁰Nka kià kma, ma ka mɛ kià Matigi Yezu Krista togo na ko Wuro ta Ni ta dadiamabe baraka hɔn ɔn da ka ne diema kun hɔn k'a wuromɛ baraka hɔn ka wiin ta ne ye na
- ³¹wiin fa to ma sbɛ dɛɛ Zudekma na tramakwie ye na. Ma yaa wiin diema pere na Zeruzalemukma ma, Wuro ta kma sbɛ n'a gun ko nihɔndiaro.
- ³²Wɔn na te ma sbɛ wiri ka brɛ nihɔndiaro hɔn ko Wuro dongo hɔn ɔn makunabɛ ko ka nɛmɛ zɔgɔ.
- ³³Wiin Wuro ɔn siara ta sma ma, a te a ka pepe diema. Amina.

OROMUKMA 16

- ¹Mɛ ka mɛ ka kwa kià ligeya Fobe ma wiin ɔn Wuro ta kɔnkma na diemata Sankirekuru hɔn.
- ²K'a foga Matigi togo na, Wuro ta kma sɔnfigenɔn na. A mako ɔn ne sa ka hɔn wiinye na pepe, k'a diema. Bare a mane sma na yaan ye diema ɔnkɔ mɛ yɛrɛ mɛ.
- ³Pirisile ko Akila wiinye ɔn ne diema Yezu Krista ta bara hɔn, ka bire ye na.
- ⁴Ye man'e ni katra siri na wiin fa to ye ne kisi. Mɛ sɔnnala bire ye na ga, Wuro ta kɔnkma pepe wiinye ɔn ti size yɔɔ diniyan hɔn, wɔnwɔ bire ye na mɛ.
- ⁵Wuro ta kɔnkma wiinye ɔn ye nɛmɛ kwe ye brɛ, ka bire wɔnwɔ na mɛ. Ka bire ne mafɔrɔ Epenete na mɛ wiin ɔn pia te Krista timite na Azigiamana hɔn.
- ⁶Mari wiin ɔn ye yɛrɛ yannɛ ka ye na fɔrɔna, ka bire a na.



- ⁷Ne vɔrɔkwere kɔ ne yakwere kaso hɔn, Andironikuse kɔ Zuniyase, ka bire ye na. Ye da dia sma ma fanesma yɔ fɔrɔna. Ye yere pia tɛ Krista timikma na mɛ ma.
- ⁸Anpiliyatuse wiin ta da ɔɔn sige ne ma fɔrɔna Matigi ye na, ka bire a na.
- ⁹Uruben wiin ɔɔn kwe ne Krista ta bara ta kɔ ke nɛmɛ, ka bire a na, ɔnkɔ ne mafɔrɔ Sitakuse mɛ.
- ¹⁰Apelesi wiin ɔɔn y'a sbe ye dɔrɔ Krista baraka hɔn, ka bire a na. Ka bire Arisitobule ta kɔnkma na mɛ.
- ¹¹Ka bire ne vɔrɔkwɛta Herodiyɔn na. Naresisi ta kɔnkma wiinye ɔɔn dɔɔ Matigi ma, ka bire ye na.
- ¹²Tirifene kɔ Tirifɔse wiinye ɔɔn ye yere yanne Matigi ye na, ka bire ye na. Ne mafɔrɔ Perisise wiin ɔɔn ye yere yanne Matigi ye na fɔrɔna, ka bire a na.
- ¹³Wurufuse wiin ɔɔn bara ta Matigi ye na fɔrɔna, ka bire a na kɔ a sie na, wiin ɔɔn mɛ sie mɛ.
- ¹⁴Ka bire Asenkirite na kɔ Filegɔn kɔ Hɛremese kɔ Patirobase kɔ Heremase ɔnkɔ ke na plala wiinye ɔɔn ti kɔ lɔgɔ.
- ¹⁵Ka bire Filologe kɔ Zuli kɔ Nere kɔ y'a ligeya kɔ Olenpase na ɔnkɔ Wuro ta kɔnkma pepe na wiinye ɔɔn ti kɔ lɔgɔ.
- ¹⁶Ka Wuro ta kɔnkma ta foo na fɔrɔ yi ta ka nɛmɛ ma. Krista ta kɔnkma pepe bire ka na.
- ¹⁷Kià kma, wiinye kma ɔɔn bɛrezɛzɛfa ka ka yɔɔ ɔn ne naa kɔ k'a zanzan, ka wiin kala gun ye n'e timi bere wɔn ma, ma ka mɛ da ka ka yere kɔrɔse ye na ɔn ka brɛ dɛrɛbɛ ye na.
- ¹⁸Bare yewɔ sma wɔ bara ta Krista kià Matigi ma ga fɔn ye tala. Wiinye kma ɔɔn tangan foyi wɔɔn na ga, ye wɔnwɔ firebɛ kɔ y'a bɛredadia ɔnkɔ y'a lamarabereda.
- ¹⁹Tian na, sma pepe k'a damɔfa yɔnnɔ tɔɔ fɔrɔna. Wɔn ye na ma nihɔndia ka ye na. Nka ma kia ka tɛ kakirikma na dafɔre ye na ɔn ka ne kɔ dayaga hɔn ga.
- ²⁰Wiin Wuro ɔɔn siara ta sɔɔn ma, bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔ a na Sitane bɛrɛbɛ ka wee. Kià Matigi Yezu ta woramadiabe tɛ a wɔɔ kɔ ka nɛmɛ.
- ²¹Ne baratekwɛta Timote kɔ ne vɔrɔkwere Lusiyuse kɔ Zason kɔ Sozipatere bire ka na.
- ²²Mɛ Teretiyuse, wiin ɔɔn bo sɛbɛ be sɛbɛ Matigi baraka hɔn, ma bire ka na.
- ²³N'a kɔnte Gayuse Wuro ta kɔnkma pepe vɛ wiin brɛ mɛ, a bire ka na. Kirekma ta gwanatigeta Erasite kɔ ke na plalo Krituse bire ka na.
- [²⁴Kià Matigi Yezu Krista ta woramadiabe tɛ a ne ka pepe diema. Amina.]



²⁵Wiin te ɔn fangan ka k'a yɔnmabe hɔn wɔkara fanɛdia n'e yira wiin nɛ, ma wiinye fanɛdia wɔ yira ne Yezu Krista ta da puru, kabakoda wiinye ɔn mane ti dɔndo hɔn n'a bii fɔn sangan dɛrɛ ma da hɔn dɔreda yiranɔn na.

²⁶Nka wiinye ɔn dɔre basie ɔn yira size pepe ma Wuro ta daberebere ta sɛbɛ baraka hɔn wɔkara sangan pepe ma Wuro n'e yira wiin nɛ, wiin fa to ye sbɛ mɔɔ yɔnmabe na da na ɔn dian.

²⁷Awe Wuro wiin sɔnnala dama ɔn datɔta, yirebe tɛ a ma Yezu Krista baraka hɔn basie ɔnkɔ suu. Amina.



1 KORENTEKMA

1 KORENTEKMA 1

- ¹Me Pòle wiin òn tɛ Yezu Krista ta fanɛta na Wuro dongo baraka hɔn kɔ ne na plalo Sɔsetɛne,
- ²mɛ bɔ sebe fanɛ Wuro ta kɔnkma ma wiinye òn ti Korente kɔ wiinye kma òn kɔni Yezu Krista baraka hɔn kɔ wiinye kma òn tɛ Wuro ta dɛgɛwɛsma na kɔ wiinye kma pepe òn kià Matigi Yezu Krista togo yira ye tida pepe hɔn òn da, y'a Matigi ne kià Matigi mɛ.
- ³Ke Tɔn Wuro kɔ Matigi Yezu Krista tɛ ye y'a woramadiabe kɔ y'a siara ta ka ma.
- ⁴Wuro ta woramadiabe wiin òn pere ka ma Yezu Krista baraka hɔn, ma tɛ ne baraka yira Wuro ma wɔn ye na sangan pepe ma.
- ⁵Bare awe baraka hɔn ka gun òn paga naforo sii pepe na. Bere na yi pepe kɔ tɔɔ sii pepe na yi.
- ⁶Wɔn kɔrɔ wiin sierebe òn yira Krista ye na, wɔn fangan gun ka hɔn.
- ⁷Ye tɛ yee, ki wiinye òn tangan ne kià Matigi Yezu Krista ta naa yɛrɛ, ka pna Wuro ta kien tala boo na titiri ga.
- ⁸Awe yere òn na fangan ka ka hɔn mɛ fɔn yaa wiri tege ma wiin fa to zarakedo ka zɛ ka na kià Matigi Yezu Krista ta kɔɔ ma ga.
- ⁹Wiin Wuro we òn ka wiri ka kwɛ kɔ ye nɔ kià Matigi Yezu Krista, a yɔnma yi.
- ¹⁰Kià kma, ma ka mɛ kià Matigi Yezu Krista togo na òn da ka ne bɛɛn dɛgɛ ka ne ti ka yɔ ga. Ka tɛ k'a giatɛ ne tala ka kakiri ne tala mɛ.
- ¹¹Ka sege rɛ kià kma, Kolowe ta kɔnkma n'a yira n'a dɔrɔ ne ma ye bɛnbareyafa ti ka yɔ.
- ¹²Ma kia wiin fa yira, bo wɔn. Ka na wiinye ti pepe wɔnwɔ kwa, ye yiwɔ Pòle ye, bɔɔ ne kwa, ye yiwɔ Apolɔse ye, bɔɔ ne kwa, ye yiwɔ Sefase ye, bɔɔ ne kwa, ye yiwɔ Krista ye.
- ¹³K'a giati òn da Krista sodini ra? Pòle ye mane òn kwangwaga sɔnɔ ma ka ye na ra? Pòle togo na ka mane batize ra?
- ¹⁴Wuro foo ma yere dafa ma ka na sɔɔn sii batize ga, a ma tɛ Kirisipuse kɔ Gayuse ga.
- ¹⁵Ye tɛ yee, ka na sɔɔn sbɛ ne da ye mɛ togo na ye batize ga.
- ¹⁶E, ka taa den. Ma Sitefanase ta kɔnkma batize mɛ. Wɔnwɔ nii wa, ma sɔnza batize titiri ma wiin yɔnɔ tɔɔ ga.
- ¹⁷Bare Krista ne fanɛ sma batize na ga nka a ne fanɛ òn da ma naa fanɛdia òn yira. Ma ka ye yira kɔ sma ta datɔkakiri ga wiin fa to ma ka naa a kwangwagada ta zanada ga.



¹⁸Kwangwagasɔ na da wiinye ɔɔn puru ne yira, wɔnwɔ zanada firesma yinna hɔn. Nka wiinye kma ɔɔn ti kisi na sogo ma, a Wuro ta sebe ke yinna hɔn.

¹⁹Bare ye sɛbɛ Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye ma na datɔsma ta datɔ yaga ɔn kakirikma kakiri yaga.

²⁰Awale wee datɔta ta datɔ ti? Wee Ten na tota ta tɔɔ ti? Wiin te ɔɔn bo sire be hɔn da pepe tɔɔ, wee a ta tɔɔ ti? Wuro bo diniyan be hɔn tɔɔ pepe ta yinnifɛ na ga ra?

²¹Tian na, diniyan hɔn kma kɔ y'a tɔɔ pepe, ye sɛbɛ Wuro kɔ y'a datɔ dɛgɛ tɔɔ ga. Wɔn ɔɔn tɛ Wuro ɔɔn n'a za da yɔnmabe ti wiinye kma hɔn, ye daga wɔnwɔ kisi wɔnna yinnida wɔ na puruyira baraka hɔn.

²²Ziwifu kabakoda kia zɛ na, Girekisi ne datɔ kia.

²³Nka mɛ han, Wuro ta Dɛgɛwɛta wiin ɔɔn kwangwaga sɔ ma, wɔn ta da mɛ ɔɔn puru n'e yira. Bɔ ɔɔn Ziwifu tra hɔn mɔdayaga ɔn ne kakabafɛ size ma.

²⁴Nka Wuro wiinye kma wiri, ye tɛ Ziwifu weɛ Girekisi yo, A Krista wɔnwɔ ta. Wuro ta sebe kɔ a ta datɔ.

²⁵Bare wiinye da ɔɔn kakabada Wuro ta, wɔn fan yi sma ta yinnamalɔda ma, wiinye da ɔɔn fanganduru na da Wuro ta, wɔn ne fan yi sma ta fangan na da ma.

²⁶Kià kma, ki wiinye ɔɔn Wuro ta wiri mɔɔ, ne ka ka yɛɛ giati? Sma ta giate ma, datɔsma na yaan ye ti ka hɔn ga, sɛsɛsma na yaan ye mane ti ka hɔn ga, siebesma ta kɔnkma na yaan ye mane ti ka hɔn mɛ ga.

²⁷Nka diniyan hɔn kma wiinye da giati yinnida, wɔnwɔ Wuro ɔɔn dɛgɛ ɔn datɔsma piribe kɔ lɔgɔ. Wiinye da ɔɔn fanganduru na ye, wɔnwɔ Wuro ɔɔn dɛgɛ ɔn diniyan hɔn fangan piribe kɔ lɔgɔ.

²⁸Wiinye da ɔɔn zanada diniyan hɔn kma yinna hɔn, ye n'e na wu wa, man'e giati ga, wɔnwɔ Wuro ɔɔn dɛgɛ ɔn sma ta giate pepe yaga,

²⁹wiin fa to danfa tala boo ka naa ye yɛɛ yirebɛ Wuro zin ga.

³⁰Awe baraka hɔn ka kwɛ kɔ Yezu Krista wiin ɔɔn tɛ kià datɔ kɔ kià telebe kɔ kià kɔni kɔ kià kisi na Wuro wiin pere ke ma.

³¹Wɔkara ye sɛbɛ wiin nɛ Wuro domada na sebe hɔn, ye wiin te ɔɔn kia ye yɛɛ yirebɛ, y'a ye yɛɛ yirebɛ Matigi baraka hɔn.

1 KORENTEKMA 2

¹Kià kma mɛ yɛɛ mane naa ka brɛ wiin sangan ma, ma mane naa Wuro ta kabakoda yira ka ma kɔ beredasige weɛ kɔ datɔbereda ga.

²Bare m'a giati da ma daga foyi gun ka ta ga, a ma tɛ Yezu Krista dama ga, wiin Yezu Krista ɔɔn kwangwaga sɔ ma.

³Bo wɔn ɔɔn tɛ ma ɔɔn mane fangandurute ka yinna hɔn ne kwan ne sma.



⁴N'a bɛreda kɔ n'a pile mane sbɛ ka ta datɔ baraka hɔn ga nka ye mane sbɛ ka ta Wuro ta Ni ta tɛda baraka hɔn,

⁵wiin fa to k'a yɔnmabe ka tɛ sma ta datɔ na yi ga nka a ne Wuro ta sebe na yi.

⁶Kamasɔrɔ a ma datɔ ke ɔn yira Krista timikma ma wiinye ɔn smapapa. Datɔ we bo diniyan be hɔn yi ga, mane bo diniyan be hɔn sebe na kma yi wiinye ɔn daga yaga ga.

⁷Wuro ta datɔ wiin ɔn kabako na ye, wiin datɔ ɔn mane dɔn, Wuro mane pia wiin ta n'a tigɛ kià yirebe ye na n'a bii fɔn gwerena, wɔnna datɔ we ke ɔn yira.

⁸Bo diniyan be hɔn sebe na kma na sɔn n'a tɔɔ ga bare ye ma n'a tɔɔ, ye mane na Matigi yirebe na te kwangwaga ga.

⁹Nka ye sebe wiin nɛ Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye yɔnnɔ wiin fa za ga, turu wiin fa mɔɔ ga, wiin fa ɔn kɔ zɛ sɔn ta giatɛ hɔn ga, ye wɔnna frɛ wɔ pepe Wuro ɔn tɛtɛrɛ y'a dadiamasma ma.

¹⁰Tian na, ke ma Wuro wɔnna bunu we dɔrɔ y'a Ni baraka hɔn. Bare a ta Ni frɛ pepe kiekie, hali kɔ a kɔrɔ hɔn da pepe.

¹¹Kɔ te ɔn ti sma yɔ ne sɔn kɔrɔ hɔn da tɔɔ, a ma tɛ a yɛrɛ kakiri yɛ ga? Yee mɛ, sɔn sbɛ ne Wuro ta da tɔɔ ga, a ma tɛ Wuro ta Ni yɛrɛ yɛ ga.

¹²A ma ke han, ke diniyan ta kakiri gun ga nka ke Wuro ta Ni ɔn gun wiin fa to ke sbɛ Wuro ta woramadiabe na pɛfrɛ yɔnnɔ tɔɔ.

¹³Ke ma bere n'e yira kɔ sma ta datɔ na kakiri ga, ke ye yira kɔ Wuro ta Ni na tɔɔ. Awe Ni we baraka hɔn ke Wuro ta Ni na da yira.

¹⁴Sɔn sbɛ n'e to ye yɛrɛ ma yee ɔn dian Wuro ta Ni na da hɔn ga. Wɔn kakabafɛ a ta, a sbɛ n'e kɔrɔ tɔɔ ga. Bare Wuro ta Ni baraka hɔn ye na kiti tɛ.

¹⁵Wuro ta Ni ti wiin te hɔn, wɔnna te da pepe kiti, sɔn ma ne na n'awe kiti ga.

¹⁶Wuro domada na sebe da, ye kɔ te ɔn Matigi ta giatɛ tɔɔ ɔn ne na n'a sma kɔ da? Nka ke han, Krista ta giatɛ ɔn ti ke hɔn.

1 KORɛNTEKMA 3

¹Kià kma, ma bere ka ta wɔkara Wuro ta Ni ti wiinye kma hɔn ga nka ma bere ka ta wɔkara wiinye kma ɔn dɔɔ diniyan hɔn diamada ma, wiinye kma ɔn Krista ta da tɔɔ ye sangan mane dɛrɛ ga.

²Yanyingin ma ɔn pere ka ma mɛnɛ na, a zɔnfa ma ɔn pere ka ma ga. Ka mane na sbɛ n'a zɔn ga. Nka hali ɔn naa n'a kwe sma ma, ka na sbɛ n'a zɔn ga.

³Bare k'a tɛ ɔn ne dɔɔ diniyan hɔn diamada ma ye, yu kɔ birisi ti ka yɔ ye. K'a tɛ ɔn ne tɛ wɔkara diniyan hɔn kma, ka kakiɛtɛrɛ ga fɔn nɛ?



- ⁴Bɔɔ ta tɛ ɔɔn ne kwa, ye yiwo Pɔle ta kma, bɔɔ ne kwa, ye yiwo Apolɔse ta kma, a diniyan hɔn kma zugo ɔɔn ti ka hɔn ga ra?
- ⁵Apolɔse wɔn wɔnnɔ? Pɔle ne wɔnnɔ mɛ? Ye baratere ka yɔnmabe gun wiinye baraka hɔn. Matigi wiin kien ta ye pepe tala tala ma, wɔn na bara ye ɔɔn ta.
- ⁶Mɛ sɔ daga, Apolɔse ɔɔn zio k'a ma. Nka Wuro ɔɔn man'a prabe.
- ⁷Ye tɛ yee, wiin te ɔɔn n'a daga yo, wiin te ɔɔn zio k'a ma yo, wɔnwɔ na sɔɔn foyi ga. Wuro dama ɔɔn giati, awe wiin ɔɔn n'a prabe.
- ⁸Wiin te ɔɔn n'a daga yo, wiin te ɔɔn zio k'a ma yo, ye pepe tala. Ye pepe talatala na y'a bara na tɔnɔ ɔɔn gun.
- ⁹Bare mɛ pepe kwe ne Wuro ta bara ɔɔn ta, Wuro wiin lɔ sɔn ne wiin kɔɔn tɔgɔ, wɔn ma ki.
- ¹⁰Wuro wiin woramadiabe ta ne ma, wɔn baraka hɔn, ma kɔɔn we du ka wɔkara kɔntɔgeta na fɔrɔ yi. Sɔnza ɔɔn naa tɔge a ma. Nka wiin ti pepe wɔn daga ye tɔgenɔn kɔrɔse.
- ¹¹A ma kɔndu we han, za yi sbe ne kie titiri wiin dɛge ɔɔn ti bo kiewe yi na ga. Wɔn Yezu Krista.
- ¹²Be tɔge a ma kɔ sanɔ yo, ye tɛ gwanafuro yo, ye tɛ terebadɔge yo, ye tɛ sɔ yo, ye tɛ sɔgɔ yo, ye tɛ wele yo,
- ¹³sma pepe talatala ta bara na kayan na tɛ. Kitikɔ na n'e dɔrɔ bare a ye yere dɔrɔ kɔ togo, a ma togo ɔɔn na sma pepe ta bara na kayan dɔrɔ.
- ¹⁴Wiin te ta tɔgedo ɔɔn taa ma bere ga, wɔnna te na sara gun.
- ¹⁵Togo ɔɔn wiin te ta bara wunna, wɔnna te na foyi gun ga. Wɔnna te yere dama ɔɔn na dɛe wɔkara sɔɔn dɛe togo na wiin nɛ.
- ¹⁶Ka tɔɔ da ka Wuro ta kɔɔn, a ta Ni ne ti ka hɔn ga ra?
- ¹⁷Wiin te ɔɔn Wuro ta kɔɔn yaga, Wuro n'a na te yaga mɛ. Bare Wuro ta kɔɔn kɔni. Wɔnna kɔɔn we wɔn ki.
- ¹⁸Sɔɔn sii ka ye yere firebe ga. Ka na wiin ɔɔn n'e yere giati datɔta wɔkara bo diniyan be hɔn kma, a daga ye yere ta kakabason na ɔn sbe tɛ datɔta na.
- ¹⁹Bare Wuro diniyan hɔn kma ta datɔ giati yinnifre. Bo wɔn ɔɔn tɛ ye ɔɔn ne sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye Wuro datɔsma foga ye ta yinnamakwiɛda ɔɔn hɔn ye.
- ²⁰Ye bere ne sebe ye mɛ ɔn da, ye Matigi datɔsma ta giate tɔɔ, y'a tɔɔ da ye zanada.
- ²¹Awale sɔɔn sii ka ye yere yirebe sɔɔn ye na ga bare fre pepe ka ye.
- ²²Pɔle yo, Apolɔse yo, Sefase yo, diniyan yo, ni wele siri yo, basie fre wele naa ye yo, ye pepe ka ye.



²³Nka ki Krista ye, Krista ne Wuro yi.

1 KORËNTEKMA 4

¹Wɔn ye na ye daga ke giati Krista ta baratere, Wuro ta bunu na da kalfa wiinye kma ma.

²Kamasɔrɔ da ɔn kalfa ɔɔn ma, ye wiin fa kia a na te ta, wɔn yɔnmabe.

³A ma mɛ han, ki mɛ kiti yo, wele bɔɔ kitisɔre mɛ kiti yo, wɔn foyi mɛ ta ga. Mɛ mane na ne yere kiti mɛ ga.

⁴N'a giatɛ mane na ne zarake mɛ ga. Nka a wɔn ɔn tian pere ne ma ga. Wiin te ɔn mɛ kiti, wɔn Matigi.

⁵Wɔn ye na, ka ka kiti ɔɔ a na wagati ma wiri ga, Matigi ma naa den ga. Wiin fa ɔn dɔɔn tunio hɔn, awe ɔn na n'a sabɛ kini na ɔn sma kɔrɔ hɔn giatɛ dɔrɔ pasaa. Wɔnna sangan ma, wiin yirebe ɔn wiri wiin te ma, wɔn na wɔn gun Wuro ta.

⁶Kià kma, ki ye na ma wɔnna domada wɔ yira yiranɔmaza na n'e kayanbɛ Apolɔse kɔ mɛ yere ma wiin fa to ka te wɔkara mé, ɔn ka ne ka yere yirebɛ ne kwa, ye mɛ bo kere wele bo kere yi ga.

⁷Tian na, kɔ te ɔn bi fɔnbɛ kɔ bɔ sɛrɛ? Wɔnno ɔn ti be ta ɔn mane Wuro ta pere yi be ma ga? A ɔn ma Wuro ta perefafa be ma, wɔnno na be be yere yirebɛ wɔkara a Wuro ɔn n'a pere be ma ga?

⁸Ka yingin wɛ, ka te wɛ frekma na. Ka te fanganmɛ na kamasɔrɔ mé mane fanganmɛ ga. Nka ma kia ka te fanganmɛ yereyere na wiin fa to mé sbɛ te fanganmɛ na kɔ ka nɛmɛ mɛ.

⁹Bare ye te wɔkara Wuro mé fanɛsma wɔ tigɛ timi wɔkara wiinye kma ɔn daga yɛɛ na. Mé pere diniyan hɔn kma kɔ melekɛ ma, ye ɔn mé ta segefɛ na.

¹⁰Mé te kakabasma na Krista ye na nka ki te datɔsma na Krista baraka hɔn. Mé te fangandurukma na, ki ɔn te fangankma na. Ki yirebe gun, mé ne degebe gun.

¹¹Hali ɔn naa n'a kwɛ basie ma, wu ti mé na, mulu ne ti ke na, ke koma ne gwelengwele, sma ne ke yagayaga, ke ne yaratatasma

¹²ne yannɛ ne baratɛ kɔ ke sra. Ye ke vini, ke ne duba ta. Ye ke yannɛ, ke ne wɔn ɔmna.

¹³Ye ke yagabɛ, ke ne sma zigitugu. Ke sbɛ ne da hali ɔn naa n'a kwɛ sma ma, ke te wɔkara yanmayanma freyaga diniyan hɔn kma ta.

¹⁴Ma bɔ da be sɛbɛ ka ma wiin fa to ma ka piribe ga rɛ. Ma kia ka sɔnmɛ wɔkara n'a moronanɔmanɛ.

¹⁵Tian na, hali ka ɔn sma sana fun (10,000) gun wiinye ɔn Krista ta da yira ka ma, ka tame yaan ga. Mɛ ɔn ka vɔrɔ Yezu Krista hɔn fanɛdia baraka hɔn.



¹⁶Wɔn ye na ma ka mɛ ɔn da ka ne zugo bii.

¹⁷Wɔn ye na ma Timote fane ka ta, n'a moronano na tele yi Matigi baraka hon. Ma n'a sirewo ta wiin ne Krista baraka hon, wokara ma Wuro ta konkma sma ko logo wiin ne bii pepe hon, a na ka kakiri tugo ko won.

¹⁸Kamasoro boo n'a giati on da ma na naa ka bre ga n'e yere yirebe.

¹⁹Nka Matigi on dian ye na, bee yo ne zogo ma na naa ka bre. Wonna yereyirebesma wo wiin fa yira ne wiin fa ta, ma na won noma too.

²⁰Bare Wuro ta kolo hon da bereda dama yee ga nka fon teda ne tiye me.

²¹Wonnɔ on dia yi ka ma? Ma naa ka bre ko vanfre ra, taa ma naa dadiamabe hon ko woramakɔn?

1 KORINTHEKMA 5

¹Ye yira ne kwa bii pepe hon, ye ka ti kakalafa hon, size yere dian wiin kakalafa neme na ga. Ye ka na boo ti ko ye ton ta ya.

²Hali ko won, ka ne bere ne ka yere yirebe ye me. Ka sbe ne ninaban ye na ga wiin fa to wiin te on ti wonna da wo hon a nii sbe we ka hon ga ke?

³Me kone ti ko ka neme ga nka ma k'a da giati. Me kone n'a giati on da ma m'a ne ti ko ka neme, wiin te on wonna da wo ta,

⁴Matigi Yezu togo na ko a ta sebe baraka hon, ka on naa ka neme kwe wiin koo ma, ma na ti ko ka neme n'a giate hon.

⁵Wiin te on wonna da wo ta, wonna te na pere Sitane ma wiin fa to a ni sbe kisi Matigi ta kiti koo ma.

⁶Yereyirebewon ti ka na ga yo. Ka too da kwindie na zogo fogo pepe kobe ga ra?

⁷Ka kwindiebire wa ka hon wiin fa to ka te fogowun na bare kwindie ti ka hon ga. Bare Krista wiin on kià yeregum na salaka, won yee we.

⁸Wɔn ye na ke te ke feti we ta on k'a ta ko kwindiebire ga, on k'a ta ko zugoyagafa ga, on k'a ta ko kakalafa ga, nka ke a ta ko buro, kwindie ti wiinye hon ga, kini hon onko tian hon.

⁹Ma man'e yira ka ma n'a sebe hon on da ka ka te been ne ti ka yo ko vunatesma ga.

¹⁰Ye te wokara bo diniyan be hon vunatesma pepe wele yinnanayansma pepe ko pana pepe ko fiankansma pepe ma mane on kwe ga bare ka on da ka dege ye pepe na, ka daga sa diniyan hon.

¹¹Awo. Ma ye yira ka ma on da wiin te on da, ye ka na plalo, on ne vunate, wele a yonnɔ ne yaan, wele ne fiankan wele sonyagabesma, wele ne meneyinginta wele ne panɔ, ka ka kwe ko wonna sɔnsi ga, ka yere ka da ka zon ne ko lege ga.



¹²Wiinye kma òon ke na bɔɔ ga, mɛ òon daga wɔnwɔ kiti ra? Wiinye kma òon ke na bɔɔ, a wɔnwɔ ke daga òon kiti ga ra?

¹³Wiinye kma òon ke na bɔɔ ga, Wuro òon na wɔnwɔ kiti. Ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye ka zugoyagma wa ka yɔ.

1 KORɛNTEKMA 6

¹Bɔɔ da òon kɔ ka yɔ, wɔnnɔ na ka bii ne yaa size brɛ ɔn mane tɛ dɛgɛwɛsma n'e yɔnnɔhɔnwa ga?

²Ka tɔɔ da dɛgɛwɛsma òon na diniyan hɔn kma kiti ga ra? A òon ma ki òon na diniyan hɔn kma kiti, ka sɛbɛ ne kiti ne bana daslala ma ra?

³Ka tɔɔ da ke òon na mɛlɛkɛ kiti mɛ ga ra? A òon ma bo sire be hɔn da ye.

⁴Wɔnna dasie bɛ nɛmɛ òon ne ti ka ta kiti na, Wuro ta kma wiinye kma na wu wa, wɔnnɔ na ka ne bii ne yaa wɔnwɔ brɛ?

⁵Ma ye yira wiin fa to ka piri. Safɛ sɔɔn ti ka hɔn wiin òon da tɔɔ ne sɛbɛ n'e na plala ta da yɔnnɔhɔnwa ga kɛ?

⁶Nka kiti òon ne ti plala sma pla yɔ, wiinye kma òon Wuro tɔɔ ga, a ma wɔnwɔ òon yaa ne wɔnna da wɔ yɔnnɔhɔnwa.

⁷Yɛrɛ giati kiti ta tɛ òon ne kɔ ka yɔ, wɔn k'a da ta yaga yo. Wɔnnɔ òon tɛ telebareyafa da mane dia yi ka ma ga? Wɔnnɔ òon tɛ ka mane ka yɛrɛ to, ye k'a frɛ pepe tɔɔ ga?

⁸Nka a ma ki òon telebareyafa ta ne bɔ sɛrɛ ta frɛ pepe tɔɔ. Ye ma ka na plala mɛ.

⁹Ka tɔɔ da telebareyasma na Wuro ta kolo gun kɔrɔ na ga ra? Ka ka ka yɛrɛ lamara ga. Bo kalalatesma, bo fiankansma, bo vunatesma ɔnkɔ wiinye nimisini òon ye nɛmɛ nimisini sian.

¹⁰Bo pana, bo yinnanayansma, bo meneyinginsma, bo sɔnyagabɛsma, bo berɛmasma, wɔnwɔ na Wuro ta kolo gun kɔrɔ na ga.

¹¹Bo òon mane ka tinɔn a fɔn ka na bɔɔ tinɔn. Nka ka mi ɔn kɔni ɔn tɛ smatele na Matigi Yezu Krista togo na kɔ kià Wuro ta Ni baraka hɔn.

¹²Ka na bɔɔ tɛ ne kwa, ye yiwɔ sɛbɛ ne da pepe ta. Wɔn tian nka da pepe ka fɔrɔ ga yo. Ma sɛbɛ ne da, da ma sɛbɛ ne da pepe ta nka ma na dian ne yɛrɛ ka tɛrɛbe hɔn ɔn ne yɛrɛ yaga kɔ bɔɔ da ga yo.

¹³Ka tɛ ne kwa mɛ, ye tulu tɛ zɔnfrɛ ye na, zɔnfrɛ òon tɛ tulu ye na mɛ. Wɔn tian nka Wuro na n'e pepe kwɛ n'e yaga yo. Nka sɔɔn kɔn tɛ kakalafa ye na ga yo. A tɛ Matigi òon ye na, Matigi ne ti a ye na mɛ.

¹⁴Awale wiin Wuro òon Matigi winni n'a sabɛ sara yɔ, wɔn òon na ke winni ke sabɛ mɛ y'a sɛbɛ baraka hɔn.



¹⁵Ka tɔɔ da ka koma wɔn Krista yasɔ ga ra? Ma sbɛ ne Krista yasɔ bii n'e ta vunatɛ ye na ra? Awo rɛ.

¹⁶Ka tɔɔ da wiin te ɔɔn kwɛ ne kɔ vunatɛya tɛ kɔn tala kɔ lege ga ra? Bare ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn yo ɔn da, ye ye pepe sma pla na kwɛ tɛ komavere tala.

¹⁷Nka wiin te ɔɔn kwɛ kɔ Matigi, wɔnna te kwɛ kɔ lege ni tala hɔn mɛ.

¹⁸Ka tɔngɔn kakalafa na. Bɔ kakie sɛrɛ pepe sɔɔn wiinye ta, wɔnwɔ foyi ta a kɔn na ga. Nka kakalateta kakie ta ye yɛrɛ kɔn na.

¹⁹Taa k'a tɔɔ da Wuro ta Ni wiin ɔɔn ti ka hɔn ɔn ne Wuro ta pere yi ka ma, ka kɔn wɔn ta kɔɔn, ka mane ka yɛrɛ yi titiri ga ra?

²⁰Wuro k'a wɔnwɛtere sara. Wɔn ye na, k'a yirebɛ kɔ ka koma.

1 KORɛNTEKMA 7

¹Ka mane sɛbɛ fanɛ ne ma wiinye da na, ka tɛ ke wɔnwɔ bere basiɛ. Ka mane da, ye nimisin sbɛ ne wɔɔ yee ɔn ka ya yɔn ga ra?

²Nka kakalafa ta tɛ ɔɔn ne ti bii pepe hɔn, wɔn fɔn wiin nimisin ti wɔn ne ti kɔ y'a ya, wiin ya ti wɔn ne ti kɔ ye bangan.

³Bangan daga wiin fa ta y'a ya ma, a ne wɔn t'a ma, ya ne te yee ye bangan ma mɛ.

⁴Ya kɔn n'a yi ga, a a bangan yi. Nimisin kɔn ma bere n'a yi mɛ ga, a a ta ya yi.

⁵Ka ka da ka maga nɛmɛ ma ga fɔn ka pepe sma pla bɛɛn ye na ɔn da ka na boo wagati ta wiin fa to ka ka yɛrɛ pere wuromɛ na. Wɔn timi ka bere kwɛ yɛ, ka tɛ Sitane naa tɔrɔ k'a fanganduru ma ɔn ka mama ga.

⁶Ma wɔn yira ɔn dian ka dongo na da ma, ma fangan dɛ ka ma ga.

⁷Mɛ mane kia sini pepe ne ti wɔkara mɛ nka wiin ti pepe wɔn ye nii na kiɛn gun Wuro ta. Boo bo gun, boo ne bo gun.

⁸Wɔn ye na, wiinye kma ɔɔn yɔn dɛn ga, m'a yira n'a dɔrɔ ye ma kɔ yɔfuroyàra ma, da ye ne sbɛ ne wɔɔ yoo wɔkara mɛ, wɔn fɔrɔ.

⁹Nka ye ɔɔn mane sbɛ ne sɔmna ga, ye yɔn. Bare a ma wɔn na sɔɔn ne yanɛ ye na wu na, be yɔn fan wɔn fɔnyi.

¹⁰Wiinye kma ɔɔn yɔn, m'a sigebe ye ma. A mɛ ɔɔn n'a sigebe ye ma ga nka a Matigi ɔɔn da, ye ya ka da ye sa ye bangan ta ga.

¹¹A ɔɔn sa a ta, a ka bere yɔn ga wɛlɛ a bere yaa ye bangan brɛ. Sin ka da ye y'a ya dra mɛ ga.

¹²A ma bɔ sɛrɛ han, m'a yira n'a dɔrɔ ye ma, wɔn Matigi ga, wɔn mɛ yɛrɛ ɔɔn da ka na plalo ɔɔn ne ti kɔ ya, ya we ɔɔn mane Wuro ta kma na boo ga, a ɔɔn da ye wɔɔ ne kɔ ye bangan yee yɛ, bangan we k'a laga ga.



- 13A ɔɔn ma ya ɔɔn ti kɔ sin, wɔnna sin we ɔɔn mane Wuro ta kma na boo ga, sin we ɔɔn da ye wɔɔ ne kɔ y'a ya yee ye, ya we ka da ye maga mɛ ga.
- 14Bare bangan we wiin ɔɔn Wuro ta kma na boo ga, a kɔni y'a ya baraka hɔn. Ya we wiin ɔɔn Wuro ta kma na boo mɛ ga, wɔn ne kɔni ye bangan baraka hɔn mɛ. Wɔn ma tɛ ga, ye nɔmane na tɛ wɔkara wiinye kma ɔɔn size kamasɔɔ ye ne kɔni.
- 15Wiin te we ɔɔn Wuro ta kma na boo ga, a ɔɔn ma wɔn ɔɔn da ye yaa, a sbɛ ne yaa. Wɔnna sangan ma, a ta wɔkweta we tɛ ye yɛɛ yi na. Siara ye na Wuro ka wiri.
- 16Tian na ya, be tɔɔ da a ɔɔn ma bi baraka hɔn be bangan na kisi ra? Bi bangan mɛ, be tɔɔ da a ɔɔn ma bi baraka hɔn bia ya na kisi ra?
- 17Wɔn nii wa mɛ, Matigi wiin fa pere wiin sɔɔn ma, yee a na te daga ne figɛ. Wuro da ye ka wiri ka ne ti wiin nɛ, yee ka daga wɔɔ ye. Wɔn ma ɔɔn yira Wuro ta kɔnkma pepe ma.
- 18Wuro da ye wiin te wiri, a ne yaro wɛ, a daga wɔɔ yee ye. Wuro da ye wiin te wiri, a ma ne yaro ga, a na te ka yaa yaro ga.
- 19Yaro foyi ga, yarobareya mane foyi mɛ ga. Wiin fa ɔɔn sige, wɔn Wuro ta yirada ta tɛ.
- 20Wuro da ye wiin te wiri a ne ti wiin nɛ, a na te daga wɔɔ yee ye.
- 21Wuro da ye be wiri be ɔɔn mane tere, ka be nina ban ga. Nka bɔɔ debemada ɔɔn gun wiinye ɔɔn sbɛ ne tɛ be be yɛɛ gun, be be sige.
- 22Bare Matigi wiin tere wiri, wɔn tɛ venɔ na Matigi ta. Yee mɛ, wiin te ɔɔn ne tisramata Matigi ɔɔn n'a wiri, a tɛ Krista ta tere na.
- 23Wuro k'a wɔnwɛtere sara. Ka ka tɛ sma ta tɛɛ na ga.
- 24Kià kma, Wuro da ye ka na wiin wiri a ne ti wiin nɛ, a na te daga wɔɔ yee ye.
- 25A ma wiinye kma ɔɔn yɔn ga han, mɛ wiin te ɔɔn Matigi ta woramadiabe gun, siɛbe ne ti ne hɔn ma fa gun Matigi ta n'a yira ga, n'a giate ma ɔɔn yira.
- 26Mia giate ma d'a ta wɔɔ yoo wɔn fɔɔɔ. Ke ɔɔn da ke bo basie bonategeda na kayan ta, tian na mɛ a za da nimisin ta wɔɔ yoo wɔn fɔn yi.
- 27Be ɔɔn ne ti kɔ boo ya mɛ, k'a laga ga. Be ɔɔn mane ti kɔ boo ya mɛ ga, ka boo kia ga.
- 28Nka be ɔɔn yɔn, be kakie ta ga. Wiin dalo ɔɔn yɔn, a kakie ta ga. Nka wiinye kma ɔɔn yɔn, ye na yanne na yire ye gun y'a sirewɔ hɔn, mɛ ne kia n'e wa ye ma.
- 29Kià kma, ma wiin fa yira ka ma bo wɔn. Wagati vetra. Sma ɔɔn naa fɔnɔ a hɔn, yàra ti wiinye kma ta, ye tɛ wɔkara yàra ti ye ta ga.
- 30Wiinye kma ɔɔn mɔɔɔ, ye tɛ wɔkara ye mɔɔɔ ga. Wiinye kma ɔɔn zi, ye tɛ wɔkara ye mane zi ga. Wiinye kma ɔɔn tɛɛ, ye tɛ wɔkara foyi ti ye ta ga.



- 31** Wiinye kma ɔɔn bo diniyan be hɔn tɔnɔ gun, ye tɛ wɔkara ye foyi gun ga. Bare bo diniyan be na sangan dɛrɛ titiri ga.
- 32** Ma kia k'a ninabannɔ pepe wɛ. Wiin te ɔɔn yɔn ga, Matigi ta da na ninabannɔ ɔɔn ti wɔnna te ma. A na tɛ wiin nɛ a da ɔɔn dia Matigi ma, wɔn a ɔɔn ta.
- 33** Nka wiin te ɔɔn yɔn, diniyan hɔn da na ninabannɔ ɔɔn ti wɔnna te ma. A na tɛ wiin nɛ a da ɔɔn dia y'a ya ma, wɔn a ɔɔn ta.
- 34** Ye tɛ yee, a ta giatɛ tɛ pla. Yee mɛ, wiin nimisin ɔɔn yɔn ga kɔ wiin dalo ɔɔn yɔn ga, Matigi ta da na ninabannɔ ɔɔn ti kɔ wɔnwɔ wiin fa to ye tɛ sma na kɔni ye na, ye koma ma kɔ ye ni hɔn. Nka wiin ya ɔɔn yɔn, diniyan hɔn da na ninabannɔ ɔɔn ti kɔ wɔn. A na tɛ wiin nɛ a da ɔɔn dia ye bangan ma, wɔn a ɔɔn ta.
- 35** K'a tɔnɔ ye na ma bɔ yira ka ma, ye tɛ wɔkara gian ma ɔɔn wɔrɔ ka na ga rɛ nka wiin fa to wiin fa ɔɔn fɔn, ka sbɛ wɔn ta ɔnkɔ ka sbɛ wɔɔ kɔ Matigi, dɛgɛdo ka ne ti ka na ga.
- 36** Wiin dalo ɔɔn ma wiin sin yi, a ɔɔn m'a yɔn dɛn ga ɔn mane sɔmna ne gun a ye na ga, ɔn da fɔn y'a pere ye ma yanma na, a wiin fa giati a daga wɔn ta. A kakie ta ga, ye daga yɔn.
- 37** Nka wiin te ɔɔn n'a giati ye yɛrɛ kɔrɔ hɔn ɔn da ye sbɛ ne kiu ka y'a dalo ma ɔn k'a yɔn ga, wɔnna te dafɔrɛ ta.
- 38** Ye tɛ yee, wiin te ɔɔn y'a dalo yɔn, wɔnna te dafɔrɛ ta, wiin te ɔɔn yi yɔn ga, wɔnna te yaga yi.
- 39** Ya daga wɔɔ kɔ ye bangan a ta sirewɔ pepe hɔn. Nka a bangan ɔɔn siri, wiin te ɔɔn dia a ma, a sbɛ ne yɔn a ta nka a daga ne Wuro ta kma na boo.
- 40** Nka mia giatɛ ma a ɔɔn wɔɔ yee ye, a na dangamu yi wɔn na. Mɛ yɛrɛ tɔɔ mɛ ɔn da Wuro ta Ni ɔɔn ne ta ma ne bɔ yira.

1 KORɛNTEKMA 8

- 1** A ma fiankankika na da han, tɔɔ ti ke pepe hɔn. Tɔɔ yɛrɛyirebefa ka sɔɔn hɔn nka dadiamabe fa kwe sɔɔn ta yɔnmabe ma.
- 2** Wiin ɔɔn n'a giati ɔn da yi bɔɔ da tɔɔ, a ye tɔɔ fɔrɔna den ga wɔkara ye daga tɔɔ na wiin nɛ.
- 3** Nka Wuro da dia wiin te ma, Wuro a na te tɔɔ.
- 4** Awale, sɔɔn sbɛ ne fiankankika nɔma ra? Ke tɔɔ da fiɔn foyi na fa ga. Wuro sɔnnala nii wɛ, boo za yi mane tiye mɛ ga.
- 5** Bare hali ye ɔɔn ne yira ne kwa, ye bɔɔ bafɛrɛ ti wuro hɔn wɛlɛ diniyan hɔn, ye bɔɔ bafɛrɛ na yaan ye tiye, sbɛfɛrɛ na yaan ye ne tiye mɛ,



⁶Wuro tala dama òn tiye ke ta, frè pepe sa wiin tòn we ta, ke ne bere ne yaa wiin brè. Kò Matigi tala dama Yezu Krista frè pepe tiye wiin baraka hòn kò ke tiye wiin baraka hòn mɛ.

⁷Nka tò ti sma pepe hòn ga. Bò ta tɛ òn ne dò tuma fiankando hòn, wònwo fiankankika noma wòkara fian ma ye pere yerèyèrè na. Ye tɛ yee, ye ta giatɛ wiin òn fiin ga, wòn yanganmu.

⁸A zónfa òn ke vetrabɛ Wuro na ga. Ke òn m'a zón ga, ke na wò timi mɛ ga. Ke òn n'a zón, ke na sige zin mɛ ga.

⁹Nka ka ka yerè kòròse, wiin tisramabe òn ki yerè yi, wòn ka naa fangandurukma firebɛ ga.

¹⁰Bare tò ti bi wiin te hòn, ye òn bi za bi ne zón fiankando hòn, wiin te ta yònmabe òn fiin den ga, wònna tɛda wò ta zɛ na n'a ka fiankankika ta neme hòn mɛ ga ra?

¹¹Ye tɛ yee, bia tò baraka hòn, Krista siri be na plalo wiin ye na, awe wiin ta yònmabe òn fiin ga, a yaga.

¹²Ka òn ka na plala kakie bii yee, ye ta giatɛ wiin òn fiin ga ka òn wòn yanganmu, Krista kakie ka òn bii.

¹³Bo wòn ye na boo zónfa òn ne na ne na plalo firebɛ, ma na maga wònna kika we ta neme na melemele, ka te ma naa ne na plalo firebɛ ga.

1 KORÉNTÉKMA 9

¹Ma ti ne yerè soro ma ga ra? Ma fanɛta ga ra? Ma kià Matigi Yezu za ga ra? Ki mia bara Matigi baraka hòn ga ra?

²Hali ma òn mane fanɛta bò ta ga, ma fanɛta ki kòne ta bare n'a fanɛ na tɔbe wòn ki Matigi baraka hòn.

³Ma wiin fa gun n'a yira ne na zarakesma ma, bo wòn.

⁴Ka daga ke zónbɛ òn ke menɛbɛ ga ra?

⁵Ke daga naa kò boo ya wiin òn Wuro ta kma na boo wòkara bò fanɛnɛsere Matigi na plala kò Sefase n'e ta wiin nɛ ga ra?

⁶Mɛ kò Baranabase dama òn daga ne barate ra?

⁷Kò te òn tɛ zɛ kunkwinita na n'e yerè do wa? Kò te òn erezɛnkoro sòn òn mane zón erezɛnɔmanɛ wò na ga? Wɛlɛ mɛ, kò te òn worofrè nɛ man'e yerè woro kò ye na yanyingin ga?

⁸Wòn sma ta tɛda wɛlɛ a wòn neme ten òn yira mɛ ga ra?

⁹Tian na, ye sɛbɛ Moyizi ta Tɛn na sɛbɛ hòn òn da, ye yangan ne sɔnfrenɔmanɛ vuro, ye be daga n'a do perɛ ga. Wòn hòn Wuro ninaban yanganɛ ye na wa?



- 10**A ke dama ye na a bere ga ra? Tian na, ke ye na bɔ sɛbɛ bare wiin te ɔɔn ɔɔn, yɔnmabe daga ne ti a hɔn, wiin te ɔɔn bilevuro, yɔnmabe daga ne ti wɔn hɔn mɛ a tɔɔ da ye na ye nii gun a na.
- 11**Mé ɔɔn Wuro ta Ni na da tugo ki ye na, ɔn gun ka sra hɔn frɛ na, wɔn dayaga ra?
- 12**Bɔɔ smaze ɔɔn naa ne wɔnna ten we dɛ ka ma, wɔnɔ na mé daga n'a dɛ ka ma mɛ ga? Kamasɔɔ mé yɛrɛ wɔn ta ka na ga. Mé da pepe sɔmna wiin fa to ke ka bɔɔ da ta wiinye ɔɔn ɔɔ Krista ta fanɛdia ma ga.
- 13**Ka tɔɔ da wiinye kma ɔɔn ti Wuroyirebɛbara hɔn, ye Wuro ta kɔɔn hɔn ye do na zio sa ga ra? Ye wiinye kma ɔɔn barate salakawɛdo hɔn, ye wiinye frɛ ɔɔn dɛ salakawɛdo ma, wɔnwɔ hɔn ye ye nii gun ga ra?
- 14**Yee mɛ, wiinye kma ɔɔn fanɛdia yira, Matigi sogo pere ɔn da ye n'e do na zio gun fanɛdia na yira hɔn.
- 15**Nka mɛ bɔ na foyi ta n'e za ga. Ma ma bere ne bɔ sɛbɛ fane ka ma ɔn da ka naa kɔ lɔgɔ mɛ ga. A ma wɔn na, ma siri fan wɔn fɔn. Wiin sababu we ɔɔn tɛ ma ne ne yɛrɛ yirebɛ, ɔɔn sbɛ ne wɔn tɔɔ ne ta ga.
- 16**Bare fanɛdia ta yira yɛrɛyirebɛda mɛ ta ga. A fangan wiin ɔɔn dɛ mɛ ma, ma ɔɔn ma fanɛdia yira ga, gwale tɛ a sa ne ma.
- 17**A m'a ma mɛ yɛrɛ hɔn ye ta tɛ sa, ma mane daga ne sara gun ye na. Nka ye ta tɛ ɔɔn ne fangan ne ma, ye bara wiinye ɔɔn kalfa ne ma.
- 18**Wee ye ɔɔn n'a sara? Ma wiinye fanɛdia wɔ yira, ma daga n'e ta zana yewɔ fanɛdia wɔ wiinye da yira ne ye na, ma ka wɔnwɔ sigebe zin ga.
- 19**Tian na, mɛ ti ne yɛrɛ soro ma sma pepe ta nka yee ma ne yɛrɛ ta sma pepe ta tere na ye mɛ wiin fa to ma ye hɔn yaan ye gun.
- 20**Ma mane ne yɛrɛ ta Ziwiwu na kɔ Ziwiwu wiin fa to ma Ziwiwu wɔ gun. Wiinye kma ɔɔn ti Ten soro ma, ma ne yɛrɛ ta wɔkara wɔnwɔ mɛ, kamasɔɔ ma man'e na boo ga, wiin fa to wiinye kma ɔɔn ti ten soro ma, ma sbɛ n'e gun.
- 21**Wiinye kma ɔɔn Ten giati ga, ma mane ne yɛrɛ ta ye nɛmɛ na kamasɔɔ ma ne dɔɔ Wuro ta Ten ma. Bare Krista ɔɔn n'a ten. Wiin fa to wiinye kma ɔɔn ten giati ga, ma sbɛ n'e gun.
- 22**Ma mane ne yɛrɛ ta fangandurute na kɔ fangandurukma wiin fa to ma ye gun. Ma mane ne yɛrɛ ta sma pepe yi na wiin fa to ma sbɛ sma zɔgɔ kisi.
- 23**Ma wɔn pepe ta fanɛdia ye na wiin fa to ma ne nii gun a hɔn.
- 24**Ka tɔɔ da tɔngɔndo hɔn kma pepe tɛ ne tɔngɔn nka sɔnnala dama ɔɔn tɔngɔn na tɔnɔ gun ga ra? Wɔn ye na, ka tɔngɔn wiin fa to ka tɔngɔn na tɔnɔ gun.
- 25**Tɔngɔnsma pepe tɛ n'e yɛrɛ yanne smado hɔn. Ye wɔn ta wiin fa to ye banfola gun wiin ɔɔn sbɛ ne yaga. Nka ke ye ta banfola ye na wiin ɔɔn sbɛ ne yaga ga.



²⁶Me tɔngɔn wiin nɛ, bo wɔn. Ma ne yinna pi ne tɔngɔn ga. Ma vuro wiin nɛ, bo wɔn, ma vuro vuna yee ga.

²⁷Nka ma sige ne yere ma fɔrɔna wiin fa to ma ka naa fanɛ puru n'e wɛ bɔ sere ma, me yere nii naa wɛ ga.

1 KORɛNTEKMA 10

¹Kià kma, ma kia ka kakiri tugo kɔ ke tamɛ ta da. Ye pepe mane kwe ne ti dabanɔ wee ɔn kwe yengenzu kwire.

²Ye pepe mane kwe batize Moyizi baraka hɔn dabanɔ hɔn kɔ yengenzu hɔn.

³Ye pepe mane kwe Wuro ta zɔnfa zɔn

⁴ɔn kwe Wuro ta menɛfa menɛ bare Wuro ta tolo boo na ye mane menɛ, wɔn ne dɔɔ ye ma. Wɔnna tolo we wɔn mane Krista.

⁵Hali kɔ wɔn, ye na yaan ye mane Wuro ma diamada ta ga, bo wɔn ɔɔn tɛ ye na sara ɔɔn mane bere bere kibɛkolo hɔn.

⁶Wɔnna da wɔ tɛ tagamase na ke ta wiin fa to dayaga na wu ka ke foga wɔkara a man'ewɔ foga wiin nɛ ga.

⁷Ka ka tɛ fiankansma na wɔkara ye na bɔɔ mane tɛ wiin nɛ ga, wɔkara a sebe wiin nɛ Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye zame mane tangan zama kɔ menɛ na, ye wɔn timi ye ɔɔn tuma ne nihɔndia.

⁸Ka ka tɛ ke kɔ kakalafa hɔn wɔkara ye na bɔɔ mane tɛ wiin nɛ ga. Bo wɔn ɔɔn tɛ ye na sma sana kioro ne nɔma saa (23,000) ɔɔn mane kwe siri kɔɔ tala ma.

⁹Ka ka tɛ ke Matigi ta n'a sege wɔkara ye na bɔɔ mane tɛ wiin nɛ mɛ ga. Bo wɔn ɔɔn tɛ sanmɛ ɔɔn man'e yɛɛ.

¹⁰Ka ka ne dandan wɔkara ye na bɔɔ mane tɛ wiin nɛ ga. Bo wɔn ɔɔn tɛ frɛ na migebeta ɔn man'e na bɔɔ yɛɛ.

¹¹Wɔnna da wɔ mane tɛ ye na ɔn sebe tige ke ma wiin fa to ye tɛ tagamase na ke ma ɔn ke kala kɔ lɔgɔ, ke wiinye kma ɔɔn ti da na wɛbedo hɔn basie.

¹²Ye tɛ yee, wiin tɛ ɔɔn n'a giati ɔn da ye taa, a ye yere kɔrɔse a ka naa bere ga.

¹³Wiinye mama ɔɔn mane ka gun, wɔn wiinye ɔɔn daga sɔɔn gun. Wuro yɔnma yi. Wiinye sie mane ti ka ma ga, a dian wɔn na mama ka gun ga. Mamasangan a na sie pere ka ma ka sbe ka yere wa ɔn fangan ka ka hɔn, ka sbe taa.

¹⁴Wɔn ye na ne marefɔre, ka tɔngɔn fiankan na.

¹⁵Ma bere ka ta wɔkara wiinye kma ɔɔn da kɔrɔ tɔɔ. Ma wiin fa yira, k'a na kayan ta ka yere ma.



- 16**Ke baraka yira Wuro ma wiin duba na menefa ye na, on sbe n'a mene, won ke kwe ko Krista a too ta vunu hon ga ra? Ke te ne wiin buru we dini, won ke kwe ko lege me ga ra?
- 17**Buru tala dama ta te on ne tiye, won te ke pepe on kwe te kon tala me bare ke pepe ke nii gun wonna buru tala we on na.
- 18**Ka Isirayelenomanen ta da na kayan ta re. Wiinye kma on salakawekika noma, ye kwe fa tala ma ko Wuro, salakawedo ti wiin togo ma ga ra?
- 19**Wonno on won koru? Ye wiin worofa on yee fon ma wele ye fon we yere daga giati na ra?
- 20**Awo re. Nka ye ta te ne y'a salaka wa, zini on ma man'e wa Wuro ma ga, ma kia ka ka nii ka zini ta da hon ga.
- 21**Ka sbe ne mene Matigi ta menefa na on bere ne mene zini ta me ga. Ka sbe ne on Matigi ta on bere ne on zini ta me ga.
- 22**Taa ke kia Matigi woro ba le? Ke kene yi a ma ra?
- 23**Bu te ne yira ne kwa, ye yiwo sbe ne da pepe ta nka da pepe ka foro ga. Bu te ne kwa, ye yiwo sbe ne da pepe ta nka da pepe ka mako foro ga.
- 24**Soon sii ka ye yere ta ton kia ga fon bo sere yi.
- 25**Wiinye fre pepe on zabire tun hon, ka ye on on ka toga ga k'a daronada ye na.
- 26**Ye sbe Wuro domada na sbe hon on da, ye lagakon ko ye ma fre pepe Matigi ye.
- 27**Wiin te on Wuro ta kma na boo ga, won on ka wiri zama na, ka on dian yeye yuru na, a wiin fa pepe pere ka ma, k'a on on ka toga ga k'a giati ye na.
- 28**Nka boo soon on da ka ma, y'a fiankankika, ka k'a noma ga yirata we ye na onko k'a giate ye na.
- 29**Ma bo yira on da ki yere ta daronada ga nka awe yere on ta daronada. Bare ga wonno na ma na te boo ta daronada n'a tisramabe kiti?
- 30**Ma on baraka yira Wuro ma n'a zonfa ye na, ma baraka yira Wuro ma wiin fa ye na, wonno na soon na ne togo yaga won ye na ye?
- 31**Awale, ka ti on hon yo, ka ti mene hon yo, ka wiin fa pepe ta, k'a ta Wuro ta yirebe on na.
- 32**Ka ka yere korose, on ka te soon sii na berabeta na ga. Ziwifu wele size wele Wuro ta konkma na boo.
- 33**Me yere sige ne yere ma ne won on ta wiin fa to ne da sbe dia sma pepe ma da pepe hon. Ma n'a ton kia ga nka sma na yaan ye ta ton wiin fa to ye sbe kisi.

1 KORENTEKMA 11



- ¹Ka ne tezugo bii wɔkara mɛ yɛrɛ Krista zugo bii wiin nɛ.
- ²K'a tɛ ɔn ne ka kakiri to mɛ da sangan pepe ma, ma wiinye da yira ka ma, ka ne kwa wɔnwɔ ma mɛ, ma bire ka na wɔn ye na fɔrɔna.
- ³Nka ma kia ka wiin fa yɔnnɔ tɔɔ, bo wɔn. Nimisin pepe wɔnnate wɔn Krista. Ya wɔnnate wɔn ne nimisin. Krista wɔnnate wɔn ne Wuro.
- ⁴Wiin nimisin pepe ɔn ne ti wuromɛ hɔn wɛlɛ ne Wuro ta fanɛ yira banfola ne pi a ta, a ye wɔnnate dɛgɛbɛ.
- ⁵Nka wiin ya pepe ɔn ne ti wuromɛ hɔn wɛlɛ ne Wuro ta fanɛ yira, fa mane pi a wɔn ma ga, a ye wɔnnate dɛgɛbɛ. Bare ye tɛ wɔkara a wɔn sɛn ɔn.
- ⁶Ya ɔn mane na pi ye wɔn ma ga, a daga ye wɔn yaro. Nka wɔn ta yaro wɛlɛ a ta sɛn ɔn ne pere wiin ya ma, a daga pi ye wɔn ma.
- ⁷Nimisin daga banfola pin ga bare a Wuro gia ɔn n'a ta yirebe. Nka ya wɔn nimisin ta yirebe.
- ⁸Bare a nimisin ɔn sa ya hɔn ga nka ya ɔn sa nimisin hɔn.
- ⁹Nimisin dan ya ye na ga nka ya ɔn dan nimisin ye na.
- ¹⁰Bo wɔn ye na ya daga fa pi ye wɔn ma mɛlɛkɛ ye na wiin ɔn n'a dɔrɔ ɔn d'a ti sɔn soro ma.
- ¹¹Kamasɔrɔ Matigi zin, ya sbɛ ne dɛgɛ nimisin na ga, nimisin mane sbɛ ne dɛgɛ ya na mɛ ga.
- ¹²Bare hali ya ɔn sa nimisin hɔn, ya ɔn nimisin vɔrɔ. Wuro ɔn wɔn pepe ta.
- ¹³Ki yɛrɛ n'e na kayan ta han. Ya daga Wuro mɛ, fa ka ne pi a wɔn ma ga ra?
- ¹⁴Sma ta da yɛrɛ n'a yira n'a dɔrɔ ka ma da nimisin wɔnsogo ɔn yaan fɔnɔ wɔn pere ga ra?
- ¹⁵Kamasɔrɔ wɔn ne yirebe ya ta. Bare wɔnsogo pere a ma ɔn tɛ wɔkara banfola.
- ¹⁶Wiin tɛ ɔn ne dakwiɛ ye na, ke daro wɔn na ga, Wuro ta kɔnkma ma daro ye na mɛ ga.
- ¹⁷Wɔn nii wa mɛ, ma na ka yirebɛ titiri ga bare ka wiinye nɛmɛ kwɛ ta, ye foyi fɔrɔ ka ma ga fɔn ne ka mako ɔn yaga.
- ¹⁸Ye yɛrɛ da ne ma mɛ, ye ka tɛ ka nɛmɛ kwɛ wiin sangan ma, dɛgɛ ne ti ka yɔ. Ma yɛrɛ tɔɔ da ye tian mɛ.
- ¹⁹Dɛgɛ yɛrɛ daga ne ti ka yɔ wiin fa to wiinye kma ɔn smatele, wɔnwɔ dɛgɛ sbɛ tɔɔ.
- ²⁰Nka ka tɛ ka nɛmɛ kwɛ wiin sangan ma, a Matigi ta zɔnfa ka tɛ ɔn zɔn ga.
- ²¹Bare ga wiin tɛ ti wɔn sale y'a zɔnfa zɔn. Ye tɛ yee, wu ne ti bɔɔ na, kamasɔrɔ bɔɔ ne mɛnyɛngin.



²²Kɔan ti ka ta ka sɛ ne zɔn ɔn mɛnɛ wiin wɛn ga ra? Taa ka kia Wuro ta kɔnkma na wu wa, foyi ti wiinye kma ta ga, ka ne wɔnwɔ piribɛ? Wɔnnɔ ma na ɔn yira ka ma yɛ? Ma daga ka yirebɛ wɔn na ra? Awo rɛ ma na ka yirebɛ wɔn na ga.

²³Mɛ wiin fa gun Matigi ta ɔn n'a yira ka ma, bo wɔn. Matigi Yezu kie sra hɔn wiin wuru hɔn, a buru bii,

²⁴ɔn baraka yira n'a wɛ wiin sangan ma, ɔn n'a yɔyɔ ɔn da: «Bo mɛ kɔn wiin ɔn pere ka ye na. Ka wɔn ta ɔn ka kakiri tugo mɛ da.»

²⁵Ye zɔn wɛ timi, a wɔn nɛmɛ ta kɔ mɛnɛfa wɛ mɛ ɔn da: «Bo mɛnɛfa be wɔn bɛɛn na wun yi mɛ too baraka hɔn. Ka ɔn ne mɛnɛ a na wiin sangan ma pepe, ka wɔn ta ɔn ka kakiri to mɛ da.»

²⁶Bare ka ɔn bo buru be zɔn wiin sangan ma pepe ɔn mɛnɛ bo mɛnɛfa be na, ka Matigi ta siri yira fɔn yaa kayan a ta berena ma.

²⁷Wɔn ye na wiin te pepe ɔn zɔn Matigi ta buru na ɔn mɛnɛ a ta mɛnɛfa na, ma ye ta kɔ kiu ga, a na te ye yɛrɛ ka zarake hɔn Matigi kɔn kɔ a too ta.

²⁸Wɔn ye na, wiin te pepe ɔn da ye wɔnna buru wɛ zɔn ɔn mɛnɛ wɔnna mɛnɛfa wɛ na, a na te ye yɛrɛ kɔrɔsɛ den.

²⁹Bare wiin te ɔn ma giati ga ɔn Matigi kɔn zɔn n'a too mɛnɛ, a na te ye yɛrɛ na zarakefa ɔn zɔn ɔn n'e mɛnɛ.

³⁰Bo wɔn ɔn tɛ sma na yaan ye ɔn ne ti ka hɔn ne pare, bɔɔ ne muruku, bɔɔ ɔn siri.

³¹Ke ɔn ke yɛrɛ kɔrɔsɛ, ke na kiti ga.

³²Nka Matigi ke kiti wiin fa to a ke ladi, ke ka naa kwɛ zarake kɔ diniyan hɔn kma ga.

³³Wɔn ye na kià kma, ka ɔn ka nɛmɛ kwɛ wiin fa to ka zɔn, ka ka nɛmɛ yɛrɛ.

³⁴Wu ne ti wiin te na, a zɔn ye brɛ wiin fa to ka ka naa ka nɛmɛ kwɛ k'a zarake na ga. A ma bɔ dasɛrɛ han, ma ɔn naa naa ka brɛ wiin sangan ma, ma na wɔnwɔ yɔnnɔhɔnwa.

1 KORɛNTEKMA 12

¹Awale kià kma, ma kia ka Wuro ta Ni ta kien sii pepe nɔma tɔɔ.

²Ka tɔɔ da ka mane Wuro tɔɔ wiin sangan ma den ga, fian yɛrɛ ɔn bere ne gun ga, ka mane yaa wɔnwɔ brɛ gwagana yee.

³Wɔn ye na m'a yira n'a dɔrɔ ka ma da Wuro ta Ni ti wiin te pepe hɔn, a sɛ ne da ye gwale tɛ a sa Yezu ma ga. Sɔɔn mane sɛ ne da, ye Yezu Matigi, a ma tɛ Wuro ta Ni baraka hɔn mɛ ga.

⁴Kien sii yaan nka ye pepe Wuro ta Ni tala baraka hɔn.

⁵Bara sii yaan nka a awe Matigi tala wɛ.



- ⁶Teda sii yaan mɛ, nka Wuro tala ɔɔn wɔn pepe ta sma pepe hɔn.
- ⁷Wiin te ti pepe wɔn Wuro ta Ni na dɔre gun sma pepe mako ta fɔrɔ na.
- ⁸Wuro ta Ni datɔ ka boo hɔn ne kakiriprabe ka boo hɔn.
- ⁹Awe Ni we ɔɔn yɔnmabe ka boo hɔn, awe sɔnnala we ɔɔn sebe pere boo ma ne parere kenɛbe.
- ¹⁰A kabakoda na tɛsie pere boo ma, ne boo ta Wuro ta daberebeta na, ne zini na kayan ta tɔɔ na kakiri ka boo hɔn, ne sie pere boo ma, wɔn ne sbɛ ne bere sidaze hɔn, ne sie pere boo ma, wɔn ne sbɛ ne wɔnna sida wɔ kɔrɔ yira.
- ¹¹Nka awe Ni tala we dama ɔɔn wɔn pepe ta ne y'a kien dini sma pepe ma ye dungo na.
- ¹²Tian na, sɔɔn kɔn tala nka a na yasɔ yaan. Nka hali sɔɔn yasɔ ɔɔn yaan wiin ne pepe, yee ye pepe na kwɛ yi kɔn tala yɛ. Yee Krista ti ye mɛ.
- ¹³Bare ke pepe batize Ni tala hɔn wiin fa to ke kwɛ tɛ kɔn tala dama. Ziwiifu kɔ size, tɛrɛ kɔ tisramakma. Ni tala na ke pepe mɛnɛ mɛ.
- ¹⁴A yasɔ nɔ tala dama ɔɔn ti sɔɔn kɔn na ga nka ye yaan.
- ¹⁵Kan m'a da, ye yi soro ga, ye wɔn ye na yi kɔn na boo ga, wɔn mane sbɛ ne tɛ a nii ka ne ti kɔn hɔn ga ra?
- ¹⁶Turu m'a da, ye yi yɔnnɔ ga, ye wɔn ye na yi kɔn na boo ga, wɔn mane sbɛ ne tɛ a nii ka ne ti kɔn hɔn ga ra?
- ¹⁷Kɔn pepe na kwɛ yi mane yɔnnɔ, nɛ sɔɔn mane na tɛ ɔn ne mɔɔ? A pepe na kwɛ yi mane turu, nɛ sɔɔn mane na tɛ ɔn ne wunnu mɔɔ?
- ¹⁸Nka Wuro yasɔ pepe tigɛ kɔn ma ye dungo na.
- ¹⁹Ye pepe na kwɛ yi mane yasɔ tala dama, wee kɔn mane na ne ti?
- ²⁰Yasɔ wɔ kɔnɛ yaan nka ye pepe na kwɛ yi kɔn tala dama.
- ²¹Yɔnnɔ sbɛ ne da soro ma, ye yi mako sa a hɔn ga. Wɔɔn mane sbɛ ne da kaɛn ma, ye yi mako sa ye hɔn ga.
- ²²Wɔn nii we mɛ, ke wiinye yasɔ yɛrɛ giati frɛ ga, ye ta fɔrɔda tiye.
- ²³Wiinye yɛrɛ ɔɔn giati kiu na frɛ ga, wɔnwɔ ma ke kiu ka yi. Yewɔ da ɔɔn daga yira na yee ga, a ma yewɔ ma ke kwa yi.
- ²⁴Yewɔ wiinye mako ɔɔn sa wɔnna kwamabe we hɔn ga. Nka Wuro kɔn tɛtɛrɛ wiinye ɔɔn ti a na ga, wɔnwɔ mako sa yi yirebe hɔn,
- ²⁵wiin fa to dɛgɛdo ka ne ti kɔn na ga nka yasɔ wɔ ne kwɛ ne ninaban ye nɛmɛ ye na.
- ²⁶Yasɔ tala ɔɔn ne yannɛ, bɔ sɛrɛ pepe kwɛ ne yannɛ kɔ lege. Yasɔ tala ɔɔn yirebe gun, bɔ sɛrɛ ne kwɛ ne nihɔndia kɔ lege.



²⁷Awale ki Krista kɔn ɔn n'a yaso, wiin ti wɔn kɔ ye tado.

²⁸Wuro wiinye kma tige y'a koma hɔn, ye na gwere ye, wɔn fanɛsma, Wuro ta daberebere ɔn dɔɔ wɔnwɔ ma, sma na kalasma ɔn dɔɔ wɔnwɔ ma, kabakoda na tɛsie pere wiinye kma ma, wɔnwɔ ɔn dɔɔ, parere na kɛnɛsie pere wiinye kma ma, wɔnwɔ ɔn dɔɔ, sma na diɛmasma ɔn dɔɔ, zɛngenkma ɔn dɔɔ, sida na berebesie pere wiinye kma ma, wɔnwɔ ɔn dɔɔ.

²⁹Sma pepe ɔn fanɛsma ra? Sma pepe ɔn Wuro ta daberebere ra? Sma pepe ɔn sma na kalasma ra? Sma pepe ɔn kabakoda ta ra?

³⁰Sma pepe ɔn sbɛ ne parere kɛnɛbɛ ra? Sma pepe ɔn sbɛ ne bere sidazɛ hɔn ra? Sma pepe ɔn sbɛ ne sida kɔrɔ berebɛ ra?

³¹Ka Wuro ta kien na fɔrɔ ye ɔn kia. Wiin sogo ɔn fɔrɔ yi bɔ sɛrɛ pepe ma, ma na wɔn dɔrɔ ka ma.

1 KORɛNTEKMA 13

¹Hali ma ne sbɛ ne sma ta sida bere ne sbɛ ne mɛlɛkɛ ye bere, dadiamabe mane ti ne hɔn ga, ma tɛ wɔkara boo fa digekɔn, wɔkara balokuru digekɔn.

²Hali ma ne Wuro ta daberebeta, ne Wuro ta da pepe tɔɔ, tɔɔ sii pepe ne ti ne hɔn, hali n'a yɔnmabe ne yire fɔrɔna ne sbɛ ne tola tumabɛ ye tanganda hɔn, dadiamabe mane ti ne hɔn ga, wɔn pepe zana.

³Hali ma ɔn n'a frɛ pepe dini wufigɛsma ma, ɔn ne kɔn ka togo hɔn, dadiamabe mane ti ne hɔn ga, wɔn pepe zana.

⁴Dadialmabe kɔrɔ hɔn toba ga, dadialmabe sɔɔn mako fɔrɔ, kion ti a hɔn ga, a ye yɛrɛ yira ga, a ye yɛrɛ yirebɛ ga.

⁵Dadialmabe peremagada ta ga, a ye yɛrɛ ta tɔnɔ kia ga, a ye woro babe sɔɔn ta ga, a woro tige ga.

⁶Dadialmabe nihɔndia telebareyafa na ga nka a y'a nihɔndiaro gun telebe ɔn hɔn.

⁷Dadialmabe da pepe yafa, a dian da pepe na ne yɔɔn da pepe ma ne da pepe sɔmna.

⁸Dadialmabe wɛ abada ga. Daberebere domada ra? Wɔnwɔ na berɛ. Sida ra? Wɔnwɔ na wɛ. Tɔɔ ra? Wɔnwɔ na mige.

⁹Bare tege ti kià tɔɔ na, tege ne ti kià fanɛ na mɛ.

¹⁰Nka wɛbareyada ɔn na naa wiin sangan ma, tege ti wiinye na, wɔnwɔ na mige.

¹¹Ne na nimisalasangan ma, ma mane bere wɔkara nimisalo, nimisalakakiri ne ti ne hɔn, ma ne giati wɔkara nimisalo. Ma naa tɛ sɔnpe na, ɔn saa nimisaladate na.

¹²Ke wiin fa za basie, wɔn sa boo fa gia ta, ke wiin sege dubale hɔn yeɛɛɛ. Nka boo sangan ke na n'a za srasra. Basie, tege ti mia tɔɔ na. Boo sangan ma ye na ne tɔɔ wɔkara ma tɔɔ wiin nɛ.



¹³Awale basie wonna fre saa wo tiye, bo yonmabe, bo zigi, bo ma dadiamabe. Nka dadiamabe on yire yi.

1 KORËNTEKMA 14

¹Ka dadiamabe kia. Ka Wuro ta Ni ta kien kia wiinye on n'a ta fane na yira ye, ka wonwo yere kia.

²Bare wiin te on bere sidaza hon, a bere sma ta ga nka Wuro ta a bere. Soon n'a ta bereda koroo too ga. Wuro ta Ni baraka hon, a booo donda za n'e yira.

³Nka wiin te on Wuro ta fane yira, sma ta wonna te bere. A sma kala n'e me n'e wora sigebe.

⁴Wiin te on bere sidaza hon, a na te ye yere on kala. Nka wiin te on Wuro ta fane yira, wonna te zame on kala.

⁵Ma kia ka pepe ne bere sidaza hon nka ka on ne Wuro ta fane yira, won dia yi ne ma. Wiin te on Wuro ta fane yira, won fon ko sidaza hon bereta, fon a on wiin fa yira a on n'a koroo berebe zame ta kala na.

⁶Kia kma, basie be na, me on naa ka sege na on naa ne bere sidaza hon, n'a bereda on mane doreda yira ka ma ga, mane too ka ka hon ga, mane Wuro ta fane na yira ye ka ma ga, mane ka na kala ye ga, wonnoo ma on foroo ka ma?

⁷Yee tomafre ti ye: Bo tola, bo ma kolinzo. Tola wele kolinzo kon on mane berebere ga, a wiin fa yira, ko te on sbe ne won too?

⁸Tolakon on mane kini ga, ko te on na ye yere tetere kun na?

⁹Ki me, k'a bereda on mane kakirikma ye ga, ka wiin fa yira, ne soon na te on n'a koroo too? Ka te k'a bereda ne kini.

¹⁰Wiinye domadanomane on ti diniyan hon, ma ye sii too n'e we ga, koroo bere ne ti ye pepe na me.

¹¹Kamasoro wiin te on bere, a wiin fa yira, ma on mane won koroo too ga, woon ti a ta bere na ne ta ga, woon mane ti mia moo na a ta me ga.

¹²Ki me, ka ne kia ne kwe Wuro ta Ni ta kien ma wiinye on ti ka hon bare won on dia ka ma nka ka te ye te zame na kalada na.

¹³Bo won ye na, wiin te on ne bere sidaza hon, a daga ne Wuro me wiin fa to a ne sbe n'e berebe.

¹⁴Bare ma on ne Wuro me sidaza hon, n'a giate ti wurome hon nka ne kakiri foyi too ga yo.

¹⁵Awale wonnoo ma daga on ta han? Ma na ne Wuro me ko n'a giate on n'a me ko ne kakiri me. Ma na ne son ko n'a giate on ne son ko ne kakiri me.



- 16**Bare ga be ɔɔn da be duba ta a ma bia giate dama ɔɔn ti bara hɔn, wiin te ɔɔn mɔɔ yee dama, ne wɔnna te na te ɔn da amina bia barakayira na? Be wiin fa yira a na ma debe ne wɔn tɔɔ ga han.
- 17**Bia barakayira kɔnɛ zɛ han nka bɔ sɛrɛ kala ga yo.
- 18**Wuro baraka hɔn mɛ bere sidaza hɔn ɔn yalo ka pepe ma.
- 19**Nka zame kwɛdo hɔn, beredanɔmanɛ koo ta yira bɔ sɛrɛ ta kala na, dia yi ne ma ɔn yalo bereda na yaan ye ta yira ma sidaza hɔn.
- 20**Kià kma, ka ka ka yɛrɛ ta wɔkara nimisala dagiati hɔn ga nka ye ɔɔn ma dayaga na, ka sbɛ ne ka yɛrɛ ta wɔkara nimisala. Ye ɔɔn ma dagiati na, ka ka yɛrɛ ta wɔkara smapapa.
- 21**Ye sɛbɛ ten na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye Matigi da, ye ye na bere bo sii be ta sismazɛ kɔ samara baraka hɔn ye nka hali kɔ wɔn, ye ye na mɔɔ ye ta ga.
- 22**Ye tɛ yee, sibere tɛ tagamase na. Yɔnmabe ti wiinye kma hɔn, a tɛ tagamase na wɔnwɔ ta ga nka yɔnmabe ti wiinye kma hɔn ga, a tɛ tagamase na wɔnwɔ ɔɔn ta. Wuro ta fanɛ ta yira tɛ tagamase na. Yɔnmabe ti wiinye kma hɔn ga, a tɛ tagamase na wɔnwɔ ta ga nka yɔnmabe ti wiinye kma hɔn, wɔnwɔ ta a tɛ tagamase na.
- 23**Awale Wuro ta kɔnkma pepe ɔɔn ye nɛmɛ kwɛ, ye pepe ne bere sidaza hɔn zɛzɛ, wiinye kma ɔɔn mɔɔ ye ta wɛlɛ yɔnmabe ti wiinye kma hɔn ga ɔn naa kɔ ye hɔn, ye na ka giati kakabasma ga ra?
- 24**Nka ye pepe ɔɔn ne Wuro ta fanɛ yira, yɔnmabe ti wiin te hɔn ga, wɛlɛ wiin te we ɔɔn mɔɔ ɔn naa kɔ, a n'a za da sma pepe ye zarake n'e kiti.
- 25**A mane wiinye da dɔɔn ye kɔrɔ hɔn, wɔnwɔ na dɔrɛ sire, a zii bɛrɛ ye zin sugu lɔ ma ɔn Wuro yirebɛ n'a yira n'a dɔrɔ d'a ti ka woro hɔn tian na.
- 26**Ye ɔɔn ma yee, wɔnnɔ ke na ɔɔn ta han, kià kma? Ka ɔɔn ka nɛmɛ kwɛ, ka na wiin ti pepe wɔn sbɛ ne boo turu ɔɔn wɛlɛ ɔn ka kala kɔ bɔɔ da wɛlɛ ɔn bɔɔ dɔreda yira wɛlɛ ɔn bere sidaza hɔn wɛlɛ ɔn wɔnna bereda wɔ kɔrɔ berebɛ. Wɔn pepe daga tɛ ka na kwɛ yi ta kala ɔɔn na.
- 27**Ye ɔɔn ma sidazabere, sma pla ɔɔn daga wɔn ta, ye ka yalo sma saa ma ga. Boo bere, wɔn timi bo bere mɛ. Sɔɔn ne tiye mɛ wiin ɔɔn n'e kɔrɔ yira.
- 28**Sɔɔn ɔɔn mane tiye wiin ɔɔn na n'e kɔrɔ yira ga, ka na plalo we daga saa. A y'a da bere ye yɛrɛ ma kɔ Wuro.
- 29**A ɔɔn ma Wuro ta fanɛ na yira, sma pla wɛlɛ sma saa n'e yira, bɔ sɛrɛ n'e na kayan ta.
- 30**Wiinye kma ɔɔn tangan, wɔnwɔ na boo ɔɔn bɔɔ dɔreda za, wiin te ɔɔn bere, wɔn daga bɔɔ.
- 31**Ka pepe sbɛ ne Wuro ta fanɛ yira nka wiin ti wɔn kɔ ye bɛresangan wiin fa to ka pepe sbɛ kala ɔn worasigi gun.



- ³²Wiin te òon Wuro ta daberebe na ni ta kien gun, wonna te daga n'e yere figenon too.
- ³³Bare Wuro ke wiri piriparada na ga nka a ke wiri siara òon na.
- ³⁴Wokara ye te wiin ne Wuro ta degewesma yo, yara daga boo nemekwedo hon. Sogo pere ye ma bereda na ga. Ye daga ne moo wokara ten n'e yira wiin ne me.
- ³⁵Ye ne kia toga kini boo da na, ye òon te ye ye banganne toga ye bre. Ya daga bere na zame kwedo hon ga.
- ³⁶K'a giati da ki bre Wuro ta bere tuma ra? K'a giati da ki dama ma a wiri ra?
- ³⁷Ka na boo òon n'a giati on da yi Wuro ta daberebeta wele Wuro boo da yira ye ma, a ye yere na kayan ta ko Matigi ta yirada ma wiinye sebe ka ma.
- ³⁸Wiin te òon ma won giati ga, ka k'a giati me ga.
- ³⁹Ye te yee kia kma, ka ne Wuro ta fane ta yira kia on ka ne soo sidazabere ma me ga.
- ⁴⁰Nka ye pepe daga te forona ko ye tenon na.

1 KORINTHEKMA 15

- ¹Kia kma, ma wiinye fanedia wo yira ka ma, ka wiinye wo moo, ka doo wiinye wo ma, ma kia ka kakiri tugo ko logo ye.
- ²Ma wiinye fanedia wo yira ka ma, ma ye yira ka ma wiin ne, ka òon n'e foga yee, yewo baraka hon ka na kisi. Won ma te ga, k'a yonmabe na te zana.
- ³Me yere mane wiin fa gun, won ma pia òon yira ka ma den on da Krista siri kia kakie ye na wokara Wuro domada na sebe n'e yira wiin ne on da,
- ⁴ye y'a sitra, a òon winni sa yin saaro koo ma Wuro domada na sebe yiranon na.
- ⁵Y'a ye yere doru Sefase ma, won timi a òon ye yere doru kalanomane funpla wo ma me.
- ⁶Won timi a ye yere doru plala sma zokoo (500) n'e timi ma kanyonno tala na. Ye na yaan ye ti ni na ye, ye na damane siri.
- ⁷Won timi a ye yere doru Zake ma. Won timi me, a ye yere doru fanesma wo pepe ma.
- ⁸Webedo ma, a ye yere doru me ma me, me wiin te yere òon mane daga ko won ga.
- ⁹Bare me òon fanesma pepe hon slalo yi. Fanetogo yere daga ne wiri me wiin te ma ga bare ma mane Wuro ta konkma yanne fon.
- ¹⁰Nka ma ti wiin ween sma, ma baraka yira Wuro ma, a wiin kien ta ne ma, won te zana ga. Ma yere bara ta on yalo ye pepe ma. A me òon wonna bara wo ta ga nka Wuro ta kien wiin òon ti ne hon won òon n'e ta.
- ¹¹Ka te ke won to. A te me yo, a te yewo yo, ke wiin fa puru ka òon yoon a ma, bo òon won.



- 12Ke ɔɔn ne puru ne kwa, ye Krista winni sa sara yɔ, ne ka na bɔɔ te ɔn ne kwa, ye sara ta winni tian ga?
- 13Sara ta winni ɔɔn mane tian ga, wɔn kɔrɔ Krista winni me ga ke.
- 14Krista ɔɔn ma winni ga, mia pile te zana, k'a yɔnmabe ne zana me ke.
- 15Sara ta winni ɔɔn mane tian ga, me yere te sierekomayaga na Wuro ta yo. Bare me siereyagabe ta ɔn d'a Krista winni n'a sabe sara yɔ kamasɔrɔ a ma ye ta ga.
- 16Sara ta winni ɔɔn mane tian ga, wɔn kɔrɔ Krista winni me ga ke.
- 17Krista ɔɔn ma winni ga, wɔn kɔrɔ k'a yɔnmabe te zana, ka ne ti k'a kakie hɔn ye.
- 18Wiinye kma ɔɔn siri Krista na yɔnmabe ne ti ye hɔn, wɔnna kma ye yaga ke.
- 19A ɔɔn ma kià sirewɔ dama ye na ke yɔɔn Krista ma, wɔn kɔrɔ bɔ smasere ye fɔn ke ye melemele ke.
- 20Nka awo. Krista winni sa sara yɔ ɔn te siriwere pepe na zengente na.
- 21Awale a debe ma sɔnnala do ma siri kɔ diniyan hɔn han, sɔnnala do ma sara ta winni kɔ diniyan hɔn me.
- 22Sma pepe debe ne siri Adama baraka hɔn han, yee ye pepe na ni gun Krista baraka hɔn ye me.
- 23Nka wiin ti wɔn kɔ ye tado n'a bii gwere ye ma den, wiin ɔɔn Krista, wɔn timi wiinye kma ɔɔn Krista ye a nasangan ma.
- 24Wɔn timi webesangan wiri, a na fanganmabe ka tɔn Wuro sra hɔn wiin sangan ma, toga pepe kɔ fangan pepe kɔ sebe pepe yaga we timi ma.
- 25Bare Wuro domada na sebe n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da, y'a daga tangan fanganmabe na fɔn yaa kayan a zugi pepe ta bere ma a wee.
- 26A zugi na webe yi wiin ɔɔn na yaga, wɔn siri.
- 27Yee ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye Wuro fre pepe berebe a wee. Nka Wuro domada na sebe da wiin sangan ma, ye fre pepe ti a soro ma, wiin te ɔɔn n'e ka a sra hɔn, wɔnna te nii ti ga yo.
- 28Fre pepe ɔɔn naa kie a sra hɔn wiin sangan ma, wɔnna sangan ma wiin te ɔɔn fre wɔ ka awe Nɔ sra hɔn, awe na ti wɔnna te sra hɔn me wiin fa to Wuro ne ti fre pepe wɔn na.
- 29A m'a ma yee ye ti ga, wiinye kma ɔɔn te ye n'e batize sara ye na, wee wɔɔn na ye mane na ne wɔn ta? Sara mane na winni ga, wɔnno na ye te ye n'e batize ye ye na?
- 30Wɔnno na me yere mane na ne ti farasida hɔn sangan pepe ma?
- 31Tian na kià kma, me ti siri na sogo ma kɔɔ pepe ma. Ki ye na me ne yere yirebe kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn.



- 32**A m'a ma sma ta zeda òn n'e wòon, mē kwini kò wiinye kma Efesekuru hòn wòkara sòkobafre, wònnò òn mane na mē ka wòn hòn? Sara ta winni òn mane tian ga, dakalo wiin fa yira, òn da ye tē ke zòn òn mēne bare sèn ke na siri, ka tē ke wòn ta kē.
- 33**Ka ka ka yere firebē ga. Mareyaga sbē ne mafōre yaga.
- 34**Ka ka yinnamalò òn saa dayagate na. Ka na bòò Wuro tòò ga. Ma ye yira k'a pere òn na.
- 35**Nka boo na toga, ye nē sma winni ne sa? Ye wee kòn ye bere ne naa kò òn?
- 36**Yinni sege rē. Be wiin fa tugo, a ma katra ga, a sbē ne faga ra?
- 37**Be wiin fa tugo, wiin fa òn daga faga sa, a tē mane wòn nò ga ra? Bilenò wēle boo faza nò.
- 38**Wòn timi Wuro kòn pere a ma. Wiin kòn sii da òn dia a ma tamara wòn a òn pere tugofrē wò ma zēzē wa.
- 39**Danfrē pepe koma tala ga. Sma koma dégē ti worofrē ye kò yala ye kò zē ye na.
- 40**Wurokòn hòn koma tiye, diniyan hòn ye ne tiye mē, ye pepe wòlònòn mane tala mē ga.
- 41**Boo wòlò wòkara sin, boo ne wòlò wòkara yuu, boo ne wòlò wòkara mamala. Boo mumulu yere wòlò yi boo ma mē.
- 42**Yee sara winnisangan ma ye na ti mē. Wiin kòn òn vra, wòn na winni sa ne vrabareya yi.
- 43**Wiin kòn òn yaga, wòn na winni sa ne wòlò yirebe na, fanganduru ti wiin kòn na wòn na winni sa ne paga fangan na.
- 44**Wiin kòn òn worofakòn wòn na winni sa ne Wuro ta Ni na yi. Worofakòn òn ne tiye, wòn kòò Wuro ta Ni na yi tiye mē kē.
- 45**Tamara yee ye sēbē Wuro domada na sēbē hòn wa, ye Adama na gwere yi wòn mane tē nima na. Adama na wēbē yi wòn Wuro ta Ni wiin òn ni pere.
- 46**Nka wiin òn gwere lagakòn ma, wòn mane sansukanpla dama. Wòn timi Wuro ta Ni ti wiin kanpla hòn wòn òn sbē ne naa.
- 47**Gweresòn wiin kòn òn dan kò vere, wòn lòmafa. Sòn plalo we wòn tuma wuro hòn.
- 48**Wiin te kòn òn dan kò vere, wòn mane ti wiin nē, yee lagakòn ma koma ti ye, wiin te òn tuma wuro hòn òn zii, wòn kòn ti wiin nē, yee wurokòn hòn koma na ne ti mē.
- 49**Ke tē wiin nē òn mane ti wòkara lagakòn ma sòon, yee ke na ne ti wòkara wurokòn hòn sòon ye mē.
- 50**Kià kma, ma wiin fa yira, bo wòn. Sòon sbē n'e to sònbe hòn òn Wuro ta kolo gun kòò na ga, wiin fa òn vra wòn mane sbē n'e to wòn hòn òn vrabareyabe gun kòò na mē ga.



- ⁵¹Ma na kabakoda bɔɔ yira ka ma. Ke pepe na siri ga nka ke pepe na katra
- ⁵²nɔɔ tala hɔn yinna pi kɔ ye kibɛ, webetola digekɔn ta. Bare tola na pɛn, sara winni sa kɔ koma na vrabareya ye. A ma ke han, ke na katra.
- ⁵³Bo kɔn be ɔɔn vra, wɔn daga bere tɛ vrabareya yi na. Wiin ɔɔn siri, wɔn bere tɛ siribareya yi na.
- ⁵⁴Awale bo kɔn be ɔɔn vra, wɔn ɔɔn naa bere tɛ vrabareya yi na wiin sangan ma, wiin kɔn we ɔɔn siri wɔn ɔɔn bere tɛ siribareya yi na wiin sangan ma, wɔnna sangan ma wiin fa ɔɔn yira Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, sebe sbɛ siri ma, wɔnna domada wɔ na paga.
- ⁵⁵Bi siri, wee bia sebe ti? Bi siri, wee be na bado ti?
- ⁵⁶Siri na bado wɔn kakiɛ, kakiɛ ta sebe wɔn ma tɛn.
- ⁵⁷Ka tɛ ke baraka yira Wuro ma wiin ɔɔn sebe pere ke ma kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn.
- ⁵⁸Wɔn ye na n'a kma fɔre, ka ka wora sige ɔn ka vile ga. Ka ne yaa zin suu Matigi ta bara na ɔn tɔɔ da ka wiinye yanne ta Matigi ye na, ye na tɛ zana ga.

1 KORɛNTEKMA 16

- ¹Awale ma wiin fa yira Wuro ta kɔnkma ma Galategiamana hɔn gwanakwɛda na Wuro ta dɛgɛwesma ye na, wɔn nɛmɛ ki daga ɔɔn ta mɛ.
- ²Tun o tun na gwerekɔ ma, ka na wiin ti pepe a y'a gwana wiinye tigɛ n'e gun kiego ma, a ye kwɛ. Ka ka da ka mia naa yɛrɛ ɔn sbɛ ne gwana wɔ tɔɔ ga.
- ³Ma ɔɔn naa naa wiin sangan ma, ka wiinye kma dɛgɛ, ke na n'e fanɛ kɔ k'a gwana wɔ, ye yaa n'e pere Zeruzalɛmukma ma.
- ⁴Mɛ yɛrɛ ɔɔn ne daga yaa, ye na yaa kɔ ne nɛmɛ.
- ⁵Ma na dɔɔ Masedowanegiamana hɔn ɔn naa ka brɛ. Ma na dɔɔ yeyɛ.
- ⁶Ka ma farase ga, ma na yin damanɛ ta ka brɛ weɛ ɔn pian hɔn ta kɔ ka nɛmɛ wiin fa to ka ne diɛma, ma sbɛ n'a yuru sere ta.
- ⁷Ma kia naa ka sege basiɛ yee dama ɔn fɔnɔ ga nka Matigi ɔɔn dian, ma kia wɔɔ kɔ ka nɛmɛ ɔn boo wagati ta.
- ⁸Nka ma na wɔɔ Efɛsekuru hɔn fɔn yaa Pantekɔte na kɔɔ wiri.
- ⁹Bare m'a za da ma sbɛ ne bara na yire ye ta yeyɛ, zugi na yaan ye ne tiye mɛ.
- ¹⁰Timote ɔɔn naa, ka ka tɛ a ne kwan ka yɔ ga bare a Matigi ta bara ɔɔn ta wɔkara mɛ.
- ¹¹Sɔɔn sii k'a dɛgɛbɛ ga. K'a diɛma wiin fa to a bere naa ne brɛ siara hɔn bare m'a yɛrɛ kɔ ne na plala.



- 12**A ma ke na plalo Apolose han, ma man'a woro sigebe fɔrɔna, d'a yaa ka bre ko ke na plala. Nka a kia yaa basie ga. A ɔɔn naa sogo gun wiin sangam ma, a na yaa.
- 13**Ka ka yinna doma ɔn ka woro sige yɔnmabe hɔn. Ka nimisinigia ka ka yere hɔn ɔn fangan ka ka hɔn.
- 14**Ka ne da pepe ta ko dadiamabe.
- 15**Kià kma, ma fa tala yira n'a sigebe ka ma ye me. Ka too da Sitefanase ko y'a kɔnkma ɔɔn pia doo Krista ma Akayikma hɔn. Ye man'e yangan Wuro ta degewesma ye na fɔrɔna.
- 16**Awale wiinye kma ɔɔn wɔnna smasie wo ko wiinye kma ɔɔn kwe ye ma ye ta bara ko ye ta yanne hɔn, ka ne moo wɔnna kma wo ta.
- 17**Sitefanase ko Forotunatuse ko Akayikuse ta naa dia ne ma fɔrɔna. Ye ka tado bii.
- 18**Bare ye me zigi tugu ɔn ki yi tugu me. Wiinye kma ɔɔn wɔnna smasie wo, ka ne wɔnwɔ da diabe ka ma.
- 19**Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti Azigiamana hɔn, wɔnwɔ bire ka na. Akilase ko Pirisile ɔnkɔ Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn te n'e neme kwe ye bre, wɔnwɔ pepe bire ka na fɔrɔna Matigi togo na me.
- 20**Ke na plala pepe bire ka na. Ka Wuro ta degewesma ta foo bire neme na.
- 21**Me Pole yere soro ɔɔn bo sebe ta ɔn bire ka na.
- 22**Matigi da ɔɔn mane dia wiin te ma ga, wɔnna te voda. Maranata. Kià Matigi naa.
- 23**Matigi Yezu ta kien te a ka diema.
- 24**Ka pepe da dia ne ma Yezu Krista baraka hɔn.



2 KORENTEKMA

2 KORENTEKMA 1

¹Mε Pɔle Yezu Krista ta faneta Wuro dungo baraka hɔn kɔ ke na plalo Timote bo sɛbe ta n'e fane Wuro ta kɔnkma pepe ma wiinye ɔn ti Korɛntekuru hɔn kɔ Wuro ta dɛgɛwɛsma pepe ma wiinye ɔn ti Akayi na mara pepe hɔn.

²Ke Tɔn Wuro kɔ Matigi Yezu Krista tɛ ye y'a woramadiabe kɔ y'a siara ta ka ma.

³Yirebe tɛ kià Matigi Yezu Krista Tɔn Wuro ma, awe wiin ɔn woramadiatɔn ne zigitugu pepe na Wuro.

⁴A ke zigi tugu kià ninabanda pepe na wiin fa to wiinye kma pepe ɔn ti ninabanno hɔn, ke sbe wɔnwɔ zigi tugu kɔ zigitugu ke wiin gun awe Wuro ta.

⁵Tian na, Krista yanne ke ye na wiin nɛ fɔrɔna, yee ke zigitugu na yire yi gun awe Krista baraka hɔn yɛ mɛ.

⁶Mé ɔn ne ti yanne hɔn, be tɔɔ k'a zigitugu kɔ k'a kisi ye na mé yanne. Mé zigi ɔn ne tugu, wiin zigitugu ɔn tɛ ka ne sbe ne k'a yanne sɔmna, wɔn ɔn mé zigi tugu mɛ.

⁷Wiin yɔnmabe ɔn ti mé hɔn ka ye na, wɔn yire. Mé tɔɔ da ka yanne ne kɔ mé wiin nɛ, yee ka zigi tugu ne kɔ mé yɛ mɛ.

⁸Kià kma, mé kia ka wɔɔ yee ɔn ka ye yɔnnɔ tɔɔ ga. Wiinye yanne ɔn mé gun Azi, wɔn mé banabe fɔn yaa fɔnɔ ɔn ke fangan wɛ fɔn ke yere ma tɔɔ ta ke sbe ne wɔɔ ni na titiri ga.

⁹Mé yere man'a giati ɔn da mé sirisangan ɔn wiri wɛ. Ye tɛ yee, mé mane yɔɔn ke yere ma titiri ga nka Wuro ma wiin ɔn sara winni.

¹⁰Awe ɔn mé den mé wa wɔnna siri we hɔn ɔn ne na ne mé den ne mé wa a hɔn suu. Awe ma ke yɔɔn, awe ɔn na ne ke den suu.

¹¹Ki ka nii ka wɔn hɔn k'a wuromɛ baraka hɔn mɛ. Ye tɛ yee, mé na wiin woramadiabe we gun sma na yaan ye ta wuromɛ baraka hɔn, wɔn na tɛ barakayira na sma na yaan ye ta mé ye na.

¹²Mε sbe ne nihɔndia wiin kɔrɔ ma na, bo wɔn: Mia tɛ ɔn n'e yɔnnɔ tɔɔ mɛ sana ɔn da mɛ Wuro ta telebe kɔ a ta kɔrɔhɔnkini ta diniyan hɔn ɔnkɔ ki mɛ, wɔn ma tɛ sansukanpla ta datɔ baraka hɔn ga fɔn Wuro ta woramadiabe baraka hɔn.

¹³Tian na ke na foyi boo sɛbe n'a yira ka ma ga fɔn ka wiinye kala ɔn n'e kɔrɔ tɔɔ. Nka ma ye yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da ka na kia yirada kɔrɔ tɔɔ.

¹⁴Ka debe n'e na bɔɔ yɔnnɔ tɔɔ n'e wɛ han, mɛ ɔn k'a nihɔndiaro wɔkara ki mia nihɔndiaro wiin nɛ Matigi Yezu ta kɔɔ ma.

¹⁵Wɔnna yɔnmabe we do ma, ma mane kia dɔɔ ka bre den ɔn fa kwɛ k'a nihɔndiaro ma.



- ¹⁶Ma ɔɔn tuma ka brɛ, ma yaa Masedowane. Ma ɔɔn tuma wɛɛn, ma bere naa ka brɛ wiin fa to ka n'a Zudegiamana hɔn yuru pepe na da yɔnnɔhɔnwa.
- ¹⁷K'a giati da ma wɔnna giatɛ we ta ma ne kakiri tanganbe ga ra? Taa mɛ nɛmɛ ne ɔɔn kɔ awo yira k'a giati ɔn da mia giatɛ sansukanpla ta giatɛ le?
- ¹⁸Wuro n'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da mɛ wiin fa yira ka ye na, wɔn «ɔɔn» ɔn ne bere ne «awo» ga.
- ¹⁹Bare mɛ kɔ Siliven kɔ Timote Wuro nɔ Yezu Krista wiin ta da yira ka ma, wɔn «ɔɔn» ɔn ne bere ne «awo» ga nka a «ɔɔn» sangan pepe ma.
- ²⁰Tian na, awe ɔɔn «ɔɔn» we wiin ɔɔn Wuro ta dosɔ pepe do paga. Awe Yezu Krista baraka hɔn ke amina yira Wuro ma a ta yirebe ye na.
- ²¹Wiin te ɔɔn mɛ kwɛ kɔ ki Krista hɔn, ɔɔn ne ke tɔbe, a Wuro.
- ²²Awe ɔɔn y'a tɔbe dɛ ke ma ɔn y'a Ni ka ke hɔn wiin ɔɔn n'a ta perefɛ na zin hɔn yi.
- ²³Ma Wuro ta ne sierete na. A ɔɔn ma niɔn ma ɔɔn sɔɔ, a ka ne to ni na ga. Ka na makare ɔɔn tɛ ma ma dian naa Korente ga.
- ²⁴Ye tɛ wɔkara ke ti ne fangan dɛ ka ma yɔnmabe na ga rɛ, bare yɔnmabe ti ka hɔn fɔrɔna nka ke kia baratɛ kɔ ka nɛmɛ k'a dangamu ye na.

2 KORENTEKMA 2

- ¹Wɔn tɛ ma ɔɔn da ma na bere yaa ka brɛ titiri ga, ka tɛ ma naa ka ninaban ga.
- ²Bare ga mɛ ɔɔn ne ki nina ban, kɔ te ɔɔn na mɛ nihɔndia? Ma ki wiinye kma ninaban, ye ki ga ra?
- ³Wɔn ɔɔn mane n'a sebe tɛwɔn wiin fa to ma ka na naa wiin sangan ma a ma ninabanno ma naa ɔɔn gun ka ta ga, kamasɔrɔ a ma nihɔndiaro ɔɔn mane daga ne tiye. Ma wɔn yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da n'a nihɔndiaro wɔn k'a nihɔndiaro mɛ.
- ⁴Ninabanno hɔn ma ti, ne yinnazio ne wɔrɔ fɔrɔna ɔn ne bɔ sebe be ta ka ma. Ma kia ka ninaban ga nka wiin fa to ka tɔɔ da wiin dadiamabe ɔɔn ti ne hɔn ka ye na.
- ⁵Wiin te ɔɔn dayaga ta, a ye ta mɛ na ga nka ki pepe na. Ke ɔɔn da ke ka ye sigebe ga, ke na da ki na bɔɔ na a ye ta yɛ.
- ⁶Ka na yaan ye ɔɔn daga n'a na te yɔnnɔhɔntoba yee dama.
- ⁷Bo wɔn ɔɔn tɛ ma ɔɔn da ka ma basisɛ da ka yafa a na te ma ɔn n'a woro sigebe wiin fa to a bona ka na tege ɔn yaa fɔnɔ ga.
- ⁸Wɔn nii wa mɛ, m'a kia ka ta ɔn da k'a na te da diabɛ ka ma.
- ⁹Bare bo sebe be tɛwɔn ne ta, ma kia ka ta ka sege ka ɔn ne mɔɔ ne ta fɔrɔna.
- ¹⁰Ka ɔɔn yafa wiin te ma, ma yafa wɔnna te ma mɛ. Mɛ ɔɔn yafa, bare ma daga ne yafa ta, ma ye ta ki ɔɔn ye na Krista zin hɔn



- ¹¹Wiin fa to Sitane ta mama ka naa ke gun ga. Bare ke a ta giate tɔɔ.
- ¹²Ma mane yaa Krista ta fanedia yira na Torowasekuru hɔn, Matigi kɔnɛ mane na te ma barafɔre ta yeyɛ.
- ¹³Nka ne kakiri mane tangan bii tala hɔn ga bare ma mane ne na plalo Tite za ga. Wɔn te ma ɔn sogo kia ye ta ɔn yaa Masedowane.
- ¹⁴Ke baraka yira Wuro ma wiin ɔn sebe pere ke ma sangan pepe ma Krista baraka hɔn. A te Krista na tɔɔ ne wiri bii pepe hɔn wɔkara wunnudiafa wunnu.
- ¹⁵Ye te yee, wiinye kma ɔn ti kisi na sogo ma kɔ wiinye kma ɔn ti firesogo ma, ke ɔn te wunnudiafa na Krista ta Wuro ma wɔnwɔ ye na.
- ¹⁶Wiinye kma ɔn ti firesogo ma, a wunnu naa kɔ siri wɔnwɔ ma. Wiinye kma ɔn ti kisi na sogo ma, a wunnu ni pere wɔnwɔ ma. Kɔ te ɔn tiye ne sbɛ ne wɔnna bara wɔ neme ta?
- ¹⁷Wiinye sma na yaan ye wɔ ɔn Wuro domada katra ne tɔnɔ kia ye hɔn, mɛ wɔnwɔ neme ga. Tian mɛ ɔn yira Wuro togo na wɔkara Krista ta baratere daga n'e ta wiin nɛ.

2 KORENTEKMA 3

- ¹Bo domada be n'a dɔrɔ ɔn da mɛ mɛ yere yirebe ye me ra, taa ke kià sebe fane ka ma wɔkara bɔɔ te ne te wiin nɛ wiin fa to k'e yira ka ma wele ɔn da ka ke yirebe?
- ²Ki ɔn mià sebe, wiinye ɔn sebe me kɔrɔ hɔn, sma pepe n'e yɔnnɔ tɔɔ n'e kala.
- ³Ka ye yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da ki ɔn Krista ta sebe wiin ɔn kalfa me ma. A sebe kɔ tɔbetizio ga, nka a sebe kɔ Wuro na siebe yi ta Ni. A sebe dɔge na walage ma ga nka komavere na ye ma ka kɔrɔ hɔn.
- ⁴Wiin yɔnmabe ɔn ti mɛ hɔn Krista baraka hɔn Wuro zin hɔn, bo ɔn wɔn.
- ⁵A mɛ yere ta sebe baraka hɔn, mɛ sbɛ n'e ta ga, Wuro ta mɛ yere mià sebe gun.
- ⁶Awe ɔn te mɛ ne sbɛ ne te beɛn na wun yi na baratere na wiinye ɔn sebe hɔn ye ga, ke Wuro ta Ni ɔn na ye. Bare sebe sɔn yee nka Wuro ta Ni wɔn webareyani ka sɔn hɔn.
- ⁷Awale siri na sebe wiin ɔn mane sebe dɔgɔnɔ ma, wɔn ɔn yirebe gun wɔkara Moyizi, Isirayelenɔmanɛ mane sbɛ n'e yinna duro ɔn wiin sege a ta yirebe do ma ga, kamasɔrɔ wɔn ne fɔnɔ wɔnna zin we ma.
- ⁸Nɛ ni ta yirebe na te ɔn ma yalo wɔn ma ga?
- ⁹Wiin fa ɔn sma ka siri hɔn, wɔn ɔn yirebe gun, nɛ telebe yi na te ɔn ma yalo wɔn ma ga?
- ¹⁰Ke sbɛ ne da wiin yirebe ɔn pia wɔlɔ gwerena, wɔn wiri bo basiɛ yi ta wiin neme ɔn tiye ga.



11 Bare wiin fa ñon fñon, wñon ñon yirebe gun, wiin fa ñon wñon, ne wñon yi na te ñon mane yaga yi ga?

12 Wonna yonmabe we ta te ñon ne ti mé hñon, wñon te mé ñon tñon da ye tian.

13 Mé zogo pi mé zin ma wñkara Moyizi mane te wiin ne ga wiin fa to Isirayelenñomane ka naa yirebe za wiin ñon fñon.

14 Ye kakiri mane yaga fñon. Bo wñon ñon te hali naa n'a kwé sma ma, ye ñon ne Wuro ta been na bire yi na sebe kala wiin sangan ma wonna zogo we ne pi ye. A kibe ga bare Krista baraka hñon a daga we.

15 Tian na, hali ñon naa n'a kwé sma ma, ye ne Moyizi ta sebe kala wiin sangan ma, fa te ne pi ye kakiri ma.

16 Zugokatra dama ñon ñon Matigi ma, wñon ñon sbe ne te fa we kibe we.

17 Bare Matigi ñon Ni. Matigi ta Ni ñon ne ti wiin ween, ween tisramabe ti.

18 Ke wiinye kma pepe yinna hñon ñon kini, ke na Matigi ta yirebe noma ñon, ke te wñkara wonna gia we me, yirebe we ne yire ne yaa suu me Matigi baraka hñon, wiin ñon Ni.

2 KORENTEKMA 4

1 Wñon nii wa me, a debe ma woramadiabe do ma mé wonna bara wñon gun, mé mé koma siribe ga.

2 Mé foyi boo ta wiinye ñon ñon ñon ga, ma peremagada ta ga ñon mane na dian beremafa na ga ñon mane Wuro domada katra me ga. Nka ke telebe ñon ta wiin fa to ke sma pepe ta yonmabe gun Wuro yonno na.

3 Hali ñon naa n'a kwé sma ma, mià fanedia ñon mane kini ñon ga, wiinye kma ñon fire, wñonwñon ta a kini ga.

4 Wñon yonmabe ti wiinye kma hñon ga, Sitane wiinye kma yinna pi ñon n'e kakiri yaga, wiin fa to Krista wiin ñon Wuro gia, ye ka wñon ta yirebe na fanedia na kini za ga.

5 Mé mé yere da yira ga nka Matigi Yezu Krista ta da mé ñon yira. A ma mé han, mé a yira n'a ñon ka ma da mé te k'a baratere na Yezu ye na.

6 Bare wiin Wuro ñon da ye kini sa tunio hñon, awe yere ñon wñon ke kñon hñon wiin fa to a ta yirebe wiin ñon wñon Krista zin ma, ke sbe wñon na tñon gun.

7 Nka mé wonna nafari we bii veresia hñon wiin fa to wonna sebe we wiin neme ñon tiye ga, wñon ka ne sa mé hñon ga nka a sa Wuro ñon hñon.

8 Wiinye yanne ñon ñon mé ma bii pepe hñon, wñonwñon foyi ta ke na ga. Ninabanda sii pepe ñon te ke na nka ke koma siri ga.

9 Ye mé laga mane ke gun ga, ne mé bere mane sbe ne fa ta ke na ga.

10 Mé taa Yezu ta da na yanne na wiin fa to a ni ne ti ke hñon.



- 11**Sangan pepe ma ye mé nima ka siri hɔn Yezu ye na wiin fa to Yezu ni ne ti mià sirewɔ hɔn.
- 12**Ye tɛ yee, siri bara ta mé hɔn nka ni ne ti ki hɔn.
- 13**Nka wɔnna yɔnmabe tala we wiin da ɔɔn sɛbe ɔn da, ye yɔnmabe ɔɔn kɔ ne hɔn, ye wɔn ɔɔn tɛ ma ɔɔn bere, wɔn tɛ yɔnmabe ɔɔn kɔ mé hɔn mɛ, mé ɔɔn ne bere.
- 14**Bare ke ye yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da wiin te ɔɔn Matigi Yezu winni, wɔnna te na ke winni kɔ Yezu mɛ ɔn mé kɔ ki tigɛ ye kiego ma.
- 15**Wiin fa pepe ɔɔn tɛ mé na, ki ye na a tɛ mé na wiin fa to woramadiabe ɔɔn ne yire ne yaa, zame na yaan ye ne baraka yira Wuro ta yirebe ma.
- 16**Bo wɔn ɔɔn tɛ mé koma ɔɔn mane siri ga. Hali mé yasɔ ɔɔn ne kiego ne yaa ne vetra ne yaa sirido ma, mé tɔɔ da mé kakiri bere ne tɛ wun yi na kɔɔ pepe ma.
- 17**Bare mià kanyɔnnɔ tala na ninabannɔ yirabe ne kɔ a wiin yirebe na webareya yi tɛtɛrɛ n'a tigɛ ke ma ga.
- 18**Wiin fa ɔɔn zɛ, a wɔn mé ɔɔn giati ga, nka wiin ɔɔn zɛ ga. Wiin fa ɔɔn zɛ, wɔn na yaga nka wiin ɔɔn zɛ ga, wɔn webareya yi.

2 KORɛNTEKMA 5

- 1**Wiin kɔn ɔɔn ti mé ta ne wɔkara wiin wɔdo ɔɔn na yaga, mé tɔɔ da wɔdo ti ke ta wuro hɔn wiin ɔɔn na yaga ga. Wɔn Wuro ta tɛtɛrɛ yi, a sɔɔn ta tɛtɛrɛ yi ga.
- 2**Mé sigɛ mé yɛrɛ ma fɔrɔna wiin fa to mé sbe yaa gun wɔnna wuro hɔn kɔɔn we hɔn.
- 3**Wiin fa to ke sbe yaa kià zoga ka ɔn ka wɔɔ gwelengwele ga.
- 4**Bare ke wiinye kma ɔɔn ti bo tinɔn be na, ke yanne fɔrɔna. Ye tɛda ke kia ke wola ga nka ke kia bɔɔ zoga ka n'e dɛ bɔ ma wiin fa to wiin fa ɔɔn siri yi, ni sbe pi wɔn ma.
- 5**Wiin te ɔɔn ke tɛtɛrɛ wɔnna nada wɔ na, a Wuro wiin ɔɔn y'a Ni pere ke ma y'a perefɛrɛ na zin hɔn ye na.
- 6**Ye tɛ yee, yɔnmabe ti ke hɔn sangan pepe ma, ke ɔɔn tɔɔ da a ɔɔn ma bɔ koma bɛ ɔɔn ti ke ta, ke ti kià wɔdo hɔn ga, ke brɛ ne dɛrɛ Matigi na.
- 7**Bare yɔnmabe ma ke dɔɔ, ke dɔɔ zɛda ma ga.
- 8**Tian na, yɔnmabe ɔɔn ti ke hɔn, wɔn ɔɔn tɛ ke ɔɔn ne kia sa bɔ koma bɛ hɔn ɔn yaa wɔɔ Matigi kiego ma.
- 9**Nka mé wiin fa kia, bɔ kɔn bɛ ti ke ta yo, ke sa a hɔn yo, wɔn ke dia a ma.
- 10**Bare ke pepe na sa kiti na Krista zin wiin fa to wiin te ɔɔn ti, wɔn wiinye dafɔrɛ wele wiinye dayaga ta y'a sirewɔ hɔn, a na te ye na sara gun.



¹¹Wiin fa ɔɔn kiu ta kie Matigi ma, mià te ɔɔn ne wɔn tɔɔ, bo wɔn ɔɔn te mé ɔɔn n'a da yira sma ma wiin fa to zarakedo ka ze mé na Wuro zin hɔn ga. Mé yere kia zarakedo ka ze mé na ki ta me ga.

¹²Mé da ka mé yirebe ga re nka mé kia dendenmada ɔɔn yira ka ma, ka nihondia mé ye na wiin fa to wiinye kma ɔɔn ye yere yirebe sma ta zeda na wiinye ɔɔn ti ye kɔɔ hɔn ga, ka sbe fa yira ye ma.

¹³Mé ɔɔn ne kakaba, Wuro ye na mé kakaba. Mé ɔɔn ne datɔsma, ki ye na mé datɔ.

¹⁴Krista ta dadiamabe n'a dɔɔ ke ma ɔn da sɔnnala dama ɔɔn siri sma pepe ye na, sma pepe ɔɔn siri me.

¹⁵A siri sma pepe ye na wiin fa to wiinye kma pepe ɔɔn ti ni na, ye ka ne ti ni na ye yere ye na titiri ga nka wiin te ɔɔn siri ɔn winni sa ye ye na, ye ne ti ni na wɔnna te ye na.

¹⁶Ye te yee, ke sɔɔn yɔnno tɔɔ kanpla titiri ga. Ke ɔɔn mane Krista tɔɔ kanpla, basie ke a tɔɔ yee titiri ga.

¹⁷Wɔn te, wiin te ɔɔn ne ti Krista hɔn, a na te te danfawun na. Dabire fɔnɔ, dawun ɔɔn tiye basie.

¹⁸Wiin Wuro ɔɔn te ke ɔɔn bere been kɔ ye neme Krista baraka hɔn ɔn wɔnna bereben we na bara kalfa mé ma, awe hɔn da pepe sa.

¹⁹Bare hali ye ɔɔn te wiin ne pepe, Wuro ɔɔn mane te diniyan ne bere ne been kɔ ye neme Krista baraka hɔn, a mane sma ta kakie giati ga, ne bereben na domada yira mé ma.

²⁰Mé Krista togo na fanesma, Wuro ne ka wiri mé baraka hɔn. Ke ka me Krista togo na ɔn da ka te been bere kɔ ka yɔ kɔ Wuro.

²¹Wiin te ɔɔn mane kakie ta ga, a wɔnna te ta kakieteta na ke na ku na wiin fa to ke te smatele na Wuro yinna hɔn wɔnna te we baraka hɔn.

2 KORËNTEKMA 6

¹Mé debe ne ti bara hɔn kɔ lege han, wɔn ye na me ka me ɔɔn da ka wiin woramadiabe gun Wuro ta, ka ka te a te zanafa na ga.

²Bare Wuro da ye ye mɔɔ bia me na wagati na fɔɔ yi ma, ne té be ma kisi na kɔɔ ma. Sege re, bo ɔɔn wagati na fɔɔ yi basie. Bo ɔɔn kisi na kɔɔ.

³Mé kia sɔɔ sɔɔn sii ma wiin fa to zarakedo ka ze mia bara na ga re.

⁴Nka mé a sigebe ke yere ma da pepe hɔn ɔɔn da ke Wuro ta baratere. Yɔnmabe na yire yi hɔn kɔ yanne hɔn kɔ ninabanno hɔn.

⁵Bo vurofre bo kaso bo siri bo banano bo siyanna bo sunkie.



⁶Ke a dɔrɔ da ke Wuro ta baratere kià telebe kɔ kia tɔɔ kɔ kià woramakɔn kɔ kia foro kɔ ni na kini yi kɔ dadiamabe baraka hɔn.

⁷Kɔ kia tɛ ɔɔn ne tian ɔɔn yira kɔ Wuro ta sebe baraka hɔn ne tian ta kià kunkwinifa na.

⁸Yirebe hɔn kɔ wopa hɔn, togayɔ kɔ togafɔrɔ hɔn. Bɔɔ ne ke giati niɔnsɔsma kamasɔrɔ a ma tian ke ɔɔn yira.

⁹Bɔɔ mane ke tɔɔ ga kamasɔrɔ ke ne tɔɔ fɔrɔna, ye ne ke giati siwɛsma kamasɔrɔ ke ne kɛnɛ fɔrɔna, ye ne ke na wu wa mane ke yɛɛ ga.

¹⁰Ye ke yannɛ ke nihɔn ne dia, ye ke ta durukma na kamasɔrɔ ke ne naforokma, y'a giati da foyi ti ke ta ga kamasɔrɔ frɛ pepe ne ti ke ta.

¹¹Mé fangan dɛ ka ma ga Korɛntekma ke ke kɔrɔ hɔn kɔni ka ma.

¹²Ka mɛrɛ mɛ ta ga ki ɔɔn ka yɛrɛ mɛrɛbɛ.

¹³Ma bere ka ta wɔkara ne nɔmanɛ. Ka ka kɔrɔ hɔn kɔni ke ma ɔɔn kià tɛda na ku sara ke ma mɛ.

¹⁴Ka ka bɛɛn ka kɔ Wurotɔbareyasma ga. Ye k'a kwɛwɔsma ga. Nɛ fa na tele yi sbɛ ne kwɛ ne kɔ fa na telebareya yi? Nɛ kini sbɛ ne kwɛ ne kɔ tunio?

¹⁵Nɛ Krista sbɛ ne kwɛ ne kɔ Sitane? Wiin tɛ ɔɔn Wuro tɔɔ, nɛ wɔn sbɛ ne kwɛ ne kɔ Wurotɔbareyata?

¹⁶Nɛ Wuro ta kɔɔn sbɛ ne tɛ fiankɔn na? Bare ke Wuro ta kɔan na nima ye wɔkara Wuro n'e yira wiin nɛ ɔɔn da ye yewɔ woro hɔn ye na tangan ɔɔn ne yara. Ye ye na tɛ ye ta Wuro na, ye tɛ y'a kma na.

¹⁷Ye wɔn ye na ka sa ka wa bɔ sma bɛ hɔn ɔɔn tangan kiege ma. Ye ka ka le fa na dɔɔn yi ma ga. Ye wɔn ɔɔn na tɛ ye dian ka hɔn. Matigi ɔɔn da yee.

¹⁸Ye yi na tɛ ka Tɔn na, ka na tɛ yi nɔmanɛ na. Matigi Sbɛpepenate ɔɔn da yee.

2 KORɛNTEKMA 7

¹Ne marefɔre, wɔnna dosɔ we ta tɛ ɔɔn ne ti ke ta, ka tɛ ke ke yɛrɛ kɔnibɛ kɔn na dɔnbɛda kɔ ni na dɔnbɛda pepe ma ɔn ne ke yɛrɛ kɔnibɛ kɔ kiu ta kie Wuro ma.

²Ka ka kɔrɔhɔnkɔni mé ma. Mé dayaga ta sɔɔn sii na ga, ma sɔɔn sii togo yaga ga, ma sɔɔn sii lamara mɛ ga.

³Ma ye yira ka zarake na ga bare ma ye yira n'e wɛ ɔn da mɛ k'a da giati. Ke ɔɔn ne na siri, ke kwɛ siri, ke ɔɔn ne na wɔɔ ni na yo, ke kwɛ wɔɔ.

⁴Mɛ yɔɔn ka ma fɔrɔna ne yɛyɛyirebɛ ka ye na. Ne zigi tugu mià yannɛ pepe hɔn fɔrɔna ne nihɔn ne dia.

⁵Mé yaa wiri Masedowane wiin sangan ma, mé makunabɛ ga. Ke mane yannɛ fɔrɔna, birisi ne ti bo piri, kuun ne ti bo piri ma mɛ.



- ⁶Nka Wuro wiin òòn ninabansma zigi na tuguta, wòn mé zigi tugu kò Tite ta naa.
- ⁷A a ta naa dama ga, nka ka man'a woro sigebe wiin nɛ, a wòn yira ke ma mɛ. Mɛ na wu ti ka na wiin nɛ, a wòn nɔma yira mé ma mɛ. Ye ka ninaban fɔrɔna. Ye ka mia da giati fɔrɔna, ye tɛ yee fɔn mɛ nihòn òòn dia fɔrɔna ye mɛ.
- ⁸Hali ma òòn ka ninaban kò n'a sebe, ma ma mane tɔɔ yira wòn na ga. Bare m'a za da wònna sebe ka ninaban zɔgɔ nka ma na ma mane tɔɔ yira ye na ga.
- ⁹Mɛ nihòndia basiɛ. Mɛ nihòndia k'a ninabannò na ga nka ma nihòndia bare wònna ninabannò mane ka zugo katra. Wuro mane wònna ninabannò we bere n'a ta dafɔre na. Mé dayaga sii ta ka na ga.
- ¹⁰Wuro wiin ninabannò bere n'a ta zugokatra na, wòn kisi pere sòòn ma. Ma mane tɔɔ sii ti wòn na ga. Wiin ninabannò òòn ti diniyan hòn kma ma, wòn yaa webe siri ma.
- ¹¹Wuro wiin fa ta ka na kò wònna ninabannò we, k'a tɔɔ. A kwamafa ka ka hòn, òn vɔrɔvɔrɔdate ka ka hòn. A dagiati ka ka hòn, ka ne kiu ka Wuro ma ne mɛ kia zɛ na salesale ne bara ta, mane dian dayaga na ga. K'a dɔrɔ da pepe hòn òn da tian ti ka ta.
- ¹²Ma òòn sebe fanɛ ka ma, m'a fanɛ dayagateta ye na ga, a dayaga ta wiin te na, ma m'a fanɛ wòn ye na mɛ ga. Nka m'a fanɛ ka ma n'a dɔrɔ ka ma Wuro togo na da mià da sige ka ma fɔrɔna.
- ¹³Wòn òòn mɛ zigi tugu. Wòn nii wa mɛ, mé nihòndia fɔrɔna Tite ta nihòndiaro ye na. Ka man'a zigi tugu wiin nɛ, wòn man'a nihòndia.
- ¹⁴Bare ma mane ka togafɔrɔ yira a ma, ka ma ne piribe ga. Mé tian yira ka ma sangan pepe ma. Ye tɛ yee, ma mane ka togafɔrɔ wiin yira Tite ma, wòn tɛ tian.
- ¹⁵K'a tɛ òòn ne mɔɔ sma pepe ta, òn kiu k'a ma òn n'a foga kwa a ma, a kakiri tɛ tugo kò wòn wiin sangan ma, ka da dia a ma fɔrɔna.
- ¹⁶Mia tɛ òòn yòòn ka ma da pepe na, wòn mɛ nihòndia fɔrɔna.

2 KORÈNTEKMA 8

- ¹Wuro wiin foro ta Masedowanekma ma, wòn nɔma ke kia òòn yira ka ma, kià kma.
- ²Wiinye yannɛ na yire ye wɔ òòn mane bere ye ma, ye ta nihòndiaro mane moro ne yaa. Duru kɔnɛ mane ti ye na nka yee ye ye sra hòn frɛ pere ye.
- ³Mɛ yere n'e siere òn da wiinye sie òòn mane ti ye ma, hali yere òn yalo wònna sie wɔ ma zɔgɔzɔgɔ,
- ⁴ye man'a sigebe ke ma fɔrɔna òn da ke yaa y'a diemafre pere Wuro ta dégewesma ma wiinye òòn ti Zudegiamana hòn.
- ⁵Mé yere mane wiin fa giati ye ta da hòn ga, wòn ye òòn ta òn frɛ pere òn yalo wòn ma. Ye pia ye yere pere Matigi ma den, wòn timi ye ye yere pere mé ma Wuro dungo na.



- 6**Wɔn tɛ mɛ ɔn n'a sigebe Tite ma ɔn d'a wɔnna perefɛ wɔ na bara du bii wiin nɛ, a yaa kɔ lɔgɔ fɔn ye tege na.
- 7**Nka frɛ pepe debe ne ti ka ta yanyan, yɔnmabe kɔ bɛreda kɔ datɔ kɔ datɛnɔn sii pepe kɔ dadiamabe ka wiinye gun mɛ ta, wɔn ye na k'a dɔrɔ ɔn da ka frɛkma ne sbɛ ne pere yaan mɛ.
- 8**Ma fangan dɛ ka ma ga rɛ nka ma bɔ sɛrɛ ye yira ka ma wiin fa to ka sbɛ k'a zugodiafa dɔrɔ mɛ.
- 9**Ka kià Matigi Yezu Krista ta woramadiabe nɔma tɔɔ. Awe wiin ɔn mane naforote, a ye yɛrɛ ta durute na ka ye na wiin fa to a sbɛ ki ta naforokma na y'a duru hɔn.
- 10**Mɛ wiin fa giati ye hɔn, bo wɔn: Ki yɛrɛ ma ye mane dia bare kabe ki yɛrɛ ɔn mane pia pere, ɔn bere n'e dutige mɛ.
- 11**Wɔn ye na, ka ye ta n'e do paga basie, wɔn ɔn na tɛ k'a giate tɛ tɛda na fɔrɔ ye na wiinye na sie ɔn ti ka ma.
- 12**Bia giate ɔn ne fɔrɔ, wiin fa ɔn ti be ta, yee ye be foga ne be fɔrɔ kɔ wɔn yɛ. Wiin fa ɔn ti be ta ga, ye be giati wɔn na ga.
- 13**Ka ka ka yɛrɛ ka ninabannɔ hɔn ne bɔ sɛrɛ zigi kia tugu na ga nka ka srasra ɔn ka ka yɔ.
- 14**Ye ɔn tɛ yee, wiinye ɔn dɛ ki ye ma, wɔn na n'ewɔ ye pagabe, wɔn na tɛ boo kɔɔ ma mɛ, wiinye ɔn dɛ yewɔ ye ma, wɔn ki ye pagabe mɛ, wɔn ɔn na tɛ srasra na.
- 15**Yee ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye wiin te ɔn mane yaan yi turu, wɔn yi mane yanfɔnɔ ga. Wiin te ɔn mane zɔgɔ turu, wɔn yi ma mane dɛgɛ yi mɛ ga.
- 16**Ke baraka yira Wuro ma bare a k'a giate nɛmɛ ka Tite hɔn mɛ.
- 17**A dian kià wiri na salesale ɔn naa ye bere yaa ki brɛ wɔnna nɔɔ hɔn.
- 18**Wuro ta kma pepe ke na plalo wiin ta da yira fanɛdia ye na, ke wɔn kwe kɔ lege.
- 19**Wɔn nii wa mɛ, Wuro ta kɔnkma ɔn n'a dɛgɛ n'a ta mɛ yakwɛta na bɔ bara bɛ hɔn perefɛda na. Ke wiinye bara wɔ ta Matigi togo ta yire na ɔnkɔ kià giatefɔrɔ we ta fɔrɔ na.
- 20**Wiinye gwana na yaan ye wɔ ɔn kie mɛ sra hɔn, mɛ mɛ yɛrɛ kɔrɔse fɔrɔna wiin fa to zarake ka zɛ mɛ hɔn ye na da na ga.
- 21**Mɛ dafɔre ta Wuro dama yɔnnɔ na ga, nka k'e ta sma yɔnnɔ na mɛ.
- 22**Ke na plalo wiin ɔn ti kɔ ke nɛmɛ da na yaan ye hɔn, awe wiin ɔn yanne barafɔrete na, ne bere ne za ye ta basie yɛ mɛ ɔn yalo gwere ye ma, mɛ a kwe kɔ mià fanɛsma bare a yɔn ka ma fɔrɔna.
- 23**Tite wɔn mɛ yakwɛta ɔn ne ne baratekwɛta ki kiege ma. Ke na plala wɔ wɔn Wuro ta kma Krista ta yirebe ta dɛgɛwɛsma wɔ.



²⁴Ka k'a dadiamabe dɔrɔ ye ma wɔkara Wuro ta kma n'e ta wiin nɛ ɔnkɔ mé ka togafɔrɔ wiin yira ye ma mɛ.

2 KORɛNTEKMA 9

¹Ke na wiin diema fanɛ Wuro ta dégɛwɛsma ma wiinye ɔn ti Zudegiamana hɔn, yirawɔn ti ka ma wɔn na ga.

²Wiin giatefɔrɔ ɔn ti ka hɔn, ma wɔn tɔɔ ɔn ne togo gun a na Masedowanekma ta. Ma mane da ye ma da n'a bii fɔn kabe, Akayikma kia frɛ pere. Ye te yee, k'a da mane dia Wuro ta kma na yaan ye ma.

³Ma bɔ plala bɛ fanɛ ka brɛ wiin fa to ma wiin togo gun ka ye na, a ka te zana ga ɔnkɔ ma ma n'e yira wiin nɛ mɛ ga, ka ne tɛtɛrɛ tigɛ wɛ mɛ.

⁴Masedowanekma ɔn naa kɔ mɛ, ka ma tɛtɛrɛ tigɛ gun den ga, wɔn fɔrɔ ga. Wiin yɔnmabe ɔn mane ti mé hɔn ka ye na, wɔn na te pere na ke ma, ma da ki ma han.

⁵Wɔn te ma ɔn da, ye te ma pia ke na plala fanɛ den wiin fa to ka ne tɛtɛrɛ ne tigɛ. Ka togafɔrɔ wiin ɔn pia yira tigɛ, wɔn wɔɔ ka ma, a ka te togayɔ na ga.

⁶Ka tɔɔ da wiin te ɔn ma tugo yaan ga, wɔnna te sbɛ ne kien yaan ga. Wiin te ɔn tugo yaan, wɔnna te ɔn kien yaan mɛ.

⁷Wiin te ti pepe, wɔn y'e pere kɔ y'a giatɛ. A ka ye ta ɔn ninaban ga, ka ka fangan de ɔɔn ma mɛ ga bare wiin te ɔn pere kɔ nihɔndiaro, wɔnna te da ɔn dia Wuro ma.

⁸Woramadiabe sii pepe ɔn ti Wuro ta, a ne sbɛ n'e ta ka ma wiin fa to frɛ pepe ɔn ne ti ka ta, ka ne sbɛ ne fa kwɛ k'a barafɔrɛ ma ye mɛ.

⁹Wɔkara ye sɛbɛ wiin nɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye a dini ɔn durukma ka, a ta woramadiabe wɛ abada ga.

¹⁰Wiin te ɔn tugofrɛ pere tugota ma, ne buru pere zɔnfɛ na, a na tugofrɛ pere ka ma mɛ ɔn n'e yanbɛ ɔn k'a telebe na sara ta yaan.

¹¹Ka na te naforokma na fɔrɔna sangan pepe ma wiin fa to ka ne sbɛ ne bɔ sɛrɛ ka sangan pepe ma mɛ wiin fa to ka wiinye frɛ pere, mé ne yaa n'e pere ye ma, ye ne baraka yira Wuro ma wɔn ye na.

¹²Bare k'a perefɛ Wuro ta kma mako fɔrɔ dama ga nka ye te sma ne baraka yira Wuro ma fɔrɔna.

¹³Ye ɔn naa k'a tɛda na kayan ta, k'a te ɔn mɔɔ Krista ta fanɛdia na ɔn te ka yɛrɛ soromakma na ne dini ne kɔ yewɔ ɔnkɔ sma pepe, ye na baraka yira Wuro ma wɔn na.

¹⁴Ye na ne Wuro mɛ ka ma ne k'a da giati fɔrɔna bare Wuro y'a woramadiabe ta ka ma.

¹⁵Ke baraka yira Wuro ma a ta perefɛ ye na, wiin nɛmɛ ɔn tiye ga.

2 KORɛNTEKMA 10



- ¹Mε Pøle ma ka με Krista ta makare kò a ta foro do ma. Ke tε ne kwε ne ti wiin sangan ma, με wiin òn tε ne ne yeε ma zibe nka ne brε òn dere ka na wiin sangan ma n'a da ne sige hali na.
- ²Ka ka fangan dε ne ma òn da ma gwangwana bòò ma ka brε ga. Bare ma ye yònnò tòò òn tòò da wiinye kma òn kià tεda sege òn da ye sma ta tεda nεmε, ma na gwangwana ye ma.
- ³Ke kòne sma nka ke kun kwini wòkara sma ga.
- ⁴Kià kunkwinifre sma ta tεtere ye ga nka Wuro ta ye ta sebe sa òn ne yònmakire yaga. Wiinye giate òn giate na fòrò ye ga, ke wònwo yaga
- ⁵ònkò wiin yereyirebeta òn tuma Wuro ta tòò yaga na με. Ke kun sii pepe kwini wiin fa to sma pepe ta giate ne dòò Krista ma.
- ⁶K'a damò do òn naa paga wiin sangan ma, ke na damòbareyasma pepe yònnòhòntoba.
- ⁷Ka ne fre pepe na kayan ta. Wiin te pepe òn tòò da yi Krista yi, a ye yònnò tòò wònna nòò hòn ye sin òn tòò da ye òn ne Krista yi, ke Krista ye με.
- ⁸Matigi wiin sebe pere ke ma a mane ka na yaga yi ga fòn ka na fòrò yi, hali ma òn ne ne yeε yirebe wòn ye na, ma na piri ga.
- ⁹Ma kia ka kwanbe kò n'a sebe ga.
- ¹⁰Bare ye da ye mia sebe hòn da tε ne sige hali han. Nka sòon òn da ye ne za, fangan ti ne hòn ga, ne domada mane foyi με ga.
- ¹¹A na te n'e yònnò tòò n'e tige òn da ke tε ne ti dεredo hòn ke domada ne ti wiin ne sebe hòn, ye yee kià tεda na ne ti ye με.
- ¹²Bare wiinye kma òn ye yeε yirebe, ke dian ne ke yeε yirebe wele òn ke ta tala kò lógò ga. Ye ta tε òn n'e yeε yirabe òn n'e kayanbe, wòn òn n'e kakababe.
- ¹³A ma mé ta, ke ke yeε yirebe wiinye da na, ke na wònwo yirabe ga. Nka Wuro wiin ten tige ke ma òn sbε ne ke yabe ka brε, wòn ke na ke yeε na kayan ta kò òn.
- ¹⁴Bare mé mé tege fòno ga wòkara ke yeε naa ka brε ga. Mé òn pia naa ka brε kò Krista ta fanedia.
- ¹⁵Mé denden smaza ta bara ma ne mé yeε yirebe zana ga. Nka mé tòò da wiin yònmabe òn ti ka hòn, wòn yire ne yaa wòkara mé ye yira ka ma wiin ne.
- ¹⁶Ke naa fanedia yira ka ma wiin sangan ma òn fòno yaa biza hòn òn ma ke yeε yirebe kò smaza ta bara ga.
- ¹⁷Wòkara ye sebe Wuro domada na sebe hòn wiin ne òn da, ye wiin te òn n'e yeε yirebe, a ye yeε yirebe Matigi ye na.
- ¹⁸Wiin te òn ye yeε yirebe, a wònna te òn yirebe gun ga nka Matigi wiin te yirebe wòn òn yirebe gun.



2 KORËNTEKMA 11

- ¹Ee ka m'a dian mia yinnifre sòmna zɔgɔ kɔnɛ, tian na ma ka mɛ ka n'a da sòmna.
- ²Ma ba k'a da na wɔkara Wuro ba k'a da na wiin nɛ. Bare ka te wɔkara danzoro na paga yi, ma wiin pere bangan tala dama ma wiin ɔɔn Krista.
- ³Nka san mane Awa diebɛ kɔ y'a yinnamakwiɛ wiin nɛ, ma kwan da ki kakiri ka naa yaga mɛ, ka ka timi bere Krista ma ɔn n'a ta dadiamabe wa ka hɔn ga.
- ⁴Tian na, wiin te ɔɔn na naa ɔn boo Yezuza da yira ka ma wɔn dɛgɛ ne ti mià yira yi we na, ɔn boo kakiriza ka ka hɔn wɔn dɛgɛ ne ti mé yi na, wɛlɛ ka ɔɔn dian bɔɔ fanediaza hɔn wɔnwɔ dɛgɛ ne ti mià yira ye na, ka na dian wɔn hɔn mɛ yo.
- ⁵Ye te wɔkara dɛgɛdo ti ke na, mɛ kɔ wɔnna fanɛsma wɔ wiinye ɔɔn ye yɛrɛ ta fɔrɔfɔrɛ na ga yo.
- ⁶Ke pepe berenɔn tala nka kià dato ɔɔn dɛgɛ. Ke wɔn nɔma dɔrɔ ka ma da pepe hɔn.
- ⁷Ma mane Wuro ta fanedia yira ka ma zana wiin sangan ma ne ne yɛrɛ ma zibɛ ne ka yirebɛ, wɔn mane te dayaga na ne ta ra?
- ⁸Ma Wuro ta kma bɔɔ berebɛ bare ye mane wiinye frɛ pere ne ma n'a sirewɔ ye na, ma mane dian n'e tɔɔ ne ki mako fɔrɔ kɔ lɔgɔ.
- ⁹Ne na tisangan ma ka brɛ mɛ, duru ne ti ne na, ma mane sɔɔn sii ta fa tɔɔ ga. Bare ke na plala wiinye ɔɔn mane tuma Masedowane ɔn naa, wɔnwɔ mane fɔrɔ ne ma. Ye te yee, ma ma te bie na ka ta ga, ɔn mane na dian te bie na ka ta mɛ ga.
- ¹⁰Krista ta tian wiin ɔɔn ti ne hɔn, wɔn do ma m'a yira n'a dɔrɔ da wiin yɛrɛyirebɛfa ɔɔn ti ne hɔn Akayigiamana hɔn, ma sbɛ n'a dɔɔn ga.
- ¹¹Wɔnno na ma wɔn yira? Ka da ta te ɔɔn mane dia ne ma ga ra? Wuro n'e yɔnno tɔɔ.
- ¹²Ma mane wiin fa ta, ma na wɔn nɛmɛ ta ye mɛ wiin fa to wiinye kma ɔɔn mane bɔɔ dendenmada kia wiin fa to ye sbɛ ye yɛrɛ yirebɛ wɔkara mé, ma sbɛ n'e ta yirebe yaga.
- ¹³Wɔnna sma wɔ fanɛsma na niɔnsɔ ye. Ye niɔnsɔsma wiinye ɔɔn ye yɛrɛ ta Krista ta fanɛsma na.
- ¹⁴Wɔn kabada ga. Sitane yɛrɛ te n'e yɛrɛ dɔɔn n'e ta mɛlɛkɛ na fɔrɔ yi na.
- ¹⁵A ta baratere ta te ɔɔn n'e yɛrɛ dɔndɔn n'e yɛrɛ ta tian ta baratere na, wɔn foyi na da ga. Ye wɛbenɔn ɔɔn na te tala kɔ ye ta tɛda.
- ¹⁶Ma ye yira n'e dɔrɔ ka ma ɔn da ka k'a giati ɔn da ma yinni ga wɛlɛ mɛ, ka dian n'a yinnibe na wiin fa to mɛ sbɛ ne yɛrɛ yirebɛ zɔgɔ mɛ.
- ¹⁷Ma na wiin fa yira, m'a yira Matigi togo na ga nka m'a yira yinnibe ɔɔn na ɔn tɔɔ da a na te yɛrɛyirebɛdo na ne ta.
- ¹⁸Sma na yaan ye debe n'e yɛrɛ yirebɛ y'a sansiobe na da do ma han, mɛ na ne yɛrɛ yirebɛ mɛ kɛ.



- ¹⁹Ki wiinye kma òn da tɔɔ fɔrɔna, tamara ki dian ne mɔɔ kakabasma ta yirada na wa.
- ²⁰Ka dian ye ne bere ka ma ne ka nɔma wɔ kika ne k'a frɛ tɔɔ n'e tɔɔ melemele ne ka yinna pi.
- ²¹Mɛ piri kɔ wɔn, sma ye to ne kwa, ye ye na tesie ti mɛ ma ga. Mɛ ne worosige mɛ òn n'a yira n'a dɔrɔ da ma bere wɔkara yinni.
- ²²Ye òn ne Heburo, mɛ boo mɛ. Ye òn ne Isirayɛlesi, mɛ boo mɛ. Ye òn ne Abrahamu timikma, mɛ boo mɛ.
- ²³Ye òn ne Krista ta fanɛsma, ma na yinnida bɔɔ yira. Ma wɔn na yanne ta òn fan ye ma. Yanne hɔn, ma fan ye ma. Kaso hɔn, ma fan ye ma. Vurofrɛ ta, ma fan ye ma melemele na. Ne tɛ siri na boo sangan ma ra, ma fan ye ma wɔn na mɛ.
- ²⁴Ma gwelekamɛ yinna kiofun ne nɔma koronɔɔnɔ na kanyinna koo gun Ziwifu ta.
- ²⁵Ye ne vaan kanyinna saa na, òn ne dra kɔ dɔge kanyɔnɔ tala na, koro òn yaga zɛ kɔ ne nɛmɛ kanyinna saa zu ma, ma òn sin tala ta n'a za zu hɔn.
- ²⁶Ma mane kireyuru ta kaɛn ma kanyinnayan na, bo kuu na kwanda kɔ beremasma ta da na kuun, kɔ n'a sii ta da na kuun, kɔ Wurotɔbareyasma na kuun, kɔ kuru kɔrɔ hɔn kuun, kɔ kibekolo hɔn kuun, kɔ yengenzu ma kuun, bo ma bɔ plalayaga na kuun.
- ²⁷Bo bananɔ, bo barasige, bo siyanna, bo wu, bo mulu, bo sunkiɛ, boo sangan ma bo ma luu kɔ zogaduru.
- ²⁸Bɔ sɛrɛ nii mane ti ga, n'a kɔɔ pepe ma tɛbara bo ma Wuro ta kɔnkma ta da na giatɛ.
- ²⁹Kɔ te òn tɛ fangandurute na, mɛ ma tɛ fangandurute na kɔ a na te mɛ ga? Kɔ te òn bere ye ma mɛ ba ga?
- ³⁰A òn ma yɛrɛyirebɛ òn n'e wɔɔn, mɛ na n'a fanganduru òn ta n'a yɛrɛyirebefa na.
- ³¹Matigi Yezu Tɔn Wuro wiin òn yirebe na te sangan pepe ma, wɔn tɔɔ da mɛ niɔn sɔɔ ga.
- ³²Mɛ na tisangan ma Damasekuru hɔn, fanganma Aretase ta kuru wɔnnate òn yeresma tigetigɛ wiin fa to ye mɛ foga.
- ³³Nka ye mɛ ka kungo hɔn òn ne sabɛ finɛtire hɔn òn ne zibe kuru na korikulu timi ma òn dɛɛ a na.

2 KORɛNTEKMA 12

- ¹Wɔɔn ti yɛrɛyirebɛ na ga nka Matigi wiinye frɛ dɔrɔ ne ma zɛda hɔn, wɔnwɔ ma na òn yira ka ma.
- ²Ma Krista timite boo tɔɔ, bo òn n'e dɔgɔ fun naa. Mɛ kɔn hɔn a mane ti wa, a mane ti mɛ kɔn hɔn mɛ ga wa, mɛ tɔɔ ga nka Wuro òn n'e tɔɔ. Wɔnna sɔɔn we mane bii òn yaa fɔn Aregiana hɔn.



- ³Wonna soon we mane ti ko ye kon wa, a mane ti ko ye kon ga wa, me too ga nka Wuro n'e too.
- ⁴Soon we mane bii on yaa fon Aregiana hon on yaa bereda boo moo yeye wiinye on sbe ne yira ga, soon mane daga n'e bere n'e yira me ga.
- ⁵Ma na ne yere yirebe wonna soon we ye na nka me yere na n'a yereyirebefa ka n'a fanganduru hon.
- ⁶Me m'a da ma ne yere yirebe kone, ma mane na te yinni na ga, tian dama ma mane na ne on yira. Nka ma na n'e ta ga wiin fa to sma ne za wiin ze na, ye ka naa ne da yira on yaa fon won ma ga wele ye wiin fa moo ne ta, ye ka na yira yaa fan won ma ga.
- ⁷Wonna zeda wo ta te on mane te kabakoda na, won te yanne boo on mane bere ne ma wiin fa to ma ka naa ne yere yirebe ga. Sitane ta faneta boo mane tige ne vuro na wiin fa to ma ka naa ne yere yirebe ga.
- ⁸Ma mane Matigi me kanyinna saa na wiin fa to a a bre derebe ne na.
- ⁹Nka a on da ne ma, ye y'a woramadiabe ne wa, ye y'a sebe ne y'a teda pepe ta fanganduru hon. Bo won on te me on ne n'a yereyirebefa ka n'a fanganduru hon wiin fa to Krista ta sebe zii ne ma.
- ¹⁰Ye te yee, ma ne yere pagabe fanganduru hon ko vini ko bonatege ko yanne ko ninabanno hon Krista ye na. Bare fanganduru te ne ti ne na wiin sangan ma, wonna sangan ma kenere te ne ti ne hon bere.
- ¹¹Bo me te yinni na han, a ma ki on me ka ye hon kamasoro a ma ki on mane daga taa mia da na fangan ma. Bare ga, hali ma on mane foyi ga, wiinye fanesma wo on ye yere ta foro ye na, ye fon ko ne neme abada ga.
- ¹²Wiinye tagamase on faneta dege wa, wonwo te ka woro hon. A dian yanne pepe na bo kabakoda, bo ma sebe na da.
- ¹³Wanno on te Wuro ta kma sere ma on ma te ki ma ga? A ma te mia te on ma bere ka ma ga. Ka yafa ne ma wonna telebareyafa we na.
- ¹⁴Bo ma na naa ka bre kanyinna saaro na nka ma na bere ka ma ga. Bare me k'a fre kia ga nka ki yere ma on kia. A nomanne on daga ne kia ne tige ye na vorore ma ga nka vorore on daga ne kia ne tige ye nomanne ma.
- ¹⁵Me dian ne n'a gwana pepe ka ki wonda hon ne dian ne ne yere yanne ka ye na. Ki da on ne dia me ma yee, wanno on na te me da ka ne dia ki ma yee me ga?
- ¹⁶Ka too da ma wonda pere n'e za ka ma ga re nka ma ko n'a yinnibe, ma yinnamakwiete on ka gun.
- ¹⁷Ma wiinye kma pepe fanne ka bre, ka ye pepe na kayan ta. Ma ka lamara ka za ye na boo baraka hon ra?



¹⁸M'a sigebe Tite ma on n'a fane ka bre ko ke na plalo we, ma mane wiin da yira ka ma. Tite mane ka lamara ra? A kakiri tala ke on yira ka ma on soga tala doru ka ma me ga ra?

¹⁹Dora n'a bii sie dere ma da hon k'a giati da me te naa ne ve ka ta on. Awo re, Krista togo na me bere ka ta Wuro yonno na. N'a kma fore, ke won pepe ta wiin fa to fa sbe kwe k'a yonmabe ma.

²⁰Wiin fa on ne ninaban, won ma ka na naa ka gun wokara ma ye giati wiin ne ga, ki ka me za wokara ka ye giati wiin ne me ga. Ka ka te benbareyafa ko kion ko woro ko yanne ko nemedabere ko dakwiero ko birisi ko kion ko ka yo ga.

²¹Ne nina ban on da ma on bere naa wiri ka bre wiin sangan ma ma ka naa piri Wuro ta ka yonno na on mogu ka na yaan ye ye na wiinye on mane pia kakie ta on ma dian ye zugo katra y'a yagada ko y'a dakuro onko y'a vunada ye na ga.

2 KORENTEKMA 13

¹Bo na te ye kanyinna saa ma ne naa ka bre. Ke on naa da ke wiinye da pepe yonnohonwa, ke na n'e ta sierekma sma pla wele sma saa ta yirada ma.

²Ma pia n'e yira ka ma on bere n'e yira ka ma sma ye me wokara ne yaa kanyinna plalo na ka bre, da wiinye kma on pia kakie ta onko bo sere, ma been ko logu ga. Ma on naa bere naa wiin sangan ma, ma na makare ye ma ga

³bare wiin fa on n'a doru on da Krista domada me on yira, a debe ma won ka on kia. Fanganduru ti a na ga nka a y'a sebe doru ka yo.

⁴Tian na, a ta fanganduru do ma y'a kwangwaga nka a ti ni na Wuro ta sebe baraka hon. Me kwe ko lege fanganduru hon me nka ke na ti ni na ko lege Wuro ta sebe baraka hon ki ye na.

⁵Ka k'a da na kayan ta ka yere ma on da yonmabe ti ka hon ra. Ki yere too da Yezu Krista ti ka woro hon re. Fon ka on mane sbe ne yonmabe na da koru too ga.

⁶Ka na too da me sbe ne yonmabe ka soon hon.

⁷Me Wuro me wiin fa to ka ka dayaga tala buu ta ga. Me kia n'e noma yira ka ma ga nka me kia ka za ka ne dafore on ta hali me mane sbe ne won neme ta ga.

⁸Bare me sbe ne foyi boo ta tian na ga, tian ye na fangan ti me hon.

⁹Fanganduru te ne ti me na wiin sangan ma ki ne kene, me nihon ne dia. Me Wuro me wiin fa na, won k'a yonmabe Krista hon do ne paga.

¹⁰Bo won on te ma on ne to deredo hon ye n'e sebe ka ma wiin fa to ma ka naa denden Matigi ta fangan ma on ne dasige ta ka na ga. A a ka ne hon wiin fa to ma ne yonmabe ka sma hon, a da ma ne yaga ta ga.



¹¹Awale n'a kma, ke na ti boo kɔɔ. Ka tɛ fa ne kwɛ ne yaa k'a yɔnmabe ma, ka ne nɛmɛ wora sigebe ne bɛɛn fɔrɔna ne siara ta nɛmɛ ma, dadiamabe kɔ bɛɛn na Wuro na ka diɛma.

¹²Ka Wuro ta dɛgɛwɛsma ta foo bire nɛmɛ na. Wuro ta dɛgɛwɛsma pepe bire ka na.

¹³Matigi Yezu Krista ta woramadiabe kɔ Wuro ta dadiamabe kɔ Wuro ta Ni ta dokwɛ tɛ ye ne ka pepe diɛma.



GALATEKMA

GALATEKMA 1

- ¹Me Pòle wiin òòn tɛ fanɛta na, ma bo sebe fanɛ ka ma. Ma sòòn ta fanɛ yira ga, ma tɛ fanɛta na sòòn ta sebe hòòn ga. Nka ma tɛ Yezu Krista òòn ta fanɛta na kò a Tòn Wuro wiin òòn n'a winni n'a sabe sara yò.
- ²Me kò ne na plala pepe wiinye òòn kwe ti, ke bire Wuro ta kma na wiinye òòn ti Galate òòn da:
- ³Ke Tòn Wuro kò Matigi Yezu Krista tɛ ye y'a dadiamabe kò y'a siara ta ka ma.
- ⁴Awe Krista wiin òòn ye yere pere kià kakie ye na wiin fa to a ke ðen ke wa bo diniyan be ta dayaga hòòn ke Tòn Wuro dongo ye na,
- ⁵yirebe tɛ a ma basie òònkò suu. Amina.
- ⁶Wiin te òòn ka wiri Krista baraka hòòn, k'a tɛ òòn ka timi bere wòn ma salesale òòn yaa ne mòò domadaze na, wòn me kabakoya fòn yaa fònò.
- ⁷Ye tɛ wòkara domadaze òòn tiye ga nka sma òòn tiye wiinye òòn yanganmu ka ka yòò ne kia Krista ta fanedia bere.
- ⁸Nka wiin te pepe, hali a ma mé na boo wɛle boo melekɛ wiin òòn tuma wuro hòòn, òòn naa bòò domadaze yira ka ma wiinye dége òòn ti mià yira ye wò na, a na te tɛ a voda.
- ⁹Ke pia n'e yira ka ma, ma ne ne bere n'e yira ka ma basie ye me òòn da wiin te òòn fanediaze yira ka ma wiinye dége òòn ti mià yira ye wò na, a na te tɛ a voda.
- ¹⁰Awale basie ma ka toga. Wuro ta me togo kia ra, taa sma ta ma togo kia? Sma ma me kia ne da ne dia ra? A m'a ma sma ma ma kia ne da ne dia, ma mane na ne Krista ta barateta titiri ga.
- ¹¹Bare ma ye yira ka ma, kià kma, òòn da ma wiinye fanedia wò yira ka ma, ye sòòn ye ga.
- ¹²Wòn nii wa me, a yere ha sòòn òòn n'e yira ne ma ga, sòòn ma bere ne kala kò lógò me ga nka Yezu Krista òòn ye yere ðòòò ne ma òòn n'e yira ne ma.
- ¹³Bare me yere mane pia ne wiin fa ta Ziwiifu ta landa ye na, ka yere wòn mòò. Ma mane Wuro ta kma yanne wiin ne n'e togo kia migebe na.
- ¹⁴Ma mane zin gun ne yaa Ziwiifulanda hòòn ne n'a dogore kò n'a sii na yaan ye pepe fònò ne ðògò ta tɛ òòn mane kie ne tame ta landa na da hòòn.
- ¹⁵Nka wiin te òòn ne dége ne tige n'a bii fòn ma ne ti ne sie tulu hòòn ye òòn ne wiri y'a woramadiabe baraka hòòn, wòn n'a za da wagati na fòrò yi wiri wiin sangan ma,
- ¹⁶ye ne daga ye Nò ðòòò ne ma wiin fa to m'a da yira Wurotòbareyasma ma, wònna nòò hòòn, ma mane yaa mòò sòòn sii ta ga,



¹⁷Ma yaa Zeruzalemukuru hɔn ɔn yaa mɔɔ bɔ fanɛsma ta wiinye ɔn pia mɛ zin ga. Ma mane yaa Arabugiamana hɔn, wɔn timi ma ɔn ne bere naa Damasekuru hɔn.

¹⁸Dɔgɔ saa wɔn timi ma, ma ɔn yaa Zeruzalemukuru hɔn wiin fa to ma Piyere tɔɔ. Ma mane yin funkoo ɔn ta kɔ lege.

¹⁹Ma fanetaza boo za ga, a ma tɛ Matigi na plalo Zake dama ga.

²⁰Ma wiin fa sebe ka ma, m'a yira Wuro yɔnnɔ na, ye niɔn ga.

²¹Wɔn timi ma ɔn yaa Sirigiamana kɔ Silisigiamana hɔn.

²²Nka Krista ta kma wiinye ɔn ti Zudegiamana hɔn, wɔnwɔ mane ne tɔɔ ga.

²³Ye mane mɔɔ yee dama ye da ye wiin sɔɔn we ɔn man'e yanne gwerena, y'awe yere mane wiin yɔnmabe we kia yaga na, y'a yira ne fɔnɔ kɔ lege basie.

²⁴Ye mane Wuro yirebɛ mɛ ye na.

GALATEKMA 2

¹Dɔgɔ funnaa wɔn timi, ma ɔn yaa Zeruzalemukuru hɔn kɔ Baranabase. Ma mane yaa kɔ Tite mɛ.

²Kamasɔrɔ dɔreda bɔɔ ɔn mane dɔre ne ma, wɔn ɔn tɛ ma ɔn mane yaa yeye. Wiinye kma ɔn smayeye, ma mane nemɛzɛ ta kɔ wɔnwɔ ye sana wiin fa to ma wiinye fanedia wɔ yira Wurotɔbareyasma ma, ma ɔn wɔn na kayan yira ye ma. Ma wiinye bara ta ɔn fɔnɔ wele ma ti ne wiinye ta basie, ye na foyi ka tɛ zana ye na ga.

³Nka ne yakweta Tite wiin yere ɔn Girekisi, sɔɔn man'a sigebe wɔn ma ɔn d'a daga yaro ga.

⁴Ye m'a wɔn ta, wɔn mane na tɛ ke na plalayaga ta yira da wiinye ɔn foyi tɔɔ ga, ɔn ye nii ka ke hɔn. Ke wiin tisramabe gun Yezu Krista ta, ye ne wɔn yaga wiin fa to ke bere tɛ tere na ye.

⁵Mɛ dian mɛ yere to wɔnna sma wɔ ma hali kanyɔnnɔ tala na yere ga, wiin fa to ke sbe fanedia na tian gun ka ma.

⁶Nka a ma bɔ smayeye wɔ han, ye mane pia ne ti wiin nɛ, ne do ti wɔn hɔn ga. Wuro sma tinɔn na kayan ta ga. Yewɔ smayeye wɔ fangan dɛ mɛ ma foyi tala boo na titiri ga.

⁷Ye yere n'a za da fanedia ta wiri yarobareyasma ma, wɔn kalfa mɛ ɔn ma wɔkara a kalfa Piyere ma wiin nɛ yarosma ye na.

⁸Bare wiin te ɔn mane bara ta Piyere hɔn fanedia ta yira na yarosma ma, wɔnna te we ɔn mane bara ta mɛ hɔn yarobareyasma ye na mɛ.

⁹Wuro ta woramadiabe wiin fa ta ne ma, Zake kɔ Piyere kɔ Zan wiinye ɔn mane zengenkma, wɔnwɔ wɔn yɔnnɔ tɔɔ wiin sangam ma, ye ɔn bire mɛ kɔ Baranabase na, mɛ yaa Wurotɔbareyasma brɛ, yewɔ yaa yarosma brɛ.



- ¹⁰Ke mane daga ne durukma ta da ɔɔn giati, a bere ma wɔn ma ma mane sige me.
- ¹¹Nka Piyere naa wiri Antiyosekuru hɔn wiin sangan ma, ma ɔɔn gwangwana a ma fɔrɔna bare a mane dayaga ta.
- ¹²Sane Zake ta kma da ye naa, awe mane tangan ne zɔn kɔ Wurotɔbareyasma bɔɔ. Nka wɔnwɔ naa wiri suu, awe ɔɔn ne pipi n'e saba yarosma na kuun na.
- ¹³Ye tɛ yee, bɔ Ziwifusere ɔɔn ye nii ka a ta tɛda hɔn, Baranabase nii ɔɔn yaa kɔ ye hɔn me.
- ¹⁴Nka ma n'a za wiin sangan ma da ye yaa ne tele fanɛdia na sogo ma ga, ma ɔɔn da Piyere ma sma pepe yɔnnɔ na: «Bi wiin te ɔɔn Ziwifu, a ɔɔn ma bo ɔɔn bi tenɔn wɔkara Wurotɔbareyata, mane tɛ Ziwifu tenɔn na ga, nɛ bi sbe ne fangan de Wurotɔbareyasma ma ye ne tɛ wɔkara Ziwifu?»
- ¹⁵Ke kɔnɛ, ke vɔrɔ ne Ziwifu, ke bɔ kakiɛtere Wurotɔbareyasma bɛ nɛmɛ ga.
- ¹⁶Hali kɔ wɔn, ke tɔɔ d'a Ten ɔɔn sɔɔn ta sɔntele na ga nka ke wiin yɔnmabe gun Yezu Krista hɔn. Ke mɛ, ke yɔɔn Yezu Krista ma wiin fa to ke sbe tɛ smatele na Krista ma yɔnmabe baraka hɔn nka ye ka tɛ Ten baraka hɔn ga. Bare sɔɔn sbe ne tɛ sɔntele na Ten baraka hɔn ga.
- ¹⁷Nka ke ɔɔn ne telebe kia Krista baraka hɔn ɔn yaa tɛ kakiɛtere na mɛ han, wɔn hɔn Krista ɔɔn sɔɔn ka kakiɛ hɔn wa? Awo rɛ.
- ¹⁸Ma wiin fa yaga, ma ɔɔn naa da ma wɔn tɛtere ne yere ma ye mɛ, mɛ ɔɔn ne yere na zaraketa ye kɛ.
- ¹⁹Bare Ten yere ɔɔn mɛ yɛ wiin fa to ma ne ti ni na kɔ Wuro. Mɛ kwangwaga kɔ Krista
- ²⁰ɔɔn ne ti ni na nka wɔn mɛ titiri ga yo, Krista ɔɔn ti ni na mɛ hɔn. Bare wiin ni ɔɔn ti mɛ komavere hɔn, m'a ta Wuro Nɔ ma yɔnmabe hɔn, awe wiin ɔɔn ne da diabe ye ma ɔn ye yere pere ne ye na.
- ²¹Mɛ Wuro ta woramadiabe yaga ga. Bare ke ɔɔn ne telebe gun Ten baraka hɔn, wɔn kɔrɔ Krista ta siri tɛ zana.

GALATEKMA 3

- ¹Ee ki Galatekma, ka debe ne yinni rɛ. Kɔ te ɔɔn ka diɛbɛ kamasɔrɔ a ma ki yere ma Yezu Krista ta kwangwaga dɔre kɔni?
- ²Ka fa tala dama yira n'a kɔni ne ma: K'a tɛ ɔɔn yɔnmabe na fane mɔɔ, wɔn ɔɔn tɛ ka ɔɔn Wuro ta Ni gun ra, taa k'a tɛ ɔɔn ne kwa Ten ma?
- ³K'a yinnifre wiri wɔn ma ra? Ki wiinye ɔɔn pia k'a da du bii ne dɔɔ Wuro ma a ta Ni baraka hɔn, ka yere ta fangan hɔn ka na n'a webe basie ra?
- ⁴Ka wiinye da pepe ta ɔɔn fɔnɔ, safe wɔnwɔ tɛ zana yee kɛ? Ye sbe ne tɛ zana yee ga.



- ⁵Wiin te ɔɔn Wuro ta Ni pere ka ma ɔɔn ne kabakoda ta ka yo, k'a te ɔɔn yɔnmabe na fane mɔɔ, wɔn ɔɔn te a ɔɔn n'e ta ra, taa k'a te ɔɔn ne kwa Ten ma?
- ⁶Abrahamu ta te ɔɔn mane yɔɔn Wuro ma, wɔn ɔɔn man'a ta sɔntele na.
- ⁷Awale ka ye yɔnnɔ tɔɔ han ɔn tɔɔ da wɔn ɔɔn te yɔnmabe ɔɔn ne ti wiinye kma pepe hɔn, wɔnwɔ ɔɔn ne Abrahamu timi kma.
- ⁸Yere giate Wuro domada na seɓe mane pia n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da Wuro na Wuroɔbareyasma ta smatele na yɔnmabe baraka hɔn, wɔn ɔɔn te a ɔɔn mane bɔ fanedia be yira n'e tige Abrahamu ma ɔn da y'awe baraka hɔn sii wɔ pepe na siara gun.
- ⁹Ye te yee, yɔnmabe ti wiinye kma hɔn, ye duba gun kɔ Abrahamu yɔnmabe ti wiin hɔn.
- ¹⁰Bare wiinye kma pepe ɔɔn kwa Ten ma, vode ɔɔn na bere ye ma. Bare ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn ɔn da, ye wiinye da pepe ɔɔn seɓe Ten na da na seɓe hɔn, ye wiin te pepe ɔɔn kwa wɔnwɔ pepe ma ga, ye wɔnna te voda.
- ¹¹Awale ye te yee, foyi n'a dɔrɔ ɔn da sɔɔn sɓe ne te sɔntele na Wuro yinna hɔn Ten baraka hɔn ga bare yɔnmabe ɔɔn wiin te ta sɔntele na, wɔnna te ɔɔn na ni gun.
- ¹²Kamasɔrɔ a yɔnmabe ɔɔn naa kɔ Ten ga. Nka Ten n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da, ye wiin te ɔɔn kwa yi ma, ye wɔnna te na wɔɔ ni na.
- ¹³Nka Krista ye yere voda ke ye na wiin fa to a ke wɔnku sara ɔn ke wɔɔn wa bare ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn ɔn da, ye ye wiin te kwangwaga sɔnɔ ma, ye wɔnna te voda.
- ¹⁴Wɔn te wiin fa to Abrahamu ma duba sɓe wiri Wuroɔbareyasma ma Yezu Krista baraka hɔn. Ye te yee, wiin Ni na do ɔɔn mane sɔɔ, ke wɔn gun yɔnmabe baraka hɔn.
- ¹⁵Kià kma, ka te ke sma yere ta da na kayan ta den han. Sɔɔn ye do sɔɔ wiinye da na, a na te ta da ɔɔn n'e tele, sɔɔn n'a ta dosɔ yaga ga, ɔn mane fa kwe ye ma me ga.
- ¹⁶Awale, Abrahamu kɔ ye timite ma dosɔ te. Ye d'awe kɔ ye timikma ɔɔn te wɔkara ye yaan ga yo. Nka timite sɔnnala dama na ye da yo. Ye seɓe ɔn da bi ɔnko be timite, wɔn kɔrɔ Krista.
- ¹⁷Bo mia giate: Wiin dosɔ ɔɔn ti sogo ma, Wuro ɔɔn pia n'a tige. Wiin Ten ɔɔn naa dɔgɔ zɔnaa ne kiofun (430) wɔn timi, wɔn sɓe n'a yaga ga yo. Ye ɔɔn te yee, dosɔ te zanafa na.
- ¹⁸Bare a ɔɔn ma Ten baraka hɔn kɔrɔ gun, wɔn kɔrɔ ye dosɔ baraka hɔn titiri ga. Kamasɔrɔ a ma dosɔ baraka hɔn Wuro y'a woramadiabe ta Abrahamu ma.
- ¹⁹Wɔnnɔ na Ten yere tige? A tige wiin fa to sma dayaga yɔnnɔ tɔɔ, dosɔ te wiin timite we ye na sanɛ wɔn ne naa. Meleke n'a puru n'a yira veta boo baraka hɔn wiin ɔɔn Moyizi.
- ²⁰Kamasɔrɔ wiin te ɔɔn ne ti ye sana, vetada ti wɔnna te ta da hɔn ga, Wuro ne ti ye sɔnnala dama yee.



- ²¹Ten sbe ne Wuro ta doso yaga ra? Awo. Boo Ten m'a tige wiin baraka hon, soon sbe ne wo ni na, wonna sangan ma Ten mane na ne sbe ne soon ta sontele na.
- ²²Nka Wuro domada na sebe n'a yira n'a doron da, ye diniyan pepe ti kakie soro ma wiin fa to wiin doso on te, ye sbe won gun Yezu Krista baraka hon yonmabe do ma.
- ²³Sane yonmabe da ye naa, ke mane ti Ten ta pere hon ne tere ne yonmabe ta dore yere.
- ²⁴Ye te yee, Ten mane te ke na yereta na ne Krista ta naa yere wiin fa to ke sbe te smatele na yonmabe baraka hon.
- ²⁵Nka yonmabe naa we timi ma, ke ti wonna yereta we soro ma titiri ga.
- ²⁶Bare yonmabe ka pepe ta Wuro nomanen na Yezu Krista baraka hon.
- ²⁷Ki wiinye kma pepe on batize Krista hon, ka mane Krista ka wokara zogo.
- ²⁸Ziwifu tiye titiri ga, Gireki mane tiye me ga. Tere tiye titiri ga, tisramason mane tiye me ga. Nimisin tiye titiri ga, ya mane tiye me ga bare ka pepe te tala Yezu Krista baraka hon.
- ²⁹Ka on ne Krista ye, won koron ka Abrahamu timikma. Doso n'a yira n'a doron da ka koronsma.

GALATEKMA 4

- ¹Bo mia giate: Koronta on ne nimisalo, foyi n'a dege wa tere na ga, kamasoron a ne fre pepe wonnate.
- ²Nka a kalfa wiinye kma ma, a na ne ti wonwo soro ma fon yaa kayan ton we wiin wagati tige.
- ³Yee me, ke mane ti diniyan hon da soro ma wiin sangan ma, ke mane ti wokara nimisala ne tere.
- ⁴Nka wagati do naa paga wiin sangan ma, Wuro on ye no fane, a on naa voron ya ta ne ti Moyizi ta Ten soro ma
- ⁵wiin fa to wiinye kma on ti Ten soro ma, a wonwo won wa, ke sbe te Wuro nomanen na.
- ⁶Ka Wuro nomanen siebe na. Wuro ye No Ni ka ka hon, a ne songon ne kwa: «Aba ke Ton.»
- ⁷Ye te yee, be tere titiri ga nka be no. Awale, be on ne no, be too da Wuro on be ta koronta na.
- ⁸Ka mane Wuro too wiin sangan ma den ga, bafre soro ma ka mane ti wiinye on Wuro ga.
- ⁹Nka basie ka Wuro too wele basie Wuro ka too, ne na ka sbe ne bere ne yaa wonna fre wo bre ye, fangan ti wiinye hon ga, duru ne ti ye na on yaa ka yere ka ye sra hon ye?



- 10Ka kwa bɔɔ kɔre kɔ bɔɔ yege kɔ bɔɔ wora kɔ bɔɔ dɔɔ ma fɔrɔna.
- 11Ka ne kwanbe kɔ k'a da. Ma ka na barate ka ye na zana yee ga.
- 12N'a kma, ma ka me ka ne te wɔkara ne neme bare ma te ka na boo na. Ka foyi boo ta ne na ga.
- 13Ka n'e yɔnnɔ tɔɔ tian na ɔn da ma gwere da ma fanedia yira ka ma, ye mane te laganuruda bɔɔ du ma.
- 14N'a laganuruda mane te tɛsegeda na ka ma nka hali kɔ wɔn, ka ma maga ne hɔn ga, ma ne laga me ga. Nka ka ne foga wɔkara Wuro ta meleke wele Yezu Krista.
- 15Wiin nihɔndiaro ɔɔn mane pia ne ti ka hɔn, ne a te? Bare ma sbe n'e yira ɔn da ka yere mane sbe ne ka yinna mile, ka mane na n'e mile n'e pere ne ma.
- 16N'a te ɔɔn ne tian yira ka ma, wɔn ɔɔn te ma ɔɔn te ka zugu na ra?
- 17Bɔ sma be ka togo yira fɔrɔna nka ye ta giate fɔrɔ ga. Ye kia ka dege me na wiin fa to ka ne k'a tɔnɔ pepe pere ye ma.
- 18Wiin fa ɔɔn fɔrɔ, wɔn ka ne barafɔre ta sangan pepe ma, ye ka ne te me na tisangan ma kɔ ka neme dama yee ga.
- 19Me nɔmanɛ, me ni na debe ne ban fɔrɔna re wɔkara wiin ya ɔɔn mana fɔn yaa kayan Krista ta da ta kɔ ma ka kakiri hɔn.
- 20Ee ma mane ti kɔ ka neme bo basie be na wiin fa to ma ne domada yira ka ma kɔne, bare ma tɔɔ da ma sbe ne ka foga wiin ne ga yo.
- 21Ki wiinye kma ɔɔn kia wɔɔ Ten soro ma, ka yira ne ma, Ten wiin fa yira, ka wɔn mɔɔ ga ra?
- 22Ye sebe ɔn da ye Abrahamu mane nimisininɔmanɛ sma pla ɔɔn gun. Tala man'a ta tereya nɔ, bo tala n'a ta venɔmaya nɔ.
- 23Nka tereya we nɔ mane vɔrɔ sɔɔn ta sebe baraka hɔn. Venɔmaya we nɔ ɔɔn vɔrɔ Wuro ta dosɔ baraka hɔn.
- 24Wɔnna da wɔ sbe ne te tagamase na. Wɔnna yara sma pla wɔ Wuro ta been pla wɔ me. Bo tala wiin ɔɔn tuma Sinayitolo ma, wɔn vɔrɔ terebe na. Wɔn Agare.
- 25Bare Sinayitolo ti Arabugiamana hɔn. Agare wɔn te wɔkara Zeruzalemukuru na basie na yi bare a ti terebe hɔn kɔ ye hɔn kma.
- 26Nka Zeruzalemu na wuro hɔn yi, wɔn ti ye yere soro ma. Awe ɔɔn ke sie.
- 27Bare ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye nihɔndia vɔrɔkaraya. Bi wiin ɔɔn nɔmanɛvoro na bado tɔɔ ga, nihɔndia fɔrɔna. Bare yanma yaga bi wiin ya na, be nɔmanɛ na yaan ye moronaya ye ma.
- 28Kià kma, ki te dosɔ na nɔmanɛ na wɔkara Izake.



²⁹Nka wiin nɔ ɔɔn vɔrɔ sɔɔn baraka hɔn, wɔn mane Wuro ta Ni baraka hɔn vɔrɔ yi yanne wiin nɛ, yee ye ti basie ye mɛ.

³⁰Awale, wɔnnɔ Wuro domada na sebe ɔɔn yira? Terɛdalo we laga kɔ a nɔ bare a nɔ daga gun kɔrɔ na kɔ venɔmaya we nɔ ga.

³¹Kià kma, ye tɛ yee, ke terɛdalo nɔmanɛ ga nka ke venɔmaya ɔɔn nɔmanɛ.

GALATEKMA 5

¹Krista kia ke ne ti ke yere soro ma siebe na, wɔn ɔɔn tɛ a ɔɔn ke wa terebe hɔn. Wɔn ye na, ka ka sige wiin fa to ka ka naa bere kɔ terebe na yanne hɔn titiri ga.

²Mɛ Pɔle n'a yira n'a dɔrɔ ka ma ɔn da ka ɔɔn yaro, Krista na tɛ foyi na fɔrɔfa na ka ta titiri ga.

³Wiin te pepe ɔɔn yaro, m'a yira n'a dɔrɔ a na te ma ye mɛ ɔn d'a daga Tɛn na da pepe ta.

⁴Ka ɔɔn n'a giati ɔn da Tɛn ɔɔn na ka ta smatele na, wɔn kɔrɔ ka ti kɔ Krista titiri ga, ka nii ma bere ne ti woramadiabe hɔn titiri mɛ ga.

⁵A ma mɛ han, Wuro ta Ni baraka hɔn ɔnkɔ yɔnmabe baraka hɔn telebe daga wiin fa pere sɔɔn ma, mɛ tangan ne wɔn yere.

⁶Bare wiin te ɔɔn ti kɔ Krista, yaro kɔ yarobareya foyi wɔnna te ta ga nka wiin yɔnmabe ɔɔn zɛ dadiamabe baraka hɔn, wɔn ɔɔn fa.

⁷Ka dubinɔn mane fɔrɔ nka kɔ te ɔɔn ka ta ka ɔɔn tian na sogo dra?

⁸Wɔnna yanganmu we sa ka na wirita hɔn ga.

⁹Kwindie na zɔgɔ ɔɔn fɔgɔ kobe.

¹⁰Mɛ yɔɔn Matigi ma ka ye na ɔn tɔɔ da ka na soza bii ga. Nka wiin te ɔɔn ka ka yanganmu hɔn, hali a ɔɔn tɛ wiin te pepe, a na n'e na yinna hɔn togo gun.

¹¹A ma mɛ han kià kma, ma ɔɔn ne yaroda yira, wɔnnɔ na ye ne yanne ye mɛ? Ye ɔɔn ma ne ti yee, ma Krista ta kwangwaga wiin yira, wɔn mane na ne sɔɔn ba titiri ga yo.

¹²Wiinye kma ɔɔn yanganmu ka ka yɔ, ye y'a sinifre pepe sɔɔ n'e wa melemele ke.

¹³Kià kma, tisramabe ye na ka wiri. Nka ka ka tɛ wɔnna tisramabe we tɛ dendenmada na ka kɔ ka ma diamada hɔn ga. Dadiamabe do ma, ka ne ka neme mako fɔrɔ.

¹⁴Bare wɔnna domada tala wɔ dama ɔɔn Tɛn pepe na kwe yi do pagabe ɔn da: Be be neme da diabe be ma wɔkara be yere.

¹⁵Nka ka kɔrɔse. Wɔn ma tɛ ga, ka ɔɔn ne neme win, ne neme nɔma, ka na ka neme yaga.

¹⁶Ka mɔɔ ne ta. Ka ne yaa Wuro ta Ni ta kini na, wɔn ɔɔn na tɛ, ka ka ne ka yere ma diamada ta titiri ga.



¹⁷Bare ki kɔ ka ma diamada bɛɛn ne kɔ Wuro ta Ni ga. Wuro ta Ni mane bɛɛn ne kɔ lege mɛ ga. Birisi ɔɔn ti ye yɔ. Ye tɛ yee, ka sbɛ ne ka ma diamada ta ga.

¹⁸Nka a ɔɔn ma Wuro ta Ni ɔɔn ka diɛma, wɔn kɔrɔ ka ti Tɛn soro ma ga.

¹⁹Ke komavere ta teda tɔɔ: Bo mamafa bo vunafa bo kakalafa

²⁰bo fiankan bo kionɔ bo yuu bo zugoyagafa bo kion bo woraba bo samane bo nemedɛgɛ

²¹bo yinnanayanfa bo meneyingin bo korokunfa ɔnkɔ wɔn neme na yaan ye ye. Ma ye yira ka ma wɔkara ma mane pia n'e yira ka ma wiin nɛ ɔn da, wiinye kma ɔɔn ti wɔn bɔ pepe hɔn, wɔnwɔ na kɔ Wuro ta kolo hɔn ga.

²²Nka Wuro ta Ni wiin fa ta bo wɔn: Dadiamabe, nihɔndiaro, siara, sɔmna, foro, woramadiabe, yɔnmabe,

²³woramakuna, yerɛfigɛ. Tɛn maga wɔnna da wɔ na ga yo.

²⁴Wiinye kma ɔɔn Yezu Krista ye, wɔnwɔ y'a mere na da kɔ ye ma diamada yɛɛ yo.

²⁵A ɔɔn ma Wuro ta Ni baraka hɔn ke ti ni na, ka tɛ ke ne yaa Ni ta kini na mɛ kɛ.

²⁶Ka ka tɛ ke ne ke yerɛ yirebɛ neme hɔn ga, ɔn ka ne ke neme nabada ta ga, ɔn ka ne ke yinna sabe ke neme ta frɛ na ga.

GALATEKMA 6

¹Kià kma, ka na wiin ɔɔn figɛ kakie hɔn, ki wiinye kma ɔɔn yaa Wuro ta Ni ta kini na, ki ɔɔn daga n'a telebɛ kɔ kakirifɔrɔ. Be yerɛ kɔrɔse bare bi yerɛ sbɛ ne kɔ mama hɔn mɛ.

²Ka ne ka neme diɛma, wɔn ɔɔn na tɛ ka Krista ta Tɛn do paga.

³Bare wiin te ɔɔn ye yerɛ ta songwaga na kamasɔrɔ a mane ti yee ga, awe ɔɔn ye yerɛ lamara ye.

⁴Wiin ti pepe wɔn n'e datɛnɔn kɔrɔse ye sana. A ɔɔn zugofɔre za ye yerɛ hɔn, a na te nihɔndia wɔn na, a ka ye yirabɛ kɔ sɔnza ga.

⁵Bare wiin ti pepe, wɔn na ye yerɛ wɔnbie ɔɔn bii.

⁶Wiin te ɔɔn Wuro domada mɔɔ, wiin te ɔɔn n'a kala kɔ logɔ, a ye sra hɔn frɛ pepe na bɔɔ pere wɔnna te ma.

⁷Ka ka ka yerɛ firebɛ ga. Sɔɔn ka ye yɔnɔ ka Wuro na ga. Sɔɔn wiin fa tugo, wɔn a na ɔɔn kien.

⁸Wiin te ɔɔn dɔɔ ye ma diamada ma, siri a na te na ɔɔn gun tɔnɔ na. Wiin te ɔɔn Wuro ta Ni ma diamada ta, wɔnna te na webareyani ɔɔn gun.

⁹Ka tɛ ke ne dafɔre ta suu ɔn ka da ke bana ga bare ke ɔɔn ma sa ga, wagati ɔɔn naa wiri wiin sangan ma, ke na tɔnɔ gun yaan.



10Wɔn ye na wagati ɔn ne ti ke ta, ke ne sma pepe mako na fɔrɔda ta. Wiinye kma yere ɔn ke na plala yɔnmabe hɔn, ke ne wɔnwɔ yere mako fɔrɔ.

11Ka sebede wɔ za yeye re, me yere ɔn n'e sebe ka ma.

12Wiinye kma ɔn fangan de ka ma yaro na, ye wiinye kma ɔn kia n'e yere dorɔ sma ma yee dama. Ye wɔn ta wiin fa to sma ka na n'e yanne Krista ta kwangwagada ye na ga.

13Bare wiinye kma yere ɔn yaro, ye kwa Ten ma ga yo. Nka ye kia ka yaro wiin fa to sma n'e yirebe yee dama wɔnna tobe wɔ ye na ka ma.

14A ma me han, yirebeza ti me ta a ma te Matigi Yezu Krista ta kwangwagasɔ ga. Awe baraka hɔn diniyan kwangwaga me ye na, me ɔn kwangwaga diniyan ye na me.

15Bare wiin fa ɔn sige yi, wɔn yaro wele yarobareya ga nka ke te danfre na wun ye na.

16Wiinye kma ɔn dɔɔ wɔnna Ten we ma, ma da Wuro te a y'a siara kɔ y'a foro ta ye ma ɔnkɔ Wuro ta kma pepe ma me.

17N'a bii basie, sɔn sii ka da ye ne ninaban titiri ga bare Yezu ta tobe ɔn ti me kɔn hɔn.

18Kia kma, kia Matigi Yezu Krista ta woramadiabe te a ne ka diema suu. Amina.



EFĚSEKMA

EFĚSEKMA 1

- 1** Mē Pōle Yezu Krista ta faneta Wuro dungo baraka hōn ɔn bō sēbē fane Wuro ta kma ma wiinye ɔn Yezu Krista timikma.
- 2** Ke Tōn Wuro kō Matigi Yezu Krista tē ye y'a woramadiabe kō y'a siara ta ka ma.
- 3** Yirebe tē kià Matigi Yezu Krista Tōn Wuro ma. A yirebe na siara sii pepe ta ke ma wuro hōn Yezu Krista baraka hōn.
- 4** A ke dēgē Yezu baraka hōn, diniyan yere ma dan den ga, wiin fa to ke tē sma na kīni ye na, zarakedo ti wiinye na a yinna hōn ga. A ta dadiamabe do ma,
- 5** a pia ke dēgē ke ta ye nōmanē na Yezu Krista baraka hōn ye dungo na.
- 6** Wōn ye na Wuro wiin kien na yire yi ta ke ma zana y'a moro na nō baraka hōn, ka tē ke baraka yira a ma wōn ye na.
- 7** Awe baraka hōn a too ke kisi. Awe baraka hōn kià kakie yafa ke ma a ta woramadiabe do ma a wiin ta ke ma yaan.
- 8** Wuro wōn ta ke ma wiin fa to ke sbe da pepe tōɔ ɔn kakiri pepe gun.
- 9** A ye dungo na bunu dōrō ke ma, a mane wiin makare we ta n'a tige ye yere baraka hōn
- 10** wiin fa to da pepe na wagati do ɔn paga, a diniyan hōn kma pepe kō wurokōn ma ye kō wiinye ɔn ti lagakōn ma, ye kwē wōnnate tala dama soro ma wiin ɔn Krista.
- 11** Awe baraka hōn ke ke nii gun mē, wiin tē ɔn da pepe ta ye dungo na, wōn yiranōn na. Ke da mane pia yira tige
- 12** wiin fa to wiinye kma ɔn pia yōɔn Krista ma, wōnwō sbe kō a ta yirebe na yire yi hōn.
- 13** Awe baraka hōn ka tian na bēreda mōɔ mē. Wōn wiinye fanedia ɔn ka kisi. Awe baraka hōn ka yōnmabe gun mē ɔn Wuro ta Ni na tōbe gun wiin na do ɔn mane sōɔ.
- 14** Wuro y'a Ni pere ke ma n'a dōrō ke ma da ke na tē kōrōzōnsma na wōkara a ye na do sōɔ ke ma wiin nē. A da kià tisramabe do ɔn paga wiin sangan ma, ye wōnna sangan ma ke na wōnna kōrō wō gun Wuro ta yirebe na yire yi hōn.
- 15** Bō wōn ɔn tē mē, n'a bii mē mōɔ ma da hōn, ye da ye ka yōn Matigi Yezu ma, Wuro ta dēgēwēsma pepe da ne dia ka ma mē,
- 16** ma ɔn tē ne Wuro mē ka ma wiin sangan ma pepe, ma ne baraka yira a ma.
- 17** Kià Matigi Yezu Krista ta Wuro, yirebe n'awe tōn wiin we yi, a tē a datōkakiri ka ka hōn wiin ɔn sbe n'a da yira ka ma wiin fa to k'a dēgē tōɔ siēbē na.



¹⁸A tɛ a ka kakiri koba y'a kini ma wiin fa to ka wiin yɔnmabe we gun, a kia wiin fa dɔrɔ ka ma, ka sbɛ wɔn nɔma tɔɔ. A ta yirebe wiin tɔnɔ pere ka ma kɔrɔ na, ka n'a dini kɔ Wuro ta dɛgɛwɛsma pepe, ka sbɛ wɔn nɔma tɔɔ.

¹⁹Ke wiinye kma ɔɔn yɔɔn a ma, a wiin sebe ta ke ye na, wɔn yire fɔnɔ. A ta fangan n'a dɔrɔ d'a Sbepepenate.

²⁰A mane Krista winni n'a sabɛ sara yɔ wiin sangan ma ɔn n'a tanganbɛ ye digesoro ma wuro hɔn, wɔnna sangan ma a wɔnna fangan we dɔrɔ.

²¹Wuro Krista tanganbɛ wɔnnakmabe kɔ sebe kɔ fangan kɔ fanganmabe pepe wɔɔn na. A togo na yire yi gun wiin ɔɔn yire yi toga pepe ma, diniyan hɔn ɔnkɔ sen.

²²Tian na, Wuro frɛ pepe bɛrɛbɛ Krista weɛ ɔn n'a tigɛ frɛ pepe wɔɔn na n'a pere y'a kma ma n'a ta ye wɔnnate na.

²³Wuro ta kma wɔn ɔɔn Krista komavere. Wuro ta kma do paga Krista hɔn, awe wiin ɔɔn frɛ pepe do pagabɛ bii pepe hɔn.

EFɛSEKMA 2

¹Ki wiinye ɔɔn mane siri k'a dayaga kɔ k'a kakie do ma,

²ka mane pia ne dɔɔ diniyan hɔn bafɛ ma, lagakɔn ma vɔ wiin ɔɔn magasma kakiri yanganmu.

³Ke pepe nii mane pia ne ti wɔnna sma wɔ hɔn mɛ, ne ke ma diamada ta ne ke dungo na da ta, ne dɔɔ kià giatɛ ɔɔn ma. Bɔ sɛrɛ wiinye ɔɔn na Wuro woro na ba yi yɔnno tɔɔ, ke pepe mane ti wɔkara wɔnwɔ mɛ.

⁴Nka Wuro ta makare yire fɔrɔna a ta dadiamabe do ma a wiin ta ke ma.

⁵Awale bo ke mane siri kià yagada ye na, a ɔɔn ni pere ke ma kɔ Krista. Woramadiabe do ma ke kisi.

⁶A ke winni kɔ Yezu Krista ɔn ke tanganbɛ wuro hɔn a baraka hɔn.

⁷Ye tɛ yee, a wiin foro ta ke ma Yezu Krista baraka hɔn, a mane kia wɔn dɔrɔ sangan pepe ma ɔn da tege ti y'a woramadiabe na ga.

⁸Tian na, woramadiabe baraka hɔn ka kisi yɔnmabe do ma. Ye k'a sebe ga nka ye Wuro ta kien.

⁹A tɛda hɔn ye sa ga, wiin fa to sɔɔn sii ka naa ye yɛrɛ yirebɛ ga.

¹⁰Bare awe ɔɔn ke tɛtɛrɛ. A ke dan Yezu Krista baraka hɔn wiin fa to Wuro wiinye dafɔrɛ tɛtɛrɛ n'e tige sie dɛrɛ ma da hɔn, ke kɔ ye hɔn n'e ta.

¹¹Ka kakiri ti kɔ lɔgɔ ɔn tɔɔ da gwerena ki wiinye kma ɔɔn mane yaro ga, wiinye kma ɔɔn yaro, wɔnwɔ ne ka wiri da yarobareyasma bare yewɔ bɔɔ tɔbe gun ye komavere hɔn.



¹²Ka kakiri ti kɔ lɔgɔ ɔn tɔɔ da wɔnna sangan we ma ka brɛ mane dɛrɛ Krista na, nii mane ti ka ta Wuro ta kma yɔ ga, wiin bɛɛn na dosɔ ɔn tɛ, ka nii mane ti wɔn hɔn ga, yɔnmado mane ti ka ta ga, Wuro mane ti ka ta diniyan hɔn mɛ ga.

¹³Nka ki wiinye kma brɛ ɔn mane pia ne dɛrɛ, Yezu Krista baraka hɔn, a too baraka hɔn, ka brɛ vetra.

¹⁴Awe ɔn kià siara, a Ziwiifu kwɛ kɔ size n'e ta fa tala. Yu wiin ɔn mane tɛ kulu na ne sɔɔ, a wɔn yaga ye kɔn baraka hɔn.

¹⁵A Tɛn kɔ ye na da pepe wɛ. Ye tɛ yee, a siara tige ɔn Ziwiifu kɔ sɔnza kwɛ n'e ta tala ye yɛrɛ hɔn.

¹⁶N'e pepe pla ta ye ɔn bɛɛn kɔ Wuro ye kɔn baraka hɔn kwangwagasɔ ma. Wɛɛn a yu yɛɛ.

¹⁷Ki wiinye kma brɛ ɔn mane dɛrɛ, a naa siara da yira ka ma. Wiinye kma ɔn mane vetra mɛ, a n'a da yira wɔnwɔ ma mɛ.

¹⁸Awe baraka hɔn ke pepe tala tala sbɛ ne wiri tɔn brɛ ni tala baraka hɔn.

¹⁹Ye tɛɛ yee, ka samara titiri ga, ɔn mane yafɔnɔsma mɛ ga, ka Wuro ta dɛgɛwɛsma na bɔɔ, ka Wuro ta kma na bɔɔ.

²⁰Fanɛsma ɔnkɔ Wuro ta daberebere wiin kɔɔn we du ka, Yezu Krista yɛrɛ ɔn tɛ a na gwɛredɔgɔnɔ na, ka nii kɔ wɔnna kɔɔn we na tɔgesma hɔn mɛ.

²¹Awe ma kansoga wɔ pepe malo ne telebɛ ne tuma wiin fa to ye tɛ kɔɔn na fɔrɔ yi na Matigi ma.

²²Awe ki kwɛ kɔ ɔn tɔge na mɛ wiin fa to ka sbɛ tɛ Wuro ta wɔdo na a ta Ni baraka hɔn.

EFɛSEKMA 3

¹Wɔn ɔn tɛ mɛ Pɔle wiin ɔn Yezu Krista ta kasonɔ ki size ye na,

²Wuro wiin woramadiabe ta ne ma ka ye na wiin fa to ma sbɛ y'a bara ta, ka wɔn na bereda mɔɔ.

³Ma wɔnna kabakoda wɔ gun dɔreda hɔn wiin nɛ, wɔkara ma pia n'e sɛbɛ wiin nɛ zɔgɔ.

⁴Ka ɔn n'a sɛbɛ kala, ma wiin datɔ gun Krista ta bunu hɔn, ka na wɔn nɔma tɔɔ.

⁵Wuro pia wɔnna kabakoda wɔ dɔrɔ gwerekma ma wɔkara a ye dɔrɔ wiin nɛ basie y'a Ni baraka hɔn y'a kma ma wiinye ɔn fanɛsma kɔ a ta daberebere ma ga.

⁶Yezu Krista baraka hɔn, fanedia do ma, size nii kɔ wɔnna kɔrɔ tala wɔ na zɔnsma hɔn ɔn tɛ wɔnna kɔn tala we na kma na, ye nii ɔn kɔ wɔnna dosɔ tala we na da hɔn mɛ.

⁷Wuro y'a woramadiabe wiin ta ne ma y'a sebe baraka hɔn, wɔn ɔn ne ta ye na barateta na.



⁸Me wiin te ɔɔn Wuro ta dɛgɛwɛsma pepe hɔn dɛgɛ ye na dɛgɛ yi, ma Wuro ta woramadiabe gun wiin ɔɔn ne ta ma ne Krista ta da na tɔnɔ na yire ye da yira size ma.

⁹Wiinye bunu ɔɔn mane dɔɔn diniyan na danta Wuro ta, awe hɔn n'a bii fɔn gwere na, ma sbɛ wɔnwɔ sabɛ kini na.

¹⁰Ye tɛ yee, sma ɔɔn naa fɔnɔ a hɔn, wurokɔn ma frɛ wiinye ɔɔn wɔnnakma kɔ sebe na kma ye, ye sbɛ Wuro ta datɔ na yire yi tɔɔ Wuro ta kma baraka hɔn.

¹¹A wiin fa giati n'a tigɛ sangan pepe ma na, n'a ta kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn,

¹²ke yɔɔn a ma wiin baraka hɔn ne sbɛ ne ke wora sige ɔn ke dɔbɛ a do na zana yɔnmabe hɔn.

¹³M'a kia ka ta mɛ ɔn da ma wiin ninabannɔ gun ka ma, ka ka tɛ wɔn ka koma siribe ga. Wɔn k'a yirebe na yi.

¹⁴Wɔn ye na ma yoloko Tɔn Wuro zin,

¹⁵kɔnkma pepe ye toga gun wiin ta diniyan hɔn kɔ wuro hɔn.

¹⁶A tɛ a fangan ka ka hɔn y'a yirebe na yire do ma y'a Ni baraka hɔn wiin fa to k'a giatɛ sbɛ taa tala ma.

¹⁷A tɛ Krista ta da sbɛ wɔɔ ka kakiri hɔn yɔnmabe baraka hɔn ɔn tangan yeye dadiamabe baraka hɔn.

¹⁸Wɔn ɔɔn na tɛ ka sbɛ kwɛ kɔ Wuro ta kma pepe ɔn n'a ta dadiamabe ta tara kɔ a ta kuro kɔ a na pra kɔ a na dɛrɛ yɔnnɔ tɔɔ.

¹⁹Wɔn ɔɔn na tɛ mɛ, Krista ta dadiamabe wiin ɔɔn yire tɔɔ sii pepe ma, ka sbɛ wɔn yɔnnɔ tɔɔ mɛ wiin fa to ka sbɛ gun paga Wuro ta Wurobe na.

²⁰Wiin te ɔɔn bara ta ke kɔrɔ hɔn kɔ y'a sebe, ne sbɛ ne fa fɔrɔ ke ma ɔn yalo kià mɛ ye ma, ke yɛrɛ wiinye giati ga,

²¹yirebɛ tɛ a na te ma Wuro ta kma yɔɔ Yezu Krista baraka hɔn, dogore pepe ta, basie ɔnkɔ sangan pepe ma. Amina.

EFɛSEKMA 4

¹Me wiin te ɔɔn kasonɔ, ma ka mɛ ye na Matigi togo na ɔn da ka wiinye wiri mɔɔ Wuro ta, ka ka zugo kayan kɔ wɔnwɔ.

²Ka ka yɛrɛ mazibɛ ɔn makare ka nemɛ ma ɔn ka nemɛ ta da sɔmna dadiamabe hɔn.

³Wuro ta Ni wiin kwɛ ka ka yɔ siara baraka hɔn, ka ne wɔn ta.

⁴Kɔn tala ɔnkɔ Ni tala dama ɔɔn tiye wɔkara ka Wuro ta wiri mɔɔ k'a yɔnmabe do ma wiin nɛ.

⁵Matigi tala kɔ yɔnmabe tala kɔ batize tala dama ɔɔn tiye.



- ⁶Wuro tala wiin òon sma pepe Tòn ne ti frè pepe wòon na ne bara ta ye pepe hòn ne ti ye pepe hòn.
- ⁷Woramadiabe tɛ ke pepe tala tala ma òn kayan kò Krista ta kien
- ⁸wòkara ye sɛbɛ wiin nɛ Wuro domada na sɛbɛ hòn òn da: «A mane ba wuro hòn wiin sangan ma, a ba kò kasonɔmanɛ òn yirebɛfrɛ pere sma ma.»
- ⁹Ɔon d'a ba, wònno òon wòn kòro? Wòn kòro a mane pia zii fòn lagakon du hòn dɛn kɛ.
- ¹⁰Wiin te òon zii, wònna te òon ba fòn wurokon pepe tege na wiin fa to a sɛ diniyan pepe paga.
- ¹¹Awe òon sebe pere, bɔɔ òon tɛ fanɛsma na, bɔɔ òon tɛ Wuro ta daberebɛsma na, bɔɔ òon tɛ fanɛdia na yirasma na, bɔɔ òon tɛ sma na zɛngenkma na ne sma kala,
- ¹²wiin fa to a sɛ Wuro ta dɛgɛwɛsma ta ye ne sɛ ne bara ta òn Krista ta kma kwe wiinye òon n'a kòn.
- ¹³Fòn yaa kayan ke pepe yaa kwe òn tɛ fa tala yonmabe hòn kò Wuro Nò na tɔɔ na òn kwe tɛ smapapa na ne tala kò Krista a tinòn na.
- ¹⁴Ye òon tɛ yee, ke na tɛ nimisala na titiri, ye ne ke lamara ga, òn ka ne tɔɔ sii pepe ka ke kakiri hòn ga, òn ka ne ke firebɛ yee titiri ga.
- ¹⁵Nka ke na ne tian yira dadiamabe hòn ne pra ne yaa wòkara Krista wiin òon ke wònate.
- ¹⁶A bere m'awe ma kòn we pepe kwe ne tugufɔro tugutuguda wò baraka hòn wiinye òon bara ta wiin ti pepe wòn kò y'a sɛ, ye ne pra ne yaa ye yɛrɛ ma wiin fa to a n'e yɛrɛ tɛtɛrɛ dadiamabe hòn.
- ¹⁷Ma wiin fa yira ka ma Krista baraka hòn, bo wòn: size wiinye kakiri òon n'e firebɛ, ka ka ne tɛ wòkara wònwò titiri ga.
- ¹⁸Ye ta giatɛ pepe tunio hòn da. Ye ta worasige nɔmayɔ wiin datɔbareyafa ka ye hòn, wòn tɛ ye mane Wuro ta Ni ta da nɔma tɔɔ ga.
- ¹⁹Ye ta datɔbareyafa n'e ka dakurotɛ hòn fòn ye òon yaa fire melemele.
- ²⁰A yee ki Krista tɔɔ ga.
- ²¹A òon m'awe da ka òon mɔɔ, a òon m'awe ta da ye ka kala kò òon wòkara Yezu ta tian n'e yira wiin nɛ,
- ²²ka daga ka tɛzugo katra, wiin fa òon mane yinnanayanfa ka ka hòn ka ne lamara ta, ka wòn dra mɛ.
- ²³Ka wiin kakiriwun gun, wòn daga ka ta smawun na.
- ²⁴Ka tɛ smawun na wiinye òon dan Wuro dongo na telebe kò kìnì hòn wiinye òon sa tian hòn.
- ²⁵Ka ka ne niòn sɔɔ ga. Wiin ti wòn ne tian yira ye na plalo ma bare ke nɛmɛ yasɔ.



²⁶Wiin te woro ɔɔn ba, a ka kakie ta ga. A ka te sindo bere wonna woro we gun ye hon ga.

²⁷Ka ka ka yere to Sitanε ma ga.

²⁸Wiin te ɔɔn mane kimi, a saa panɔfa na. A ne tele ne bara ta wiin fa to a ne fa gun ne dini ne ko ye na plala wiinye ɔɔn durukma.

²⁹Ka ka te beredayaga ne sa ka do hon ga nka ye ɔɔn ne sbe ne te, ka te beredadia ne sa ka do hon wiinye ɔɔn sbe n'e na mosma zigitugu.

³⁰Wuro ka tɔbe ko y'a Ni wiin kisi na ko ye na, ka ka wonna Ni we nina ban ga.

³¹Wɔrayo ko woraba ko gwangwana ko vini wonwo na foyi daga ne gun ka hon ga wokara zugoyagafa sii pepe.

³²Ka ka nemene da diabe ka ma ne dafɔre ta ka neme ma ne somna ne yafa neme ma wokara Wuro yafa ka ma wiin ne Krista baraka hon.

EFSEKMA 5

¹Ka ne Wuro ta teda neme ta bare k'a nomane wiinye da ɔɔn dia a ma.

²Ka ka nemene da dadiamabe ka ma wokara Krista ke da diabe ye ma wiin ne on ye yere pere Wuro ma salaka na ke ye na wokara wunnudiafa.

³Kakalate ko mamafa sii pepe ko yinnanayanfa ka ze ka yoo ga. Won daga ne te Wuro ta kma yoo ga.

⁴Peremagabereda ko yinnibereda daga ne sa ka do hon me ga. Nka ka ne Wuro me ne baraka yira a ma.

⁵Bare ka daga n'e yonnɔ tɔɔ n'e kini on da kakalatesma ko dakurotesma ko yinnanayansma wiinye ta da ɔɔn tala ko fiankansma, wonwo na soon sii na nii gun Krista ko Wuro ta kolo hon abada ga.

⁶Ka ka te soon sii ka firebe ko beredadia tala bo ga. Won ɔɔn Wuro woro ba magasma ta.

⁷Won ye na ka ka te ye na bo na ga.

⁸Gwere na ka mane ti tunio hon nka basie ka ti kini na Matigi baraka hon. Ka ne te wokara kini na kma.

⁹Kini na tonɔ won foro ko telebe ko tian.

¹⁰Wiin fa ɔɔn dia Matigi ma, ka ne won noma tɔɔ.

¹¹Ka ka ne ka nii ka tunio na da hon ga. Nka ka n'e dorɔ kini na.

¹²Wonna sma wo wiinye da ta tunio hon, ye ta yira yere pere.

¹³Wonna da wo pepe te dore kini na wiin sangan ma, wonna sangan ma sma pepe n'e tɔɔ n'e kini.



- 14** Bare wiinye da pepe òn òn òn, wòn kini na da. Bo wòn òn tɛ ye òn tɛ ne kwa, ye tuma yinta. Tuma be wa sara yɔ. Krista na kini sabɛ be ma.
- 15** Ka ne ka yanɔn kɔrɔsɛ k'a sirewɔ hɔn fɔrɔna. Ka ka ka yɛrɛ ta yinni na ga nka ka tɛ yinnamakwiesma na wiinye
- 16** òn wagati na tɔnɔ kia bare sire tɛ sireyɔ na.
- 17** Wòn ye na ka ka tɛ kakiridarakma na ga, nka ka ne Matigi dungo na da tɔɔ.
- 18** Ka ka ne mɛnɛ ne yingɔn ga, wòn sɔɔn firebɛ. Nka ka Wuro ta Ni wiin gun, ka ka yɛrɛ to wòn soro ma.
- 19** Ka ne kwɛ ne Wuroyirebeturo sɔn, Wuro ta Ni wiinye turo ka ka kakiri hɔn, ka ne wɔnɔ sɔn. Ka ne turo sɔn ne Matigi yirebɛ siɛbɛ na.
- 20** Ka ne baraka yira Tɔn Wuro ma sangan pepe ma kɔ da pepe na kià Matigi Yezu Krista togo na.
- 21** Ki wiinye òn kiu ka Krista ma, ka ne mɔɔ ka nɛmɛ ta.
- 22** Yàra, ka ne mɔɔ ka banganɛ ta wɔkara ka mɔɔ Matigi ta wiin nɛ.
- 23** Bare sin òn ya wɔnnate wɔkara Krista Wuro ta kma wɔnnate wiin nɛ wiinye na kwɛ ye òn n'a kɔn, awe wiin òn n'a kisi.
- 24** Nka Wuro ta kma mɔɔ Krista ta wiin nɛ, yee yàra daga ne mɔɔ ye banganɛ ta mɛ.
- 25** Banganɛ, ka ka yàra da diabɛ ka ma wɔkara Krista Wuro ta kma da diabɛ ye ma wiin nɛ fɔn òn ye yɛrɛ pere ye ye na.
- 26** Yee a ye ta wiin fa to a a ta fa na kɔni yi na òn n'a kɔnibɛ kɔ zio bɛreda baraka hɔn.
- 27** A a ta n'a tigɛ ye yɛrɛ ma, a ne fɔrɔ, doma ka ne ti a ma ga, yagado ka ne ti a na ga. Yee a y'a kma ta ye ne kɔni, zarakedo ka ne ti ye na ga.
- 28** Yee bangan daga y'a ya da diabɛ ye ma wɔkara ye yɛrɛ kɔn. Wiin te òn y'a ya da diabɛ ye ma, a ye yɛrɛ òn da diabɛ ye ma.
- 29** Sɔɔn sii ye yɛrɛ kɔn da yagabɛ n'a za ye ma ga. Nka a tɛ n'a woro n'a tɛtɛrɛ wɔkara Krista y'a kma ta wiin nɛ.
- 30** Tamara ke Krista kɔn na yasɔ wa.
- 31** Bo wòn òn tɛ sin òn ne na ye tɔn kɔ ye siɛ to òn malo y'a ya ma, ye pepe sma pla tɛ komavere tala dama.
- 32** Wòn bunu na yire yi, m'a yira n'a òn òn da wòn Krista kɔ y'a kma ta da.
- 33** Nka ka na wiin ti pepe a daga y'a ya da diabɛ ye ma wɔkara a ye yɛrɛ da diabɛ ye ma wiin nɛ, ya wòn n'e bangan yirebɛ.

EFɛSEKMA 6



- ¹Nimisala, ka mɔɔ ka na vɔrɔre ta Matigi togo na bare wɔn ɔɔn daga.
- ²Be tɔn kɔ be sie yirebɛ. Wɔn Wuro ta fane na gwere yi dosɔ yaa ne kɔ wiin
- ³ɔɔn da, ye wiin fa to be dangamu ɔn sii na yaan yi gun.
- ⁴Ki vɔrɔre mɛ, ka ka ka nɔmane gwangwanabɛ ga. Nka ka ye woro ɔn n'e kala n'e ladi wɔkara Matigi n'e yira wiin nɛ.
- ⁵Ki tɛrɛ, ka ne ka wɔnnakma yirebɛ kɔ kiu kɔ smasmanɔn kɔ kɔrɔhɔnkini wɔkara ka Krista ta wiin nɛ.
- ⁶Ka ka n'e ta bare ye ka kɔrɔse, ka ne togo kia sma ta ga rɛ nka ka n'e tɛ wɔkara Krista ta tɛrɛ wiinye ɔɔn vɔrovɔro Wuro dongo ta na.
- ⁷Ka ne bara ta kɔ diamabe wɔkara ka ti n'e ta Matigi ɔɔn ma, ka ka n'e giati ɔn da sma ma ka ye ta ga.
- ⁸Ka tɔɔ da sɔɔn wiinye dafɔrɔ ta, wɔn na ku a na yaa ɔɔn gun Matigi brɛ. A tɛ tere wɛlɛ vennɔ.
- ⁹Ki wɔnnakma mɛ, ka ne wɔn nemɛ ta k'a tɛrɛ ma. Ka ka ne gwangwana ye ma ga. Wɔnnate ti wuro hɔn, sɔɔn mane dɛgɛ sɔɔn na a brɛ ga.
- ¹⁰Sane ma ne waro, ma yira ka ma da ka fangan kia Matigi ta n'a ta fangan na yire yi gun.
- ¹¹Ka Wuro ta kunkwinifrɛ ka wiin fa to ka sbɛ taa gun ɔn Sitane ta kun yɛrɛ.
- ¹²Ke kwini ne kɔ sɔɔn ga, bo diniyan be wiin ɔɔn ti tunio hɔn, wɔn na fanganmɛ kɔ a hɔn sebe na kma kɔ a wɔnnakma, ke kwini ne kɔ ɔɔn, ɔnkɔ dayaga na kma wiinye ɔɔn ti wuro hɔn.
- ¹³Wɔn ye na ka Wuro ta kunkwinifrɛ bii wiin fa to kɔyɔ ɔɔn naa wiri, ka sbɛ bara ta kɔ ye pepe ɔn sbɛ gun ye pepe ta ɔn taa gun.
- ¹⁴Wɔn ye na, ka tuma. Ka tian ta k'a yɔyɔsɔfa na, ɔn telebe ta k'a balozogo na.
- ¹⁵Ka siara na fanedia ta yira ta k'a kanɛgɛ na
- ¹⁶ɔɔn yɔnmabe ta k'a siɛtenfa. A na tɛ ka ne sbɛ ne Sitane ta toganion pepe tabɛ.
- ¹⁷Wɔn timi ka kisi gun kunkwinibanfola na ɔn Wuro ta Ni gun kunkwinitaba na. Wɔn kɔrɔ Wuro domada.
- ¹⁸Ka ne wɔnwɔ pepe ta wuromɛ baraka hɔn, ne Wuro ta diema kia. Ka ne Wuro mɛ sangan pepe ma Wuro ta Ni baraka hɔn. Wɔn ye na, ka ne ka yɛrɛ kɔrɔse ne tele sangan pepe ma. Ka ne Wuro mɛ a ta dɛgɛwesma ma sangan pepe ma ɔn ka da ka bana ga.
- ¹⁹Ka ne Wuro mɛ mɛ ma mɛ, wiin fa to ma ne sbɛ ne fanedia na bunu yira kɔ worasigi.



²⁰Ma wiinye fanedia wɔ na yirata ne ti zɔgɔre hɔn. Ka Wuro mɛ ne ma ma ne sbɛ n'e yira kɔ worasigi.

²¹Ma wiin fa ta, ma kia k'a yɔnnɔ tɔɔ. Tisike ne na plalo wiin da ɔɔn dia ne ma, a ne baratɛta na siebɛ yi Matigi ma, wɔn na n'e pepe yira ka ma.

²²Ma tɔɔ ye na ɔn n'a fanɛ ka ta wiin fa to ke ti wiin fa hɔn, a wɔn yira ka ma ɔn ka zigi tugu.

²³Ke Tɔn Wuro kɔ kià Matigi Yezu Krista tɛ ye y'a siara ta ka ma ɔn fa kwɛ k'a dadiamabe kɔ k'a yɔnmabe na n'a kma.

²⁴Kià Matigi Yezu Krista da dia wiinye kma pepe ma fɔrɔna, tege ti wiin dadiamabe na ga, Wuro tɛ a y'a woramadiabe ta ye ma.



FILIPEKMA

FILIPEKMA 1

¹Mε Pøle kɔ Timote, Yezu Krista ta baratere, mé bo sɛbe fanɛ Wuro ta sma ma Filipekuru hɔn, wiinye ɔɔn yɔɔn Yezu Krista ma kɔ Wuro ta kɔnkma na zengenfigesma kɔ Wuro ta kɔnkma ta baratere ma.

²Ke Tɔn Wuro kɔ Matigi Yezu Krista ɔɔn kien kɔ siara ta ka ma.

³Mε ɔɔn k'a da giati wiin sangan ma pepe, ma baraka yira n'a Wuro ma.

⁴Mε ne Wuro mε ka ma wiin sangan ma pepe, mε Wuro mε kɔ nihɔndiaro neme.

⁵Wɔnnɔ na? Kamasɔrɔ ka mane ne diema ɔn fanɛdia na bere yira n'a bii ye na gwereko ma fɔn yaa wiri basie.

⁶Mε a tɔɔ n'a kɔni da Wuro wiin barafɔre dutige ka kɔrɔ hɔn, wɔn na wɔɔ ye ma ɔn ne do paga fɔn Yezu Krista ta kɔɔ ma.

⁷Ma k'a da giati bare ne na tisangan ma kaso hɔn, wɛɛ ma mane fanɛdia na bere yira wiin sangan ma, Wuro mane wiin foro ta ne ma, ka pepe nii mane ti wɔn hɔn.

⁸Wuro mε siere ka na wu ti ne na fɔrɔna ɔn kayan kɔ Yezu Krista ta woramadia neme.

⁹Mε Wuro mε ka ma da k'a dadiamabe ɔɔn yire yaa zin hɔn, ka ɔɔn tɔbe na siebe yi kɔ kakirikmabe na do paga yi gun, wiin fa to ka ɔɔn sbe dafɔre dɛge tɔɔ. Yee neme ka na te smakini na zarakebareya ye na Krista ta kɔɔ ma.

¹¹Mε a mε da Yezu Krista ɔɔn da na tele yi ka ka hɔn wiin fa to yirebebe kɔ yirebe ɔɔn de Wuro ma.

¹²Sienɔmanɛ, ma kia ka ɔɔn tɔɔ da, da wiinye ɔɔn te mε na, wɔnwɔ ɔɔn te fanɛdia na bere ɔɔn yaa zin hɔn, wɔn ha a bare ga.

¹³Wɔnna da ye na sma wiinye ɔɔn fanganma ta kɔɔn kɔrɔse, wɔnwɔ kɔ smasere pepe tɔɔ da mε bara ta Krista ma, ye wɔn ye na mε ti kaso hɔn.

¹⁴Sienɔmanɛ na yaan ye wiinye mε za bɛɛ kaso hɔn, wɔnwɔ ye wora sige Matigi ta da na ɔn ne Wuro domada yira, ye ha kwan ga.

¹⁵Tian na, ye na bɔɔ Krista ta da yira kɔ mε na yuu kɔ dakwiero neme. Nka ye na bɔɔ ye ta kɔ kɔrɔhɔnkini neme.

¹⁶Wɔnwɔ ye ta dadiamabe ye na. Ye tɔɔ da Wuro bara kalfa mε ma ɔn taa fanɛdia na bere da na.

¹⁷Nka ye na bɔɔ wiinye Krista da yira kɔ dakwiero neme, wɔnwɔ a ye ta kɔ kɔrɔhɔnkini neme ga. Ye giati da ye na bɔɔ kwe mia yanne ma ɔn ne to kaso hɔn.

¹⁸Nka wɔn ha foyi ga. Hali ye te wiin ne pepe, ye ye ta kɔ kɔrɔhɔnkini yoo, ye ye ta kɔ yuu yoo, Krista ta da ye ɔɔn yira. Mε nihɔndia wɔn na. Mε ne na ne nihɔndia suu mε.



¹⁹Bare me tɔɔ da wɔnna da na yaa we mia deɛ ɔɔn ma k'a wuromɛ kɔ Yezu Krista ta Ni baraka hɔn.

²⁰Me zigi ti a ma fɔrɔna da me ha na piri foyi na ga. Basie kɔ sangan pepe ma me kia ne woro sige wiin fa to ma ɔɔn sugu o, ma ɔɔn siri o, mia da pepe na yirebe de Krista ma.

²¹Bare sii wɔn ɔɔn wɔnno? Krista ɔɔn mia da pepe. Ma ɔɔn siri, ma tɔno gun.

²²Nka me ne daga wɔɔ ni na ɔn barafɔre ta, me daga wiinye dege, ma wɔnwɔ tɔɔ ga.

²³Me kakiri yangamu wɔnna dadoga pla na. Me kia yaa wɔɔ Krista bre, wɔn fɔn yi.

²⁴Nka me na sugu yi ɔɔn wɔɔ ye, wɔn fɔn ka ma.

²⁵Me la ye na da ma na wɔɔ ye ɔn tangan ka pepe bre wiin fa to ka ɔɔn yaa zin hɔn, ɔn nihondia lanabe ta da na.

²⁶Me kia bere naa ka bre wiin fa to Krista ta yirebe wiin ɔɔn ti ka ta, wɔn sbe yire me baraka hɔn.

²⁷Ka yanɔn daga kayan kɔ Krista ta fanedia na bere neme. Yee neme, ma ɔɔn yaa ka bre o, me ma yaa me ga o, ma na mɔɔ da ka wɔɔ giate tala ma. Ane fanedia na bere, yɔnmabe wiin ka ka hɔn, ka ɔɔn ka neme diema ɔn wɔnna yɔnmabe zugi kwini kɔ kɔro tala neme.

²⁸K'a ka to ka zugi ka kwanbe da sii na ga. Kia worasigebe na te tagamase na ye ta, da ye na yaga. A na te tagamase na ki ta, ye ka ti kisi na sogo ma, wɔn wiin sa Wuro ta.

²⁹Wuro bo kien ta ka ma wiin fa to ka ɔɔn bara ta Krista ma. A ha wɔn dama ga, ka ɔɔn yanne a ye na me.

³⁰Ka a za da me mane ti wiin kunkwini hɔn, ane ke tɔɔ da ma ti a hɔn hali sma, basie ki ti wɔnna kunkwini hɔn me.

FILIFEKMA 2

¹Kia yɔnmabe Krista ma, wɔn fangan na yire yi ka ka hɔn ra? A ta dadiamabe ka wora sigebe ra? Neme kwebe ti ka yo kɔ Wuro ta Ni neme ra? Sena kɔ makare ti ki kɔ ka neme yo ra?

²Awale, ka ka giate ta tala ɔn n'a nihondiaro do paga. Woramadia tala ɔɔn gun ka hɔn, ka giate ɔɔn te tala, ka giatewɔn ɔɔn te tala.

³Ka ka foyi sii ta kɔ degebe na kɔro neme ga wele yeredorebe. Nka ka pepe ɔɔn ka yere mazibe ɔn n'a giati da ka neme soɔn boo fɔn kɔ ka neme.

⁴Ka na soɔn sii ka ye yere ta da giati dama ga, nka ka pepe tala tala ɔɔn ka neme boo ta da giati me.

⁵Wiin kɔro neme mane ti Yezu Krista hɔn, wɔn neme ɔɔn gun ka hɔn me.



- ⁶Awe mane ti Wuro tinon na. A yere mane tala ko Wuro neme. A ma giati da ye daga woo wonna talabe hon ga.
- ⁷Nka a won sabe ye na on tere tinon bii on te ke neme na soon na. A ye doru wokara soon.
- ⁸A ye yere mazibe on te kwenfigeta na fon yaa wiri siri ma. Won mane te siri na yaga yi na wiin on te kwangwagasoma.
- ⁹Won ye na Wuro a duro fona. Togo wiin on yire yi toga pepe ma,
- ¹⁰Wuro wonna togo de a ma wiin fa to wurokon hon fre ko lagakon ma fre ko lagakon duwefre pepe on yoloko Yezu togo ye na.
- ¹¹Sma pepe on taa ye na da Yezu Krista won Matigi on yirebe de Ton Wuro ma.
- ¹²Ne mare, yee neme sii, on me to ka bre wiin sangan ma, ka mane moo ne ta. Basie me ha ti ka bre titiri ga nka ka daga moo ne ta on yalo yi gwerena ma. Ka na kwan ye ko ka na sma ye on k'a kisi na bara ta.
- ¹³Wuro won bara ta ka koru hon, on sebe pere ka ma on dian a yere madiamada ma n'e ta.
- ¹⁴Ka da pepe ta, dumudumu bereda ko dakwiero nii ka ne tiye ga.
- ¹⁵Ka won ta wiin fa to ka on te zarakebareyasma na kini ye na. On ka to bo diniyan hon sma woro hon, wiinye te momagasma, ka on te Wuro noman na zarakebareya ye na. Ka on kini sabe ye woro hon wokara wuro hon mamala kini sabe wuro hon wiin ne.
- ¹⁶Ka yaa ye bre ko ni na bereda neme. Ka on won ta, ma na sbe ne yere yirebe k'a da na Krista ta koo ma. Won na a doru da mia bara ko n'a yereyanganbe ha te zanada na ga.
- ¹⁷Be yonmabe wiin ta, won te wokara salaka wiin on pere Wuro ma. Dora me yere too na vunu wonna salaka ma, won koru me on siri. Won on te, me nihondia won na on kwe nihondia ka pepe ta.
- ¹⁸Yee neme sii, ki on nihondia won na me on nihondia ko ne neme.
- ¹⁹Me zigi ti a ma Matigi Yezu ma da zogota ma na Timote fane ka bre wiin fa to ma on k'a da moo wiin sangan ma, won na ne woro sigebe.
- ²⁰Awe sonnala ta giata on tala ko me ye neme k'a da na. A nina ban siebe na k'a da na.
- ²¹Bo sere pepe nina ban ko ye yere ta da neme. Ye nina ha ban ko Yezu Krista ta barada neme ga.
- ²²Ka yere n'e too da Timote y'a saratipagabe doru. A bara ta ko me neme fanedia na bere na bara na wokara no bara ta ko ye ton neme wiin ne.
- ²³Won ye na ma on na ne yere ta da too n'e kini, ma na a fane ka bre.



²⁴Mε la ye na Matigi Yezu ye na da zɔgɔta mε yεrε na yaa ka brε.

²⁵Mε mane giati da mε daga Epafurodite berebε n'a yabε ka brε, wɔn mε na plalo ko ne baratekweta. Ka man'a fanε, a naa kɔ mia makofɔrɔfrε nεmε.

²⁶Ka pepe na wu ti a na fɔrɔna, a kia ka za. Ka mane mɔɔ da y'a pare, wɔn a ninaban.

²⁷Wɔn tian, a ha mane kεnε ga, a mane tε siri na yεrε. Nka Wuro mane makare a na. A ha awe dama ga, a makare mε na mε wiin fa to ninabannoza ka na kwe n'a ninabanno ma ga.

²⁸Wɔn ye na ma na a fanε salesale wiin fa to ka ɔɔn n'a za ɔn nihɔndia fɔrɔna. Mia ninabanno na wε mε.

²⁹Awale, ka a foga fɔrɔna kɔ nihɔndiaro nεmε Matigi baraka hɔn. Ka daga wɔn nεmε na sma yirebε bare a mane kia siri Krista ye na. Ka ha mane sbε ne mε diema bara wiinye na ga, a mane kia bɔnɔ ye yεrε ni hɔn, ɔn wɔn ta.

FILIPEKMA 3

¹Ayiwa, sienɔmanε, basiε ka nihɔndia Matigi ta da na. ɔn ne bere wɔnna da sεbε ne fanε ka ma, wɔn ha sige mε ma ga. A sbε ne tε ka ka yangan.

²Ka ka yεrε kɔrɔse wɔnna dayagatesma na wiinye tε wɔkara gwegi. Wɔnwɔ kia sma yaro.

³Wɔnna yarobe wɔn yarobe na zana yi. Ke yarobe na siebε yi ta, ke wiinye ɔɔn Wuro yirebε Wuro ta Ni baraka hɔn, ɔn ke yεrε yirebε Yezu Krista ta da na. Nka ke ha ke zigi dε komavere na da ma ga.

⁴Mε kɔnε, mε sbε ne ne zigi dε komavere na da ma mε. Boo sɔɔn ɔɔn ne giati da zigidεdo ti a ta komavere na da ma, zigidεdo ti mε ta wɔnna da na ɔn yalo yi wɔnna te ma.

⁵Ye mane mε yaro ne vɔrɔkɔ na yin korosɔɔn kɔɔ ma. Mε Isirayele ta sison na boo. Mε Benzamε timison, wɔn Heburosɔn yεrε. Moyizi ta Tεn ta piri ma na, mε mane tε Fariziyen na boo na, wɔnwɔ wiinye kwa Tεn ta fanε pepe ma.

⁶Mε mane ne yangan wɔnna da na ɔn Wuro ta kɔnkma yanne fɔrɔna. Sɔɔn sbε ne telebe wiin gun Tεn na kwɛnfigebe baraka hɔn, zarakedo sii ha mane ti mε na wɔnna da na ga.

⁷Nka mε mane tɔnɔ gun da wiinye na, mε maga wɔnwɔ hɔn Krista ye na.

⁸A wɔnwɔ dama ga. Mε maga da pepe hɔn, ɔn mia Matigi Yezu Krista na tɔbe giati da na yire yi hɔn yalo da pepe ma. Mε maga da pepe hɔn, ɔn wɔn giati wɔkara yanmayanma wiin fa to ma ɔɔn Krista gun ɔn kwe tε tala kɔ awe nεmε.

⁹Mε telebe wiin gun Tεn na kwɛnfigebe baraka hɔn, mε ha wɔn giati titiri ga. Mε telebe wiin gun basiε, ma wɔn gun yɔnmabe ye na Krista hɔn. Wɔnna telebe sa Wuro yεrε hɔn. A wɔn pere sma ma wiinye yɔnmabe ta.



¹⁰Me wiin fa kia wɔn bo: Ɔn Krista kɔ a ta winni da na sebe tɔɔ, ɔn ne nii bii a ta yanne da na a ta sirinɔn na.

¹¹Me zigi ti a ma da me yere na winni sa sara woro hɔn.

¹²A ha te wɔkara me wɔnna da pepe gun n'e we ga. Me ha te sɔɔn na do paga yi na ga. Nka me dɔɔ a ma ɔn ne yangan wiin fa to ma ɔn wɔnna tɔngɔn na sara gun wɔkara Yezu Krista a gun na we wiin ne.

¹³Sienɔmanɛ, a ha te wɔkara me wɔnna sara gun n'e we ga, nka me na wiin fa ta, wɔn bo: Ma na sanfire kɔ ne timifre ta da neme ɔn ne yangan ɔn zin hɔn fre gun.

¹⁴Wɔn ye na me tɔngɔn fɔn yaa wiri tɔngɔntege ma wiin fa to ma ɔn wɔnna sebe na sara gun. Wuro ɔn ke wiri wɔnna sara we ta gun na ye bre wuro hɔn Yezu Krista baraka hɔn.

¹⁵Ke pepe wiinye ɔn pra ni ta piri ma na, ke pepe ta giate te yee. Wɔn pepe na, ne giateza bɔ ɔn ne ti ka na bɔɔ kɔrɔ hɔn, Wuro na wɔn dɔrɔ ka ma.

¹⁶Hali o, ke yaa kayan kɔ da wiinye neme fɔn yaa wiri basie ma, ka to ke yaa zin wɔn na.

¹⁷Sienɔmanɛ, ka pepe, ka ne tinɔn sma. Mɛ mane tinɔn dɔrɔ ka ma. Wiinye ɔn yaa ne kayan kɔ wɔnna tinɔn neme, ka wɔnwɔ sege.

¹⁸Me wɔn yira ka ma kanyinnayan na. Basie me na mɔgɔ yi ɔn bere ne wɔn yira ka ma ye me da, smayan tinɔn a dɔrɔ da ye Krista na kwangwagasɔ ta da na zugi.

¹⁹Ye ta da na we melemele bare ye fa wiin yirebe, wɔn ye yere komavere na wu, ye ye yere yirebe ye ta pere da na. Ye giati bo diniyan hɔn da na yee dama.

²⁰Ke kɔnɛ, ke tɔnkɔn ti wuro hɔn. Ke kisita Matigi Yezu Krista yere wiin na naa ɔn tuma wuro hɔn.

²¹A na ke komavere na yaga yi berebe n'a ta a yere komavere na yirebe na yi neme na. A na wɔn ta wɔnna sebe na yire yi baraka hɔn wiin ɔn te fre pepe ɔn ne mɔɔ a ta.

FILIFEKMA 4

¹Wɔn ye na, me sienɔmanɛ na dia ye, ka na wu ti me na fɔrɔna, me kia ka za. Me nihɔndia k'a da na ɔn ne yere yirebe ka ye na. Yee neme me, ka daga wɔɔ Matigi ta da hɔn.

²Me Evodi kɔ Sentise me da, ye been neme hɔn wɔkara sienɔmayàra Matigi hɔn.

³Bi me, ne baratekweta na siebe yi, ma be me da be wɔnna yàra diema. Wɔnwɔ mane me diema ɔn fanedia na bere yira, yewɔ kɔ Kilema kɔ bɔ baratekweresere, wiinye kma pepe toga ɔn sebe Wuro ta.

⁴Ka nihɔndia Matigi ta da na sangan pepe ma. Ma bere ne yira ye me, ka nihɔndia.

⁵Ka ka woramakuna sma pepe ta piri ma na. Matigi na bere naa zɔgɔta.



- ⁶Ka kakiri ka yanganmu foyi na ga. Nka wiin fa pepe na da ɔɔn ne ti ka na, ka wɔn me Wuro ta kɔ mebe na yire yi neme ɔn baraka yira a ma.
- ⁷Wɔn ɔɔn tɛ, Wuro ta siara wiin ɔɔn yalo sma pepe ta giatɛ ma, wɔn na kwa ka kɔrɔ kɔ ka giati ma Yezu Krista hɔn.
- ⁸Wɔn pepe timi, sienɔmanɛ, da wiinye ɔɔn tian na da kɔ da wiinye ɔɔn daga kɔ yirebe neme kɔ da wiinye ɔɔn tele kɔ da wiinye ɔɔn kɔni kɔ da wiinye ɔɔn dia kɔ da wiinye togafɔrɔ sa, ka wɔnna da pepe giati, wɔnwɔ wiinye ɔɔn fɔrɔ ne daga kɔ yirebe neme.
- ⁹Ka da wiinye kala ne gun ɔn n'e mɔɔ ɔn n'e za ne ta, ka wɔnwɔ ta. Wɔn ɔɔn tɛ, Siaranate Wuro na wɔɔ ka ta.
- ¹⁰Me nihɔndia Matigi ta da na fɔrɔna. Me a za basiɛ da ka giati n'a da na ye. Me ha da ka sanfire kɔ n'a da neme ga, nka ka ha mane tenɔn gun ɔn wɔn dɔrɔ ga.
- ¹¹Me ha wɔn yira ka ma n'a fangandanbe ye na ga. Fre wiinye ɔɔn ti ne ta, me daro ye na ɔn ne mako fɔrɔ kɔ wɔnwɔ neme.
- ¹²Duru ɔɔn ne ti ne na, ma ne yere figenɔn tɔɔ. Da pepe na kɔ tenɔn pepe na, ɔn yingin o, ɔn wɔɔ wu na o, ɔn pna o, me daro wɔnna tinɔn pepe na.
- ¹³Me sbɛ ne da pepe sɔmna Krista baraka hɔn.
- ¹⁴Wɔn pepe na, ka dafɔre ta ɔn ne diema n'a yanne da na, wɔn fɔrɔ.
- ¹⁵Ki Filipekma, ka wɔn tɔɔ ka yere ma da ma tuma Masedowanegiamana hɔn wiin sangan ma, ye mane dutige ɔn Wuro ta fanɛdia na bere yira wiin sangan ma, ki Wuro ta kma dama ɔɔn mane me diema. Ki dama ɔɔn mane ka nii bi mia da na perebe na kɔ gunbe na.
- ¹⁶Me mane ti Tesalonikekuru hɔn wiin sangan ma, ka mane ne mako na fa boo fanɛ ne ma fɔn ye wiri kanyinna damanɛ.
- ¹⁷A ha tɛ wɔkara me ti ne perefɔ boɔ kia ga, nka me kia fa ɔɔn kwɛ k'a tɔnɔ ma ɔn n'a yanbe.
- ¹⁸Ka ne mako na fre wiinye fanɛ ne ma, ma ye pepe za. Ye yaan fɔn yaa yalo ne mako na da ma yere. Ka fre wiinye pere, ma wɔn pepe za. Wɔn ne mako fɔrɔ. Wɔnna perefɔre tɛ wɔkara salaka na wunnudia yi. A da dia Wuro ma, a wɔn tɔɔ.
- ¹⁹Mia Wuro na ka mako pepe fɔrɔ ɔn kayan kɔ a yere ta frekmabe na yiregwaga yi neme Yezu Krista hɔn.
- ²⁰Ke Tɔn Wuro ɔɔn yirebe fɔn sangantege ma. Amina.
- ²¹Ka bire Wuro ta sma pepe tala tala na Yezu Krista togo ye na. Sienɔmanɛ wiinye ɔɔn ti me brɛ bɛɛ, wɔnwɔ pepe bire ka na.
- ²²Wuro ta sma pepe wiinye ti bɛɛ, wɔnwɔ bire ka na, sangofɔre wiinye ɔɔn ti fanganma ta kɔnkɔrɔsebara hɔn.
- ²³Matigi Yezu Krista tɛ a y'a kiɛn ta ka pepe ma.



KOLŌSEKMA

KOLŌSEKMA 1

- ¹Mε Pōle Yezu Krista ta faneta Wuro dundo baraka hōn kō ne na plalo Timote,
- ²ke bō sebe fanε Wuro ta dεgεwesma ma wiinye ɔn ti Kolōsekuru hōn, ke na plala na siebe ye Krista hōn, ɔn da ke Tōn Wuro tε a y'a woramadiabe kō y'a siara ta ka ma.
- ³Mε tε ne kià Matigi Yezu Krista Tōn Wuro mε ka ye na wiin sangan ma pepe, ke tε ne baraka yira a ma.
- ⁴Ka yōon Yezu Krista ma. Wiin yōnnōn na kō wiin dadiamabe ɔn ti ka hōn Wuro ta dεgεwesma pepe ye na, mε wōn pepe mō.
- ⁵Tian na fanε wiinye ɔn fanedia, wōnwō pia naa wiri ka brε wiin sangan ma, ye wiin yōnmabe ka ɔon hōn, wōn mane yira ka ma. Ye tε yee, ka wiin fa kia, wōn ma k'a yōnmabe kō k'a dadiamabe dε, a ne ka yεre wuro hōn.
- ⁶Wōnna fanedia wō barafōre ta diniyan pepe hōn ne yaa zin wōkara ye wiri ka ma wiin ne n'a bii fōn wiin kō ma ka Wuro ta woramadiabe gun ɔn n'a ta tian dεge tō
- ⁷wōkara ke maa ne ke baratekweta Epafurase ka kala kō lōgō wiin nε, awe wiin ɔn ti Krista ta bara hōn siebe na mε timi.
- ⁸Wuro ta Ni wiin dadiamabe ka ka hōn, a wōn nōma yira ke ma.
- ⁹Bo wōn ɔn tε n'a bii wiin kō ma, mε ye mō, ke ɔn ne Wuro mε ka ye na suu. Ke Wuro mε wiin fa to ka sbe n'a dundo tō fōrōna kō datō pepe ɔnkō Wuro ta Ni baraka hōn,
- ¹⁰wiin fa to ka ne sbe ne dō Matigi ma tian na n'a dundo na da ta. Ka na ne dafōre ta ne yaa zin Wuro na tō na.
- ¹¹Wuro ta sebe na yire yi na ne fangan ka ka hōn sangan pepe ma wiin fa to ka ne sbe ne da pepe sōmna kō woramakōn kō nihōndiaro.
- ¹²Wiin Tōn we ɔn tε ka nii ɔn kō Wuro ta dεgεwesma hōn ɔn tε kōrōzōnsma na kini hōn, ka baraka yira a ma.
- ¹³A ke den ke wa tunio ta sebe sra hōn, ɔn ke ka y'a Moronanō ta kolo hōn,
- ¹⁴ke tisramabe kō kakie na yafa gun wiin baraka hōn.
- ¹⁵Sōon wiin Wuro za ga, Krista ɔn wōn gia. Awe ɔn danfrε pepe hōn gwere yi.
- ¹⁶Bare awe baraka hōn frε pepe dan, wurokōn ma ye kō diniyan hōn ye, wiinye frε ɔn zε ɔnkō wiinye ɔn zε ga, fangan kō fanganmabe kō zengenkmabe kō sebe. Awe ɔn n'e pepe dan, awe ye na ye dan mε.
- ¹⁷Awe ɔn ti frε pepe zin, awe baraka hōn frε pepe ti ye tado.



¹⁸Awe ɔɔn Wuro ta kma na zengen te, wɔnwɔ n'a kɔn. Awe ɔɔn dubido, awe ɔɔn pia winnisa sara yɔ wiin fa to a tɛ da pepe na zengen te na.

¹⁹Bare ye dia Wuro ma, a ɔɔn ye yere na sɔnɔ ka ye Nɔ hɔn,

²⁰ɔn da pepe na bɛɛn ta awe baraka hɔn kɔ awe ye na diniyan hɔn kɔ wuro hɔn, a siara ka ke yɔ ye too ta vunu baraka hɔn kwangwagasɔ ma.

²¹Ki wiinye kma ɔɔn mane pia ne samara, ki wiinye ta tɛdayaga mane ka brɛ dɛrɛbe Wuro na,

²²bo Wuro bɛɛn ka ki kɔ ye yɔ basie ye Nɔ kɔn baraka hɔn kɔ a ta siri baraka hɔn wiin fa to ka tɛ a ta dɛgɛwɛsma na, zarakedo ti wiinye na ga, sɔɔn mane sbɛ ne fa ta ye na ga.

²³Nka yɔnmabe baraka hɔn ka daga ka sige yɔnmabe hɔn, ɔn ka yangan. Ka wiinye fanɛdia mɔɔ, wɔnwɔ wiinye yɔnmabe ka ka hɔn, ka ka wɔn dra ga. Wiinye fanɛdia wɔ ɔɔn yira danfrɛ pepe ma diniyan hɔn, mɛ Pɔle ɔɔn tɛ ye na baratɛta na.

²⁴Mɛ wiinye yannɛ ta ka ye na, ma nihɔndia ye na basie. Wiin fa ɔɔn mane wɔɔ Krista ta yannɛ na, ma wɔn ta a kɔn ye na wiinye ɔɔn Wuro ta kma.

²⁵Wuro wiinye bara wɔ kalfa ne ma ka ye na, wɔnwɔ ɔɔn tɛ ma ɔɔn tɛ a ta baratɛta na. Wɔn Wuro ta fanɛdiasere pepe ta yira na wɛbɛ.

²⁶Wiinye kabakoda ɔɔn mane dɔɔn n'a bii fɔn gwerena, Wuro ɔɔn n'e dɔrɔ y'a dɛgɛwɛsma ma basie.

²⁷A mane kia wɔnna kabakoda wɔ na tɔnɔ kɔ ye na yirebe nɔma tɔɔ size yɔ. Krista ta tɛ ɔɔn ne ti ka yɔ, wɔn kɔrɔ ka na ka nii gun Wuro ta yirebe na.

²⁸Awe da mɛ ɔɔn yira ka ma ne ka sɔnmɛbɛ ne ka kala kɔ datɔ wiin fa to ke sbɛ ka pepe ta smapapa na yɔnmabe hɔn Krista baraka hɔn.

²⁹Wɔn ɔɔn n'a yannɛwɔn. Ma wiin kun kwini kɔ a ta fangan wiin ɔɔn ti ne hɔn, wɔn ɔɔn n'a wɔɔn.

KOLOSEKMA 2

¹Ma wiin kun na sige yi kwini ki kɔ Lawodisekma ɔnko bɔɔ smazɛ ye na yɛ, wiinye ɔɔn ne za ne za dɛn ga, ma kia ka ye yɔnnɔ tɔɔ.

²Ma kia n'e ta yee wiin fa to ye wora sbɛ sige, ye nii sbɛ kɔ dadiamabe hɔn fɔrɔna, ye sbɛ dian a ta tɔnɔ pepe na ɔn gun paga Wuro ta kakiri kɔ a ta datɔ na kabako na wiin ɔɔn Krista,

³datɔ pepe kɔ kakirikmabe pepe dɔɔn wiin hɔn.

⁴Ma wɔn yira wiin fa to sɔɔn sii ka naa ka firebɛ kɔ bɔɔ bɛredadia ga.

⁵Ma kɔnɛ ti kɔ ka nɛmɛ ga nka k'a da ti ne kakiri hɔn, k'a tɛ ɔɔn ne tasige ka ne sige ka yere ma k'a yɔnmabe hɔn Krista timi, wɔn ne ne nihɔndia.



- ⁶Ka Matigi Yezu Krista ta da mɔɔ wiin nɛ, ka dɔɔ ye ma yee.
- ⁷Ka ka sile ka a sile hɔn ɔn k'a sirewɔ pepe dɛ a ma. Ka tɛ fa ne kwɛ ne yaa k'a yɔnmabe ma wɔkara ye ka kala kɔ lɔgɔ wiin nɛ, fa ne kwɛ k'a barakayira ma mɛ.
- ⁸Ka ka tɛ sɔɔn sii ka firebe kɔ bɔɔ da ga, wiin lamarakala we ɔɔn sma ta da yira, wiinye da ɔɔn dia diniyan hɔn kma ma, Krista ye mane dia ye ma ga.
- ⁹Bare awe Krista hɔn Wurobe pepe na paga yi ti sɔnbe hɔn.
- ¹⁰Ki ne ka nii gun frɛ wɔnnakma pepe kɔ sebe na kma pepe wɔnnate ta.
- ¹¹Awe baraka hɔn ka yaro ɔn mane ti kakie soro ma titiri ga. Wɔnna yaro we tɛ sɔɔn soro baraka hɔn ga. Wɔn ɔɔn Krista ta yaro.
- ¹²Ka mane sitra kɔ lege batize hɔn, ɔn winni kɔ lege mɛ bare Wuro ta sebe wiin ɔɔn n'a winni n'a sabɛ sara yɔ, ka mane wɔn tɔɔ tian.
- ¹³Ki wiinye kma ɔɔn mane siri k'a kakie ye na ɔnkɔ k'a yarobareyabe do ma, Wuro ni pere ka ma kɔ lege. A kià yagada pepe yafa ke ma.
- ¹⁴Tɛn mane wiinye zarakeda dɛ ke ma, a wɔnwɔ pepe wɛ ɔn n'e migebe ɔn n'a kwangwaga sɔnɔ ma.
- ¹⁵A frɛ wɔnnakma kɔ sebekma wola ɔn tɛ sma pepe n'e za ɔn n'e nii ka kwangwagaso na sebe na da hɔn.
- ¹⁶N'a bii wɔnna do hɔn, ka ka tɛ sɔɔn ka zarake zɔnfrɛda wɛlɛ mɛnɛfrɛda na, boo feti na kɔ boo yɛgɛwun na da na wɛlɛ Tangantun na da na ga.
- ¹⁷Wiin fa ɔɔn mane daga tɛ, bɔ pepe mane wɔn na tagamase. Nka tian we wɔn sa Krista ɔɔn baraka hɔn.
- ¹⁸Wiinye kma ɔɔn bɔɔ frɛ kan, wiinye ɔɔn mɛlɛkɛ yirebe, ka ka tɛ ye ta sebe na da ka kakiri yanganmu ga. Ye dɔɔ y'a zɛda ɔɔn ma, ye kakiri ne yɛrɛyirebɛfa ka ye hɔn.
- ¹⁹Ye malo Krista ma fɔrɔna ga, wiin ɔɔn kɔn na wɔɔn, Wuro fangan ka wiin na tugutuguda hɔn, kɔ a na yaa hɔn, a ne pra ne yaa.
- ²⁰Ka na debe siri kɔ Krista han, ka nii ɔɔn wɛ diniyan hɔn da hɔn, wɔnnɔ na ka bere ne dɔɔ diniyan hɔn ten ma ye mɛ ɔn tɛ wɔkara ka ni ti diniyan soro ma ye?
- ²¹Ye k'a bii ga, k'a nɛnɛ ga, ka lee a ma ga.
- ²²Wɔnna frɛ wɔ pepe zɔn wɛ timi ma suu, ye ta da wɛ yo. Ye sma ta yirada kɔ ye ta kalada na da yee.
- ²³Wɔnna ten wɔ kakirikmabe na da sma yinna hɔn, ye na yirebe sa sma hɔn, ye ta yɛrɛmazibe kɔ ye ta yanne hɔn. Tɔnɔ tala bɔɔ ti ye na wiinye ɔɔn sbɛ ne sɔɔn wa a ma diamada hɔn ga.

KOLOSEKMA 3



- ¹K'a tɛ ɔɔn winni kɔ Krista, ka wuro hɔn frɛ kia, Krista ti wiin wɛɛn ne tangan Wuro digesoro ma.
- ²Wuro hɔn da ka daga ne ɔɔn giati, ye lɔ ma ye ga.
- ³Tian na ka siri, ka ni ne yɔro kɔ Krista Wuro brɛ.
- ⁴Krista wiin ɔɔn ka ni, wɔn ɔɔn naa dɔre wiin sangan ma, ki na dɔrɔ kɔ lege yirebe hɔn mɛ.
- ⁵Awale wiinye zugoyaga ɔɔn ti ka hɔn, ɔn ne diniyan hɔn ye, ka wɔnwɔ wa ka hɔn. Bo kakalafa bo yɛɛyanganmu bo vunadate bo giatiyaga bo bɔ dayaga wɔ wiinye ɔɔn fiankanda.
- ⁶Wɔn ɔɔn naa kɔ Wuro woro ta ba.
- ⁷Yee ka mane pia ne ti gwerena, wɔn ɔɔn mane k'a sirewɔnɔn.
- ⁸Awale basie han, ka wɔnwɔ pepe do dra. Bo woro ta ba bo zugoyagafa bo vini bo peremagabere.
- ⁹Ka ka ne niɔn sɔ titiri ga bare ka ka zugobiri kɔ ye na tɛda dra
- ¹⁰ɔn zugowun bii. Wiin sɔɔn ɔɔn Wuro kia tɔɔ na, ne kia ne sa ye na danta gia ta sangan pepe ma.
- ¹¹Ye tɛ yee, dɛgɛdo ti siza kɔ Ziwifu yɔɔ titiri ga. Yarota tiye titiri ga, yarobareyata mane tiye mɛ ga. Yinna hɔn kɔnisma tiye titiri ga, yinna hɔn kɔnibareyasma mane tiye mɛ ga. Tɛrɛ tiye titiri ga, tisramakma mane tiye mɛ ga. Nka Krista ɔɔn tiye. Awe ɔɔn ti sma pepe hɔn, sma pepe ne ti awe hɔn mɛ.
- ¹²Wuro debe ka dɛgɛ ɔn ka kɔnibɛ ɔn ka da diabe ye ma han, ka tɛ makarezugo kɔ woramadiazugo kɔ yɛrɛmazibɛzugo kɔ woramakunazugo kɔ sɔmnazugo ne ti ka hɔn.
- ¹³Ka sɔmna ka nɛmɛ wee. Wiin te woro ɔɔn ba ye nɛmɛ ta, ka makare ka nɛmɛ ma wɔkara Matigi makare ka ma wiin nɛ. Ka wɔn nɛmɛ ta mɛ.
- ¹⁴Ka tɛ dadiamabe ne ti k'a da pepe zin. Wɔn ɔɔn bɛɛn pepe na paga yi.
- ¹⁵Ka wiri Krista ta siara wiin ye na ɔn tɛ fa tala, wɔn tɛ a tangan ka hɔn. Ka wɔɔ barakayira hɔn.
- ¹⁶Krista ta bere tɛ a wɔɔ ka yɔ kɔ y'a tɔnɔ pepe. Ka ne nɛmɛ kala ne nɛmɛ ladi kɔ datɔ. Ka k'a Wuroyirebɛturo sɔn kɔ k'a turo kɔ Wuro ta Ni wiinye turo ka ka da hɔn ɔn baraka yira Wuro ma.
- ¹⁷Ka sɛ ne wiin fa pepe yira wɛlɛ n'a ta, k'a ta Matigi Yezu togo na ɔn baraka yira Tɔn Wuro ma awe baraka hɔn.
- ¹⁸Yàra, ka ne mɔɔ ka bangannɛ ta wɔkara Matigi n'e kia wiin nɛ.
- ¹⁹Bangannɛ, ka k'a yàra da diabe ka ma ɔn ka ne ka zin na yaga ye ta ga.
- ²⁰Nɔmanɛ, ka ne mɔɔ ka na vɔrɔre ta da pepe hɔn. Wɔn Matigi ɔɔn kia ka ta.



- ²¹Vɔrɔre, ka ka ka nɔmanɛ nina ban ɔn yaa fɔnɔ ga, ka tɛ ye koma na siri ga.
- ²²Tɛrɛ, ka ne mɔɔ ka wɔnnakma ta da pepe na bɛɛ diniyan hɔn. Ka ka ne barate ye ma bare ye ka kɔrɔse ga, ɔn tɛ wɔkara ka kia k'a da dia sma ma nka ka ne wɔn ta kɔ kɔrɔhɔnkini ne kiu ka Matigi ma.
- ²³Ka ɔɔn ne ti wiinye bara hɔn pepe, ka ye ta kɔ kɔrɔhɔnkini wɔkara Matigi ma, ka ye ta ye sɔɔn ye ga.
- ²⁴Ka daga tɔɔ da ka na kɔrɔ gun tɔnɔ na Matigi ta. Krista ɔɔn wɔnnate, ki ne ti a ta bara hɔn.
- ²⁵Wiin te ɔɔn ye yɛrɛ ta telebareyata na, a ta telebareyafa na sara a na ɔɔn gun, sɔɔn mane na dɛgɛ sɔɔn na mɛ ga.

KOLOSEKMA 4

- ¹Wɔnnakma, ka kwa k'a tɛrɛ ma n'e foga n'e fɔrɔ ɔn tɔɔ da boo wɔnnate ti ka na me wuro hɔn.
- ²Ka wɔɔ Wurome hɔn sangan pepe ma ɔn ne baraka yira Wuro ma.
- ³Ka ne Wuro mɛ mɛ ma mɛ wiin fa to a sogo pere ma sbɛ Krista ta kabakoda yira, ma ti kaso hɔn wiinye ye na.
- ⁴Wiin fa to ma sbɛ n'e yira wɔkara ma daga n'e ta wiin nɛ.
- ⁵Wiinye kma ɔɔn Krista timikma ga, ka ɔɔn bɔɔ dɛndenmada gun, ka ka yɛrɛ figenɔn fɔrɔ kɔ lɔgɔ.
- ⁶Ka tɛ k'a bɛreda pepe ne fɔrɔ, ye ne dia, ka ne sbɛ ne sɔɔn sii ta bɛreda na berebɛ ye yira n'e kayan a ma.
- ⁷A ma mia da na kayan han, ne na plalo Tisike wiin da ɔɔn dia ne ma fɔrɔna, a ne barateta na fɔrɔ yi wiin ɔɔn ne diɛma Matigi ta bara hɔn, wɔn na n'e pepe nɔma yira ka ma.
- ⁸Ma tɔɔ ye na ɔɔn n'a fanɛ ka brɛ wiin fa to a kià da nɔma yira ka ma ɔn ka wora sigebɛ.
- ⁹Ke na plalo na siebɛ yi Wonezimu wiin ta da ɔɔn sige ke ma fɔrɔna, wɔn ti kɔ lege. A ka na boo mɛ. Wiin fa pepe ɔɔn tɛ bɛɛ, ye na n'a yira ka ma.
- ¹⁰Arisitarake wiin ɔɔn ti kaso hɔn kɔ mɛ, kɔ Baranabase na plalo Mareke bire ka na. Ka daga wiin fa ta a ye na, wɔn yira ka ma. A ɔɔn naa ka gun, ka figɛ kwa a ma.
- ¹¹Ye wiin Yezu we wiri da Zusetuse, wɔn bire ka na mɛ. Ziwifu wɔ pepe hɔn, awe dama ɔɔn mane kwɛ kɔ mɛ ɔn bara ta Wuro ta kolo ye na. Ye mane mɛ zigitugu fɔrɔna.



12Epafurase wiin ɔn ka brɛ ɔɔn, wɔn bire ka na mɛ. Awe Yezu Krista ta baratɛta we Wuro mɛ ka ye na sangan pepe ma wiin fa to ka wora sbɛ sige, ka tɛ smapapa na Wuro ta Ni baraka hɔn ne sbɛ ne Wuro dungo na da pepe ta.

13A wiinye yanɛ na yaan ye wɔ ta ki kɔ Lawodisekma kɔ Iyerapolikma ye na, ma ye na sierebe ta.

14Ke maa Luka wiin ɔn dɔgɔtɔrɔɔn kɔ Demase bire ka na mɛ.

15Ka bire ke na plala Lawodisekma kɔ Nimufa na ɔnkɔ Wuro ta kma pepe wiinye ɔn ye nɛmɛ kwɛ a brɛ.

16Ka ɔn n'a sebe kala, Wuro ta kma wiinye ɔn ti Lawodise, k'a pere wɔnwɔ ma wiin fa to y'a kala mɛ. Lawodisekma ɔn wiin fanɛ ka ma, ka wɔn kala mɛ.

17Ka yira Arisipu ma, ye Matigi ta bara wiinye ɔn kalfa a ma, y'a kwa ye ma ɔn n'e ta n'e fɔrɔ.

18Mɛ Pɔle ɔn bɔ sebe ta kɔ ne soro ɔn bire ka na ɔn da ka ka kakiri to ɔn tɔɔ da ma ti kaso hɔn. Wuro tɛ a y'a woramadiabe ta ka ma.



1 TESALONIKEKMA

1 TESALONIKEKMA 1

¹Pɔle kɔ Siliven kɔ Timote ɔɔn bo seɓe fanɛ Wuro ta kma ma wiinye ɔɔn Tɔn Wuro kɔ Matigi Yezu Krista ta kma ne ti Tesalonikekuru hɔn, ɔn da Wuro tɛ a y'a dadiamabe kɔ y'a siara ta ka ma.

²Mé tɛ ne Wuro mɛ wiin sangan ma pepe, ke ne baraka yira a ma ka ye na.

³Wiin yɔnmabe ɔɔn ti ka hɔn ka ne bara ta kɔ wiin dadiamabe ɔɔn ka ta baratere na, kɔ ka yɔɔn kià Matigi Yezu Krista ma wiin yɔnnɔn na, mé tɛ ne wɔn pepe giati ke Tɔn Wuro zin hɔn

⁴ɔn tɔɔ da Wuro ɔɔn ka dége, kià kma ka da ne dia a ma.

⁵Tian na, mé wiinye fanɛdia wɔ yira, ye mane yira ka ma wɔkara beredazana yee ga. Nka ye y'a seɓe ta n'a dɔrɔ Wuro ta Ni baraka hɔn. Mé mé yere foga wiin nɛ k'a foro na, ka wɔn dége tɔɔ.

⁶Ki mɛ, ka ɔɔn mé kɔ Matigi zugo bii ne ti ninabannɔ hɔn, ɔn dian Wuro domada hɔn kɔ Wuro ta Ni ta nihɔndiaro hɔn.

⁷Ye tɛ yee, Wuro ta kma pepe hɔn Masedowane kɔ Akayi, ka tɛ tagamase na wɔnwɔ ta.

⁸Matigi ta bere tuma ka brɛ ɔn wiri Masedowane kɔ Akayi wiin nɛ, yee k'a yɔnmabe Wuro ma na da na bereda wiri bii pepe hɔn ye fɔn yirawɔn yere mane ti ye na mé ta titiri ga.

⁹Bare ka mé foga wiin figɛnɔn na, kɔ ka ka timi bere fian ma wiin nɛ ɔn ne bara ta ni na te Wuro kɔ a na sieɓe yi ma wiin nɛ, wiin te tɛ da ye mià da bere, a ma wɔn a ɔɔn yira.

¹⁰Wuro Nɔ wiin ɔɔn na tuma wuro hɔn ɔn naa, a ye Nɔ Yezu wiin winni n'a sabɛ sara yɔ, a Nɔ wiin ɔɔn na ke den ke wa a ta kiti hɔn wiin ɔɔn vetra, wɔn ka ɔɔn yére.

1 TESALONIKEKMA 2

¹Kià kma, ki yere n'e yɔnnɔ tɔɔ fɔrɔna ɔn d'a zana ka mane mɛ foga ga.

²Nka ke mane dɔɔ sa yanne kɔ vini hɔn Filipekma ta wɔkara ka ye yɔnnɔ tɔɔ wiin nɛ, nka yee Wuro worasigi ka ke hɔn. Hali sma ɔɔn ne ke kwini, ke n'a ta fanɛdia yira ka ma.

³Wɔn kɔrɔ kià pile sɔnfireɓe ye ga, ɔn mane giatiyaga na ye ga, ɔn mane lamara ye mɛ ga.

⁴Nka Wuro ta tɛ ɔɔn ke ta ke sege wiin fa to a fanɛdia kalfa ke ma, wɔn ɔɔn ke ka ye na yira hɔn. Mé kia sma ma diamada ta ga nka Wuro wiin ɔɔn ke kɔrɔ hɔn da tɔɔ, wɔn ma diamada ke kia ɔɔn ta.



⁵Bo wɔn ɔɔn tɛ mɛ ɔɔn ma lamarabɛreda gun n'e za ga, ki yɛrɛ n'e yɔnnɔ tɔɔ mɛ, ɔɔn da mɛ yɛrɛ ta tɔnɔ na da na giati mane ti ke hɔn mɛ ga. Wuro ke siɛrɛ ye na.

⁶Mɛ yirebe kia na za sɔɔn sii ta ga, m'a kia ki ta ga, m'a kia n'a za sɔnza ta mɛ ga.

⁷Kamasɔrɔ kià tɛ ɔɔn ne Krista ta fanɛsma, ke mane sbɛ ne fangan dɛ ka ma. Nka ke mane ke woramakunabɛ ka ma wɔkara sie kwa ye nɔmanɛ ma wiin nɛ.

⁸Ka da mane dia ke ma fɔrɔna fɔn ke ne Wuro ta fanɛdia yira ka ma ne ke ni yɛrɛ kia pere na ka ye na. Bare k'a da mane sige fɔnɔ ke ma.

⁹Mɛ wiinye yannɛ ta, ka kakiri ti kɔ lɔgɔ kià kma. Kià tɛ ɔɔn mane barate sin kwe wuru ma wiin fa to ke ka tɛ wɔnbie na ka na boo ma ga, wɔn tɛ ke ɔɔn sbɛ Wuro ta fanɛdia yira ka ma.

¹⁰Ka ke siɛrɛ ye na, Wuro yɛrɛ ne ke siɛrɛ mɛ ɔn da yɔnmabe ti ki wiinye kma hɔn, ke mane kɔni kɔ telebe na sogo ɔɔn yaa kɔ ka nɛmɛ, zarakedo mane ti ke na ga.

¹¹Ka yɛrɛ n'e yɔnnɔ tɔɔ mɛ ɔn da ke mane ka pepe foga wɔkara tɔn ye nɔmanɛ foga wiin nɛ.

¹²Ke mane ka mɛ ne ka wora sigebe n'a kia ka ta da Wuro wiin ɔɔn ka wiri y'a kolo kɔ y'a yirebe ye na, d'a wiin fa kia ka ta, da ka ka yɛrɛ foga yee.

¹³Bo wɔn ɔɔn tɛ mɛ ɔɔn tɛ ne baraka yira Wuro ma ka ye na sangan pepe ma. Mɛ mane Wuro domada yira ka ma wiin sangan ma, ka mane dian ye na. Ka mane dian ye na ɔn da ye ye sɔɔn domada ga, nka ye wiin fa tian na, wɔn na ka mane dian. Yɔnmabe ti ki wiinye kma wɔ hɔn, Wuro domada wɔ wiinye ɔɔn bara ta ka hɔn.

¹⁴Tian na kià kma, Wuro ta kma wiinye ɔɔn ti Zudegiamana hɔn ne dɔɔ Yezu Krista ma, wɔnwɔ zugo ka ɔɔn bii bare ki na plala yɛrɛ ɔɔn ki yannɛ mɛ wɔkara Ziwiwu n'ewo yannɛ wiin nɛ.

¹⁵Yewɔ Ziwiwu wɔ ɔɔn Matigi Yezu yɛɛ ɔn Wuro ta daberebere yɛɛ mɛ, yewɔ ɔɔn mɛ yannɛ. Ye da dia Wuro ma ga, ɔn ne sma pepe zugi mɛ.

¹⁶Ye sɔɔ ke ma wiin fa to ke ka fanɛdia yira size ma n'e kisi ga. Ye tɛ yee, ye fa kwe ne yaa y'a kakie ma sangan pepe ma. Nka wɛbedo ma, Wuro woro bɛrɛ ye ma.

¹⁷A ma mɛ han kià kma, ke brɛ dɛrɛ nɛmɛ na wagati zɔgɔ dɛn. Ke nɛmɛ za ga nka ke nɛmɛ ta da giati. Ke mane sige ke yɛrɛ ma wiin fa to ke yaa ka sege bare ka na wu mane ti ke na fɔrɔna.

¹⁸Bo wɔn ɔɔn tɛ mɛ ɔɔn mane kia yaa ka brɛ. Mɛ Pɔle yɛrɛ mane wɔn giati kanyinnayan na nka Sitane ɔɔn sɔɔ ne ma.

¹⁹Awale wɔnnɔ ɔɔn na tɛ mià yɔnmabe kɔ mià nihɔndiario kɔ mià yɛrɛyirebe na fanganmabanfola Matigi Yezu zin a na nasangan ma, a ma tɛ ki ga?

²⁰Tian na, ki ɔɔn mià yirebe ne mià nihɔndiario.

1 TESALONIKKMA 3



- ¹Wɔn timi ke naa za da ye fɔrɔ wiin na ga, ke wɔɔ Atene ke sana.
- ²Ke mane ke na plalo Timote, Wuro ta barateta Krista ta fanedia na yira na, ke mane wɔn fane ka brɛ wiin fa to a yaa fangan ka ka hɔn, ɔn ka wora sigebe k'a yɔnmabe hɔn,
- ³wiin fa to wiinye yanne wɔ ɔɔn tiye basie, wɔnwɔ ka ɔɔn sii kwanbe ga. Bare ka yere tɔɔ da yee kià sirewɔ ti.
- ⁴Ke na tisangan ma ka brɛ, ke mane ka sɔnmɛbe ne kwa ka daga ka yere tɛtɛrɛ ɔn dian yanne na. Ka yere tɔɔ da yee ye naa tɛ mɛ.
- ⁵Bo wɔn ɔɔn tɛ ne woro ɔɔn ma mane sige titiri ga, ma ɔɔn Timote fane d'a yaa toga k'a da na bare ma mane kwan da mamata ka naa ka mama, mià yanne tɛ zana ga.
- ⁶Basie Timote tuma ka brɛ ɔn naa k'a yɔnmabe na da yira ke ma kɔ k'a dadiamabe. A da mɛ, ye ka kakiri ti mé da sangan pepe ma fɔrɔna, ye mé na wu ti ka na wɔkara ka na wu ti mé na wiin nɛ.
- ⁷Ye tɛ yee kià kma mé zigi tugu mià yanne kɔ mià ninabannɔ na k'a yɔnmabe baraka hɔn.
- ⁸Basie mé bere ni gun ye mɛ bare ka dɔɔ Matigi ma tian na.
- ⁹Mɛ wiin nihɔndiaro we pepe gun Wuro ta ka ye na, nɛ mé sbɛ ne baraka yira a ma ka ye na ye?
- ¹⁰Bo wɔn ɔɔn tɛ mé ɔɔn tɛ ne Wuro mɛ wiin sangan ma pepe, mé n'a sigebe fɔrɔna wiin fa to a mé diema mé sbɛ sogo gun ɔn yaa ka sege, wiin fa ɔɔn k'a yɔnmabe do pagabe, mé sbɛ wɔn pere ka ma.
- ¹¹Ke Tɔn Wuro yere kɔ kià Matigi Yezu tɛ ye ka brɛ yasogo pere mé ma.
- ¹²Wiin dadiamabe ɔɔn ti ki kɔ ka nɛmɛ yɔ, sma pepe da ne dia ka ma mɛ, Matigi tɛ a wɔn yirebe ka yɔɔ ye wɔkara ka da dia mé ma wiin nɛ.
- ¹³A tɛ a ka wora sigebe, ka tɛ sma na kɔni ye na, zarakedo ti wiinye na ga, ke Tɔn Wuro zin hɔn kià Matigi Yezu nasangan ma kɔ y'a dégɛwɛsma pepe.

1 TESALONIKEMA 4

- ¹Kià kma, ke wiin fa kia ka ta ne ka mɛ wiinye da na Matigi Yezu togo na, bo lɔgɔ: Ka daga figɛ wiin nɛ ka da ɔɔn dia Wuro ma, mé wɔn yira ka ma, a bere ma yee ka figɛ mɛ. Ka ne yaa zin suu.
- ²Mɛ ka kala kɔ wiinye da Matigi Yezu togo na, ka wɔnwɔ tɔɔ.
- ³Wiin fa ɔɔn dia Wuro ma, wɔn ka ne kɔni ɔn ka da ka kɔ kakalafa hɔn ga.
- ⁴Ka na wiin ti pepe wɔn wɔɔ kɔ y'a ya ɔɔn dama ne siebe tɛ kɔ lege ne kiu ka a ma.
- ⁵Kakalafa na wu k'a foga ga, wɔkara size wiinye ɔɔn Wuro tɔɔ ga, tɛ ne tɛ wiin nɛ.



⁶Soon sii ka ye na plalo nabada ta on ko a tege na da hon bo da be na ga bare Matigi y'a ku wa won pepe na wokara ke pia n'e yira ka ma wiin ne, n'e noma doru ka ma me.

⁷Tian na, Wuro ke wiri wiin fa to ke te kakale na ga nka wiin fa to ke ne kini.

⁸Won ye na wiin te soon maga bo ladi be na, a maga soon hon ga nka Wuro wiin soon y'a Ni pere ka ma, won hon a maga.

⁹A ma ka yo dadiamabe han, soon daga fa yira ka ma won na titiri ga bare ka daga ne neme da diabe ka ma wiin ne, ka won mo Wuro ta.

¹⁰Ka yere won ta ka na plala pepe ye na Masedowanegiamana pepe hon me. Kià kma, ke a kia ka ta on da ka ne yaa zin sangan pepe ma.

¹¹Ka ne yinnamaló soon kia sangan pepe on ne taa k'a da on na ne bara ta ka yere ma wokara ke ye yira ka ma wiin ne,

¹²wiin fa to sma ne kiu ka ka ma, ka mako ka ne sa soon hon k'a wonda na ga.

¹³Awale kià kma, sara ta da ti wiin ne, ke kia ka won noma too n'e kini wiin fa to ka ka na wo ninabanno hon wokara yonmabe ti wiinye kma hon ga.

¹⁴Ke soon n'e yonno too on too da tian na Yezu siri on winni, yee me wiinye kma soon siri Wuro na ne winni Yezu baraka hon onko awe Yezu yere.

¹⁵Ke mane wiin fa yira ka ma Matigi yere yiranon na, bo won: Ke wiinye kma soon ti ni na on ne na wo fon Matigi nasangan ma, ye te wokara ke soon na sige sara zin ga.

¹⁶Bare sogo soon naa pere wiin sangan ma, melekekón soon naa mo wiin sangan ma ko Wuro ta tolakon, awe Matigi yere soon na tuma wuro hon on zii. Wonna sangan ma wiinye kma soon siri ko Krista wonwo na winni den.

¹⁷Won timi ke wiinye kma soon ti ni na, ke na kwe yaa ko lege daba hon Matigi tendo hon pangan hon, on wo ko lege melemele.

¹⁸Won ye na ka ne neme zigi tugu ko wonna domada wo.

1 TESALONIKEMA 5

¹A ma ye na wagati ko ye na wuru han kià kma, soon daga won yira ka ma ga.

²Ki yere n'e too n'e kini on da Matigi ta nako naa wokara panu yi wuru hon.

³Sma na ne kwa wiin sangan ma, ye ye ti siara hon, ye ye ti yinnamaló hon, wonna sangan ma yaga na bare bere ye ma ye sbe ne dee ga, wokara terebeya tulu te ne bare ne bere a ma wiin ne.

⁴Nka a ma ki han kià kma, ka ti tunio hon ga, wonna koo we soon ne na naa bare ka na wokara panu ga.

⁵Tian na, ka pepe kini na nomané, koo na nomané. Ke wuru ye ga, on mane tunio ye me ga.



- ⁶Wɔn ye na ka ka yin wɔkara bɔ sɛrɛ ga nka ke daga ke yinna doma ɔn ne ke yɛrɛ kɔrɔsɛ.
- ⁷Wiinye kma ɔɔn yin, wuru hɔn ye yin. Wiinye kma ɔɔn mɛnɛ ne yingɪn, wuru hɔn wɔnwɔ mɛnɛ ne yingɪn mɛ.
- ⁸Nka ke wiinye kma ɔɔn kini na nɔmanɛ han, ka tɛ ke ne ke yɛrɛ kɔrɔsɛ. Ke yɔnmabe kɔ dadiamabe ta kià balozogo na ɔn kisi na yɔnmabe ta kià kunkwinibanfola na.
- ⁹Bare Wuro ke dan ɔn da y'a woro wiri ke ma ga nka a ke dan ɔn da ke kisi gun kià Matigi Yezu Krista baraka hɔn
- ¹⁰wiɪn ɔɔn siri ke ye na wiɪn fa to a ne yɛrɛ sirisma na. Ke siri yo, ke ti ni na yo, ke sbɛ winni ne kwɛ kɔ lege.
- ¹¹Wɔn ye na ka ne nɛmɛ zigi tugu fɔrɔna ne nɛmɛ kala wɔkara ka ye ta wiɪn nɛ sin.
- ¹²Kià kma, ke a kia ka ta ɔn da ka na wiinye ɔɔn ye yɛrɛ yanne ka ye na, ne ka kala kɔ Matigi ta da, ka ne kwa ye ma.
- ¹³Ka n'e yirebɛ fɔrɔna n'e da diabɛ ka ma ye ta bara ye na. Ka tɛ siara ne ti ka yɔ.
- ¹⁴Kià kma, ke a kia ka ta ɔn da wiinye kma ɔɔn ti dakuro hɔn, ka ye ladi. Wiinye kma wora ɔɔn sige siɛ ga, ka ye wora sigebɛ. Fanganduru ti wiinye kma na, ka ye diema. Ka ne sma pepe ta da sɔmna.
- ¹⁵Ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ, sɔɔn sii ka da ye dayaga na ku sara kɔ dayaga ga nka ka ne dafɔrɛ ta ka nɛmɛ ma kɔ sma pepe ma mɛ.
- ¹⁶Ka ne ti nihɔndiaro hɔn sangan pepe ma
- ¹⁷ne Wuro mɛ sangan pepe ma.
- ¹⁸Ka ne baraka yira Wuro ma da pepe na Yezu Krista baraka hɔn bare wɔn ɔɔn n'a dungo.
- ¹⁹Ka ka sɔɔ Wuro ta Ni ma ga.
- ²⁰Ka ka Wuro ta daberebere ta yirada na wu wa ga.
- ²¹Ka ne da pepe na kayan ta kɔ kakiri, ne fɔrɔ ye to ka kakiri hɔn.
- ²²Ka siɛ dayaga sii pepe ma.
- ²³Siara na te Wuro yɛrɛ tɛ a ka kɪnibɛ melemele ɔn yɛrɛ ka na wiɪn fa to zarakedo ka zɛ ka na foyi boo na kià Matigi Yezu nasangan ma ga.
- ²⁴Wiɪn te ɔɔn ke wiri, a tele. A wiɪn fa yira, a bere ne naa n'a ta mɛ.
- ²⁵Ka ne Wuro mɛ mé ma mɛ, kià kma.
- ²⁶Ka foo na fɔrɔ yi bire ke na plala pepe na.
- ²⁷Ma ka mɛ fɔrɔna Matigi togo na da ka bɔ sɛbɛ be kala kià kma pepe yɔnnɔ na.



²⁸Kià Matigi Yezu Krista te a y'a woramadiabe ta ka ma.



2 TESALONIKEKMA

2 TESALONIKEKMA 1

¹Pɔle kɔ Siliven kɔ Timote ɔɔn bo seɓe fanɛ Wuro ta kma ma wiinye ɔɔn ke Tɔn Wuro kɔ Matigi Yezu Krista ta kma ne ti Tesalonikekuru hɔn

²ɔn da Tɔn Wuro kɔ Matigi Yezu Krista tɛ ye y'a woramadiabe kɔ y'a siara ta ka ma.

³Kià kma, mé daga ne baraka yira Wuro ma ka ye na sangan pepe ma, ye ne bere ne daga mɛ. Bare k'a yɔnmabe yire ne yaa, wiin dadiamabe ɔɔn ti ka yɔ, wɔn ne yire ne yaa ka pepe hɔn mɛ.

⁴Ye tɛ yee, ye wiinye yanne pepe dɛ ka ma, k'a tɛ ɔɔn ne wɔnwɔ pepe sɔmna k'a yɔnmabe do ma, k'a da tɛ yerɛyirebɛda na mé ta Wuro ta kma pepe yɔ.

⁵Wɔn Wuro ta kiti na tele yi na tagamase. Ye tɛ wiin fa to ka yanne Wuro ta kolo wiin ye na, ka sɓɛ n'a gun.

⁶Wuro ta tɛ ɔɔn ne na k'a yanne na ku wa ka na yannesma hɔn, wɔn daga.

⁷Ye bere ki wiinye kma ma, Matigi Yezu na tuma wuro hɔn wiin sangan ma ɔn naa ye yerɛ dɔrɔ kɔ y'a seɓe hɔn mɛlɛkɛ, a tɛ a makunabedo pere ka ma kɔ mé.

⁸A na naa kɔ togakini na yire yi wiin fa to wiinye kma ɔɔn Wuro tɔɔ ga, mane mɔɔ kià Matigi Yezu ta fanɛdia na ga, a y'a ku wa ye hɔn.

⁹Ye na yaga melemele, Matigi n'e za ga, ye mane na wiri a ta fanganmabe na yirebe hɔn mɛ ga.

¹⁰A na naa wɔnna kɔɔ we ma wiin fa to a yirebe gun y'a dégɛwesma ta, wiinye kma pepe ɔɔn yɔɔn a ma wiin fa to wɔnwɔ pepe n'a sege. Kamasɔrɔ ki yɔnmabe gun mià sierebe do ma.

¹¹Bo wɔn ye na mé Wuro mɛ ka ma sangan pepe ma wiin fa to kià Wuro wiinye wiri ta ka ma, a sɓɛ ka gun ye na. Ka wiinye dafɔre pepe kia tɛ na, a tɛ a wɔnwɔ na tɛsie pere ka ma ɔn k'a yɔnmabe yirebɛ.

¹²Ye tɛ yee kià Matigi Yezu Krista togo na yire ka baraka hɔn, ki yire awe hɔn mɛ kià Wuro kɔ kià Matigi Yezu Krista ta woramadiabe baraka hɔn.

2 TESALONIKEKMA 2

¹A ma kià Matigi Yezu Krista ta naa ɔnkɔ kià kwe a brɛ han, ke a kia ka ta kià kma,

²ka ka ka yerɛ firebɛ wele ɔn kwan bɔɔ dɔreda na wele bɔɔ da na wele bɔɔ seɓe ta da na, ye sɓɛ ne da ye wiinye ɔɔn tuma mé ta kamasɔrɔ ye mane tian ga, ɔn n'a yira n'a dɔrɔ ka ma ɔn da, ye Matigi ta kɔɔ wiri ga rɛ.

³Ka ka tɛ sɔɔn sii da ye ka firebɛ kɔ bɔɔ da ga. Sma daga yɔnmabe dra den wiin zugoyagata ɔɔn na yaga ta, wɔn ɔɔn sɓɛ tuma.



⁴Ye wiinye frɛ pepe wiri bafɛ wele ye wiinye frɛ pepe yirebe fɔn ne tangan ye ye na Wuro ta kɔɔn hɔn ne yira ne kwa, ye ye Wuro, a na tuma wɔnwɔ pepe na.

⁵Ne na tisangan ma kɔ ka nɛmɛ ka kakiri ti kɔ lɔgɔ ɔn da ma mane wɔn yira ka ma gara?

⁶Awale wiin fa ɔɔn sɔɔ a ma basie a mane sbɛ n'e yere dɔrɔ ga, fɔn a ta wagati ɔɔn naa wiri, ka wɔn tɔɔ.

⁷Bare zugoyagafa ta sebe ti we bara hɔn. Wiin fa ɔɔn sɔɔ a ma basie, wɔn ɔɔn daga we ye.

⁸Wonna sangan ma Matigi Yezu na wiin zugoyagata yaga kɔ ye do hɔn pangan, n'a yaga kɔ y'a naa na yirebe, wɔn ɔɔn sbɛ tuma.

⁹Sitanɛ ta bara na wiin zugoyagafa ta a ma wɔn ta naa han, wɔn na ye yere dɔrɔ kɔ kabakoda sii pepe kɔ wiinye ɔɔn sma firebe.

¹⁰Dadiamabe na tian wiin ɔɔn sma kisi, wiinye kma ɔɔn na dian wɔn hɔn ga, telebareyada na lamarada sii pepe na wɔnwɔ gun.

¹¹Bo wɔn ɔɔn tɛ Wuro ɔɔn ne diebɛda na yire ye fane ye ma fɔn ye ne yɔɔn niɔn ma,

¹²wiin fa to wiinye kma pepe ɔɔn dian yɔɔn tian ma ga, a ma telebareyada ɔɔn dia ye ma, wɔnwɔ sbɛ kiti.

¹³A ma mɛ han, mɛ daga ne baraka yira Wuro ma ka ye na sangan pepe ma, kià komafɔre wiinye da ɔɔn dia Matigi ma. Bare n'a bii fɔn dubisangan ma Wuro ka dɛge wiin fa to ka kisi a ta Ni baraka hɔn, wiin ɔɔn sɔɔn kɔnibɛ, ɔnko tian na yɔnmabe baraka.

¹⁴Wɔn ye na a ka wiri mià fanɛdia baraka hɔn, ɔn ka ta ka ɔɔn kià Matigi Yezu Krista ta yirebe gun.

¹⁵Awale kià kma, ke ka kala kɔ wiinye da, ye tɛ bereda hɔn yo, ye tɛ sebe hɔn yo, ka kwa wɔnwɔ ma fɔrɔna.

¹⁶Kià Matigi Yezu Krista kɔ ke Tɔn Wuro wiin ɔɔn ke da diabe ye ma, ɔn zigitugu na webareya yi kɔ yɔnmabe na fɔrɔ yi pere ke ma,

¹⁷tɛ a ka zigi tugu ɔn fangan ka ka hɔn k'a tɛda pepe hɔn kɔ ka wiinye beredafɔre pepe yira.

2 TESALONIKEMA 3

¹Awale kià kma, ka ne Wuro mɛ mɛ ma wiin fa to Matigi ta bere sbɛ zanzan. A sbɛ yirebe gun wɔkara ye ti wiin nɛ ka brɛ.

²Ka Wuro mɛ ke ma mɛ wiin fa to ke sbɛ dɛɛ zugoyagasma kɔ smayaga na bare yɔnmabe ti sma pepe hɔn ga.

³Matigi tele, a na fangan ka ka hɔn ɔn ka kisi dayaga ma.



- ⁴A ma ki han, ma ye yonnɔ tɔɔ Matigi togo na ɔn tɔɔ mé wiinye da yira ka ma, wɔnwɔ ka ɔɔn ta ɔn ne na n'e ta suu mɛ.
- ⁵Matigi tɛ a Wuro ta dadiamabe na giatɛ kɔ Krista ta sɔmna na giatɛ ka ka hɔn.
- ⁶Kià kma, ke a kia ka ta Matigi Yezu Krista togo na ɔn da ka na plalo wiin ɔɔn ti siebe hɔn ga, mɛ wiinye da yira ka ma, wiin te ɔɔn dɔɔ wɔnwɔ ma ga, ka ka nii wa wɔnna te ta da hɔn.
- ⁷Ka daga mé zugo bii wiin nɛ, ki yere wɔn tɔɔ. Mé na tisangan ma kɔ ka nɛmɛ, mé mane dakurotɛ ga.
- ⁸Mé mià zɔnfa mɛ n'a za sɔɔn sii ta ga. Nka sin kwɛ wuru ma, mé mane ti yanɛ kɔ bananɔ hɔn ne baratɛ wiin fa to ke ka naa tɛ wɔnɓie na ka na boo ma ga.
- ⁹Tian na, ke mane daga n'e gun ka ta nka ke mane kia tɛ tagamase na ka ta, ka daga ne dɔɔ wiin ma.
- ¹⁰Tian na, ke na tisangan ma kɔ ka nɛmɛ, ke man'a yira n'a dɔɔ ka ma ɔn da wiin te ɔɔn mane kia bara ta ga, a na te ka zɔn mɛ ga.
- ¹¹Awale bo ke mɔɔ ye ne kwa, ye bɔɔ sma ti ka yɔ wiinye ɔɔn dakurotɛ. Ne lamaratɛ yee, mane foyi ta ga.
- ¹²Ke a yira n'a dɔɔ wɔnna sma wɔ ma Matigi Yezu Krista togo na ɔn n'e mɛ ɔn da ye ye yinnamalɔ ɔn bara ta ɔn ye donazio kia.
- ¹³A ma ki han kià kma, ka ka da ka bana dafɔretɛ ta ga.
- ¹⁴Ke wiin fa yira bo sebe be hɔn, wiin te ɔɔn ma dian wɔn na ga, k'a na te na kayan ta n'a tigɛ ɔn ka ne kwɛ kɔ lege foyi boo na ga wiin fa to a piri ye na.
- ¹⁵Nka ka k'a giati wɔkara zugu ga, ka n'a giati ka na plalo ye.
- ¹⁶Awale, Matigi siara na te yere tɛ a siara ta ka ma sangan pepe ma kɔ tɛnɔn sii pepe na. Matigi tɛ a ka pepe diɛma.
- ¹⁷Mɛ Pɔle ɔɔn bo sebe be ta kɔ ne soro ɔn bire ka na. Yee ma ne soro zenɛ ta sebe wɔ pepe ma. Ye mɛ yere ta sebedɔ.
- ¹⁸Kià Matigi Yezu Krista tɛ a y'a woramadiabe ta ka pepe ma.



1 TIMOTE

1 TIMOTE 1

¹Mε Pɔle Yezu Krista ta faneta ke na kisita Wuro kɔ awe Yezu Krista yere kià yɔnmata yirado ma.

²Ma bo sebe fane Timote ma wiin ɔɔn ne vɔrɔɔ yereɔoro yɔnmabe na sogo ma, ɔn da Tɔn Wuro kɔ kià Matigi Yezu Krista te ye y'a woramadiabe kɔ y'a makare kɔ y'a siara ta be ma.

³Ma mane yira be ma wiin ne ɔn sbe ne yaa Masedowanegiamana hɔn, wɔɔ Efɛsekuru hɔn wiin fa to wiinye kma ɔɔn ti yeye ne kala na yaga yi ta sma ma, be yira ye ma, ye ye saa ye na.

⁴Be yira ye ma, ye ye ka ne dɔɔ gwereda ma ne dumakma ta da na kayan ta ga. Yɔnmabe Wuro ta giati na da wiinye ta sɔɔn ma, ye wɔn fɔrɔ sɔɔn ma ga, fɔn dakwiero dama ye ɔɔn tumabe.

⁵Mε bɔ yira be ma wiin fa to wiin dadiamabe ɔɔn sa kɔrɔ na kɔni ye kɔ giate na fɔrɔ yi kɔ yɔnmabe na siebe yi hɔn ye sbe wɔn nɔma tɔɔ.

⁶Bɔɔ ta te ɔɔn ye wa wɔnna sogo we ma, wɔn te ye ɔɔn yaa fire dakwiero na zana yi ta.

⁷Ye yira ne kwa, ye yiwo Tɛn na kma kamasɔrɔ ye wiin fa yira ne wiin fa puru yireyire, ye man'a tɔɔ ga.

⁸Kamasɔrɔ ke tɔɔ da be ɔɔn bia da ta n'e tele kɔ Tɛn, wɔn ɔɔn te a te fa na fɔrɔ yi na.

⁹Ke daga tɔɔ da Tɛn tige smatele ye na ga nka dayagatere kɔ magasma kɔ zugoyagasma kɔ wiinye kma ɔɔn kiu ka Wuro ma wele fre na kɔni ye ma ga, kɔ wiinye kma ɔɔn ye tame yee wele wiinye ɔɔn ye sieri yee ɔnko smayɛsma, wɔnwɔ ye na Tɛn tige.

¹⁰Bo ma kakaladatesma kɔ wiinye sini ɔɔn ye neme sini sian kɔ wiinye kma ɔɔn tere zabire kɔ niɔnsɔre kɔ siereyaga wiinye ɔɔn ye sun niɔn na ɔnko wiinye kma pepe ɔɔn dian kala na kɔni yi na ga.

¹¹Dangamu na te Wuro ta yirebe na fanedia wiinye ɔɔn kalfa ne ma, wiin fa ɔɔn been kɔ wɔn, bo ɔɔn wɔn.

¹²Kià Matigi Yezu Krista wiin ɔɔn fangan ka ne hɔn, ma baraka yira a ma. Awe ɔɔn ne sege ɔn yɔɔn ne ma ɔn ne ka y'a bara hɔn.

¹³Mε wiin te ɔɔn mane pia ne Wuro togo na yagata, ne sma yanne ne yaga ta fɔrɔna. Nka a makare ne ma bare ma mane pia n'e tɔɔ ga, yɔnmabe ma bere mane ti ne hɔn ye na tesangan ma me ga.

¹⁴Tian na, kià Matigi ta woramadiabe kɔ wiin yɔnmabe ɔnko wiin dadiamabe ɔɔn ti Yezu Krista hɔn, a wɔnwɔ ta me ma yaan.



¹⁵Bo domada be wiinye ɔɔn n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da ye kakiɛtere kisi na Yezu Krista naa diniyan hɔn, ye yɔnmabe na ye ne daga fige na. Mɛ yɛrɛ kakiɛtere wɔ pepe hɔn yire yi.

¹⁶Nka a ta tɛ ɔɔn makare mɛ ma, wɔn tɛ wiin fa to a pia y'a foro dɔrɔ ɔn mɛ ta tagamase na, sma sbɛ tɔɔ da wiin te ɔɔn yɔɔn a ma, wɔn tɔɔ da ye na wɛbareyani gun.

¹⁷Wiin fanganma ɔɔn tiye suu, wiin Wuro tala dama ɔɔn tiye ma ne siri ga, sɔɔn man'a za ga, sebe kɔ yirebe tɛ a ma sangan pepe ma. Amina.

¹⁸Ne nɔ Timote, Wuro ta fane wiinye ɔɔn pia yira tige be ye na wiin fa to ye fangan ka be hɔn, be sbɛ kun na fɔrɔ yi kwini, ma wiin fa yira n'a tige be ma, bo wɔn:

¹⁹Tɛ yɔnmabe ne ti be hɔn, be gia ne tangen. Bɔɔ mane maga mɔɔ na y'a giatɛ ta, ye ta yɔnmabe ɔɔn yaga.

²⁰Himene kɔ Alɛkisandire n'e na bɔɔ. Ma ye ka Sitane sra hɔn wiin fa to ye ka ne Wuro togo yaga titiri ga.

1 TIMOTE 2

¹M'a yira n'a sigebe da da pepe zin, ka Wuro mɛ ɔn vɛ a ta, ɔn baraka yira a ma sma pepe ye na.

²K'a mɛ fanganmɛ kɔ wɔnnakma pepe ye na wiin fa to ke ne ti siara hɔn, ke kakiri ne tangen, ke ne sbɛ ne dɔɔ Wuro ma, kiu ne ti ke ma.

³Wɔn ɔɔn fɔrɔ ne dia ke na kisita Wuro ma.

⁴Awe wiin ɔɔn kia sma pepe kisi ɔn tian tɔɔ.

⁵Bare Wuro tala dama ɔɔn tiye, veta sɔnnala dama mɛ Wuro kɔ sma yɔ. Wɔn Yezu Krista wiin ɔɔn ye yɛrɛ ta sɔɔn na.

⁶Awe ɔɔn ye yɛrɛ pere sma pepe ye na. Wiin sierebe ɔɔn tɛ wagati na tige yi ma, bo ɔɔn wɔn.

⁷Wɔn ye na mɛ dɛgɛ mɛ ɔɔn tɛ faneta na ne sma kala. Tian ma ɔɔn yira, ma niɔn sɔɔ ga. Ma tɛ sii wɔ ma faneta na wiin fa to ye yɔnmabe gun ɔn tian tɔɔ.

⁸Wɔn ye na ma kia sini n'e sra na kɔni ye duro, woro ka ne ti ye hɔn ga, dakwiero ka ne ti ye yɔ ga, ye ne Wuro mɛ bii pepe hɔn.

⁹A ma yàra han, ma kia wɔnwɔ ne zoga ka n'e fɔrɔ n'e yɛrɛ tɛtɛrɛ kɔ yirebe kɔ kiu. Ye ta bege ka tɛ wɔndɔgɔle kɔ sanɔ na frɛ kɔ denɔma na tereba ye ga.

¹⁰Nka ye ye yɛrɛ tɛtɛrɛ kɔ tɛdafɔre wɔkara Wurotɔyàra daga ne tɛ wiin nɛ.

¹¹Kalasangan ma, yàra daga bɔɔ ɔn ye yɛrɛ mazibe.

¹²Ma dian ya tɛ nimisin na kalata wele a wɔnnate na ga. Wɔn ye na a daga ne bɔɔ ɔɔn.

¹³Adama Wuro pia ɔɔn dan den ɔn sbɛ ne Awa dan.



14A Adama Sitane òn diebe ga, nka ya òn dian Sitane ta diebe na òn Ten na yagada ta.

15Hali kò wòn, a òn dian wòò yònmabe hòn kò dadiamabe hòn ne kìnì ne kiu ka ye yere ma, a ta voro sbe n'a kisi.

1 TIMOTE 3

1Wiinye domada wò òn n'a yira n'a dòrò òn da wiin te pepe òn kia te Wuro ta kma na zengente na, ye bara na fòrò ye a òn kia, wònna domada wò yònmabe na ye ne daga fige na sma pepe ta.

2Wòn ye na zarakedo daga ne ti Wuro ta kma na zengente na ga, a ne ya tala dama te, ne sbe n'e yere foga, kakiri ne ti a hòn, a ta da ne tele, a ne samarafige, ne sbe ne sma kala.

3A ka te meneta na wele dasigeta ga nka a woroma ne kuna. A ka te birisikwinita ga, òn ka ne dòò gwanada ma ga.

4A daga ne sbe ne y'a kònda tetere, òn ye nòmanε ta ye ne mòò a ta n'a yirebe.

5Tian na, wiin te òn mane sbe n'e yere ta kònda tetere ga, ne a na te na te òn sbe taa gun Wuro ta kma ta da na?

6Wiin te òn dò kò Wuro ta kma hòn, a ka te wòn me ga, ka te a naa tòrò yereyirebefa ma òn bere Sitane ta pere hòn ga.

7A togafòrò daga ne wiri smaze ta me wiin fa to degebe ka naa n'a gun ga, a ka naa bere Sitane ta wòrefre hòn me ga.

8Zengenkma na diemasma daga ne siebesma me. Domada tala dama ne ti ye ta. A ka te menefa ta tere na ga, òn ka ne bere sma ma ga.

9Wuro yònmabe na da wiinye dòrò ke ma, ye daga ne kwa wònwò ma fòròna, ye gia ne tangan.

10Ye daga n'e ta n'e sege den. Zarakedo òn ma ze ye na ga, wònna sangan ma ye sbe ne te zengenkma na diemasma na.

11Yee ye na yàra daga ne ti ye, sma kiu ka wiinye ma, ye ka ne barozana ta ga, n'e yere figenòn tòò ne tele da pepe hòn.

12Zengenkma na diemasma daga ne yàratala dama kma ne sbe n'e nòmanε ta da kò y'a kònda tetere fòròna.

13Bare wiinye kma òn zengenkma na diemabara ta n'e fòrò, ye datò na fòrò yi kò yònmabe na yire yi gun Yezu Krista hòn.

14Ma bò sebe be ma ne yòòn òn da bεε yòò ne zògò, ke na ke neme za.



¹⁵Ye tɛ yee, hali ma ɔn sangan dɛrɛ, be tɔɔ da be daga wiin fa ta Wuro ta kɔn hɔn wiin ɔn Wuro na siɛbɛ yi ta kma na kwe ye. Yewɔ wiinye ɔn tian na bintae kɔ a na figɛfrɛ.

¹⁶Tian na, yɔnmabe na bunu yire. Krista man'e yɛrɛ ta sɔn na, Wuro ta Ni ɔn n'a ta telebe dɔrɔ. Mɛlɛkɛ man'a za, n'a ta da puru n'e yira size ma. Diniyan hɔn kma yɔn a ma, a ɔn duro ba wuro hɔn yirebe hɔn.

1 TIMOTE 4

¹Wuro ta Ni n'e yira n'e kɔni ɔn da, ye wɛbɛsangan ma, ye bɔɔ na ye timi bere, y'a yɔnmabe dra ne mɔɔ ziniyaga ta kala na yaga yi ma.

²Niɔnsɔrɛ wiinye ɔn ninaban y'a tɛda na ga, wɔnwɔ ɔn na n'e firebɛ kɔ y'a daplabere.

³Ye na sɔɔ yanma ma, ɔn da sma ka ne bɔɔ zɔnfrɛ zɔn ga, kamasɔrɔ a ma Wuro ɔn n'e dan ɔn da y'a kma wiinye ɔn tian tɔɔ fɔrɔna, n'e zɔn ne baraka yira.

⁴Bare Wuro wiinye frɛ pepe dan, be ɔn n'e zɔn ne baraka yira, ye dia, foyi mane ti ye hɔn wiin ɔn daga drɛ ga.

⁵Wuro domada kɔ wuromɛ n'e kɔnibɛ.

⁶Be ɔn be na plala kala kɔ wɔnna da wɔ pepe, be na tɛ Yezu Krista ta kma na zengenkma na diɛmata na fɔrɔ yi na wiin ɔn ye yɛrɛ woro kɔ yɔnmabe na bɛreda kɔ kala na fɔrɔ yi, be be yinnamalɔ ɔn mɔɔ wiin na.

⁷A ma yàrasɔnmlala ta zanabere wiin ɔn yɔnmabe ka sɔn hɔn ga han, ka ne mɔɔ wɔn na ga. Ne dɔɔ Wuro ta da ɔn ma.

⁸Tɔnɔ zɔgɔ dama ɔn ti sɔn kɔn na darobɛda hɔn yee nka tɔnɔ na yire ye ɔn ti daro na Wuro ta da na. Tamara ni na dosɔ ti ye hɔn wa. Basie ni ɔnkɔ wɛbareyani.

⁹Bɔ domada bɛ yɔnmabe na ye ne daga figɛ na sma pepe ta.

¹⁰Bare ke ɔn ne yanne ɔn ne kwini, wɔn kɔrɔ ke kià yɔnmabe dɛ Wuro na siɛbɛ yi ma wiin ɔn sma pepe na kisita n'a bii yɔnmasma ma den.

¹¹Bɔɔ be daga ɔn yira sma ma n'e kala kɔ lɔgɔ.

¹²Sɔn sii ka tɔrɔ bia nimisalabe ma ne be yagayaga ga. Nka be daga tɛ tagamase na Wuro ta kma ta bia bɛreda hɔn kɔ bia tɛda hɔn kɔ bia dadiamabe hɔn kɔ bia yɔnmabe hɔn kɔ bia kɔni hɔn.

¹³Sane ma ne naa, be yangan ne Wuro domada kala n'e kɔrɔ giati ne sma kala.

¹⁴Wuro wiin kien ta be ma y'a fane baraka hɔn sɔnmlala ta neme kwɛkuru ɔn ye sra dɛ be wɔn hɔn, ka wɔn yagayaga ga.

¹⁵Be daga kwa wiin fa ma fɔrɔna, bo ɔn wɔn. Wɔn ma be daga ne dɔɔ fɔrɔna mɛ. Wɔn ɔn na tɛ, be ne yaa zin sma pepe yinna hɔn suu.



¹⁶Be yere koroŋse ɔn bia kala koroŋse me. Sige a ma. Be ɔn ne te yee, wɔn ɔn na te wiinye kma ɔn moɔ be ta, ɔnkɔ bi yere, ka sbe kisi.

1 TIMOTE 5

¹Ka ne gwangwana sɔnmlalo ma ga nka bere a ta wɔkara be tɔn, ne yelenoma foga wɔkara be piare.

²Ne yasɔnmlala foga wɔkara be sieri ne dala foga wɔkara bia ligeyàra korɔhɔnkini hɔn.

³Diemasma ti wiinye yɔfuroyàra na melemele ga, ne wɔnwɔ yirebe.

⁴Nka nɔmane wele mamanɔmane ɔn ne ti wiin yɔfuroya ta, wɔnwɔ ɔn daga dafɔre ta y'a kma ma den wɔkara Wuro n'e kia wiin ne ɔn n'e na vorɔre ta dafɔre neme ta ye ma. Wɔn ɔn dia Wuro ma.

⁵Nka wiin yɔfuroya ɔn wɔɔ ye sana, wɔn yɔɔn Wuro ɔn ma ɔn wɔɔ wuromɛ hɔn sin kwe wuru ma.

⁶Nka wiin ya ɔn nihɔndiaro dama giati, hali a na ni ma yi giate siri we.

⁷Be daga wiin fa yira ye ma wiin fa to ye ka naa zarakedo gun ga, bo ɔn wɔn.

⁸Wiin te ɔn mane kwa y'a kma ma ga, y'a kɔnkma yere ma, wɔn korɔ wɔnna te maga yɔnmabe hɔn. Wurotɔbareyata yere fɔn kɔ lege.

⁹Wiin ya sii ɔn dɔgɔ kiesaa gun, a ma bangan tala dama ta a mane yɔn me, wɔn nii ɔn sbe ne kɔ yɔfuroyàra hɔn.

¹⁰A togafɔrɔ daga ne wiri a ta dafɔre ye na. A wiin ya ɔn boɔ nimisala woro, ɔn mane kwa samara ma, ɔn mane taa y'a kma ta da na, ɔn mane ninabansma zigi tugu, ɔn mane dafɔre sii pepe ta.

¹¹A ma yɔfuroyàrazɔrɔ han, ka wɔnwɔ nii ka ga. Bare ga ye ma diamada ɔn naa n'e timi bere Krista ma wiin sangan ma, ye ne yanma kia.

¹²Ye te yee, kiti na bere ye ma ye ta gweredoso ye na.

¹³Wɔn nii we me, ye ta te ɔn mane ti bara hɔn ga, ye ne yara ne fɔnɔ sma bre. Ye te yee, ye ta bereda yaan ye ma bere ne bere ne koroŋse me ga. Ye ne bere ne dre yee.

¹⁴Wɔn ye na ma kia yɔfuroyàrazɔrɔ ne bere ne yɔn ne nɔmane vorɔ ne taa ye ta da na wiin fa to ke zugu ka naa dendenmada sii gun ɔn ke dayagabere ga.

¹⁵Bare wɔnna yɔfuroyàra wɔ na boɔ sotele dra n'a we ɔn dɔɔ Sitane ma.

¹⁶Yɔnmabe ti wiinye yàra hɔn, yɔfuroya ɔn ne ti ye na boo ta kma hɔn, a daga ne kwa a ma. A k'a wɔnda de Wuro ta kɔnkma ma ga wiin fa to wiinye ɔn yɔfuroyàra na siebe ye, Wuro ta kɔnkma sbe wɔnwɔ diema ne gun.

¹⁷Wiinye kma ɔn zengenkmabe ta n'a fɔrɔ, wɔnwɔ daga yirebe na kanyinna pla gun. Wiinye kma yere ɔn yanne Wuro domada ye na ɔnkɔ kala ye na wɔnwɔ yaga yi.



¹⁸Ye sebe Wuro domada na sebe hɔn ɔn da, ye wiin yangan ne ti sɔnfrɛnɔmanɛ vuro hɔn, ye be daga n'a do pere ga. Ye bere n'a sebe ye me ɔn da, ye barateta daga kɔ y'a sara.

¹⁹Ka be dian ne zɛngente zarake ga, a ma tɛ sma pla wele sma saa ta sierebe do ma ga.

²⁰Wiinye kma ɔn kakie ta, gwangwana ye ma sma pepe yɔnnɔ na wiin fa to bɔ sere kwan.

²¹Ma ne sun ye na be ma Wuro yɔnnɔ na kɔ Yezu Krista yɔnnɔ na ɔnkɔ Wuro ta meleke yɔnnɔ na ɔn da be kwa wɔnna da wɔ pepe ma ɔn ka n'e ta ne sɔɔn dɛge ga.

²²Ka be sale ne be sra de sɔɔn sii ma ga, ka da be be nii ka sɔɔn sii ta kakie hɔn me ga. Wɔɔ bia kini hɔn.

²³Saa zioƙuna dama ta mene na ɔn ne duven zɔgɔzɔgɔ mene be kɔrɔ ye na kɔ bia sangan pepe ma laganurumengen ye na.

²⁴Bɔɔ sma tiye ye n'e ta kakie nɔma tɔɔ y'e kiti den ga. Nka bɔɔ ye tɛ mane ze ga, fɔn yaa kayan boo sangan ma ma.

²⁵Yee tɛdafɔre tɛ ne ze ye. Hali wiinye ɔn ma ze wɔnna nɔɔ hɔn ga, ye sbe ne wɔɔ dɔndo hɔn ga.

1 TIMOTE 6

¹Wiinye kma pepe ɔn ti terebe hɔn, wɔnwɔ daga ye wɔnnakma yirebe wiin fa to sɔɔn sii ka naa Wuro togo kɔ kala na fɔrɔ yi yaga ga.

²Yɔnmabe ti wiinye tere wɔnnakma hɔn, ye ka da ye neme tɛ plala na, wɔn ye na ye daga n'e yirebe ga re. Ye yere daga bere fa kwe y'a barafɔre ma ye bare bɔɔ sma yɔnmabe ti wiinye hɔn, ye da ne dia ye ma, wɔnwɔ ɔn n'e ta barafɔre na tɔnɔ gun. Be daga sma kala kɔ wiin fa n'a yira n'a sigebe ye ma, bo wɔn:

³Wiin te ɔn ne boo kala na za yi ta ye ma, ɔn mane kià Matigi Yezu Krista ta domada na kini ye yira ye ma ga, man'e kala kɔ Wuro ta tɔɔ ga,

⁴wɔn kɔrɔ wɔnna te yereyirebeta. A foyi tɔɔ ga, a wiin te ɔn yaa beredo hɔn ne birisi kia. Wɔn hɔn yinnanayanfa kɔ dakwiero kɔ Wurotogayaga kɔ giatiyaga sa.

⁵Wɔn hɔn giatiyaga na kma ta beredayan sa me, ɔnkɔ wiinye kma ɔn tian tɔɔ me ga, n'a giati da ɔn dɔɔ Wuro ta da ma, wɔn tɔnɔkiada.

⁶Tian na, wiin te ɔn kayan ye sra hɔn fa dama ma, Wuro ta tɔɔ tɔnɔ na yire yi wɔnna te ta.

⁷Ke na kɔ foyi ke sra hɔn diniyan hɔn wiin ne ga, yee ke na sa kɔ foyi ke sra hɔn ɔn yaa kɔ lɔgɔ me ga.

⁸Wɔn ye na zɔnfa kɔ zoga ɔn ne ti ke ta, wɔn daga ke wa.



- ⁹Nka wiinye kma ñon kia te frekma na han, wɔnwɔ bere mama hɔn. Giatiyaga na yaan ye wiinye ñon sɔon ka bere hɔn kɔ fire hɔn, wɔnwɔ ñon bere ye ma.
- ¹⁰Dayaga sii pepe sulu, wɔn gwana na wu. Bɔɔ tɔrɔ a ye ma ɔn yɔnmabe na sogo dra ɔn yanne na yire ye kia n'e dra ye yere ma.
- ¹¹A ma bi Wuro ta sɔon han, be yere wa wɔnna da wɔ hɔn. Telebe kɔ Wuro ta tɔɔ kɔ yɔnmabe kɔ dadiamabe kɔ woramakɔn kia.
- ¹²Yɔnmabe na kun na fɔrɔ yi kwini wiin fa to be wiri wiin wɛbareyani we na, be wɔn gun. Be wiin yɔnmabe we n'a fɔrɔ yi yira sierekma na yaan ye yɔnnɔ na.
- ¹³Ma ye na sogo pere be ma Wuro yɔnnɔ na wiin ñon ni ka fre pepe hɔn kɔ Yezu Krista yɔnnɔ na wiin ñon yɔnmabe na sierebe na fɔrɔ yi ta Pɔnsipilate yɔnnɔ na,
- ¹⁴ɔn da be kwa bɔ yirada be ma ɔn ka te zarakedo ze be na ga fɔn yaa kayan kià Matigi Yezu Krista ta naa ma ɔn ye yere dɔrɔ.
- ¹⁵Dangamu na te wiin dama ñon fanganmagwaga wiin ñon dɔre wagati na tige yi ma. Awe ñon fanganmɛ na fanganma, wɔnnakma wɔnnate.
- ¹⁶Awe dama ñon siri ga. Sɔon wiri ne gun wiin kini na ga, m'a za n'a za ga, mane na n'a za mɛ ga, wɛɛn a tangan. Yirebe kɔ sebe n'a ye sangan pepe ma. Amina.
- ¹⁷Yira diniyan hɔn naforokma ma, ye ye ka ye yere yirebe ɔn ka yɔon naforo ma wiin ñon foyi na fa ga. Nka ye yɔon Wuro ma wiin ñon frefɔrefɔre pepe pere ke ma yaan wiin fa to ke ne nihɔndia.
- ¹⁸Ye ye ne dafɔre ñon ta n'e yere dangamube kɔ wɔnwɔ n'e sra hɔn fre pere ka ne giati ga, ne dini ne kɔ bɔ sere.
- ¹⁹Ye wɔn ñon na te ye naforo na fɔrɔ yi gun n'a tige ye yere ma sen wiin fa to ye wɛbareyani gun.
- ²⁰Timote we, wiinye fre ñon kalfa be ma, kwa ye ma fɔrɔna. Ka dian dakwiero na zana yi na wiin ñon yɔnmabe ka sɔon hɔn ga. Ka dian baro na zana yi na ye yira ne kwa, ye wiin ñon datɔ kamasɔrɔ ye mane tian ga.
- ²¹Bɔɔ ta te ñon mane yɔon wɔn ma, wɔn ñon te ye ñon yɔnmabe na sogo dra. Wuro te a y'a woramadiabe ta ka pepe ma.



2 TIMOTE

2 TIMOTE 1

- ¹Mε Pøle, Wuro wiin fane ye dungo baraka høn wiin fa to ma ni na domada yira, a wiinye na do sɔɔ Yezu Krista høn.
- ²Ma bire n'a moronano Timote na ɔn da Tɔn Wuro kɔ kià Matigi Yezu Krista tɛ ye ye y'a dadiamabe kɔ y'a woramadiabe kɔ y'a siara ta be ma.
- ³Ma barate wiin Wuro we ma ne tame timi, ma tɛ n'a mɛ wiin sangan ma pepe, ma ne baraka yira a ma kɔ kɔrɔhɔnkini be ye na sin kwe wuru ma.
- ⁴Ke na dégesangan ma neme na, wiin ninabanno ɔn mane ti be ma, ne kakiri tɛ tugo kɔ wɔn wiin sangan ma, ma ne kia bere be za salesale wiin fa to ma nihondia.
- ⁵Wiin yɔnmabe na kɔrɔhɔnkini yi ɔn ti be høn, ne kakiri ti kɔ wɔn ɔn tɔɔ da wɔnna yɔnmabe we neme ɔn mane ti be mamasie Lowizi høn kɔ be sie Enise høn mɛ. Ma tɔɔ da wɔnna yɔnmabe we neme ɔn ti bi høn mɛ.
- ⁶Wɔn ye na mɛ be kakiri tugo ɔn da n'a bii ne sra dɛ ma da høn be ma, be Wuro ta kien wiin gun, tɛ a ne yire ne yaa.
- ⁷Bare Wuro wiin Ni pere ke ma, wɔn kuun ka ke høn ga nka a kenero kɔ dadiamabe kɔ yerefigenɔn ta tɔɔ na yi.
- ⁸Wɔn ye na, ka piri kɔ kià Matigi ta da na sierebe ga, mɛ wiin te ɔn kasonɔ a ye na, ka piri mɛ na mɛ ga nka ne yanɛ kɔ ne neme fanedia ye na ne yɔɔn Wuro ta sebe ma.
- ⁹Awe wiin ɔn ke kisi ɔn ke wiri ke ta y'a kma na. A ye ta kià tɛda ye na ga, nka a ye ta ye yere ta giatɛ kɔ y'a woramadiabe ye na. A mane pia wiin woramadiabe we ta ke ma n'a bii fɔn dutigesangan ma Yezu Krista baraka høn.
- ¹⁰Wɔn dɔre ke ma basie ke na kisita Yezu Krista baraka høn. Awe ɔn siri yaga, ɔn ni siribareyafa wɔlɔbe fanedia baraka høn.
- ¹¹Wɔn ye na mɛ tɛ fanedia na yirata na ne kalata, ne datɔta.
- ¹²Bo wɔn ye na mɛ ti yanɛ høn. Nka ma piri kɔ lɔgɔ ga bare ma yɔɔn wiin te ma, ma wɔnna te tɔɔ. Ma bere n'e yɔnno tɔɔ mɛ ɔn tɔɔ da a wiin fa kalfa ne ma, a na yere a na fɔn yaa wiri a naa kɔɔ ma.
- ¹³Be wiinye tian na bɛreda mɔɔ ne ta Yezu Krista na yɔnmabe kɔ a na dadiamabe do ma, kwa ye ma.
- ¹⁴Wuro ta Ni wiin ɔn ti ke høn, ne bia da giati wɔn baraka høn.
- ¹⁵Be tɔɔ da Azikma pepe tɔngɔn ne to, hali Fizele kɔ Heremozene pepe.
- ¹⁶Matigi tɛ a y'a woramadiabe ta Onesifore ta kɔnkma ma. Bare a mane ne zigi tugu kanyinna yaan na ɔn mane piri kɔ n'a yanɛ ga.
- ¹⁷Nka a yaa wiri Ɔromu wiin sangan ma suu ɔn ne kia fangan na fɔn ne za.



¹⁸Matigi tɛ a y'a woramadiabe ta a ma ye kiego ma wɔnna kɔɔ we ma. A wiin fa pepe fɔrɔ mɛ ma Efɛse, bi yere n'e tɔɔ be sana.

2 TIMOTE 2

¹A ma bi han ne nɔ, wiin dadiamabe ɔɔn ti Yezu Krista hɔn, fangan ka be hɔn wɔn baraka hɔn.

²Be wiin fa sma ne ta sierekma na yaan ye yɔnnɔ na, a yira sma na siebɛ ye ma wiinye ɔɔn sbɛ ne smazɛ kala kɔ lege mɛ.

³Dian be nii na yannɛ na wɔkara Yezu Krista ta sɔrɔdasisɔn na fɔrɔ yi.

⁴Wiin te ɔɔn kɔ sɔrɔdasibe hɔn ne ninaban kɔ sirewɔda, wɔnna te sbɛ n'e na bita dungo ta ga.

⁵Yee mɛ, viendo hɔn, wiin te ma vien na tɛn ta ga, wɔnna te sbɛ ne vien na togo gun ga.

⁶Wiin lagasɔnta ɔɔn yannɛ, wɔn ɔɔn daga pia ye nii na frɛ gun dɛn.

⁷Ma wiin fa yira, wɔn kɔrɔ tɔɔ dɛn. Matigi na be ta be bɔ sɛrɛ pepe kɔrɔ tɔɔ.

⁸Be be kakiri to Yezu Krista da, Davidi timikma na boo wiin ɔɔn winni sa sara yɔ. Bɔ ɔɔn n'a fanɛdia, ma wiinye yira be ma.

⁹Awe ye na ma yannɛ fɔn ne ti zɔgɔrɛ hɔn wɔkara dayagatɛta. Nka Wuro domada ti zɔgɔrɛ hɔn ga.

¹⁰Wɔn ye na ma dian da pepe na Wuro ta dɛgɛwɛsma ye na wiin fa to wiin kisi ɔɔn ti Yezu Krista hɔn, ye sbɛ wɔn gun kɔ yirebe na wɛbareya yi.

¹¹Wiinye domada wɔ ɔɔn da, ye ke ɔɔn siri kɔ lege, ye ke na winni kɔ lege mɛ, ye yɔnmabe na ye.

¹²Ye ke ɔɔn ne yannɛ kɔ lege, ye ke na kwɛ tɛ fanganmɛ na kɔ lege mɛ. Ye ke ɔɔn da ke a tɔɔ ga, y'awe na da ye ke tɔɔ mɛ ga.

¹³Ye ke ɔɔn mane tele a ma ga, y'awe kɔnɛ tele. Ye bare awe sbɛ ne maga ye yere hɔn ga.

¹⁴Sma pepe kakiri tugo kɔ bɔ ɔn n'e yira n'e dɔrɔ ye ma Wuro yɔnnɔ na ɔn da ye ma, ye ye ka ne dian ne kɔ domadanɔmanɛ na dakwiero hɔn ga. Ye ye foyi na da ga fɔn wiinye kma ɔɔn mɔɔ ye na, ye ne wɔnwɔ firebɛ dama.

¹⁵Sige be yere ma wiin fa to be sbɛ be yere dɔrɔ Wuro ma wɔkara wiin barateta ɔɔn y'a bara ta. Wiin barateta ɔɔn kwan ga, ne Wuro domada yira tian na.

¹⁶Ka ne dian dakwiero na zana yi na ga. Wiinye kma ɔɔn kɔ ye hɔn, ye na ne yaa zin suu y'a zanada hɔn.

¹⁷Ye domada ti wɔkara dae na yaga ye. Yee Himɛne kɔ Filete ti.



¹⁸Ye ye sabɛ tian na ne yira ne kwa, ye sara ta winni fɔnɔ wɛ. Ye tɛ yee, ye ne sma na yaan ye ta yɔnmabe yaga.

¹⁹Hali kɔ wɔn, Wuro wiin du na sige yi ka, wɔn tiye. A na tɔbe, wɔn Matigi y'a kma tɔɔ. Ɔnkɔ mɛ, wiin te pepe ɔɔn Matigi togo wiri, wɔnna te ye nii wa dayagatɛ hɔn.

²⁰A sanɔ na frɛ kɔ gwanafuro na ye dama ɔɔn ti kɔngwaga hɔn ga. Sɔ na ye kɔ laa na ye ti yeyɛ mɛ. Bɔɔ kɔgwaga ma ye bɔɔ ne bɔ kɔsɛrɛ ma ye.

²¹Wiin te ɔɔn ye yerɛ kɔnibɛ y'a doma na, wɔnna te na tɛ kɔgwaga kɔɔ ma fa na wiin ɔɔn kɔnibɛ, wɔnnate mako ne sa a hɔn, a ne kɔni ne sbɛ ne dafɔre sii pepe ta.

²²Ka be kɔ yɛletɛda na mere hɔn ga. Telebe kɔ yɔnmabe kɔ dadiamabe kɔ siara kia kɔ sma wiinye ɔɔn Matigi kia kɔ kɔrɔhɔnkɔni.

²³Nka wiinye bɛreda ɔɔn zana ye ne yinni ye, ka be dian wɔnwɔ na ga. Be yerɛ tɔɔ da ye naa kɔ birisi.

²⁴Kamasɔrɔ Matigi ta barateta mane daga birisikwini na ga. A daga ye da diabe sma pepe ma ne sbɛ ne sma kala ne sbɛ ne sɔmna.

²⁵Wiinye kma ɔɔn sma dakwiɛ, a daga wɔnwɔ kala kɔ woramakɔn. Dɔra Wuro na zugokatra ka ye hɔn, ye tian tɔɔ wa, kɔ te ɔɔn tɔɔ.

²⁶Wɔn na tɛ ye ye kakiri bere Sitane ta wɔrefrɛ wiinye ɔɔn n'e ta tɛrɛ na ye ne dɔɔ a dungo ma, ye ye wa wɔnwɔ hɔn.

2 TIMOTE 3

¹Be daga tɔɔ da yanne na ne tiye wɛbɛkɔ ma.

²Sma na n'e yerɛ ta da ɔɔn dama giati, ne dɔɔ gwana ma, wiinye frɛ ɔɔn ti ye ta ga, ye ne wɔnwɔ da yira n'e yerɛ yirebɛ, ne yerɛyirebɛ, ne Wuro togo yaga, ne maga ye na vɔrɔre ma, mane foro yɔnnɔ tɔɔ ga ne dayaga tɛ.

³Ye na ne da giati ga, ma ne na ne sbɛ ne foyi ta ga, ne dayebere, ye yinnama mane na ne lɔ ga, ye zugo ne yaga, ye ne dafɔre zugu.

⁴Ye na tɛ gianfansma na, woranayansma, yerɛyirebefa n'e ta fue na ye ne dɔɔ nihɔndiada ɔɔn ma, mane dɔɔ Wuro ma ga.

⁵Ye na ne tɛ wɔkara wiinye kma ɔɔn Wuro ta sogo yaa kamasɔrɔ ye ne kwa, ye Wuro ta sebe tian ga. Ka be dɔɔ wɔnna sma wɔ ma mɛ ga.

⁶Bare wiinye kma ɔɔn kɔ kɔan hɔn ne yɔdala kakiɛtere mere sii pepe na kma foga kɔ y'a wɔrefrɛ, wɔnwɔ n'e na bɔɔ mɛ.

⁷Ye ti kala hɔn sangan pepe ma nka mane sbɛ ne tian tɔɔ abada ga.

⁸Zanesi kɔ Zanbiresi mane Moyizi dakwiɛ wiin nɛ, yee yewɔ sma wɔ tian dakwiɛ ye mɛ. Ye kakiridarakma ye ta yɔnmabe mane fiin mɛ ga.



⁹Nka ye na yaa zin ga bare sma pepe na n'e ta yinnifre yonnɔ tɔɔ wɔkara bɔ sma pla be yi mane tɛ wiin nɛ mɛ.

¹⁰Nka bi han, be dɔɔ mɛ ma salesale kala hɔn, ɔn ne zugo bii n'a giate hɔn kɔ n'a yɔnmabe hɔn kɔ n'a sɔmna hɔn kɔ n'a dadiamabe hɔn

¹¹kɔ yanne hɔn ma wiinye ta Antiyosekuru hɔn kɔ Ikoniyumekuru hɔn kɔ Lisitirekuru hɔn. Ee ma debe yanne rɛ. Matigi bere ne den ne wa yewɔ yanne wɔ pepe hɔn mɛ.

¹²Yɛrɛ giate wiinye kma ɔɔn kia wɔɔ telebe hɔn kɔ Yezu Krista, ye na n'e yanne.

¹³A ma smayaga ɔnkɔ wiinye kma ɔɔn sma firebɛ han, wɔnwɔ na yaa zin dayagate na ne sma firebɛ ne fire ye yɛrɛ ma mɛ.

¹⁴A ma bi han, be wiin fa sma ɔn dian ye na wɔkara bɔɔ sma, sige wɔn ma. Be a sma wiin te ta, be wɔnna te tɔɔ.

¹⁵N'a bii be na nimisala yi, be Wuro domada na sebe kɔrɔ hɔn da tɔɔ. Wiin datɔ ɔɔn sɔɔn ka kisi hɔn yɔnmabe baraka hɔn Yezu Krista hɔn, ye wɔn nɔma yira sɔɔn ma.

¹⁶Wuro domada na sebe kɔrɔ hɔn da pepe sa Wuro ɔɔn ta. Ye kala na fɔrɔ yi wiin ɔɔn ne sbɛ ne tɛ be sɔɔn ta yirada dakwiɛ, ne da telebɛ, ne sbɛ ne tɛ be sɔɔn ladi kɔ telebe

¹⁷wiin fa to Wuro ta sɔɔn sbɛ tɛ sɔntele na ne sbɛ ne dafɔre sii pepe ta.

2 TIMOTE 4

¹Ma be mɛ fɔrɔna Wuro togo na kɔ Yezu Krista togo na wiin ɔɔn na naa nima kɔ sara kiti y'a yɛrɛdɔre kɔ y'a fanganmabe togo na,

²ɔn da be fanɛdia na bereda puru ɔn sige ye ma fɔrɔna ɔn gwangwana sma ma n'e mɛ ɔn be woromakuna ye ma n'e kala sangan pepe ma.

³Bare boo wagati tiye ne naa, sma na dian tian na kala ta mɔɔ na titiri ga nka wiin fa ɔɔn dia ye ma, wɔn ye na ne ɔɔn kia mɔɔ na. Bo wɔn ɔɔn na te ye kalasma na yaan ye kia wiinye ɔɔn na n'e kala kɔ ye ma diamada.

⁴Ye na ne mɔɔ tian na titiri ga fɔn zanada dama.

⁵Nka a ma bi han, be yɛrɛ foga da pepe hɔn. Yanne sɔmna ɔn n'a dɔrɔ da be fanɛdia na yirata ɔn bia bara ta n'e do paga.

⁶A ma mɛ han, ye mɛ ta salaka na, ne sirisangan ɔɔn wiri wɛ.

⁷Ma kun na fɔrɔ yi kwini ɔn wiri n'a tɔngɔntege na ɔn wɔɔ yɔnmabe hɔn.

⁸N'a bii basie, Matigi kitisɔta na tele yi na wiin yirebe pere ne ma tɔnɔ na wɔnna kɔɔ we ma, wɔn tige wɛ ne ma. A mɛ dama ma a na n'a pere ga, nka a ta tɛ ɔɔn ye yɛrɛ dɔrɔ, wɔn dia wiinye kma pepe ma mɛ.

⁹Sige be yɛrɛ ma ɔn sale naa ne sege.



- 10** Bare Demase tɔɔ diniyan hɔn frɛ na mere ma ɔn tɔngɔn ne to. A yaa Tesalonike. Kiresanse wɔn yaa Galategiamana hɔn. Tite wɔn yaa Dalamasi.
- 11** Luka sɔnnala dama ɔɔn ti kɔ ne nɛmɛ. Be ne naa, be naa kɔ Mareke bare a ta da sige ne ma bara ye na.
- 12** Ma Tisike fanɛ Efese.
- 13** Ma wiin zogwaga to Karapɔse ma Torowase, be ne naa, be naa kɔ lege ɔnkɔ sɛbɛ wo mɛ. Wiinye yerɛ ɔɔn koma na ye, ka sanfire wɔnwɔ ma ga.
- 14** Kɔlesɔn Alekisandire zugoyagafa ta ne na fɔrɔna. A wiin fa ta, Matigi na n'e na ku sara a ma.
- 15** Bi mɛ, be yerɛ kɔrɔse a na mɛ bare a ke domada dakwiɛ fɔrɔna.
- 16** Mɛ pia ne domada yira wiin sangan ma kititɛdo hɔn, sɔɔn mane zɛ ɔɔn paga mɛ timi ga. Sma pepe mɛ za mɛ to. Wuro tɛ a ka ye ta yagada na kayan ta ga wala.
- 17** Nka Matigi mane ne diema ɔn fangan ka ne hɔn wiin fa to fanedia sbɛ yira paga na ne baraka hɔn, sisma pepe sbɛ n'e mɔɔ. Ma mane den wɛ zara do hɔn.
- 18** Matigi na ne den ne wa dayaga pepe hɔn, ɔn ne kisi ɔn ne ka y'a kolo hɔn wuro hɔn. Yirebe tɛ a ma sangan pepe ma. Amina.
- 19** Bire Pirisile kɔ Akilase kɔ Onesifɔre ta kma na.
- 20** Erasite wɔɔ Korɛnte. Ne na tumasangan ma Mile, Tirofime mane pare.
- 21** Sige be yerɛ ma ɔn naa, pian ka kɔ den ga. Ubulusi kɔ Pudɛnɛse kɔ Len kɔ Kulodiya kɔ ke na plala pepe bire be na mɛ.
- 22** Matigi tɛ a be diema. Wuro tɛ a y'a woramadiabe ta ka ma.



TITE

TITE 1

- ¹Me Pøle wiin òòn Wuro ta barateta ne Yezu Krista ta faneta wiin fa to ma sbe yònmabe kò tian na tòò ka Wuro ta dégewesma hòn wòkara yònmabe n'a kia wiin ne,
- ²wiin fa to awe Wuro wiin òòn nìòn sòò ga, a y'a webareyani wiin na do sòò n'a bii fòn diniyan na dutigesangan ma, ye ne yòòn wòn ma,
- ³awe wiin òòn ye domada kalfa ne ma fanè hòn wagati na tige yi ma ke na kisita Wuro yirado ma.
- ⁴Ma bo sebe fanè Tite ma, wiin òòn ne nò yereworo yònmabe baraka hòn, ke kwe wiin ma òn da Tòn Wuro kò ke na kisita Yezu Krista te ye y'a woramadiabe kò y'a siara ta be ma.
- ⁵Be òòn n'a za da ma be to Keretekma brè, wiinye bara òòn dutige yeye, wònwò ma kia be òòn sere ta òn zengenkma tigetige kire wò hòn wòkara ma ye yira be ma wiin ne.
- ⁶Zarakedo daga ne ti ye na sòòn sii na ga. Yàra tala tala kma, yònmabe ne ti ye nòmanè hòn, sòòn sbe ne wiinye zarake telebareyafa wele magada na ga.
- ⁷Wiinye kma òòn na ne ti Wuro ta kònkma zin, zarakedo daga ne ti ye na ga bare ye ti Wuro tado hòn. A ka ne yereyirebeta ga, òn ka ne worote ga, òn ka ne meneta ga, òn ka ne birisikwinita ga, òn ka ne peremagafrekiata ga.
- ⁸A daga te samarafigeta na, dafòrete ne dia a ma, a ne kakirite, ne sòntele ne sòòn na kìnì yi, ne sbe n'e yere foga.
- ⁹A daga te sòòn na wiin òòn dòò yònmabe na bereda ma kala wiin pere sòòn ma. Wòn òòn na te a ne sbe ne sma kala kò tòò na kìnì yi ne sbe ne firesma ta firedo yira ye ma.
- ¹⁰Bare sma na yaan ye òòn ti Ziwiwu wò hòn wiinye òòn maga ne sma firebe kò y'a dakwièro.
- ¹¹Ka b'e to ga. Bare wiinye da òòn daga ga, wòn ye sma kala kò òòn ne peremagagwana tòò ye ta. Ye kònkma na yaan ye firebe fòròna.
- ¹²Ye na boo yere, wiin òòn mane Wuro ta daberebeta mane da ye Keretekma nìònsòsma sangan pepe ma, ye ye wòkara sòkobafre na yaga ye, ye ye yòngònsma wiinye òòn zònfreda dama òòn giati.
- ¹³Wònna domada wò tian. Wòn ye na be daga ne gwangwana ye ma fòròna wiin fa to ye sbe yònmabe na fòrò yi gun.
- ¹⁴Ye ka ne dòò Ziwiwu ta sian ma ga, kò sma ta yirada ma wiinye òòn ye timi bere tian ma ga.
- ¹⁵Wiinye kma òòn kìnì, wònwò ta fre pepe kìnì. Nka wiinye kma òòn yanganmu òn mane dian yònmabe na ga, foyi kìnì wònwò ta ga. Ye kakiri kò ye ta tòò pepe yere dòòn me.



¹⁶Ye Wuro ta tɔɔ ta y'a bara na nka ye ta tɛda n'a dɔrɔ da ye tian ga. Ye dayagatesma, magasma wiinye kma ɔn sbɛ ne dafɔre ta ga.

TITE 2

- ¹A ma bi han, wiin kala ɔɔn tɔɔ na fɔrɔ yi ka sɔɔn hɔn, sma kala kɔ wɔn.
- ²Be yira sɔnmlala ma, ye ye tɛ siebesma na ne da giati, yɔnmabe na fɔrɔ yi ne ti ye hɔn kɔ dadiamabe, ye ne sɔmna.
- ³Yee yàrasɔnmlala daga ne ti mɛ, ye ta sirewɔ ne tele. Ye ka ne dakuro na baro ta ga, ɔn ka tɛ menefa ta tere na ga. Ye daga ne ladi na fɔrɔ ye ɔɔn yira sma ma.
- ⁴Wɔn ɔɔn na tɛ ye sbɛ yɔdala sma, ye sbɛ ye bangannɛ da diabɛ ye ma kɔ ye nɔmanɛ.
- ⁵Ye kɔrɔ hɔn ne kɔni, ye ne tele, ne kwa y'a kɔnkma ma, ye zugo ne dia, ye ne mɔɔ ye bangannɛ ta wiin fa to sɔɔn ka naa bɛredayaga yira n'e dɛ Wuro domada ma ga.
- ⁶Smazɔre ladi kɔ datɔ mɛ.
- ⁷Tɛ bia tɛdafɔre yɔnnɔ ne tɔɔ bia tɛda pepe hɔn, bia kala hɔn kɔ bia siebɛ hɔn.
- ⁸Bia bɛreda ne kɔni ɔn ka ne sɔndakia ye ga, wiin fa to zugu ka naa fa gun n'a yira n'a dɛ ke ma ga, nka a piri.
- ⁹Be tɛrɛ ladi ye ne mɔɔ ye wɔnnakma ta ye ta da pepe na, ye ka n'e dakwiɛ ga wiin fa to ye da ne dia ye ma.
- ¹⁰Ye ka ne kimi ga. Ye ne y'a telebe dɔrɔ sangan pepe ma. Wɔn ɔɔn na tɛ ye ke na kisita Wuro ta kala wiin gun, ye sbɛ kiu ka a ma y'a da pepe hɔn.
- ¹¹Bare Wuro ta woramadiabe wiin ɔɔn kisi sulu, a dɔre sma pepe ye na.
- ¹²A ke kala ke ne sbɛ ne maga datɔbareyafa kɔ bo diniyan be hɔn da na wiin fa to ke ne ti diniyan hɔn ne ke yɛrɛ kɔrɔse ne telebe ta ne makare.
- ¹³Ke yɔɔn wiin nihɔndiakɔ we ma, yee ke daga tangan n'a yɛrɛ. Awe kɔɔ we ma kià Wurogwaga ne ke na kisita Yezu Krista na dɔre.
- ¹⁴A ye yɛrɛ pere ke ye na wiin fa to a ke dɛn ke wa telebareyada pepe hɔn, ɔn ke ta y'a kma na wiinye ɔɔn kɔni ne sbɛ ne dafɔre ta.
- ¹⁵Yee be daga ne bere ne sma ladi ne yira sma ma kɔ sebe wiin fa to sɔɔn ka ne be dɛgebe ga.

TITE 3

- ¹Be yira sma pepe ma, ye ye daga ne mɔɔ kitisɔre ta kɔ fanganmɛ ta ne dian dafɔre ta tɛ na sangan pepe ma.
- ²Ka ka sɔɔn sii vini ga, ɔn ka ne birisikwini ga, ne makare, ka woro ma ne dia sangan pepe ma sma pepe ma.



³Bare ke yere mane pia ne kakiridakma me, ne magasma ne fire nihondiada sii pepe ko dangamu na da sii pepe ne dia ke ma, ke ne ti zugoyagafa ko yinnanayanfa hon ne ke yere yirebe ne ke ne plala degebe.

⁴Nka ke na kisita Wuro ta foro ko a ta woramadiabe naa dore sma ye na wiin sangan ma,

⁵a on ke kisi. A na ke kisi kia daforete do ma ga, nka a na ke kisi bare a makare ke ma. A ke kisi on niwun pere ke ma, zio ko Wuro ta Ni baraka hon.

⁶A wonna Ni we zibe ke ma yaan ke na Kisita Yezu Krista baraka hon,

⁷wiin fa to ke sbe te smatele na a ta woramadiabe baraka hon on te webareyani na korozonsma na kia yonmabe baraka hon.

⁸Wonna bereda yonmabe na ye. Ma kia be be yinnamalɔ n'e na kayan ta wiin fa to wiinye kma pepe on yon Wuro ma, ye ye yangan ne dafore ta. Won on foro on ne daga sma ta.

⁹Nka wiinye da on zanada, ka be ka wonwo hon ga. Bo dumakma ta da, bo dakwiero bo ten na da na kayan. Ye foyi foro ga, ye zanada.

¹⁰Wiin te on sma ta degé kia, be on bere a ma tele da pla, a ma dian ga, be be kiele a ma.

¹¹Be too da wonna soon sii soforo dra. A kakieteta, a woo y'a kakiete hon ye sana.

¹²Ma on Aritemase wele Tisike fane be ta wiin sangan ma, be sige be yere ma on naa ne bre Nikopolisekuru hon bare ween ma kia pian hon ta.

¹³Taa kitisota Zenasi ko Apolose ta yuru na da na wiin fa to ye ka pna foyi na ga.

¹⁴Kia kma daga daforetendon sma me wiin fa to ye ne sbe ne boo durukma ta da yonnohonwa wiinye on sbe ne naa. Won on na te ye ka ne tiye zana yee ga.

¹⁵Ne tikwere pepe bire be na. Ke da dia wiinye kma ma yonmabe do ma, kia foo wiribe ye ma. Wuro te a y'a woramadiabe ta ka pepe ma.



FILEMŌN

FILEMŌN 1

- ¹Mε Pōle Yezu Krista ta kasono kō ne na plalo Timote bō sebe fanε bi ke baratekweta na dadiama yi Filemōn ma
- ²kō kià ligeya Afiya ma kō Arisipu ma wiin oon ke diema kun hōn, onkō Wuro ta kma pepe ma wiinye oon ye neme kwe be bre.
- ³Ke Tōn Wuro kō Matigi Yezu Krista te ye y'a dadiamabe kō y'a siara ta ka ma.
- ⁴Ma te ne Wuro mε wiin sangan ma pepe, ma ne baraka yira a ma be ye na.
- ⁵Bare wiin dadiamabe kō wiin yōnmabe oon ti be hōn Matigi Yezu ye na, onkō be wiin ta Wuro ta kma pepe ye na, ma wōnna bereda mōo.
- ⁶Be wiinye bara ta yōnmabe ye na, Wuro n'e fōrōbe. Ke sbe ne wiinye dafōre pepe ta Krista ye na, wōn nōma dōrō sma ma.
- ⁷Ne puu, bia te oon Wuro ta kma zigi tugu, wōn nihōndiaro na yire yi kō zigitugu ka mε hōn.
- ⁸Sebe ta te oon ne ti ne ta, ma ne daga bia tēda yira be ma Krista baraka hōn.
- ⁹Wōn ye na, ma kia da bōo mε be ta dadiamabe do ma. Tian na, mε Pōle kōne kiege, mε wiin oon Yezu Krista ta kasono basie.
- ¹⁰Ma be mε ne nō Wonezimu ye na, ma wiin gun Krista ma kaso hōn,
- ¹¹awe wiin oon mane pia ne foyi fōrō be ma ga nka basie a ke pepe mako fōrō bi kō mε.
- ¹²M'a bere n'a yabe be bre, a foga wōkara mε yere.
- ¹³Ma mane sbe n'a to ne kiege ma wiin fa to a ne barate ne ma be na ku na kaso hōn, ma ti wiin ween fanedia ta yira do ma.
- ¹⁴Nka ma mane kia foyi ta den, be ma ye na sogo pere ga wiin fa to wōnna dafōre wō ka naa te wōkara fangan ma oon de be ma ga nka ye sa bi yere hōn.
- ¹⁵Dōra Wonezimu mane dēge be na wagati zōgō oon ye na wiin fa to on bere te bi yi na melemele yo.
- ¹⁶A tere titiri ga, a fan yi tere ma. A plalo wiin ta da oon sige ne ma fōrōna. A ta da sige fōnō ne ma nka a ta da daga ne sige yaga yi bi ma. A ta terebe do ma kō a ta te oon ne ke na plalo, bare a Krista timite.
- ¹⁷Be oon ne mε giate be na plalo yōnmabe hōn, a foga wōkara mε yere.
- ¹⁸A oon fire be ma bōo da na wεle bia ku oon ne ti a na, ye ta mε ye na.
- ¹⁹Mε Pōle yere oon n'e sebe kō ne soro. Mε oon na n'e sara. Ma daga be kakiri tugo on da bi yere daga be ni pere ne ma ga.



²⁰Awale wonna foro we ta ne ma Matigi ye na. Ne zigitugu wɔkara Krista timikma n'e ta wiin nɛ, ne puu.

²¹N'a tɛ ɔɔn tɔɔ da be na dian ye na, wɔn ɔɔn tɛ ma ɔɔn ne sɛbɛ fanɛ be ma. Ma yɛrɛ wiin fa yira be ma ga, ma tɔɔ da be na tɛ fan wɔn ma mɛ.

²²Boo kɔɔn tɛtɛrɛ n'a tigɛ ne ma mɛ. Wuro ma k'a wuromɛ baraka hɔn, ma tɔɔ da ye na ne pere ka ma.

²³Epafurase wiin ɔɔn ti kɔ ne nɛmɛ kaso hɔn Yezu Krista ye na, wɔn bire be na,

²⁴awe kɔ ne baratekwɛrɛ Mareke kɔ Arisitarake kɔ Demase kɔ Luka.

²⁵Kià Matigi Yezu Krista tɛ a y'a woramadiabe ta be ma.



HEBURU

HEBURU 1

- ¹Gweregwerena Wuro mane bere ke tame ta y'a daberebere baraka hɔn kanyinnayan na kɔ nɔmayan na mɛ.
- ²Bo basiɛ wɛbedo ma, a bere ke ta ye Nɔ baraka hɔn, a wiin ta frɛ pepe na kɔrɔzɔnta na ɔnkɔ a diniyan dan wiin baraka hɔn.
- ³Wɔnna Nɔ we, wɔn awe Wuro yɛrɛ ta yirebe na foro na tagamase. Wuro ti wiin ne kiɔ, yee a ti diniyan ne ti a sra hɔn a domada baraka hɔn. A naa sma kɔnibe n'e wɛ ye ta kakie na wiin sangan ma, ɔn baa yaa tangan Sbɛpepenate na te digesoro ma wuro hɔn.
- ⁴Nɔ we fan yi mɛlɛkɛ pepe ma fɔn Wuro ɔn togo pere a ma wiin ɔn yire yi ye pepe togo ma.
- ⁵Wee mɛlɛkɛ ma Wuro da zɛ boo kɔɔ ma, ye be ne nɔ, ye mɛ ɔn be vɔrɔ sma? Wɛlɛ mɛ, ye na wee yi ma a da zɛ mɛ na tɛ be tɔn na, be tɛ ne nɔ na.
- ⁶Kamasɔrɔ a da ye y'a gwerenɔ fanɛ diniyan hɔn wiin sangan ma, a da ye Wuro ta mɛlɛkɛ pepe tɛ ye ne yoloko a wee.
- ⁷A wiin fa yira mɛlɛkɛ ye na, bo wɔn, ye Wuro y'a mɛlɛkɛ ta pangan na ne y'a baratere ta togakini na.
- ⁸Nka a Nɔ, bo Nɔ be han, a da, ye ee Wuro, ye bia fanganmakware na wɔɔ fɔn melemele na, ɔn da mɛ ye be bia fanganmabe ta kɔ telebe.
- ⁹Ye telebe da mane dia be ma fɔrɔna, Zugoyagafa mane dia be ma ga. Ye wɔn ye na Wuro, bia Wuro, be ta yi na ɔn fetiteyɔn vunu be ma, ɔn be dɛgɛ be wa be na plala yɔ.
- ¹⁰A da ye mɛ, ye bi ɔn lagakɔn dan n'a bii fɔn gwerena Matigi. Ye wurokɔn wɔn ne be sra ta tɛbara.
- ¹¹Ye wɔnwɔ pepe na yaga nka bi na wɔɔ yɛ. Ye tian na ye ye pepe na bire wɔkara zogo.
- ¹²Ye ye tɛ ne zogogwaga kwini wiin nɛ, ye yee be na n'e kunbere. Ye nka bi na wɔɔ be tinɔn na, tege ti bia sirewɔ na ga.
- ¹³Wee mɛlɛkɛ ma Wuro da zɛ y'a tangan ye digesoro ma? Ye ye na n'a zugɪ pepe berɛbɛ a wee?
- ¹⁴Awale mɛlɛkɛ wɔ pepe nima na frɛ wiinye ɔn barate Wuro ma, a n'e fanefane sma mako ta fɔrɔ na wiinye ɔn na kisi gun kɔrɔ na ga ra?

HEBURU 2

- ¹Wɔn ye na, ke ɔn mane kia berɛ ga, ke wiinye fanɛ mɔɔ, ke daga wɔnkie ye hɔn fɔrɔna.



- ²Bare meleké mane wiin fa yira wɔn ta tɛ ɔn tɛ, wiinye kma ɔn mane maga ye na kɔ wiinye ɔn mane mɔɔ ye na ga, wɔnwɔ ɔn yinna hɔn togo gun.
- ³Wiin kisi na yire yi be ɔn dutigɛ ne yira Matigi ta, wɔn timi wiinye kma ɔn n'a za, wɔnwɔ yere n'a yira n'a kɔni ke ma, ke ɔn ma wɔnkie a hɔn ga, nɛ ke yere na tɛ ɔn dɛɛ?
- ⁴Wuro yere n'e ta sierebe pagabe kɔ tagamase kɔ da na yire ye kɔ kabakoda sii pepe na yaan ye kɔ y'a Ni ta perefrɛ ye yere dongo na.
- ⁵Awale wiin diniyan ɔn naa ke n'a da yira, a meleké sra hɔn a a ka ga. Ye yira kɔni boo piri boo ma Wuro domada na sebe hɔn ɔn da:
- ⁶Ye ɔɔn wɔnnɔ be ɔn ne be kakiri to a ta da? Sansukanpla wɔnnɔ be ɔn kwa a ma yee?
- ⁷Be man'a dɛgebe wagati zɔgɔ ɔn yalo meleké ma, be yirebe kɔ togo pere a ma.
- ⁸Be a tige frɛ pepe wɔɔn na, ɔn frɛ pepe ka a sra hɔn. Be man'a tige frɛ pepe wɔɔn na wiin sangan ma, foyi wɔɔ wiin ɔn ti a soro ma ga. Kamasɔrɔ wiin fa ɔn n'a dɔrɔ ɔn da frɛ pepe ti a soro ma, ke mane wɔn za den ga.
- ⁹Nka ye ke boo fa kɔrɔse n'a za. Wiin te we ɔn mane dɛgebe wagati zɔgɔ ɔn yalo meleké ma, awe Yezu we a yirebe kɔ togo gun siri na yanne do ma. Ye tɛ yee Wuro ta woramadiabe baraka hɔn, a siri sma pepe ye na.
- ¹⁰Tian na, wiin Wuro we ɔn frɛ pepe dan, ye pepe ne ti a soro ma, a mane daga Yezu ta fa na do paga yi na yanne fɔnɔ we timi ma wiin fa to a sbe tɛ nɔmanɛ na yaan ye nii sbe kɔ a ta yirebe hɔn. Bare awe Yezu ɔn kisi na sogo ye ta.
- ¹¹Bare wiin te ɔn sma kɔnibe kɔ wiin te ɔn kɔnibe, ye pepe sa bii tala hɔn. Bɔ wɔn ɔn tɛ a ɔn mane piri kɔ ye ta wiri ɔn da ye na plala ga,
- ¹²ɔn da mɛ, ye ye na ne be togo yira ye na plala ma ne be togo yirebe zame yɔɔ.
- ¹³A ye bere da ye mɛ, ye mɛ na ne yɔɔn a ma fɔrɔna, ɔn ye bere da ye mɛ ye Wuro wiinye nɔmanɛ pere ye ma, ye bo yi kɔ lɔgɔ.
- ¹⁴Ye tɛ yee, nɔmanɛ debe ne too tala kɔ kɔn tala, awe Yezu yere tɛ tala kɔ lɔgɔ mɛ ɔn tɛ ye neme ɔɔn na. A wɔn ta wiin fa to a sbe Sitane ta fangan yaga y'a siri baraka hɔn, siri na sebe ti wiin sra hɔn,
- ¹⁵wiin fa to wiinye kma pepe ɔn mane tɔrɔ siri na kuun ma ne y'a sirewɔ pepe ta terebe hɔn a sbe wɔnwɔ den mɛ.
- ¹⁶Bare a meleké a ɔn diema ga, nka Abrahamu timikma.
- ¹⁷Wɔn ye na a mane daga tɛ tala kɔ ye na plala wiin fa to a tɛ salakawevɔ na wiin woroma ɔn dia, wiin ɔn veta Wuro bre zame ta kakie na yafa na.
- ¹⁸Bare awe yere ta tɛ ɔn yanne, wiinye kma ɔn ti yanne hɔn, awe ɔn sbe n'e diema.



HEBURU 3

- ¹Wɔn ye na n'a kma, Wuro ki wiinye wiri, ka Yezu ta da giati, Wuro wiin fane wiin fa to ke wiin yɔnmabe we puru n'a yira, a te a na salakawevɔ na.
- ²Tian na, Wuro wiin ɔn man'a fane wɔnna bara wɔ na, a man'e ta wɔkara Wuro man'e yira a ma wiin nɛ, wɔkara Moyizi da yira wiin nɛ ɔn da, y'a mane Wuro ta kɔɔn na da pepe ta ye yiranɔn na.
- ³Wiin yirebe ɔn wiri a ma, wɔn fan yi Moyizi yi ma melemele wɔkara kɔntɔgeta togo gun wiin nɛ ɔn yalo kɔɔn ma.
- ⁴Wiin kɔɔn ti pepe wɔn kɔ ye na tɔgeta ye pepe na tɔgeta wɔn ne Wuro.
- ⁵Awale wiin fa pepe ɔn mane yira Moyizi ma, yee a ye ta wɔkara ɔn tɛ barateta na Wuro ta kma pepe wɔɔn na wiin fa to wiin fa ɔn naa yira, a tɛ wɔn siere na.
- ⁶Nka Krista wɔn tɛ nɔ na y'a kɔnkma wɔɔn na. A ta kɔɔn wɔn ke, ke ɔn wɔɔ kià yɔnmabe kɔ kià worasigi hɔn kɔ nihɔndiaro.
- ⁷Wɔn ye na, Wuro ta Ni m'a yira wiin nɛ ga, ye ka ɔn n'a kɔɔn mɔɔ sma,
- ⁸ye ka ka ka tramakwie wɔkara ka mane tɛ wiin nɛ ka na magasangan ma a ma ga. Wɔkara ka man'a taa n'a sege wiin sangan ma kibɛkolo hɔn ga.
- ⁹Ye wɛɛn ka tame man'e taa ye sege ne kia ye kɔrɔ hɔn da tɔɔ. Ye ye mane y'a tɛda za dɔgɔ kiepla yɔɔ, nka hali kɔ wɔn pepe.
- ¹⁰Ye bo wɔn ɔn tɛ ye woro ɔn mane ba wɔnna sma wɔ ta, ye ɔn da, ye bɔ sma bɛ ta giate brɛ dɛrɛ sangan pepe ma, ye ye y'a sogo tɔɔ ga.
- ¹¹Ye ye woro do ma ye man'e sun ɔn da, ye ye wiin wɛɛn na do sɔɔ ye ma makunabe na, ye ye na n'e kɔbɛ yeyɛ titiri ga.
- ¹²Ka ka yerɛ kɔrɔse kià kma, giatiyagafa kɔ yɔnmabareyafa ka naa ka na sɔɔn sii ta a maga ni na te Wuro hɔn ga.
- ¹³Nka ka ne ka nɛmɛ wora sigebe kɔɔ o kɔɔ fɔn yaa kayan Wuro domada na sɛbɛ wiin fa yira ɔn da sma, wɔn na ne tiye suu wiin fa to kakie ka naa ka na sɔɔn sii firebe, a maga da kɔrɔ tɔɔ na ga.
- ¹⁴Awale bo ke tɛ Krista yakwere na han. Nka ke wiin yɔnmabe gun n'a bii dubisangan ma, wɔn daga wɔɔ ke hɔn fɔn yaa wiri tege ma.
- ¹⁵Bare Wuro domada na sɛbɛ n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da ye ka ɔn n'a kɔɔn mɔɔ sma, ye ka ka ka tramakwiebe wɔkara ka na magasangan ma ga.
- ¹⁶Kɔkma ɔn man'a kɔɔn mɔɔ ɔn maga a ma? Ye wiinye kma pepe ɔn sa Ezipitigiamana hɔn Moyizi baraka hɔn ga ra?
- ¹⁷Kɔkma ta a woro mane ba dɔgɔ kiepla yɔɔ? Ye wiinye kma ɔn mane kakie ta ɔn berɛ siri kibɛkolo hɔn ga ra?



¹⁸Kokma ye na a man'e sun ɔn da, ye ye na kɔ y'a makunabedo hɔn ga, a ma tɛ bo damomagasma bɛ ga?

¹⁹Ke a za da ye sbɛ kɔ yeyɛ ga bare yɔnmabe mane ti ye hɔn ga.

HEBURU 4

¹Wuro ye do sɔɔ ke ma ɔn da, ye ke na kɔ makunabedo hɔn. Wɔn ye na, ka tɛ ke ke yɛrɛ kɔrɔsɛ fɔrɔna ke na boo ka naa pna yeyɛ hɔn ga.

²Bare ke pepe fanɛdia mɔɔ wɔkara yewɔ sma wɔ nka ye mane wiinye domada wɔ mɔɔ, ye foyi fɔrɔ ye ma ga. Bare ye na mɔsma dian tɛ yɔnmabe kɔ ye hɔn ga.

³Yɔnmabe ti ke wiinye kma hɔn, Wuro wiin makunabedo we da yira ɔn da, ye ye man'e sun ye woro do ma ɔn da, ye ye na kɔ y'a makunabedo wiin hɔn titiri ga, ke na kɔ a hɔn. A ta bara wɛ wɛ timi ma fɔn diniyan dansangan ma a mane wɔnna domada wɔ yira.

⁴Bare yin kopraro da yira boo piri boo ma Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye yin kopraro ma Wuro y'a bara pepe na makunabɛ ta.

⁵Ye bere da kià sɛbɛ hɔn mɛ, ye ma wiin makunabedo tɛtɛrɛ ye ma, ye ye na kɔ yeyɛ ga.

⁶Awale bɔɔ sma debe ne daga kɔ na yeyɛ, wiinye kma ɔɔn pia fanɛdia mɔɔ, wɔnwɔ ma kɔ yeyɛ y'a damɔbareyafa do ma ga,

⁷a bere ne kɔza tige ye mɛ ɔn da sma wɔkara a mane pia n'e yira wiin nɛ sangan dɛrɛ ma da hɔn Davidi baraka hɔn, ɔn da, ye ka ɔɔn n'a kɔɔn mɔɔ sma, ye ka ka ka tramakwiɛ ga.

⁸Awale Zozuwe ɔɔn mane makunabedo pere sma wɔ ma, Wuro mane na kɔza da yira titiri ga yo.

⁹Wɔn ye na yin kopraro kɔɔ ma makunabɛ wɔɔ Wuro ta kma ye na.

¹⁰Bare wiin te ɔɔn kɔ a ta makunabedo hɔn, wɔnna te makunabɛ y'a bara na mɛ wɔkara Wuro makunabɛ y'a bara na wiin nɛ.

¹¹Wɔn ye na ka tɛ ke sale kɔ wɔnna makunabedo we hɔn wiin fa to wɔnna sma wɔ ta damɔbareyafa nɛmɛ ka naa ke na sɔɔn gun ga.

¹²Awale Wuro domada sugu ne kɛnɛ, ye do ne dia yi kunkwinitaba sii pepe ma. Ye kɔ fɔn yaa wiri sɔɔn woro kɔ a ni tido hɔn, ye sɔɔn ta tɛda kɔ a ta giatɛ pepe tɔɔ.

¹³Danfa sii tiye a wiin za ga. Da pepe pasaa a yinna hɔn, awe ma ke na yaa kià da pepe kuna.

¹⁴Salakawɛvɔ na yire yi debe ne ti ke ta han wiin ɔɔn ba fɔn yaa wurokɔn sɔrɔ. Wɔn Wuro Nɔ Yezu, ka tɛ ke figɛ sige kià yɔnmabe ma.



¹⁵Wiin salakawewo on sbe ne ke diema kià fanganduru hon ga, a won on ti ke ta ga. A mane te ke neme na on yanne sii pepe somna nka a kakie ta ga.

¹⁶Won ye na ka te ke ke dobe Wuro ta fanganmakware na ko yonmabe, woramadiabe ti wiin ween wiin fa to ke sbe makare ko woramadiabe gun wiin fa to a ne ke diema sangan pepe ma.

HEBURU 5

¹Awale ye wiin salakawewo dege n'a wa sma hon, won tige ne ve sma na Wuro ta. A salaka wa Wuro ma ne perefere pere sma ta kakie ye na.

²Wiinye kma on da yonno too ga, ne fire ye hon, a sbe ne yafa gun wonwo ye na. Bare fanganduru ti awe yere na me.

³Won ye na, a daga salaka wa ye yere ta kakie ko zame ta kakie ye na.

⁴Awale soon sbe ne wonna salakaweworebe we na yirebe pere ye yere ma ga. Wuro on n'a pere wokara a man'e ta Aron ma wiin ne.

⁵Yee me, Krista salakaweworebe na yirebe pere ye yere ma ga. Wiin te on mane d'a ma, ye be ne no, me on be voro sma wonna te on n'a pere a ma.

⁶Wokara domadaza ma ye wiin yira ne ga on da, ye be salakawewo sangan pepe ma wokara Melekisedeke.

⁷Awe Yezu on mane Wuro me ne ve a ta y'a sirewo hon, wiin Wuro on mane sbe n'a den n'a wa siri hon. A mane mogoo a ma forona ko yinnazio, a ta me on naa fige a ta yeremazibe do ma.

⁸Awe wiin on mane No, a mane damonon sma y'a yanne baraka hon.

⁹A ta da do naa paga wiin sangan ma, wiinye kma pepe on moo a ta, a on te kisi na webareya yi na sogo na wonwo ta.

¹⁰Wuro on n'a ta Melekisedeke neme na salakawewo na.

¹¹Da na yaan ye tiye n'e yira, ye pepe koro mane sbe ne yira ga. Bare ka kakiri dege fonoo da koro ta too ma.

¹²N'a bii fon sangan dere ma da hon, ka mane daga te smakalasma na nka bo ka kia ye ne Wuro ta gwereda noma yira ka ma ye. Ka te wokara bibiye, soon daga ne yingin pere wiinye ma ye, on ka zonfa na sige yi pere ye ma ga.

¹³Wiin te pepe on sige ye, wonna te sbe ne tian na da too n'e wa nion na ga bare a bibi.

¹⁴Nka smapapa te ne zonfa na sige yi on zon, wonwo dafore ko dayaga too n'e wa neme na ye kakiri baraka hon.

HEBURU 6



- ¹Wɔn ye na ka tɛ ke Krista ta da na kala na dubido to yɛ ɔn n'a na yire yi ta. Ke na bere a ma ga, ɔn da ye ke yɔn Wuro ma, ye ke tɛdakuro to yɛ.
- ²Ke daga ne bere ne batize ta da yira ga, mane na sradɛ nɔma bere wɔn kinibɛ mɛ ga. Bo ma sara ta winni, bo ma kiti wiin ɔn na ne tiye sangan pepe ma mɛ.
- ³Wuro ɔn dian ye na, ke na wiin fa ta, bo ɔn wɔn.
- ⁴Bɔ sbɛ ne tɛ ga. Nɛ na bɔɔ sma tɛ ɔn Wuro ta kini gun n'a wɛ, ɔn nɛnɛ wɛ wuro hɔn frɛ na, ɔn ye nii gun n'a wɛ Wuro ta Ni na,
- ⁵ɔn Wuro domada na dia ye nɛnɛ n'e wɛ, wiin fangan ɔn na ti sɛn da hɔn, ye wɔn na boo nɛnɛ n'a wɛ mɛ,
- ⁶ɔn ye bere kɔ dakuro hɔn yɛ mɛ? Ye na kma sbɛ ne bere ne zugokatra gun titiri ga. Ye tɛ yee, ye bere Wuro Nɔ kwangwaga sɔ ma yɛ mɛ, n'a ta ye n'a vini.
- ⁷Wiin wurozu ɔn zii lagakɔn ma, a ɔn n'a mɛnɛ ne dia ye na sɔnsma ta, a ye nii na siara gun Wuro ta.
- ⁸Nka a ɔn ma sana kɔ kile ɔn faga a ma, a giati lagayɔ, y'a voda n'a wunna.
- ⁹A ma ki han n'a kma fɔrɛ, mɛ bɔ yira n'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ da ki ti wiin sogo ma, wɔn fɔrɔ yi we wiin ɔn kisi na yi.
- ¹⁰Telebareyafa ti Wuro hɔn ga. Ka wiinye bara ta kɔ wiin dadiamabe a togo ye na, ɔn n'a ta dɛgɛwɛsma diema gwerena kɔ basiɛ, a sbɛ ne sanfire kɔ wɔnwɔ ga.
- ¹¹Nka wiin fa ɔn dia mɛ ma, mɛ kia ka pepe talatala sige ka yɛrɛ ma wɔnna yɔnmabe we hɔn ye fɔn yaa wiri tege ma.
- ¹²Ka ka fa wa k'a tɛda hɔn ga nka wiinye kma ɔn dosɔ na kɔrɔ gun yɔnmabe kɔ sɔmna baraka hɔn, ka wɔnwɔ zugo bii.
- ¹³Wuro ye do sɔɔ Abrahamu ma wiin sangan ma, sɔɔn ta tɛ ɔn ma mane tiye wiin ɔn fan yi awe yɛrɛ ma ga, wɔn tɛ a ɔn ye sun ye yɛrɛ togo na
- ¹⁴ɔn da, ye tian na, ye ye na siara ta a ma yaan, ɔn n'a timikma yanbɛ fɔrɔna.
- ¹⁵Abrahamu ta tɛ ɔn sɔmna, wiin dosɔ ɔn tɛ a ma, a mane wɔn na da za.
- ¹⁶Wiin fa ɔn fan yi sma ma, wɔn togo ma ye tɛ n'e sun. Ye ɔn ne kia sma tɔɔ da y'a yirada tian, ye ye sun wiinye da na, ye wɔnwɔ ta.
- ¹⁷Wɔn n'a dɔrɔ ɔn da Wuro ta tɛ ɔn mane kia n'a dɔrɔ kɔrɔzɔnsma ma ɔn da, ye wiinye da yira ye na yaga ga, wɔn ɔn tɛ a ɔn man'e sun.
- ¹⁸Ye tɛ yee, dadoga pla tiye wiinye ɔn yaga ga, niɔn mane ti ye hɔn Wuro ta mɛ ga. Bo dosɔ bo ma a ta tɛ ɔn ye sun. Wɔn ye na, ke wiinye kma ɔn tɛdo gun a ta, wiin yɔnmabe da ɔn yira ke ma, ke ke worasige wɔn na.
- ¹⁹Wɔnna yɔnmabe we tɛ wɔkara bagalo ke ni ta, wiin ɔn bagasige ne kɔ fɔn yaa wiri wurokɔn hɔn.



²⁰Yezu wiin òn tɛ salakawɛnɔ na ke ta sangan pepe ma wɔkara Mɛlekisedɛke wɔn kɔ wiin wɛɛn kià da yiratigɛ na.

HEBURU 7

¹Wonna Mɛlekisedɛke we mane Salemekma ta fanganma ne Vɔwuro ma salakawɛta. Abrahamu mane tuma fanganmɛ kwinido hɔn wiin sangan ma ne naa, a mane sa n'a tɛn òn duba ta a ma.

²Abrahamu mane wiinye frɛ pepe gun, awe ma a man'e na sodinida funnɔ pere. A togo kɔrɔ wɔn wiin fanganma òn telebe ta. Wɔn timi, a ne Salemekma ta fanganma mɛ wɔn kɔrɔ siara.

³Ke a tɔn kɔ a sie tɔɔ ga, man'a sado tɔɔ mɛ ga. Sòon n'a ta vɔrɔda tɔɔ ga, sòon man'a ta siri tɔɔ mɛ ga. Nka a tɛ Wuro Nɔ nɛmɛ na òn wɔɔ salakawɛta fɔn melemele na.

⁴Ka wonna sòon we ta songwagabe na kayan ta rɛ. Abrahamu wiin te òn mane ke bɛma, wɔn y'a gunfrɛ pepe hɔn fɔrɔ ye na dinida funnɔ pere a ma.

⁵Kamasɔrɔ Levi timikma na wiinye òn tɛ salakawɛre na, wɔnwɔ zame ta frɛ wɔn kɔrɔ ye na plala wiinye òn Abrahamu timikma mɛ wɔnwɔ ta frɛ na sodinida funnɔ ye òn gun tɛn yiranɔn na.

⁶Nka Mɛlekisedɛke wiin òn man'e na boo ga, wɔn frɛ na sodinida funnɔ gun Abrahamu ta, dosɔ pia tɛ wiin te ma, a òn duba ta a ma.

⁷Ye tɛ yee, wiin te òn fan yi, wɔn òn duba ta slalo yi ma, dakwiero ma zɛ ye na ga.

⁸Awale wiinye kma òn frɛ na sodinida funnɔ gun ke ta, wɔnwɔ siri. Boo piri, ye yira ne kwa, ye Mɛlekisedɛke wiin òn frɛ na sodinida funnɔ gun, ye wɔn ti ni na yɛ.

⁹Ke òn da k'e pepe na kayan ta, n'a bii Abrahamu ma, hali Levi wiin te yɛrɛ òn frɛ na sodinida funnɔ tɔɔ, wɔn yɛrɛ mane frɛ na sodinida funnɔ pere mɛ.

¹⁰Bare a mane vɔrɔ den ga, a bɛma Abrahamu òn yaa kayan Mɛlekisedɛke ma.

¹¹Levi wɔ ta salakawɛbara m'a da pepe do paga, bare wiin Tɛn òn tige, wɔn òn man'a na dubido, wɔn mane na ne ti boo salakawɛta ta sabɛ na Mɛlekisedɛke timikma hɔn titiri ga, Arɔn timikma hɔn a mane na sa.

¹²Bare salakawɛta ta katra, wɔn Tɛn ta katra mɛ.

¹³Bɔ sɛbɛ bɛ wiinye domada yira, wiin te òn wɔnwɔ ta, wiinye timikma nii òn ti salakawɛbara hɔn ga, wonna te wɔnwɔ na boo.

¹⁴Ke pepe n'e yɔnnɔ tɔɔ tian na òn da kià Matigi Zuda timikma na boo. Kamasɔrɔ Moyizi ma wonna timikma wɔ da yira n'e za òn da, ye na tɛ salakawɛre na ga yo.

¹⁵Wiin fa òn wɔn pepe kɔnibɛ ke ma ye mɛ fɔrɔna, bo wɔn: Boo salakawɛtaza sa ye mɛ wiin òn sa Mɛlekisedɛke ta.



¹⁶A tɛ salakawɛta na ne dɔɔ ye bɛma ma Tɛn yiranɔn na ga, nka a tɛ salakawɛta na ni ta sebe do ma wiin ɔn yaga ga.

¹⁷Ye sebe Wuro domada na sebe hɔn a ye na ɔn da, ye be tɛ salakawɛta na fɔn melemele ma, wɔkara Melekisedɛke mane ti wiin nɛ.

¹⁸Ye tɛ yee, gweretɛn we yaga bare a fangan mane dɛgɛ a mane fa fɔrɔ ga.

¹⁹Bare Tɛn sbɛ foyi ta n'a do pagabɛ ga, nka yɔnmabe na fɔrɔ yi dutigɛ, ke sbɛ ne ke dɔbɛ Wuro na wiin baraka hɔn.

²⁰Wɔn nii wɛ mɛ, Wuro ye do sɔɔ mɛ, a wiin dosɔ nɛmɛ ta bɔ sɛrɛ ta kɔ na salakawɛbara hɔn ga.

²¹Wiin te ɔn man'a da yira ɔn da, ye Matigi ye sun ye na ɔn mane na n'e berebɛ ga, ɔn da, ye be salakawɛta fɔn melemele na, wɔnna te ɔn ye do sɔɔ a ta da na.

²²Ye tɛ yee, wiin bɛɛn na dosɔ ɔn tɛ ke ma, Yezu tɛ wɔn na yɔnmado na, wɔn fɔn kɔ bo gwere yi we.

²³Wɔn nii wa mɛ, bɔ sɛrɛ wɔ mane yaan salakawɛbara hɔn bare siri mane tɛ ye mane sbɛ ne wɔɔ ga.

²⁴Nka Yezu ta tɛ ɔn ne tiye suu, a tɛ salakawɛta na wiin ta bara ɔn sbɛ ne pere sɔnza ma ga.

²⁵Bo wɔn ɔn tɛ wiinye kma ɔn ye dɔbɛ Wuro na a baraka hɔn, a ɔn n'e kisi melemele na bare a ti ni na suu ne vɛ ye na.

²⁶Wiin salakawɛta ɔn mane daga ke ye na, bo ɔn n'a le. A kɔni, a dayaga ta ga, ma kakie ta ga, a nii mane ti kakietere hɔn mɛ ga, a ɔn duro ba wuro hɔn.

²⁷Bɔ salakawɛvɔresere tɛ wiin nɛ kɔɔ pepe ma, ne salaka wa ye yere ta kakie ye na dɛn, wɔn timi ye ne salaka wa zame ta kakie ye na, a mako ti wɔn hɔn ga. A wɔn ta kanyɔnnɔ tala na dama kɔ ye yere ta pere.

²⁸Boo Tɛn mane tiye ne sma tige salakawɛvɔrebe na, fanganduru ti wiinye na. Dosɔ na domada ɔn naa Tɛn timi ɔn naa Nɔ boo tige wiin ɔn da pepe do paga melemele na.

HEBURU 8

¹Ke wiin fa pepe yira, bo a na sigedo: Wɔnna salakawɛvɔ we nɛmɛ ɔn ti ke ta. A ba yaa tangan Sbɛpenate Wuro ta fanganmakware digesoro ma.

²Wuro ta kɔɔn yereworo, Matigi wiin bugu teterɛ a mane sma ta teterɛ yi ga, awe ɔn wɔn hɔn barateta.

³Salakawɛvɔ pepe tige wiin fa to a ne perefɛrɛ kɔ salaka wa, bo wɔn ɔn tɛ awe ɔn mane daga boo fa wa salaka na mɛ.



⁴Krista mane ti diniyan hɔn, a yere mane na ne salakaweta ga bare wiinye kma ɔn perefɛ pere Ten yiranɔn na, bara wɔ wɔnwɔ ye.

⁵Nka wɔnwɔ wiin fa pepe ta, wɔn boo fa na tagamase. Wiin fa ɔn ti wuro hɔn wɔkara Wuro n'e yira Moyizi ma wiin ne nemetenpa ta tetere na, y'a sege ye wiin ɔn dɔre a ma tolo ma, y'a pepe ta yee.

⁶Tian na, wiinye bara ɔn yire yi, wɔnwɔ ɔn wiri a ma bare wiin been ɔn fɔrɔ yi bo gwere yi ma, ne de dosɔ ma, awe ɔn yere wɔn na.

⁷Tian na, yagado mane ti been na gwere yi we na ga, wɔn mane na ne ti boo plalo ta tige na titiri ga yo.

⁸Nka Wuro y'a kma zarake ɔn da, ye ye sege re, ye Matigi da, boo kɔɔ na wiri yi, ye ye na ye do sɔɔ Isirayele ta kɔnkma ma ɔn been na wun yi ka kɔ Zuda ta kɔnkma.

⁹Ye ye mane wiin been ka kɔ ye tame wiin kɔɔ ma y'e foga ye sra ma, n'e sabe Ezipitigiamana hɔn. Y'a na ne wɔn neme ga. Ye bare yewɔ yere wɔɔ gun y'a been hɔn ga, ye yi yere n'e za n'e to me. Matigi ɔn da yee

¹⁰Matigi da, ye bare ye na wiin been ka kɔ Isirayele ta kɔnkma, ye bo wɔn: Ye wɔnna kɔɔ wɔ ɔn naa fɔnɔ, ye ye ɔn da ye y'a Ten pere, ye ye kakiri kɔ ye ta giate hɔn ye na n'e ka. Ye ye na te ye ta Wuro na, ye te y'a kma na.

¹¹Ye ye na sɔɔn sii na n'e na plalo kala titiri ga, ye sɔɔn mane na ne kwa ye na plalo ma me, y'a Matigi dege tɔɔ ga. Ye bare ye pepe na n'e tɔɔ n'a bii ye na smayeye ma ɔn yaa n'e kwe ye na durukma ma.

¹²Ye bare ye na n'e ta yagada yafa, ɔn mane na n'e ta kakie giati titiri me ga.

¹³Wuro been na wun yi da yira wiin sangan ma, a gwere yi we ta bire yi na. Awale wiin fa ɔn te bire yi na, wɔn kiege ne ti migesogo ma.

HEBURU 9

¹Wenɔn mane ti been na gwere yi we na salaka na, kɔɔn ne ti a na bee lagakɔn ma me.

²Paa boo mane tetere. Wiin ɔn mane pia tetere, ye mane wɔn togo wiri da bii hɔn kini. Wɛen fintinadefa kɔ tabale kɔ salakaweburo mane ti.

³Boo paa mane ti sosɔzogo na plalo we timi, ye ne wɛen wiri da bii hɔn kini na kini yi.

⁴Wunnudiafa na wennefa wiin ɔn sanɔ na yi, wɛen wɔn mane ti kɔ been na kuku wiin pepe ɔn vangan kɔ sanɔ, sanɔ na zɔlo boo ne ti a hɔn maane ti wiin hɔn kɔ Arɔn ta gwangan wiin ɔn mane tulo ɔnkɔ been na domada sebe wiinye walaga wɔ ma.

⁵Wuro ta yerefre, yirebe ti wiinye ma, wɔnwɔ mane y'a sinwunna ta kuku we na pogo ma. Nka bo wɔn pepe yirado bee ga.

⁶Fre wɔ pepe tige we timi ma yee, salakawere mane kɔ gwerepa we hɔn sangan pepe ma y'a bara ta na.



- ⁷Nka paa plalo we hɔn, salakawɛvɔ sɔnnala dama ɔn mane kɔ ween kanyɔnnɔ tala na dɔɔ tala yɔ worofrɛ na too wa na salaka na y'a kakie kɔ zame ta kakie ye na.
- ⁸Wuro ta Ni mane kia n'a dɔrɔ ɔn da, ye wɔnna gwere yi we ɔn ne tiye ye, be tɔɔ da Wuro ta kɔɔn na sogo dɔre den ga.
- ⁹Wɔn basie da na tagamase. Perefɛ kɔ salaka wiinye ɔn sbe ne da do paga ga, ɔn mane sbe n'e na weta giate tanganbe ga, wɔnwɔ ɔn mane we yeye.
- ¹⁰Wɔnwɔ mane zɔnfrɛ kɔ menɛfrɛ kɔ kɔnibe na landa na da dama. Ye mane sma ta landa na da wiinye ɔn tɛ sanɛ been na wun yi na wagati ne wiri.
- ¹¹Nka Krista naa basie ɔn tɛ frɛfrɛ na salakawɛvɔ na. A y'a salakawɛbara ta wiin paa hɔn, wɔn ta da sige yi ne fɔrɔ yi. A sma ɔn n'a tetere ga, a bo diniyan be hɔn yi ga.
- ¹²Too baraka hɔn wiinye ɔn gugure too ga, mane yannɔmanɛ too mɛ ga nka a yere too a kɔ kɔ ɔn kanyɔnnɔ tala dama na legelege Wuro ta kɔɔn hɔn, ɔn tisramabe gun melemele na.
- ¹³Bare gugure too kɔ yantole too kɔ yanganne na yibe ɔn mane vunu sma ma n'e kɔnibe ye koma ma doma ye na,
- ¹⁴Krista wiin ɔn ye yere pere salaka na webareya yi ne a na kabako yi na Wuro ma, yagado mane ti a na ga, nɛ wɔn too na tɛ ɔn ma sbe ke kɔnibe ɔn giatiyaga wa ke hɔn, ke ne sbe ne bara ta ni na te Wuro ma ga?
- ¹⁵Bo wɔn ɔn tɛ a ɔn tɛ been na wun yi yɔɔ fa na. Wiinye kakie ɔn mane tɛ been na gwere yi we na wagati ma, a ta siri tɛ wɔnwɔ na yafa ye na. Wiinye kɔrɔ na do ɔn sɔɔ ɔn mane sbe ne we ga, wiinye kma ɔn wiri, wɔnwɔ sbe ne wɔn gun.
- ¹⁶Bare kɔrɔdinida ɔn ne ti wiin ween, wɔn n'a dɔrɔ da frɛ na te siri we.
- ¹⁷Sɔɔn ɔn siri, wɔnna sangan ma a ta yiratigɛda sbe ne giati. A ma siri ga, ye sbe ne giati den ga.
- ¹⁸Bo wɔn ɔn tɛ too ɔn mane vunu den, been na gwere yi we ɔn sbe ne giati.
- ¹⁹Moyizi mane yirada wɔ pepe yira n'e we zame ma wiin sangan ma Ten yiranɔn na, ɔn yannɔmanɛ kɔ gugure na too kɔ zio kɔ dasipene kɔ izɔpekalo bii, ɔn sɛresere Ten na sɛbe yere ma kɔ zame ma
- ²⁰ɔn da, ye Wuro wiin been ka kɔ ka neme, ye bo wɔn na too.
- ²¹Wɔn timi a ɔn too sɛresere paa we kɔ ye kɔrɔ hɔn frɛ pepe ma.
- ²²Ten yirado ma, too ye frɛ pepe kɔnibe kɔ ɔn. Too ɔn ma vunu ga, kakie na yafa tiye ga.
- ²³Wiinye frɛ ɔn ti wuro hɔn, a ɔn ma yee ye na tagamase kɔnibe, be tɔɔ da wuro hɔn frɛ yerɛyere daga kɔnibe na kɔ salaka na fɔrɔ yi mɛ ke.
- ²⁴Sma wiin kɔɔn tetere, a ne yereworo we na tagamase, a wɔn hɔn Krista kɔ ga, nka wurokɔn hɔn a kɔ wiin fa to a taa Wuro zin basie ke ye na.



²⁵A ma bere wɔn ta wiin fa to a n'e yere pere sangan pepe ma ga wɔkara salakawɛvo mane tɛ wiin nɛ dɔɔ o dɔɔ ne kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn kɔ freza too.

²⁶Bare ga ye m'a ne ti yee, n'a bii diniyan dan ma da hɔn, a mane na yanne kanyinnayan na. Nka wɛbɛdo ma, a dɔre ɔn kakie wɛ kanyɔnno tala na ye yere na salaka baraka hɔn.

²⁷Sma pepe ta tɛ ɔn ne daga siri kanyɔnno tala na dama, wɔn timi kiti tɛ.

²⁸Yee mɛ, Krista tɛ salaka na kanyɔnno tala na dama wiin fa to a sma na yaan ye ta kakie wɛ. A na bere ye yere dɔro plalo na, wɔn na tɛ kakie na wɛ na titiri ga, nka wiinye kma ɔn n'a yere, wɔnwɔ kisi na.

HEBURU 10

¹Ziwifu ta Ten tian na da dɔro ga, senfre yereworo gia a ɔn dɔro yee dama. Wiinye kma ɔn ye dɔbe Wuro na, a sbɛ ne wɔnwɔ kɔnibɛ telele ga. Nɛ a sbɛ n'e kɔnibɛ bare salakasi tala ye ɔn wa dɔɔ o dɔɔ mane saa ga.

²Wiinye kma ɔn Wuro yirebɛ yee, ye ta yagada mane na wɛ ye ma tala na, kakie mane na ne ti ye wɔɔn hɔn titiri ga, ye ma bere, mane na ne kakieda giati titiri mɛ ga, ɔɔn ma bere mane na salakaza wa titiri mɛ ga.

³Nka wɔnna salaka we baraka hɔn, kakie bere ne tige kakiri hɔn dɔɔ o dɔɔ.

⁴Bare yantole kɔ gugure too sbɛ ne kakie wɛ ga.

⁵Wɔn nii wa mɛ, Krista na kɔsangan ma diniyan hɔn, a da, ye be maga salaka kɔ perefɛ hɔn ɔn mɛ teterɛ ɔn kɔn pere ne ma.

⁶Ye wennesalaka kɔ kakie na yafakiasalaka da dia be ma ga.

⁷Ye wɔn tɛ ye ɔn da, ye bo ye nɛmɛ, ye bare yi da ɔn yira Wuro domada na sebe hɔn, ɔn da ye n'a Wuro, ye ma naa be dongo ta na.

⁸A pia n'a yira n'a dɔro den ɔn da, ye salaka kɔ perefɛ kɔ wennesalaka kɔ kakie na yafakiasalaka, ye be kia ye na ga, ye ye da dia be ma ga. Ten wiinye salaka wɔ da yira, ke daga tɔɔ da ye wɔnwɔ.

⁹Bo wɔn ɔn tɛ a da, ye bo ma naa be dongo ta na. Wiin salaka ɔn mane pia ne wɛ Wuro ma, a wɔn wa ye, ɔn za yi tige.

¹⁰Wɔnna dongo we na tɛ baraka hɔn ke kɔni Yezu Krista kɔn na salaka ta wiin ɔn we tala na dama yee.

¹¹Salakawere pepe taa kɔɔ pepe ma ne y'a bara ta ne salaka wa wiin ɔn sbɛ ne kakie wɛ ga.

¹²Nka awe Krista salaka tala dama wa kakie ye na ɔn yaa tangan Wuro digesoro ma melemele na

¹³n'e zugɩ ta bere yere ye wee.



- 14A wiinye kma k̀inibɛ, a ye pepe ta frɛ na do paga ye na salaka tala dama baraka hɔn.
- 15Wɔn nɔma Wuro ta Ni ɔɔn dɔrɔ ke ma mɛ wiin sangan ma, a da,
- 16ye ye wɔnna kɔ wɔ fɔnɔ wɛ timi ma, ye ye na kwɛ kɔ lɔgɔ wiin bɛɛn ma, ye bo wɔn. Ye Matigi da, ye ye kakiri hɔn kɔ ye ta giatɛ hɔn ye na y'a Tɛn sɛbɛ.
- 17Ye ye na sanfire ye ta kakie kɔ ye ta yagada melemele.
- 18Awale yafa tɛ wiin wɛɛn, sɔɔn salaka wa kakie ye na titiri ga yo.
- 19Kià kma, ye tɛ yee, ye tɔɔ da tian na ke sbɛ ne kɔ Wuro ta kɔɔn hɔn Yezu too baraka hɔn.
- 20Ke sogo na wun yi kɔ a na sugu yi gun, a wiin wa sosɔzogo woro hɔn, wɔn kɔrɔ a ta sɔnbe baraka hɔn.
- 21Ke salakawɛvɔ gun wiin ɔɔn tangan Wuro ta kɔɔn wɔɔn na.
- 22Wɔn ye na ka tɛ ke ke dɔbɛ Wuro na kɔ kɔrɔhɔnkini kɔ yɔnmabe na siebɛ yi. Dayaga na foyi na zarakedo ka ne ti ke na ga, ke ne mi k̀ini.
- 23Ka tɛ ke ne kià yɔnmabe yira n'a dɔrɔ sangan pepe ma ɔn ka da ke bana ga bare wiin tɛ ɔɔn ye do sɔɔ ke ma, a tele.
- 24Ka tɛ ke ne ke kakiri to ke nɛmɛ na, ne ke nɛmɛ wora sigebe dadiamabe kɔ dafɔretɛ na.
- 25Ka ka saa naa na nɛmɛ kwɛ na ga, wɔkara bɔɔ daro ne tɛ wiin nɛ ga, nka ka ne ka nɛmɛ wora sigebe sangan pepe ma bare Matigi ta kɔɔ vetra.
- 26Bare ke ɔɔn tian tɔɔ n'a wɛ ɔn ke bere ne kakie ta ye mɛ, salaka ti wɔnna kakie wɔ na titiri ga.
- 27Nka ke daga ne tangan ne kiti na yaga yi ɔɔn yɛrɛ kɔ togo na yire yi wiin ɔɔn daga magasma wunna.
- 28Wiin tɛ ɔɔn Moyizi ta Tɛn yaga, sierɛkma sma pla wɛlɛ sma saa ɔɔn zɛ n'e yira, ye wɔnna tɛ yɛɛ, ye makare a ma ga.
- 29Awale wiin tɛ ɔɔn ye timi bere Wuro Nɔ ma, a na tɛ mi k̀ini wiin bɛɛn na too wɔ hɔn, a ɔɔn wɔn yaga, ɔn Wuro ta woramadiabe na Ni vini, wiin yinna hɔn togo na yagayaga yi ɔɔn na n'a gun, ɔn yalo Tɛn na yagata yi ma, ka wɔn na kayan ta.
- 30Wiin tɛ ɔɔn da, ye yi ɔɔn daga ku wa, ye yi ɔɔn na yinna hɔn togo ta, ɔnkɔ mɛ, ye Matigi na y'a kma kiti, ke pepe wɔnna tɛ tɔɔ.
- 31Be ɔɔn kɔ ni na tɛ Wuro sra hɔn, wɔn da na yagayaga ye hali na.
- 32Nka ka ka kakiri tugo kɔ k'a gwereda. Ka Wuro ta kini gun suu, ɔn yanɛ na yaan ye gun.
- 33Ye mane ka yanɛ ne ka vini boo piri ma ne taa bɔɔ ta da na boo piri ma mɛ, ye wiinye yanɛ yee mɛ.



³⁴Ka mane kwe yanne ko kasonoma on dian ka sra hon fre ta too na ka ta ko nihondiaro on too da wiin naforo on foro yi on mane na yaga ga, ye won ka na on gun.

³⁵Ka ka te k'a yonmabe yaga ga, a na ton na yire yi pere ka ma.

³⁶Yanne hon ka mako sa wiin fa to ka sbe Wuro dongo ta, wiinye fre na do on so, ka sbe wonwo gun.

³⁷Wokara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hon, on da ye bee yoo ne zogo, zogo dama yee, wiin te on na naa, a vetra. A na sangan dere ga.

³⁸Sontele na woo ni na y'a yonmabe baraka hon, nka a on bere, a da na dia ne ma titiri ga.

³⁹Ke daga te sma na wiinye on bere kia bono ye na ga, nka yonmabe daga ne ti ke hon kia kisi ye na.

HEBURU 11

¹Yonmabe on ne ti be hon, won koru be wiinye da giati, be ye gun n'e we. Be wiinye da wo za ga, be too da ye tian.

²Gwerekma ta yonmabe on n'e da dia Wuro ma.

³Yonmabe baraka hon ke too da Wuro diniyan dan ko ye domada. Ye te yee, ke wiinye fre za, wonwo sa kia zebareya ye on hon.

⁴Yonmabe baraka hon Abele ta salaka Wuro ma mane foro yi Kayen yi ma. A ta yonmabe baraka hon Wuro n'a ta sontele na bare Wuro yere mane dian a ta perefre hon. Abele ta yonmabe baraka hon a siri we ne bere yee ye.

⁵Yonmabe baraka hon Wuro mane Henoke bii wiin fa to a ka siri ga, soon ma te n'a za titiri ga, bare Wuro on man'a bii. Wuro domada na sebe n'a yira n'a doru on da, ye sane Wuro da y'a bii, y'a da mane dia Wuro ma.

⁶Awale yonmabe nii we, soon da sbe ne dia Wuro ma ga bare ga wiin te on ye dobe Wuro na, a na te daga too da tian na a ti ni na. Wiinye kma on n'a bre kia, a foro wonwo ma.

⁷Yonmabe baraka hon sma mane wiinye fre za den ga, Wuro Nowe sonmebe wonwo na. A mane moo Wuro ta on tuma korogwaga teteru wiin fa to a y'a konkma kisi. Ye te yee, a mane diniyan hon kma zarake, Wuro on n'a giati soon na tele yi a ta yonmabe baraka hon.

⁸Yonmabe baraka hon Abrahamu mane tra Wuro ta wiri na on dian ye na on bii yaa giamanaza hon, a mane daga wiin gun koru na. A mane tuma ne yaa, man'e yado too ga.

⁹Wuro mane wiin lagakon na do so a ma, yonmabe baraka hon a mane yaa tangan weye buge hon ko Izake ko Zakobe wiinye nii on mane ti wonna koru we hon.



- 10** Bare wiin kuru du ɔn kie fɔrɔ, wɔn Abrahamu mane ɔn yɛrɛ. Wiin kuru na tɔgeta kɔ a na tetereta ɔn Wuro yere.
- 11** Yɔnmabe baraka hɔn, Sara kɔ y'a sɔnmurabe pepe sbɛ nɔ gun. Bare wiin te ɔn man'e do sɔɔ a ma, a man'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn tɔɔ d'a ye yira wiin nɛ, yee a na n'e ta.
- 12** Bo wɔn ɔn tɛ mɛ, a bangan Abrahamu wiin yere ɔn mane vetra we sirido ma, wɔn sɔnnala dama baraka hɔn sma vɔrɔ yaan wɔkara wurokɔn ma mamala ne yaan, wɔkara yengenzu do ma banyege.
- 13** Wɔnna sma wɔ pepe siri yɔnmabe hɔn. Wuro wiin dosɔ ta ye ma, ye yɔnnɔ ma dɛ ye na frɛ ma ga. Nka ye man'e to dɛrɛdo hɔn n'e za ɔn bire ye na ɔn n'a yira n'a dɔrɔ ye yiwo mane samara ne fɔnɔsma diniyan hɔn.
- 14** Bare wiinye kma ɔn bere yee, wɔnwɔ n'a dɔrɔ n'a kɔni da yiwo ti ne boo wɔdo ɔn kia.
- 15** Ye mane tuma wiin wɛɛn, wɛɛn da m'a bere kɔ ye kakiri hɔn, ye mane na bere yaa yeyɛ.
- 16** Nka wiin wɔdo ɔn fɔrɔ yi wɔn ma, wɔn ye mane ɔn kia, wiin wɔdo ɔn wuro hɔn yi. Bo wɔn ɔn tɛ ye ta tɛ ɔn ne Wuro wiri ye y'a Wuro, a ɔn mane piri kɔ wɔn ga. Bare a boo kuru teterɛ ye ma.
- 17** Yɔnmabe baraka hɔn Wuro mane Abrahamu taa n'a sege a ɔn Izake wa salaka na. A mane ti ne y'a nɛmetala wa salaka na. Kamasɔrɔ a m'awe Abrahamu ma Wuro man'e do sɔɔ
- 18** ɔn d'a ma, ye Izake baraka hɔn a na timikma gun.
- 19** Abrahamu mane giati ne kwa, ye Wuro sbɛ ne soro winni. Ye tɛ yee, wɔnna giata we baraka hɔn, a mane bere ye nɔ gun.
- 20** Yɔnmabe baraka hɔn Izake mane duba ta Zakɔbe kɔ Esawu ma sen na kayan na.
- 21** Yɔnmabe baraka hɔn Zakɔbe mane tɛ siri na, ɔn duba ta Zozɛfu nɔmanɛ ma ɔn zii yoloko ɔn lugo y'a gwangan ma ɔn Wuro yirebɛ.
- 22** Yɔnmabe baraka hɔn, Zozɛfu mane tɛ siri na ɔn Isirayɛlenɔmanɛ ta sada Ezipitigiamana hɔn nɔma yira n'e tige ɔn ye wɔɛ ta da na kayan yira n'e sigebe ye ma ye na sitrada na.
- 23** Yɔnmabe baraka hɔn Moyizi na vɔrɔre man'a dɔɔn yɛge saa yɔ a vɔrɔ we timi ma, bare ye man'e nɔ ta foro za, wɔn tɛ ye ma kwan fanganma ta ten na ga.
- 24** Yɔnmabe baraka hɔn, Moyizi na tɛ sɔnpe na wiin sangan ma, mane dian sɔɔn n'e wiri da fanganma ta nɛmedalo nɔ titiri ga.
- 25** A ɔn da, ye ye daga ne yannɛ kɔ Wuro ta kma, ye wɔn fɔn ye yaa ne ti kakie na dangamu hɔn wagati zɔgɔ dama ye na yee.



²⁶A mane Krista ta dégebe na kayan ta ɔn wɔn giati naforo na yire yi ɔn yalo Ezipitikma ta naforo ma, bare a mane na wiin yirebe gun Wuro ta, wɔn na kayan a mane ɔn ta.

²⁷Yɔnmabe baraka hɔn a mane sa Ezipitigiamana hɔn, ma kwan fanganma woro ta ba na ga. A man'e woro sige wɔkara wiin te ɔn Wuro za, sɔɔn wiin za ga.

²⁸Yɔnmabe baraka hɔn a mane Yeregun na feti ta ɔn too sɛsɛsɛ wiin fa to niwemeleke we ka wiri Isirayelenɔmane ta gwerevɔrɔnɔmane ma abada ga.

²⁹Yɔnmabe baraka hɔn Isirayelenɔmane mane Buruku na Zu kwire kwie ma nka wiinye Ezipitikma ɔn da y'e ta, wɔnwɔ ɔn bora zu hɔn.

³⁰Yɔnmabe baraka hɔn Isirayelenɔmane mane yaa Zerikokuru mini yin kopra, a na kwala ɔn bere.

³¹Yɔnmabe baraka hɔn vunateya Arahabu kwe siri kɔ magasma ga. Bare a mane kwa Isirayelenɔmane ta fanɛsma ma.

³²Wɔnnɔ ma na ɔn yira ye? Wagati ti ne ta ma Zedeyɔn kɔ Barake kɔ Samesɔn kɔ Zefute kɔ Davidi kɔ Samiyele kɔ Wuro ta daberebere ta da yira tala tala ga.

³³Yɔnmabe baraka hɔn yewɔ mane bɔɔ giamane kwini n'e tɔɔ, ɔn telebe tetere ɔn Wuro ta dosɔ na da za ɔn zare da gwolo, ye ma sbe foyi ta ga.

³⁴Ɔn togo na yire yi dibe ɔn dɛɛ kunkwinitaba na ɔn kɛnɛ ɔn fangan gun ɔn y'a sebe dɔɔ kunkwinido hɔn ɔn samara ta kunkwinini laga.

³⁵Yɔnmabe baraka hɔn bɔɔ yara ta kma mane siri ɔn ye bere winni ɔn naa ye brɛ. Ye mane bɔɔ yanne fɔrɔna, ye ma maga ga, wiin fa to ye tɛ ye winnisa na fɔrɔ yi gun sara yɔ ɔn ni gun.

³⁶Ye mane bɔɔ zii n'e vaan n'e pere n'e ka kaso hɔn.

³⁷Ye bɔɔ dra n'e yeɛ kɔ dɔge ɔn bɔɔ sɔsɔ ɔn bɔɔ yeɛ kɔ kunkwinitabe. Ye mane yara ne fɔnɔ a ma gwakoma wele segekoma ɔn n'e ta zoga. Ye man'e ta frɛ pepe tɔɔ ne bere ye ma n'e yanne.

³⁸Ye ta foro do ma ye mane daga ne ti diniyan hɔn kma yɔɔ ga, ye ne yara kibekolo hɔn kɔ tola hɔn kɔ wolakore hɔn kɔ wora hɔn.

³⁹Yewɔ sma wɔ pepe da mane dia Wuro ma ye ta yɔnmabe do ma. Nka hali kɔ wɔn, Wuro mane wiin dosɔ ta, ye wɔn gun ga,

⁴⁰bare fɔrɔ ye mane tiye Wuro ta ɔn yalo wɔn ma. Wuro ta tɛ ɔn mane wɔn ta wɔn tige ke ma, bo wɔn ɔn tɛ a ɔn ma ye ta n'e do pagabe ke timi ma ga.

HEBURU 12

¹Ke mɛ, wɔnna sierekma na yaan ye be ta tɛ ɔn ne ti ke ta, wiinye frɛ pepe kɔ wiinye kakie pepe ɔn sɔɔ ke ma, ka tɛ ke ye dra. Wiin tɔngɔn ɔn tige ke ma, ke sige ke yere ma ɔn n'a ta.



- ²Ka tɛ ke Yezu na kayan ta, awe wiin ɔn yɔnmabe dubido ɔn n'a wɛbɛdo. Wiin nihɔndiaro ɔn mane tige a ma, wɔn ye na a dian yanne na ɔn siri kwangwaga na so ma, ma piri ga, ɔn yaa tangan Wuro ta fanganmakware digesoro ma.
- ³Tian na, wiin te ɔn mane daga wɔnna yanne wɔ ta ga, ɔn dian ye na kakietere ye na, ka wɔn na kayan ta ɔn ka ka koma siribe ga.
- ⁴Bare k'a kun hɔn kɔ kakie, ka wiri siri ma den ga yo.
- ⁵Wuro wiinye domada wɔ yira ka ma ne ka wora sigebe wɔkara ye nɔmanɛ, ka sanfire wɔnwɔ ra? A da, ye Matigi wiin yinna hɔn togo dɛ be ma, ye b'e na kayan ta ne nɔ. Y'a ɔn bɔɔ da ta be na, ye be ka be kɔn siribe ga.
- ⁶Ye bare wiin te da ɔn dia Matigi ma, y'a wɔnna te yɔnnɔhɔntoba. Y'a wiin te giati ye nɔ, y'a wɔnna te ladi.
- ⁷Ka k'a yanne sɔmna n'e giati wɔkara tɔn ye nɔ yɔnnɔhɔntoba wiin nɛ. Tian na wɔnna yanne wɔ n'a dɔrɔ da ka Wuro nɔmanɛ. Nɔ tiye wiin tɔn ɔn n'a ladi ga ra?
- ⁸Ye ɔn mane ka ladi wɔkara bɔɔ nɔmanɛsɛrɛ ga, ka weleyanɔma.
- ⁹Ka ke na vɔrɔre na kayan ta kɛ. Ye mane ke yɔnnɔhɔntoba, ke ne mɔɔ ye ta yee ye. A ɔn ma nɛ na ke Tɔn wiin ɔn ti wuro hɔn, ke na mɔɔ wɔn ta wiin fa to ke wɔɔ ni na ga?
- ¹⁰Ke na vɔrɔre mane ke yɔnnɔhɔntoba wagati zɔgɔ ɔn ye na yee y'a giati do ma nka awe ke yɔnnɔhɔntoba kià tɔnɔ ɔn ye na wiin fa to a y'a kɔni ka ke hɔn.
- ¹¹Ye ke yɔnnɔhɔntoba wiin sangan ma, wɔn tɛ ne ke ninaban, ke nihɔndia ga. Nka sangan tɛ naa dɛrɛ wɔn timi, ye wiinye kma ladi kɔ wɔnna yinna hɔn togo we, wɔnwɔ n'e na tɔnɔ gun. Bo siara, bo ma telebe.
- ¹²Wɔn ye na ka sra wiinye ɔn bana, ka ye duro, fanganduru ti ka fugolo wiinye na, ka fangan ka ye hɔn.
- ¹³Ka ka kaɛn ka sotele hɔn wiin fa to kilenala ka naa tɛ kantala na ga nka a kɛnɛ.
- ¹⁴Ka tɛ bɛɛn ne ti ka yɔ kɔ sma pepe, ka ne kɔni k'a sirewɔ hɔn. Bare ga wɔn nii wɛ, sɔɔn sbɛ ne Matigi za ga.
- ¹⁵Ka ka yɛrɛ kɔrɔse wiin fa to ka na sɔɔn ka naa ye nii wa Matigi ta woramadiabe hɔn ga. Ka na boo ka naa tɛ wɔkara sɔnɔ na saga yi wiin ɔn faga bɔ sɛrɛ yɔ ne dayaga ta sma na yaan ye na kɔ y'a бага ga.
- ¹⁶Ka ka yɛrɛ kɔrɔse, ka na boo ka naa kɔ kakalafa hɔn ga, ɔn frɛ na kɔni ye yaga wɔkara Esawu mane tɛ wiin nɛ ɔn y'a prayebe na tɔnɔ zabire kanyɔnnɔ tala na zɔnfa ye na.
- ¹⁷Bare ga ka ye yɔnnɔ tɔɔ ɔn da a na da, ye ye tɔn ta duba kia wiin sangan ma, a nii ɔn wɛ a ma ye gun ga, ɔn mane sbɛ ne y'a teda katra titiri ga, ɔn mɔgɔ fɔrɔna yɔnnɔ ma bere tɔɔ mɛ ga.



- ¹⁸Isirayelenomanɛ man'e dɔbɛ tolo na wiin nɛ sɔɔn sbɛ ne le wiin ma, Sinayitolo kɔ ye ma togo na yire yi kɔ ye na tunio kɔ ye na wuropangan, a yee k'a da ti ga.
- ¹⁹Ye mane tolakɔn mɔɔ kɔ sɔɔn bɛrɛkɔn. Wiinye kma yɛrɛ ɔɔn mane wɔnna kɔn we mɔɔ, wɔnwɔ yɛrɛ ɔɔn mane da, ye ye ka wɔn nɛmɛ ta ye ma titiri ga.
- ²⁰Bare ye mane sbɛ ne taa wɔnna domada wɔ ta ga, wiinye ɔɔn mane kwa, ye wiin te pepe ɔɔn le tolo we ma, ye hali a ɔɔn tɛ worofa, y'a daga drɛ yɛɛ kɔ dɔgɛ.
- ²¹Wɔnna da wɔ mane kwandia fɔn Moyizi ɔɔn da ye yi kwan fɔn ne sma.
- ²²Nka ki ka dɔbɛ Siyɔntolo na kɔ ni na te Wuro ta kuru na wiin ɔɔn Zeruzalɛmu na wuro hɔn yi kɔ a ta mɛlɛkɛ na yaan ye wiinye ɔɔn ti fetitɛ hɔn.
- ²³Ka ka dɔbɛ Wuro ta gwɛrɛvɔrɔnomanɛ na mɛ, wiinye toga ɔɔn sɛbɛ wuro hɔn, kɔ Wuro yɛrɛ na, wiin ɔɔn da pepe na kitita kɔ smafɔrɛ ni na wiinye ɔɔn tɛ frɛ na do paga ye.
- ²⁴Ka ka dɔbɛ Yezu na, wɔn wiin ɔɔn bɛɛn na wun yi na vɛta kɔ too na sɛrɛsɛrɛ ye na wiinye ɔɔn fɔrɔ yi Abele ta salaka na ye ma.
- ²⁵Wiin te ɔɔn ka wiri, ka ka yɛrɛ kɔrɔsɛ ɔn ka naa maga mɔɔ na a ta ga. Wiinye kma ɔɔn mane maga mɔɔ na ye na sɔnɛmbɛta ta wiin ɔɔn Wuro, wɔnwɔ tɛnɔn ɔɔn ma dɛ yinna hɔn togo na ga. Yee mɛ, wiin te ɔɔn ye to wuro hɔn ɔn ne bɛrɛ ke ta, ke ɔɔn ma mɔɔ a ta ga, ke na dɛɛ yinna hɔn togo na ga.
- ²⁶Awe wiin te bɛrɛkɔn ɔɔn mane lagakɔn smabɛ, a da basie ye ye na bɛrɛ lagakɔn smabɛ yɛ mɛ ɔn wurokɔn smabɛ mɛ.
- ²⁷Wiinye domada wɔ ɔɔn yira, ye basie kɔnɛ, wɔnwɔ n'a dɔrɔ ɔn da, ye danfrɛ pepe na sma ɔn mige wiin fa to wiinye frɛ ɔɔn sbɛ ne sma ga, wɔnwɔ wɔɔ.
- ²⁸Ke dɛbɛ kolo gun wiin ɔɔn na sma ga, ka tɛ ke baraka yira a ma wɔn ye na. Ka tɛ ke bara ta Wuro ma tɛnɔn na wiin ɔɔn dia a ma, awe woramadiabɛ we baraka hɔn, ne ti a soro ma, ne kiu ka a ma.
- ²⁹Bare kià Wuro togo wiin ɔɔn yaga ta.

HEBURU 13

- ¹Ka tɛ dadiamabɛ ne ti ka yɔ sangan pepe ma.
- ²Ka ka sanfire kɔ samarafigɛ ga bare wɔn baraka hɔn bɔɔ vɛdo pɛrɛ mɛlɛkɛ ma, ma ye yɔnnɔ tɔɔ ga.
- ³Ka ne kasonoma ta da giati ɔn tɛ wɔkara ka kwɛ ne ti kɔ lɔgɔ yeyɛ. Ye wiinye kma yannɛ, ka ne wɔnwɔ ta da giati bare ki bɔɔ sma mɛ.
- ⁴Ka pepe daga kiu ka yanma ma, vunafa ka ne ti sin kɔ ya hɔn ga. Bare Wuro na kakalatesma kɔ vunatesma kiti.



- ⁵Ka ka tɛ gwana na wu zugoyaga ka ka hɔn ga. Ka kayan ka sra hɔn frɛ dama ma bare Matigi yɛrɛ da ye ye na be dra ga, ye ye na be za be to ga.
- ⁶Ye tɛ yee, ke sbɛ ne yɔɔn ke yɛrɛ ma ɔn da, ye Matigi ɔn kià tédò ke na kwan foyi na ga. Wɔnnɔ ɔɔn sbɛ ne ɔn ta ne na?
- ⁷K'a zɛngenkma wiinye ɔn Wuro domada yira ka ma, ka ka kakiri to ye da. Ye ta sirewɔsere wɛ wiin nɛ, ka wɔn na kayan ta ɔn n'e zugo bii.
- ⁸Yezu Krista sbɛ ne katra ga. A mane ti wiin nɛ gwerena, yee a ti basiɛ ɔn ne na ne ti yee suu ye mɛ.
- ⁹Ka ka yɛrɛ kɔrɔse ye ka naa ka firebɛ kɔ boo kala na yaga yi ga. Bare ɔɔn ɔn fangan gun Wuro ta woramadiabe baraka hɔn, wɔn fɔn kɔ zɔnfrɛ na yi kamasɔrɔ wiinye kma yɛrɛ ɔn ye yɛrɛ kɔrɔse kɔ ye ta zama man'e na tɔnɔ gun ga.
- ¹⁰Wiinye salakawere ɔn salakawɛ Ziwifu ta salakawedo hɔn, wɔnwɔ daga zɔn kià salakawedo hɔn frɛ na ga.
- ¹¹Bare salakawevɔ kɔ kɔ wiinye worofrɛ na too Wuro ta kɔɔn hɔn kakie na yafakia na, wɔnna worofrɛ wɔ na kikiɛ bii ne sa ne wenne zame ta tangando timi.
- ¹²Bo wɔn ye na Yezu ta tɛ ɔn mane kia zame kɔnibɛ kɔ ye yɛrɛ too, a ɔn yanne kwala timi.
- ¹³Wɔn ye na, ka tɛ ke sa kià tangando hɔn, ɔn yaa n'a ten ɔn n'a ta yɛremazibezugo bii.
- ¹⁴Bare kuru na yagabareya yi ti ke ta bɛɛ ga nka ke ti ne kuru na pagabareya yi kia wiin ɔn sen yi.
- ¹⁵Ka tɛ ke ne barakayirasalaka wa Wuro ma awe baraka hɔn sangan pepe ma. Wɔn kɔrɔ ke n'a togafɔrɔ wiri sangan pepe ma.
- ¹⁶Ka ka sanfire kɔ dafɔretɛ kɔ nemediema ga. Bare wɔnna salaka wɔ nɛmɛ da ɔn dia Wuro ma.
- ¹⁷Ka ne mɔɔ k'a zɛngenkma ta ne ka yɛrɛ kurobɛ ye ma. Bare yewɔ ɔn ka kaɛn ka sofɔrɔ hɔn, a ma wɔn na Wuro na n'e toga sɛn. Ye ɔn tɛ yee, ye na y'a bara ta kɔ nihɔndiaro, ye na n'e ta kɔ ninabannɔ ga, wiin ɔn na tɛ siara na ka ma ga.
- ¹⁸Ka ne Wuro mɛ mé ma bare mé kia mé kɔrɔ hɔn ne kɔni, ke ne sbɛ ne dafɔre ta sangan pepe ma.
- ¹⁹Ma ka mɛ ye na fɔrɔna ɔn da ka ye ta wiin fa to ma sbɛ wiri ka brɛ salesale.
- ²⁰Wiin siara na Wuro ɔn worofrɛ na netagwaga winni n'a sabɛ sara yɔ, been na wɛbareya yi na too baraka hɔn,
- ²¹kià Matigi Yezu tɛ a sebe pere ka ma, ka ne sbɛ ne dafɔretɛ na, ka ne sbɛ n'a dongo ta. Wiin fa ɔn dia a ma, a tɛ a wɔn ta ke na Yezu Krista baraka hɔn, yirebe tɛ wiin ma basiɛ ɔnkɔ suu. Amina.



²²Kià kma, m'a kia ka ta ɔn da ka mɔɔ bɔ wora sigebebereda be na fɔrɔna, bare ma wiin fa yira ka ma bɔ sebe be hɔn, a yaan ga.

²³Ma kia ka tɔɔ da ye ka na plalo Timote wa kaso hɔn. A ɔɔn sale naa, ma na kwe yaa kɔ lege ka bre.

²⁴Ka bire k'a zengenkma pepe na kɔ Wuro ta kma pepe na. Ke na plala wiinye ɔɔn ti Italigiamana hɔn, wɔnwɔ bire ka na.

²⁵Wuro tɛ a y'a woramadiabe ta ka pepe ma.



ZAKE

ZAKE 1

- 1** Mɛ Zake Wuro kɔ Matigi Yezu Krista ta barateta bo sɛbe fane Isirayɛledumakma funpla wɔ ma wiinye ɔn zanzan bɔ sisere yɔɔ ɔn bire ye na.
- 2** Wiinye yanne wɔ pepe ɔn ka gun, ka dian ye na fɔrɔna kià kma
- 3** ɔn tɔɔ da wiinye yanne ɔn ka gun yɔnmabe do ma, wɔnwɔ sɔmna ka ka hɔn.
- 4** Nka ka sige ka yere ma wiin fa to k'a sɔmna ne zɛ pasaa wiin fa to k'a da pepe do ne paga, foyi ka ne pna ka na mɛ ga.
- 5** Datɔ ɔn mane ti ka na wiin hɔn ga, a a mɛ Wuro ta wiin ɔn n'a pere sma pepe ma zana ɔn mane sɔɔn zarake ga. A na te na n'a gun.
- 6** Nka a na te daga n'a mɛ kɔ yɔnmabe ɔn ka ne sigi ga. Bare wiin te ɔn sigi, a na te te ne ti wɔkara zu na kungoba yi, pangan wiin tumabe.
- 7** A na te k'a giati ɔn da ye na boo fa gun Matigi ta ga rɛ.
- 8** Bare a giateplate, mane yɔɔn foyi ma y'a tɛda hɔn ga.
- 9** Wiin plalo ɔn duru te, Wuro ɔn n'a yirebe, a daga nihɔndia.
- 10** Wiin plalo ɔn ne naforote, ɔn naa berebe, wɔn daga nihɔndia wɔn na mɛ. Bare naforo te na fɔnɔ wɔkara sɔgɔtulo.
- 11** Bare sin sa ne kɔ, pangantoba ne sɔgɔ kwiebe, ye tulo bere, ye ta foro yaga wiin nɛ, yee naforo te na ne ti y'a tɛda hɔn ye ɔn yaga.
- 12** Wiin te ɔn yanne sɔmna, wɔnna te dangamu. Bare Wuro da dia wiinye kma ma, a wiin webareyani na do sɔɔ ye ma a tɛsege wɛ timi ma, wɔn a na ɔn gun.
- 13** Wiin te ɔn mama gun, a na te ka da Wuro ɔn yi mama ga. Bare Wuro sbe ne sɔɔn mama n'a ka dayaga hɔn ga, a mane na dian sɔɔn mama mɛ ga.
- 14** Sɔɔn ma diamada yere ɔn n'a mama n'a diebe n'a ka da hɔn.
- 15** Sɔɔn ma diamada ɔn yire a hɔn wiin sangan ma, y'a ka kakie hɔn. Kakie ɔn wiri ye tege ma wiin sangan ma, ye sɔɔn ka siri hɔn.
- 16** N'a kma fɔre, ka ka ka yere diebe ga.
- 17** Perefana fɔrɔ yi kɔ yirebefa na paga yi tuma wuro ɔn hɔn Tɔn Wuro ta, wiin ɔn kinifre dan, bɔɔ da mane tunio ka a ta da hɔn mɛ ga.
- 18** A ke vɔrɔ ye dungo hɔn y'a tian na bere baraka hɔn wiin fa to ke tɛ a ta danfre na gwere ye na.
- 19** N'a komafɔre, ka datɔ. Nka hali kɔ wɔn, sɔɔn ka ne maga mɔɔ na ga, ɔn ka ne sale ne bere ga, ɔn ka ne sale n'e woro babe ga.



²⁰Bare sɔɔn woro na ba yi Wuro dungo na da ta ga yo.

²¹Ka saa doma na da sii pepe na kɔ zugoyagada sii pepe na. Wiinye domada wɔ sɔɔn yira ka ma ne sbɛ ne ka kisi, ka kwa wɔnwɔ ma.

²²Nka ka tɛ Wuro domada na tɛsma na, ka ka tɛ ye na mɔsma na dama ga, ka sbɛ ne ka yɛrɛ yaga wɔn na.

²³Tian na, wiin te sɔɔn mɔɔ Wuro domada na, man'e ka y'a tɛda hɔn ga, a na te ti wɔkara wiin te sɔɔn ye zin sege dubale hɔn, a vɔrɔ kɔ wiin zin we ye o.

²⁴A tɛ zin we sege dubale hɔn sɔn ye timi bere suu, wɔnna nɔɔ tala hɔn a mane sa wiin fa ta, a sanfire kɔ wɔn.

²⁵Nka wiin te sɔɔn dɔɔ ten na siebɛ yi ma wiin sɔɔn tisramabe na yi, n'a ka y'a tɛda hɔn, sɔn ma tɛ a na mɔtazana na yee ga, fɔn a n'e ta siebɛ na, a na te wiin fa ta, a na dangamu gun ye hɔn.

²⁶Wiin te sɔɔn n'a giati sɔn da yi Wuro ta sɔɔn sɔn mane sbɛ ne bɔɔ ne gun ga, nka n'e yɛrɛ lamara, a wurosogo yaa zana yee dama.

²⁷Wuro ta sogo na kɔni yi, doma ti wiin ma Tɔn Wuro yinna hɔn ga, bo wɔn: Ne yara kɔ yɔfuroyàra diema ye ta ninabannɔ sangan ma, ne be yɛrɛ kɔrɔsɛ diniyan hɔn da na, ka te be naa be yɛrɛ yanganmu ga.

ZAKE 2

¹N'a kma, wiin yɔnmabe sɔn ti ka hɔn kià Matigi Yezu Krista yirebe na te hɔn, ka ka wɔn yanganmu kɔ k'a sɔndɛgɛ ga.

²Ka sege wa, ka sɔɔn ne ti k'a nɛmɛ kwɛdo hɔn, boɔ sɔɔn sɔɔn naa kɔ sanɔ na slala ne ti a ta, a ne bɛgɛfɔrɔ, boɔ sɔɔn naa kɔ mɛ a ma zokuro sɔɔn kiɛ wɔnna te ta,

³wiin te we sɔɔn bɛgɛfɔrɔ, ka sɔɔn da wɔn ma y'a tangan tangando na fɔrɔ yi hɔn, sɔn da duru te we ma ye wɔn taa wɔɔ wuro hɔn wɛlɛ y'a yaa tangan yo bia kware wee,

⁴a ki yɛrɛ sɔɔn dɛgɛ ga ra? Ka tɛ kitisɔrɛ na giatiyaga ti wiinye hɔn ga ra?

⁵Awale n'a kma fɔrɛ, wiinye kma sɔɔn durukma diniyan hɔn kma yinna hɔn, a Wuro sɔɔn n'e dɛgɛ wiin fa to a ye ta naforokma na yɔnmabe hɔn, a wiin kolo na do sɔɔ kɔrɔ na sma ma, a da dia wiinye ma, ye sbɛ wɔn gun mɛ ga ra?

⁶Nka ki durute ta yirebe dɛn a ta. A naforokma sɔɔn bere ka ma ga ra? A yewɔ sɔɔn figɛ ne yaa kɔ ka nɛmɛ kitisɔda hɔn ga ra?

⁷Yezu Krista togafɔrɔ wiin sɔɔn wiri ka ma, a yewɔ sɔɔn wɔn yaga ga ra?

⁸Tian na, wiin Tɛn sɔɔn ti Tɛn pepe zin, ka ma ne kwa wɔn ma wɔkara a yira wiin ne sɔn da, ye be be na plalo da diabɛ be ma wɔkara bi yɛrɛ, ka mane na ne dafɔrɛ ta.

⁹Nka ki sɔɔn ne sma dɛgɛ, ka kakie sɔɔn ta, Tɛn ne na ka zarake sɔn da ka yaga ta.



¹⁰Tian na, be ɔɔn ne kwa ten pepe ma, a ma tala dama na be maga, bi ɔɔn be yere zarake ye pepe na.

¹¹Bare ga wiin te ɔɔn da, ye be ka vunafa ta ga, wɔɔna te ɔɔn da mɛ, ye be ka sɔɔn yɛɛ ga. Awale be ɔɔn ma vunafa ta ga nka ɔn sɔɔn yɛɛ, be Ten yaga yo.

¹²Ka tɛ ka domada kɔ k'a tɛda ne kayan kɔ sma ye, ye na wiinye wiri tisramabe na ten na kiti na.

¹³Tian na, wiin te ma makare ga, ye na makare a ma kiti na ga. Makare ɔɔn sbɛ kiti ta.

¹⁴Mia kma, ɔn da yɔɔnmabe ti be hɔn, be mane foyi ta ga, wɔn wɔɔnɔ fɔrɔ sɔɔn ma? Yɔɔnmabe sbɛ ne sɔɔn kisi wɔn na ra?

¹⁵Ka na plalo boo ɔɔn ne tiye, zoga mane ti a ta ga, wɛɛ a man'e do na zio gun kɔɔ pepe ma ga,

¹⁶ki na boo d'a ma, y'a yadia, ye Wuro wiri a yunma ɔn n'a do na zio pere a ma ɔn ma foyi pere a ma ga, wɔn wɔɔnɔ fɔrɔ a ma?

¹⁷Yee mɛ yɔɔnmabe ɔɔn mane foyi ta ga, wɔɔna yɔɔnmabe we siri melemele.

¹⁸Nka boo na da, ye yɔɔnmabe ti be hɔn yi ne bara ta, ye be bia yɔɔnmabe dɔrɔ ye ma wa, wiin ɔɔn baratɛ yi ga, ye ye na y'a yɔɔnmabe nɔma dɔrɔ be ma y'a tɛda hɔn.

¹⁹Be tɔɔ da tian na Wuro tala ra? Wɔn dafɔre. Zini yere n'e nɔma tɔɔ mɛ yo ne sma kuun ta.

²⁰Kakiridurute be tɔɔ da tɛda nii wɛ yɔɔnmabe foyi ga ra?

²¹A tɛda baraka hɔn ke tɔn Abrahamu tɛ sɔntele na ga ra? A ta tɛ ɔɔn ye nɔ Izake de salakawedo ma.

²²Be a za da a mane yɔɔn Wuro ma y'a tɛda hɔn, tɛda ɔɔn n'a ta yɔɔnmabe pagabɛ.

²³Ye tɛ yee Wuro domada na sɛbɛ wiin fa yira ɔn da, ye Abrahamu mane yɔɔn Wuro ma, ye wɔn ɔɔn n'a ta a ɔɔn tɛ sɔntele na, wɔɔna domada wɔ mane paga, a ɔɔn togo gun ɔn da Wuro maa.

²⁴K'a za rɛ ɔn da sɔɔn tɛ sɔntele na y'a yɔɔnmabe dama baraka hɔn ga nka tɛda baraka hɔn.

²⁵Yee vunatɛya Arahabu ta da mane tɛ ye mɛ. A a ta tɛda baraka hɔn a tɛ sɔntele na ga ra? A ta tɛ ɔɔn mane kwa Isirayɛlenɔmane ta fanɛsma wɔ ma ɔn soza ka ye kan hɔn.

²⁶Tian na ni nii wɛ sɔɔn siri wiin nɛ, yee mɛ tɛda nii wɛ, yɔɔnmabe siri mɛ.

ZAKE 3

¹Ka pepe daga tɛ smakalasma na ga n'a kma. Ke smakalasma ta kiti na yaga yi bɔ sere yi ma.



- ²Bare ke pepe fire tɛda na yaan ye hɔn. Wiin te ɔɔn mane fire bɛreda hɔn ga, wɔnna te ɔɔn na tele yi wiin ɔɔn sbɛ n'e yere kɔrɔse.
- ³Ke ɔɔn ne garefrɛ ka siori da hɔn wiin fa to ye ne mɔɔ ke ta, ke ke dungo ɔɔn ta ye yere pepe ɔɔn na yo.
- ⁴Ka zokɔre na kayan ta mɛ kɛ: Ye yirenɔn ma, wiinye pangan ɔɔn n'e yen, wɔnwɔ yirenɔn mɛ, nka boo fa tintingini ɔɔn tiye n'e zin tele, ye na wureta ne kia yaa wiin wɛɛn, wɛɛn ye na yaa taa.
- ⁵Yee ɔɔn niɔn ti mɛ. A fa na yire yi ga, n'e yere yirebɛ da na yire ye ɔɔn na. Ka togo na kayan ta mɛ kɛ. A na tintingini yi yee ɔn sbɛ ne saan na yire yi wunna.
- ⁶Sɔɔn niɔn togo mɛ. Dayaga na koro. Niɔn nii ti ke yasɔ hɔn. Awe ɔɔn ke kɔn pepe dɔnbɛ. Giaganɔma hɔn togo wiin yere ɔɔn ke wɔnna kià sirewɔ hɔn, awe ɔɔn ke ka a hɔn.
- ⁷A na fa sii tiye ga, sɔkobafre kwe yala kɔ vololofre kɔ zɛ ma, sansukanpla sbɛ ne wiin darobɛ ga.
- ⁸Nka ɔɔn sii sbɛ ne niɔn darobɛ ga. A yaga tege ti wiin na ga, ne paga бага na sɔnye yi na.
- ⁹Ke Matigi ke Tɔn yirebɛ kɔ lege, sma wiinye ɔɔn Wuro gia, ke ne wɔnwɔ voda kɔ lege mɛ.
- ¹⁰Wɔnna do tala we hɔn duba kɔ vodɛ sa. Ye daga ne tɛ yee ga n'a kma.
- ¹¹Zu na dia yi kɔ a na saga yi sbɛ ne kwe ne sa wuru tala hɔn ra?
- ¹²N'a kma, kafɔnɔ sbɛ ne olivunɔmanɛ vɔrɔ ra? Taa erezen sbɛ ne kafɔnɔnɔmanɛ vɔrɔ? Zu na saga yi sbɛ ne sa duru na dia yi hɔn ga.
- ¹³Kɔ te ɔɔn ti ka hɔn ne da tɔɔ, a kakiri ne dia? A wiinye tɛda ta kɔ y'a datɔ, a wɔnwɔ nɔma dɔrɔ sma ma y'a tɛda hɔn kɛ.
- ¹⁴Nka a ɔɔn ma kɔrɔ hɔn yu kɔ samane na giatɛ ɔɔn ti ka hɔn, ka ka ne ka yere yirebɛ ɔn ne niɔnsɔ ga kɛ.
- ¹⁵Wɔnna datɔ we tuma wuro hɔn ga. A diniyan hɔn yi, worofre yi, zini yi.
- ¹⁶Tian na kɔrɔ hɔn yu kɔ samane kɔ dakurotɛ kɔ dayagate sii pepe ɔɔn kwe ne yaa.
- ¹⁷Nka wiin datɔ ɔɔn tuma wuro hɔn, wɔn pia ne kɔni den, wɔn timi a ne kuro, woramadiabe ne ti a hɔn, a ne makare. Dafɔre ti a hɔn, a ne dafɔre ta. A ɔɔn dɛge ɔɔn na ga.
- ¹⁸Wiinye kma ɔɔn siara ta, wɔnwɔ ma telebe tɛ siara hɔn.

ZAKE 4

- ¹Wee benbareyafa kɔ birisi tuma ka hɔn? Ka ma diamada wiinye ɔɔn ti ka yasɔ hɔn, a wɔnwɔ hɔn ye sa ga ra?



²Ka sbe ne wiinye fre gun ga, wonwo na ka yinna sa. Ka te smayesma na ka korɔ hon ne yaga, ka mane sbe ne yaa zin ga. Ka kwini on ne vien. Ka sbe ne gun ga bare ka mesma ga.

³Ka me on mane gun ga bare k'a giate forɔ ga fon ka na wiin yaga ka ma diamada hon.

⁴Ki telebareyasma wo, ka too da diniyan hon diamada won soon ta Wuro zugu na ga ra? Won ye na wiin te soon ne kia te diniyan hon fre maa na, wonna te ye timi bere Wuro ma.

⁵Taa k'a giati on da zana Wuro domada na sebe da, ye Wuro wiin Ni ka ke hon, won da sige a ma?

⁶Nka a sige ye yere ma wiin fa to a y'a foro dorɔ. Bo won soon te Wuro domada na sebe soon n'a yira n'a dorɔ on da, ye yereyirebesma da yaga Wuro ma, a ne y'a foro ta yeremazibesma ma.

⁷Won ye na ka ka yere to Wuro sra hon, on taa Sitane na fangan ma, a na tongon ye sabe ka na on dere.

⁸Ka ka dɔbe Wuro na, a na ye dɔbe ka na me. Ki kakietesma, ka ka sra waa on ka yere kinibe giateplakma.

⁹Ka k'a yagada yonnɔ too on ninaban on mɔgo. Ka te k'a ziru bere te ninabanno na, k'a nihondiaro te bonatege na.

¹⁰Ka ka yeremazibe Matigi zin, a na ka yirebe.

¹¹Soon ka ye na plalo dayagabere ga, n'a kma. Wiin te soon ye na plalo dayagabere wele n'a kiti, wonna te Ten soon dayagabere on n'a kiti. Nka be soon Ten kiti, be te kitisota soon na, be Ten na teda ta ga.

¹²Kamasoro sonnala dama soon tiye wiin soon Ten tige ne kitisota. A wiin te soon sbe ne soon kisi ne sbe ne te a siri. Bi soon ko te on ne be na plalo kiti?

¹³Awale ki wiinye kma soon kwa, ye sma wele sen ka na yaa bo kuru be hon on dɔɔ tala ta yeye on frezabire on gwana gun,

¹⁴on ma too da sen da na te wiin ne k'a sirewo hon ga bare ka wurotulu wiin soon sa zɔgo, won timi suu a mige.

¹⁵A ma won na ka ne da, ye Matigi soon dian, ye ka na woo ni na on bo ko bo ta re,

¹⁶ka ne ka yere yirebe zanazana. Wonna yereyirebenoma sii we forɔ ga.

¹⁷Won ye na wiin te pepe soon daforetendon too on man'e ta ga, wonna te ye yere ka kakie hon.

ZAKE 5

¹Awale ki wiinye kma soon natorokma, wiin bonɔ soon na bere ka ma, ka ne mɔgo wonwo na forona.



- ²K'a naforo vra, koo òn k'a zoga nòma.
- ³Lege ba k'a sanò kò k'a gwana ma. Wònna lege we na tɛ ka siere na òn ka wunna wòkara togo. Ka frɛ kia n'e tige ka yere ma bo webesangan be ma.
- ⁴Wiinye baratere òn k'a sɔnfrɛ tɛtere n'e tige ka ma, ka ye ta sara na kayan ta. Ka ye kimi ye ne mɔgɔ. Matigi Sbepepenate sɔnfrɛtɛteresma wɔ ta mogo mɔɔ.
- ⁵Ka mane ti dangamu kò nihòndiaro hòn k'a sirewò hòn, òn ka yere woro ka tige yeko ma na.
- ⁶Ka sòntele zarake n'a yɛɛ, a ma sbɛ taa fangan ma ga.
- ⁷Awale n'a kma, ka sòmna fòn yaa kayan Matigi ta naa ma. Ka lagasònta na kayan ta kɛ. A lagakòn na tònò yéɛ, a kòròtò ga, n'a bii gwerewuro ta mènɛ ma fòn yaa kayan webewuro ta mènɛ ma mɛ.
- ⁸Ki mɛ, ka sòmna. Ka ka wora sige bare Matigi nasangan vetra.
- ⁹N'a kma ka ka ka worababɛ ka nèmɛ na ga, ka tɛ ye na ka kiti ga, k'a za kitisòta taa kuledo ma ga.
- ¹⁰N'a kma, a ma yannɛ kò sòmna na han, ka daga wiinye kma zugo bii, wòn Wuro ta daberebere wiinye òn mane bere Matigi togo na.
- ¹¹Ka sege kɛ ke sòmna yirebɛ. Ka mane Zòbu ta sòmna mɔɔ òn Matigi ta giatɛ za bare Matigi woromadia fòrɔna, a ne makare.
- ¹²Wòn pepe nii wɛ mɛ, n'a kma ka ka da ka ka sun wurokòn wɛlɛ lagakòn ma wɛlɛ bɔò nòma na ga. Ka tɛ k'a òn ne òn, k'a awo ne awo wiin fa to ye ka naa ka kiti ga.
- ¹³Ka na boo òn ne yannɛ, a Wuro mɛ. A òn ne ti nihòndiaro hòn, a barakayiraturu sòn.
- ¹⁴Ka na boo òn ne pare, a na tɛ Wuro ta kònkma na zengenkma wiri, ye Wuro mɛ òn yìn sini n'a wɛ a ma Matigi togo na wiin sangan ma, ye Wuro mɛ.
- ¹⁵Wiin wuromɛ òn tɛ kò yònmabe, wòn pareta wɛ kisi. Matigi na n'a tumabɛ. A òn mane bɔò kakie ta, a na n'e na yafa gun.
- ¹⁶Ka k'a kakie yira ka nèmɛ ma òn Wuro mɛ nèmɛ ma wiin fa to ka kènɛ. Sòntele ta wuromɛ da na yire ye ta.
- ¹⁷Eli mane ke nèmɛ na sòn. A mane Wuro mɛ fòrɔna wiin fa to Wuro ka mènɛ ga, Wuro òn ma mènɛ lagakòn ma ga dɔgɔ saa ne yegɛ konala yòɔ.
- ¹⁸Wòn timi a òn Wuro mɛ ye mɛ, Wuro òn mènɛ, lagakòn òn ye na tònò pere.
- ¹⁹N'a kma, ka na boo òn tian na sogo dra, ye òn n'a ladi n'a kaan ka tian na sogo hòn yɛ,
- ²⁰ka daga tɔɔ da wiin tɛ òn kakieteta ladi n'a wa sogo na yaga yi ma, y'a na tɛ ni òn kisi ne na kakie na yaan ye sii migebe.



1 PIYERE

1 PIYERE 1

¹Me Piyere Yezu Krista ta faneta, ma bo sebe fane Wuro ta degewesma ma, wiinye on ti samarabe hon ne zanzan Pon ko Galate ko Kapadose ko Azi ko Bitinigiamana pepe hon.

²Ton Wuro ka dege ye yere dongo na on ka ta sma na kini ye na y'a Ni baraka hon wiin fa to ka ne mo Yezu Krista ta on sbe min kini a too baraka hon. Wuro te a y'a woramadiabe ko y'a siara ta ka ma yaan.

³Ka baraka yira kià Matigi Yezu Krista Ton Wuro ma bare a ta woramadiabe baraka hon, a te ke on bere voro wiin fa to yonmabe na sugu yi ko ke hon Yezu Krista ta winni sa baraka hon sara yo

⁴wiin fa to ke koro gun wiinye on vra ga, mane don ga, mane yaga ga. Wonna koro wo tige ka ma wuro hon.

⁵Wuro ta sebe yonmabe ka ki wiinye kma hon kisi ye na wiin on na te webesangan ma.

⁶Won ye na hali yanne sii pepe on ne na ka gun on ka ni na ban boo wagati zogo hon, ka ne nihondia.

⁷Wonna yanne wo k'a yonmabe na tesege ye. Sano wiin on na yaga, tamara ye te n'a ka n'a sege togo hon wa, a on ma k'a yonmabe wiin on foro yi sano ma. Won te wiin fa to a na kayan too Yezu Krista on naa ye yere doro wiin sangan ma, ka on sbe yirebe ko togo gun.

⁸K'a za ga, a da ne dia ka ma on m'a za den me ga, on ne yon a ma. Won ye na ka nihondia fona, k'a nihondiaro mane sbe ne lakare ga.

⁹Ka k'a yonmabe na sara gun, won k'a kisi.

¹⁰Wiin woramadiabe on daga wiri ka ma, won da Wuro ta daberebere mane on yira. Won ye na ye mane toga kini wonna kisi we na.

¹¹Krista Ni wiin on mane ti ye hon, won baraka hon ye man'e na tewagati ko ye na dendemada kia. Bo won on te wiinye yanne on mane na Krista gun onko wiin yirebe on mane na do won timi, ye on mane won yira.

¹²A mane yira dore ye ma on da, y'a yewo yere ye na ye yira ga nka ki ye na wonna fane wo mane yira ye ma, fanedia na yirasma wiinye yira ka ma basie Wuro ta Ni baraka hon wiin on tuma wuro hon meleke kia ne wiin sege.

¹³Awale ka te ka kakiri ne ti ko loko sangan pepe ma, ka ka yere tetero on tige, Yezu Krista on naa ye yere doro wiin sangan ma. A ta woramadiabe wiin on na pere ka ma, ka ne yon won ma.



- ¹⁴Ka mane foyi yɔnnɔ tɔɔ wiin sangan ma den ga, ka mane dɔɔ ka ma diamada wiinye ma, ka wɔnwɔ za n'e to ɔn tɛ wɔkara damɔnimisala.
- ¹⁵Nka ka na wirita kɪni wiin nɛ, ki mɛ, ka tɛ sma na kɪni ye na yee mɛ k'a tɛda pepe hɔn.
- ¹⁶Bare ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn ɔn da, ye Wuro da ye ka daga tɛ sma na kɪni ye na, bare yi kɪni.
- ¹⁷Wiin tɛ ɔɔn sma pepe kiti ye ta tɛda ma, mane sɔɔn dɛgɛ sɔɔn na ga, ka ɔɔn n'a wiri ɔn da ka Tɔn, ka ne k'a tɛda ta ne kiu ka a ma k'a sirewɔ hɔn.
- ¹⁸Ka daga tɔɔ da wiinye frɛ ɔɔn yaga, gwana wele sanɔ, a wɔn ye ka wɔɔn wa kɔ ɔɔn, ka tame ta soyɔ ma ga.
- ¹⁹Nka Krista too na kɪni ye baraka hɔn, wiin ɔɔn tɛ wɔkara gwanɔ, yagado kɔ doma ti wiin ma ga.
- ²⁰Awe wiin ɔɔn mane tetere tige n'a bii diniyan ma dan den ga ɔn dɔre webedo ma ka ye na.
- ²¹Awe baraka hɔn ka yɔɔn Wuro ma, wiin ɔɔn n'a winni n'a sabɛ sara yɔ ɔn yirebe pere a ma wiin fa to ka ne yɔɔn Wuro ɔɔn ma.
- ²²K'a tɛ ɔɔn dian mɔɔ tian na, wiin fa to ka dadiamabe ta daplaplabere ka ne ti a hɔn ga, ka ka yere kɪnibe. Ka ka neme dadiabe ka ma fɔrɔna.
- ²³Wuro domada baraka hɔn wiinye ɔɔn yaga ga, ne tiye sangan pepe ma, ka bere vɔrɔ. Ka bere vɔrɔ Tɔn ta ga, wiin ɔɔn siri nka wiin ɔɔn siri abada ga.
- ²⁴Wɔkara ye seɓe wiin nɛ Wuro domada na seɓe hɔn ɔn da, ye sma pepe ti wɔkara sɔgɔ. Ye ye ta yirebe pepe ne ti wɔkara sɔgɔtulo. Ye sɔgɔ tɛ kwie, ye tulo dɔrɔ.
- ²⁵Ye nka Matigi domada tiye suu. Kamasɔrɔ wɔnna domada wɔ wɔn wiinye fanedia ɔɔn yira ka ma.

1 PIYERE 2

- ¹Wɔn ye na ka zugoyagafa sii pepe kɔ lamara sii pepe kɔ daplaplabere kɔ yinnanayanfa kɔ sɔndabere do dra.
- ²Ka tɛ fanedia na bereda da ne dia ka ma wɔkara yingɪn dia bibi ma wiin nɛ, wiin fa to ka sbɛ kisi awe baraka hɔn.
- ³Ye seɓe Wuro domada na seɓe hɔn ɔn da, ye ka Matigi taa n'a sege, ɔn tɔɔ d'a fɔrɔ.
- ⁴Ka ka dɔbe Yezu Krista na. A dɔgɔnɔ na sugu yi, sma maga wiin hɔn nka Wuro n'a dɛgɛ, a ne fɔrɔ a yinna hɔn.
- ⁵Ki mɛ, ka na tɛ dɔge na sugu ye na ɔn tɛ kɔɔn na, Wuro ta Ni ti wiin hɔn, ɔn kwe tɛ Wuro ma salakawere na wiin fa to ka ne salaka na kɪni ye wa a ma wiinye da ɔɔn dia a ma Yezu Krista baraka hɔn.



⁶Bare ye sɛbɛ Wuro domada na sɛbɛ hɔn ɔn da, ye bo ma lologo hɔn dɔgɔnɔ tige Siyɔnkuru hɔn. A dɔgɔnɔ na fɔrɔ yi wiin ɔn dɛgɛ wɛ. Wiin te ɔn yɔɔn a ma, wɔnna te na piri ga.

⁷Yɔnmabe ti ki wiinye kma hɔn, wɔnna dɔgɔnɔ we fɔn frɛ pepe ka yinna hɔn. Nka yɔnmabe ti wiinye kma hɔn ga han, kɔntɔgesma mane maga wiin dɔgɔnɔ we hɔn, wɔn bere tɛ lologo hɔn dɔgɔnɔ na.

⁸A tɛ sma ta dundɔgɔnɔ na wiin siriritiri ɔn sma bɛrɛbɛ. Ye dun a hɔn bare ye yɔɔn Wuro domada ma ga. Wɔn ye na ye mane dan.

⁹Nka ki han, ki dɛgɛwɛsi, fanganma ma salakawere sii na kɔni yi, Wuro wiinye kma ta y'e na wiin fa to wiin te ɔn ka wiri ka wa tunio hɔn ɔn ka ka y'a kini na kabako yi hɔn, ka sɛ n'a ta kabakotɛda yira.

¹⁰Ki wiinye kma ɔn mane pia n'a ta kma ga ɔn naa tɛ Wuro ta kma na basie. Woramadiabe mane tɛ ki wiinye kma ma ga ɔn naa tɛ ka ma basie.

¹¹Kià kma, ki wiinye ɔn samara diniyan hɔn, m'a kia ka ta ɔn da ka diniyan hɔn diamada wiinye ɔn kwini ne kɔ sɔɔn ni, ka ka da ka kɔ wɔnwɔ hɔn ga.

¹²Ka ka yɛrɛ foga ka fɔrɔ sisma yɔ wiin fa to ye ne ka yagabɛ wiinye da na ɔn da ye ka dayagatere, ye ka sɛ wɔn gun ga, k'a tɛdafɔrɛ sɛ kini dɔrɔ ye ma, ye sɛ Wuro yirebɛ a nakɔ ma.

¹³Ka ka yɛrɛmazibɛ sma ta ten na da pepe ma Matigi ye na. Hali kɔ fanganma ma a ta fanganmabe ye na.

¹⁴Hali a ma fanganma ta dayinnahɔnwɛta a wiin dɛgɛ n'a tige wiin fa to a ne dayagatesma yɔnnɔhɔntoba ne dafɔretɛrɛ yirebɛ.

¹⁵Bare ka ɔn ne dafɔrɛ ta, wɔn ma ka na datɔbareyasma ta datɔbareyafa wɛ. Wɔn yɛrɛ Wuro dundo mɛ.

¹⁶Ka ka yɛrɛ ta wɔkara tisramasma nka ka ka tɛ wɔnna tisramabe we ka ta dayagatesma na ga, nka ka tɛ k'a tɛda n'a dɔrɔ ɔn da ka Wuro ta baratɛrɛ.

¹⁷Ka ne sma pepe yirebɛ. Ka ka na plala da diabɛ ka ma ne kiu ka Wuro ma ne fanganma yirebɛ.

¹⁸Ki tɛrɛ, ka ne mɔɔ k'a wɔnnakma ta kɔ kiu. Ma da ye na fɔrɔ ye kɔ ye na woramadia ye dama ga nka kɔ ye na zugoyaga ye pepe.

¹⁹Ye бага sɔɔn ma ne wiinye yannɛ dɛ a ma a n'e sɔmna Wuro ye na, wɔn fɔrɔ bare kiu a ɔn ka Wuro ma.

²⁰Bi sɔɔn ɔn dayaga ta, ye ne be vuro ye na, wee yirebɛ ɔn ti wɔn na? Nka be ɔn dafɔrɛ ta, ye ne be yannɛ be n'e sɔmna, wɔn ɔn fɔrɔ Wuro yinna hɔn.

²¹Awale, wɔn ye na Wuro ka wiri bare Krista yɛrɛ yannɛ ki ye na mɛ ɔn tɛnɔn dɔrɔ ka ma wiin fa to k'a zugo bii.



²²Awe wiin te ɔɔn kakie ta ga, lamarabere ma sa ze a do hon me ga.

²³Ye man'awe wiin te vini a ta yanne hon, a mane vini ga, mane gwangwana ga, fon a ne moɔ kitisota na tele yi ta.

²⁴Awe wiin ɔɔn taa kià kakie na kwangwagasɔ ma wiin fa to ke we kakie sra hon ne ti ni na telebe hon. Awe tabada ɔɔn ka kene.

²⁵Bare ka mane fire wɔkara worofre nka basie ka ka zin bere worofreneta kɔ ka ni na yereta ma.

1 PIYERE 3

¹Ki yara me, ka ne moɔ ka banganne ta wiin fa to hali wiinye kma ɔɔn dian ne yɔɔn Wuro domada ma ga, ye ta yàra ta tɛda sbe te yɔnmabe kɔ ye hon, sɔɔn fa yira ye ma ga.

²Ye n'a za da ka tenon forɔ, ka ne kiu ka neme ma.

³K'a bege ka te kon ma bege yee ga, bo wɔndɔgolenon bo sanɔ na begefɛ, bo ma begezoga.

⁴Nka k'a bege daga ne ka kɔrɔ hon yi wiin ɔɔn kɔni, mane sbe ne yaga ga, ka woroma ne kuna, ka kakiri ne tangan. Wɔn ɔɔn dia Wuro ma forona.

⁵Gweregwerena wiinye yàra ɔɔn mane yɔɔn Wuro ma, yee ye mane bege ne moɔ ye banganne ta.

⁶Yee Sara mane ti ne moɔ Abrahamu ta n'a wiri ye na te. Ki wiinye kma ɔɔn dafɔrete, mane dian ne kwan foyi na ga, ka Sara nɔmanɛ.

⁷Ki sini me, ka k'a yara foga kɔ kakiri ɔn tɔɔ da fangan ti ye hon ga. Ka n'e yirebe bare ka na kwe Wuro ta woramadiabe gun kɔrɔ na k'a sirewɔ hon wiin fa to foyi ka k'a wurome yaga ga.

⁸Wɔn nii we me, ka te ka pepe zugo ne tala. Ka ne makare, ka da ne dia neme ma, ka worama ne dia, ka ne moɔ ka neme ta.

⁹Ka ka ne dayaga na ku sara kɔ dayaga ga, ɔn ka ne vini na ku wa kɔ vini ga. Nka ka ne duba ɔɔn ta bare wɔn ye na ka wiri wiin fa to ka Wuro ta siara gun.

¹⁰Wɔkara ye sebe wiin ne Wuro domada na sebe hon ɔn da ye wiin ɔɔn ne kia sirewɔ na dangamu gun, ne kia dangamu za, wɔnna te daga kɔ dayaga hon ga, mane daga lamarabere yira ga.

¹¹A daga ye sabɛ dayaga na ne dafɔre ta. A daga ne siara kia ne dɔɔ a ma.

¹²Bare Matigi yɔnnɔ ti smatele na. A moɔ ye ta me na. Nka Matigi ye zin wa dayagatere bre piri.

¹³Ka ɔɔn ne sige ka yere ma ne dafɔre ta, kɔ te ɔɔn na dayaga ta ka na?



¹⁴Ka ɔɔn ne yanne k'a telebe ye na, ka dangamu. Ka ka kwan ɔɔn sii na ga, ka ka ka kakiri yanganmu ga.

¹⁵Nka Krista wiin ɔɔn Matigi, ka wɔn yirebe ka kɔrɔ hɔn. Wiinye kma ɔɔn ka toga k'a yɔnmabe wɔɔn na, ka ye yira n'e kini ye ma sangan pepe ma.

¹⁶Nka ka wɔn ta kɔ woramakɔn kɔ yeremazibe, ka kakiri ne tangan wiin fa to wiinye kma ɔɔn ka dayagabere k'a tedafɔre ye na, ye ɔɔn ka tenɔn za Krista timi, ye piri y'a yirada hɔn.

¹⁷Bare ye ɔɔn ma Wuro dongo ɔɔn yanne y'a dafɔrete ye na, wɔn fɔn a yanne dayagate ye na.

¹⁸Tian na, Krista yere siri kanyɔnnɔ tala na dama kakie ye na. Awe wiin ɔɔn sɔntele, a siri telebareyasma ye na wiin fa to y'awe wiin yee, a ɔɔn winni sa Wuro ta Ni baraka hɔn, a sbe ka pere Wuro ma.

¹⁹Wonna Ni we baraka hɔn a yere mane yaa fanedia yira sma ma kaso hɔn wara.

²⁰Wɔn wiinye kma ɔɔn mane maga Wuro ma gwerena wiin sangan ma ye mane tangan ne Wuro ta naa yere, wiin sangan we ma Nowe mane zokoro tetere sma damane sma korosɔɔn kisi zu ta wiin koro we hɔn.

²¹Wiin batize ɔɔn ka kisi basie, wɔn mane wɔn na tagamase. Wiinye doma ɔɔn ti kɔn ma a wɔnwɔ a ɔɔn kinibe n'e wa ga nka a kia yere pere Wuro ma kɔ kɔrɔhɔnkini. A ka kisi Yezu Krista ta winnisa baraka hɔn sara yɔ.

²²Awe wiin ɔɔn ba wuro hɔn, ɔn yaa tangan Wuro digesoro ma. Meleke kɔ fanganmabe kɔ sebe pepe ti a soro ma.

1 PIYERE 4

¹Awale Krista debe yanne ye kɔn hɔn han le. Ki me, ka wonna giate we ka ka hɔn me. Wiin te ɔɔn yanne ye kɔn hɔn, wonna te kakie ta da we,

²wiin fa to a y'a sirewɔ sere ta ye kɔn hɔn nka a a ta sma ma diamada hɔn ga, a a ta Wuro dongo na te na.

³Tian na, ka pia wiin fa ta fɔnɔ gwerena wɔkara bɔ sismasere ye dongo na da ta wiin ne, ne ti kakalafa hɔn kɔ ye yere ma diamada kɔ meneyingin kɔ fetite kɔ fianyagakan, wɔn kayan yee.

⁴Basie y'a za da ka kwe ne kɔ ye neme wonna kakalada wɔ hɔn titiri ga, ye ne kaba wɔn na ne ka vini.

⁵Nka wiin te ɔɔn tetere tangan ne na nima kɔ sara kiti, ye na n'e wɔɔn yira wonna te ma.

⁶Bo wɔn ye na fanedia mane yira warakma yere ma wiin fa to ye kiti wɔkara nima ɔɔn ni gun wɔkara Wuro a ta Ni baraka hɔn.

⁷Da pepe wesangan vetra. Ka ka kakiri tanganbe ɔn wɔɔ wurome hɔn sangan pepe ma.



- ⁸Ka ka da diabe neme ma forona bare dadiamabe kakie na yaan ye do dibe.
- ⁹Ka ka neme foga forona ka bre on ka ne yoyoledabere ga.
- ¹⁰Wuro wiin kien ta ka pepe tala tala ma, ka neme mako foro ko won wokara wiinye kma on kwa a ta kien ma.
- ¹¹Wiin te on da ye puru, ye daga te Wuro domada a on yira. Wiin te on ne diema ta, a na te n'e ta ko Wuro ta fangan wiin fa to sma pepe sbe Wuro yirebe Yezu Krista baraka hon. Yirebe ko sebe wiri awe wiin ma sangan pepe ma. Amina.
- ¹²N'a kma fore, k'a te on ne yanne wokara ye mane daga te na ga, ka ka kaba won na ga.
- ¹³Nka k'a te on ka nii gun Krista ta yanne hon, ka nihondia wiin fa to a ta yirebe on naa dore wiin sangan ma, ka ne ti nihondiaro hon me.
- ¹⁴Ye on ne ka vini Krista togo ye na, ka dangamu bare yirebe na Ni Wuro ta Ni ti ka hon.
- ¹⁵Ka na soon sii ka ne ti yanne hon sonye do ma wele panofa do ma wele dayagate do ma wele wiin te on ye do ka da pepe hon ga.
- ¹⁶Nka a on ma k'a te on ne Krista timikma, won ye na ka yanne, ka ka piri ko won ga. A na te yere daga Wuro yirebe wonna togo we ye na wiin on de a ma.
- ¹⁷Kitisowagati yere wiri. Kiti na pia bii Wuro ta kma ma. Awale kiti on ne pia ke ma den, wiinye kma on maga Wuro ta fanedia hon, wonno on na te wonwo na han?
- ¹⁸Tamara ye sebe Wuro domada na sebe hon wa on da, ye santele ta kisi on ne na sige, ne Wurotbareyata ko kakieteta ye na te?
- ¹⁹Ye te yee, wiinye kma on ti yanne hon Wuro dongo ye na, ye ye ni ka danta sra hon, soon daga yoon wiin ma ne dafore ta.

1 PIYERE 5

- ¹Wuro ta kma na zengenkma wiinye on ti ko ka neme, ma ye me tian na. Me wiin te yere on zengente, me ne Yezu ta yanne na siereta, wiin yirebe on na dore me wiin te on na ne nii gun won na.
- ²Wuro ta worofre wiinye on kalfa ka ma, ka ye ne. Ka ka ye ta on da fangan ye on de ka ma ga, on ka ne ta ton na ga, nka ka ye ta ko nihondiaro Wuro dongo na.
- ³Wiinye kma wo on kalfa ka ma, ka ka boo fangan de ye ma ga nka ka te tagamase na worofre wo ta.
- ⁴Ye on te yee, worofrenesma pepe na fan yi on na naa wiin sangan ma, wiin yirebe na ton on we ga, ka na won gun.



⁵Ki smazore me ka ne moɔ sonmlala ta. Ka ɔn neme kwe wiin ween pepe, ka ka yeremazibe ye ma. Bare ye sebe Wuro domada na sebe hon on da, ye Wuro been ne ko yereyibesma ga nka a y'a woramadiabe ta yeremazibesma ma.

⁶Won ye na ka ka yeremazibe Wuro ta sebe wee wiin fa to wiin wagati ɔn tige, won ɔn naa wiri wiin sangan ma, a ka yirebe.

⁷Ka k'a ninabanda pepe de a ma bare a kwa ka ma.

⁸Ka ka yere korose on ka yinna doma. Ka zugu Sitane ti ne yara wokara zara wiin ɔn moɔ ne y'a kika kia.

⁹Ka taa a na fangan ma yonmabe baraka hon on too da ka na plala wiinye ɔn ti diniyan hon, wonna yanne wo neme ɔn wonwo gun me.

¹⁰Ka yanne we timi ma zogo, woramadiabe pepe na te Wuro wiin ɔn ka wiri Krista baraka hon y'a yirebe ye na wiin ɔn we ga, awe yere na ye bere fangan ka ka hon ye. A na fangan ka ka hon on ka wora sigebe on ka tanganbe ka foro.

¹¹Sebe wiri awe ɔn ma sangan pepe ma. Amina.

¹²Siliven, ma yoon wiin ma plalobe na awe ma ɔn me, a ɔn bo sebe slalo be sebe ne ma ka ye na wiin fa to on ka me ka taa ye na, n'a yira n'a doro on da Wuro ta woramadiabe na siebe yi ma ka doo.

¹³Wuro ta kma wiinye ɔn ti Babiloni, ko ne no Mareke ye bire ka na.

¹⁴Ka foo na siebe yi bire neme na. Ki wiinye kma pepe ɔn Krista timikma, Wuro te a siara ta ka ma.



2 PIYÈRE

2 PIYÈRE 1

¹Mε Simōn Piyere Yezu Krista ta barateta ne a ta faneta ma bo sebe fane sma ma wiinye òn mia yònmabe neme gun kià Wuro kò ke na kisita Yezu Krista ta telebe do ma,

²òn da Wuro kò kià Matigi Yezu na tò tɛ ye y'a dadiamabe kò y'a siara ta ka ma yaan.

³Tian na, wiin fa òn ke kayan kià sirewò hòn kò kià Wuro ta da hòn, Wuro ta sebe wòn pere ke ma. Wiin te òn ke wiri y'a yirebe kò y'a fangan baraka hòn, a tɛ ke òn wònna te tò.

⁴Wiinye frɛ na do òn mane sò ke ma, ye tere ne ba yi frɛ pepe tere ma, yewò baraka hòn wònwò pere ke ma wiin fa to wònwò baraka hòn diniyan hòn diamada ki wiinye kma paga, ka nii sbɛ wɛ wònna vrada wò hòn òn kò Wurobe hòn.

⁵Wòn ye na ka k'a sbɛ ye pepe ta òn foro kwɛ k'a yònmabe ma òn tò kwɛ foro ma.

⁶Ka yerefige kwɛ tò ma òn sòmna kwɛ yerefige ma òn Wuro na tò kwɛ sòmna ma.

⁷Ka marebe kwɛ Wuro na tò ma òn dadiamabe kwɛ marebe ma.

⁸Bare wònna zugo wò òn ne ti ka hòn yaan, ka sbɛ ne wò yee òn ka ne foyi ta ga, òn mane sbɛ ne wò yee òn ka kià Matigi Yezu Krista tò mɛ ga.

⁹Tian na, wònna zugo wò òn mane ti wiin te hòn ga, wònna te fuu wiin òn yaa ne lɔgelɔge yee. A na te sanfire òn da ye mane min òn kìnì y'a gwerekakie na.

¹⁰Wòn ye na kià kma, Wuro ka wiri òn ka dége wiin dége we na, ka fangan ka ka yere hòn ye òn wònna wiri wò do paga. Ka òn wòn ta, ka ka kò dayaga hòn abada ga.

¹¹Wòn òn na tɛ ka sbɛ kò kià Matigi kò ke na kisita Yezu Krista ta kolo na yagabareya yi hòn zana.

¹²Wòn ye na hali ka n'e noma tò, ne ti basie tian hòn siebe na, yee ma bere ne ka kakiri tugo kò lɔgò yɛ.

¹³Nka ma tò mɛ òn da ma ne ti bo diniyan be hòn, ma daga ne ka kakiri tugo. Ye bere ne daga mɛ.

¹⁴Mε tò ne sirisangan wiri wɛ wòkara kià Matigi Yezu Krista n'e noma yira ne ma wiin nɛ.

¹⁵Nka ma na sige ne yere ma wiin fa to ne siri wɛ timi ma, ma ka kala kò wiinye da, ka ne sbɛ ne ka kakiri tugo kò lɔgò sangan pepe ma.

¹⁶Tian na, ye tɛ wòkara bò sian na kayanbe ye ma mé perebe òn ne kià Matigi Yezu Krista ta nada na sebe yira ka ma ga rɛ, nka mé a ta yirebe na kini za kò ke yinna.

¹⁷Bare a togo kò yirebe gun Wuro ta wiin sangan ma, kòn boo mane sa Wuro ta yirebe na kabako yi hòn òn d'a ma, ye bo n'a moronanò wiin da òn dia ne ma, ma n'a dége.



¹⁸Mé yere mane ti kò lege Wuro ta tolo ma, mé mane wónna kón we mɔɔ a ɔn tuma wuro hɔn.

¹⁹Wón nii wɛ mɛ, Wuro ta daberebere domada wiinye ɔn n'e yira n'e k̀ini, wónwɔ ti mé ta mɛ. Wiinye domada wɔ na kayan ka daga ɔn ta, ye ye kinibe ka ma wɔkara fintina kini saba tunio hɔn wiin nɛ fɔn yaa kayan kɔɔ ta kie ma ɔn yaa kayan kikima mumulu ta sa ma ka kɔrɔ hɔn.

²⁰Wón nii wa mɛ, ka daga tɔɔ da sɔɔn sbɛ ne Wuro domada kɔrɔ yira ye sana yee ga.

²¹Tian na, sɔɔn dongo Wuro domada tala bɔɔ ta n'e za ga, nka Wuro ta Ni baraka hɔn bɔɔ sma mane Wuro domada yira.

2 PIYÈRE 2

¹Daberebere na niɔnsɔ ye mane ti zame yɔɔ wiin nɛ gwerena, yee kalasma na niɔnsɔ ye na ti ye yɔɔ ye. Ye na ne ka kala kò niɔn na da wiinye ɔn sma firebe, Matigi wiin yere ɔn n'e wɔɔn wa, ye na ne kwa, ye wón tian ga. Wiinye bɔnɔ ɔn na sangan dere ɔn naa ga, ye ne wónwɔ kia n'e dra ye yere ma.

²Sma na yaan ye na dɔɔ ye ma ye ta kakalafa hɔn. Yewɔ ye na tian na sogo na tɛ Wuro togo na yagafa na.

³Ye na ne lamarabereda yira ka ma ne k'a gwana tɔɔ. Ye na kiti dubi wɛ ye na yaga foyi wón yaga abada ga.

⁴Bare wiinye meleke ɔn kakie ta, Wuro makare wónwɔ ma ga, a ye dra giaganɔma hɔn n'e tige ne kitikɔ yere.

⁵Wuro makare diniyanbiri ma ga nka a mane zu na yaan yi nabe dayagatesma na wiin sangan ma, Nowe wiin ɔn mane desma wɔ na sɔn korosɔɔnnɔ ne telebe puru n'a yira, a mane wón nii wa.

⁶Wón timi a ɔn Sodòmukuru kò Gomɔrekuru zarake ɔn togo ka ye ma n'e wónna. A wón ta tagamase na n'a dɔrɔ smayaga ma wiinye ɔn naa zin.

⁷Lɔti sɔntele wiin ɔn mane yanne wónna vunatesma wɔ tenɔn ta, a mane wón den.

⁸Bare wónna sɔntele we mane tangan kò lɔgɔ n'e ta teda za n'e ta bereda mɔɔ. Kɔɔ pepe ma a mane yanne ye kɔrɔ hɔn ye ta tedayaga ta.

⁹Yee Matigi sbɛ ne smatele den n'e wa yanne hɔn n'e tige ye yere soro ma kitikɔ ma na telebareyasma yaga na.

¹⁰Wiinye kma ɔn dɔɔ ye ma diamada ma ne Wuro ta da na wu wa, a na yaga yi wónwɔ. Wónna sma wɔ yɔɔn fɔnɔ ye yere ma n'e yereyirebe, mane kwan kò wuro hɔn frɛ ta vini ga.

¹¹Kamasɔrɔ meleke wiinye ɔn fɔn kò yewɔ fangan kò sebe na, wónwɔ yere mane dian ne wuro hɔn frɛ na zakeda yira Matigi zin ga.



¹²Nka yewo sma wo wiinye on wokara worofre na yinni wiinye on tetere tige worefre ye na on yee, ye wiinye fre too ga, wonwo ye on vini ne na siri wokara sokobafre.

¹³Ye na telebareyafa na tonu gun. Ye dayagate sin togo hon n'e yere nihondia. Ye te ne naa k'a zondo hon wiin sangan ma ne nihondia y'a lamara na, won te ma pere ko dayaga na yire ye.

¹⁴Wiinye yara yinna ma on lo ga, wonwo ye kia ne fonu ko on ye ta kakie ne yaan ne yaa. Fanganduru ti wiinye kma na, wonwo ye on gun y'a worefre hon. Gwanada na giate on ti ye koru hon. Wuro ta vode ti ye ma.

¹⁵Ye sofuru dra on duu Bosorason Balamu ta sogo ma wiin on mane toro sara na telebareya yi ma, on te ye n'a diebe.

¹⁶Nka a mane zarake ye yere ta damobareyafa ye na. Worofa wiin yere on sbe ne bere ga, won on mane bere wokara soon on soo daberebeta we ta yinnida ma.

¹⁷Yewo sma wo te wokara wolokwie, wokara wiin wuro on sige pangan n'a tumabe. Tunio na yaga ye on tige ye ma.

¹⁸Yereyirebebereda ko yinnibereda ye on yira n'e yere ma diamada na giate bii n'e yira sma ma wiinye on do sa firesma hon n'e foga y'a worefre hon.

¹⁹Ye tisramabe na do soo ye ma kamasoro yewo n'e yere ta daronada ta tere wiinye on na n'e yaga. Bare wiinye da on sbe be ta, be wonwo ta tere.

²⁰Wiinye kma on ye yere den ye wa diniyan hon doma hon kià Matigi ko ke na kisita Yezu Krista na too baraka hon on bere ye yere to wonwo n'e yanne ne bere ye ma ye me, ye ta da na yaga yi on yalo gwerena ma.

²¹Bare ye ma mane telebe na sogo too ga, won mane na fon yi ye ma ko a ta too on ye timi bere Ten na kini yi ma wiin on mane yira ye ma.

²²Dakalo ma wiin fa yira ki ga on da, ye gwege bere ne y'a bian zon ye, won on te ye na. Boo bere da me, ye wiin tege on duu min, y'a bere yaa ne pilemile volu hon.

2 PIYERE 3

¹N'a kma, bo on n'a sebe plalo ka ma sin. Wonna sebe pla wo pepe hon, ma ka kakiri tugo ko giate na foru yi.

²Daberebere na foru ye mane pia wiinye domada yira ko fanesma wiin ten yira ka ma, kià Matigi ko ke na kisita ta ten, ka ka kakiri to ko wonwo.

³Ka daga pia too den da diniyanwesangan ma buu sma na naa wiinye on na ne duu ye ma diamada ma. Ye na ne ka wopa

⁴ne kwa ka ma, y'a wiin dosu ta on da ye ye na naa, ye wee a ti? Ye bare ke tame siri ma da hon, ye diniyan ti ye dannon na ye.



- ⁵Ye na ne wɔn yira ne sanfire ɔn da gwerena Wuro ɔn bere, wurokɔn kɔ lagakɔn ɔn dan. Lagakɔn sa zu hɔn ɔn tɛtɛrɛ kɔ zu.
- ⁶Wɔnna dadogo tala we ɔn pia gwerediniyan yaga mɛ n'a brabɛ zu hɔn.
- ⁷A ma bo basie wurokɔn kɔ lagakɔn mɛ han, wɔnna domada tala wɔ ɔn n'e tɛtɛrɛ n'e tige togo ma. A ye tige kitikɔ ma na kɔ zugoyagma yɛkɔ ma na.
- ⁸Nka fa tala kɔnɛ tiye, n'a kma ka daga sanfire kɔ wiin ga. Kɔɔ tala dama ti wɔkara dɔgɔ zɔfun (1,000) Matigi ta, dɔgɔ zɔfun ne wɔkara kɔɔ tala a ta.
- ⁹Matigi wiinye da na do sɔɔ, a sangan dɛrɛ ɔn n'e ta ga, kamasɔrɔ bɔɔ ne kwa, y'a sale n'e ta ga. Nka a ka da sɔmna, a kia ka na bɔɔ naa siri ga, nka a kia ka pepe ka zugo katra.
- ¹⁰Matigi ta kɔɔ na naa wɔkara panɔ. Wɔnna kɔɔ we ma, wurokɔn na mige kɔ digekɔn na yire yi. A na frɛ wiinye ɔn malo nɛmɛ ma, wɔnwɔ na walaka, lagakɔn kɔ ye ma tɛda mige.
- ¹¹Wɔnna frɛ wɔ pepe debe ne daga yaga yee han, ki daga tɛ nɛ na sma sii na? Ka daga tɛ k'a tɛda ne kɔni, ka ne dɔɔ Wuro ma siebɛ na.
- ¹²Ki wiinye ɔn Wuro ta kɔɔ yɛrɛ ne kia a sale wiri, togo na tuma wurokɔn ma wiin kɔɔ we ma a walaka wɛ nɛmɛ hɔn, a na frɛ wiinye ɔn malo nɛmɛ ma, wɔnwɔ na yuu wiin kɔɔ we ma.
- ¹³A ye na do sɔɔ ke ma wiin nɛ ɔn da, ye telebe ti wiin wurokɔnwun kɔ wiin lagakɔnwun ma, ye wɔnwɔ na dan, ke tangan n'e yɛrɛ.
- ¹⁴Wɔn ye na, n'a kma ka ɔn ne ti wɔnna yere we hɔn, ka sige ka yere ma wiin fa to a na ka gun siara na tele yi hɔn, zarakedo ka ne ti ka na ga.
- ¹⁵Ka daga tɔɔ da kià Matigi ɔn sɔmna sangan dɛrɛ ka wee, wɔn k'a kisi. Bo wɔn nɛmɛ ke na plalo ne ke maa Pɔle mane ɔn seɓɛ n'e yira ka ma a ta tɔɔ baraka hɔn, Wuro wiin pere a ma.
- ¹⁶A bɔ da bɛ na bɛreda yira wiin wɛɛn pepe, wɔn a ɔn seɓɛ y'a seɓɛ hɔn. Ye na bɔɔ sige. Wiinye kma ɔn foyi tɔɔ ga, ɔn mane kala mɛ ga, wɔnwɔ n'e kɔrɔ katra wɔkara ye Wuro domada na seɓɛ kɔrɔ katra wiin nɛ mɛ y'a yaga ye na.
- ¹⁷Awale n'a kma, ka dafa n'e mɔɔ n'e wɛ. Ka ka yere kɔrɔse ka ka ka yere to smayaga ma wiinye ɔn fire, ye naa ka firebɛ, ka ti wiin yɔnmabe hɔn, ye naa ka wa wɔn hɔn ga.
- ¹⁸Nka ka ne fa kwɛ k'a tɔɔ ma kià Matigi ne ke na kisita Yezu Krista na suu. Yirebe tɛ a ma n'a bii basie fɔn sangan pepe ma. Amina.



1 ZAN

1 ZAN 1

- ¹Gwere da ye gwere wiin fa ɔɔn mane tiye, mé wiin fa mɔɔ, ɔn wiin fa za, mé wiin fa sege, ɔn le a ma ni na domada na.
- ²Bare ni ye yere dɔɔɔ, mé n'a za, mé a siere ɔn ne wɛbareyani noma yira ka ma wiin ɔɔn mane ti Tɔn Wuro bre ɔn ye yere dɔɔɔ mé ma.
- ³Mé wiin fa mɔɔ ɔn n'a za, mé a yira ki ma mɛ wiin fa to ki ne kwe ne ti kɔ mé. Kià kweti ne kwe kɔ Tɔn yi ɔnkɔ a nɔ Yezu Krista yi.
- ⁴Mé ye sebe ka ma wiin fa to mia nihɔndiaro do paga.
- ⁵Mé wiinye domada mɔɔ a ta, ɔn n'e yira ka ma, bɔ wɔnwo: Wuro kini, tunio ti a hɔn ga.
- ⁶Mé ɔɔn ne da ye mé kwe kɔ lege, a ma tunio hɔn ke yaa, mɛ niɔnsɔ ɔn mane tian ta ga.
- ⁷Nka ke ɔɔn ne yaa kini na wɔkara awe yere ti kini hɔn wiin ne, wɔn n'a dɔɔɔ ɔn da ke kwe ne ti. A nɔ Yezu too ne kià kakie pepe wa.
- ⁸Ke ɔɔn ne yira ne kwa ye kakie ti ke hɔn ga, ke ɔɔn ke yere firebe. Tian ma bere ne ti ke hɔn mɛ ga.
- ⁹Ke ɔɔn ne kià kakie yira ye tinɔn na, a na yafa ke ma ɔn ke kɔnibe kià yagada pepe na.
- ¹⁰Ke ɔɔn ne yira ne kwa, ye ke kakiere ga, ke a ta niɔnsɔta na, a domada mane ti ke hɔn mɛ ga.

1 ZAN 2

- ¹Ne nɔmanɛ, ma bɔ sebe n'e yira ka ma wiin fa to ka ka kakie ta ga. Nka wiin te ɔɔn kakie ta, veta ti ke na Tɔn bre. Wɔn Yezu Krista wiin ɔɔn tele.
- ²Bare awe ɔɔn wɛ salaka na kià kakie ye na. Ye ke dama ta kakie ye na ga nka kɔ diniyan kma pepe ye na mɛ.
- ³Mé Wuro dége tɔɔ wiin fa ma, bo wɔn. Wɔn ke ɔɔn ne dɔɔ a ta ten ma.
- ⁴Wiin te ɔɔn da ye y'a tɔɔ, nka mane dɔɔ a ta ten ma ga, wɔnna te niɔnsɔta tian ma bere ne ti a na te hɔn mɛ ga.
- ⁵Nka wiin te ɔɔn kwa a domada ma, Wuro ta dadiamabe ti wɔnna te hɔn tian na. Wɔn ma ke a tɔɔ da ke kwe kɔ lege.
- ⁶Wiin te ɔɔn yira ne kwa, ye yi ti kɔ Wuro, Yezu mane yaa wiin sogo ma, fɔn wɔnna te ne yaa wɔn ma mɛ.



- ⁷N'a kma fɔre, a ten na wun yi ma ɔn seɛ ka ma ga nka a bire yi wiin ɔn mane pia ne ti ka ta fɔn gwerena. Wɔnna tenbiri we, wɔn Wuro domada ka wiinye mɔɔ.
- ⁸Nka hali kɔ wɔn, a ten na wun yi, ma wiin seɛ ka ma. Wɔn tian awe ta kɔ ki ta mɛ. Bare tunio tiye titiri ga, kini na sieɛ yi ne wɔlɔ sin.
- ⁹Wiin te ɔn yira ne kwa, ye yi ti kini na a na plalo da mane dia a ma ga, wɔnna te ti tunio hɔn ye.
- ¹⁰Wiin te ɔn ye na plalo da diabe ye ma, wɔnna te ti kini na, foyi mane ti a na te hɔn wiin ɔn sɛ ne sɔn fireɛ ga.
- ¹¹Nka wiin te na plalo da ɔn dia a ma ga, wɔnna te ti tunio hɔn. A na te yaa tunio hɔn ɔn man'e yado tɔɔ ga bare a sege ne zɛ tunio hɔn ga.
- ¹²Ki nimisala, ma bɔ seɛ n'e yira ka ma ɔn da k'a kakie yafa ka ma awe Yezu togo na.
- ¹³Ki tame, ma bɔ seɛ n'e yira ka ma ɔn da n'a bii dubisangan ma, wiin te ɔn mane tiye k'a tɔɔ. Ki smazɔre, ma bɔ seɛ n'e yira ka ma ɔn da ka sɛ dayaga na te ta.
- ¹⁴Ki nimisala, ma man'e seɛ n'e yira ka ma, ka Tɔn tɔɔ. Ki tame, ma man'e seɛ n'e yira ka ma, wiin te ɔn tiye n'a bii dubisangan ma, k'a tɔɔ. Ki smazɔre, ma man'e seɛ n'e yira ka ma, fangan ti ka hɔn. Wuro domada ti ka kakiri hɔn, ka ne sɛ dayaga na te ta.
- ¹⁵Ka ka diniyan da diabe ka ma ga, ɔn k'a hɔn frɛ da diabe ka ma mɛ ga. Diniyan da dia wiin te ma, Tɔn da dia wɔnna te ma ga.
- ¹⁶Bare wiinye frɛ pepe ɔn ti diniyan hɔn, kɔn ma diamada kɔ yinna ma diamada kɔ gunfrɛ na yereyireɛfrɛ, wɔnwɔ sa Tɔn hɔn ga, diniyan hɔn ye sa.
- ¹⁷Kamasɔɔ diniyan kɔ ye hɔn diamafre na wɛ nka wiin te ɔn Wuro dongo na da ta, wɔnna te na ne tiye suu.
- ¹⁸Mɛ nɔmanɛ, wɛbesangan wiri. Ka mɔɔ ye da Krista zugu boo na naa. Kamasɔɔ Krista zugu na yaan ye ne tiye basie sin. Wɔn ma ke tɔɔ da wɛbesangan wiri wɛ.
- ¹⁹Ke brɛ ye sa nka ye mane ke na bɔɔ ga. Ye mane ke na bɔɔ, ye mane na kwɛ kɔ ke nemɛ. Nka ye ta tɛ ɔn mane daga dɔre, ye ye pepe ti wiin nɛ, ye ye ke na bɔɔ ga.
- ²⁰A ma ki han, Wuro ta Ni gun, ka pepe bere ne wɔn yɔnnɔ tɔɔ mɛ.
- ²¹Ma seɛ ka ma ɔn da ka tian tɔɔ ga rɛ nka ma seɛ ka ma ɔn da k'a tɔɔ ɔnkɔ mɛ ka tɔɔ da niɔn na da tala bɔɔ sa tian hɔn ga.
- ²²Kɔ te ɔn niɔnsɔta a ma tɛ wiin te ɔn wee ye Yezu Krista ga? Wiin te ɔn wee Tɔn kɔ Nɔ ta da na, wɔnna te ɔn Krista zugu.
- ²³Wiin te ɔn maga Nɔ hɔn, wɔnna te maga Tɔn hɔn mɛ. Wiin te ɔn Nɔ da yira, wɔnna te Tɔn tɔɔ mɛ.



²⁴A ma ki han, ka wiinye fane mɔɔ n'a bii fɔn dubisangan ma, ye te ye wɔɔ ka kakiri hɔn. Ka wiinye fane mɔɔ n'a bii fɔn dubisangan ma, ye ɔɔn wɔɔ ka kakiri hɔn, ka na ti kɔ Nɔ kɔ Tɔn sangan pepe ma mɛ.

²⁵Awe yere wiin fa na do ɔɔ ke ma, wɔn webareyani.

²⁶Wiinye kma ɔɔn kia ka firebe, ma wiin fa sebe ye ye na, bo ɔɔn wɔn.

²⁷A ma ki han, ka wiinye Ni gun a ta, wɔn ti ka hɔn, ka mako ma bere ne sa kala hɔn titiri me ga. Nka a ta Ni ka kala kɔ da pepe. Wɔnna ni we tian yira, ye niɔn yira ga. A debe ma wɔnna Ni we ɔɔn ka kala han, wɔn ɔɔn te ka ne kwe ne ti kɔ lege.

²⁸Awale nimisala, ka kwe kɔ lege wiin fa to a ɔɔn naa ye yere dɔɔ wiin sangan ma, yɔnmabe na yire yi ne ti ke hɔn ke ka naa piri ke bre ne dere a na a nasangan ma ga.

²⁹Ka debe tɔɔ da Krista tele han, ka daga tɔɔ da wiin te pepe ɔɔn telebe ta, wɔnna te Wuro nɔ.

1 ZAN 3

¹Tɔn wiin dadiamabe na yire yi ta ke ma, ka wɔn na kayan ta. Bo wɔn ɔɔn te ye ɔɔn ne ke wiri Wuro nɔmanɛ. Ke bere ne Wuro nɔmanɛ tian na mɛ. Bo wɔn ɔɔn te diniyan hɔn kma ɔɔn mane ke tɔɔ ga bare ye Wuro tɔɔ ga.

²N'a kma fɔre, n'a bii basie ke Wuro nɔmanɛ. Nka ke na te wiinye fre na, wɔn nɔma yira den ga. Ke tɔɔ da Krista ɔɔn na naa wiin sangan ma, ke na ne tala kɔ lege bare a na ne ti wiin ne, yee ke na n'a za.

³Wiin te pepe ɔɔn wɔnna yɔnmabe we gun a ye na, wɔnna te ye yere kinibe wɔkara awe Yezu kini wiin ne.

⁴Wiin te pepe ɔɔn kakie ta, wɔnna te Wuro ta Ten yaga mɛ. Bare kakie ta te wɔn ɔɔn ten ta yaga.

⁵Nka ka tɔɔ d'awe Yezu ye yere dɔɔ kakie we na, kakie ma bere ne ti a hɔn me ga.

⁶Wiin te pepe ɔɔn wɔɔ kɔ lege, wɔnna te kakie ta ga. Wiin te ɔɔn kakie ta, wɔn n'a za ga, ɔn man'a tɔɔ me ga.

⁷Ka ka te ɔɔn ka firebe ga. Wiin te ɔɔn telebe ta, wɔnna te sɔntele wɔkara awe Yezu tele wiin ne.

⁸Wiin te ɔɔn kakietɛ, wɔnna te Sitane ta ɔɔn bare n'a bii dubisangan ma, Sitane kakietɛta. Wuro Nɔ naa wiin wɔɔn na, bo wɔn: A naa wiin fa to a Sitane ta tɛda yaga.

⁹Wiin te pepe ɔɔn Wuro nɔ, wɔnna te kakie ta titiri ga. Bare Wuro ta tugofa ti wɔnna te hɔn, bo wɔn ɔɔn te a ɔɔn mane kakie ta titiri ga, ɔnkɔ me, Wuro ɔɔn n'a na te vɔɔ.

¹⁰Wuro nɔmanɛ dɛge tɔɔ wiin fa ma, Sitane ye ne tɔɔ wiin ma mɛ, bo wɔn: Wiin te pepe ɔɔn telebe ta ga, a na plalo da mane dia a ma ga, wɔnna te Wuro nɔ ga.



- 11**Tian na ka wiinye fanε mɔɔ n'a bii fɔn dubisangan ma, bo wɔnwɔ: Ye ke ke nεmε da diabε ke ma.
- 12**Ke ka tε wɔkara Kayen ga. Wɔn mane dayaga na te ta soromasɔn ɔn ye na plalo yεε. Wɔnnɔ na a yεrε man'a yεε? Bare awe yεrε ta tɛda mane fɔrɔ ga, a na plalo ye ne tele.
- 13**Diniyan hɔn kma ɔn ne ka na wu wa, ka ka kaba wɔn na ga, n'a kma.
- 14**Ke tɔɔ da ke sa siri hɔn, ɔn kɔ ni hɔn. Bare ke na plala da dia ke ma. Dadiamabe ti wiin te hɔn ga, wɔnna te ti siri hɔn yε.
- 15**Wiin te pepe ɔn ye na plalo na wu wa, wɔnna te sɔnyɛta. Ka tɔɔ da wiin te ɔn ne sɔnyɛta, wɛbareyani ti wɔnna te hɔn ga.
- 16**N'a bii basie ma, ke dadiamabe tɔɔ wiin fa ma, bo wɔn: Awe Yezu ye ni pere ke ye na. Ke mε, ke daga ke ni pere ke na plala ye na.
- 17**Bo diniyan be hɔn gunfrε ɔn ne ti wiin te pepe ta, ɔn ye na plalo za, a ne ti duru na, a ma dian dafɔre sii ta a ma ga, nε na ke sbε ne da, ye Wuro ta dadiamabe ti a na te hɔn?
- 18**Ka ka tε kià dadiamabe ne ti ke do hɔn ga, nka ka tε a ne zε kià tɛda hɔn kɔ tian hɔn.
- 19**Ke ke yεrε tɔɔ tian ta kma wiin fa ma, ke wora ne na kuna a zin, bo ɔn wɔn.
- 20**Bare ke gia ɔn mane tangan ga, Wuro yire yi kià giatε ma ɔn bere ne da pepe tɔɔ mε.
- 21**N'a kma fɔre, ke gia ɔn mane tangan ga, ke na bere Wuro ta kɔ yɔnmabe.
- 22**Ke ɔn wiin fa pepe mε a ta, ke na wɔn gun bare ke kwa a ta ten ma, n'a ma diamada ta.
- 23**Bo a ta ten: ɔn dɔɔ a Nɔ Yezu Krista ma ne yɔɔn a ma fɔrɔna, ɔn ke nεmε da diabε ke ma wɔkara a ten we pere ke ma wiin nε.
- 24**Wiin te ɔn kwa Wuro ta Ten ma, wɔnna te ti kɔ Wuro, Wuro ne ti kɔ lege mε. Wɔn ma ke tɔɔ d'a ti kɔ ke nεmε, a ta Ni baraka hɔn, a wiin pere ke ma.

1 ZAN 4

- 1**Wiinye kma pepe ɔn yira ne kwa, ye Wuro ta Ni ti yiwɔ hɔn, ka ka yɔɔn ye pepe ma ga, n'a kma. Nka ka ye taa n'e sege dɛn, a ɔn ma Wuro ta Ni tian na bare Wuro ta daberebere na niɔnsɔ ye na yaan ye ti diniyan hɔn.
- 2**Ka Wuro ta Ni dɛgε tɔɔ wiin fa ma, bo wɔn: Wiin te pepe ɔn n'a yira n'a dɔrɔ ye Yezu Krista vɔrɔ diniyan hɔn, Wuro ta Ni ɔn ti wɔnna te hɔn.
- 3**Nka wiin te pepe ɔn da, ye Yezu vɔrɔ diniyan hɔn ga, a Wuro ta Ni ɔn ti wɔnna te hɔn ga. Ka pia Krista zugu wiin ta da mɔɔ y'a ti ne naa, wɔn wɔn ta ni. A ti diniyan hɔn n'a bii basie sin.



- ⁴Ki wiinye kma ɔn Wuro ye, ka sbe wonna daberebere wɔ ta bare wiin te ɔn ti ka yɔɔ, wonna te fan yi diniyan hɔn tita ma.
- ⁵Yewɔ diniyan hɔn kma, bo wɔn ɔn te ye ɔn ne diniyan hɔn da bere, diniyan hɔn kma ne mɔɔ ye ta.
- ⁶A ma ke han, ke Wuro ye. Wiin te ɔn ne kia Wuro tɔɔ, wonna te mɔɔ ke ta. Wiin te ɔn mane Wuro yi ga, wonna te mɔɔ ke ta ga. Wɔn ma ke tian na kakiri tɔɔ n'a wa niɔn na yi na.
- ⁷Ka te ke ke neme da diabe ke ma, n'a kma fore bare dadiamabe sa Wuro ta. Dadiamabe ɔn ne ti wiin te hɔn, Wuro ɔn wonna te vɔrɔ a ne bere ne na Wuro tɔɔ me.
- ⁸Dadiamabe ti wiin te hɔn ga, wonna te Wuro tɔɔ ga bare Wuro ɔn dadiamabe.
- ⁹Wuro ta dadiamabe ye yere dɔrɔ ke yɔ wiin ne, bo wɔn: Wuro y'a nemetala fane diniyan hɔn wiin fa to ke ne ti ni na a baraka hɔn.
- ¹⁰Dadiamabe wiin fa, bo wɔn: A ke ɔn Wuro da diabe ke ma ga, awe ɔn ke da diabe ye ma ɔn ye nɔ fane, wɔn ɔn siri kià kake na yafa ye na.
- ¹¹N'a kma fore, Wuro ɔn ke da diabe ye ma yee, ke me, ke daga ke neme da diabe ke ma.
- ¹²Sɔɔn sii Wuro za n'a za ga. Ke ɔn ne ke neme da diabe ke ma, Wuro na wɔɔ kɔ ke neme, a ta dadiamabe ne na paga ke hɔn me.
- ¹³Wiin fa ma ke tɔɔ da ke ti kɔ Wuro, a ne ti kɔ ke neme, bo wɔn: A y'a Ni ka ke hɔn.
- ¹⁴Mià te ɔn n'a za, mé wɔn na sierɛbe ta ɔn da Tɔn ye Nɔ fane diniyan kisi na.
- ¹⁵Wiin te pepe ɔn n'a yira n'a dɔrɔ ɔn da Yezu Wuro Nɔ, Wuro ti kɔ wonna te, a na te ne ti kɔ Wuro me.
- ¹⁶A ma mé han, mià te ɔn n'e na yɔnmabe gun, wɔn ɔn te mé ɔn n'e yɔnnɔ tɔɔ ɔn da Wuro ta dadiamabe ti ke yɔ. Wuro ɔn dadiamabe. Dadiamabe ɔn ne ti wiin te hɔn, wonna te ti kɔ Wuro, Wuro ne ti kɔ a na te me.
- ¹⁷Dadiamabe do paga ke yɔ wiin ne, bo wɔn: Kitikɔ ma da na yɔnmabe ti ke hɔn, bare Yezu ti wiin ne, yee ke ti bo diniyan be hɔn me.
- ¹⁸Kuun ti dadiamabe hɔn ga. Dadiamabe na siebe yi kuun yɔnnɔ tɔɔ ga bare kuun naa kɔ yinna hɔn togo. Wiin te ɔn kwan, dadiamabe paga wonna te hɔn ga.
- ¹⁹A ma ke han, dadiamabe ti ke hɔn bare awe ɔn pia ke da diabe ye ma.
- ²⁰Wiin te ɔn yira ne kwa, ye Wuro da dia ye ma, kamasɔrɔ a n'e na plalo na wu wa, a na te niɔnsɔta. Tian na, be na plalo, be yɔnnɔ ti wiin na, wɔn da ɔn mane dia be ma ga, Wuro be wiin za ga, be sbe ne wɔn da diabe be ma ga.
- ²¹Ke wiin ten gun a ta, bo wɔn: Wiin te ɔn da Wuro da dia ye ma, a ye na plalo da diabe ye ma me.



1 ZAN 5

- ¹Yɔnmabe ti wiin te pepe hɔn, ɔn da Yezu ɔn Krista, Wuro ɔn wɔnna te vɔrɔ. Wuro wiin te ɔn vɔrɔta, wɔn da dia wiin te pepe ma, yee Wuro nɔmanɛ da dia wɔnna te ma yɛ.
- ²Ke ɔn ne Wuro da diabe ke ma, ne kwa a ta ten ma, wɔn ma ke tɔɔ da Wuro nɔmanɛ da dia ke ma mɛ.
- ³Bare Wuro ta dadiamabe wiin fa, bo wɔn: Ke ne kwa a ta ten ma. A ta ten ma bere ma bie na tɛnɛ ye mɛ ga.
- ⁴Wiinye kma pepe ɔn Wuro nɔmanɛ, wɔnwɔ debe sbɛ diniyan ta han, wiin sebe ɔn tɛ ke ɔn sbɛ diniyan ta, wɔn kià yɔnmabe.
- ⁵Kɔ te ɔn sbɛta diniyan hɔn, a ma tɛ wiin te hɔn yɔnmabe ti ɔn da, ye Yezu Wuro Nɔ ga?
- ⁶Yezu Krista wiin ɔn naa zio kɔ too baraka hɔn, a naa kɔ zio dama ga, a naa kɔ zio ɔnkɔ too. Wuro ta Ni ɔn n'e na sierebe ta bare Wuro ta Ni ɔn tian.
- ⁷Ye frɛ saa wiinye ɔn siere wɔ.
- ⁸Bo Wuro ta Ni, bo zio, bo ma too. Yewɔ siere saa wɔ ta sierebe ne tala mɛ.
- ⁹Ke ɔn ne dian sma ta sierebe na, Wuro ta sierebe yire yi. Bare Wuro ta sierebe n'a yira n'a dɔrɔ ɔn d'a ye nɔ siere.
- ¹⁰Wiin te ɔn yɔɔn Wuro Nɔ ma, bo sierebe be ti wɔnna te hɔn. Wiin te ɔn ma yɔɔn Wuro ma ga, a Wuro ta niɔnsɔta na. Bare Wuro wiin sierebe ta ye Nɔ ye na, a na te yɔɔn wɔn ma ga.
- ¹¹Bo wɔnna sierebe we: Wuro webareyani pere ke ma. Wɔnna Ni we, wɔn a Nɔ.
- ¹²Wiin te ɔn dian Nɔ we hɔn, wɔnna te ni gun. Wiin te ɔn ma dian Wuro Nɔ hɔn ga, wɔnna te ni gun mɛ ga.
- ¹³Ma bɔɔ pepe sebe n'e fanɛ ka ma wiin fa to ka tɔɔ da yɔnmabe ti ki wiinye kma hɔn Wuro Nɔ togo na, webareyani ti ka hɔn.
- ¹⁴Wiin worasigi ɔn na ti ke hɔn Wuro zin, bo wɔn: Ke ɔn wiin fa mɛ a ta a dongo na, a a pere ke ma.
- ¹⁵Ke ɔn ne wiin fa pepe mɛ a ta ɔn tɔɔ d'a mɔɔ ke ta, ke wiin fa mɛ a ta, ke tɔɔ da ke wɔn gun wɔn we.
- ¹⁶Wiin te ɔn ye na plalo za a ne kakie ta, ye ma wiinye kakie ɔn sɔɔn ka siri hɔn ga, a wiinye kakie wɔ ta, ye mane naa kɔ siri ga, a ɔn Wuro mɛ, a na ni pere a ma. Bɔɔ kakie tiye wiinye ɔn naa kɔ siri sɔɔn ma. A wɔnwɔ ye na ma da ka ne Wuro mɛ ga.
- ¹⁷Tedayaga sii pepe kakie nka ye kakie pepe ɔn naa kɔ siri sɔɔn ma ga.



¹⁸Ke tɔɔ da wiin te pepe ɔɔn ne Wuro Nɔ, wɔnna te kakie ta titiri ga. Wuro Nɔ yere a na te na, dayaga na te mane sbe n'a gun ga.

¹⁹Ke tɔɔ da ke Wuro ye. Diniyan hɔn kma pepe ne ti dayaga na te soro ma.

²⁰Ke tɔɔ da Wuro Nɔ naa ɔn naa kakiri pere ke ma wiin fa to ke Wuro na siebe yi dɛge tɔɔ ye nɔ Yezu Krista baraka hɔn. Awe ɔɔn Siebe yi, awe Wuro ɔɔn webareyani pere.

²¹Ka ka yere korɔse fianda na, nimisala.



2 ZAN

2 ZAN 1

- ¹Me sɔnmlalo ɔn bo sɛbɛ fane Wuro ta dɛgɛwɛya kɔ ye nɔmanɛ ma, wiinye da ɔn dia ne ma tian na. Ye da dia mɛ dama ma ga, nka wiinye kma pepe ɔn tian tɔɔ, ye da dia wɔnwɔ ma mɛ,
- ²tian ye na wiin ɔn ti ke hɔn ɔn ne na ne ti kɔ ke nɛmɛ sangan pepe ma mɛ.
- ³Woramadiabe kɔ makare kɔ siara wiinye ɔn sa Tɔn Wuro ta kɔ Tɔn Nɔ Yezu Krista ta tian kɔ dadiamabe hɔn, wɔnwɔ na ne mɛ diema sangan pepe ma.
- ⁴N'a tɛ ɔn be nɔmanɛ na bɔɔ za, ye ne yaa tian na sogo ma wɔkara Tɔn n'e yira ke ma wiin nɛ, wɔn nihɔndiaro na yire yi ka ne hɔn fɔrɔna.
- ⁵Basie han ya, m'a kia be ta ɔn da: Ye tɛ wɔkara boo tɛn na wun yi ma ɔn sɛbɛ be ma ye mɛ ga rɛ, nka a bo bire yi we ye wiin ɔn ti ke ta, n'a bii fɔn sangan dɛrɛ ma da hɔn ɔn da ka tɛ ke ke nɛmɛ da diabe ke ma.
- ⁶Bo dadiamabe kɔrɔ: Ke ne yaa Wuro ta Tɛn na sogo ma. Wɔnna tɛn we ɔn pia yira ka ma n'a bii fɔn dubisangan ma wiin fa to ka ne yaa wɔnna sogo we ma.
- ⁷Bare smafirebesma na yaan ye ti diniyan hɔn. Yezu Krista ta tɛ sɔn naa ɔn naa diniyan hɔn, ye wɔnna yɔnmabe we yira ga. Yewɔ ɔn niɔnsɔsma ne Krista zugi.
- ⁸Ka ka yɛrɛ kɔrɔse wiin fa to ka ka naa bɔnɔ k'a bara na tɔnɔ hɔn ga. Nka ka ye na sara gun yaan.
- ⁹Wiin tɛ kɔrɔ hɔn ɔn toba fɔnɔ, ɔn ma wɔɔ Krista ta da na kala hɔn ga, Wuro ti wɔnna tɛ ta ga. Wiin tɛ ɔn wɔɔ Krista ta da na kala hɔn, Tɔn kɔ Nɔ ti wɔnna tɛ ta.
- ¹⁰Wiin tɛ ɔn naa ka brɛ, wɔnna kala we mane ti a hɔn ga, ka ka tɛ a vɛ ka brɛ ga, ka k'a foga ga.
- ¹¹Wiin tɛ ɔn bire a na, wɔnna tɛ tɛ a nɛmɛ barayageteta na.
- ¹²Da na yaan ye ti ne ta ɔn n'e yira ka ma nka ma kia n'e ka sɛbɛ hɔn ga. Bare ma kia naa ka brɛ ɔn n'e yira ka ma kɔ ne do wiin fa to kià nihɔndiaro sbɛ yire.
- ¹³Be na plalo Wuro ta dɛgɛwɛya nɔmanɛ bire be na mɛ.



3 ZAN

3 ZAN 1

- 1** Mē sōnmlalo ɔn bo sēbē fanē Gayuse ma, wiin da ɔn dia ne ma fōrōna tian na.
- 2** Ne maa, ma kia bia da pepe ne fōrō, be ne kēnē sangan pepe ma. Bia yōnmabe sige wiin nē, ma kia be ne kēnē be koma hōn yee mē.
- 3** Nihōndiaro na yire yi mane bēre ne ma bare wiin tian ɔn zē bia sirewō hōn, ke na plala bōo wiinye ɔn mane naa bēē, wōn yira, ye bi yaa tian ma.
- 4** N'a tē ɔn mōo ye da, ye ne nōmanē yaa tian ma, wōn ɔn n'a nihōndiaro na yire yi.
- 5** Ne maa Gayuse, bia tē ɔn ne kwa be na plala ma ɔnkō samara ma, wōn bia yōnmabe be ɔn ta n'a dōrō.
- 6** Ye bia zugodiafa yira n'a dōrō Wuro ta kma yōnnō na. Tē be ye ta yuru na da tetere n'e pere ye ma wōkara Wuro n'e kia wiin nē, wōn ɔn fōrō.
- 7** Bare Wuro togo ye na ye tuma sogo bii ɔn mane foyi tōo sisma wō ta ga.
- 8** A ma ke han, ke ɔn daga wōnna sma wō diēma wiin fa to ke a dōrō ɔn da ke kwe ma tian na bara na tēma.
- 9** Ma sēbē bōo fanē Wuro ta kōnkma ma. Nka Diyotirēfu wiin ɔn kia tē ye wōnnate na, wōn kia maga kià yirada na.
- 10** Wōn ye na ma ɔn na naa wiin sangan ma, ma na dian a ta da na foyi na ga, awe wiin ɔn bēredayaga yira n'e dē ke ma. Wōn n'a wa ga, a ye bere ne maga ke na plala foga na mē, wiinye kma ɔn bere ne kia n'e foga, a ne wōnwō laga mē n'e laga n'e wa Wuro ta kma yōo.
- 11** Ne maa, ka ne dayagatē wōkara bō sere ga, ne dafōre ɔn ta. Wiin te ɔn dafōre ta, wōnna te Wuro ta sōn. Wiin te ɔn dayaga ta, wōnna te na Wuro za ga.
- 12** A ma Demetiriyuse han, sma pepe n'a togafōrō yira. Tian yere n'a togafōrō nōma yira mē. Mé yere n'a togafōrō yira mē. Bi yere tōo da mé wiin fa yira wōn tian.
- 13** Da na yaan ye ti ne ta n'e yira be ma, nka ma kia n'e ka sēbē hōn ga.
- 14** Bare ma kia be za bēē yōo ne zōgō, ke kwe bere.
- 15** Wuro tē a siara ta be ma. Be mare bire be na. Bire ne mare na pepe tala tala.



ZUDE

ZUDE 1

- ¹Me Zude Zake na plalo Yezu Krista ta barateta. Ma bo sebe fane Tɔn Wuro ta wirisma ma, wiinye kma da ɔn dia a ma Yezu Krista ne yere ye na.
- ²Makare kɔ siara kɔ dadiamabe tɛ a tɛ ka ma yaan.
- ³Ne mare, wiin kisi ɔn ke pepe ta da, ma mane kia wɔn nɔma sebe n'e yira ka ma, ɔn n'a za da ma daga n'e ta wiin fa to wiin yɔnmabe ɔn pere Wuro ta dɛgɛwɛsma ma melemele, ma ka wora sigebe ka taa wɔn ta da na.
- ⁴Bare wiinye kma ta yinna hɔn togo ɔn yira tige n'a bii fɔn dubisangan ma, wɔnwɔ na bɔɔ naa ye nii ka ka hɔn. Yewɔ Wurotogayagma wɔ wiinye ɔn kia Wuro ta woramadiabe yagayaga ne kakaladate ne kwa, ye ke wɔnnate sɔnnala dama Matigi Yezu Krista ta da tian ga.
- ⁵Hali ka ɔn n'e yɔnnɔ tɔɔ, ma kia ka kakiri tugo kɔ lɔgɔ ye ɔn da Matigi y'a kma kisi n'e wɛ Ezipitigiamana hɔn wiin sangan ma, wiinye kma ɔn mane maga yɔɔn na a ma, a mane wɔnwɔ yɛɛ.
- ⁶Wiinye mɛleke ɔn mane wɔɔ y'a tado hɔn ga, ɔn ye wɔdo za n'a to yɛ, a wɔnwɔ pere n'e ka tunio hɔn sangan pepe ma na ne kɔgwaga ma kiti yɛɛ.
- ⁷Wiin togo ɔn wenne mane dibe ga, yewɔ ti wɔn na tagamase hɔn. Wiin togo we ɔn Sodɔmukma kɔ Gomɔrekma ɔnkɔ ye kiege ma kire hɔn kma wɔnna, wiinye ɔn man'e yere ka ye ta tɛda neme hɔn ɔn kakalate fɔn yaa fɔnɔ.
- ⁸Yee yewɔ sma wɔ tɔrɔ y'a giatiyaga ma n'e yere yanganmu ne Krista ta sebe dɛgebe ne wuro hɔn kma vini y'a bereda hɔn.
- ⁹Kamasɔrɔ hali mɛleke wɔnnate Misele yere na kwinisangan ma kɔ Sitane, ye ne ti dakwiero hɔn, Moyizi na soro ye na, a dian n'a vini ga, nka a d'a ma, ye Matigi tɛ a a yɔnnɔhɔntoba.
- ¹⁰Nka yewɔ sma wɔ, ye wiinye da tɔɔ ga, wɔnwɔ na wu ye ɔn wa. Ye wiin fa tɔɔ fɔrɔna y'a yinnibe do ma wɔkara worofre, wɔn ɔn n'e firebe.
- ¹¹Gwale na sa ye ma bare ye dɔɔ Kayen ta sogo ɔn ma. Ye tɔrɔ sara ma ɔn yaa kɔ Balamu ta fireda neme hɔn ɔn siri wɔkara Kore mane maga ɔn siri wiin nɛ.
- ¹²Yewɔ ɔn tɛ n'e yere dama ta da giati ne zɔn ne mɛnɛ ne yingin ne k'a forobazama ta yaga ye na. Ye ti wɔkara wiin wuro ɔn sige tuma pangan ma, wɔkara wiin sɔnɔ ɔn nɔmanɛvɔrɔ ga, wiin sɔnɔ ɔn kwie melemele, sile mane ti a ta ga.
- ¹³Ye pere na fre wɔkara yilabisɔgɔ, wɔkara tangando ti wiinye mamala ta ga, Wuro tunio tɛtɛre n'e tige wiinye ma melemele na.



- 14**Henōke wiin òn mane Adama timikma na doga kopraro na boo, yewō ye na a mane Wuro domada be yira òn da, ye bo Matigi ti ne naa kō y'a mēlēkē na kwē ye sana funfun,
- 15**wiin fa to a diniyan pepe kiti òn Wurotogayagma ta sōnyēda pepe wa ye hōn kō kakiētere wiinye bēredayaga pepe yira a ma.
- 16**Wōnna sma wō wiinye wora òn kuna ne zē ga, ye ne gwangwana sangan pepe ma, wiin fa òn dia ye ma wōn ye òn ta ne yēfēfaradabere ne sma diebē ne y'a tōnō kia.
- 17**A ma ki han ne mare, kià Matigi Yezu Krista ta fanēsma pia wiinye bēreda yira ka ma, ka ka kakiri to kō wōnwō.
- 18**Ye mane kwa ka ma, ye diniyan wēsangan ma, ye smazisma na ne tiye wiinye òn na ne dōō y'a Wurotogayagada na giatē ma.
- 19**Ye yewō. Ye sma dēgē nēmē na, diniyan hōn da na giatē òn ti ye ta, Wuro ta Ni ti ye hōn ga.
- 20**Nka ki han ne mare, ka ne dōō yōnmabe na fōrō yi ma ne Wuro mē a ta Ni baraka hōn.
- 21**Ka wōō Wuro ta dadiamabe hōn ne yōōn kià Matigi Yezu Krista ta woramadiabe ma webareyani ye na.
- 22**Wiinye kma wora òn sige dēn ga, ka ye wora sigebē.
- 23**Ka ye dēn n'e wa togo hōn. A ma bō sere wō han, ka makare ye ma nka ne ka yere kōrōse ye na. Hali ye ta zoga wiinye òn yanganmu ye ta kakiē do ma, ka ka da ka le wōnwō ma ga.
- 24**Wiin te òn sbē ne kwa ka ma wiin fa to ka ka bēre ga, òn ne sbē ne ka ta zarakedo ka zē ka na ga y'a yirebe zin hōn nihōndiaro hōn.
- 25**Wuro sōnnala dama wiin òn ke na kisita kià Matigi Yezu Krista baraka hōn, yirebe kō fanganmabe kō sebe wiri a ma gwerena kō basie ònkō suu. Amina.



DƆREDA

DƆREDA 1

¹Bo Yezu Krista ta dɔreda. Wiinye da ɔn na tɛ bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔ, wɔnwɔ Wuro mane ɔn pere a ma wiin fa to a ye dɔrɔ y'a baratere ma. A y'a meɛke fane y'a barateta Zan ta wiin fa to a naa n'e nɔma dɔrɔ a ma.

²Awe Zan ɔn Wuro domada yira. A wiin fa pepe za Yezu Krista ta da na mɛ, a wɔnwɔ pepe na sierebe ta.

³Wiin te ɔn Wuro domada na seɛe kala, ɔn ne mɔɔ bɔ dɔreda bɛ na domada na, wiin fa ɔn seɛe ye hɔn a ne dɔɔ wɔn ma, wɔnna te dangamu bare wɔnna da wɔ pepe tesangan vetra.

⁴Mɛ Zan ɔn bɔ seɛe fane Wuro ta kɔnkma ta neme kwekuru kopra ma wiinye ɔn ti Azigiamana hɔn ɔn da: Wuro wiin ɔn mane pia ne tiye, awe wiin ɔn tiye ɔn ne naa, awe kɔ y'a ni kopra wiinye ɔn taa a ta fanganmakware kiego ma, ye tɛ ye y'a woramadiabe kɔ y'a siara ta ka ma.

⁵Yezu Krista wiin ɔn siereta na tele yi, awe wiin ɔn pia winnisa sara yɔ, awe wiin ɔn diniyan hɔn fanganme na fanganma, a tɛ a y'a woramadiabe kɔ y'a siara ta ka ma. Awe Yezu Krista wiin ɔn ke da diabe ye ma ɔn ke den ke wa kakie hɔn ye too baraka hɔn,

⁶ɔn ke ta salakawekuru na ye Tɔn Wuro ma, yirebe kɔ sebe wiri a ma sangan pepe ma. Amina.

⁷Ka bo a ti ne naa daba woro hɔn, sma pepe ne na n'a za hali kɔ wiinye kma yere ɔn n'a wuro n'a sɔro. Diniyan hɔn kma pepe na ti ninabanno hɔn awe ye na. Ɔn, wɔn tian. Amina.

⁸Matigi Wuro da ye ɔn Alefa ɔn ne Womega. Wɔn kɔrɔ dubido kɔ wɛbɛdo. Sɛpepenate wiin ɔn mane tiye, ɔn ne tiye, ɔn ne naa.

⁹Mɛ Zan, ka na plalo ne ka tikweta yanne hɔn kɔ sɔmna hɔn, Yezu ye na wiinye ɔn n'a ta fanganmabe hɔn kma gun, ma mane ti yengenzu na korilo ma Patimɔse bare ma mane Wuro domada yira ne Yezu siere.

¹⁰Wuro ta Ni mane zii ne ma Matigi ta kɔɔ ma, ma ɔn berekɔn na yire yi boo mɔɔ ne timi wɔkara tolakɔn,

¹¹a ne kwa: «Be wiinye fre za, ye seɛe bɔɔ seɛe hɔn ɔn n'e fane Wuro ta kɔnkma na neme kwekuru kopra ma wiinye ɔn ti Efese kɔ Simirine kɔ Peregame kɔ Tiyatire kɔ Sarede kɔ Filadelefi kɔ Lawodise.»

¹²Wiin berekɔn we ɔn mane yira ne ma, ma naa ne zin bere, da ye tɛ m'a na te sege, ɔn da m'a sege, a ma sanɔ na fintinadefre kopra ma ɔn za.

¹³Yewɔ fintinadefre wɔ woro hɔn, fa mane ti yeye ne sa sansukanpla ta. Zogwaga boo mane kie a ta, sanɔ na yɔyɔsɔfa ne ti a dun hɔn.



- ¹⁴A wɔɔn pepe mane furo perepere, a yinna ne wɔkara togakini.
- ¹⁵A kaen mane wɔlɔ wɔkara danyan wiin ɔɔn yuu togo hɔn ɔn nɔnɔbɛ, a bɛrɛkɔn ne wɔkara yɛngenzu digekɔn.
- ¹⁶Mamala nɔma kopra mane ti a digesoro hɔn. Tabaku na dapla na dodia yi ne sa a do hɔn. A zin ne wɔlɔ wɔkara sin tɛ ne ti wiin nɛ ye na tobasangan ma.
- ¹⁷M'a za wiin sangan ma, ɔn zii bɛrɛ a wee wɔkara soro. A ɔɔn ye digesoro dɛ ne ma ɔn da: «Ka kwan ga. Mɛ ɔɔn dubido ɔn ne wɛbɛdo
- ¹⁸ɔn ne ti ni na. Ma mane siri nka ma ti ni na basie ɔnkɔ suu. Siri kɔ wara na kore na sɔgɔlɔ ti ne ta.
- ¹⁹Awale be wiinye frɛ za, ye sɛbɛ. Wiinye frɛ ɔɔn tiye, ɔnkɔ wiinye da ɔɔn na ne tɛ.
- ²⁰Be wiinye mamala nɔma kopra wɔ za ne digesoro hɔn kɔ wiin sanɔ na fintinadɛfrɛ kopra wɔ, bɔ wɔn wɔ na bunu. Mamala kopra wɔ wɔn Wuro ta kɔnkma na nɛmɛ kwɛkuru kopra wɔ ta mɛlɛkɛ. Fintinadɛfrɛ kopra wɔ ne a ta kɔnkma na nɛmɛ kwɛkuru kopra wɔ.»

DOREDA 2

- ¹Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti Efese, sɛbɛ fanɛ ye ta mɛlɛkɛ ma ɔn da: «Mamala nɔma kopra ti wiin tɛ digesoro hɔn, a ne yara sanɔ na fintinadɛfrɛ kopra woro hɔn, a da,
- ²ye y'a ta tɛda pepe tɔɔ. Y'a mane bara na sige ye ta ɔn da na yaan ye sɔmna. Ye ye tɔɔ d'a sbɛ ne zugoyagasma ta da sɔmna ga. Ye wiinye kma ɔɔn kwa, ye yi wɔ fanɛsma kamasɔrɔ ye mane wɔn wɔ ga, y'a man'e taa n'e sege ɔn n'a za da ye niɔnsɔsma.
- ³Y'a woro sige, y'a mane yannɛ yi togo ye na nka hali kɔ wɔn, y'a sɔmna wɔnna yannɛ wɔ hɔn ɔn ma ye kɔn siribɛ ga.
- ⁴Ye nka y'a yi dadiabɛ ye ma wɔkara a mane pia n'e ta wiin nɛ ga. Ye wɔn ye na y'a zarake.
- ⁵Y'a fire wiinye hɔn, y'a ye kakiri to wɔn wɔ ɔn ye zugo katra ɔn y'a gweretɛda ta. Y'a ma wɔn ta ga, ye ye na naa a brɛ ɔn naa y'a fintina bii n'a wa a tido hɔn.
- ⁶Ye nka a ta tɛ ɔɔn mane dian Nikolayitekma ta tɛda nɛmɛ na wɔkara mɛ ga, ye wɔn ɔɔn n'a da dia ye ma.
- ⁷Ye Wuro ta Ni wiin fa yira Wuro ta kɔnkma ma, ye tra ɔɔn ne ti wiin tɛ ta, y'a mɔɔ a na. Ye ni na sɔ wiin ɔɔn ti Wuro ta sɔkoro hɔn, ye ye na wɔn nɔmanɛ pere sbɛsma ma zama na.”
- ⁸Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti Simirine, be sɛbɛ fanɛ ye ta mɛlɛkɛ ma ɔn da, ye wiin ɔɔn gwere yi ne wɛbɛ yi, wiin ɔɔn mane siri ɔn bɛrɛ winni, ye wɔn da:



⁹«Y'a ta yanne ko a ta duru yonnɔ tɔɔ. Ye nka a frɛte. Ye wiinye kma ɔɔn ye yere ta Ziwiwu na kamasɔɔ ye ma ne wɔnwɔ ga, ye wɔnwɔ n'a togo yaga. Ye y'e tɔɔ. Ye wɔnna sma wɔ Sitane ta neme kwɛkuru na bɔɔ.

¹⁰Ye wiinye yanne ɔɔn na n'a gun, y'a ka kwan ye na foyi na ga. Segere, ye Sitane na n'e na bɔɔ taa n'e sege ɔɔn n'e ka kaso hɔn. Ye ye na yin fun gun yanne hɔn. Ye ye daga te yɔnmasma na fɔn yaa kayan y'a siri ma. Ye ye ɔɔn wɔn ta, ye ye na ni na fanganmabanfola pere ye ma.

¹¹Wuro ta Ni wiin fa yira a ta kɔnkma ma, turu ɔɔn ne ti wiin te ta, a mɔɔ a na. Wiinye ɔɔn sebe gun, wɔnwɔ na yanne siri plalo ta ga.”

¹²Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti Peregama, be sebe fane ye ta meleke ma ɔɔn da: «Tabaku na dapla na dodia yi ti wiin te soro hɔn, wɔn bɔ da be yira

¹³ɔɔn da, ye m'a ta tangando tɔɔ, Sitane ta fanganmakware tido hɔn. Ye nka a yɔɔn yi ma ye mane ye do bere yi ye na ga, hali ye yi siereta na fɔrɔ yi Antipase yee wiin sangam ma ye bre Sitane ta tangando hɔn.

¹⁴Ye nka y'a zarake zɔgɔ. Ye bɔɔ sma ti a bre wiinye ɔɔn dian Balamu ta da na kala na. Wiin Balamu we ɔɔn mane da Balake ma, y'a gian wɔrɔ Isirayɛlenɔmane na n'e mama n'e ka fiankankika ta neme hɔn ko vunafa hɔn.

¹⁵Ye yee bɔɔ sma ti ka bre ye me wiinye ɔɔn dian Nikolayitekma ta kala na.

¹⁶Ye ka daga ka zugo katra. Ye ka ma ka zugo katra ga, ye ye na naa nɔɔ hɔn ye o, ɔɔn naa n'e kwini ko ye do hɔn taba.

¹⁷Wuro ta Ni wiin fa yira a ta kma ma, turu ɔɔn ne ti wiin te ta, a mɔɔ a na. Wiinye ɔɔn sebe gun, ma na maane boɔ pere wɔnwɔ ma, wiin ɔɔn mane dɔɔn sma na. Ma na dɔgɔnɔ na furo yi pere ye pepe tala tala ma me, togawun sebe wiin ma. Sɔɔn sii n'a tɔɔ ga fɔn a na gunta.”

¹⁸Wuro ta kɔnkma wiinye ɔɔn ti Tiyaire, be sebe fane ye ta meleke ma ɔɔn da: «Wuro Nɔ ɔɔn bɔ da be yira. A yinna kini wɔkara togakini. A kaen ne ti wɔkara dayan na wɔlɔ yi.

¹⁹Ye m'a ta tɛda pepe tɔɔ, a ta dadiamabe ko a ta yɔnmabe ko a ta bara ko a ta sɔmna pepe. Y'a ta basie tɛda yaan ye gwere ye ma.

²⁰Ye m'a zarake wiinye na, bo wɔnwɔ, y'a dian Zezabele to a ɔɔn wɔɔ ye bre. Wɔnna ya we wiin ɔɔn yira ne kwa, yi Wuro ta daberebetaya ne y'a baratere firebe n'e kala ko vunate ko fiankankike ta neme.

²¹Ye ye mane wagati pere a ma wiin fa to a ye zugo katra, ye nka a kia ye zugo katra ɔɔn saa y'a vunafa na ga.

²²Ye wɔn ye na ye na ninabannɔ na yaga yi dra a ma ko a vunatekwere ma me fɔn ye ɔɔn saa a ta tɛda na.



²³Wiinye kma ɔn dɔɔ a ma, ye ye na n'e yɛɛ wiin fa to Wuro ta kɔnkma pepe tɔɔ da yi ɔn sɔɔn kɔrɔ hɔn da tɔɔ n'a ta giatɛ tɔɔ ɔn ne na ka pepe talatala ta tɛda na ku sara a ma.

²⁴Ye nka ki Tiyatirekmasere, wiinye ɔn ka nii ka wɔnna kala we hɔn ɔn ma dian Sitane ta fafɔrɔ we hɔn ga, ye ye bɔɔ barakwe ka ye ma ga.

²⁵Ye nka wiin ɔn ti ka ta, ye ka kwa wɔn ma fɔrɔna fɔn yaa kayan y'a naa ma.

²⁶Ye wiin te ɔn wɔɔ y'a bara hɔn fɔn yaa kayan webesangan ma, ye wɔnna te ɔn sbeta. Ye ye na tɛ a ne ti sii wɔ wɔɔn na.

²⁷Y'a na n'e nɛ kɔ balogwangan. Ye ye veresu webe wiin nɛ,

²⁸ye yi yere n'e na sebe gun ye Tɔn ta wiin nɛ mɛ, ye ye na kɔmulu pere a na te ma.

²⁹Wuro ta Ni wiin fa yira a ta kɔnkma ma, tra ɔn ne ti wiin te ta, a mɔɔ a na.»

DɔREDA 3

¹Wuro ta kɔnkma wiinye ɔn ti Sarede, sebe fane ye ta meleke ma ɔn da: «Wuro ta meleke kopra kɔ mamala kopra ti wiin te soro hɔn, wɔn bɔ da be yira ɔn da, ye y'a ta tɛda tɔɔ, ye d'a togo tuma ɔn d'a ti ni na kamasɔrɔ a ne siri.

²Y'a ye yere kɔrɔse, ye wiinye sere wɔ ɔn te siri na, y'a ye wora sigebe. Ye bare y'a ta tɛda za ye ne fɔrɔ y'a Wuro yinna hɔn ga.

³Ye wɔn ye na, y'a wiin fa mɔɔ ɔn wiin fa za, y'a ye kakiri to kɔ wɔn. Y'a kwa a ma, ɔn ye zugo katra. Y'a ɔn ma kɔrɔse ga, ye ye na naa wɔkara panɔ. A tɔɔ da wiin sangan ma ye na naa bare a na ga.

⁴Ye nka hali kɔ wɔn, ye bɔɔ sma ti a ta Sarede wiinye ɔn ye yere yanganmu ga. Ye wɔnna sma wɔ na zofuro ka ɔn yaa yi yee bare ye daga n'e ta.

⁵Ye yee sbeta na zofuro ka. Ye ye na n'a togo dibe ni na sebe hɔn ga, ɔn ne na taa a ta da na ye Tɔn kɔ y'a meleke zin hɔn mɛ.

⁶Wuro ta Ni wiin fa yira a ta kma ma, turu ɔn ne ti wiin te ta, a mɔɔ a na.»

⁷Wuro ta kɔnkma wiinye ɔn ti Filadelefi, be sebe fane ye ta ni ma ɔn da: «Wiin ɔn kini yi ne tian na te, Davidi ta kɔɔn na legɛfre ti wiin te ta, wiin te ɔn koro koba, sɔɔn sii sbɛ n'a pi ga. A ɔn n'a pi mɛ, sɔɔn sii sbɛ n'a koba ga, wɔn da:

⁸Ye ye bia tɛda tɔɔ. Ye ye tɔɔ da fanganduru ti be na. Ye hali kɔ wɔn pepe, be ne kwa y'a bereda ma mɛ. Ye be be do bere ye togo ye na ga. Ye yi mane do koba be zin hɔn, sɔɔn sii ma sbɛ n'a gwolo ga.

⁹Ye ye Sitane ta nɛmɛ kwɛkuru na sma pere be ma. Bare ye niɔn sɔɔ ne yira ne kwa, ye yiwo Ziwifu kamasɔrɔ ye mane wɔnwɔ ga. Ye ye na tɛ ye naa zii yoloko be wee ɔn tɔɔ da yi ɔn be da diabe ye ma.



10Ye bia tɛ ɔn kwa ye domada ma kɔ yɔnmabe, ye wiinye yanne ɔn na sma pepe gun, ɔn tɛ diniyan hɔn kma pepe na, ye yi na kwa be ma wɔnwɔ sangan ma mɛ.

11Ye bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔ, ye na naa. Ye wiin fa ɔn ti be sra hɔn, ye be kwa a ma, ka tɛ sɔɔn naa bia fanganmabanfolɑ tɔɔ be ta ga.

12Ye wiin te ɔn sebe gun, ye ye na wɔnna te ta sɔpagalo na y'a Wuro ta kɔɔn hɔn. Y'a na sa yeyɛ titiri ga. Ye ye na Wuro togo sebe a ma. Ye y'a Wuro ta kuru Zeruzalemuwun wiin ɔn tuma y'a Wuro brɛ wuro hɔn ɔn zii, ye ye na wɔn togo sebe a ma mɛ. Ye ye na ye togawun sebe a ma mɛ.

13Wuro ta Ni wiin fa yira a ta kma ma, turu ti wiin te ta, a mɔɔ a na.”

14Wuro ta kɔnkma wiinye ɔn ti Lawodise, be sebe fanɛ ye ma ɔn da: «Ye ye wiin te wiri Amina, awe wiin ɔn sierɛta na tele yi ne a na siebɛ yi, awe wiin ɔn Wuro ta danfrɛ pepe sabɛdo, a da,

15ye ye bia tɛda za. Ye be kuna ga, ɔn mane toba mɛ ga. Ye nka be ma ne toba weɛ ne kuna, ye wɔn mane na dia yi ye ma.

16Ye nka bia tɛ ɔn ne saa yee, mane toba ga, mane kuna mɛ ga, ye ye na be bɛn be wa ye do hɔn.

17Ye bia tɛ ɔn ne yira ne kwa, ye be naforote, ye be be yerɛ ta naforote na, ye be mako sa foyi hɔn ga, ɔn ma tɔɔ da be durute ga, ne makaredia, ne fangandan, ne fuu, be kɔn ne gwelengwele,

18ye wɔn ye na y'a kia be ta ɔn da wiin sano ɔn tɛtɛrɛ kɔnibe togo hɔn, ye be naa wɔn tɛrɛ ye ta ɔn be yerɛ ta naforote na ɔn zogafuro tɛrɛ ɔn n'e ka wiin fa to be du ka naa sa sire ga ɔn suu tɛrɛ n'a ka be yinna hɔn wiin fa to be yinna kibe.

19Ye wiinye kma pepe da ɔn dia yi ma, y'e yinna hɔn toba n'e ladi. Ye wɔn ye na, be daga bia giatɛ bere ɔn be zugo katra.

20Ye bo ye taa kuledo ma ne kwangwaga. Ye wiin te ɔn ye kɔn mɔɔ ɔn kibe ye ma, ye ye na kɔ a na te brɛ ɔn zɔn kɔ lege, a na te zɔn kɔ ye nɛmɛ mɛ.

21Ye ye na tɛ sbɛta tangan kɔ ye nɛmɛ y'a fanganmakware ma wɔkara yi yerɛ sebe gun wiin nɛ ɔn yaa tangan kɔ ye Tɔn a ta fanganmakware ma.

22Wuro ta Ni wiin fa yira a ta kɔnkma ma, turu ti wiin te ta, a mɔɔ a na.»

DɔREDA 4

1Wɔn timi ma ɔn koro boo za, a ne kibe wuro hɔn, ma mane pia wiin bɛrɛkɔn we mɔɔ, a ne bere ne ta ne wɔkara tola digekɔn, wɔn ɔn da ne ma, ye ma ba bɛɛ, ye wiin fa ɔn na tɛ, ye ɔn sbɛ wɔn dɔrɔ ne ma.

2Wɔnna nɔɔ tala hɔn Wuro ta Ni mane zii ne ma. Ma da ma sege ɔn fanganmakware boo za wuro hɔn, sɔɔn boo ne tangan a ma.



- ³Wiin te ɔɔn mane tangan a ma, a zin mane wɔlɔ ne sa dɔge na tereba ye ta. Yirebe mane wɔrɔ ne kware we mini wɔkara beɛɛfrɛ na sarazu na ye.
- ⁴Fanganmakwara kioro ne nɔma naa mane tige ne fanganmakware we mini, sɔnmlala sma kioro ne nɔma naa ne tangan wɔnwɔ ma, zogafuro ne ti ye ta, sanɔ na fanganmabanfolɛ ne pipi ye pepe ta.
- ⁵Wurosian kɔ berekɔn kɔ gwenmekɔn mane sa fanganmakware we hɔn. Fintina nɔma kopra mane kini fanganmakware we zin. Wɔn Wuro ta ni kopra wɔ.
- ⁶Zu na yaan ye mane wɔrɔ fanganmakware we wee, a zin ne wɔkara bulazu. Nimafre naa mane taa kware we mini mɛ, yinna ne ti ye ta zin kɔ timi.
- ⁷Nimafre wɔ na gwere yi mane sa zara ta, plalo we ne sa yantolazoro ta, saaro we zin ne saa sɔɔn yi ta, naanɔ we zin ne sa susugo yi ta wiin ɔɔn ti tire hɔn.
- ⁸Kaba konalanala mane ti wɔnna nimafre wɔ pepe talatala ta. Ye kɔrɔ hɔn kɔ ye kiege pepe ne paga yinna na. Sin kwe wuru ma ye mane turo sɔn, mane bɔɔ ga. Ye mane sɔn ne kwa, ye kɔni yi, kɔni yi, kɔni yi, Matigi Wuro Sbepepenate ɔɔn kɔni yi. Awe wiin ɔɔn mane tiye, ɔn ne tiye, ɔn ne naa.
- ⁹Nimafre wɔ mane fanganmakware ma tanganta we yirebe wiin sangan ma pepe, n'a togo ta ne baraka yira a ma, awe wiin ɔɔn ti ni na sangan pepe ma,
- ¹⁰sɔnmlala sma kioro ne nɔma naa wɔ mane tɛ ne zii ne yoloko fanganmakware ma tanganta we zin. Wiin te ɔɔn ti ni na sangan pepe ma, ye ne wɔn yirebe ne y'a fanganmabanfolɛ dra a wee ne kwa,
- ¹¹ye Matigi kià Wuro, be daga yirebe na, togo kɔ sebe pere be ma bare bi ɔɔn frɛ pepe dan, be mane kia ye ne tiye, ye ɔɔn dan.

DɔREDA 5

- ¹Wiin te ɔɔn mane tangan fanganmakware ma, ma mane sebe na kwini yi za wɔn digesoro hɔn. Sebeda mane ti wɔnna sebe wɔ kɔrɔ hɔn kɔ a ku pepe ma, tɔbe kopra ne de a ma.
- ²Ma mane meleke boo za sebe ti wiin ta, a ne sɔngɔ ne kwa, ye kɔ te ɔɔn sbe ne sebe wɔ na tɔbe yaga ɔn n'e koba?
- ³Nka wurokɔn ma yo, lagakɔn ma yo, lagakɔn wee yo, sɔɔn sii mane gun yeye wiin ɔɔn sbe ne sebe wɔ koba wele ɔn sege ye hɔn ga.
- ⁴Sɔɔn ta tɛ ɔɔn ma mane gun wiin ɔɔn sbe ne sebe wɔ koba wele ɔn sege ye hɔn ga, wɔn mane mɛ ta ma ɔɔn ne mɔgo fɔrɔna.
- ⁵Nka sɔnmlala wɔ na boo ɔɔn da ne ma, ye ma ka mɔgo ga. Ye ma sege rɛ, ye Zuda dumakma na boo wiin ɔɔn wɔkara zara, Davidi timikma na boo, ye wɔn sebe gun. Y'a na sebe wɔ na tɔbe kopra wɔ yaga ɔn n'e koba.



⁶Ye da ye tɔɔ, ma ɔɔn Gwanɔ boo za fanganmakware we woro hɔn kɔ nimafre naa wɔ woro hɔn kɔ sɔnmlala wɔ woro hɔn, a ɔɔn tuma taa, ye ne wɔkara a mane wɛ salaka na. Bian nɔma kopra kɔ yinna nɔma kopra mane ti a ta wiinye ɔɔn Wuro ta ni kopra wɔ wiinye ɔɔn fanɛ lagakɔn na bii pepe hɔn.

⁷Wiin te ɔɔn mane tangan fanganmakware ma, a ɔɔn ye dɔbɛ ɔn naa seɛbe wɔ tɔɔ wɔn digesoro hɔn.

⁸A seɛbe wɔ gun wiin sangan ma, nimafre naa wɔ kɔ sɔnmlala sma kioro ne nɔma naa wɔ ɔɔn zii yoloko awe Gwanɔ we wee. Kolinzo mane ti ye pepe ta kɔ sanɔ na menɛfre wiinye ɔɔn pagapaga wunnudiafre na, wɔn wiinye ɔɔn mane dɛgɛwɛsma ta wuromɛ.

⁹Ye mane yireɓeturu na wun yi sɔn ne kwa: «Bi ɔɔn daga seɛbe bii na ɔn n'e na tɔbe yaga. Bare be mane wɛ salaka na, be ɔɔn dumakma hɔn kma pepe kɔ sidaberere hɔn kma pepe kɔ giamana hɔn kma pepe kɔ sii pepe hɔn kma wɔɔn wa Wuro ma be too baraka hɔn.

¹⁰B'e ta salakawɛkuru na kià Wuro ma, ye ne na tangan fanganmabe na lagakɔn ma.”

¹¹Ye da ye tɔɔ, ma ɔɔn meɛkɛ na yaan ye kɔn mɔɔ fanganmakware we kɔ nimafre wɔ kɔ sɔnmlala wɔ kiege ma. Ye mane yaan fɔrɔna, ye do mane sɛbe ne tɔɔ ga.

¹²Ye mane kwɛ ne sɔngɔ fɔrɔna ne kwa, ye wiin Gwanɔ ɔɔn mane wɛ salaka na, ye wɔn ɔɔn daga seɛbe kɔ yirebe kɔ naforo kɔ datɔ kɔ fangan kɔ togo gun, yirebe pere a ma n'a yireɓɛ.

¹³Danfre pepe wurokɔn ma kɔ lagakɔn ma kɔ lagakɔn wee kɔ yɛngɛnzɔ hɔn, ye pepe kɔn ma mane ɔɔn mɔɔ, ye ne kwa: «Wiin te ɔɔn tangan fanganmakware ma, wɔnna te kɔ Gwanɔ ma yirebe kɔ togo kɔ seɛbe daga wiri sangan pepe ma.”

¹⁴Nimafre naa wɔ mane kwa, ye Amina. Sɔnmlala wɔ ɔɔn zii yoloko ɔn yirebe ta.

DɔREDA 6

¹Bo wɔn ɔɔn tɛ, Gwanɔ we naa tɔbe kopra wɔ na gwere yi yaga wiin sangan ma, ma ɔɔn nimafre naa wɔ na gwere yi sɔngɔkɔn mɔɔ yire fɔrɔna wɔkara wuroɛɛlɛlo kɔn, a ɔɔn da ye naa.

²Ma mane siofuru boo ɔɔn za. Wiin te ɔɔn mane tangan a ma, dɔngɔn mane ti wɔn ta, fanganmabanfola ɔɔn pere a ma, a ɔɔn yaa ne sɛbeta seɛbe gun na.

³A naa tɔbe wɔ na plalo yaga, ma ɔɔn sɔkobafa plalo sɔngɔkɔn mɔɔ, wɔn ɔɔn da ye naa.

⁴Boo sioza ɔɔn sa ne pɛnɛ benben. Wiin te ɔɔn mane tangan a ma, seɛbe mane pere wɔn ma ɔn siara wɛ lagakɔn ma wiin fa to sma n'e nɛmɛ yɛɛ. Kunkwinitaba na kuro yi boo mane pere a ma.

⁵A naa tɔbe wɔ na saaro yaga wiin sangan ma, ma ɔɔn sɔkobafa saaro sɔngɔkɔn mɔɔ, a ɔɔn da ye naa. Ma ɔɔn siodungun boo za. Wiin te ɔɔn mane tangan a ma, frezininifa mane ti wɔn soro hɔn.



⁶Ma mane berekɔn boo mɔɔ nimafɛ wɔ woro hɔn a ne kwa, ye freyirabefa na yɔnno tala bile na wɔn sin tala na bara na sara, a na yinna saa ɔreze na ne sin tala na bara na sara mɛ. Ye sɔɔn ka da ye le yɔn kɔ duven ma ga.

⁷A naa tɔbe wɔ na naanɔ yaga wiin sangan ma, ma ɔɔn nimafɛ wɔ na naanɔ sɔngɔkɔn mɔɔ, a ɔɔn da ye naa.

⁸Ma mane sio boo za, a ne sarazu. Wiin te ɔɔn mane tangan a ma, ye ɔɔn wɔnna te togo dɛ da Siri, Wara ne dɔɔ a ma. Ye mane sebe pere ye ma ye sbɛ diniyan na sodinida naanɔ ta wiin fa to ye sma yɛɛ kun kɔ wu kɔ laganuru ɔnkɔ sɔkobafɛ na ba ye baraka hɔn.

⁹A naa tɔbe wɔ na kooru yaga wiin sangan ma, ye mane wiinye kma yɛɛ Wuro domada ye na kɔ wiinye kma ɔɔn mane sierebe ta, ma ɔɔn wɔnwɔ pepe ni za tala tala, ye ne yɔro salakawedo wee.

¹⁰Ye mane kwɛ ne sɔngɔ fɔrɔna ne kwa: «Matigi bi wiin ɔɔn kɔni ne siɛbe yi, wee sangan ma be na kiti sɔɔ ɔn mɛ na yeku wa diniyan hɔn kma hɔn?»

¹¹Wɔn te ye ɔɔn forokiafuro perepere ye pepe ma ɔn yira ye ma, ye ye sɔmna zɔgɔ ye fɔn yaa kayan ye tikwere pepe kɔ ye na plala pepe wiinye ɔɔn daga yɛɛ na, wɔnwɔ do paga.

¹²A naa tɔbe wɔ na konalalo yaga wiin sangan ma, lagakɔn ɔɔn sma fɔrɔna. Sin ɔɔn dungun wɔkara dungun, yu ɔɔn kwɛ te wɔkara too.

¹³Mamala mane bere lɔ ma wɔkara kafɔnɔnɔmanɛ na bile ye, wuropangan wiinye vɔro.

¹⁴Wurokɔn man'e sabɛ wɔkara ye wiinye sebe muluku. Tola pepe kɔ yengenzu na korilaga pepe ɔɔn sma.

¹⁵Lagakɔn ma fanganmɛ kɔ smayeye kɔ sɔrɔdasi na zengenkma kɔ frɛkma kɔ fangankma, ye pepe, tɛrɛ kɔ venɔma pepe ne tɔngɔn ne yɔro wura hɔn kɔ tɔnkɔkɔ kɔ tola hɔn.

¹⁶Ye mane kwa tola kɔ tɔnkɔkɔ ma, ye ye bere yiwɔ ma ɔn pi ye ma, ye brɛ dɛrɛ fanganmakware ma tanganta na ɔn dɛrɛ Gwanɔ woro na ba yi na.

¹⁷Ye bare ye wora na ba ye na kɔgwaga wiri, sɔɔn mane na sbɛ taa gun ga.

DɔREDA 7

¹Wɔn timi, ma ɔɔn meleke naa za, ye ne taa lagakɔn na wurogwala naa ma. Ye mane figɛ kɔ lagakɔn na pangan naa wɔ wiin fa to pangan sii ka wire lagakɔn ma kɔ yengenzu ma kɔ sɔ sii ma mɛ ga.

²Ma mane meleke boo za, a ɔɔn tuma wurodu hɔn ne ba. Ni na te Wuro ta tɔbedefa mane ti a ta. Wiinye meleke wɔ ɔɔn mane sebe gun wiin fa to ye lagakɔn kɔ yengenzu yaga, a ɔɔn sɔngɔ wɔnwɔ ma yire fɔrɔna ɔn da:



³«Ka ka da ka lagakon ko yengenzu ko so sii yaga ke ma tobe de kia Wuro ta baratere kini ma den ga.»

⁴Ye mane tobe de wiinye sma do ma, ma man'e mo. Ye mane sma sana zolo ne sana kiepla ne sana naa 144,000). Ye mane sa Isirayele dumakma pepe hon.

⁵To be mane de wiinye kma ma Zuda timikma hon, wonwo mane sma sana funpla (12,000). Uruben timikma hon ye mane sma sana funpla. Gate timikma hon ye ne sma sana funpla.

⁶Asere timikma hon ye ne sma sana funpla (12,000). Nefutali timikma hon ye ne sma sana funpla. Manase timikma hon ye ne sma sana funpla.

⁷Simeyon timikma hon ye ne sma sana funpla (12,000). Levi timikma hon ye ne sma sana funpla. Isakare timikma hon ye ne sma sana funpla.

⁸Zabulon timikma hon ye ne sma sana funpla (12,000). Zozefu timikma hon ye ne sma sana funpla. Benzame timikma hon ye ne sma sana funpla.

⁹Won timi ma on zame na yaan ye za, soon sii mane sbe n'e zio ga. Ye mane sa sii pepe hon ko dumakma pepe hon ko timikma pepe hon. Ye mane taa fanganmakware ko Gwanon zin hon, zogafuro ne ti ye ta, tegeledazugo ne ti ye sra hon.

¹⁰Ye mane songo yireyire ne kwa: «Kia kisi sa kia Wuro ta wiin on tangan fanganmakware ma onko Gwanon ta.»

¹¹Wiinye meleke pepe on mane taa ne fanganmakware ko sonmlala ko nimafre wo kori, on zii bere ye zengen sugu lo ma fanganmakware zin hon, wonwo Wuro yirebe

¹²ne kwa: «Amina. Yirebe ko yirebe ko dato ko barakayira ko togo ko sebe ko fanganmabe kia Wuro ye sangan pepe ma. Amina.»

¹³Sonmlala wo na boo on bereda bii on da ne ma: «Zofurokma be ko kma? Wee ye tuma?»

¹⁴Ma on d'a ma: «Bi on n'e too me Matigi.» A on da ne ma, ye wiinye on sa yanne na yire ye hon, on y'a zoga waa n'e kinibe Gwanon na too hon, ye ye wonwo.

¹⁵Ye won ye na ye taa Wuro ta fanganmakware zin hon, ne bara ta Wuro ma sin kwe wuru ma a ta koon hon. Ye wiin te on tangan fanganmakware ma, ye wonna te na kwa ye ma.

¹⁶Ye wu na n'e foga titiri ga, mulu mane na n'e foga titiri me ga. Ye sin na n'e wonna titiri ga, tuu mane na n'e yanne titiri me ga.

¹⁷Ye bare wiin Gwanon on tangan fanganmakware woro hon, ye won na te ye na neta na. Ye wiinye penzu on ni pere, ye won bre a na n'e ne yaa ko logo. Ye Wuro na n'e yinnazio pepe voro.

DOREDA 8



- ¹Gwanɔ we naa tɔbe wɔ na koprarɔ yaga wiin sangan ma, wurokɔn pepe ɔɔn kwe kuna senesene fɔn yaa lere tala na sodinikobi neme wa.
- ²Wiinye meleke kopra wɔ ɔɔn taa Wuro zin hɔn, ma ɔɔn wɔnwɔ za, ye ɔɔn tole nɔma kopra pere ye ma.
- ³Melekeza boo mane naa taa salakawedo kiego ma. Wunnudiafa na wennefa mane ti a ta ne sano na yi. Ye ɔɔn wunnudiafre pere a ma yaan wiin fa to a ye wa salaka na sano na salakawedo ma wiin ɔɔn ti fanganmakware zin hɔn kɔ dɛgɛwɛsma pepe ta wuromɛ.
- ⁴Wunnudiafre wɔ na tioro mane tuma meleke we sra hɔn ne ba Wuro bre kɔ dɛgɛwɛsma ta wuromɛ.
- ⁵Wɔn tɛ meleke we ɔɔn wunnudiafa na wennefa we bii, ɔn togadɔlɔ tee salakawedo ma n'a paga, n'a dra lɔ ma. Wɔnna nɔɔ hɔn ye da, ye tɔɔ a ma wuropelelokɔn kɔ sɔngɔkɔn kɔ wurosian kɔ lagakɔn ɔɔn sma.
- ⁶Tole mane ti wiinye meleke kopra wɔ ta, wɔnwɔ ɔɔn ye yere tetere ye pen na.
- ⁷Gwere yi we ɔɔn yi pen. Wurodɔgɔlɔ kɔ togo na yanganmu yi kɔ too ɔɔn kwe ne vunu lagakɔn ma. Lagakɔn na sodinida saaro ɔɔn wenne. Sɔ na sodinida saaro ɔɔn wenne. Sɔgɔbin pepe ɔɔn wenne.
- ⁸Meleke plalo ɔɔn y'a tola pen. Ye ɔɔn tɛ wɔkara tolo na yire yi, togakini ti wiin ma, wɔn ɔɔn bere yengenzu hɔn. Yengenzu na sodinida saaro ɔɔn te too na.
- ⁹Yengenzu hɔn fre na sodinida saaro ɔɔn siri. Yengenzu wɔɔn ma kɔre na sodinida saaro ɔɔn yaga.
- ¹⁰Meleke saaro ɔɔn y'a tola pen. Mumulugwaga boo ɔɔn tuma wuro hɔn ɔn bere ne kini wɔkara wɛpere na yire yi. A mane bere kuu na sodinida saaro ma kɔ penziori ma.
- ¹¹Wɔnna mumulu we togo ti Sagaro. Zu na sodinida saaro ɔɔn saga. Sma na yaan ye mane siri zu we ta bare a mane saga.
- ¹²Meleke naanɔ ɔɔn y'a tola pen. Sin na sodinida saaro kɔ yuu na sodinida saaro kɔ mamala na sodinida saaro ɔɔn kwe dungun. Wɔnna sodinida saaro wɔ mane kwe tɛ tunio na. Kini mane ti kɔɔ na sodinida saaro na ga, wuru ɔɔn tɛ yee mɛ.
- ¹³Wɔnna sangan ma ma susugo boo za a ne tire wurokɔn yɔfa hɔn ne sɔngɔ ne kwa, ye gwale sa, ye gwale sa diniyan hɔn kma ma, meleke saa ta tola digekɔn ye na wiinye ɔɔn daga pen ye.

DɔREDA 9

- ¹Wɔn timi meleke kooru ɔɔn y'a tola pen. Ma ɔɔn mumulu boo za, a ɔɔn tuma wuro hɔn ɔn bere lɔ ma penziori ma, wuragwaga na sɔgɔlɔ ɔɔn pere a ma.
- ²A mane penziori wɔ na wuragwaga koba, tioro boo ɔɔn sa yeye wɔkara dungwaga hɔn yi ɔn sin kɔ pangan tunio.



- ³Gwale mane sa wonna tioro we hɔn, ɔn vunu lagakon ma. Wiin sebe ɔn ti lagakon ma yenme ta, wɔn neme ɔn mane pere yewo gwale wo ma.
- ⁴A mane yira dɔre ye ma ɔn da, ye ka da ye foyi ta sogo na ga ɔn ka da ye foyi ta nugunfre na ga ɔn ka da ye foyi ta so na me ga. Nka fɔn Wuro ta tɔbe ti wiinye kma kini ma ga dama.
- ⁵Sogo mane pere ye ma ɔn da y'e yee ga nka ye y'e yanne yee koo yo. Wiinye yanne ɔn mane daga de ye ma, wɔn wiinye neme ɔn sɔn gun yenmewindo ta.
- ⁶Sma na ne siri kia wonna koo wo ma nka ye na n'a gun ga. Ye na ne siri kia nka siri na ne tongon ye na.
- ⁷Gwale wo mane ti wokara siori wiinye ɔn teterɛ tige kunkwini na, ye ne wokara sano na fanganmabanfole ɔn ti ye wɔan hɔn, ye zengen ne wokara sma ye.
- ⁸Wonsoga mane ti ye ta wokara yara ye, ye yinni ne wokara zara ye.
- ⁹Ye mane ti wokara bala na kunkwinifre, ye kaba digekon ne wokara kunkwiniwotori digekon, siori na yaan ye wiinye suru, ye ne tongon ne yaa kun na.
- ¹⁰Pee mane ti ye ta wokara yenme digi ne ti ye na. Sebe mane ti ye pee ɔn hɔn wiin ɔn sma ninaban yee koo yo.
- ¹¹Wiin meleke ɔn ti wuragwaga we wɔn na, ye n'a togo wiri Abadon Heburoda hɔn n'a wiri Apoliyon Girekida hɔn, wɔn korɔ yaga, wɔn ɔn man'e ta fanganma.
- ¹²Gweryanne mane fɔno, yanne noma pla ne ti timi ye ne naa.
- ¹³Wɔn timi meleke wo na konalalo ɔn y'a tola pen. Sano na salakawedo wiin ɔn ti Wuro zin hɔn, ma mane kon boo mo wɔn na lologo hɔn.
- ¹⁴Tola mane ti wiin meleke konalalo we ta, kon we mane da wɔn ma: «Wiinye meleke naa wo ɔn ti zogore hɔn Efurataku ma, ye firi.»
- ¹⁵Wiinye meleke naa wo ɔn mane teterɛ tige we wagati ko ko yuu ko doo na ne daga sma na yaan ye yee, ye n'e firi.
- ¹⁶Kunkwinikuru wo na siorikma mane yaan fɔna. Ma man'e do mo.
- ¹⁷Yee ma man'ewo siori wo ko ye ma basma za doreda hɔn. Kunkwinibegɛfre mane ti ye ta wokara togo ne wokara blazu ne wokara giribi me. Siori wo wɔan mane wokara zare ye, togo ko tioro ko giribi ne sa ye da hɔn.
- ¹⁸Wonna yagafre saa wo ɔn mane sma na yaan ye yee. Bo togo, bo tioro, bo ma giribi wiin ɔn mane sa ye da hɔn.
- ¹⁹Bare siori wo ta sebe ti ye da ko ye pee ɔn hɔn. Ye pee mane ti wokara san. Wɔan mane ti wonna pee wo ta ne sbe ne sɔn ninaban.
- ²⁰A ma bo smasere wo wiinye ɔn mane siri yaga wo ta ga han, ye mane ye korɔ bere y'a tɛda na ga. Ye mane bere ne zini ɔn kan ye ko sano wele gwanafuro na fian ko



dayan na ye kɔ dɔge wele sɔ na ye, wiinye ɔn sege ne ze ga, mane mɔɔ ga, mane sbe ne yaa me ga.

²¹Ye mane ye kɔɔ bere y'a smaye wele y'a kionɔ na ga, ma ye kɔɔ bere y'a vunate wele y'a panɔbe na me ga.

DɔREDA 10

¹Wɔn timi ma mane meleke na kene yi boo za wiin ɔn tuma wuro hon ne zii. Daba ɔn man'a ta zogo yirebe ne ti a kini hon. A zin mane ti wokara sin, a kaen ne ti wokara togo na kansoga.

²Sebeslalo boo mane ti a sra hon, a do ne kibe. A ɔn ye digesra ma kaan de yengenzu ma on ye ninagan ma kan de lagakon ma

³ɔn songo yire wokara zara te ne mogo wiin ne. A naa songo yee, wuropelele kopra wo ɔn gwenme.

⁴Wuropelele kopra wo naa gwenme yee, mia te ɔn mane kia sebe, wɔn te kon boo ɔn ye to wuro hon on da ne ma: «Wuropelele kopra wo wiinye fane yira, te wɔn te bunu na, ka b'e sebe ga.»

⁵Ma mane wiin meleke we za taa yengenzu ko lagakon ma, wɔn ye digesoro duro wuro hon.

⁶Wiin te ɔn ti ni na sangan pepe ma, awe wiin ɔn wurokon ko ye ma fre dan, on lagakon ko ye ma fre dan, on yengenzu ko ye hon fre dan, on ye sun wɔn togo na on da: «Wagati ti ye na titiri ga.

⁷Nka meleke kopraro kon ɔn naa mɔɔ wiin sangan ma pepe, a ɔn naa dutige ne y'a tola pen wiin sangan ma, wɔn ɔn na te Wuro ta bunu do ta paga wokara a man'e yira y'a baratere daberebere wo ma wiin ne.»

⁸Ma mane wiin kon we mɔɔ wuro hon, wɔn ɔn da ne ma: «Wiin meleke we ɔn taa yengenzu ko lagakon ma, wiin sebe we ɔn ti a sra hon ne kibe, yaa n'a too.»

⁹Ma ɔn ne dɔbe meleke we na, n'a me d'a sebeslalo we pere ne ma. A ɔn da ne ma, ye m'a too, n'a noma, y'a na ne dia ne do hon wokara yi nka ne saga ne kɔɔ hon.

¹⁰Ma ɔn sebeslalo we too meleke we ta n'a noma. A mane dia ne do hon wokara yi. Nka a neme we timi ne ta, ne kɔɔ mane saga.

¹¹Ye ɔn da ne ma: «Wuro ta fane wiinye ɔn daga yira sii na yaan ye ko sisma na yaan ye ko sidaberere na yaan ye ko fanganme na yaan ye ye na, be daga bere yaa wɔnwɔ yira ye.»

DɔREDA 11

¹Wɔn te ye ɔn freyirabesogolo boo pere ne ma a ne wokara gwangan ɔn da ne ma: «Tuma Wuro ta kon ko salakawedo yirabe on n'eye Wuroyirebesma zio.



- ²Nka ka koon we na luu koro hon yirabe ga. Bare wiinye sii oon na kuru na kini yi yara n'a yaga dogo saa yo ne kobi, wonwo ma yeye pere.
- ³Ma na ne sierekma sma pla fane, ye ne n'a fane yira yin zofunpla ne yin kiesaa (1,260) yo, ninabanzoga ne kie ye ta.
- ⁴Wiinye olivusoro pla ko fintina noma pla oon taa lagakon na te Matigi zin hon, ye wonwo.
- ⁵Wiin te oon ne kia n'e yanne, togo na sa ye da hon, oon n'e zugi yee. Yee me, ye na yanneta na siri.
- ⁶Sebe ti ye ta oon wurokwe nabe wiin fa to ye oon ne Wuro domada yira, wuro ka mene ga. Sebe ti ye ta me on zu bere n'a ta too na on yanne sii pepe dra lagakon ma wiin wagati pepe oon dia ye ma.
- ⁷Ye oon naa waro y'a sierebe na bereda na wiin sangan ma, wiin nimafa oon sa penziori na wuragwaga hon, won na n'e kwini on sbe ye ta n'e yee.
- ⁸Ye Sodomu ko Ezipititogo de wiin kiregwaga we ma yeyekma ta teta ye na, ye Matigi kwangwaga wiin ween we, wonna kuru we na gwendege hon ye na sara na wo.
- ⁹Sii pepe ko dumakma pepe ko sidaberere pepe ko sisma pepe hon kma na bo na naa ye sege na yin saa yo ne kobi, y'e sitra ga.
- ¹⁰Diniyan hon kma na nihondia ye ye na. Ye na nihondia ne yirebefre pere ye neme ma bare wonna daberebere sma pla wo man'e ninaban forona.
- ¹¹Nka wonna yin saa ne kobi wo fon wo we timi ma, Wuro na ni ka ye hon, ye tuma. Ye te yee, wiinye kma oon man'e sege, kuun na yire yi wonwo foga.
- ¹²Ye oon kon na yire yi bo mo wuro hon, a ne kwa ye ma, ye ye ba bee. Ye oon ba daba hon ye zugi yonno na.
- ¹³Wonna sangan we yere ma ye, lagakon oon sma forona. Kuru we na sodinida funno oon bere, sma sana kopra oon siri wonna yaga we ta. Wiinye kma oon mane wo ni na, wonwo mane wurokon hon Wuro yirebe kuun sra hon.”
- ¹⁴Yanne na plala mane fon. Yanne na saaro ne na wiri wonna no hon ye.
- ¹⁵Meleke kopraro oon y'a tola pen. Berekon yeye bo oon mo wuro hon ne kwa, ye diniyan hon fanganmabe kià Matigi ko ye na Degeweta yi basie. Y'a na ne ti fanganmabe hon sangan pepe ma.
- ¹⁶Wiinye sonmlala sma kioro ne noma naa oon tangan y'a fanganmakwara ma Wuro zin hon, wonwo oon kwe zii bere ye zengen sugu ne Wuro yirebe
- ¹⁷ne kwa: «Matigi Wuro Sbepepenate bi wiin oon tiye, oon mane pia ne tiye ke baraka yira be ma. Bare be bia sebe na yire yi doro oon bia fanganmabe tige.



¹⁸Sii wora mane ba nka bi woro ta ba yonno on too. Won on sara na kitiwagati. Won on bia baratere bia daberebere yirebewagati. Dégewesma wiinye kma on kiu ka be togo ma smayeye ko durukma. Wiinye kma on lagakon yaga, a wonwo na yagawagati.”

¹⁹Ye da ye too, Wuro ta koon wiin on ti wuro hon, won do on kibe been na kuku on ze a ta koon hon. Won te wurosian on ne sa ko berekon boo ko gwenmekon boo ne moo lagakon ne sma wurodogolo ne zii forona.

DORÉDA 12

¹Tagamase na yire yi boo mane sa wurokon ma. A mane ya boo sin ne file a ma wokara soon zogo file ye ma wiin ne. Yuu ne ti a kaen wee. Mamala noma funpla ne kori a woon hon fanganmabanfola na.

²A mane ti tulu ne songo ye tulu ta ne mana ne te voro na.

³Won te tagamaseza boo on naa sa wurokon ma me. Won mane sonfigefa na yire yi boo wiin on mane penne benben wontala kopra ne ti a ta ko bian noma fun fanganmabanfole kopra ne pi pi a woon wo ma.

⁴A pege mane mamala na sodinido na saaro sare n'e dra lo ma. Wiin ya we on mane te voro na, sonfigefa we mane naa taa a zin hon wiin fa to a on voro suu, a no we noma.

⁵Ya we mane nimisinino on voro wiin on daga diniyan hon sii pepe ne ko balogwangan. Ye mane ya we no bii on yaa ko lege Wuro ko y'a fanganmakware bre.

⁶Won te ya we on tongon yaa kibekolo hon Wuro mane tangando tetere a ma wiin ween wiin fa to ye ne zonfa pere a ma yin zofunpla ne yin kiesaa (1,260) yo.

⁷Won te kun on tuma wurokon hon Misele ko y'a meleke on mane sonfigefa we kwini. Sonfigefa we mane kwe ko y'a meleke n'e kwini me.

⁸Nka sonfigefa we sbe gun ga. Tangando gun a ko y'a meleke ta wurokon hon titiri ga.

⁹Ye on n'awe sonfigefagwaga we dra sire. Awe ye on sanbiri, ye wiin wiri Sitane. Awe on diniyan hon kma pepe firebe. Ye man'a kwe ko a ta meleke on n'e dra lagakon ma.

¹⁰Ma mane berekon na yire yi boo moo wuro hon, a ne kwa ye bo on kia Wuro ta kisi ko a ta sebe ko a ta fanganmabe na wagati on ne Krista ta sin na wagati. Ye bare wiin te on mane ke na plala zarake, wiin te we on man'e zarake Wuro zin hon sin ne wuru, ye ye wonna te we dra.

¹¹Ye nka ke na plala wo sbe a ta ko Gwanoo too onko domada baraka hon ye wiinye na sierebe ta. Ye ye ye ni da diabe ye ma on kwan siri na ga.

¹²Ye won ye na, ki wurokon ko wiinye kma ta wodo on ti yeye, ka nihondia. Ye bi lagakon ko yengenzu, gwale na sa ka ma bare Sitane zii ka bre a woro ne ba forona a ne too da wagati zogo dama on ti ye ta yee.



¹³SonfigeƆa we naa n'a za da ye ye dra lagakon ma wiin sangan ma, wiin ya we on mane nimisinino voro, a ne le ne doo won ma.

¹⁴Nka susugo na yire yi kaba pla mane pere ya we ma wiin fa to a tire yaa kibekolo hon wiin ween on tige a ma wiin fa to y'a woro dogo saa yo ne kobi a bre ne dere san na.

¹⁵Won te san on zu sabe ye do hon ya we timi wokara kuu wiin fa to wonna zu we ya we bii.

¹⁶Nka lagakon mane te ya we ma on kibe on wonna kuu we bra wiin on mane sa sonfigeƆa we do hon.

¹⁷SonfigeƆa we woro ta ba do ma ya we ta, a mane wonna woro we sese ya we timikma sere ma wiinye on doo Wuro ta yirada ma ne Krista siere.

¹⁸Won timi a on yaa taa yengenzu na banyege ma.

DORÉDA 13

¹Won timi ma on sokobafa boo za, a ne sa yengenzu hon. Bian noma fun ko wontala kopra ne ti a ta. Fangamabanfole mane pi pi wonna bian noma fun wo pepe ma Wuro togo na yagada ne sebe sebe wontala wo pepe ma me.

²Sokobafa we mane wokara dogo a kaen ne wokara sonfigeƆa ye a do ne wokara zara yi. Bo sonfigeƆa we on y'a fangan ko y'a fanganmakware pere a ma ko sebe na yire yi boo.

³Bado na yire yi boo mane ti a wontala wo na boo ma nka wonna bado we naa we. Sokobafa we da mane dia lagakon ma kma pepe ma ye on doo a ma.

⁴Ye mane sonfigeƆa we yirebe bare a mane wonnakmabe pere sokobafa we ma. Ye mane sokobafa we yirebe ne kwa: «Ko te on tala ko sokobafa we ne sbe ne kwini ko lege?»

⁵Do mane pere sokobafa we ma wiin fa to a ne beredayaga yira ne Wuro togo yaga. Sebe mane pere a ma wiin fa to a y'a fangan ta yegge kiepla ne noma pla yo.

⁶A mane bereda bii Wuro togo yaga na wiin fa to a a togo yaga on n'a ta koon togo yaga onko wiinye kma ta woda on ti wuro hon me.

⁷Sebe mane pere a ma wiin fa to a degewesma kwini on sbe ye ta. A mane daga ne sbe dumakma pepe ko sii pepe ko sidaberere pepe ko giamana pepe ta me.

⁸Wiinye kma pepe on ti lagakon ma, wiinye kma wo pepe toga on sebe n'a bii diniyan dutigesangan ma ga, ni na sebe hon Gwanɔ ta wiin on yee.

⁹Turu ti wiin te ta, a mo.

¹⁰Wiin te on daga te tere na, wonna te on na yaa terebe na. Wiin te on daga yee ko kunkwinitaba, wonna te on na yee ko kunkwinitaba. Bo won ye na degewesma daga somna on yonmabe ka ye yere hon.



11Wɔn timi ma ɔn sɔkobafa boo za ye mɛ wɔn ne sa lagakon hɔn. Bian pla mane ti a ta wɔkara Gwanɔ nka a mane bere wɔkara sɔnfigefa.

12Wiin sebe pepe ɔn mane ti sɔkobafa na gwere yi we ta, wɔn mane ti awe bo we soro ma. Bado na yire yi mane ti wiin sɔkobafa we ma ɔn wɛ, bo we mane tɛ diniyan kɔ ye hɔn kma pepe ne wɔn yirebɛ.

13A mane kabakoda na yire ye ta fɔn ne togo tumabɛ wuro hɔn a ne zii sma pepe yɔnnɔ na.

14A mane sebe gun ne wiinye kabakoda ta sɔkobafa we yɔnnɔ na, a mane lagakon ma kma pepe lamara kɔ wɔn. Kunkwinitaba bado mane ti wiin sɔkobafa we ma a ɔn ye bere kɛnɛ, a mane sma ta ye ɔn n'a na tagamase ta.

15Sebe mane pere a ma a ɔn sɔkobafa we na tagamase ta a ne sbɛ ne bere wiin fa to wiin te pepe ɔn ma tagamase we yirebɛ ga, a ne sbɛ ne wɔnna te yɛɛ.

16A mane tɔbe dɛ sma pepe digesra ma sra wɛɛ ye kini hɔn. Smayeye kɔ durukma pepe, naforokma kɔ fanganden pepe, tɛrɛ kɔ tisramakma pepe.

17Wɔnna sɔkobafa we togo wɛɛ a na tagamase na tɔbe mane ti wiin te pepe ma ga, a na te sbɛ ne foyi tɛrɛ wɛɛ n'a zabire ga. Kakiri ɔn ne ti wiin te hɔn, a sɔkobafa we togo na tagamase na kayan ta.

18Da kɔrɔ na tɔsangan wiri. Bare wɔnna tagamase we wɔn sɔn yi ɔn ne zɔkonala ne kiesaa ne nɔma konala (666).

DOREDA 14

1Wɔn timi ma ɔn Gwanɔ za, a ne taa Siyɔntolo ma. Sma sana zɔlo ne sana kiepla ne nɔma naa (144,000) ne ti kɔ lege. Gwanɔ kɔ ye tɔn toga ne seɛbɛ ye kini ma.

2Ma mane berekon boo mɔɔ wuro hɔn wɔkara zu na yaanye digekon kɔ wurogwenmekon na yire yi. Ma wiin berekon we mɔɔ, a mane ti wɔkara kolinzokon a na tomata tɛ n'a toma wiin sangan ma.

3Ye mane turuwun ɔn sɔn fanganmakware zin hɔn kɔ nimafɛ naa wɔ zin kɔ sɔnmlala wɔ zin. Sɔn mane tiye wiin ɔn sbɛ ne wɔnna turu we sma ga a ma tɛ sma sana zɔlo ne sana kiepla ne nɔma naa (144,000) wɔ ga wiinye wɔn ɔn wɛ diniyan hɔn.

4Wɔnwɔ ye yɛrɛ yanganmu kɔ yàra ga bare ye yàrada tɔɔ ga. Gwanɔ ne yaa wiin wɛn pepe, ye ne dɔɔ a ma. Ye ye wɔn wa, ye ɔn tɛ gwere ye na sma yɔ Wuro kɔ Gwanɔ ta.

5Ye niɔn sii sɔɔ n'a za ga, zarakedo mane ti ye na mɛ ga.

6Wɔn timi ma ɔn mɛlekeza boo za, a ne tire wuro hɔn deredo hɔn. Fanɛdia na wɛbareya ye mane ti a ta n'e yira lagakon ma kma ma. Sii wɔ pepe kɔ dumakma wɔ pepe kɔ sidaberere pepe kɔ giamana hɔn kma pepe.



- ⁷A mane songɔ fɔrɔna ne kwa: «Ka kiu ka Wuro ma n'a yirebe bare a ta kiti na wagati wiri. Ka lagakon ko wurokon ko yengenzu ko ziosada na danta yirebe.»
- ⁸Boo melekeza mane doo a ma ne kwa, y'a bere, Babilonikiregwaga we bere. Awe wiin on mane diniyan hon sii wo pepe ka y'a vunafa hon, Wuro woro on bere ye ma.
- ⁹Boo saaro mane doo ye ma on songɔ fɔrɔna on da: «Wiin te on sokobafa ko ye gia yirebe, a na tobe on te a soro wele a kini hon,
- ¹⁰wonna te na Wuro woro na baforo yi yonno too me. A na te yonnohon na toba togo ko giribi hon meleke na kini ye ko Gwanɔ yonno na.
- ¹¹Wiinye kma on sokobafa ko ye gia yirebe, a na tobe ne ti ye kini ko ye sra ma, ye ta yinnahontogo na tioro na ne tuma sangon pepe ma ye mane na ne makunabe abada ga sin kwe wuru ma.
- ¹²Wiinye degewesma on kwa Wuro ta yirada ma ne yon Yezu ma, wonwo ta yonmabe na wagati on wiri.»
- ¹³Won timi ma on berekon boo moo wuro hon a ne kwa: «Ye sebe. N'a bii basiɛ, wiinye kma on siri ne yon Matigi ma, wonna kma dangamu. Wuro ta Ni da ye tian na ye ye na y'a bara na makunabe ta ye bare ye ta teda doo ye ma.»
- ¹⁴Won timi ma mane dabafuro boo za, fa ne tangon ye ma wokara sansukanpla. Sano na fanganmabanfolo mane ti a won hon, fenyalo na dadia yi ne ti a sra hon.
- ¹⁵Won timi boo meleke on saa Wuro ta kon hon on songɔ fɔrɔna on da daba ma tanganta we ma: «Bia fenyalo ta on yaro. Yarosangan wiri bare diniyan hon sonfre pra.»
- ¹⁶Ye te yee, wiin te we on mane tangon daba ma, won on y'a fenyalo dra lo ma, lagakon ma sonfre pepe on yaro.
- ¹⁷Won timi boo melekeza on ye bere sa Wuro ta kon hon wiin on ti wuro hon. Fenyalo na dadia yi boo mane ti won ta me.
- ¹⁸Won timi boo meleke mane sa salakawedo hon. Sie mane pere a ma a ne sbe togo ta. Fenyalo na dodia yi mane ti wiin meleke we ta, a mane songɔ won ma yuu on da: «Bia fenyalo na dodia yi we ta on lagakon ma erezennomane pepe voro bare ye pra.»
- ¹⁹Meleke we on y'a fenyalo dra lo ma on lagakon ma erezennomane voro n'e ka Wuro woro na ba yi na kunagwaga hon.
- ²⁰Ye mane kuna we voo sa ko lege kuru we timi too ne woro ne sa a hon fon ne wiri siori da hon garefre ma ne kilo zɔsaa (300) neme wa ye na kuro wuro hon ne meters tala ne kobi neme wa.

DOREDA 15



¹Ma mane tagamase boo za wurokɔn ma ye mɛ wiin ɔn mane yire ne kabako yi. Bu kopra mane ti meleke kopra ta wiinye ɔn mane webesangan ma ye bare yewɔ baraka hɔn Wuro woro na tuma.

²Ma mane fa boo za, a ne wɔkara yengenzu ne yanganmu kɔ togo ne wɔlɔ wɔkara dubale. Wiinye kma ɔn sbɛ sɔkobafa we ta, kɔ a gia ta, kɔ a togo na tagamase ta, wɔnwɔ mane taa wɔnna yengenzu we ma, Wuro ta kolinzo ne ti ye ta.

³Ye mane Wuro ta barateta Moyizi ta turu kɔ Gwanɔ ta turu ɔn ne kwa ye ee Matigi Wuro Sbepepenate bia tɛda yire ne kabako ye. Be sii pepe ta fanganma, bia soga tele ne tian na ye.

⁴Matigi kɔ te ɔn na kiu ka be togo ma n'a yirebe ga? Bare bi dama ɔn kɔni. Sii pepe na naa yoloko be wee. Bare bia kiti ye yere dɔrɔ.

⁵Wɔn timi Wuro ta been na kuku ti wiin kɔn hɔn, ma ɔn wɔn za, a do ɔn kibe.

⁶Bu kopra mane ti wiinye meleke kopra wɔ ta, wɔnwɔ ɔn sa Wuro ta kɔn we hɔn. Lendasi yerɛworo na zoga na wɔlɔ ye ɔn mane kie ye ta sanɔ na yɔyɔsɔfa ne pere ye kwini.

⁷Nimafre wɔ na tala ɔn sanɔ na menɛfre kopra pere meleke kopra wɔ ma ye ne paga sangan pepe ma Wuro woro na ba yi na.

⁸Wuro ta kɔn mane paga tioro na a ta yirebe kɔ a ta sebe do ma. Sɔn sii mane sbɛ ne kɔ Wuro ta kɔn hɔn ga fɔn yaa kayan bu kopra wɔ ta tɛ ma meleke kopra wɔ ta.

DOREDA 16

¹Wɔn timi ma ɔn berekɔn na yire yi boo mɔw Wuro ta kɔn hɔn, a ne kwa meleke kopra wɔ ma, ye Wuro woro wiin ɔn ti menɛfre kopra wɔ hɔn, ye ye yaa n'e vunu lagakɔn ma.

²Meleke wɔ na gwere yi ɔn yaa yi vunu lagakɔn ma. Sɔkobafa we na tagamase mane ti wiinye kma ma, ye n'a kan, dae na yagayaga ye na ba ye ɔn sa wɔnwɔ ma.

³Meleke wɔ na plalo ɔn y'a menɛfa bebere yengenzu ma, a ɔn tɛ wɔkara too. Wiinye nimafre pepe ɔn mane ti yengenzu hɔn, wɔnwɔ pepe ɔn siri.

⁴Meleke wɔ na saaro ɔn y'a menɛfa bebere kuu kɔ ziopenwura ma, wɔnwɔ ɔn tɛ too na.

⁵Wiin meleke ɔn ti ziori wɔn na, ma mane wɔn berekɔn mɔw, a ne kwa, ye bi wiin te ɔn kɔni, bi wiin te ɔn mane pia ne tiye, ne na ne tiye sangan pepe ma, be tele. Bare yee be bia telebe ta.

⁶Yewɔ debe dɛgɛwɛsma kɔ daberebere too vunu han, wɔn ɔn tɛ be ɔn too ta ye ta menɛfa na mɛ. Wɔn ɔn daga.

⁷Wɔn timi ma ɔn berekɔn boo mɔw salakado ma, wɔn ne kwa, ye tian na Matigi Wuro Sbepepenate, bia kiti pepe tian kɔ telebe na ye.



⁸Mēleke wɔ na naanɔ ɔɔn y'a mēnɛfa bebere sin ma sebe ɔɔn pere sin ma wiin fa to a sma pepe wɔnna kɔ ye na togo.

⁹Sin mane toba popopo ɔn sma wɔnna. Sebe ti wiin Wuro we ta a ne sbɛ wɔnna bu wɔ ta, ye mane wɔn togo yaga. Ye man'e zugo katra ɔn n'a yirebɛ ga.

¹⁰Mēlele wɔ na kooru ɔɔn y'a mēnɛfa bebere sɔkobafa we ta fanganmakware ma a ta sebe ɔɔn kɔ tunio hɔn. Sma man'e sra win ninabannɔ ta.

¹¹Ye wurokɔn hɔn Wuro togo yaga y'a yanɛ kɔ y'a dae ye na. Nka ye mane dian ye zugo katra ɔn saa y'a tɛdayaga na ga.

¹²Mēleke wɔ na konalalo ɔɔn y'a mēnɛfa bebere Efurataku ma, a hɔn zu ɔɔn yara wiin fa to a sogo tɛtɛrɛ n'a tige fanganmɛ ma wiinye ɔɔn na tuma wurodu hɔn piri ma ɔn naa.

¹³Wɔn timi ma mane zini nɔma saa za wɔkara kwie, ye ne sa sɔnfigɛfa we do hɔn kɔ sɔkobafa we do hɔn kɔ daberebeta na niɔnsɔ yi do hɔn.

¹⁴Tian na, ye mane Sitane ta zini wiinye ɔɔn kabakoda ta. Ye yaa diniyan hɔn fanganmɛ pepe brɛ wiin fa to ye ye kwɛ Sbɛpepenate Wuro ta kɔgwaga kɔɔ ma kunn.

¹⁵Matigi da, ye bo ye ti ne naa wɔkara panɔ. Ye wiin te ɔɔn ye yinna doma ɔn ne yere y'a zoga na wiin fa to a ka naa ne yara dukuru, sma n'a du za ga, ye wɔnna te dangamu.

¹⁶Ye wiin wɛɛn wiri da Aramagedɔn Heburoda hɔn, wɛɛn zini wɔ mane yaa fanganmɛ wɔ kwɛ.

¹⁷Mēleke wɔ na kopraro mane y'a mēnɛfa bere n'a sere wuro hɔn. Berekɔn na yire yi boo ɔɔn sa Wuro ta kɔɔn hɔn fanganmakware ma ɔn da, ye da wɛ han.

¹⁸Ye da ye tɔɔ a ma wurosian ɔɔn sa, berekɔn kɔ wurogwenmɛkɔn ne mɔɔ, lagakɔn ne sma fɔrɔna, wiin nɛmɛ ɔɔn te zɛ den sɔɔn dan ma da hɔn a ma ga.

¹⁹Kiregwaga ɔɔn webe kuru saa, sii wɔ ta kire ɔɔn berɛ. Wɔn mane Wuro kakiri tugo kɔ Babilɔnikiregwaga da wiin fa to a woro wiin ɔɔn ba a ta fɔrɔna ne fɔgɔ, a wɔn pere a ma.

²⁰Yengenzu na korilaga pepe mane yaga, tola ɔɔn berɛ.

²¹Wiinye wurodɔgɔlɔ ta tɛnɛ ɔɔn mane kilo kieplapla wa, wɔnwɔ ɔɔn mane tuma wuro hɔn ne berɛ sma ma. Sma mane Wuro togo yaga wɔnna wurodɔgɔlɔ wɔ ye na bare wɔnna bu we mane kwandia fɔrɔna.

DORÉDA 17

¹Mēnɛfrɛ mane ti wiinye mēleke kopra wɔ ta, wɔnwɔ na boo ɔɔn ye dɔbɛ ɔn da ne ma: «Wiin vunatɛya we togo ɔɔn sa, a ne tangan yengenzu do ma, wiin kiti ɔɔn na berɛ a ma, naa m'a dɔrɔ be ma.



- ²Diniyan hɔn fanganmɛ vunatɛ kɔ lege, lagakɔn ma kma ɔn mɛnɛyingin a ta vunafa na.”
- ³Wɔn tɛ Wuro ta Ni ɔn ne bii dɔreda hɔn ɔn yaa kɔ ne nɛmɛ kibɛkolo hɔn, ma ɔn ya boo za a ne tangan sɔkobafa na pɛnɛ yi boo ma, Wuro togo na yagatoga ne kori a ma, a wɔan ne kopra, a bian ne fun.
- ⁴Zopɛnɛ benben mane ti ya we ta ne wɔlɔ sanɔ kɔ terebadɔge kɔ denɔma na. Sanɔ na mɛnɛfa mane ti a sra hɔn ne paga frɛyaga na wiinye ɔn n'a ta vunafa na yanganmu na ye.
- ⁵Togo boo mane sɛbɛ a kini ma ne bunu na yi ɔn da: «Babilɔnikiregwaga, diniyan hɔn vunatɛyàra kɔ frɛyaga sie.”
- ⁶Ma mane ya we za, a ɔn mɛnɛyingin dɛgɛwɛsma kɔ Yezu siɛrɛkma too na. A ta zɛ na, ma ɔn kaba fɔrɔna.
- ⁷Wɔn tɛ mɛlɛkɛ we ɔn da ne ma: «Wɔnnɔ na be kaba yee? Wiin ya we ɔn tangan wɔntala kopra na sɔkobafa kɔ bian fun tɛ ma, ma na n'a ta bunu yira be ma.
- ⁸Be mane wiin sɔkobafa we za, a mane tiye nka basie a tiye titiri ga. A na tuma lɔ kɔrɔ hɔn ɔn yaa fire melemele. Diniyan hɔn kma wiinye toga ɔn sɛbɛ ni na sɛbɛ hɔn n'a bii diniyan dan ma da hɔn ga, wɔnwɔ ɔn naa sɔkobafa we za wiin sangan ma, ye na ne kaba. Bare a mane pia ne tiye, ɔn mane tiye basie ga, nka ne na bere naa.
- ⁹Datɔ wiinye da kɔnibɛ, sɔɔn daga kakiri gun wɔnwɔ na basie. Sɔkobafa we bian kopra wɔ, wɔnwɔ tola nɔma kopra, ya we tangan wiinye ma. Wɔnwɔ fanganmɛ kopra mɛ.
- ¹⁰Ye na sma koo bere, konalalo we tiye yɛ. Kopraro we naa den ga nka a ɔn na naa wiin sangan ma, a na sangan dɛrɛ ga.
- ¹¹Sɔkobafa wiin ɔn mane tiye nka mane tiye titiri ga, wɔn yɛrɛ ɔn fanganmɛ wɔ na korosɔnnɔ. A nii ti kopra wɔ hɔn wiinye ɔn na yaa yaga melemele.
- ¹²Be wiinye bian nɔma fun wɔ za, wɔnwɔ fanganmɛ sma fun wiinye ɔn fanganmabe gun den ga. Nka ye na fanganmabe we ta kɔ sɔkobafa we wagati tala dama.
- ¹³Giatɛ tala dama ɔn ti ye ta. Wɔn ye y'a sɛbɛ kɔ y'a fanganmabe to sɔkobafa we soro ma.
- ¹⁴Ye na Gwanɔ kwini nka Gwanɔ na sbɛ ye ta bare awe ɔn wɔnnakma ta Matigi ne fanganmɛ ta Fanganma. Wiinye kma ɔn wiri, wiinye ɔn dɛgɛ, wiinye ɔn smatele, wɔnwɔ na kwɛ kɔ lege ɔn sbɛ.”
- ¹⁵Wɔn timi, mɛlɛkɛ we man'e bere da ne ma yɛ mɛ: «Be wiinye ziori za vunatɛya we ta wɔdo hɔn, wɔnwɔ zame, sii kɔ sidaberere.
- ¹⁶Be wiinye bian nɔma fun wɔ za, wɔnwɔ kɔ sɔkobafa we na vunafa na wu wa. Ye na n'a piribe n'a dukuro firi. Ye na n'a nɔma n'a wɔnna.
- ¹⁷Bare Wuro wiin fa giati, a wɔnna tɛ ka ye hɔn. Wɔn giatɛ tala dama. Wɔn ye y'a fanganmabe to sɔkobafa we soro ma fɔn yaa kayan Wuro domada ta paga ma.



¹⁸Be wiin ya we za, wɔn wiin kiregwaga ɔn ti diniyan hɔn fanganme pepe wɔn na.»

DORÉDA 18

¹Wɔnna da timi, ma ɔn boo mɛlɛkɛ za, a ɔn tuma wuro hɔn ne zii. Sebe na yire yi mane ti a ta, lagakɔn ɔn kwɛ ne kini pepe a ta yirebe ta.

²A mane sɔngɔ yire ɔn da: «A bɛrɛ, Babilɔnikiregwaga bɛrɛ. A tɛ ziniyaga pepe ta wɔdo na, wiinye yala kɔ wiinye frɛ na wu ɔn naa ga, ye na kikiɛ mane nɛmɛ ga, a tɛ wɔnwɔ ta wɔdo na.

³Bare a sii wɔ pepe ta ye ɔn mɛnɛyingin y'a vunafa na yaga yi na. Diniyan hɔn fanganme vunatɛ kɔ lege, lagakɔn ma frɛzabiresma ɔn ye yɛrɛ ta naforokma na a ta foro na sebe baraka hɔn.»

⁴Wɔn timi ma mane bɛrɛkɔn boo mɔɔ wuro hɔn, a ne kwa: «Ka sa wɔnna kuru we hɔn n'a kma, ka tɛ ka nii naa kɔ a ta kakie hɔn ga. Wiin bu ɔn na bɛrɛ a ma, ka nii ka naa kɔ wɔn hɔn mɛ ga.

⁵Bare a ta kakie yaan fɔn yaa ne wiri wuro hɔn, Wuro kakiri ɔn tugo kɔ a ta telebareyada.

⁶K'a ta tɛda na ku sara a ma. A wiin fa ta, ka wɔn nɛmɛ na kanyinna pla ta a na. A y'a duven yɔgɔ wiin mɛnɛfa hɔn, ka yɔge wɔn hɔn a ma kayinna pla na.

⁷A mane wiin yirebe kɔ wiin foro dɛ ye yɛrɛ ma, ka wɔn nɛmɛ na yanɛ kɔ ye na ninabannɔ dɛ a ma mɛ bare a yira ne kwa ye kɔrɔ hɔn, ye ye tangan fanganmayàrabe hɔn ɔn mane yɔfuroya ga, ninabannɔ mane na ye gun abada mɛ ga.

⁸Wɔn ye na wiinye bu ɔn tɛtɛrɛ a ye na, wɔnwɔ na bɛrɛ a ma kɔɔ tala ma. Bo siri, bo ninabannɔ, bo ma wu. A na wɛnɛ bare wiin Matigi Wuro ɔn na n'a kiti, wɔn sbeta.

⁹Wɔnna sangan ma, lagakɔn ma fanganme wiinye ɔn mane kwɛ kɔ lege a ta vunafa hɔn kɔ a ta foro hɔn, wɔnwɔ ɔn naa a na yagatioro za wiin sangan ma, ye na ne mɔgɔ ne sisigile a ye na.

¹⁰Ye na taa dɛrɛ do hɔn a ta yanɛ na kuun na ne kwa, ye gwale sa, gwale sa. Wee Babilɔnikiregwaga sbɛkuru wagati zɔgɔ dama ɔn kayan be yɔnnɔhɔn ta toba na yee.»

¹¹Lagakɔn ma frɛzabiresma mɔgɔ ne ninaban a ye na bare sɔɔn n'e ta zabirefrɛ tɛrɛ titiri ga.

¹²Bo sanɔ na frɛ, bo gwanafuro na ye, bo terebadɔge na ye, bo ma denɔma na ye kɔ lendasi na ye, bo ma penɛ ye wɔ na sii pepe kɔ ye na wɔlɔwɔlɔ ye. Bo wunnudiasɔ na ye, bo ma kɔrɔyinni na ye, bo ma sɔfɔrɛfɔrɛ na ye, bo ma dayan na ye, bo ma bala na ye, bo ma dɔgeyeye na wɔlɔwɔlɔ ye na ye.

¹³Bo ye ta wunnudiafrɛ kɔ wunnudiayɔn na ye, bo ma duven kɔ yɔn, bo ma fɔgɔ, bo ma bile. Bo yanganne bo ma gware, bo siori, bo ma wotori. Bo tɛrɛ, bo ma ye ta figɛsma.



¹⁴Wiinye frɛfrɛfrɛ da ɔn mane dia be ma, wɔnwɔ brɛ dɛrɛ be na. Bia naforo pepe kɔ bia frɛfrɛfrɛ pepe brɛ dɛrɛ be na mɛ. Ye na n'e za titiri abada ga.

¹⁵A mane wiinye frɛzabiresma ta naforokma na wɔnna frɛzabire we hɔn, wɔnwɔ na tɔrɔ a na kuun ma ɔn taa dɛrɛdo hɔn. Ye na ne mɔgɔ ne ninaban

¹⁶ne kwa, ye gwale sa, gwale sa. Wiin kiregwaga we ɔn mane beɛe kɔ lɛndasi na zoga kɔ zoga na penɛpenɛ ye kɔ ye na wɔlɔwɔlɔ ye, ne wɔlɔ sanɔ na, ne fɔrɔ terebadɔge na kɔ denɔma na,

¹⁷wagati tala dama kayan wɔnna naforo we pepe ta yaga na. Wiinye kma pepe ɔn kɔrɔwirɛ, wiinye pepe ɔn dɔɔ ne fɔnɔ yeyɛ wɔla hɔn kɔ zokɔrɛ, wiinye pepe ɔn ti zu ma kɔ wiinye pepe ɔn ye do na zio gun yengenzu hɔn, wɔnwɔ pepe mane taa dɛrɛdo hɔn

¹⁸ne kaba a na yaga tioro ye na ne kwa, ye wee kuru ɔn mane tala kɔ bo kiregwaga be?

¹⁹Ye mane yege turu n'a ka ye wɔan hɔn, ne mɔgɔ ne ninabansɔngɔ ne kwa: «Gwale sa. Gwale sa. Awe kiregwaga we ɔn mane zokɔrekma ta naforokma na y'a naforo baraka hɔn. Wagati tala dama kayan a ta yaga na melemele.»

²⁰Nihɔndia a ta yaga na, wurokɔn. Ki dɛgɛwesma wɔ kɔ fanɛsma wɔ kɔ Wuro ta daberebere wɔ, ka nihɔndia mɛ. Bare Wuro n'a kiti ɔn tian pere ka ma.

²¹Wɔn tɛ melekɛ na kenɛ yi boo ɔn dɔgɔnɔ na tenɛ yi boo bii wɔkara yulu ɔn n'a dra yengenzu hɔn ɔn da: «Yoo Babilɔnikuru kiregwaga na drɛ ye o. Sɔɔn mane na bere n'a za titiri ga.

²²Sɔɔn na kolinzo tomasma kɔ kirekma kɔ tolekma ta turokɔn mɔɔ be hɔn titiri ga. Sra hɔn bara tala bɔɔ na tɛ ta tala boo na ne zɛ be hɔn titiri ga. Yulukɔn mane na ne mɔɔ be hɔn titiri mɛ ga.

²³Kini na ne wɔlɔ be hɔn titiri ga, sɔɔn mane na ne damorobangan kɔ y'a damoro kɔn mɔɔ be hɔn titiri mɛ ga bare bia frɛzabiresma mane diniyan hɔn smayeye. Bare be diniyan hɔn sii wɔ pepe lamara kɔ bia lamara.

²⁴Wɔn nii we mɛ, ye mane Wuro ta daberebere kɔ dɛgɛwesma too za be hɔn ɔnkɔ ye wiinye kma pepe moga sɔɔ diniyan hɔn mɛ.»

DɔREDA 19

¹Wɔn timi ma ɔn sɔngɔkɔn na yire yi boo mɔɔ wɔkara zame na yaan yi sɔngɔkɔn wuro hɔn, a ne kwa: «Ka Matigi yirebɛ. Kisi kɔ yirebe kɔ sebe kià Wuro ye.

²Bare a ta kiti pepe tian kɔ telebe na ye. Wiin vunatetagwaga we ɔn mane diniyan pepe yaga kɔ y'a vunafa, a a kiti ɔn y'a baratere na yɛku wa a hɔn.»

³Wɔn timi ye ye bere da ye mɛ: «Ka Matigi yirebɛ. Kuru we na yagatioro tɛ a ne tuma sangan pepe ma.»



⁴Sonmlala sma kioro ne noma naa wo ko nimafre naa wo on zii yoloko, wiin Wuro on tangan fanganmakware ma, ye mane won yirebe on da: «Amina. Ka Wuro yirebe.»

⁵Berekon boo mane sa fanganmakware we hon ne kwa: «Ki Wuro ta baratere pepe ko ki wiinye kma pepe on kiu ka a ma, smayeye ko durukma, k'a yirebe.»

⁶Won timi ma mane zame na yaan ye songokon moo, a ne wokara yengenzu songokon, wokara wuropelelo gwenmekon. Ye mane kwa: «Ka Matigi yirebe. Bare Matigi kia Wuro Sbepepenate y'a fanganmabe doru.

⁷Ka te ke nihondia on n'a yirebe bare Gwanu ta damarason wiri. A ta damoro ye yere tetera we.

⁸Ye sogo pere a ma on d'a lendasi na zogo ka wiin on kini ne wolo. Bare degewesma ta tedafore on len na dasi we.»

⁹Meleke boo on da ne ma: «Ye sebe. Wiinye kma pepe on wiri Gwanu ta damarazama na, wonwo dangamu.» Won timi a ye bere da ne ma ye me: «Ye Wuro yere domada.»

¹⁰Won te ma on zii yoloko a wee on n'a yirebe. Nka a on da ne ma: «Ka be won ta ga. Bi ko be na plala wiinye on doo Yezu ta sierebe ma, ma ki baratekweta. Wuro be daga on yirebe bare Yezu mane wiin tian yira n'a doru, won Wuro ta daberebere mane on gun.»

¹¹Won timi ma on wurokon za, a do on kibe. Ma mane siofuru boo za. Wiin te on mane tangan a ma, wonna te togo mane ti Telebe ko Tian. A kiti ta ne y'a kun kwini ko tian.

¹²A yinna mane kini wokara togakini. Fanganmabanfole na yaan ye ne pi a ta. Togo na sebe yi ne ti a ta. Soon sii wonna togo we too a ma te awe dama ga.

¹³Wiin zogwaga on mane ti a mogo hon, won mane yoge too hon, a togo ne ti «Wuro domada.»

¹⁴Wurokon hon kunkwinini mane ti siorifuru ma ne doo a ma, lendasi na zofuro na kini ye ne titi ye ta.

¹⁵Kunkwinitaba na dadia yi mane sa a do hon sii wo yee na. A na n'e ne ko balogwangan. Sbepepenate Wuro woro na ba yi ti wiin suu hon, a na won bogobogo.

¹⁶Togo boo mane sebe a ta zogo ko a zogabelo ma on da: «Fanganme ta Fanganma, vore ta Vo.»

¹⁷Won timi ma on meleke boo za taa sin hon. Wiinye yala pepe on mane ti wurodu hon piri ma, a on songo wonwo ma forona on da: «Ka naa kwe Wuro ta zamaye ye na.

¹⁸Wiin fa to ka fanganme na kike ko zengenkma na kike ko sbekma na kike ko siori ko ye ma basma na kike ko tisramasma na kike ko tere na kike ko smayeye ko durukma na kike bra.»



¹⁹Wɔn timi ma ɔn sɔkobafa we za kɔ lagakɔn ma fanganme kɔ ye ta kunkwinini, ye ne kwe wiin fa to ye siote we kɔ y'a kunkwinini kwini.

²⁰Ye mane sɔkobafa we foga kɔ wiin daberebeta na niɔnsɔ yi ɔn mane kabakoda ta a zin hɔn ɔn sma lamara, wɔnwɔ ɔn n'a na tɔbe gun ɔn n'awe sɔkobafa we kɔ ye gia yirebe. Ye man'e pepe pla kwe n'e dra togo na yire yi hɔn, giribi ti wiin hɔn.

²¹Wiin kunkwinitaba na dodia yi ɔn mane sa siote we do hɔn, wɔn mane bɔ sere wɔ yeɛ, yala pepe ɔn n'e na kikiɛ bra yingin ye na.

DɔREDA 20

¹Wɔn timi ma ɔn meleke boo za, a ɔn tuma wuro hɔn ne zii. Wuragwaga na sɔgɔlo kɔ zɔgɔre na tene ye bɔɔ mane ti a ta.

²A sɔnfigɛfa we foga, wiin ɔn saan na bire yi. Wɔn kɔrɔ Sitane. A n'a pere wiin fa to a dɔgɔ zɔfun (1,000) ta pere hɔn.

³Meleke we man'a dra wuragwaga hɔn n'a do pi n'a pere wiin fa to a ka ne sii wɔ lamara titiri ga fɔn yaa kayan dɔgɔ zɔfun (1,000) wɔ do ta paga ma. Wɔn timi ma a na dre ɔn wagatizɔgɔ ɔn dama ta yee.

⁴Wɔn timi, ma mane fanganmakwara za. Wiinye kma ɔn mane naa tangan ye ma, sebe mane pere wɔnwɔ ma kitiso na. Ye mane wiinye kma moga sɔɔ Yezu na sierebe kɔ Wuro domada ye na kɔ wiinye kma ɔn mane sɔkobafa we kɔ ye gia yirebe ga ɔn m'a na tɔbe ta ye kini wele ye sra ma me ga, ma mane wɔnwɔ ni za. Ye mane bere winni ɔn tangan fanganmabe na kɔ Krista dɔgɔ zɔfun (1,000) yɔ.

⁵Bɔ sarasere bere winni ga fɔn yaa kayan wɔnna dɔgɔ zɔfun (1,000) wɔ do ta paga ma. Wɔn ɔn sara ta winnisa na gwere yi.

⁶Wiinye kma nii ɔn ti wɔnna gwerewinnisa we hɔn, wɔnwɔ dangamu. Wiin siri plalo ɔn na naa, a na sbe wɔnwɔ ta ga. Ye na te Wuro kɔ Krista ta salakawere na ɔn tangan kɔ lege fanganmabe na dɔgɔ zɔfun (1,000) yɔ.

⁷Dɔgɔ zɔfun (1,000) do ɔn naa paga, Sitane na firi ɔn sa y'a kaso hɔn.

⁸A na yaa diniyan hɔn kma pepe diebe, bo Gɔge kɔ Magɔge. A na n'e kwe kun na, ye ne yaan wɔkara yengenzu do ma banyege.

⁹Ye na zanzan lagakɔn pepe ma ɔn Wuro ta dɛgɛwɛsma kɔ a madiamakuru pepe kori paga. Nka togo na tuma wuro hɔn ɔn zii n'e wɔnna.

¹⁰Sitane wiin ɔn n'e firebe, wɔn dre togo hɔn, giribi ti wiin hɔn, sɔkobafa we kɔ daberebeta na niɔnsɔ yi kiego ma. Wɛɛn ye na ne yanne fɔrɔna sin kwe wuru ma sangam pepe ma.

¹¹Wɔn timi ma mane fanganmakware na yire yi boo za kɔ ye ma tanganta, a ne furo. Lagakɔn kɔ wurokɔn mane tɔngɔn ye dɔɔn a na, ye zene yere mane ze titiri ga.



¹²Wɔn timi ma ɔn sara pepe za, smayeye kɔ durukma na ye, ye ne taa fanganmakware we zin, seɓe ɓɔɔ da ɔn kibɛ. Seɓe boo do mane kibɛ. Wɔn mane ni na yi. Ye mane sara kiti ɔn kayan kɔ ye ta tɛda kɔ seɓe wɔ koro hɔn da mɛ.

¹³Yɛngenzu mane y'a sara pere, siri kɔ wara ɔn y'e pere mɛ, ye pepe ɔn kiti ɔn kayan kɔ y'a tɛda.

¹⁴Wɔn tɛ ye ɔn mane siri kɔ wara kwɛ n'e dra togo na yire yi hɔn. Togo na yire yi ɔn siri plalo.

¹⁵Wiin tɛ pepe togo ɔn seɓe ni na seɓe hɔn ga, wɔnna tɛ mane dre wɔnna togagwaga we hɔn mɛ.

DɔREDA 21

¹Wɔn timi ma ɔn wurokɔnwun kɔ lagakɔnwun za. Wurokɔn na bire yi kɔ lagakɔn na bire yi mane fɔnɔ. Yɛngenzu mane tiye titiri ga.

²Ma mane kuru na kɔni yi Zeruzalemuwun za, a ɔn tuma Wuro brɛ wuro hɔn ne zii. A mane tɛtɛrɛ fɔrɔ wɔkara damoro wiin ɔn ye yɛrɛ tɛtɛrɛ n'e bangan yɛrɛ.

³Ma mane bɛrɛkɔn na yire yi boo mɔɔ fanganmakware brɛ, a ne kwa: «Bo Wuro ta wɔdo sma yɔ. A na tangan kɔ lɔgɔ, ye tɛ a ta kma na, awe tɛ Wuro na wiin ɔn ti kɔ lɔgɔ.

⁴A na n'e yinnazio pepe vɔro. Siri na ne tiye titiri ga. Ninabannɔ mane na ne tiye titiri mɛ ga wɛlɛ mogo wɛlɛ yanne bare gwɛrɛfrɛ pepe fɔnɔ.”

⁵Wiin tɛ ɔn mane tangan fanganmakware ma, wɔn da: «Bo ma ti ne frɛ pepe ta wun ye na.» Wɔn timi a ye bere da ye mɛ: «Ye seɓe. Bɔ domada bɛ tian na ye ne na tɛ.

⁶Da wɛ. Mɛ ɔn Alefa ɔn ne Womega. Dubido ɔn ne wɛbɛdo. Mulu ɔn ne ti wiin tɛ na, ma na ni na zu pere a na tɛ ma zana.

⁷Wiin tɛ ɔn sbeta, wɔnna tɛ na wɔnna kɔrɔ wɔ gun, mɛ tɛ a ta Wuro na, awe tɛ mɛ nɔ na.

⁸A ma zanfansma kɔ telebareyasma kɔ smayaga kɔ smayɛsma kɔ vunasma kɔ lagwɛsma kɔ fiankansma ɔnkɔ niɔnsɔsma pepe han, yewɔ na yaa ye nii gun togo na yire yi kɔ giribi hɔn. Wɔn siri plalo.”

⁹Mɛnɛfrɛ kopra wiinye ɔn paga yanne na wɛbɛ ye kopra na, wɔnwɔ mane ti wiinye mɛleke kopra sra hɔn, wɔnwɔ na tala ɔn naa da ne ma: «Naa ma damoro we dɔrɔ be ma wiin ɔn Gwanɔ ta ya.”

¹⁰Wuro ta Ni mane ne bii dɔreda hɔn ɔn yaa kɔ ne nɛmɛ tolo na kuro yi ne a na yire yi boo ma ɔn kuru na kɔni yi Zeruzalemukuru dɔrɔ ne ma wiin ɔn mane tuma Wuro brɛ wuro hɔn ne zii.

¹¹Wuro ta yirebe na kini man'a wɔlɔbɛ mulamulamula wɔkara dɔgɔnɔ na tereba yi.



¹²A na korikulu mane kuro ne tara, kuleda funpla ne ti a na, meleke konala ne ti wonna kuleda wo ma, toga ne sebesebe ye ma. Wonwo mane Isirayele ta dumakma funpla wo toga.

¹³Kuleda noma saa mane ti wurodu hon piri ma, saa ne ti kudo ma piri ma, saa ne ti saan hon piri ma, saa ne ti wurowon ma piri ma.

¹⁴Kuleda noma funpla wo pepe mane de doge noma funpla ma me Gwanō ta fanesma funpla wo toga sebe wiinye ma.

¹⁵Wiin meleke on mane bere ne ta, freyirabesogolo mane ti won soro hon ne sano na yi wiin fa to a kuru we ko ye na kulu ko ye na kuleda yirabe.

¹⁶A kiege naa pepe mane tala. A na tara ne tala ko a na kuro lo ma. A man'a yirabe ko sogolo we, a ta kuro lo ma ne kilo sana pla ne zopla (2,200). A mane tara lo ma wiin ne, yee a mane kuro ye, ne yire me.

¹⁷Meleke we mane kulu we yirabe me sma ta freyirabenon na, won on te metere kiesaafun ne noma pla.

¹⁸Kwala wo na fre mane terebadoge na ye, kuru we ne sanoyereworo ne wolo mulamulamula.

¹⁹Kuru we na korikulu du mane de wiinye doge ma, wonwo mane bego ko doge na tereba ye sii pepe. Dudedoge wo na gwere yi mane sarazu, plalo we ne bula na yi, saaro we ne yororo yi, naano we ne sarazu kwirikwiri,

²⁰kooru we ne penesan, konalalo we ne penē benben, kopraro we ne furo ma te gun sarazu ga, korosoono we ne furo ma penē gun ga, koroono ne nefogo na yi, funno ne sarazu na yanganmu yi ko nefogo funnalalo ne nefogo na yanganmu yi ko penē yi na yi, funplalo ne yinzio na yi.

²¹Kuleda funpla wo mane denoma noma funpla wiin kuledo ti, won ne te ko denomasi tala dama. Kuru we na dayinnahonwedo mane te ko sanoyereworo na yi wokara kirisitale na kini yi.

²²Ma mane Wuro ta kon za kuru we hon ga bare Matigi Wuro Sbepepenate ko Gwanō, on n'a ta Wuro ta kon.

²³Kuru we mako sa sin wele yuu hon, kini sabo na ye hon ga bare Wuro ta yirebe on n'a ta kini. Gwanō n'a ta fintina.

²⁴Sii na ne yaa a ta kini na, diniyan hon fanganme ne naa yeye ko y'a yirebe na fre.

²⁵A na kore na ne gwolo ga bare wuru na ne ba yeye titiri ga.

²⁶Ye na naa ko sii ta yirebe na fre ko ye ta toga na fre yeye.

²⁷Doma na fa na ko yeye ga, wiin te on dakuroteta wele niomsota mane na ko yeye me ga fon wiinye kma dama toga on sebe ni na sebe hon Gwanō ta.

DORÉDA 22



- ¹Wɔn timi mɛlɛkɛ wɛ ɔɔn ni na zu na kuu dɔrɔ ne ma. A mane wɔrɔ ne sa Wuro kɔ Gwanɔ ta fanganmakware hɔn ne wɔlɔ mulamulamula.
- ²Ni na sɔnɔ mane taa kuru wɛ woro hɔn kɔ kuu wɛ na wɔrɔkala pla dɛdo hɔn ne vɔrɔ kanyinna funpla na dɔɔ tala kɔrɔ hɔn. A mane vɔrɔ yuu o yuu, a dazugo ne tɛ su na sii wɔ ma mɛ.
- ³Voda na ne tiye titiri ga. Wuro kɔ Gwanɔ ta fanganmakware na ne ti kuru wɛ hɔn, a ta baratere n'a yirebɛ.
- ⁴Ye na n'a zin za, a togo ne na ne sɛbɛ ye kini ma.
- ⁵Wuru na ne ba yeyɛ titiri ga, ye mako mane na ne sa fintina na kini na ga wɛlɛ sin na kini ga bare Matigi Wuro yerɛ na y'a kini sabɛ ye ma. Ye na te wɔnnakma na sangan pepe ma.
- ⁶Wɔn timi mɛlɛkɛ wɛ ɔɔn da ne ma: «Bɔ domada bɛ tian, be ne daga yɔɔn ye ma. Wiinye da ɔɔn daga tɛ bɛɛ yɔ ne zɔgɔta, Matigi Wuro wiin ɔɔn y'a Ni pere daberebere ma, a mane y'a mɛlɛkɛ fanɛ wiin fa to ye naa n'e nɔma dɔrɔ y'a baratere ma.
- ⁷Yezu da ye bɛɛ yɔ ne zɔgɔta, ye ye na naa. Ye wiin te ɔɔn kwa bɔ sɛbɛ bɛ hɔn dɔreda na fanɛ ma, ye wɔnna te dangamu.”
- ⁸Mɛ Zan man'e mɔɔ ɔn n'e za. Ma ye mɔɔ ɔn n'e za n'e wɛ wiin sangan ma, wiin mɛlɛkɛ ɔɔn man'e dɔrɔ ne ma, ma ɔɔn zii yoloko a wee a yirebɛ na.
- ⁹Nka a ɔɔn da ne ma: «Ka da be wɔn ta ga. Bi kɔ be na plala daberebere kɔ wiinye kma ɔɔn kwa bɔ sɛbɛ bɛ hɔn da ma, mɛ ka baratekweta. Wuro be daga ɔɔn yirebɛ.”
- ¹⁰Wɔn timi a ye bere da ne ma: «Ka bɔ sɛbɛ bɛ hɔn dɔreda na fanɛ ta bunuda na ga bare ye na wagati vetra.
- ¹¹Telebareyata tɛ a wɔɔ y'a telebareyafa hɔn, kakieteta wɔɔ y'a kakietɛ hɔn. Nka sɔntele tɛ a ne telebe ta, dɛgɛweta ne fa kwɛ y'a kɔni ma.
- ¹²Bɛɛ yɔɔ ne zɔgɔta ma na bere naa. N'a sara na frɛ na ti ne ta. Ma na sma pepe sara tala tala n'e kayan kɔ ye ta tɛda.
- ¹³Mɛ ɔɔn Alefa ɔn ne Womega, wɔn kɔrɔ gwere yi ne wɛbɛ yi. Dubido kɔ wɛbedo.
- ¹⁴Wiinye kma ɔɔn y'a zoga waa wiin fa to ye gun ni na sɔnɔ na ɔn kɔ kuru na kuledo hɔn, wɔnna kma dangamu.
- ¹⁵Smakuro kɔ lagwesma kɔ vunatesma kɔ smayɛsma kɔ fiankansma kɔ niɔnsɔ dia wiinye kma pepe ma wɛlɛ ye ne niɔnsɔ, wɔnwɔ pepe na wɔɔ sire.
- ¹⁶Mɛ Yezu n'a mɛlɛkɛ fanɛ wiin fa to a naa bɔ da bɛ yira ka ma Wuro ta kɔnkma ye na. Mɛ Davidi timikma na boo. Kɔmulu wiin ɔɔn wɔlɔ kikima.”
- ¹⁷Wuro ta Ni kɔ damoro da: «Naa.» Wiin te ɔɔn wɔn mɔɔ, wɔnna te daga da: «Naa.» Mulu ɔɔn ne ti wiin te na, a naa. Wiin te ɔɔn ne kia mɛnɛ, a naa mɛnɛ ni na zu na zana.



¹⁸Wiin te pepe ɔɔn bɔ sɛbɛ bɛ hɔn dɔreda na fanɛ mɔɔ, ma ne bere n'e yira a na te ma ye ɔn da: «Wiin te ɔɔn bɔɔ kwe ye ma, wiinye bu wɔ da ɔɔn yira sɛbɛ wɔ hɔn, Wuro na bɔɔ kwe wɔnwɔ ma a na te ma.

¹⁹Wiin te ɔɔn fa wa bɔ sɛbɛ bɛ hɔn dɔreda na fanɛ hɔn, Wuro na wɔnna te nii wa ni na ɔɔnɔ hɔn kɔ kuru na kɔni yi hɔn wiinye da ɔɔn yira sɛbɛ wɔ hɔn.”

²⁰Wiin te ɔɔn wɔnna tian yira n'a kɔnibɛ, wɔnna te da: «Ɔɔn, bɛɛ yɔ ne zɔgɔ ma na naa. Ye tɛ, ye tɛ yee, naa Matigi Yezu.”

²¹Matigi Yezu tɛ a y'a woramadiabe ta ka pepe ma.



Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil